

1. Türk adı Uygur metinlerinde "güç, kuvvet", Kaşgarlı Mahmut'un "Divan-ı Lügati" adlı eserinde "Olgunluk çağı" eski Çin kaynaklarında "miğfer", Ziya Gökalp ise "türeli (törel), kanun nizam sahibi" anlamında kullanılmıştır. Kün, halk için kullanılan bir kavramdır.

CEVAP: B

2. Orta Asya'da Anav, Afanesyevo, Andronova, Karasuk, Tagar, Pazırık, Kelteminar ve Altay kültür çevreleri ortaya çıkmıştır. Anav Kültürü, Orta Asya'nın en eski kültürüdür. Afanesyevo Kültürü, Orta Asya'da Türklere ait en eski kültürdür. Avarlar hem Orta Asya hem de Avrupa'da kurulan bir Türk devletidir. Avarlar Çin kaynaklarında "Juan-Juan", Kök Türkler tarafından "Apar" olarak adlandırılmıştır.

CEVAP: A

3. Türk adından ilk olarak Çin yıllıklarında bahsedilmiştir. Bizanslılar, İranlılar ve Araplar ise VIII. yüzyıldan itibaren Türkçe konuşan ve boylar hâlinde yaşayan topluluklara Türk adını vermişlerdir. Türkiye adı VI. yüzyıldan itibaren Bizans kaynaklarında Orta Asya için kullanılan coğrafi bir terim olmuştur. IX. ve X. yüzyıllarda Volga Nehri'nden Orta Avrupa'ya kadar uzanan bölge için, IX. yüzyıldan itibaren Anadolu için Türkiye kavramı kullanılmıştır.

CEVAP: C

4. Orta Asya'da bilinen ilk teşkilatlı Türk devleti Hunlar tarafından kurulmuştur. Türklere devlet teşkilatı ve askeri örgütlenme Hunlar tarafından oluşturulmuştur.

CEVAP: D

5. Oğuz Kağan Destanı Asya Hun Devleti dönemine aittir. Mete Han, Asya Hun Devleti'ne en parlak dönemini yaşatmıştır. Oğuz Kağan Destanı'nda Oğuz Kağanla özdeşleştirilen Hun hükümdarı Mete Han'dır.

CEVAP: A

6. Avarlar (Juan - Juan, Apar) hem Orta Asya hemde Avrupa'da devlet kurmuşlardır. Avarlar Sasanilerle ittifak kurarak 619 ve 626'da iki kez İstanbul'u kuşattılar. Ancak başarısız oldular.

CEVAP: D

7. Attila, Avrupa Hun Devleti'ne en parlak dönemini yaşatan hükümdardır. Avrupalılar Attila'yı "Tanrının Kamçısı" olarak nitelendirmişlerdir. Hun - Germen mücadelelerini anlatan Nibelungen Destanı'nda Attila, Etzel adıyla anılır.

CEVAP: D

8. Köktürk (Orhun) Kitabeleri, Türk tarihi ve edebiyatına ait ilk yazılı belgelerdir. Orhun Kitabeleri Tonyukuk (725), Kül Tigin (732) ve Bilge Kağan (735) adına dikilmiştir. Orhun Kitabeleri 1893'te Danimarkalı Wilhelm Thomsen tarafından okunmuştur. Orhun Kitabeleri günümüzde Moğolistan'da bulunmaktadır.

CEVAP: E

9. İslamiyet öncesi Türklere ölen kişi eşyaları ve atı birlikte kurgan adı verilen mezarlara gömülürdü. Bu uygulamanın nedeni ölümden sonra başka bir hayatın olduğuna inanılmasıdır.

CEVAP: B

10. Peçenekler, hem Orta Asya hem de Avrupa'da boy düzeyinde siyasi faaliyette bulunmuşlardır. Peçenekler hiç bir dönemde devlet kuramamıştır. Peçenekler, Malazgirt Savaşı'nda Oğuzlar (Uzlar) ile birlikte taraf değiştirerek Büyük Selçuklu ordusuna katılmışlardır. Hazarlar ve Türgişler İslam ordularıyla savaşan Türk devletleridir.

CEVAP: D

11. Orhun Yazıtları'nın özellikleri:

- VIII. yüzyıla aittir.
- II. Köktürk Devleti (Kutluk) dönemine aittir.
- Türk tarihi ve edebiyatına ait ilk yazılı belgelerdir.
- Tonyukuk (725), Kül Tigin (732) ve Bilge Kağan (735) adına dikilmiştir.
- Siyasetname özelliği taşır.
- Devlet ve halkın karşılıklı görevleri anlatılır.
- II. Köktürk Devleti'nin kuruluşu anlatılır.
- 1893'te Danimarkalı Wilhelm Thomsen tarafından okunmuştur.
- Moğolistan'da bulunmaktadır.

CEVAP: E

12. İslamiyet öncesi Türk Devletleri'nde hükümdarlar; Hakan, Han, Kağan, Şan-yü, Tan-hu, İlteber, İdikut, İlteriş, Yabgu ve Erkin unvanlarını kullanmışlardır. Tengri, tanrı için kullanılan kavramdır.

CEVAP: C

13. Töre (türe), İslamiyet öncesi Türklere toplumsal hayatı düzenleyen sözlü hukuk kurallarıdır. Tudun, vergi işlerinden sorumlu görevlidir. Kün, halk için kullanılan kavramdır. Uruk, soy anlamına gelen kavramdır.

Yargu, hükümdarın başkanlık ettiği yüksek mahkemedir.

CEVAP: B

14. Türklere yaşadığı bölgelerde sulama kanalları, saban demirleri ve orakların bulunması doğrudan tarım yapıldığının kanıtıdır. Un değirmenleri ve tahıl saklama kaplarının bulunması doğrudan tarım yapıldığının kanıtı değildir.

CEVAP: C

15. Avarlar, Peçenekler ve Kumanlar (Kıpçaklar) hem Orta Asya hem de Avrupa'da siyasi faaliyette bulunmuşlardır. Bu Türk topluluklarından sadece Avarlar Orta Avrupa'da devlet kurmuştur. Avarlar 562'de Orta Avrupa'da bir devlet kurmuştur. Avar Devleti'ne 805'te Franklar son vermiştir.

CEVAP: A

16. İslamiyet öncesi Türklere hayvancılık, dericilik, dokumacılık, taş ve maden işlemeciliği, ticaret ve tarım önemli ekonomik etkinliklerdir. Tarım, Uygurların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte önemli bir ekonomik etkinlik olmuştur.

CEVAP: A

17. İslamiyet öncesi Türklere devlet işleri (siyasi, askeri, ekonomik vb. gibi) Kurultay (Toy, Kengeş Keneş) adı verilen mecliste görüşülerek karara bağlanırdı. Kurultayda alınan kararları hükümdar değiştirebilirdi. Bundan dolayı Kurultay danışma meclisi niteliğinde bir kurumdur. Kurultay da alınan kararların kesin olarak uygulanması söz konusu değildir.

CEVAP: E

18. Kök Türklerin, Türk adıyla ilk devleti kurmaları ve kendilerine özgü alfabe oluşturmaları bu devlette millet olma bilincinin olduğunun göstergesidir. İkili yönetim anlayışı (doğu - batı), ülke yönetiminde uygulanan sistemdir. İkili yönetim anlayışı bütün Türk devletlerinde uygulanmıştır. İkili sistemin ulusçu devlet anlayışı ile bir ilgisi yoktur.

CEVAP: D

İLK TÜRK DEVLETLERİ - II

1. İslamiyet öncesi Türklerde Uygurlara kadar temel ekonomik etkinlik hayvancılıktır. Ekonominin temeli hayvancılık olduğu için göçebe yaşam tarzı (yaylak - kışlak) benimsenmiştir. Bu durum Türklerin yerleşik hayata geçememesinde, süslemelerde hayvan figürleri sanatının kullanılmasında etkili olmuştur. Hayvancılıkla uğraşmaları Türklerin dinsel inanışları üzerinde etkili olmamıştır.

CEVAP: C

2. Hatun (katun), hükümdarın eşidir. İslamiyet öncesi Türklerde hükümdar olmadığına, çocuk yaşta bir hükümdar tahta çıktığında yerine vekaleten devleti Hatun yönetirdi. Yagbu, ülkenin batısını yöneten görevlidir. Aygucı (Üge), ayuki adı verilen hükümetin başında bulunan görevlidir. Şad, boylara yönetici olarak gönderilen hanedan üyelerinin aldığı unvandır. Naip, Türk - İslam devletlerinde hükümdar olmadığına yerine vekaleten devleti yöneten görevlidir.

CEVAP: B

3. İslamiyet öncesinde Türkler; doğa olaylarına inanma, atalar kültü, şamanizm, göktanrı, manihenizm, konfüçyizm, budizm, musevilik ve hristiyanlık gibi dinleri benimsemişlerdir. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde farklı inanışlara sahip insanların bir arada bulunması; hoşgörü ortamının olduğu, devleti yönetenlerin din konusunda halk üzerinde baskı kurmadığının göstergesidir. İslamiyet öncesi Türklerde devlet ve toplum töre adı verilen sözlü hukuk kurallarına göre yöneltildi.

CEVAP: C

4. Oğuz Kağan Destanı – Hunlar
Alp Er Tunga Destanı – İskitler
Bozkurt Destanı – Kök Türkler

CEVAP: A

5. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde kurultay (toy, kengeş) siyasi, askeri, ekonomik her türlü meselenin görüşüldüğü ve karara bağlandığı kurumdur.

Ayuki, kurultayda alınan kararları uygulayan hükümettir.

CEVAP: C

6. İslamiyet öncesi Türklerde Hatun (Katun) hükümdarın eşidir. Hatun'un kurultaya katılması, elçi kabul etmesi ve hükümdara vekalet etmesi siyasi yetkileri olduğunun göstergesidir. Saray'ın olması, oğlunun veliht olması hatunun siyasi yetkileri olduğu anlamına gelmez.

CEVAP: E

7. Uygurlar yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir. Uygurların yerleşik hayata geçmesiyle birlikte alınan vergilerde de değişiklikler olmuştur. Uygurlarla birlikte tarım önemli bir ekonomik etkinlik haline geldi. Uygurlar döneminde evler, saraylar yapılması toprak ve mesken (ev) vergisi alınması yerleşik hayata geçildiğinin kanıtıdır. Kök Türkler göçebe yaşam tarzına sahip olmalarına rağmen Türklere özgü ilk alfabeyi (Orhun Alfabetesi), Türk tarihi ve edebiyatına ait ilk yazılı belgeleri (Orhun Kitabeleri) ortaya çıkarmışlardır.

Uygurların; yazılı belge bırakmaları ve kendilerine özgü alfabe oluşturmaları yerleşik hayata geçtiklerine kanıt gösterilemez.

CEVAP: C

8. Uygurlar, Göktanrı dinini terkederek başka bir dini benimseyen ilk Türk devletidir. Uygurlar Maniheizm ve Budizm dinlerini benimsemiştir.

Uygurlar din değiştirmeleri sonucunda yerleşik hayata geçmişlerdir. Bu durum sanat ve mimari alanlarında gelişmelerini sağlamıştır.

Uygurlar din değiştirmeleri sonucunda savaşçı özelliklerini kaybetmişlerdir.

CEVAP: C

9. Fresk, yaş duvar sıvası üzerine kireç suyunda eritilmiş madeni boyalarla resim yapma yöntemidir. (Duvar resmi) Fresk ilk kez Uygurlar döneminde ortaya çıkmıştır.

Stupa, kubbe şeklinde yapılan Budist tapınağıdır. Balbal, Türklerde ölen kişinin öldürdüğü düşman sayısını simgeleyen heykellerdir. Balbalların varlığı Türklerde heykel sanatının olduğunun göstergesidir.

CEVAP: B

10. Böz ve Kuanpoyu, Uygurlarda resmî damgalı bez parçaları için kullanılan kavramlardır. Çav, Uygurlarda kullanılan kağıt para için kullanılan kavramdır. Böz, Kuanpoyu ve Çav Uygurlarda ödeme aracı olarak kullanılmıştır.

CEVAP: E

11. Dede Korkut Hikayeleri – Oğuzlar

Alp Er Tunga Destanı – İskitler

Kutlu Dağ Efsanesi – Uygurlar

CEVAP: A

12. Türklerde ilk düzenli ordu Asya Hun Devleti döneminde Mete Han tarafından kurulmuştur. Mete Han'ın tahta çıkış tarihi MÖ 209 Türk ordusunun kuruluş tarihi olarak kabul edilir.

CEVAP: D

13. İpek Yolu, Çinden başlayarak Orta Asya üzerinden bir kolu Anadolu, diğer kolu Kafkaslar üzerinden Avrupa'ya uzanan önemli bir ticaret yoludur. İpek yolunun tarih boyunca farklı güzergahlar izlenmesinde, bu ticaret yolunu kontrol eden devletlerin değişmesi etkili olmuştur.

CEVAP: A

14. Kök Türkler – Türklere özgü ilk alfabeyi oluşturmuşlardır. (Orhun Alfabesi)

Uygurlar – Türklere özgü ikinci alfabeyi oluşturmuşlardır.

Kök Türkler – Türk tarihi ve edebiyatına ait ilk yazılı belgeler bu döneme aittir. (Orhun Kitabeleri)

Uygurlar – Karabalğasun ve Şine-Usu Yazıtları bu döneme aittir.

Yazılı belgeler bırakmaları ve kendilerine özgü alfabe oluşturmaları Kök Türkler ve Uygurların ortak özellikleri arasında yer alır.

Kök Türkler, Göktanrı dinine inanmıştır. Uygurlar, din değiştiren ilk Türk devletidir. (Maniheizm ve Budizm)

CEVAP: C

15. Uygurlar yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir. Uygurların yerleşik hayata geçmesiyle mimari ilk kez ortaya çıktı. Dericilik ve dokumacılık göçebe yaşam tarzını benimseyen Türkler döneminde de var olan ekonomik faaliyetlerdir.

CEVAP: A

16. Uygurların yerleşik hayata geçmesiyle; mimari, fresk, minyatür, çinçilik, kümbet ve tiyatro ilk kez ortaya çıkmıştır. Uygurlar döneminde ayrıca töre hükümleri yazılı hale gelmeye başlamıştır. Uygurlar kağıt ve matbaayı kullanan ilk Türk devletidir. Uygurlar döneminde yazılı edebiyat ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla Uygurlar döneminde sanat, hukuk ve edebiyat alanlarında gelişme yaşanmıştır.

CEVAP: E

17. Alp Er Tunga ve Şu Destanları İskitler (Sakalar) dönemine aittir. Yaradılış (Türeyiş) Uygurlar dönemine ait destanlardan biridir.

CEVAP: C

18. Ordu – Saray (çadır - kent)

Oba – Çadır

Kün – Halk

Yurt – Çadır

Balık – Şehir

İslamiyet öncesi Türklerde yerleşik hayata geçen ilk devlet Uygurlardır.

Uygurlar döneminde ilk kez köyler, kasabalar ve şehirler kurulmuştur. Uygurlar kurdukları şehirlere "balık" adını vermişlerdir. (Ordu-balık, Beşbalık gibi)

CEVAP: D

1. Türkler tarih boyunca; Orhun (Kök Türk), Uygur, Soğd, Kiril, Sanskritçe, Arap ve Latin alfabelerini kullanmıştır. Bu alfabelerden Orhun ve Uygur alfabeleri Türklere özgüdür.

CEVAP: E

2. Asya Hun Devleti, tarihte kurulan ilk Türk devletidir. Türklere devlet teşkilatı, askeri örgütlenme (Onlu sistem) ve ülke yönetiminde uygulanan ikili yönetim anlayışı ilk kez Hunlar döneminde ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

3. Hunlar ve Köktürkler göçebe yaşam tarzını benimseyen Türk devletleridir. Uygurlar yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir. Uygurların yerleşik hayata geçmesiyle evler, saraylar ve tapınaklar yapıldı. Uygurlarla birlikte mimari ortaya çıktı.

CEVAP: A

4. Hazarlar ve Türgişler Müslüman Araplarla savaşarak İslamiyet'in Türkler arasında ve Orta Asya'da yayılmasını engellemeye çalışmışlardır. İslamiyet ortaya çıktığında Orta Asya'da kurulan Avar Devleti yıkılmıştır. (552)

CEVAP: B

5. İslamiyet Öncesi Türklerde "Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır." anlayışı benimsenmiştir. Bu egemenlik anlayışı çerçevesinde hanedan üyeleri (yabgu, şad gibi) devlet yönetiminde görev almıştır.

CEVAP: A

6. İslamiyet öncesinde İpek ve Kürk yolu önemli ticaret yollarıdır. Baharat yolu Türk-İslam devletleri döneminde ortaya çıkan bir ticaret yoludur. İslamiyet öncesinde bütün Türk devletleri İpek yolunu kontrol etmeye çalışmıştır. Türklerle Çinliler arasındaki savaşların temel gerekçesi İpek yolunu kontrol etmektir. Hazarlar, Kürk yolunu kontrol ederek ticarete gelişmiştir.

CEVAP: C

7. Uygurlar bilim, kültür ve sanat alanında en fazla gelişen Türk devletidir.

Uygurlar;

- Din değiştiren ilk Türk devletidir. (Bögü Kağan döneminde Maniheizm dini benimsenmiştir.)
- Kağıt ve matbaayı kullanan ilk Türk devletidir.
- Türklere ilk kütüphane bu dönemde kurulmuştur.
- "Çav" adıyla ilk kağıt para bu dönemde kullanılmıştır.
- Yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir.
- Mimari, stupa, kümbet (anıtmezar), çinicilik, fresk (duvar resmi), minyatür ve tiyatro ilk kez bu dönemde ortaya çıkmıştır.

Uygurlar 840 yılında Kırgızlar tarafından yıkılmıştır.

CEVAP: C

8. Uygurlar döneminde yapılan kubbeli tapınaklara "stupa" denir. Böz, Uygurlar döneminde resmi damgalı bez parçaları için kullanılan kavramdır.

Grifon; kartal başı ile aslan vücudunun birleştirilmesinden meydana gelen hayali yaratıktır.

Berge (kamçı) ve Sarguç (kotuz), İslamiyet öncesi Türk devletlerinde hakimiyet sembolleridir.

CEVAP: B

9. Otacı (Emçi) – Tabip, doktor
İmga (Tudun) – Vergi tahsildarı
Tuyaç (Keneşçi) – Bilim adamı
Bedizci – Ressam

CEVAP: D

10. İslamiyet öncesi Türklerde göçebe yaşamın etkisiyle sözlü edebiyat ortaya çıkmıştır. Destan (kahramanlık hikayeleri), sav (atasözü) sagu (ağıt) ve koşuk (kahramanlık şiirleri) İslamiyet öncesi Türklere ait sözlü edebiyat ürünleridir.

CEVAP: E

11. Kürşad Ayaklanması, Çin sarayını basarak Çin İmparatorunu esir almayı amaçlayan ve yeni bir Türk devleti kurmayı amaçlayan bir ayaklanmadır. Kürşad ayaklanması başarısız olmuştur. Bu ayaklanmadan sonra Kök Türkler, Kutluk liderliğinde birleşerek bağımsızlıklarını elde ettiler. (682) Böylece II. Kök Türk (Kutluk) Devleti kuruldu.

CEVAP: A

12. Kök Türkler, madeni parayı kullanan ilk Türk devletidir.

Peçenekler, hiç bir dönemde devlet kuramamışlardır.

Hunlar, Avarlar, Macarlar ve Bulgarlar Avrupa'da devlet kurmuşlardır.

Anadolu'ya akınlar düzenleyen ilk Türk devleti Avrupa Hunları'dır.

Hunlar, Avarlar, Peçenekler, Kumanlar (Kıpçaklar) Avrupa göç eden Türk topluluklarıdır. Karluklar bu Türk topluluklarından biri değildir. Türgişler, Emevilerle savaşarak İslamiyet'in Orta Asya'da yayılmasını engellemiştir.

CEVAP: D

13. Türkler MÖ 1700'lerden itibaren Orta Asya'dan dünyanın değişik bölgelerine göç etmiştir. Bunun sonucunda farklı bölgelerde yeni Türk devletleri kurulmuştur. Bu durum Türk tarihinin bir bütün hâlinde incelenmesini zorlaştırmıştır.

CEVAP: B

14. MÖ 1700'lerden itibaren Türkler dünyanın değişik bölgelerine göç etmiştir.

Göçlerin sonuçları;

- Orta Asya kültür ve medeniyetinin dünyanın değişik bölgelerine yayılması
- Türklerin diğer toplumlara madenleri kullanmayı ve tarım yapmayı öğretmeleri, bunun sonucunda kültürel etkileşimin artması
- Batıya göç eden Türklerin Kavimler Göçü'nü başlatması
- Yeni Türk devletlerinin kurulması
- Avrupa'ya göç eden Türklerin Hristiyanlığı benimseyerek ulusal özelliklerini kaybetmesi
- Türk boyları arasında siyasi, sosyal, kültürel ve dini farklılıkların ortaya çıkması
- Türk tarihinin bir bütün hâlinde incelenmesinin zorlaşması

Orta Asya'dan bütün Türk boyları göç etmemiştir. Orta Asya'da kalan Türk boyları pek çok devlet kurmuştur. Bundan dolayı Çin'in İpek Yolu'nu denetim altına alması söz konusu değildir.

CEVAP: A

15. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde egemenlik "Kut" anlayışına dayanır.

Kut anlayışına göre; ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır.

Bu anlayış;

- Hanedan üyelerinin devletin çeşitli kademelerinde görev almasına,
- Hükümdar öldüğünde taht kavgalarının yaşanmasına,
- Merkezi otoritenin güçlü olmamasına
- Belirli ve düzenli bir veraset (baş geçme) sisteminin ortaya çıkmamasında etkili olmuştur.

CEVAP: E

16. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde "Kut" anlayışı çerçevesinde devleti yönetme yetkisinin tanrı tarafından bir hanedana verildiğine inanılırdı. Buna karşılık hükümdarlar devleti dinî kuralara göre yönetmezlerdi. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde teokratik (dine dayalı) devlet anlayışı yoktur.

CEVAP: A

17. Tutuk – Askerî vali

Sübaşı – Ordu komutanı

Tarkan – Komutan

Aygucı (Üge) – Vezir, başbakan

Ataman (İnal, İnanç) – Tigin eğitmeni

CEVAP: D

18. İslamiyet öncesi Türklerde Uygurlara kadar göçebe (bozkır kültürü) yaşam tarzı benimsenmiştir.

Bu durum; ordunun süvari birliklerden oluşmasına, töre adı verilen sözlü hukukun ortaya çıkmasında ve mimarının ortaya çıkmamasında etkili olmuştur.

CEVAP: E

TÜRK İSLAM DEVLETLERİ - I

1. Talas Savaşı (751), Abbasiler (Araplar) ve Çinliler arasında yapılan tek savaştır. Karluklar (Türkler) bu savaşta Abbasilerle ittifak yaparak, Abbasilerin savaşı kazanmasını sağlayan Türk topluluğudur. Talas Savaşı ile Türk – İslam tarihi başlamıştır.

CEVAP: A

2. Türklerin İslamiyet'e katkıları;
- İslam dünyasının ve halifenin koruyuculuğunu üstlenmişlerdir. (Şii Fatimiler, Şii Büveyhoğulları, Batınlık tarikatı, Bizans İmparatorluğu, Haçlı seferleri ve Moğollara karşı korumuşlardır.)
 - İslamiyet'in geniş alanlara yayılmasını sağlamışlardır. (Hindistan, Afganistan, Pakistan, Anadolu, Balkanlar)
 - Müslümanları bir devlet çatısı altında birleştirmişlerdir.
 - İslam mimarisinin gelişmesine ve yayılmasına katkıda bulunmuşlardır.
 - İslam dünyasında düşünce ve bilim hayatının gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.
 - Abbasi Devleti'nin ömrünü uzatmışlardır.

CEVAP: E

3. Gazneliler (Afganistan, Hindistan), Büyük Selçuklular (Anadolu) ve Osmanlı Devleti (Balkanlar) İslamiyet'in yayılmasında etkili olmuşlardır.

CEVAP: E

4. Şii Fatimiler, Şii Büveyhoğulları, Batınlık tarikatı, Bizans İmparatorluğu, Haçlı Seferleri ve Moğollar İslam dünyasına yönelik tehditlerdir. Gazneliler, Büyük Selçuklular, Anadolu Selçukluları, Eyyübililer ve Memlükler bu tehditlere karşı İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmişlerdir.

CEVAP: E

5. Tolunoğulları (868-905), İhşidiler (935-969), Eyyübililer (1174-1250) ve Memlükler (1250-1517) Mısır'da kurulan Türk – İslam devletleridir. Akkoyunlular (1350-1502), Kara Yülük Osman tarafından Diyarbakır merkez olmak üzere kurulmuştur.

CEVAP: B

6. Tolunoğulları → 868 – 905
İhşidiler → 935-969
Eyyübililer → 1174-1250
Mümlükler → 1250-1517
Osmanlı Devleti → 1517 -1882
Bu devletlerin hepsi Mısır'a egemen olmuştur.

CEVAP: E

7. İhşidiler (Akşitler), Tolunoğullarından sonra Mısır'da kurulan ikinci Türk – İslam devletidir. İhşidiler 935-969 yılları arasında Mısır'a egemen olmuştur. İhşidiler Hicaz'a egemen olan ilk Türk – İslam devletidir.

CEVAP: B

8. Uygurlar kâğıt ve matbaayı kullanan ilk Türk devletidir. Uygurlar ilk Türkçe kitabı basmışlardır. Türklerde ilk kütüphane Uygurlar döneminde kurulmuştur.

CEVAP: D

9. Gazneliler (963-1187), Gazneli Mahmut döneminde İran'da bulunan Şii Büveyhoğulları üzerine sefer düzenleyerek Abbasi halifesinin koruyuculuğunu üstlenen ilk Türk - İslam devleti olmuştur. Bundan dolayı Abbasi halifesi Gazneli Mahmut'a "Sultan" unvanını vermiştir.

CEVAP: B

10. Gazneliler, İslam dünyasının ve halifenin koruyuculuğunu üstlenen ilk Türk – İslam devletidir. Gazneliler, Gazneli Mahmut döneminde Şii Büveyhoğulları üzerine sefer düzenleyerek Abbasi halifesinin koruyuculuğunu üstlenen ilk Türk hükümdarıdır. Abbasi halifesi bu hizmetinden dolayı Gazneli Mahmut'a "Sultan" unvanı vermiştir.

CEVAP: A

11. Gazneliler (Şii Büveyhoğullarına karşı) Büyük Selçuklular (Şii Büveyhoğulları, Batınlık tarikatı, Bizans İmparatorluğuna karşı) Memlükler (Moğollara karşı), Eyyübililer (Haçlı seferlerine karşı) ve Anadolu Selçuklu Devleti (Bizans ve Haçlı seferlerine karşı) İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmişlerdir.

CEVAP: E

12. Gazneli Mahmut, Şii Büveyhoğullarına karşı Abbasi halifesinin koruyuculuğunu üstlenmiştir. Bu hizmetinden dolayı Abbasi halifesi Gazneli Mahmut'a "Sultan" unvanını vermiştir. Sultan Mahmut Abbasi halifesine İslamiyeti yaymayı ve Hindistan'a sefer düzenlemeyi vaad etti. Sultan Mahmut Hindistan'a on yedi sefer düzenledi. Bu seferler sonucunda İslamiyet bu bölgede yayılmıştır.

CEVAP: C

13. 1040 Dandanakan Savaşı sonucunda Gazneliler Devleti zayıflayarak yıkılış sürecine girmiştir. Afgan asıllı Gurlular 1187'de Gazneliler Devletine son vermiştir.

CEVAP: B

14. Batınlık tarikatı, Hasan Sabbah'ın görüşleri etrafında ortaya çıkan bir harekettir. Büyük Selçuklu topraklarında Batınlık tarikatı etkili olmuştur. İlhanlı hükümdarı Hülagu Han 1256'da Alamut Kalesi'ni yıkarak Batınlık tarikatını ortadan kaldırmıştır.

CEVAP: A

15. 1063'te Tuğrul Bey'in ölümünden sonra Alp Arslan hükümdar oldu. Alp Arslan 1064'te Ani Kalesi'ni fethederek Kars'a girdi. Bunun üzerine Abbasi halifesi Kaim bi-Emrillah Alp Arslan'a Ebül-Feth (fethiler babası) lakabını verdi.

CEVAP: A

16. Nesa (1035), Serahs (1038) ve Dandanakan (1040) Savaşları Büyük Selçuklu Devleti ile Gazneliler arasında yapılmıştır. Dandanakan Savaşı sonucunda Gazneliler yıkılma sürecine girmiş, Büyük Selçuklu Devleti bağımsızlığını ilan etmiştir.

CEVAP: E

17. Pasinler Savaşı → 1048- Büyük Selçuklular / Bizans İmparatorluğu Malazgirt Savaşı → 1071 – Büyük Selçuklular / Bizans İmparatorluğu Miryokefalon Savaşı → 1176 – Anadolu Selçuklu İmparatorluğu

CEVAP: C

18. Karahanlılar (840-1212), Uygurların yıkılmasından sonra Karluk, Yağma, Çiğil ve Tuhsi Türklerinin bir araya gelmesiyle kurulan ilk Türk-İslam devletidir. Türgişler (Türgeşler) İslamiyet öncesi Türk devletlerinden biridir.

CEVAP: D

1. 1256 İlhanlı hükümdarı Hülagu Han, Alamut Kalesini yıkarak Batınlık tarikatını ortadan kaldırmıştır.

CEVAP: B

2. Abbasi halifesi Kaim bi-Emrillah'ın siyasi yetkilerini Tuğrul Bey'e devretmesiyle İslam dünyasının siyasi liderliği Büyük Selçuklu Devleti'ne geçmiştir. Bunun sonucunda ilk kez Selçuklular döneminde siyasi ve dinî otorite birbirinden ayrılmıştır.

CEVAP: B

3. Gazneliler, adını Doğu Afganistan'da bulunan ve devletin merkezi olan Gazne şehrinde almıştır. Sibirler (Sibirya) ve Hazallar (Hazar Denizi) adlarını bulundukları bölgeye vermişlerdir.

CEVAP: A

4. Babür İmparatorluğu (1526-1858), Babür Şah tarafından Agra merkez olmak üzere Hindistan'da kuruldu. Tac Mahal ve Agra Camisi bu döneme ait en önemli eserlerdir.

CEVAP: E

5. Karahanlılar, Orta Asya'da kurulan ilk Müslüman –Türk devletidir. Karahanlılarda hükümdarlar hakan, han, kadir, kara buğra, ilig ve arslan gibi ünvanlar kullanmışlardır. İbaşi (Emir-i Ahur), hükümdarın ve gulam askerlerinin atlarına bakan görevlilerin başıdır.

CEVAP: D

6. Büyük Selçuklu hükümdarı Alp Arslan Malazgirt Savaşı'ndan sonra "Toprak fethedenin malıdır." diyerek Anadolu'da Türk beyliklerinin kurulmasına ve Anadolu'nun Türkleşmesine zemin hazırlamıştır. Büyük Selçuklu Devleti'nin zayıflamasıyla bu beylikler bağımsız hâle gelmiştir. Büyük Selçuklularda fethedilen toprağın fethedene bırakılması; feodal beyliklerin kurulmasına ve Anadolu'nun Türkleşmesine ortam hazırlamıştır.

CEVAP: C

7. Karahanlılar 840-1212 yılları arasında Türkistan bölgesinde hüküm süren Türk devletidir. Karahanlılar; Karluk Yağma, Çiğil ve Tuhsi Türklerinin bir araya gelmesiyle kurulmuştur. Karahanlılarda, Satuk Buğra Han döneminde İslamiyet devletin resmî dini oldu. Karahanlılar, Orta Asya'da kurulan ilk Müslüman – Türk devletidir. Bu açıdan Türk – İslam sentezinin öncülüğünü yapmışlardır.

CEVAP: D

8. Talas Savaşı (7519 Abbasiler ile Çinliler arasında yapılan bir savaştır. Talas Savaşı'nda Karlukların Abbasiler desteklemesinin temel nedeni Çin'in Orta Asya'ya egemen olmasını engellemektir. Talas Savaşı'ndan sonra Karluklar İslamiyet'i kabul eden ilk Türk topluluğu olmuştur.

CEVAP: B

9. Nesa, Serahs ve Dandanakan Savaşları, Selçuklularla Gazneliler arasında yapılmıştır. Pasinler ve Malazgirt Savaşları Büyük Selçuklularla Bizans İmparatorluğu arasında yapılmıştır. 1040 Dandanakan Savaşı'nı Gazneliler kaybetti. Bu savaş sonucunda Gazne Devleti yıkılma sürecine girdi. Büyük Selçuklu Devleti tam bağımsızlığını ilan etti.

CEVAP: C

10. Moğol İmparatorluğu (1206-1227) Cengiz Han tarafından Karakorum merkez olmak üzere kurulmuştur. Cengiz Han'ın ölümünden sonra imparatorluk dörde ayrılmıştır.

- Altınordu Devleti (1227-1502) – Karadeniz'in kuzeyi
- Kubilay Devleti (1280-1368) Moğolistan ve Çin
- Çağatay Devleti (1227-1369) Türkistan
- İlhanlı Devleti (1256-1336) İran
- Harzemşahlar (1097-1231), Büyük Selçuklu Devleti'nin valisi olan İl Arslan tarafından Harzem bölgesinde de Gürgeç (Ürgenç) merkez olmak üzere kurulmuştur.

CEVAP: E

11. Moğol İmparatorluğu, Cengiz Han'ın ölümünden sonra dörde ayrılmıştır. İlhanlılar (1256-1336) İran bölgesinde hüküm süren devletlerdir. İlhanlı Devleti, Hülagu Han döneminde bağdat'ı ele geçirerek Abbasi Devleti'ne son vermiştir.

CEVAP: D

12. Dandanakan Savaşı (1040), Büyük Selçuklularla Gazneliler arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Gazneliler yıkılma sürecine girmiş, Büyük Selçuklu Devleti tam bağımsızlığını ilan etmiştir.

CEVAP: C

13. I. Haçlı Seferi (1096-1099) sonucunda Haçlılar, Fatimilerden Kudüs'ü alarak burada bir Latin Krallığı kurdular. (1099) Selahaddin Eyyübi, Hittin Savaşı'nda (1187), Kudüs kralını yenilgiye uğratarak; Kudüs'ü geri aldı. Kudüs'ün geri alınması III. Haçlı Seferi'nin düzenlenmesine neden oldu.

CEVAP: B

14. Katvan Savaşı (1141) Büyük Selçuklu Devleti ile Karahitaylar arasında yapılmıştır. Bu savaşı kaybeden Büyük Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir. 1157'de Sultan Sencer'in ölümüyle Büyük Selçuklu Devleti yıkılmıştır.

- Miryokefalon Savaşı (1176), Anadolu Selçuklu Devleti ile Bizans İmparatorluğu arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Anadolu'nunTürklerle ait olduğu kesinleşti. Köseadağ Savaşı (1243), Anadolu Selçuklu Devleti ile İlhanlılar (Moğollar) arasında yapıldı. Bu savaş sonucunda Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girdi.

CEVAP: A

15. Memlükler (1250-1517), Mısır'da kurulan son Türk-İslam devletidir. Memlükler, İslam dünyasının ve halifeliğin koruyuculuğunu üstlenen Türk devletlerinden biridir. Memlükler Ayn-Calud Savaşı'nda Moğolları yenilgiye uğratarak, Moğolların ilerleyişini durdurmuşlardır.

CEVAP: B

16. Eyyübiler (1174-1250) Selahaddin Eyyübi tarafından Mısır'da kurulan üçüncü Türk devletidir. Selahaddin Eyyübi 1187 Hittin Savaşı sonucunda Kudüs'ü Haçlılardan geri almıştır. Haçlı Seferleri'ne karşı Eyyübiler İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmiştir.

CEVAP: B

17. 1071 Malazgirt Savaşı'nda sonra Alp Arslan komutanlarından Anadolu'nun fethedilmesini istedi. Sultan Alp Arslan "Toprak fethedenin malıdır." diyerek Anadolu'da Türk beyliklerinin kurulmasına zemin hazırlamıştır.

CEVAP: D

18. Harzemşahlar (1097-1231), Büyük Selçuklu Devleti'nin valisi İl Arslan tarafından Harzem bölgesinde Ürgenç (Gürgeç) merkez olmak üzere kurulmuştur. Anadolu Selçuklu Devleti ile Harzemşahlar arasında 1230'da Yassıçimen Savaşı yapıldı. Bu savaş sonucunda Harzemşahlar zayıfladı. 1231'de Celaledin Harzemşah'ın öldürülmesiyle devlet yıkıldı.

CEVAP: D

1. Büyük Selçuklularda hükümdarlar; sultan-ı azam (büyük sultan), sultan'ül-alem (âlemin, dünyanın sultanı), sultan'ül-mağrip vel maşrik (doğunun ve batının sultanı) unvanlarını kullanmışlardır.

CEVAP: E

2. Ömer Hayyam (Rübailer), Enveri (Kaside) ve Feridüddin Attar (Mantıküt Tayr) Büyük Selçuklular döneminde yaşamış önemli şairlerdir.

CEVAP: E

3. Mahmut Zemahşeri, Harzemşahlar döneminde yetişen ilim insanıdır. Zemahşeri, tefsir, hadis ve fıkıh gibi İslami ilimlerle uğraşmıştır. Zemahşeri yazdığı "Mukaddimetü'l Edep" adlı eserde Türk lehçeleri hakkında bilgi verir. Al-Keşşâf adlı tefsiri İslam dünyasında büyük yankı uyandırmıştır.

CEVAP: A

4. Büyük Selçuklu Devleti'nde Tuğrul Bey kendi adına para bastıran ilk hükümdardır. Selçuklularda altın paraya dinar, gümüş paraya dirhem denirdi.

CEVAP: C

5. Harezmi (780-850); matematik, felsefe, astronomi ve coğrafya alanında çalışmalar yapmıştır. Logaritmanın kurucusu olarak kabul edilen Harezmi aynı zamanda Bağdat'ta bulunan Beytül Hikme medresesinde yöneticilik yapmıştır. Zemahşeri; Harzemşahlar döneminde tefsir, hadis ve fıkıh gibi İslami ilimlerle uğraşmıştır. Mukaddimetü'l Edep ve Al-Keşşâf en önemli eserleridir. Farabi (870-850); matematik, fizik, astronomi, felsefe, mantık, siyaset bilimi, müzik, psikoloji ve tıp alanlarında çalışmalar yapmıştır. Farabi, İslam dünyasına pozitif bilimleri tanıtmıştır. Aristo felsefesini İslam dünyasına tanıtmıştır. Aristo'nun fikirlerini açıkladığı için kendisine Muallimi Sani (ikinci öğretmen) denilmiştir. İhsau'l - Ulüm adlı eserinde ilk kez bilimlerin sınıflandırmasını yapmıştır. Avrupalılar tarafından Al-Pharabius adıyla bilinir. Biruni (973-1051); coğrafya, matematik, geometri, tarih astronomi, fizik, felsefe ve eczacılık alanlarında çalışmalar yapmıştır. Buruni, özgür düşünce deney ve gözlemi savunmuştur. Asarü'l Bakiye ve Hint Tarihi en önemli eserleridir. İbn-i Sina (980-1037), tıp psikoloji, astronomi, felsefe, matematik, mantık, fizik, ahlak, botanik, zooloji ve jeoloji alanlarında eserler vermiştir. En önemli eseri olan El-Kanun fi't -Tıp Avrupa'da ders kitabı olarak okutulmuştur. Avrupalılar tarafından Avicenna adıyla bilinir.

CEVAP: B

6. İbn-i Sina 980-1037 yılları arasında yaşamış en önemli İslam filozoflarından biridir. İbn-i Sina'nın "El kanun Fit-tıp" adlı eseri Avrupa'da ders kitabı olarak okutulmuştur. İbn-i Sina Avrupalılar tarafından Avicenna adıyla bilinir. Errazi, tıp alanında çalışmalar yapmış, çiçek ve kızamık hastalıklarını konu edinen eserler yazmıştır. Fezari, İslam dünyasında astronomi ile ilgilenen ilk bilim insanıdır. Usturlap adı verilen bir aletle yıldızların hareketlerini izlemiştir. Cabir, İslam dünyasının en ünlü kimyacıdır. İlk hassas teraziye kullanmıştır.

CEVAP: D

7. Türk - İslam devletlerinde medreselerden mezun olanların aldığı diplomaya "İcazet (name)" denir. Ruzname, günlük olayların yazıldığı defterdir. Şehadetname, Sıbyan mekteplerinden mezun olanların aldığı diplomadır. Ahitname, antlaşma belgesidir. Vakfiye, vakfın hangi amaçla kurulduğunu gösteren belgedir.

CEVAP: A

8. Türk-İslam devletlerinde ilk medrese Karahanlılar döneminde Tabgaç Buğra Han tarafından Semerkantta kuruldu. Böylece ilk kez Karahanlılar döneminde eğitim belli bir plan ve program çerçevesinde verilmeye başlanmıştır.

CEVAP: E

9. Firdavsi tarafından yazılan ve İran-Turan savaşlarını anlatan Şehname Gazneliler dönemine ait bir edebi eserdir. Şehname Gazne hükümdarı Sultan Mahmut'a sunulmuştur.

CEVAP: C

10. "Mutluluk veren bilgi, kutlu bilgi" anlamına gelen Kutadgu bilig, Yusuf Has Hacıp tarafından yazılan ve Karahanlılar dönemine ait olan ilk Türkçe siyasetnamedir. Kutadgu Bilig Türk-İslam dönemine ait ilk eserdir. Kutadgu Bilig'de, her iki dünyada da mutluluğa ulaşmak için takip edilecek yol, Türk devlet anlayışı, kanun ve siyaset üzerine görüşler ile hükümdarlara öğütler yer alır. Divan-ı Hikmet - Ahmet Yesevi Divan-ı Ligati't Türk - Kaşgarlı Mahmut Atabetü'l Hakayık - Edip Ahmet Yükneki Makâlat - Hacı Bektaş-ı Veli

CEVAP: B

11. Türk – İslam devletlerinde topraklar mülk, vakıf ve miri olmak üzere üçe ayrılırdı. Miri topraklar has, haraci ve ikta olmak üzere ayrılırdı. İkta topraklar, devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine vergi geliri bırakılan topraklardır. İltizam, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırma yöntemiyle toplanmasıdır. Gulam, savaşlarda ele geçirilen ya da satın alınan çocukların gulamhane adı verilen ocaklarda eğitilmesine ve ordunun asker ihtiyacının karşılanmasına yönelik bir sistemdir.

CEVAP: A

12. Yusuf Has Hacıp tarafından yazılan Kutadgu Bilig Türklerin İslamiyeti benimsemesinden sonra ortaya çıkan ilk edebi eserdir. Kutadgu Bilig, hükümdarlara öğüt veren ilk siyasetname özelliği taşır. Yusuf Has Hacıp eserini 1070 yılında Uluğ Kara Han'a sunmuştur.

CEVAP: D

13. Ömer Hayyam, Selçuklular döneminde yaşamış İranlı ünlü bir şairdir. Ömer Hayyam aynı zamanda matematik ve astronomi ile ilgilenmiş, Vasıtı ve İsfazarı ile birlikte Celali Takvimi'ni düzenlemiştir. Muhyiddin Arabi ve Sadreddin Konevi Anadolu Selçukluları, Sabuncuoğlu Şerafeddin ve Kadızade-i Rumi Osmanlı dönemi bilim insanlarıdır.

CEVAP: A

14. Hat, Arap harflerinin değişik şekillerde süslü olarak yazılması sanatıdır. (Güzel yazı yazma sanatı) Tezhip, el yazması kitap ve levhaların altın tozu ve boya kullanılarak çiçek ve nakışlarla süslenmesi sanatıdır. Fresk (Fresco) , yaş duvar sıvası üzerine kireç suyunda eritilmiş madeni boyalarla resim yapma yöntemidir. (Duvar resmi) Hat ve tezhip sanatları Türklerin İslamiyet'ikabulünden sonra önem kazanmıştır. Fresk, ilk kez Uygurlar döneminde ortaya çıkan bir sanattır. (İslamiyet öncesi)

CEVAP: D

15. Türk – İslam devletlerinde örgin (taht), taç, asa, otağ (saltanat çadırı), kılıç, hilat (elbise), çetr (saltanat şemsiyesi), nevbet ya da nakkare (bando), sancak (alem, bayrak, tuğ), tuğra (mühür), sikke (para) bastırmak, hutbe okutmak, menşur, unvan ve lakaplar haki-miyet sembolleri olarak kullanılmıştır. Türk – İslam devletlerinde hükümdarlar tahta çıkarken halife tarafından hilat, çetr, asa, alem ve menşur gönderilirdi.

CEVAP: D

16. Türk – İslam devletlerinde dini ve sosyal amaçlara yönelik olarak vakıf sistemi uygulanmıştır. Vakıf, bir malı menfaati kamuya bırakılmak üzere özel mülkiyetten çıkarmaktır. Vakıflar; hayır yapmak, topluma faydalı olmak, dini ihtiyaçları gidermek; sağlık, kültür ve bayındırlık alanlarında toplumun ihtiyaçlarını karşılamak, toplumun kültür ve sanat düzeyini yükseltmek amacıyla kurulmuştur. Müsadere – Devlet görevlilerinin mallarına el konulmasıdır. Malikhâne – Osmanlı Devleti'nde başarılı devlet adamlarına verilen topraklardır. İltizam – Bir bölgenin vergi gelirinin açık artırma yöntemiyle toplanmasıdır. Dirlik – Devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine vergi geliri bırakılan topraklardır.

CEVAP: B

17. Lonca Teşkilatı, Türk- İslam devletlerinde esnaf, sanatkar ve zanaatkarların oluşturduğu sosyal, ekonomik ve dini bir örgütlenmedir. Lonca teşkilatının amaçları arasında; halka mesleki eğitim vermek, mesleki dayanışma sağlamak, haksız rekabeti önlemek yer alır.

CEVAP: E

18. Farabi (870-950) Aristo'nun fikirlerini çok iyi açıkladığı için kendisine "Muallimi Sani" unvanı verilmiştir. Farabi, aynı zamanda Aristo'yu İslam dünyasına tanıtan ve İslam dünyasında pozitif bilimleri başlatan bilim insanıdır. İhsanul - Ulüm adlı eseriyle ilk kez bilimlerin sınıflandırılmasını yapmıştır.

CEVAP: B

19. Türk devletlerinde "Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır." anlayışı benimsenmiştir. Bu anlayışın sonucu olarak hanedan üyesi her erkek hükümdar olma hakkına sahiptir. Selçuklularda hanedanın erkek üyeleri eyaletlere "Melik" unvanıyla yönetici olarak gönderilirdi. Meliklerin eğitiminden "Atabey" adı verilen deneyimli devlet görevlileri sorumludur. Bu uygulamanın amacı devlet yönetimi konusunda tecrübe kazanmalarını sağlamaktır.

CEVAP: A

20. Türk- İslam devletleri içerisinde Karahanlılar ilk posta teşkilatını kuran devlettir. Karahanlılarda posta işlerinden "ulak" adı verilen görevliler sorumludur.

CEVAP: B

1. Selçuklular döneminde kümbet ve türbe hükümdar ve devlet adamları için yapılan anıtmazarlardır. Kümbet, duvarları silindirik ve çokgen, çatıları konik ya da piramit şeklinde olan anıt mezarlardır. Türbe, dört duvarının üstü kubbeyle örtülü olan anıt mezarlardır. Külliye, cami etrafında oluşturulan yapı topluluğudur.

CEVAP: D

2. Agra Camisi ve Tac mahal Babür İmparatorluğu dönemine aittir. Leşker-i Bazar Sarayı ve Camisi Gazneliler dönemine aittir.

CEVAP: D

3. Batınlılık, Hasan Sabbah'ın görüşleri etrafında oluşan bir tarikattir. Büyük Selçuklu topraklarında etkili olan Batınlılık tarikatı hem bu devletin yıkılmasında hem de İslam dünyasının parçalanmasında etkili olmuştur. 1256'da Hulagu Han (İlhanlılar) Alamut Kalesi'ni yıkarak, bu tarikatı ortadan kaldırdı.

CEVAP: C

4. Türkler tarih boyunca, 12 Hayvanlı Türk, Hicri, Celali (Melikşah), Rumi, Takvimi Garbi ve Miladi takvimi kullanmışlardır.

CEVAP: E

5. Muhtesip, Türk-İslam devletlerinde çarşı ve pazar yerlerini, üretilen malın fiyatını ve kalitesini denetleyen belediye hizmetlerini yerine getiren görevlidir. Miriye, Anadolu Selçuklu Devleti'nde uc eyletlerde hükümdar adına siyasi otoriteyi temsil eden görevlidir. Ulak, Türk-İslam devletlerinde eyaletlerde posta işlerinden sorumlu görevlidir. Amil, eyaletlerde vergi işlerinden sorumlu görevlidir.

CEVAP: B

6. Kaşgarlı Mahmut, XI. yüzyılda Karahanlılar döneminde yaşamıştır. Kaşgarlı Mahmut en önemli eseri olan Divan-u Lügati't Türk'ü 1074'te Abbasi halifesi El-Muktedi Billah'a sunmuştur. Kaşgarlı Mahmut bu eserle Türkçe'nin Arapça'dan üstün bir dil olduğunu kanıtlamayı ve Araplara Türkçe'yi öğretmeyi amaçlamıştır. Ansiklopedik özellikli taşıyan Divan-ı Lügati't Türk'te ayrıca "Türk Dünyası haritası" yer alır. Kaşgarlı Mahmut filolog, etnograf ve ilk Türk haritacısı olarak kabul edilir.

CEVAP: D

7. Divan-u Lügati't Türk- Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan ve Türkçe'nin Arapça'dan üstünlüğünü kanıtlamaya çalışan bir eserdir. Muhakemet'ül Lügatayn - Ali Şir Nevai tarafından yazılan ve Türkçe'nin Farsça'dan üstünlüğünü kanıtlamaya çalışan bir eserdir. Atabet'ül hakayik - Edip Ahmet Yükneki tarafından yazılan dini ve ahlaki konuları anlatan bir eserdir.

CEVAP: C

8. Divan-u Lügati't Türk, Araplara Türkçeyi öğretmek ve Türkçenin Arapça'dan üstün bir dil olduğunu kanıtlamaya çalışan bir eserdir. Muhakemet'ül Lügatayn Türkçe'nin Farsça'dan üstün olduğunu kanıtlamaya çalışan eserdir.

CEVAP: E

9. Gulam, savaşlarda ele geçirilen ya da satın alınan çocukların "Gulamhane" adı verilen ocaklarda eğitilmesine ve ordunun asker ihtiyacının karşılanmasına yönelik bir sistemdir. Gulam sistemiyle Türk - İslam devletlerinde Gulamlar (köleler) ve Hassa Ordusu oluşturulmuştur. Gulam sistemi, Osmanlı Devleti'nde devşirme sistemi adıyla uygulanmıştır. Devşirme sistemiyle Kapıkulu Ordusu oluşturulmuştur. İltizam, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırma yöntemiyle (ihale usulü) toplanmasıdır.

CEVAP: C

10. Büyük Selçuklu veziri Nizamü'l-mülk tarafından yazılan Siyasetname (Siyer'ul - Mülük) devlet yönetimi hakkında bilgiler veren, devletin işleyişi, aksayan yönleri ve alınması gereken tedbirleri anlatan bir eserdir. Siyasetname, Farsça yazılmıştır. Türk - İslam döneminde bu türde ilk eser Kutadgu Bilig'dir.

CEVAP: A

11. Naip, Türk-İslam devletlerinde çocuk yaşta bir hükümdarın tahta çıkması durumunda vekaleten devleti yöneten görevlidir. Melik, eyaletlere vali olarak gönderilen hanedan üyelerinin aldığı unvandır. Şihne, hanedan üyesi olmayan valiler için kullanılan kavramdır. Atabey, meliklerin eğitiminden sorumlu deneyimli devlet görevlileridir. Emir'ül Ümera, Anadolu Selçuklularında ordu komutanı için kullanılan kavramdır.

CEVAP: D

12. Karahanlılar, Orta Asya'da kurulan ilk Türk - İslam devletidir. Türk - İslam sentezinin ve mimarisinin temelleri Karahanlılar döneminde atılmıştır.

CEVAP: A

13. Uluğ Bey, Timur İmparatorluğu hükümdarlarından biridir. Uluğ Bey, astronomi alanında çalışmalar yapmış ve Semerkant'ta bir rasathane kurmuştur. Uluğ Bey, "Yıldızların Fihristi Cetvelleri" adıyla bir eser yazmıştır.

CEVAP: C

14. Büyük Selçuklu Devleti'nde hanedan üyeleri devlet yönetimi konusunda tecrübe kazanmaları amacıyla eyaletlere "Melik" unvanıyla vali olarak gönderilirdi. Meliklerin eğitiminden sorumlu deneyimli devlet görevlilerine "Atabey" denilirdi. Atabeylik sistemi ilk kez Büyük Selçuklu Devleti döneminde uygulanmıştır. İslamiyet öncesi, Türklerde Ataman (İnal, İnanc), Türk - İslam devletlerinde Atabey, Osmanlı Devleti'nde Lala, şehzadelerin eğitiminden sorumlu görevlidir.

CEVAP: A

15. İktâ sistemi, bir bölgenin vergi gelirinin devlet görevlilerine (ordu komutanı, devlet memuru) hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır. İlk kez Hz. Ömer döneminde uygulamaya konulan iktâ sistemi, Emevîler ve Abbasîler tarafından da kullanılmıştır. Türk - İslam devletleri içerisinde Büyük Selçuklular döneminde ilk kez iktâ sistemi uygulanmıştır. Harzemşahlılar, Büyük Selçukluları örnek alarak iktâ sistemini uygulamıştır. İktâ sistemi, Osmanlı Devleti Dönemi'nde daha da geliştirilerek tımar adıyla uygulanmıştır.

CEVAP: E

16. Türk - İslam devletlerine devlet memurlukları genellikle babadan oğula geçer, hükümdar değişikliklerinde, iktidar çoğu kez aynı ailede kalırdı. Bu durum bürokraside egemen bir sınıfın oluşmasına neden olmuştur. Türk - İslam devletlerinde "Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır." anlayışından dolayı merkezi yönetim güçlü değildir.

CEVAP: A

17. Ali Şir Nevai, Hüseyin Baykara, Lütfi, Kadızade-i Rumi, Kaşhanlı Cemşid, Ebul Gazi Bahadır Han ve Şekkaki Timur İmparatorluğu Dönemi'nin önemli şair ve yazarlarıdır. Muhammed Beyhaki Büyük Selçuklular Dönemi'nin önemli bilim insanlarından biridir.

CEVAP: C

18. İktâ, bir bölgenin vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasına dayanan bir sistemdir. Türk - İslam devletlerinde ilk kez Büyük Selçuklular döneminde uygulanmıştır. Gulam, savaşlarda ele geçirilen ya da satın alınan çocukların eğitilmesine ve ordunun asker ihtiyacının karşılanmasına yönelik bir sistemdir. Müsadere, devlet memurlarının mallarına el konulmasıdır. İltizam, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırma (ihale usulü) yöntemiyle toplanmasıdır. Malikâne, başarılı devlet adamlarına bırakılan miri arazinin bölümlerinden biridir.

CEVAP: D

19. İslamiyet öncesi Türklerde ataman (İnal, inanc), Türk-İslam devletlerinde atabey, şehzadelerin eğitiminden sorumlu devlet görevlileridir. Yuğruş, Karahanlılarda divan başkanıdır.

CEVAP: C

1. Malazgirt Savaşı (1071), Büyük Selçuklular ile Bizans İmparatorluğu arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Türkler Anadolu'ya yerleşmeye başlamıştır. Yassıçimen Savaşı (1230), Anadolu Selçuklu Devleti ile Harzemşahlar arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Harzemşahlar yıkılmıştır. Bu gelişme Moğolların Anadolu'ya saldırmasında etkili olmuştur. Köseadağ Savaşı (1243), Anadolu Selçuklu Devleti ile Moğollar (İlhanlılar) arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiş ve Moğollar Anadolu'ya egemen olmuştur.

CEVAP: B

2. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Büyük Selçuklu hükümdarı Alp Arslan'ın emriyle komutanları Anadolu'yu fethetmeye başlamıştır. Büyük Selçuklu Devleti'ne bağlı olarak Anadolu'da beylikler kurulmuştur. Büyük Selçuklu Devleti'nin zayıflamasıyla bu beylikler bağımsızlıklarını ilan etmiş ve böylece Türkiye tarihinin ilk dönemi olan I. Beylikler dönemi başlamıştır. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'da, Saltuklular (Erzurum), Danişmentliler (Sivas), Mengücekliler (Erzincan), Artuklular (Mardin, Hasankeyf, Harput), Çaka Beyliği (İzmir), Sökmenliler (Ahlat), İnaloğulları (Diyarbakır), Çubukoğulları (Harput) Dilmaçoğulları (Bitlis) ve Tanrıvermişoğulları (Efes) kurulmuştur. Bu beylikler içerisinde Saltuklular (1072) Anadolu'da kurulan ilk Türk beyliğidir.

CEVAP: B

3. Anadolu Selçuklu Devleti (1077-1308), Haçlı seferleri (XI. - XIII. yüzyıllar arası) ile mücadele ederek İslam dünyasının koruyuculuğunu üstlenmiştir. Batınlık tarikatı, Büyük Selçuklu Devleti döneminde bu devletin topraklarında etkili olmuş ve Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılmasının nedenlerinden biridir. Babailer İsyanı (1240), II. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde ortaya çıkmıştır. Bu isyan Anadolu Selçuklu Devleti'nin askeri açıdan zayıf olduğunu ortaya çıkarmıştır.

CEVAP: A

4. Miryokefalon (Kumandanlı) Savaşı (1176) Anadolu Selçuklu Devleti ile Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Anadolu'nun Türklere ait olduğu kesinleşmiş ve Bizans'ın Anadolu'daki üstünlüğü sona ermiştir. Haçlı seferleri 1096'da başlamıştır.

CEVAP: D

5. 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra Selçuklular Anadolu'nun Türk yurdu olmasını sağlamak amacıyla Türkmenlerin Anadolu'ya yerleşmesini sağlamaya çalışmıştır. Türkmen boylarının devlete karşı siyasi güç oluşturmalarını engellemek ve devletin otoritesini sağlamak amacıyla bu boylar küçük parçalara ayrılmıştır.

CEVAP: C

6. Danişmentliler, Danişment Ahmet Gazi tarafında Orta Anadolu'da Sivas merkez olmak üzere kuruldu. (1080) Danişmentliler, Anadolu Selçuklular ile birlikte Haçlı seferlerine karşı mücadele etmiştir. Danişmentname bu döneme aittir. Danişmentliler döneminde Tokat ve Niksar'da yapılan Yağbasan Medreseleri bu döneme aittir. 1178'de II. Kılıç Arslan, Danişmentlilere son verdi.

CEVAP: E

7. I. Miryokefalon Savaşı - 1176- Anadolu Selçuklu Devleti- Bizans İmparatorluğu
II. Yassıçimen Savaşı - 1230- Anadolu Selçuklu Devleti - Harzemşahlar
III. Köseadağ Savaşı - 1243 - Anadolu Selçuklu Devleti - İlhanlılar (Moğollar)

CEVAP: A

8. Miryokefalon Savaşı - 1176 - Anadolu Selçuklu Devleti/Bizans İmparatorluğu (XII. yy)
Katvan Savaşı - 1141- Büyük Selçuklu Devleti / Karahitaylar (XII. yy)

Pasinler Savaşı -1048 Büyük Selçuklu Devleti / Bizans İmparatorluğu (XI. yy)

Yassıçimen Savaşı 1230-Anadolu Selçuklu Devleti / Harzemşahlar (XII. yy)

Köseadağ Savaşı - 1243-Anadolu Selçuklu Devleti / İlhanlılar (XIII. yy)

1243 Köseadağ Savaşı sonucunda İlhanlılar Anadolu'ya egemen olmuş ve Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir. Anadolu Selçuklu Devletinin yıkılma sürecine girmesiyle taht kavgaları yaşanmış ve Anadolu'da II. Beylikler Dönemi ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

9. Dandanakan Savaşı (1040), Büyük Selçuklular ile Gazneliler arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Gazneliler yıkılma sürecine girmiş, Büyük Selçuklu Devleti tam bağımsızlığını ilan etmiştir. Anadolu'da ilk Türk beylikleri 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra kurulmuştur

CEVAP: D

10. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Anadolu'da Saltuklular, Danişmentliler, Artuklular ve Mengücekliler kurulan beyliklerdir. Akşitler (İhşidiler), Mısır'da kurulan ikinci Türk - İslam devletidir.

CEVAP: E

11. 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiş, Moğollar (İlhanlılar) Anadolu'ya egemen olmuştur. Bu savaştan sonra Anadolu'da Türk siyasi birliği bozulmuştur. XIII. yüzyılın sonlarında Anadolu'da Moğolların etkisinin azalması ve Anadolu Selçuklu otoritesinin zayıflamasıyla beylikler kurulmuş ve Anadolu'da II. Beylikler dönemi ortaya çıkmıştır. Haçlı seferleri XI. yüzyılda başlamıştır.

CEVAP: A

12. 1243 Köseadağ Savaşı, Anadolu Selçuklu Devleti ile Moğollar (İlhanlılar) arasında yapılmıştır.

Bu savaşın sonucunda Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir.

CEVAP: A

13. 1071 Malazgirt Savaşı, Büyük Selçuklular ile Bizans arasında yapılmıştır. Bu savaştan sonra Büyük Selçuklulara bağlı olarak Anadolu'da beylikler kurulmuştur (I. Beylikler Dönemi) Büyük Selçuklu Devleti'nin yıkılma sürecine girmesiyle beylikler bağımsız hareket etmeye başlamıştır. Babailer İsyanı ve Anadolu'nun Moğol istilasına uğraması Anadolu Selçuklu Devleti döneminde ortaya çıkan gelişmelerdir. (XIII. yüzyıl)

CEVAP: A

14. Anadolu Selçuklu Devleti'nde ilk ticari antlaşma I. Gıyaseddin Keyhüsrev döneminde Venediklilerle yapılmıştır.

CEVAP: E

15. 1176 Miryokefalon Savaşı, Anadolu Selçukluları ile Bizans İmparatorluğu arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Anadolu'nun Türklere ait olduğu kesinleşti, Bizans'ın Anadolu'yu geri alma ümidi ortadan kalktı. Miryokefalon Savaşı, III. Haçlı Seferi'nin düzenlenmesinin nedenleri arasında yer alır.

CEVAP: C

16. I. Alâeddin Keykubat döneminde Mengücekliler ve Harput Artuklularına son verilerek Anadolu Türk siyasi birliği tam olarak sağlanmıştır.

CEVAP: C

17. Anadolu Selçukluları, Danişmentliler, Saltuklular, Mardin Artukluları ve Eyyubiler Haçlı ordularına karşı mücadele etmiştir.

CEVAP: E

18. Yassıçimen Savaşı - 1230 Anadolu Selçukluları / Harzemşahlar
Baba İshak İsyanı 1240

Köseadağ Savaşı 1243 Anadolu Selçukluları / İlhanlılar (Moğollar)

CEVAP: A

1. 1243 Köseadağ savaşı'ndan sonra İlhanlılar Anadolu'ya egemen olmuş, Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiştir. Anadolu Selçuklu Devletinin zayıflamasıyla Anadolu'da beylikler ortaya çıkmıştır. II. Beylikler döneminde Anadolu'da; Osmanoğulları, Karmanoğulları, Germiyoğulları, Candaroğulları, Hamitoğulları, Karesi Beyliği, Saruhanoğulları, Pervaneoğulları, İsfendiyoğulları, Aydınoğulları, Menteşeoğulları, Sahip Ataoğulları, Eşrefoğulları, Dulkadiroğulları, Ramazanoğulları, Eretna Devleti ve Kadı Burhaneddin Devleti ortaya çıkmıştır. İnaoğulları, Malazgirt Savaşı'nda sonra Diyarbakır ve çevresinde kurulan beyliklerden biridir. (I. Beylikler Dönemi)

CEVAP: E

2. Memlükler (1250-1517), Mısır'da kurulan son Türk-İslam devletidir. 1258'de İlhanlıların Bağdat'ı ele geçirerek Abbasi Devleti'ne son vermesi üzerine Abbasi halifesi Memlüklerle sığınmıştır. Bu gelişme sonucunda Memlükler, halifenin koruyuculuğunu üstlenerek İslam dünyasının siyasi liderliğini üstlenmiştir. Memlüklerle Mercidabık (1516) ve Ridaniye (1517) Savaşları sonucunda Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Osmanlı Devleti son vermiştir. Osmanlı Devleti ile Memlükler arasında İslam dünyasının siyasi liderliği için mücadele olmuştur. Memlük Devleti (1250-1517) kurulduğu dönemde Anadolu Selçuklu Devleti (1077-1308), Köseadağ Savaşı'ndan sonra zayıflama sürecine girmiştir.

CEVAP: E

3. Miryokefalon Savaşı (1176), II. Kılıç Arslan döneminde Anadolu Selçukluları ile Bizans İmparatorluğu arasında yapılmıştır. Miryokefalon (Kumdanlı) Savaşı sonucunda Anadolu'nun "Türk yurdu" olduğu kesinleşti. Bizans'ın Anadolu'ya geri alma düşüncesi ortadan kalktı. Bundan dolayı Miryokefalon Savaşı'na "Yurttutan savaşı" denilir.

CEVAP: D

4. Artuk Bey'in oğulları Sökmen ve İl Gazi tarafından Hasakeyf, Mardin ve Harput'ta üç kol halinde kurulan beylik Artuklulardır. Hasankeyf Artukluları - 1102-1231
Mardin Artukluları - 1108-1409
Harput Artukluları - 1112-1234

CEVAP: D

5. Malazgirt Savaşı'ndan sonra Alperen adı verilen kişiler Anadolu'ya gelerek bazı tarikatlar kurmuşlardır. Bu tarikatlar Anadolu'nun İslamlaşmasında ve Türkleşmesinde etkili olmuşlardır. Bektaşilik, Yesevilik, Babailik, Nakşibendilik, Kadirilik, Mevlevilik, Rûfâilîk, Kübrevîlik ve Ekberîlik ortaya çıkan tarikatlardır. Anadolu'dan ilk dinî ve siyasi nitelikli ayaklanma Babailik tarafından çıkarılan Baba İshak isyanıdır.

CEVAP: E

6. Artuklular Dönemi'nde Mardin'de yapılan Eminüddin Külliyesi Anadolu'da yapılan ilk külliye'dir.

CEVAP: E

7. Anadolu Selçukluları'nda devlet işleri Divanısaltanat adı verilen büyük divanda görüşülerek karara bağlanırdı. Divanısaltanat'a bağlı olarak bu devlet döneminde de alt divanlar kurulmuştur. Niyabet-i Saltanat Divanı - Hükümdar başkentte olmadığında devlet işlerini yürüten divandır. Divaniinşa (Tuğra) - İç ve dış yazışmalarla ilgilenen divandır. Divaniistifa - Mali işlerle ilgilenen divandır. Divaniarz - Ordunun maaş, yiyecek, giyecek ve silahlarının sağlanmasıyla ilgilenen divandır. Divanişraf - Askeri ve hukuki işler dışında devletin tüm işlerini teftiş eden divandır. Divanipervane - Ülke topraklarının kayıt defterlerini tutan, has ve ıktalara ait kararları düzenleyen divandır.

CEVAP: B

8. Divanipervane, ülke topraklarının kayıt defterlerini tutan, has ve ıktalara ait kararları düzenleyen divandır. Bu divanda hazırlanan berat ve menşurlara Pervane, bu divanın başında bulunan görevliye Pervaneci denirdi.

CEVAP: B

9. Anadolu Selçuklularında hükümdarlar ticareti geliştirmek amacıyla yollar, köprüler, hanlar ve kervansaraylar yaptırmışlardır. Anadolu'da ilk kervansaray II. Kılıç Arslan döneminde Kayseri - Aksaray arasında yapılan Alay Han'dır.
• Antalya Isparta → Evdir Han
• Konya - Aksaray → Sultan Han
• Antalya - Alanya → Alara Han
• Sivas - Malatya → Hekim Han
Anadolu Selçuklu Dönemi'nin önemli kervansarayları arasında yer alır.

CEVAP: D

10. Emiridad, örfi hukuk davalarına bakan görevlidir. Kadikubut, kadıların tayininden ve denetiminden sorumlu baş kadidir. Müstevfi, mali işlerde sorumlu olan, divaniistifanın başında bulunan görevlidir.

CEVAP: C

11. Muhyiddin Arabi, Mevlana Celaleddin-i Rumi, Yunus Emre, Hacı Bektaş-ı Veli ve Sadreddin Konevi düşünceleriyle etkili olmuş ve Anadolu'da tasavvufun gelişmesinde, Anadolu'nun Türkleşmesinde ve İslamlaşmasında önemli rol oynamışlardır.

CEVAP: C

12. "Ahi" unvanı Anadolu'da evlenmemiş, sanat ve meslek sahibi gençlerden seçilmiş, kendisine reislik payesi verilmiş önder kişilere verilmektedir. Ahi topluluğuna "delikanlı, yiğit, eli açık (cömert), gözü pek, iyi huylu kişiler" anlamında fütüvvet (Ahiyyetül-Fityan) unvanı verilmektedir.

Ahilerin toplandıkları ve topluma hizmet verdikleri yerlere "zaviye" denir. Ahilik, Anadolu'da XIII. yüzyılda Ahi Evran tarafından Kayseri, Konya ve Kırşehir'de esnaf birlikleri olarak yapılandırılmış sosyo-ekonomik bir teşkilattır. Ahilik teşkilatı ahlaki, ekonomik, sosyal, siyasi ve askerî alanlarda önemli bir işleve sahiptir.

CEVAP: E

13. Ahilik teşkilatı, XIII. yüzyılda Anadolu'da kayseri, Konya ve Kırşehir başta olmak üzere oluşturulan sosyal, ekonomik ve dini bir örgütlenmedir. Ahiliğin kurucusu Ahi Evran'dır.

CEVAP: D

14. I. Kılıç Arslan döneminde (1092-1107) I. Haçlı seferi başladı. I. Haçlı seferinden dolayı I. Kılıç Arslan İznik'i Bizans bırakmak zorunda kalmıştır. I. Kılıç Arslan döneminde başkent İznik'ten Konya'ya taşınmıştır.

CEVAP: B

15. Anadolu Selçuklularında ilk dönemlerde devletin yazışma ve bilim dili Arapça, edebiyat dili Farsça olmuştur. XIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Farsça devletin yazışma dili olmuştur.

CEVAP: C

16. Anadolu Selçuklularında ilk madeni para I. Mesut, ilk altın para II. Kılıç Arslan döneminde bastırılmıştır.

CEVAP: D

17. Kervansaray, ana yollarda kervanların konaklaması için yapılan büyük hanlardır. Kervansaraylar yolcu ve tüccarların her türlü ihtiyacını karşılayacak şekilde düzenlenmiştir. Kervansaraylarda ücretsiz olarak barınma, yiyecek, ibadet ve sağlık hizmetleri verildi. Kervansaraylar, savaş dönemlerinde askeri üs olarak kullanılmıştır. Anadolu Selçukluları Dönemi'nde yapılan kervansaraylar ticari, askeri ve sosyal alanda önemli bir işleve sahiptir.

CEVAP: E

18. Anadolu Selçukluları döneminde II. Kılıç Arslan zamanında Kayseri-Aksaray yolunda yapılan Alay Han, Anadolu'da yapılan ilk kervansaraydır. Konya-Aksaray arasında I. Alaeddin Keykubat zamanında yapılan Sultan Han en büyük kervansaraydır.

CEVAP: B

1. Anadolu Selçuklularında iç ve dış yazışmalardan Tuğrai (tuğracı) adı verilen bir görevli sorumludur. Berid, Gaznelilerde posta ve haberleşme işlerinden sorumlu görevlidir. Pervaneci, toprak kayıtlarından sorumlu görevlidir. Müstevfi, mali işlerden sorumlu görevlidir. Müşrif, denetim işlerinden sorumlu görevlidir.

CEVAP: D

2. Anadolu Selçukluları döneminde Ahi Evran tarafından Ahilik Teşkilatı kurulmuştur. Ahi Evra'nın eşi Fatma Bacı tarafından Bacıya-ı Rum (Anadolu bacıları) adıyla bir teşkilatı kurulmuştur. Bacıyan-ı Rum teşkilatına mensup olanlar çadırcılık keçecilik, nakışçılık, örgücülük, kilim ve halı dokumacılığı, ipek ve pamuk ipliği üretimi yaparlardı. Gaziyandır, Anadolu'ya gaza yapmak amacıyla gelen Türkmen topluluklarını ifade eden kavramdır. Gaziyandır, Osmanlı döneminde ortaya çıkmıştır.

CEVAP: C

3. Niyabet-i Saltanat Divanı, hükümdar başkentte olmadığından devlet işleri ile ilgilenen divandır. Bu divanın başında Naip bulunurdu.

CEVAP: A

4. Artuklular döneminde yaşayan El-cezeri; haberleşme, kontrol, denge kurma ve ayarlama ilmi olan sibernetiğin kurucusudur. El-cezeri; dişli çarklarla çalışan çeşitli makineler, su saatleri, kendiliğinden kesilip akan fiske, mekanik kilitler yapmıştır.

CEVAP: B

5. 1243 Köse Dağı Savaşı'nda sonra Anadolu'da II. Beylikler dönemi ortaya çıkmıştır. Bu dönemde kurulan Karesioğulları, Candaroğulları (İsfendiaroğulları), Pervaneoğulları, Saruhanoğulları, Aydınoğulları ve Menteşeoğulları II. Beylikleri döneminde denizcilikle uğraşmıştır. Germiyoğulları, II. Beylikler döneminde kurulmakla birlikte denizlere kıyısı olmadığı için denizcilikle uğraşmamışlardır.

CEVAP: B

6. Öşür (Aşar), Müslümanların ürün üzerinden 1/10 oranında ödediği vergidir. Haraç, gayrimüslimlerin toprak ve ürün üzerinden 1/5 oranında ödediği vergidir. Ağnam, hayvancılık üzerinden alınan vergidir.

CEVAP: A

7. Mektûbat, Mesnevi, Fihi Mafih ve Divan-ı Kebir Mevlana'nın eserleridir. Risalet'ün Nushiyye Yunus Emre'ye aittir.

CEVAP: D

8. Caca Bey, Anadolu Selçukluları döneminde yaşamış fizik, astronomi, mantık ve felsefeyle ilgilenen bir bilim insanıdır. Caca Bey aynı zamanda Anadolu'da ilk rasathaneyi Kırşehirde kurmuştur. El - Cezeri, Artuklular döneminde yaşayan ve sibernetiğin kurucusu olan bilim insanıdır. Eflaki, Anadolu Selçukluları döneminde Türk kültürüyle ilgili çalışmalar yapmıştır. İbnî Bibi ve Kerimüddin Aksarayî, Anadolu Selçukluları döneminde tarih alanında çalışmalar yapmıştır.

CEVAP: B

9. Anadolu Selçuklularında mimari yapıların iç ve dış süslemelerinde taş, çini ve ahşap, malzeme olarak kullanılmıştır. Anadolu Selçuklularında; çini, hat, kabartmamacılık, oymacılık, kakmacılık ve vitray, mimaride süsleme olarak kullanılan sanatlardır. Tezhip, el yazması kitapların kenarlarının süslenmesidir. Mimaride süsleme olarak kullanılan sanatlardan biri değildir.

CEVAP: C

10. Yunus Emre, Mevlana, Muhyiddin Arabi ve Sadreddin Konevi Anadolu'da tasavvufun gelişmesinde etkili olmuşlardır. Mehmet Ravendi, tarih alanında çalışmalar yapmıştır. Mehmet Ravendi yazdığı Selçuklu Tarihi'ni I. Gıyaseddin Keyhüsrev'e sunmuştur.

CEVAP: A

11. Külliye, cami etrafında oturtulan yapı topluluğudur. Külliye'nin içerisinde medrese, imaret (hane), şifahane (darüşşifa), kütüphane, bedesten, hamam, sebil ve kervansaray bulunurdu.

CEVAP: E

12. Anadolu Selçukluları, askerî teşkilat konusunda Büyük Selçuklularla örnek almıştır. Anadolu Selçuklu ordusu beş sınıftan oluşurdu. Hassa askerleri, sipahi askerleri (ikta askerleri) Türkmenler, ücretli askerler, bağlı devlet ve beyliklerin askerleri orduyu oluşturan sınıflardır. Azaplar, Osmanlı ordusunda yer alan sınıflardan biridir.

CEVAP: D

13. Revak, mimari yapının ön yüzünde bir kemer dizisi ile dışa açılan üstü örtülü uzunlamasına mekândır. Portal, mimari yapılarda kullanılan anıtsal kapılardır. Grifon, baş ve kanatları kartal, gövdesi aslan biçiminde mitolojik yaratıktır. Gravür, ağaç ya da madeni levhalar üzerine kazılarak yapılan resimdir. Şemse, yazma kitapların cildine, baş sayfalarının üst bölümüne veya kumaşlara, kapı pencere gibi yerlere işlenen veya çizilen güneş biçiminde süsler.

CEVAP: B

14. Bimaristan (Bimarhane), akıl hastalarının tedavi edildiği hastanedir. Darüşşifa (şifahane), günümüzde hastane olarak bilinen yerlerdir. İmaret (hane), yoksullara ücretsiz yemek dağıtılan yerlerdir. Darüşşifa ve bimaristan Anadolu Selçuklularında hastaların tedavi edildiği yerlerdir.

CEVAP: C

15. Yunus Emre, Mevlana ve Hacı Bektaş-ı Veli, Anadolu Selçukluları döneminde tasavvuf edebiyatı alanında eserler vermiştir.

CEVAP: E

16. Yunus Emre, tasavvuf edebiyatının ulusal nitelik kazanmasını sağlayan şairdir. Divan ve Risalet'ün Nushiyye, Yunus Emre'ye ait eserlerdir. Mevlana – Mesnevi, Divan-ı Kebir, Fihi Mafih ve Mektubat – Tasavvuf edebiyatı, Gülşehri – Mantıku't Tayr – Halk edebiyatı, Aşık Paşa – Garipname – Divan edebiyatı, Pir Sultan Abdal – Osmanlı Devleti Dönemi, Tasavvuf edebiyatı

CEVAP: D

17. Anadolu Selçukluları Dönemi'nde ticareti geliştirmek ve ticaretin güvenli bir şekilde yapılmasını sağlamak amacıyla kervansaraylar yapılmıştır. Ahilik teşkilatı, Ahi Evran tarafından kurulan soso-ekonomik bir örgütlenmedir. Bacıyan-ı Rum Ahi Evranın eşi tarafından kurulan bir örgüttür. Ahilik ve Bacıyan-ı Rum teşkilatları şehirlerde ticari örgütlenmeyi sağlamak amacıyla yöneliktir.

CEVAP: A

18. İmaret (hane), yoksullara ücretsiz yemek dağıtılan yerdir. (Aşevi) Tabhane – Misafirhane, Bimarhane (Bimaristan) – Akıl hastanesi

CEVAP: A

19. Anadolu Selçukluları ticareti geliştirmek amacıyla;
- Ticaret yollarının güvenliğinin sağlanması
 - Ticaret yolları üzerinde kervansaray yapmak
 - Yabancı devletlerle ticari anlaşmalar imzalanması
 - Suğdak (Kırım), Antalya, Alanya, Sinop ve Samsun'un fethedilmesi
 - Tüccarların mallarının devlet tarafından sigortalanması
 - Anadolu'da uluslararası ticaret fuarlarının kurulması
 - Gümrük vergilerinin düşürülmesi
 - Önemli şehirlere yerli ve yabancı tüccarların yerleştirilmesi politikalarını uygulamıştır.

CEVAP: E

OSMANLI DEVLETİ KURULUŞ VE YÜKSELME DÖNEMİ - I

1. Osman Bey döneminde Karacahisar, Yarhisar, Bilecik, Yundhisar ve Yenişehir fethedilmiştir. İznik 1331'de Orhan Bey döneminde fethedilmiştir.

CEVAP: C

2. Koyunhisar (Bafeon) Savaşı (1302), Osman Bey döneminden yapılan ve Osmanlı Devleti ile Bizans arasındaki ilk savaştır. Palekanon (Maltepe) Savaşı-1329 - Osmanlı Devleti / Bizans İmparatorluğu
Çirmen Savaşı - 1371 - Osmanlı Devleti / Sırp Krallığı
I. Kosova Savaşı - 1389 - Osmanlı Devleti / Haçlı ordusu
Niğbolu Savaşı - 1396 - Osmanlı Devleti / Haçlı ordusu

CEVAP: B

3. I. Murat döneminde Osmanlı Devleti ile Bizans - Bulgar ittifak güçleri arasında Sazlıdere Savaşı (1363) yapıldı. Sazlıdere Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti Edirne'yi fethetmiştir.

CEVAP: A

4. I. Murat 1362-1389 yılları arasında hükümdarlık yapmıştır. Sırsındığı Savaşı - 1364 Osmanlı Devleti / Haçlılar
Çirmen Savaşı - 1371 Osmanlı Devleti / Sırp Krallığı
Niğbolu Savaşı - 1396 Osmanlı Devleti / Haçlılar
Sırsındığı ve Çirmen Savaşları I. Murat, Niğbolu Savaşı Yıldırım Bayezit döneminde yapılmıştır.

CEVAP: C

5. Anadolu Hisarı (Güzelcehisar), Yıldırım Bayezit döneminde Karadenizden İstanbul Boğazı'na gelecek yardımları engellemek amacıyla yapılmıştır.

CEVAP: B

6. 1402 Ankara Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti'nde taht kavgalarının yaşandığı "Fetret Devri" ortaya çıkmıştır. Ankara Savaşı sonucunda aynı zamanda Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur. Yıldırım Bayezit döneminde Osmanlı egemenliğine giren Aydınöğulları, Ankara Savaşı'ndan sonra bağımsızlığını yeniden kazanmıştır.

CEVAP: D

7. Osmanlı Devleti - 1299-1922
Harzemşahlar- 1097-1231
Akkoyunlular - 1350-1502
Karakoyunlular - 1365-1469
Akkoyunlular ve Karakoyunlular Osmanlı Devleti ile çağdaş olan devletlerdir.

CEVAP: D

8. 1402 Ankara savaşı, Osmanlı Devleti ile Timur İmparatorluğu arasında yapılmıştır. Ankara savaşı sonucunda Yıldırım Bayezit'in oğulları arasında on bir yıl süren Fetret Devri (1402-1413) yaşanmıştır. 1413'te Çelebi Mehmet'in (I. Mehmet) tahta çıkmasıyla Fetret Devri sona ermiştir.

CEVAP: B

9. Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama çalışmaları Orhan Bey Dönemi'nde Karesi Beyliği'nin Osmanlı Devleti'ne katılmasıyla başlamıştır. Yıldırım Bayezit (I. Bayezit) Dönemi'nde Anadolu Türk siyasi birliği büyük ölçüde sağlanmıştır. 1402 Ankara Savaşı sonucunda Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur. Yavuz Sultan Selim (I. Selim) Dönemi'nde Turnadağ Savaşı sonucunda (1515) Dulkadir Beyliği'nin Osmanlı Devleti'ne katılmasıyla Anadolu Türk siyasi birliği tam olarak sağlanmıştır.

CEVAP: B

10. 1402 Ankara Savaşı sonucunda Yıldırım Bayezit'in oğulları arasında 1402-1413 yılları arasında taht kavgalarının yaşandığı Fetret Devri yaşanmıştır. Fetret Devri'nde; Süleyman Çelebi, İsa Çelebi, Musa Çelebi ve Mehmet Çelebi arasında taht kavgaları yaşanmıştır. 1413'te Çelebi Mehmet'in tahta çıkmasıyla "Fetret Devri" sona ermiştir. Mustafa Çelebi, I. Mehmet (Çelebi Mehmet) döneminde Bizans'ın kıskırtmasıyla tahtı ele geçirmek amacıyla ayaklanmıştır.

CEVAP: E

11. Niğbolu Savaşı - 1396-Yıldırım Bayezit (I. Bayezit)
Varna Savaşı - 1444 - II. Murat
II. Kosova Savaşı - 1448 - II. Murat
Niğbolu, Varna ve İkinci Kosova savaşları, Osmanlı Devleti ile Haçlı orduları arasında yapılmıştır. II. Kosova Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki hakimiyeti kesinleşmiştir.

CEVAP: E

12. Sırsındığı Savaşı - 1364 - I. Murat - Osmanlı / Haçlılar
Varna Savaşı - 1444 - II. Murat - Osmanlı / Haçlılar
İkinci Kosova Savaşı - 1448 - II. Murat - Osmanlı / Haçlılar

CEVAP: D

13. Karamanoğulları (1256-1487), Konya merkez olmak üzere kurulmuştur. Karamanoğulları, Anadolu Selçuklu Devleti'nin varisi olarak kendilerini gördükleri için Osmanlı Devleti ile en fazla mücadele eden beyliklerdir.

CEVAP: C

14. Yıldırım Bayezit döneminde 1399'da Memlûklere bağlı olan Dulkadiroğulları'ndan Malatya, Besni, Darende ve Elbistan'nın alınması üzerine Osmanlı Devleti ile Memlûklerin arası açılmıştır. Bundan dolayı Memlûkler, Ankara Savaşı'nda Timur İmparatorluğuna karşı Osmanlı Devleti'ni desteklememiştir.

CEVAP: E

15. Osmanlı Devleti'nde I. Murat Dönemi'nde Rumeli Beylerbeyliği kurularak ülke yönetim birimlerine ayrılmıştır. Yıldırım Bayezit döneminde de Anadolu Beylerbeyliği kurulmuştur.

CEVAP: C

16. II. Beylikler Dönemi'nde kurulan Karesioğulları, Saruhanoğulları, Aydınöğulları, Menteşeoğulları, Candaroğulları ve Pervaneöğulları denizcilikle uğraşan beyliklerdir. Osmanlı Devleti, ilk deniz gücüne Orhan Bey Dönemi'nde Karesi Beyliği'nin Osmanlıya katılmasıyla sahip olmuştur. Yıldırım Bayezit döneminde Saruhanoğulları, Aydınöğulları ve Menteşeoğulları'nın Osmanlı egemenliğine girmesiyle Osmanlı Devleti bu beyliklerin de tersanelerinden yararlanmıştı.

CEVAP: E

17. Şeyh Bedrettin İsyanı, Osmanlı tarihinde ilk dini ve sosyal nitelikli ayaklanmadır. Şeyh Bedrettin, I. Mehmet (Çelebi) döneminde ayaklanmıştır.

CEVAP: B

18. 1402 Ankara savaşı sonucunda Osmanlı Devletinde taht kavgaları ile geçen Fetret Devri (1402-1413) ortaya çıkmıştır. Fetret Devri'nde Süleyman Çelebi, İsa Çelebi, Musa Çelebi ve Mehmet Çelebi arasında taht kavgaları yaşandı. Çelebi Mehmet (I. Mehmet) taht kavgalarından galip çıkarak padişah olmuştur.

CEVAP: A

19. Osmanlı Devleti ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde Rumeli'ye geçmiş ve buralarda fetihlerde bulunmuştur. Karesi Beyliğinin Orhan Bey Dönemi'nde Osmanlıya katılmasıyla, Osmanlı Devleti ilk deniz gücüne sahip olmuştur. Osmanlı Devleti'nin Rumeli'ye geçişinde Karesi Beyliğinin sahip olduğu donanmadan yararlanılmıştır. Gelibolu'da bulunan Çimpe Kalesi (1353) Orhan Bey döneminde alınmıştır. Çimpe Kalesi, Rumelideki fetihlerde askerî üs olarak kullanılmıştır. Orhan Bey döneminde Balkanlarda iskân siyaseti başlatılmış ve fetih edilen bölgelere Anadolu'dan getirilen Türkmenler yerleştirilmiştir. Osmanlı'nın uyguladığı iskân politikası Rumeli'de yeni fetihlere ortam sağlamıştır.

CEVAP: E

1. Orhan Bey Dönemi'nde Karesi Beyliğinin Osmanlı'ya katılmasıyla Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak amacıyla ilk çalışmalar başlatılmıştır. Yıldırım Bayezit (I. Bayezit) döneminde Anadolu Türk siyasi birliği büyük ölçüde gerçekleştirilmiştir. 1402 Anakara Savaşı sonucunda beylikler tekrar bağımsız olmuş ve Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur. Çelebi Mehmet (I. Mehmet) ve Fatih Sultan Mehmet (II. Mehmet), Ankara Savaşı'yla bozulan Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak amacıyla çalışmalar yapmışlardır. Yavuz Sultan Selim (I. Selim) Dönemi'nde Anadolu Türk siyasi birliği tam olarak sağlanmıştır.

CEVAP: E

2. Koyunhisar (Bafeon) Savaşı, Osman Bey Dönemi'nde Osmanlı ile Bizans arasında yapılan ilk savaştır. Sırpsındığı Savaşı - 1364 - I. Murat
Niğbolu Savaşı - 1396 - I. Bayezit (Yıldırım)
Varna Savaşı - 1444 - II. Murat
İkinci Kosova Savaşı 1448 - II. Murat

CEVAP: B

3. Ankara Savaşı (1402), Osmanlı Devleti ile Timur İmparatorluğu arasında yapılan ve Osmanlı Devleti'nin kaybettiği bir savaştır. (Yıldırım Bayezit Dönemi)
Ankara Savaşı sonucunda;
• Osmanlı tarihinde Fetret Devri (1402-1413) adı verilen taht kavgaları başladı.
• Anadolu Türk siyasi birliği bozuldu.
• Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki fetihleri durdu.
• Anadolu'da sosyal ve ekonomik düzen bozuldu.
• İstanbul'un fethi gecikti.
• Akkoyunlular, Osmanlı Devleti'ni tehdit etmeye başladı.

CEVAP: E

4. Timur (Timur Devleti (1396 - 1507)) yaptığı seferlerle Harezm, Doğu Türkistan, İran, Azerbeycan, Hindistan Delhi Sultanlığı, Irak, Suriye, Altın Orda Devleti ve Osmanlı Devleti'nin topraklarının bir kısmına egemen olmuştur. Timur'un yaptığı fetihlerin sonuçları açısından Türk tarihini olumsuz yönde etkilemiştir. Timur'un, Altın Orda Devleti üzerine düzenlediği seferler (1391), bu devletin Kırım, Kazan, Küçüm, Ejderhan, Kasım ve Nogay hanlıkları olarak parçalanmasına ve Moskova Knezleri'nin güçlenmesine neden olmuştur.

CEVAP: B

5. Orhan Bey Dönemi'nde, Anadolu Türk siyasi birliğini sağlama çalışmaları başlamıştır. Karesioğulları, Osmanlı topraklarına katılan ilk beyliktir. I. Murat döneminde Anadolu birliğini sağlamak amacıyla barışçı bir politika uygulandı. Yıldırım Bayezit (I. Bayezit) döneminde Anadolu Türk siyasi birliği savaş yoluyla sağlanmaya çalışıldı. Bu dönemde Germiyanogulları, Karamanogulları, Saruhanogulları, Aydınoğulları, Hamitoğulları, kadı Burhaneddin Devleti ve Candaroğulları'nın kastamonu kolu Osmanlı topraklarına katıldı. Yıldırım Bayezit döneminde Anadolu Türk siyasi birliği ilk kez büyük ölçüde sağlanmıştır. Yavuz Sultan Selim döneminde Dulkadir Beyliğinin Osmanlı'ya katılmasıyla Anadolu Türk siyasi birliği tam olarak sağlanmıştır.

CEVAP: C

6. 1402 Ankara Savaşı sonucunda taht kavgalarının yaşandığı Fetret Devri (1402-1413) başlamış ve Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur. Karesioğulları hariç diğer beylikler bağımsız olmuşlardır.

CEVAP: A

7. Fatih Sultan Mehmet İstanbul'u fethetmek amacıyla;
• Rumeli Hisarı'nı (Boğazkesen) yaptırdı.
• Büyük toprak döktürdü.
• Balkanlardan gelebilecek tehlikeler için antlaşmalar yaptı.
• Büyük bir donanma kurdu.
• Karamanogulları ile bir anlaşma yaptı.
• Tekerekli kuleler ve havan topları yaptırdı.
• Silivri ve Vize Kaleleri'ni aldı.

CEVAP: E

8. Fatih Sultan Mehmet, İstanbul'u fethetmek amacıyla Boğazkesen (Rumeli) Hisarı'nı yaptırmış, Vize ve Silivri Kaleleri'ni almıştır.

CEVAP: B

9. İstanbul'un fethi sonucunda; Bizanslı bilim insanları İstanbul'dan ayrılarak İtalya'da Rönesans hareketlerinin başlamasında etkili olmuşlar, ticaret yollarının Osmanlı denetimine geçmesi üzerine Avrupalılar yeni yollar bulmak amacıyla coğrafi keşiflere başlamıştır. Yüzyıl Savaşları (1337-1453) İngiltere ile Fransa arasında yapılmıştır.

CEVAP: C

10. Fatih Sultan Mehmet, 1451-1481 yılları arasında hükümdarlık yapmıştır. Sırbistan Seferi - 1454 - Belgrad hariç bütün Sırbistan fethedildi. Eflak Seferi - 1462 - Eflak, Osmanlı eyaleti oldu. Bosna - Hersek Seferi - 1463 - Bosna - Hersek Osmanlı yönetimine geçti. İtalya Seferi - 1480 - Gedik Ahmet Paşa komutasındaki Osmanlı donanması Otronto şehrini aldı. II. Mehmet Dönemi'ndeki son seferdir. Mısır seferi, I. Selim (Yavuz) Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Mısır Seferi sonucunda Memlük Devleti yıkılmıştır. (1517)

CEVAP: B

11. Osmanlı Devleti - 1299 -1922
Akkoyunlular - 1350 -1502
Karakoyunlular - 1365 -1469
Safeviler - 1502 - 1736
Osmanlı Devleti'nde, II. Mehmet (Fatih) 1451 - 1481 yılları arasında hükümdarlık yapmıştır. II. Mehmet Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Akkoyunlular arasında 1473'te Otlukbeli Savaşı yapılmıştır.

CEVAP: A

12. Otlukbeli Savaşı (1473), II. Mehmet Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Akkoyunlular arasında yapılmıştır. Bu savaş sonucunda Doğu Anadolu'nun güvenliği sağlanmıştır.

CEVAP: D

13. Amasra (1459), Sinop (1461), Trabzon (1461) ve Kırım (1475) Karadeniz'de hakimiyet sağlamak ve İpek Yolu'nu kontrol etmek amacıyla II. Mehmet (Fatih) Dönemi'nde (1451 - 1481) fethedilmiştir.

CEVAP: E

14. Rodos Adası 1521'de Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde (1520 - 1566) fethedilmiştir. Rodos'un fethedilmesiyle Suriye ve Mısır deniz yolunun güvenliği sağlanmıştır.

CEVAP: B

15. Fatih Sultan Mehmet'in 1481'de ölümüyle II. Bayezit tahta çıktı. Bu gelişme üzerine Sultan Cem tahtın kendi hakkı olduğunu iddia ederek II. Bayezit'e karşı ayaklandı. Cem Sultan taht mücadelesini kaybederek önce Memlüklerle daha sonra Rodos'ta bulunan Saint Jean Şövalyeleri'ne sığındı. Cem Sultan'ın Avrupa'ya götürülmesiyle "Cem Sultan Sorunu" dış sorun hâline geldi.

CEVAP: B

16. Fatih Dönemi'nde Karadeniz ve Ege Deniz'i Türk gölü haline gelmiştir. Bu dönemde Osmanlı Devleti denizlerde üstünlük kurmak amacıyla Venedik ve Cenevizlilerle savaşmıştır. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı ile Portekiz arasında savaşlar olmuştur.

CEVAP: C

17. Osmanlı (1299 - 1922) tarihinde Yükselme Dönemi 1453 - 1579 yıllarını kapsar. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde Osmanlı Devleti Venedikliler, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Memlükler ve Safevilerle, Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Safeviler, Avusturya ve Venediklilerle savaşmıştır. Eyyübiler, 1174 - 1250 yılları arasında Mısır'da hüküm süren bir Türk - İslam devletidir. Eyyübiler, Osmanlı Devleti ile çağdaş devletlerden biri değildir.

CEVAP: A

18. Osmanlı Devleti - 1299 - 1922
Timur Devleti - 1369 - 1507
Altın Orda Devleti - 1227 - 1502
Memlük Devleti - 1250 - 1517
Safevi Devleti - 1502 - 1736
Harzemşahlar - 1097 - 1231
Harzemşahlar, Osmanlı Devleti ile çağdaş değildir.

CEVAP: E

OSMANLI DEVLETİ KURULUŞ VE YÜKSELME DÖNEMİ - III

1. Safeviler (1502 - 1736) İran'da kurulan ve Şiilik propagandası ile Osmanlı topraklarını ele geçirmeye çalışan bir devlettir. Memlûkler (1250 - 1517), Mısır'da kurulan ve Abbasi halifesinin koruyuculuğunu üstlenerek İslam dünyasının liderliğini üstlenen bir devlettir. Osmanlı Devleti, Yavuz Sultan Selim döneminde Türk - İslam dünyasının liderliği için Memlûkler ve Safevilerle mücadele etmiştir.

CEVAP: C

2. I. Murat Dönemi'nde Rumeli Beylerbeyliği (Merkezi Manastır), Yıldırım Bayezit Dönemi'nde Anadolu beylerbeyliği (merkezi Kütahya) kurulmuştur. Padişahlar tahta çıkarken düzenlenen cülus töreni ve bir vergi toplama yöntemi olan iltizam sistemi Fatih Dönemi'nde ortaya çıkmıştır.

CEVAP: C

3. Yavuz Sultan Selim döneminde; Osmanlı Devleti ile Safeviler arasında 1514 Çaldıran Savaşı, Osmanlı Devleti ile Memlûkler arasında 1516 Mercidabık ve 1517 Ridaniye Savaşları yapılmıştır. Akkoyunlular ile (1350 - 1502), Yavuz Sultan Selim döneminde (1512 - 1520) Osmanlı Devleti arasında savaş yapılmamıştır.

CEVAP: C

4. Şeyh Bedrettin İsyanı - I. Mehmet (Çelebi) Osmanlı Dönemi'nde Anadolu'da ilk dini ve sosyal nitelikli ayaklanmadır. Şahkulu İsyanı - II. Bayezit Bozoklu Celal İsyanı - I. Selim (Yavuz)

CEVAP: B

5. Otlukbeli Savaşı - 1473 - II. Mehmet (Fatih) - Osmanlı Devleti / Akkoyunlular Çaldıran Savaşı - I. Selim (Yavuz) - Osmanlı Devleti / Safeviler Turnadağ Savaşı - I. Selim (Yavuz) - Osmanlı Devleti / Dulkadir Beyliği Anadolu Türk siyasi birliği tam olarak sağlandı.

CEVAP: A

6. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Safeviler arasında Çaldıran Savaşı (1514) yapıldı. Bu savaş sonucunda Tebriz, Musul, Kerkük ve Erbil Osmanlı topraklarına katıldı. Suriye, Filistin ve Mısır Memlûklülerle yapılan savaşlar sonucunda Osmanlı'ya katılmıştır.

CEVAP: D

7. Yavuz Sultan Selim, Safevilerle yönelik olarak çıktığı İran Seferi'nden sonra Memlûk Devleti'ne son vermek amacıyla Mısır Seferi'ne çıkmıştır. Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi'ne çıkmasında;
• Memlûklerin Safevilerle desteklemesi
• Mısır'ın Akdeniz ticareti açısından önemli limanlara sahip olması
• Nil Havzasının verimli topraklarına sahip olmak istenmesi
• Memlûklerin, Abbasi halifesinin koruyuculuğunu üstlenmesi ve bundan dolayı İslam dünyasının lideri gibi davranması nedenleri etkili olmuştur.

CEVAP: E

8. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Mercidabık (1516) ve Ridaniye (1517) Savaşları sonucunda Memlûk Devleti'ne son verilmiştir. Memlûk Devleti'nin yıkılmasıyla Suriye, Lübnan, Filistin, Hicaz ve Mısır Osmanlı egemenliğine girmiştir. Trablusgarp (1551), Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Turgut Reis komutasındaki Osmanlı donanması tarafından fethedilmiştir.

CEVAP: A

9. Amasya Antlaşması (1555), Kanuni Sultan Süleyman (I. Süleyman) Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile İran (Safeviler) arasında yapılmıştır. Amasya Antlaşması, Osmanlı Devleti ile İran arasında yapılan ilk resmî antlaşmadır.

CEVAP: A

10. Anadolu Türk siyasi birliğinin tam olarak sağlanması - I. Selim (Yavuz) - Yükselme Dönemi Halifeliğin, Osmanlı padişahlarına geçmesi - I. Selim (Yavuz) - Yükselme Dönemi Osmanlı Devleti'nin batıdaki en geniş sınırlarına ulaşması - Bucaş Antlaşması (1672) - IV. Mehmet - Duraklama Dönemi Baharat Yolu'nun Osmanlıların denetimine geçmesi - I. Selim (Yavuz) - Yükselme Dönemi Osmanlı padişahlarının Ortadoksların koruyucusu hâline gelmesi - II. Mehmet (Fatih) - Yükselme Dönemi

CEVAP: C

11. Şahkulu Ayaklanması - II. Bayezit Canberdir Gazali Ayaklanması - I. Süleyman (Kanuni) Ahmet Paşa Ayaklanması - I. Süleyman (Kanuni)

CEVAP: C

12. Cezayir - 1534 - I. Süleyman (Kanuni) Dönemi Fas - 1576 - III. Murat Dönemi Tunus - 1574 - II. Selim Dönemi

CEVAP: A

13. Kanuni Sultan Süleyman 1520 - 1566 yılları arasında hükümdarlık yapmıştır.
• Belgrad'ın fethedilmesi - 1521
• Amasya Antlaşması'nın imzalanması - 1555
• Cerbe Deniz Savaşı'nın yapılması - 1560
• Cezayir'in Osmanlı Devleti'ne katılması - 1534
• Kanuni Dönemi'nde 1565'te Malta Adası kuşatılmış ancak fethedilmemiştir.

CEVAP: E

14. Preveze Deniz Savaşı - 1538 - Kanuni Dönemi Cerbe Deniz Savaşı - 1560 - Kanuni Dönemi İnebahtı Deniz Savaşı - 1571 - II. Selim Dönemi

CEVAP: C

15. Rodos (1521) ve Sakız (1566) adaları Kanuni Dönemi'nde fethedilmiştir. Kıbrıs (1571), II. Selim Dönemi'nde fethedilmiştir.

CEVAP: D

16. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile İran arasında 1555 Amasya Antlaşması yapılmıştır. Amasya Antlaşması, Osmanlı Devleti - İran arasında yapılan ilk resmî antlaşmadır.

CEVAP: B

17. Kanuni Dönemi'nde Viyana (1529) ve Malta (1565) kuşatılmış ancak fethedilememiştir. Belgrad 1521'de Kanuni Dönemi'nde fethedilmiştir.

CEVAP: C

18. Coğrafi keşiflere öncülük eden devletlerden biri olan Portekiz, Afrika kıtasını güneyden dolaşarak Hint Okyanusu'na ulaşmıştır. Baharat Yolu'nu ele geçirmek isteyen Portekiz'e karşı Kanuni Dönemi'nde 1538, 1551, 1552 ve 1553 yıllarında olmak üzere Hint Denizi'ne dört sefer düzenlenmiş ancak istenen başarı elde edilememiştir.

CEVAP: A

1. Preveze Deniz Savaşı - 1538 - Kanuni Sultan Süleyman Dönemi - Akdeniz'de üstünlük Osmanlı Devleti'ne geçti. Kıbrıs'ın fethedilmesi - 1571 - II. Selim Dönemi
- Doğu Akdeniz'de kesin üstünlük sağlandı.
 - Tunus'un fethedilmesi - 1574 - II. Selim Dönemi
 - Akdeniz hakimiyeti, pekiştirildi.

CEVAP: E

2. Kıbrıs, 1571'de II. Selim Dönemi'nde Lala Mustafa Paşa komutasındaki Osmanlı donanması tarafından Venediklilerden alındı. Kıbrıs'ın fethedilmesiyle Akdeniz'in üstünlüğü kesin olarak Osmanlı'ya geçmiştir. Kıbrıs'ın fethedilmesi İnebahtı Deniz Savaşı'na neden olmuştur.

CEVAP: A

3. Amasya Antlaşması, Kanuni Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile İran (Safeviler) arasında yapılan ilk resmî antlaşmadır. Bu antlaşma sonunda Karabağ, Nahçıvan, Revan ve Bağdat'ın Osmanlı'da kalması kararlaştırıldı. 1590 Ferhat Paşa (İstanbul) Antlaşması ile Osmanlı Devleti doğuda en geniş sınırlarına ulaşmıştır.

CEVAP: D

4. Divanühümayu'nun kurulması } Orhan Bey
İlk Osmanlı medresinin kurulması } Dönemi
- I. Murat döneminde devletin sınırlarının genişlemesiyle beylerbeyilik (eyalet) kurularak ülke yönetim birimlerine (eyalet - sancak - kaza - köy) ayrılmıştır. I. Murat döneminde Rumeli Beylerbeyliği kurulmuştur.

CEVAP: C

5. Osmanlı Devleti'nde Bursa, İzmit, Kütahya, Manisa ve Amasya Kuruluş Dönemi'nde (1299 - 1453) önemli şehzade sancaklarıdır. Trabzon (1461) Fatih döneminde (Yükselme Dönemi) fethedilmiştir. Trabzon, Yükselme Dönemi'nden itibaren şehzade sancağı olmuştur.

CEVAP: D

6. Osmanlı Devleti'nde hükümdarlar; bey (beğ), emir, gazi, han, hakan, hünkâr, hüdavendigâr, sultan, padişah ve halife unvanlarını kullanmışlardır. Kuruluş Dönemi'nde; han, sultan ve hüdavendigâr hükümdarların kullandığı unvanlar arasında yer alır.

CEVAP: E

7. Bursa - İpek Han } I. Mehmet (Çelebi)
Bursa - Yeşil Cami } döneminde yapılmıştır.
Revan Köşkü - IV. Murat döneminde yapılmıştır.

CEVAP: C

8. Osmanlı Devleti'nde ilk medrese Orhan Bey döneminde İznik'te kurulmuştur. İlk tıp medresesi Yıldırım Bayezit (I. Bayezit) döneminde Bursa'da kurulmuştur.

CEVAP: D

9. Orhan Bey döneminde ilk medrese İznik'te kurulmuştur. Davudu Kayseri, bu medresenin müderrisliğine getirilmiştir. Molla Fenari, Osmanlı Devleti'nde ilk Şeyhülislamdır. Dursun Fakih, Osmanlı Devleti'nde ilk kadıdır.

CEVAP: B

10. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde, devleti yönetme yetkisinin tanrı tarafından hükümdarlara verildiğine inanılırdı. (Kut anlayışı) Bu anlayış çerçevesinde ülke hanedan üyelerinin ortak malı sayılır ve hükümdarın oğulları arasında paylaştırılırdı. Bu durum Türk devletlerinin kısa sürede yıkılmasına neden olurdu. I. Murat'tan itibaren "Ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır." anlayışının yerine "Ülke padişah ve oğullarındır." anlayışı benimsendi. Bu uygulamanın amacı; tat kavgalarının sınırlandırılması ve merkezî otoritenin korunmasıdır. Orhan Bey'den itibaren şehzadeler yönetim deneyimi kazanmaları amacıyla sancakbeyi olarak görevlendirilirdi.

CEVAP: D

11. İlk Osmanlı medresesi Orhan Bey döneminde İznik'te kurulmuştur. İlk tıp medresesi Yıldırım Bayezit döneminde Bursa'da kurulmuştur.

CEVAP: C

12. Orhan Bey döneminde yayalar (piyadeler) ve müsellemler (süvariler) olmak üzere ilk düzenli Osmanlı ordusu kurulmuştur.

CEVAP: A

13. I. Murat döneminde Kapıkulu Ocakları kurulmuştur. I. Murat döneminde fetihlerin artmasıyla askere olan ihtiyacın artması sonucunda 1363'te Pençik Kanunu çıkarıldı. Bu kanunla savaş esirlerinden yararlanma yoluna gidilmiş ve savaşlarda ele geçirilen esirlerin beşte biri devlete bırakılmıştır. Pençik Kanunu ile Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacı karşılanmıştır. Yıldırım Bayezit döneminde savaş esirlerinin asker ihtiyacını karşılayamaması üzerine Devşirme Kanunu çıkarılmıştır. Pençik ve Devşirme Kanunu Kapıkulu Ocakları'nın asker ihtiyacını karşılamak amacıyla yöneliktir. Orhan Bey döneminde Osmanlı Devleti Rumeli'ye kalıcı olarak hâkim olmak için iskan siyasetini başlatmış ve İskan Kanununu çıkarmıştır.

CEVAP: D

1. Osmanlı Devleti; Anadolu Selçukluları, Bizans ve Sasanileri (İran) örnek olarak devlet teşkilatını oluşturmuştur. Osmanlı Devleti'nde İslam hukuku (şeri hukuk), eski Türk gelenekleri ve fethedilen yerlerin uygulamaları biraraya getirerek devlet anlayışı oluşturulmuştur.

CEVAP: E

2. Mühümme Defteri, divan toplantılarında hazırlanan ve padişah tarafından onaylanan kanunların kaydedildiği defterlerdir. Adaletname, devlet memurlarının görevlerini kötüye kullanmaları ve kanunlara aykırı hareket etmeleri durumunda, halkı zulme karşı korumak amacıyla yayınlanan belgedir. Tereke kayıtları, Osmanlı Devleti'nde ölen bir kişinin vasiyetinin ve sahip olduğu malların yazıldığı defterdir. Mühümme ve adaletname padişahın iradesini yansıtan belgelerdir.

CEVAP: D

3. Osmanlı Devleti'nde şehzadeler devlet yönetimi konusunda tecrübe kazanmaları amacıyla sancaklara sancak beyi olarak gönderilirdi. Antalya, Amasya, Aydın, Bursa, Balıkesir, Manisa, Sivas, Isparta, İzmit, Eskişehir, Kütahya, Trabzon ve İznik önemli şehzade sancaklarıdır.

CEVAP: E

4. Osmanlı hukuk sistemi; İslam hukuku (şeri hukuk), örfi hukuk (eski Türk gelenekleri) ve fethedilen yerlerin hukuku bir araya getirilerek oluşturulmuştur.

CEVAP: E

5. Osmanlı Devleti'nde toplum yönetenler (askeri) ve yönetilenler (reaya) olmak üzere ikiye ayrılırdı. Yönetenler seyfiye, ilmiye ve kalemiye olmak üzere üç sınıfa ayrılırdı. Seyfiye (ümera, ehlişeyf, ehliörf), yönetim ve askerlik görevi olan asker sınıfıdır. (Askeri bürokrasi) Osmanlı'da silah taşıma ve kullanma hakkına sahip olan veziriazam (sadrizam), vezirler, kapıdaryası, yeniçeri ağası, beylerbeyi, sancakbeyi, dizdar (kale komutanı), subaşı, alaybeyi, kapıkulu askerleri ve tımarlı sipahiler seyfiye sınıfına mensuptur. İlmiye (ehlişer, ulema); eğitim - öğretim, yargı, fetva çıkarma, din ve yönetimi denetleme görevine sahip olan sınıftır. Şeyhülislam, kazasker, kadı, müderris, nakibüleşraf ve imamlar ilmiye sınıfına mensuptur. Kalemiye (ehlikalem), mali ve idari işlerin yönetilmesinden sorumlu sivil bürokrasi sınıfıdır. Nişancı, defterdar, reisülküttap ve bunlara bağlı kalemler (memurluklar) kalemiye sınıfına mensuptur.

CEVAP: B

6. Humbaracılar, el bombası (havan) ve top mermisi yapan ve kullanan askeri sınıftır. Cebeciler, Yeniçerilerin silahlarının yapımından, onarımından ve korunmasından sorumlu sınıftır. Lağımıcılar, kale kuşatmalarında surları yıkıp, köprü inşa eden teknik bir sınıftır. Müsellemeler, sefer sırasında yolları açan, köprüleri onaran geri hizmet sınıfıdır. Azaplar, savaş sırasında yeniçerilerin önünü açan ve bakar erkeklerden oluşan sınıftır.

CEVAP: A

7. Mültezim, iltizam sistemi çerçevesinde bir bölgenin vergi gelirini toplama hakkına sahip olan görevlidir. Muhassıl, Osmanlı'da tanzimat dönemine kadar vergi tahsildarı için kullanılan kavramdır. Muhtesip, Osmanlı'da esnafı denetleyen, üretilen malın fiyatın ve kalitesini kontrol eden görevlidir.

CEVAP: C

8. Dirlik; gelirine göre has, zaamet ve tımar olmak üzere bölümlere ayrılan ve devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine vergi geliri bırakılan topraklardır. Dirlik topraklarda tımar sistemi uygulanırdı. Mukataa, vergi geliri doğrudan hazineye aktarılan topraklardır. Bu toprakların vergi geliri iltizam ve malikâne yöntemiyle toplanırdı. Ocaklık, geliri kale muhafızlarına ve tersane giderlerine ayrılan topraklardır.

CEVAP: A

9. Tımar sistemi, dirlik topraklarda uygulanan bir sistemdir. Tımar sistemi, bir bölgenin vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır. Tımar sistemi; tarım (üretim), hayvancılık, askerlik, güvenlik ve vergi ile bağlantılı bir sistemdir. Tımar sistemi çerçevesinde vergi gelirini toplayan kişiye tımar sahibi (dirlik sahibi, sahibi arz) denir. Köylünün güvenliğini sağlamak, üretim araçlarını temin etmek, üretimi arttırıcı önlemler almak, cebelü adı verilen atlı asker yetiştirmek, bölgenin vergi gelirini toplamak tımar sahibinin (dirlik sahibi) görevleri arasında yer alır.

CEVAP: E

10. Yıldırım Bayezit (I. Bayezit) döneminde Güzelcehisar (Anadolu Hisarı), Fatih Sultan Mehmet döneminde Boğazkesen (Rumeli Hisarı) yapılmıştır.

CEVAP: A

11. Çiftbozan, toprağı mazeretsiz olarak terkeden ya da üç yıl üst üste boş bırakan köylüden alınan vergidir. Çiftresmi, Müslümanların toprak üzerinden ödediği vergidir.

CEVAP: C

12. Ebru, kâğıt süsleme sanatıdır. Özel karışımli suyun içine boya serpiştirilmesiyle yapılan bir süsleme sanatıdır. Ciltçilikte, levhaların iç ve dış cephelerinde kullanılan bir sanattır. Tezhip, el yazmaası kitapları süsleme sanatıdır. Hat, güzel yazı yazma sanatıdır. Minyatür, el yazması eserleri süslemek, metnin aydınlatılmasını sağlamak için perspektif olmadan yapılan resimdir. Gravür, ağaç ya da madeni levhalar üzerine kazılarak yapılan resimdir.

CEVAP: D

13. Kapan, tek cins ticaret maddesinin toptan satışının ya da dağıtımının yapıldığı kapalı pazar yerleridir. Kapan hanları toplayıp dağıtma işini yaptıkları malın adını alırlardı. (Un kapanı, yağ kapanı gibi) Kapan Emni, kapanlara gelen ürünlerin dağıtımından ve vergilendirilmesinden sorumlu görevlidir. Bedesten; kumaş, mücevher ve benzeri kıymetli eşyaların alınıp - satıldığı kapalı çarşıdır. Tabhane, darüşşifalarda tedavi olan hastaların nekahat dönemlerini geçirdikleri misafirhanedir. Bimaristan, akıl hastalarının tedavi edildiği hastanedir. (Bimarhane) Sarayhane, deri, muşamba ürünleri ile koşum, eyer takımlarının satıldığı yerdir.

CEVAP: B

14. Sahnıseman (Fatih Külliyesi) ve Tetimme Medreseleri Fatih Sultan Mehmet (II. Mehmet) döneminde açılan eğitim kurumlarıdır. Enderun, I. Murat döneminde Edirne Sarayı'nda ilk olarak kurulmuştur.

CEVAP: D

15. Osmanlı Devleti'nde hat, minyatür, tezhip sanatlarıyla uğraşanların oluşturduğu teşkilata Ehlihıref denir. Ehlihıbre lonca teşkilatı içerisinde üretilen malın kalitesi hakkında görüş bildiren uzman kişilerdir. Ahilik teşkilatı, Anadolu Selçukluları döneminde Ahi Evran tarafından kurulan esnaf teşkilatıdır. Babımeşihat, II. Mahmut döneminde şeyhülislamlık makamının aldığı addır. Ehlihırfet; kunduracılık, duvarcılık, demircilik, marangozluk, dokumacılık ve bunun gibi sanatlarla uğraşanlar için kullanılan genel kavramdır.

CEVAP: D

16. Sadrazam, Osmanlı Devleti'nde padişahın sonra devlet yönetiminde en yetkili kişidir. Padişah ordunun başında sefere çıkmadığında sadrazam (veziriazam) "Serdariekrem" unvanıyla orduya komutanlık ederdi. Emirülümera, Anadolu Selçukluları'nda ordu komutanıdır.

CEVAP: B

1. Osmanlı Devleti'nde ilmiye (ulema) sınıfı; din eğitim - öğretim ve hukuk (yargı) işlerinden sorumluluğu sınıfıdır. Şeyhülislam, kazasker, müftü, kadı, müderris, nakibüleşraf, ilim adamları, tarikat şeyhleri ve imamlar ilmiye sınıfına mensuptur. Reisülküttap, kalemiye sınıfına mensuptur.

CEVAP: A

2. Sıbyan Mektebi (Mahalle Mektebi), Osmanlı Devleti'nde ilköğretim düzeyinde ve eğitimin ilk basamağı olan okuldur. İptidai, Tanzimat Dönemi'nde modern eğitim sistemine göre kurulan ilk okul düzeyindeki okuldur. Enderun, devşirme kökenlilerin öğrencisi olarak alındığı ve seyyfiye sınıfının memur ihtiyacını karşılayan saray okuludur.

CEVAP: E

3. Divanihümayun, XIX. yüzyıla kadar bugünkü anlamda Bakanlar Kurulu'na benzeyen idari, mali, askeri her türlü sorunun görüşülmesi ve karara bağlandığı kurumdur. Divanihümayun, devlet yönetiminde padişaha ait olan yasama, yürütme ve yargı yetkilerini kullanırdı. Meclis-i Vükela (Heyet-i Vükela), II. Mahmut Dönemi'nde divanihümayunun kaldırılmasıyla yerine kurulan bakanlıkların oluşturduğu bakanlar kurulu için kullanılan kavramdır.

CEVAP: B

4. İzmit, Bursa, Edirne ve İstanbul Osmanlı Devleti'ne başkentlik eden şehirlerdir. Konya, Anadolu Selçukluları ve Karamanoğulları'na başkentlik etmiştir.

CEVAP: B

5. Osmanlı Devleti'nde kara ordusu; kapıkulu askerleri, eyalet askerleri ve yardımcı kuvvetler olmak üzere üçe ayrılırdı. Kapıkulu askerleri piyadeler ve süvariler olmak üzere ikiye ayrılırdı. Kapıkulu piyadeleri; acemi oğlanlar ocağı, yeniçeri ocağı, cebeci ocağı, topçu ocağı, top arabacıları ocağı, humbaracılar ocağı ve lağamcılar ocağından oluşurdu. Kapıkulu süvarileri; sipahiler (sipah), silahtarlar, sağ ve sol ulufeciler, sağ ve sol garipler sınıflarından oluşuyordu. Sipahiler ve silah-tarlar savaş sırasında padişahın çadırını korumakla görevli askeri sınıflardır. Sağ ve sol ulufeciler savaş sırasında saltanat sancaklarını, sağ ve sol garipler savaş sırasında savaş araç - gereçlerini ve hazineyi korurlardı.

CEVAP: C

6. Sıbyan (Mahalle) Mektebi, Osmanlı Devleti'nde eğitim ve öğretimin yapıldığı ilk okul düzeyindeki okuldur. Sıbyan mekteplerinden mezun olanların aldığı diplomaya "şehadetname" denir. İcazetname, medrese eğitimiyle başarıyla tamamlayanların aldığı diplomadır. Muhtasarat, Sahnıseman Medreselerinde eğitime başlayan öğrencilerin aldığı ilk dersler için kullanılan kavramdır. Haşiyetecrit, Sahnıseman medreselerinde bir bölümdür. Miftah, Sahnıseman medreselerinde bir bölümdür.

CEVAP: E

7. Osmanlı Devleti'nde resmî tarih yazıcılarına vakanüvis denir. İlk vakanüvis Halepli Mustafa Naima Efendi'dir. Vakanüvislik XVIII. yüzyıldan itibaren ön plana çıkmıştır. Osmanlı Devleti'nde vakanüvislerden önce "şehnameci" adı verilen kişiler olayların kaydını tutmuşlardır. Nakibüleşraf, Hz. Peygamberin soyundan gelen Seyyid ve Şeriflerin işleriyle uğraşmak, onların özlük haklarını korumak ve seçmelerini (soy kötülüğü) kontrol ve takip etmekle görevlidir. Nakibüleşraf, ilmiye sınıfına mensuptur. Muid, müderrislerin yardımcısı (asistan) olan ve dersleri tekrarlayan görevlidir. Mülazım, atanmak için sıra bekleyen kadı ya da müderris adayları için kullanılan kavramdır. Muhassıl, Osmanlı Devleti'nde tanzimat döneminden önce vergi tahsil eden görevlidir.

CEVAP: A

8. Osmanlı Devleti'nde eyaletler vergilerin toplanma biçimine göre üçe ayrılırdı. Salyaneli (Yıllıklı) Eyaletler, tımar sisteminin uygulanmadığı eyaletlerdir. Bu eyaletlerin vergi geliri iltizam sistemiyle toplanırdı. Bu eyaletlerin vergi geliri doğrudan hazineye aktarılırdı. Mısır, Habeş,

Yemen, Tunus, Cezayir ve Trablusgarp salyaneli eyaletlerdir. Salyanesiz (Yıllıksız) Eyaletler, tımar sisteminin uygulandığı eyaletlerdir. Bu eyaletlerin toprakları gelirine göre has, zeamet ve tımar olmak üzere üçe ayrılır ve devlet görevlilerine vergi geliri hizmetkarlığı maaş yerine bırakılırdı. Rumeli, Budin, Bosna, Anadolu, Karaman, Sivas, Musul, Bağdat ve Erzurum salyanesiz eyaletlerdir.

Özel yönetimli (imtiyazlı) eyaletler, iç işlerinde serbest, dış işlerinde Osmanlı'ya bağlı ve yöneticileri padişah tarafından atanan eyaletlerdir. Hicaz, Kırım, Eflak, Erdel ve Boğdan imtiyazlı eyaletlerdir. Hicaz ve Kırım dışındaki eyaletler yıllık belirli bir vergi öder.

CEVAP: E

9. I. Murat Dönemi'nde dirlik topraklar gelirlerine göre has, zeamet ve tımar olarak üçe ayrılmış ve bu topraklarda tımar sistemi uygulanmıştır.

Acemi Oğlanlar Ocağı, Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacını karşılamak amacıyla ilk kez I. Murat Dönemi'nde Gelibolu'da kuruldu.

I. Murat döneminde fetihlerin artmasına paralel olarak asker ihtiyacının artmasıyla 1363'te Pençik Kanunu çıkarılarak "Pençik Sistemi" uygulaması başlatılmıştır.

CEVAP: E

10. I. Murat döneminde Kazasker Çandarlı Kara Halil Paşa ve Karamanlı Molla Rüstem'in çalışmaları sonucunda Yeniçeri Ocağı'nın asker ihtiyacını karşılamak amacıyla Gelibolu'da Acemi Oğlanlar Ocağı kurulmuştur.

Sekbanıcedit ve Eşkici Ocağı, II. Mahmut Dönemi'nde askeri alanda yapılan islahatlardır.

CEVAP: A

11. Osmanlı Devleti'nde padişahlar tahta çıkarken düzenlenen merasime cülus töreni denirdi. Cülus töreni çerçevesinde padişahlar tahta çıktıktan sonra Eyüp Sultan Türbesi'nde kılıç kuşanma merasimi düzenlenirdi. II. Mehmet (Fatih) Dönemi'nde cülus töreni geleneği başlamıştır.

Veladetihümayun, padişahların çocuklarının doğumları için kullanılan kavramdır.

Çıkma, Enderunda eğitimlerini tamamlayanların atanma yöntemi için kullanılan kavramdır.

Haşiyetecrit, Sahnıseman medreselerinin bölümlerinden biridir.

Miftah, Sahnıseman medreselerinin bölümlerinden biridir.

CEVAP: C

12. Osmanlı Devleti'nde esnaf, sanatkar ve zanaatkarların oluşturduğu teşkilata lonca denir.

Osmanlı Devleti'nde Lonca Teşkilatı halka mesleki eğitim veren kurumdur.

CEVAP: B

13. Osmanlı Devleti'nde vergi ödeyen halk için reaya kavramı kullanılır. Mevali, Emevilerin Arap olmayan Müslümanlara verdikleri isimdir.

Zimmi, Osmanlı Devleti'nin egemenliği altında yaşayan gayrimüslim halk için kullanılan kavramdır. Türkmen, İslamiyeti kabul eden Oğuzlar için kullanılan ve Müslüman - Türk anlamına gelen kavramdır. Eşraf, bir bölgenin ileri gelenleri için kullanılan kavramdır.

CEVAP: C

14. Osmanlı Devleti'nde hat (yazı), oymacılık, kakmacılık, kabartmacılık, vitray ve çinçilik mimaride süsleme olarak kullanılan sanatlardır.

Ebru, kâğıt süsleme sanatıdır.

CEVAP: D

15. İzmit Süleyman Paşa Medresesi } Osmanlı Dönemi
Edirne Üç Şerefeli Cami }

Konya Karatay Medresesi - Anadolu Selçukluları Dönemi

CEVAP: C

16. Osmanlı Devleti'nde Eyüp Sultan Türbesi'nde gerçekleşen kılıç kuşanma merasimini Nakibüleşraf adı verilen görevli yönetirdi.

CEVAP: A

OSMANLI DEVLETİ'NDE KÜLTÜR VE UYGARLIK - III

1. Emeviler, Abbasiler ve Osmanlı Devleti'nde (Yavuz Sultan Selim'den itibaren) hükümdarlar hem devlet hem de din başkanıdır. Bu üç devlette hükümdarlar aynı zaman da halife unvanına sahiptir. Memlûklerde hükümdar ve halife ayrı kişilerdir.

CEVAP: C

2. Mukataa topraklar vergi geliri doğrudan hazineye aktarılan miri arazinin bölümlerinden biridir. Mukataa toprakların vergi geliri iltizam ve malikâne yöntemiyle toplanırdı. Dirlik toprakların vergi geliri tımar sistemiyle toplanırdı.

CEVAP: D

3. Ayak divanı, olağanüstü durumlarda düzenlenen divandır. Galebe divanı, yabancı elçiler geldiğinde düzenlenen divandır. İkinci divanı, sadrazamın konağında düzenlenen divandır. At divanı, sefer sırasında düzenlenen divandır. Sefer divanı, sadrazam sefere çıktığında düzenlenen divandır. Ulufe divanı, kapıkulu askerlerinin maaşları dağıtıldığında düzenlenen divandır.

CEVAP: A

4. Sadrazam (veziriazam), Osmanlı Devleti'nde padişahın en önemli devlet görevlisidir. Sadrazam, padişahın yürütme gücünü temsil eden görevlidir. Padişah ordunun başında sefere çıkmadığında sadrazam, serdarı olarak unvanıyla orduya komuta ederdi. Bütçeyi belirlemek - Defterdar Mühimme defterlerini tutmak - Nişancı Şeyhülislamı atamak - Padişah Kılıç kuşanma törenlerini yönetmek - Nakibüleşraf

CEVAP: E

5. Osmanlı Devleti'nde topraklar miri ve mülk topraklar olmak üzere ikiye ayrılır. Miri topraklar çeşitli amaçlar doğrultusunda bölümlere ayrılmıştır. Toprağın işleme hakkına sahip olan köylüler devlete karşı sorumluluklarını yerine getirdiği sürece toprağın işleme (kulanim) hakkını çocuklarına miras olarak bırakabilir. Miri topraklar devlete ait olduğu için köylü ürün üzerinden vergi öder. Miri toprakların vergi geliri tımar sahibi, mültezim ve muhassıl gibi görevliler tarafından toplanır.

CEVAP: A

6. Avarız, olağanüstü durumlarda halktan alınan vergidir. İltizam, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırma yöntemiyle toplanmasıdır. (Vergi toplama yöntemi) Ocaklık, geliri tersane ve kale muhafızlarına ayrılan topraklardır. Mukataa, vergi geliri doğrudan hazineye aktarılan topraklardır. Malikâne, üstün hizmetlerine karşılık, bazı devlet görevlilerine verilen topraklardır.

CEVAP: D

7. Akıncılar, sınırların güvenliğini sağlamak amacıyla kurulan atlı birliklerdir. Akıncıların görevi, düşman ülkelere akınlar düzenleyerek bilgi toplamak, askerî ve ekonomik kaynaklarına zarar vermek, orduya yol açmak ve pusula kurulmasını engellemektir. Akıncılar Türklerden seçilir ve doğrudan padişaha bağlı birliklerdir. Osmanlı'da babadan oğula geçecek şekilde bir ocak oluşturmuşlardır. Humbaracılar, havan topu ve humbara (el bombası) yapan ve kullanan sınıftır. Lağımıcılar, kale kuşatmalarında surları yıkan ve köprü inşa eden teknik bir sınıftır. Müsellemler, ordunun geçeceği yolları açan ve köprüleri tamir eden, ordunun geri hizmet sınıflarından biridir. Beşliler, sınır boylarında bulunan ve kaleleri koruyan sınıftır. Her beş haneden bir kişi seçildiği için bu adı almıştır.

CEVAP: B

8. Medreselerin giderleri vakıflar tarafından karşılanırdı. Tımarlı sipahiler (cebelü), tımar sistemi çerçevesinde tımar sahibi tarafından giderleri karşılanan askerlerdir. Kapıkulu askerleri devletten üç ayda bir ulufe adıyla bir maaş alırdı.

CEVAP: D

9. Dirlik sistemi (tımar sistemi), bir bölgenin vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır. Dirlik sistemi çerçevesinde vergi gelirini toplayan dirlik (tımar) sahibi elde edilen gelirin bir kısmıyla cebelü adı verilen altı asker yetiştirirdi. Dirlik sistemiyle tımarlı sipahiler adı verilen eyalet askerleri yetiştirilmiş ve hazinenin yükü azaltılmıştır. Merkez ordusu (Kapıkulu askerleri) devletten ulufe adıyla bir maaş alırdı. Âyan, duraklama döneminde taşrada ortaya çıkan toprak ağalarıdır.

CEVAP: B

10. Şeyhülislam, Osmanlı Devleti'nde devlet işlerinin dine uygun olup olmadığı konusunda hüküm (fetva) veren görevlidir. Kanuni döneminde ilmiye sınıfının reisi olmuştur. Osmanlı'da ilk şeyhülislam Molla Fenari'dir. (II. Murat Dönemi) Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislamın ataması padişah tarafından yapılır.

CEVAP: B

11. II. Bayezit Külliyesi Darüşşifası, II. Bayezit döneminde 1485'te Edirne'de yapılmıştır. II. Bayezit döneminde aynı zamanda "Büyük Külliye Devri" de denir.

CEVAP: A

12. 1475-1555 yılları arasında yaşayan Piri Reis, Osmanlı donanmasında kaptanıderyalık, coğrafya ve haritacılık alanlarında çalışmaları yapmıştır. Piri Reis en önemli eseri olan Kitab-ı Bahriye'de Akdeniz, Kızıldeniz, Hint Okyanusu, Amerikanın keşfi, dünyanın yuvarlak olduğundan bahsetmiştir.

CEVAP: D

13. Osmanlı mimarisinde; hat (yazı) çini, vitray, oymacılık, kakmacılık ve kabartmacılık süsleme olarak kullanılmıştır. Tezhip, el yazması kitapların kenarlarının süslenmesidir. Mimaride süsleme olarak kullanılmamıştır.

CEVAP: C

14. Adaletname; devlet memurlarının görevlerini kötüye kullanmaları ve kanunlara aykırı hareket etmeleri durumunda halkı zulme karşı korumak amacıyla yayınlanan belgedir. Berat; bir göreve atanan, aylık bağlanan; san, nişan ve ayrıcalık verilen kimseler için çıkarılan padişah buyruğudur. Yasakname; idari, askerî ve mali konularla ilgili kuralların çiğnenmesi hâlinde uygulanacak cezaları içeren belgedir. Adaletname, berat, yasakname, ferman padişah tarafından verilen belgelerdir.

CEVAP: E

15. Divanihümayun, Osmanlı Devleti'nde idari, malî, askerî her türlü sorunun görüşüldüğü ve karara bağlandığı kurumdur. Divanihümayun yasama, yürütme ve yargı işlevine sahiptir. Divanihümayun aynı zamanda Osmanlı Devleti'nde halkın şikâyetlerini iletebildiği ve çözüme kavuşturulduğu kurumdur. Şeyhülislam, Osmanlı Devleti'nde padişah tarafından ataması yapılan bir görevlidir. Bütçeyi belirlemek defterdarın görevidir.

CEVAP: A

16. Osmanlı Devleti'nde defterdar gelir - gider (bütçe) işlerinden sorumlu görevlidir. Muhtesip, çarşı ve pazar yerlerinin denetiminden sorumlu görevlidir. Mültezim, iltizam sistemi çerçevesinde vergi gelirini toplayan görevlidir. Beytülmal Emmini, kamu çıkarlarını koruyan görevlidir. Muhassıl, Osmanlı Devleti'nde Tanzimat dönemine kadar vergi tahsil eden görevlidir.

CEVAP: B

17. Tımar sistemi, bir bölgenin vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır. Tımar sistemi ile tarım ve hayvancılık gelişmiştir. Tımar sistemi ile toprağın boş kalması engellenmiş, üretim artırılmış ve tarımsal üretimde süreklilik sağlanmıştır.

CEVAP: C

18. Osmanlı Devleti'nde topraklar mülk ve miri olmak üzere ikiye ayrıldı. Mülk topraklar; öşrî (müslümanlara ait olan) ve haracı (garimüslimlere ait olan) olmak üzere ikiye ayrıldı. Dirlik, devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine vergi geliri bırakılan topraklardır. Paşmaklık, geliri padişah anneleri, eşleri ve kızlarına bırakılan topraklardır. Ocaklık, geliri, tersane giderleri ve kale muhafızlarına bırakılan topraklardır. Malikâne, üstün hizmetlerine karşılık bazı devlet görevlilerine bırakılan topraklardır. Yurtluk, geliri sınır bölgelerini koruyan askerlere bırakılan topraklardır. Vakıf, hayır işleri için tahsis edilen topraklardır. Mukataa, geliri doğrudan hazineye ayrılan topraklardır. Bu toprakların vergi geliri iltizam sistemiyle toplanırdı.

CEVAP: A

1. Cizye, gayrimüslimlerin askerlik yapmama karşılığında güvenlik masrafı olarak ödediği vergidir. Azınlıklar, Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimleri ifade eden, bir kavramdır. Azınlıklar, cizye vergisi öderler. Devşirme kökenliler ve kapıkulu askerleri yönetenler sınıfına mensuptur. Osmanlı Devleti'nde yönetenler vergiden muaf tutulmuştur.

CEVAP: B

2. Salyane, yıllık anlamına gelen bir kavramdır. Salyaneli eyaletler, iltizam sisteminin uygulandığı eyaletlerdir. Müsadere, devlet memurlarının mallarına el konulmasıdır. Avarız, olağanüstü durumlarda alınan vergidir. Cerime, suçlulardan alınan vergidir.

CEVAP: E

3. İmaret (hane), yoksullara ücretsiz yemek dağıtılan yerdir. Bimaristan (Bimarhane), akıl hastalarının tedavi edildiği hastanedir. Tabhane, misafirhane anlamına gelir. Bedesten, kumaş, mücevher ve benzeri kıymetli şeylerin alınıp - satıldığı kapalı çarşıdır. Darülbeydi, II. Meşrutiyet döneminde açılan tiyatrodur.

CEVAP: C

4. Minyatür, el yazması eserleri süslemek ve metnin aydınlatılmasını sağlamak için perspektif olmadan yapılan resimlere denir. Minyatür yapımına tasvir ya da nakış, bunları yapan sanatçılara nakkaş denir. Sosyal, ekonomik, siyasi hayat, sefer hikayeleri minyatürlerin konusunu oluşturur. Bir dönem ile ilgili bilgilere minyatürlerden ulaşılır. Tezhip, el yazması kitapların kenarlarının süslenmesidir. Tezhip sanatçılarına müzehhip denir. Ebru, kâğıt süsleme sanatıdır. Çini, özel olarak hazırlanmış toprağın sırlanarak çeşitli nakışlarla süslenip pişirilmesiyle ortaya çıkan süsleme sanatıdır. Vitray, cam süsleme sanatıdır.

CEVAP: D

5. Muhtesip, Osmanlı Devleti'nde kadı adına çarşı ve pazar yerlerini denetleyen, fiyat ve kaliteyi kontrol eden görevlidir. Mütevellî, bir vakfın yönetiminin verildiği kimsedir. Mültezim, iltizam sistemine göre vergi toplama görev ve yetkisi verilen kişidir. Muhassıl, Osmanlı Devleti'nde Tanzimat öncesinde vergi tahsil eden görevlidir. Mülazım, atanmak için sıra bekleyen müderris ya da kadı adayları için kullanılan kavramdır.

CEVAP: E

6. İltizam, bir bölgenin (eyaletin) vergi gelirinin açık artırma yöntemiyle (ihale usulü) belirli bir süre için (1 yada 3 yıl) kişilere satılmasıdır. İltizam sistemi çerçevesinde ihaleyi kazanan kişiye mültezim denir. İltizam sistemi, mukataa topraklarda uygulanırdı. Salyaneli (yıllık) eyaletler, iltizam sisteminin uygulandığı eyaletlerdir. İstimalet, Osmanlı Devleti'nin savaş yapmadan toprak kazanma politikasıdır. Müsadere, devlet memurlarının mallarına el konulmasıdır. Tımar, bir bölgenin vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır. Vakıf, kişilerin kendilerine ait menkul, gayrimenkul mallarını ya da paralarını toplum yararına oluşturulacak eğitim, din, sağlık, bayındırlık gibi sosyal ve kültürel alanlarda daimi kamu hizmeti verecek kuruluşlara bağışlamasıdır.

CEVAP: E

7. Voyvoda, Eflak ve Boğdan beylerine verilen unvandır. Lala, şehzadelerin eğitiminden sorumlu görevlidir. Kadı, şeri mahkemelerin başkanıdır. Aynı zamanda kazaların yönetiminde de sorumludur. Voyvoda ve kadı padişahının yürütme gücünü temsil eden görevleridir.

CEVAP: D

8. Nişancı (Tevki-i tuğra) kalemiye sınıfına mensup bir görevlidir. Padişahın tuğrasını çekmek, fethedilen toprakları tahrir defterlerine kaydetmek ve örfi hukuku ilgilendiren konularda divan üyelerine bilgi vermek nişancının görevleri arasında yer alır. Örfi hukuk, padişah tarafından konulan kanunlardır. Devlet işleri hakkında hüküm (fetva) vermek şeyhülislam'a ait bir yetkidir.

CEVAP: A

9. Tımar sistemi, dirlik topraklarını has, zeamet ve tımar olarak bölümlere ayrılmasına ve bu toprakların vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş olarak bırakılmasıdır. Tımar sistemi çerçevesinde o bölgenin vergi gelirini toplayan kişi (tımar sahibi), elde edilen gelirin bir kısmı ile cebelü adı verilen askerler yetiştirirdi. Tımar sistemi, tarım, vergi, askerlik ve güvenlik ile bağlantılıdır.

CEVAP: C

10. Osmanlı Devleti'nde padişahlar tahta çıkarken cülus töreni düzenlenirdi. Cülus töreni çerçevesinde Eyüp Sultan Türbesi'nde kılıç kuşanma merasimi yapılırdı. Aynı zamanda ordunun sefere çıkmasında da resmî tören yapılırdı.

CEVAP: C

11. Osman Hamdi Bey, II. Abdülhamit Dönemi'nde Sanayi Nefise Mektebini kurmuştur. Osmanlı Devleti'nde ilk kez resim eğitimi verilen bir okul açılmıştır. 1881'de Müzeyhümayun'un müdürlüğüne getirilen Osman Hamdi Bey, II. Abdülhamit'in emriyle İstanbul'da Asar-ı Atika (Arkeoloji) Müzesi'ni kurmuştur.

CEVAP: B

12. Mostar Köprüsü } Osmanlı Dönemi
Kilitbahir Kalesi }
Diyyarbakır Surları - Artuklular Dönemi

CEVAP: D

13. Kalemiye sınıfına mensup olan Nişancı'nın temel görevi padişahın tuğrasını çekmektir. Reisülküttap, XVII. yüzyıldan itibaren dış işlerinden sorumlu görevlidir. Veziriazam (sadrazam), padişahın sonra devlet yönetiminde en yetkili görevlidir. Kazasker, kadı ve müderrislerin tayin ve terfilerinden sorumlu görevlidir. Aynı zamanda Divan-ı Hümayun'daki yüksek mahkemenin başkanıdır. Şeyhülislam, ilmiye sınıfının başında bulunan en büyük din alimidir. Devlet işlerinin dine uygun olup olmadığı konusunda hüküm (fetva) verir.

CEVAP: B

14. Miri arazinin bölümlerinden biri olan mukataa topraklar, vergi geliri doğrudan doğruya devlet hazinesine ayrılmış topraklardır. Mukataa toprakların vergi geliri iltizam sistemiyle toplanırdı.

CEVAP: E

15. Osmanlı Devleti'nde Divan-ı Hümayun'da alınan kararlar ve padişah tarafından onaylanan kanunlar mühimme defterlerine kaydedilirdi. Mühimme defterlerini tutma görevi nişancıya aittir. Şeriye sicilleri, mahkeme kararlarının kaydedildiği defterlerdir. Tereke kayıtları, Osmanlı Devleti'nde ölen bir kişinin vasiyetinin ve sahip olduğu malların yazıldığı defterlerdir. Tahrir defterleri, fethedilen toprakların kaydedildiği defterlerdir. Adaletnameler, devlet memurlarının görevlerini kötüye kullanmaları ve kanunlara aykırı hareket etmeleri durumunda halkı zulme karşı korumak amacıyla yayınlanmıştı.

CEVAP: C

16. Halifelik kurumu, Yavuz Sultan Selim'in Mısır'ı fethetmesi ve Memlük Devleti'ne son vermesiyle Osmanlı Devleti'ne geçmiştir. Yavuz Sultan Selim ilk Osmanlı halifesidir.

CEVAP: B

17. I. Murat Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nde ülke idari açıdan yönetim birimlerine ayrılmış ve Rumeli Beylerbeyliği kurulmuştur. Osmanlı Devleti'nde temel idari birim eyalet olmuştur. (Eyalet - Sancak - Kaza - Köy)

CEVAP: C

18. Enderun, I. Murat Dönemi'nde ilk olarak Edirne Sarayı'nda kuruldu. Fatih Sultan Mehmet döneminde Topkapı Sarayı'nda Enderun mektebi kuruldu. Enderun devşirme kökenli öğrencilerin alındığı ve Osmanlı devlet sisteminin üst düzey yöneticilerinin yetiştirildiği okuldur. II. Mahmut döneminde Enderun kapatılmış yerine devlet memuru yetiştirmek amacıyla Mektebimaarifi adıyla bir okul açılmıştır.

CEVAP: B

19. Çiftbozan, toprağı boş bırakan ya da üç yıl üst üste ekmeden köylüden alınan vergidir. Çiftresmi (Resmî çift), Müslümanların toprak üzerinden ödediği vergidir. Ağnam, hayvancılık üzerinden alınan vergidir. Avarız, olağanüstü durumlarda (savaş, sel, deprem) halktan alınan vergidir. Haraç, gayrimüslimlerin ürün üzerinden ödediği vergidir.

CEVAP: D

OSMANLI DEVLETİ 'NDE KÜLTÜR VE UYGARLIK- V

- Osmanlı Devleti'nde lonca teşkilatı halka mesleki eğitim veren kurumdur. Lonca teşkilatı bünyesinde çıraklık - kalfalık-ustalık aşamalarından oluşan bir mesleki eğitim verilir. Bu aşamalardan geçenler icazet adıyla ustalık belgesi alır ve iş yeri açma hakkı elde ederdi. Enderun, devşirme kökenlilerin öğrenci olarak alındığı, devlet memuru yetiştiren saray okuludur. Tabhane, misafirhane için kullanılan kavramdır.
CEVAP: A
- Öşür (aşar), Osmanlı Devleti'nde halkın ürün üzerinden ödediği vergidir. İltizam ve tımar Osmanlı Devleti'nde vergi toplama yöntemidir. Öşür vergisinin toplanmasında hem iltizam hem de tımar sistemi uygulanmıştır.
CEVAP: D
- Leşkeribazar Sarayı ve Camisi Gazneliler dönemine ait mimari eserlerdir.
CEVAP: C
- Osmanlı Devleti'nde ahi geleneğine göre yetişen esnaf ve sanatkarlar loncalar halinde örgütlenmiştir. Her loncanın (esnaf teşkilatı) bir tasarruf sandığı vardı. Lonca teşkilatına mensup olanlar bu sandığa belirli bir para yatırmak zorundadır. Bu sandıkta toplanan paralarla esnaf teşkilatının giderleri karşılanırdı.
CEVAP: E
- Tımar, dirlik toprakların vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasına dayanan sistemdir. İltizam, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırma yöntemiyle (ihale usulü) toplanmasıdır. Devşirme, kapıkulu ordusunun asker ihtiyacını karşılamak amacıyla uygulanan sistemdir. Müsadere, devlet memurlarının mallarına el konulmasıdır. Malikâne, üstün hizmetlerine karşılık bazı devlet adamlarına verilen topraklardır.
CEVAP: C
- Osmanlı Devleti'nde Fatih Sultan Mehmet döneminde şeri ve örfi kanunlar Kanunname-i Ali Osman adıyla ilk kez yazılı hale getirilmiştir. Kanunname-i Ali Osman ile kardeş katli yasal hale getirilmiş, müsadere uygulaması başlatılmış ve sancağa çıkma uygulaması yasal zorunluluk haline getirilmiştir. III. Mehmet döneminde sancağa çıkma usulu kaldırılmıştır.
CEVAP: E
- Osmanlı Devleti ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde Rumeli'ye geçmiş ve bu dönemden itibaren Balkanlarda ilerleyerek, bu bölgeye egemen olmuştur. Osmanlı Devleti'nin uzun süre Balkanlara egemen olmasında; iskan politikası, güçlü ve düzenli bir ordunun olması, adil bir yönetim uygulaması, halka din ve mezhep özgürlüğü tanınması etkili olmuştur.
CEVAP: E
- Yasakname; idari, askerî ve mali konularla ilgili kuralların çığnemesi hâlinde uygulanacak cezaları içeren belgedir. Amanname, İslam devletlerinde gayrimüslümlere güvenlik içinde olduğunu bildirmek üzere verilen belgedir. Adaletname; devlet memurlarının görevlerini kötüye kullanmaları ve kanunlara aykırı hareket etmeleri durumunda halkı zulme karşı korumak amacıyla yayınlanan buyruktur. Berat; bir göreve atanan, aylık bağlanan; san, nişan veya ayrıcalık verilen kimseler için çıkarılan padişah buyruğudur. Ruzname, günlük olayların kaydedildiği defterdir.
CEVAP: C
- Topkapı Sarayı - II. Mehmet (Fatih) - Yükselme Dönemi
İshakpaşa Sarayı - I. Abdülhamit - Gerileme Dönemi
Yıldız Sarayı - III. Selim - Dağılma Dönemi
Dolmabahçe Sarayı - Abdülmecit - Dağılma Dönemi
Çırağan Sarayı - Abdülaziz - Dağılma Dönemi
Beylerbeyi Sarayı - Abdülaziz - Dağılma Dönemi
CEVAP: A
- Osmanlı Devleti'nde, enderun, şehzadegan ve harem sarayda eğitim verilen kurumlardır. Tetimme, Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde öğretime açılan orta dereceli medreselerdir.
CEVAP: D

- Tımar sistemi çerçevesinde dirlik toprakların vergi gelirini toplamak tımarlı sipahilerin görevidir. Tımarlı sipahiler aynı zamanda bulundukları bölgede huzur ve güvenliği sağlamak ve devletin otoritesini korumakla yükümlüdür. Fethedilen toprakları tahrir defterlerine kaydetmek nişancının görevidir.
CEVAP: D
- Osmanlı Devleti'nde medreseler temel eğitim kurumudur. II. Mehmet (Fatih) ve I. Süleyman (Kanuni) döneminde medrese eğitimi zirveye ulaşmıştır. Medreseler kendi aralarında öğretim verdikleri alana göre uzmanlaşmışlardır. Darü'ttip, darülhadis, darülkurra ve darülhendese Klasik Dönem'de (1300-1600) kurulan ihtisas medreseleridir. Darülbedayi - II. Meşrutiyet dönemi - XX. yy. Darülmecit - Abdülmecit dönemi - XIX. yy. Darülehlan - II. Meşrutiyet dönemi - XX. yy. Darülfünun - Abdülaziz dönemi - XIX. yy.
CEVAP: A
- Yıldırım Bayezit döneminde Anadolu Hisarı, Fatih Sultan Mehmet döneminde Rumeli Hisarı yapılmıştır. Anadolu ve Rumeli Hisarı İstanbul'u fethetmek amacıyla yapılmıştır. Mostar Köprüsü, Bosna-Hersek'te yapılmıştır.
CEVAP: C
- Enderun, devşirme kökenlilerin öğrenci olarak alındığı ve devlet memuru yetiştirmek amacıyla kurulan saray okuludur. Enderun'da eğitimlerini tamamlayanlar "çıkma" usulü adı verilen bir atama yöntemiyle sarayın birün bölümünde ya da taşra teşkilatında görev alırlardı.
CEVAP: A
- Osmanlı Devleti'nde sadrazam, divan üyeleri, beylerbeyi, sancak-beyi, voyvoda, hidiv, şerif ve giray unvanlı yöneticiler doğrudan padişahın yürütme gücünü temsil eden görevlilerdir.
CEVAP: E
- Gedik, Osmanlı Devleti'nde esnafa zanaatını uygulayabilmesi için verilen izin ya da ayrıcalık belgesidir (Dükkan açma hakkı). Gedik hakkı, lonca teşkilatı tarafından verilirdi. Narh, üretilen malın kâr oranının ya da fiyatının belirlenmesidir. Hirfet; kunduracılık, duvarcılık, demircilik, marangozluk, dokumacılık ve bunun gibi küçük el sanatları için kullanılan genel kavramdır. Çıkma, Enderun'da eğitimlerini tamamlayanların atanma yöntemi için kullanılan kavramdır. Menzil, ticaret yolları üzerinde taşımacılık işlerinin hızlı yapılmasını sağlayan teşkilattır.
CEVAP: B
- Mülazım, atanmak için sıra bekleyen müderris ya da kadı adayları için kullanılan kavramdır. Divanhümayın'da alınan kararların uygulanması ve kayıtlarının tutulmasından Beylikçi, Tahvil, Ruus ve Amedi kalemleri sorumludur.
CEVAP: C
- Devşirme sistemi, kapıkulu ordusu ve enderunun eleman ihtiyacını karşılayan sistemdir. Osmanlı Devleti devşirme sistemiyle asker ihtiyacını karşılamış ve seyyiye sınıfının üyelerini devşirme kökenlilerden oluşturularak devletin otoritesini güçlendirmiştir. Devşirme sistemi zamanla önemini kaybetmiştir. Ahilik teşkilatı; esnaf ve zanaatkarların oluşturduğu ekonomik, din ve sosyal bir örgütlenmedir. Sanayi inkılabı sonucunda Osmanlı Devleti'nde lonca teşkilatı (ahilik) önemini ve etkisini kaybetmiştir. Vakıf sistemi; dinî, sosyal, eğitim ve bayındırlık alanlarında önemli bir işleve sahiptir. Vakıf sistemi Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar önemini korumuştur.
CEVAP: C
- Öşür, halkın ürün üzerinden peşin olarak ödediği vergidir. Ağnam, hayvancılık üzerinden alınan vergidir. Cizye, gayrimüslimlerin güvenlik masrafı olarak askerlik yapmama karşılığında ödediği vergidir. Çiftbozan, toprağı üç yıl üst üste ekmeden ya da boş bırakan köylüden alınan vergidir.
CEVAP: A

1. Kitab-ı Bahriye - Piri Reis
Mirat'ül Memalik - Seydi Ali Reis
Cihannüma - Katip Çelebi

CEVAP: A

2. Minyatür, el yazması eserleri süslemek amacıyla yapılan resimdir. Osmanlı'da minyatür yapımına tasvir ve nakış, bunları yapan sanatçılara da nakkaş denilirdi. Hattat, hat sanatıyla uğraşanlara denir. Neccar, marangoz işleriyle uğraşanlara denir. Müzehhip, tezhip sanatıyla uğraşanlara denir. Saraç, koşum ve eyer takımları yapan, satan ve süsleyen kişidir.

CEVAP: B

3. Osmanlı Devleti'nde hat, çini, oymacılık, kakmacılık, kabartmacılık ve vitray mimaride süsleme olarak kullanılmıştır.

CEVAP: E

4. Osmanlı Devleti'nde klasik dönemde taşra teşkilatı eyalet - sancak - kaza - köy şeklinde oluşturulmuştur. Abdülaziz döneminde 1864 Vilayet Nizamnamesi ile taşra teşkilatı yeniden düzenlenmiştir.

1864 Vilayet Nizamnamesine göre; Vilayet - Liva - Kaza - Nahiye - Köy şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

Dirlik, ocaklık, yurtluk ve mukataa topraklar miri arazinin çeşitleridir. (Toprak yönetimi)

CEVAP: A

5. İkinci Mehmet (Fatih) döneminde Sahnıseman Medreseleri, I. Süleyman (Kanuni) döneminde Süleymaniye Medreseleri İstanbul'da yapılmıştır.

CEVAP: C

6. Azaplar, yayalar ve müsellemler Osmanlı kara ordusunun eyalet askerleri içerisinde yer alan sınıflardır.

Azaplar, Anadolu'da bekar erkekler arasında seçilen ve savaş sırasında yeniçerilerin önünü açan sınıftır.

Yayalar ve müsellemler; sefer sırasında yolları açan, köprüleri tamir eden ordunun geri hizmet sınıflıdır.

CEVAP: D

7. Osmanlı Devleti'nde el yazması kitapların kenarlarının süslenmesine tezhip, bu sanatla uğraşanlara da müzehhip denir.

CEVAP: B

8.

Osmanlı Kara Ordusu		
1. Kapıkulu Askerleri	2. Eyalet Askerleri	3. Yardımcı Kuvvetler
I. Murat döneminde kuruldu. Pencik ve devşirme sistemiyle oluşturuldu. Devletten maaş (ulufe) alan ve merkezde bulunur. Piyadeler ve süvariler olarak ikiye ayrılır.	Tımarlı sipahiler Akıncılar Gönüllüler Beşliler Azaplar Yayalar Müsellemler Deliler Sakalar	Bağlı devlet ve beyliklerin gönderdiği askerler.
a. Piyadeler	b. Süvariler	
Acemioğlanlar Ocağı Yeniçeri ocağı Cebeciocağı Topçu Ocağı Top Arabacıları Ocağı Humbaracılar Ocağı Lağımıcılar Ocağı Bostancılar	Silahtarlar Sipahiler (Sipah) Sağ ve Sol Ulufeciler Sağ ve Sol Garipler	

CEVAP: B

9. Tımar sistemi; Osmanlı Devleti'nde, devlete ekonomik, siyasi ve askerî alanlarda önemli katkılar sağlayan bir uygulamadır. XVII. yüzyılda tımar sistemi bozulmaya başlamıştır.

Tımar sisteminin bozulmasının nedenleri;

- Merkezî otoritenin zayıflaması
- Tımarların (dirlik topraklar) rüşvet karşılığında hak eden kişilerin yerine başka kişilere verilmesi
- Tımar dağıtımındaki adaletsizlikler

Tımar sisteminin bozulmasının sonuçları;

- Tarımsal üretimin azalması
- Devletin vergi gelirlerinin azalması
- Vergi geliri azalan devletin yeni ağır vergiler koyması
- Vergisini ödeyemeyen köylünün toprağı terk ederek göç etmesi
- Toprağı terk eden köylünün şehirlere göç etmesiyle işsizlik ve güvenlik sorunlarının ortaya çıkması
- Tımarlı sipahi sayısının azalmasıyla devletin sekban (saruca) adıyla ücretli asker tutması
- Eyaletlerde asayiş (güvenlik) sorununun ortaya çıkması
- Devletin otoritesinin zayıflaması
- Devletin bütçe açıklarını kapatmak amacıyla devalüasyona (tağış) başvurusu

Tımar sisteminin bozulmasıyla siyasi, ekonomi, vergi, askerlik, güvenlik ve sosyal alanlarda sorunlar ortaya çıkmıştır.

CEVAP: B

10. Kapıkulu Ordusu piyadeler ve süvariler olmak üzere ikiye ayrılırdı. Kapıkulu piyadeleri; acemi oğlanlar ocağı, yeniçeri ocağı, cebeci ocağı, topçu ocağı, top arabacıları ocağı, humbaracılar ocağı, lağımıcılar ocağı ve bostancılar sınıflarından oluşurdu. Kapıkulu süvarileri; sipahiler (sipah), silahtarlar, sağ ve sol garipler, sağ ve sol ulufeciler sınıflarından oluşurdu. Eyalet ordusu; tımarlı sipahiler, azaplar, akıncılar, deliler, beşliler, gönüllüler, yürükler, yayalar, müsellemler ve sakalar sınıflarından oluşurdu.

CEVAP: B

OSMANLI DEVLETİ 'NDE KÜLTÜR VE UYGARLIK- VI

11. İltizam; bir bölgenin (mukataa topraklar) vergi gelirinin açık artırma (ihale usulü) yöntemiyle belirli bir süre (1 ya da 3 yıl) kişilere (mültezim) satılmasıdır. Fatih Sultan Mehmet döneminde ilk kez iltizam sistemi uygulanmıştır. XVI. yüzyılın sonlarından itibaren tımar sisteminin bozulması ve nakit para ihtiyacının artması üzerine ve bütçe açıklarını kapatmak amacıyla iltizam sistemi yaygınlaşmıştır. Malikâne, bir bölgenin (mukataa topraklar) vergi gelirinin açık artırma (ihale usulü) yöntemiyle muacele adı verilen satış bedeli karşılığında ömür boyu kişilere (mültezim) satılmasıdır. XVIII. yüzyıldan itibaren devletin nakit para ihtiyacını karşılamak ve bütçe açıklarını kapatmak amacıyla malikâne sistemi uygulanmıştır. Tımar, bir bölgenin (dirlik topraklar) vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır. Tımar sisteminde vergi geliri doğrudan hazineye yatırılmadığı için, bu sistem devletin nakit para ihtiyacını karşılamazdı.

CEVAP: D

12. Seyfiye (ümera) sınıfı yönetim ve askerlik işlerinden sorumlu askerî sınıftır. Silah taşıma ve kullanma yetkisine sahip olan sınıftır. Veziriazam, vezirler, kaptañıderya, yeniçeri ağası, beylerbeyi, sancakbeyi, dizdar, subaşı, alaybeyi, kapıkulu askerleri ve eyalet askerleri (tımar sipahileri) seyfiye sınıfına mensuptur.

CEVAP: E

13. Osmanlı Devleti'nde medreselerde akademik kariyer basamakları: Suhte (softa) - Danişment - Muid - Mülazım - Müderris aşamalarından oluşurdu. Nakibüleşraf, Hz. Peygamber'in soyundan gelen seyid ve şeriflerin işleriyle uğraşmak, onların özlük haklarını korumak ve secerelerini kontrol ve takip etmekle görevli ilmiye sınıfı mensubudur.

CEVAP: C

14. Osmanlı Devleti'nde Lonca teşkilatı içerisinde üretilen malın kalitesinin ve standartını kontrol eden, mesleğin sırlarını bilen uzman kişilere Ehlihibre denirdi. Yiğitbaşı, lonca teşkilatının güvenlik amiridir. Ehlihıref; minyatür, hat ve tezhip sanatıyla uğraşanların oturduğu sanatkar teşkilatıdır. Ehlihıref; kunduracılık duvarcılık, demircilik, marangozluk, dokumacılık ve bunun gibi küçük el sanatlarıyla uğraşanlar için kullanılan genel addır. Kapan Emini, kapanlara gelen ürünlerin vergilendirilmesinden ve esnafa eşit bir şekilde dağıtılmasından sorumlu görevlidir.

CEVAP: B

15. Fatih Sultan Mehmet (II. Mehmet), veraset sistemini düzenlemek amacıyla kanunname düzenlemiştir. II. Mehmet, Kanunname-i Ali Osman (Fatih Kanunnamesi) ile kardeş katlini yasal hale getirmiştir. Fatih Kanunnamesi, taht kavgalarını önlemek ve devletin sürekliliğini sağlamak amacıyla, tahta çıkan hükümdara gerekli tedbirleri olma imkânı vermiştir.

CEVAP: D

16. Vakıf sistemi, Osmanlı Devleti'nde dinî, sosyal, kültürel ve eğitim gibi ihtiyaçları karşılamak amacıyla kurulan bir sistemdir. Vakıf sistemi çerçevesinde vakfedilen mala mevkuf, vakfın kuruluş belgesine vakfiye, vakfın yönetiminin verildiği kişiye mütevellî denir.

CEVAP: E

17. Gravür, ağaç ya da madeni levhalar üzerine kazılarak yapılan resimdir. Osmanlı döneminde gravür gelişen sanatlar arasında yer almaz. Çini, hat, tezhip, minyatür, vitray, ebru, oymacılık, kakmacılık ve kabartmacılık Osmanlı Dönemi'nde gelişen süsleme sanatlarıdır.

CEVAP: D

18. Nakkaş, Sinan Bey, Seyyid Lokman, Nakkaş Osman, Matrakçı Nasuh, Şair Mustafa Sai, Nigari ve Levni Osmanlı döneminin önemli minyatür sanatçılarıdır. Hafız Osman, Amasyalı Şeyh Hamdullah ve Ahmet Karahisari Osmanlı dönemi hat sanatçılarıdır.

CEVAP: A

19. Hat, Arap harfleriyle güzel yazı yazma sanatıdır. Hat sanatıyla uğraşanlara hattat denir. Hat sanatının Kûfi, Sülüs, Nesih, Divanı, Talik, Rika ve Siyakat gibi çeşitleri vardır. Amasyalı Şeyh Hamdullah, Ahmet Karahisari, Hafız Osman, Mustafa İzzet Efendi Osmanlı Dönemi'nin önemli hat sanatçılarıdır.

CEVAP: E

1. 1337-1421 yılları arasında yaşayan Kadızade-i Rumi Bursa'daki ilk eğitimini tamamladıktan sonra, ilim tahsili için Horasan ve Mavereünnehir'e gitmiştir. Uluğ Bey tarafından Semerkant'ta kurulan medresede müderrislik, rasathanede müdürlük yapan Kadızade-i Rumi astronomi ve matematik alanlarında çalışmalar yapmıştır. Uluğ Bey, Ali Kuşçu Fethullah Şirvani Kadızade-i Rumi'nin öğrencileri arasında yer alır. Ebussuud Efendi, Kanuni döneminde şeyhülislamlık yapmıştır. Molla Fenari, Osmanlı Devleti'nin ilk şeyhülislamıdır. İlimiye sınıfının kurucusudur. Sabuncuoğlu Şerafeddin, tıp alanında çalışmalar yapmıştır. Molla Lütüfî, astronomi alanında çalışmalar yapmıştır.

CEVAP: D

2. 1608-1656 yılları arasında yaşayan Kâtip Çelebi tarih, coğrafya ve bibliyografya alanlarında çalışmalar yapmıştır. Keş'üz Zünun adlı eseri kitap ve yazarları tanıttığı bibliyografya ansiklopedisi niteliğindedir. Cihannüma adlı eseri coğrafya kitabıdır. Kâtip Çelebi aynı zamanda devletin duraklamasının ve medrese eğitiminin bozulmasının nedenleri ve çözüm yolları ile ilgili olarak risale (layiha) hazırlamıştır. Takiyüddin Mehmet; matematik, astronomi ve mühendislik alanlarında çalışmalar yapmıştır. Osmanlı Devleti'nde ilk rasathaneyi kurmuştur. İbrahim Peçevi ve Kemalpaşazade tarih alanında çalışmalar yapmıştır. Evliya Çelebi, Osmanlı Dönemi'nin en önemli seyyahıdır. Seyahatname adlı eseriyle tanınır.

CEVAP: B

3. 1822-1895 yılları arasında yaşayan Ahmet Cevdet Paşa devlet adamı olmasının yanı sıra tarih ve hukuk alanında da çalışmalar yapmıştır. Osmanlı Devleti'nin ilk medeni kanunu olan Mecelle, Ahmet Cevdet Paşa başkanlığındaki komisyon tarafından hazırlanmıştır. Tarih-i Cevdet ve Kıyas-ı Enbiya en önemli eserleridir. Kâtip Çelebi, tarih, coğrafya, ve bibliyografya alanlarında çalışmalar yapmıştır. Mithat Paşa, II. Abdülhamit döneminde sadrazamlık yapan devlet adamıdır. Genç Osmanlılar adı verilen aydın hareketinin önde gelen isimlerinden olan Mithat Paşa, Kanuniesasi'yi hazırlayan komisyonun başkanlığını yapmıştır. Ahmet Vefik Paşa, ilk Osmanlı Mebusan Meclisinin başkanıdır. Mustafa Reşit Paşa, Abdülmecit döneminin sadrazamlarından biridir. Tanzimat Fermanı'nı hazırlayan ve halka ilan eden devlet adamıdır.

CEVAP: E

4. Ruzname, günlük olayların yazıldığı defterdir. Tahrir, fethedilen toprakların kaydedildiği defterdir. Tereke, ölen kişinin vasiyetinin ve sahip olduğu malların yazıldığı defterdir. Mühimme, divanihümayun toplantılarında alınan kararların kaydedildiği defterlerdir. Layıha, devlet görevlilerinin ülke sorunları ile ilgili olarak hazırladığı ve çözüm yollarını açıkladıkları belgedir (Risale).

CEVAP: C

5. Tereke, ölen bir kişinin vasiyetinin ve sahip olduğu malların yazıldığı defterlerdir. Şehadetname, sıbyan mekteplerinden mezun olanların aldığı diplomadır.

CEVAP: B

6. Voyvoda, Eflak ve Boğdan beylerine verilen unvandır. Balyos, Venedik Devleti'ni Osmanlı padişahları nezdinde temsil eden ve Venediklilerin hukuki haklarını gözetken konsolostur. Despot, Bizans Dönemi'nde Mora'yı yöneten prenslere verilen addır. Hidiv, Osmanlı Devleti'ne bağlı Mısır'daki yerel yöneticiye verilen unvandır. Arşidük, Avusturya'da imparator ailesi prenslerine verilen unvandır.

CEVAP: E

7. Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyılda eyaletler vergi düzeni esas alınarak üçe ayrılmıştır. Salyanesiz (Yıllıksız) Eyaletler
- Tımar sistemi uygulanır.
 - Dirlik topraklardır.
 - Gelirlerine göre has, zeamet ve tımar olarak üçe ayrılır.
- Rumeli, Budin, Bosna, Anadolu, Karaman, Sivas, Musul, Bağdat, Erzurum, Şam, Diyarbakır, Halep, Trabzon ve Dulkadir salyanesiz eyaletlerdir. Salyaneli (Yıllıklı) Eyaletler
- İltizam sisteminin uygulandığı eyaletlerdir.
 - Mukataa topraklardır.
 - Mısır, Habeş, Yemen, Tunus, Cezayir ve Trablusgarp salyaneli eyaletlerdir.
- Özel Yönetimli (İmtiyazlı) Eyaletler
- İç işlerinde serbest, dış işlerinde merkeze bağlı eyaletlerdir.
 - Yıllık belirli bir vergi öderler.
 - Erdel, Eflak, Boğdan, Kırım ve Hicaz imtiyazlı eyaletlerdir.
 - Kırım ve Hicaz vergi ödemez.

CEVAP: E

8. Osmanlı Devleti'nde Divanihümayun'da karara bağlanamayan ya da ikinci derece devlet meseleleri sadrazamın konağında düzenlenen ikinci divanında karara bağlanırdı. Ayak divanı, olağanüstü durumlarda düzenlenen divandır. Galebe divanı, yabancı elçiler geldiğinde düzenlenen divandır. Sefer divanı, sadrazam sefere çıktığında düzenlenen divandır. Ulufe divanı, kapıkulu askerlerinin maaşlarının dağıtıldığı divandır.

CEVAP: C

9. Hacı Bayram Veli, Kaygusuz Abdal, Akşemsettin, Eşrefoğlu Rumi, Kemal Ümmi, Abdürrahim Tırsi, İbrahim Gülşeni, Pir Sultan Abdal, Şeyh Galip ve İbrahim Hakkı Osmanlı Dönemi'nde tasavvuf edebiyatının temsilcileridir. Amasyalı Şeyh Hamdullah hat sanatçısıdır.

CEVAP: E

10. Adetiağnam, hayvancılık üzerinden alınan vergidir. Avarız, olağanüstü durumlarda alınan vergidir. Cerime, suçlulardan alınan vergidir. Çiftresmi (Resm-i Çift), Osmanlı Devleti'nde müslümanlardan toprak üzerinden alınan vergidir. Resm-i Bennak, müslüman ve evli erkeklerden alınan vergidir.

CEVAP: C

XVII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- I

1. Coğrafi Keşifler, XV. yüzyılın sonunda başlayan bir gelişmedir. Coğrafi Keşifler sonucunda Avrupalılar yeni ticaret yolları ve kıtalar keşfetmiştir.

Coğrafi Keşifler sonucunda yeni ticaret yollarının bulunması, Osmanlı'nın kontrolünde olan İpek ve Baharat Yolu'nun önemini kaybetmesine ve Akdeniz limanlarından elde edilen gümrük gelirlerinin azalmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti coğrafi keşiflerin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak Akdeniz ticaretini canlı tutmak amacıyla Hollanda'ya ticari ayrıcalıklar (kapitülasyonlar) tanımıştır.

Gümrük vergilerinin düşürülmesi ile ticarete serbestlik içeren kapitülasyonlar Osmanlı Devleti'nde vergi gelirlerin azalmasına ve piyasaya ucuz Avrupa mallarının hâkim olmasına neden olmuştur. Avrupa mallarının Osmanlı topraklarında yaygınlaşması Osmanlı üreticisine darbe indirmiş bunun sonucunda yerli sanayi çökme noktasına gelmiştir.

CEVAP: E

2. Vakayivakvakiye (Çınar Olayı) kapıkulu askerlerinin (sipahiler) çıkardığı ve önemli devlet adamlarının öldürülmesiyle sonuçlanan bir ayaklanmadır. (1656) Vakayivakvakiye, IV. Mehmet döneminde ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

3. Anadolu'da XVII. yüzyılda çıkan isyanlara "Celali İsyanları" denir.

Celali İsyanlarının nedenleri;

- Ekonomik durumun bozulması (Temel neden)
- Devletin halktan ağır vergiler alması (İran ve Avusturya ile yapılan savaşlar etkili olmuştur)
- İltizam sisteminin yaygınlaşması (Mültezimler halktan aşırı vergi talep etmiştir.)
- Yerel yöneticilerin kanunlara aykırı vergi toplaması ve adaletsiz yönetimleri
- Halkın devlete güveninin azalması

Anadolu'da Karayazıcı, Canbolatoğlu, Tavil Ahmet, Deli Hasan, Uzun Ahmet ve Kalenderoğlu isyanların liderliğini yapmıştır.

İsyanlar sonucunda Anadolu'da güven ve huzur ortamı kalmamış, üretim azalmış, vergileri düzenli toplayamayan Osmanlı Devleti gelir kaybetmiş ve zayıflamıştır. Aynı zamanda bu isyanlar Avusturya ve İran ile yapılan savaşlarda devleti zor durumda bırakmıştır.

CEVAP: D

4. Yavuz Sultan Selim (I. Selim) döneminde Tokat'ta Bozoklu Celal adlı bir sipahi tarafından bir isyan çıkarılmıştır. Bozoklu Celal İsyanı'ndan dolayı XVII. yüzyılda Anadolu'da çıkan isyanlara "Celali" adı verilmiştir.

CEVAP: E

5. 1645 yılında Osmanlı Devleti tarafından kuşatılan Girit Adası 1669'da Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın sadrazamlığı döneminde fethedilmiştir. (IV. Mehmet dönemi) Bundan dolayı Köprülü Fazıl Ahmet Paşa "Girit Fatih"i olarak bilinir.

CEVAP: B

6. Osmanlı tarihinde Duraklama Dönemi 1579'da Sokullu Mehmet Paşa'nın ölümüyle başlayan, 1699 Karlofça Antlaşmasıyla sona eren dönemdir.

II. Selim (1566-1574) Yükselme Dönemi (1453-1579) padişahıdır. I. Ahmet, III. Mehmet, II. Osman ve IV. Murat duraklama dönemi (XVII. yüzyıl) padişahlarıdır.

CEVAP: A

7. XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde ekonomik durumun bozulması sonucunda Anadolu'da Celali İsyanları ortaya çıkmıştır. XVII. yüzyılda I. Ahmet ve IV. Murat dönemlerinde yoğun olarak isyanlar çıkmıştır. Kuyucu Murat Paşa ve Tiryaki Hasan Paşa Celali İsyanlarını baskı ve şiddet uygulayarak bastırmıştır. Koca Ragıp Paşa XVIII. yüzyıl (III. Mustafa dönemi) sadrazamlarından birisidir.

CEVAP: C

8. Osmanlı Devleti ile İran arasında XVII. yüzyılda I. Ahmet, II. Osman ve IV. Murat dönemlerinde yapılan savaşlar sonucunda Nasuh Paşa, Serav ve Kasrışirin Antlaşmaları yapılmıştır.

Osmanlı Devleti XVII. yüzyılda Avusturya ile savaşlar yapmış, 1683'te IV. Mehmet döneminde II. Viyana Kuşatması gerçekleşmiştir. II. Viyana Kuşatması'ndan sonra Avusturya, Venedik, Lehistan ve Rusya Osmanlı Devleti'ne karşı birleşmiştir. Bu devletlere karşı Osmanlı Devleti başarısız olmuş ve 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul Antlaşmaları'nı imzalamıştır.

XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti ile Girit arasında savaşlar yapılmış, IV. Mehmet döneminde Köprülü Fazıl Mustafa Paşa tarafından Venediklilerden Girit adası alınmıştır.

CEVAP: E

9. IV. Murat Dönemi'nde Osmanlı Devleti Lehistan (Polonya), İran ve Venediklilerle savaşmıştır. IV. Murat döneminde İran üzerine (1635 - 1638) iki sefer düzenlenmiş ve bu seferler sonucunda Bağdat ve Revan alınmıştır.

IV. Murat Dönemi'nde yapılan 1639 Kasrışirin Antlaşması'yla Bağdat Osmanlı Devleti'ne Revan ve Azerbaycan İran'a bırakılmıştır. IV. Murat İran üzerine sefere çıktığı ve Bağdat'ı geri aldığı için "Bağdat Fatih"i olarak bilinir.

CEVAP: A

10. IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nde (1648-1688), Girit adası yirmi dört yıllık bir kuşatmadan sonra Köprülü Fazıl Ahmet Paşa tarafından 1669'dan fethedilmiştir. Bu olaydan dolayı Köprülü Fazıl Ahmet Paşa "Girit Fatih"i olarak bilinir.

CEVAP: D

11. 1639 Kasrışirin Antlaşması'ndan sonra Osmanlı Devleti ile İran arasında barış dönemi başlamıştır. IV. Mehmet Dönemi'nde, Merzifonlu Kara Mustafa tarafından gerçekleştirilen II. Viyana Kuşatması'nda sonra Avusturya, Lehistan, Rusya ve Venedik Osmanlı Devleti'ne karşı savaş başlatmıştır. İran, IV. Mehmet döneminde Osmanlı'nın savaştığı devletlerden biri değildir.

CEVAP: A

12. III. Mehmet döneminde Tiryaki Hasan Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Avusturya'ya karşı "Hoçova Meydan Muharebesi"ni kazanmıştır. Bu savaştan sonra Kanije ve Estergon kaleleri alındı.

CEVAP: C

13. Zıttoruk Antlaşması - 1606 → Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında yapıldı.
Vasvar Antlaşması - 1664 → Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında yapıldı.
Prut Antlaşması - 1711 Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapıldı.

CEVAP: C

XVII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- I

1. Karacaoğlu, XVII. yüzyıl halk ozanıdır. Nabi, XVII. yüzyılda toplum ve sosyal hayatla ilgili şiirler yazmıştır. Hayrabad ve Tuhfetü'l Haremeyn önemli eserleridir. Nefi, Türk edebiyatının en önemli hiciv şairlerinden biridir. Siham-ı Kaza en önemli eseridir.

CEVAP: E

2. Sultan Ahmet Camisi, 1609-1616 yılları arasında Sultan I. Ahmet tarafından Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa'ya yaptırılmıştır. Sultan Ahmet Camisi, Avrupalılar tarafından "Mavi Cami" olarak adlandırılır. Sultan Ahmet Camisi, Türkiye'nin ilk altı minareli camisidir.

CEVAP: B

3. Koçi Bey ve Katip Çelebi, medreseler ve ilmiye sınıfının ıslahı ile ilgili risale (layiha) hazırlayan devlet adamlarıdır. Takiyüddin Mehmet, Osmanlı'da ilk rasathaneyi kurmuştur.

CEVAP: C

4. XVII. yüzyılda yapılan ıslahatlara yeniçeriler, ulema (ilmiye) sınıfı, saray kadınları ve devlet adamları engel olmaya çalışmıştır.

CEVAP: E

5. İstanbul İsyanları yeniçeriler ve sipahiler tarafından çıkarılmıştır. Devlet adamları ve ulema (ilmiye) sınıfı bu isyanları desteklemiştir.

CEVAP: C

6. Osmanlı Devleti'nde askerî alanda yapılan ıslahatlara yeniçeri ocağı kaldırılncaya kadar sürekli karşı çıkmıştır. Yeniçeri Ocağı'nın sürekli ayaklanması ıslahatları olumsuz yönde etkilemiştir.

CEVAP: A

7. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda idari (merkezi otoritenin zayıflaması), mali (tımar sisteminin bozulması) ve askerî (devşirme ve tımar sisteminin bozulması) alandaki bozukluklar İstanbul, Celali (Anadolu) ve Eyalet isyanlarının çıkmasına ve bunun sonucunda tarımsal üretimin azalmasıyla gelir kaynaklarının (vergiler) azalmasına neden olmuştur. Dikey hareketlilik, yönetilen sınıftan (reaya), yöneten (askerî) sınıfına geçmeyi ifadeyi eder.

CEVAP: D

8. Yeniçeri Ocağı, Osmanlı Devleti'nde Kapıkulu Ordusunun en kalabalık ve önemli sınıfıdır. Devşirme sistemine aykırı olarak bu ocağa asker alınması savaşlarda yenilgilerin artmasına neden olmuştur.

CEVAP: C

9. Sancağa çıkma sisteminin kaldırılması yeteneksiz ve devlet yönetimi konusunda tecrübesiz padişahların tahta çıkmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda saray kadınları ve devlet adamları yönetimde etkin olmuş ve çıkarlarına aykırı buldukları kimi padişahlarda tahttan indirmişlerdir. Bu durum devleti siyasi açıdan olumsuz yönde etkilemiştir. Askerî alanda yapılan ıslahatlar devleti siyasi açıdan güçlendirmeyi amaçlamaktadır.

CEVAP: D

10. Tarhuncu Ahmet Paşa, Osmanlı Devleti'nde modern anlamda ilk bütçe çalışmasını yapmıştır. Tarhuncu Ahmet Paşa bütçe açıklarını kapatmak amacıyla has ve zeamet gelirlerinin doğrudan hazineye aktarılmasını sağlamış ve sarayın masraflarını kısmıştır.

CEVAP: A

11. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda devletin otoritesini sağlamak amacıyla baskı ve şiddet bir yöntem olarak uygulanmıştır. Kuyucu Murat Paşa, IV. Murat ve Köprülü Mehmet Paşa otoriteyi sağlamak amacıyla şiddet uygulamıştır.

CEVAP: E

12. Osmanlı Devleti'nde III. Selim Dönemi'nde (XVIII. yüzyıl) ıslahatları gerçekleştirmek amacıyla Meşveret Meclisi adıyla danışma meclisi kurulmuştur.

CEVAP: D

13. Osmanlı Devleti'ne siyasi, askerî ve ekonomik alanlarda önemli katkılar sağlayan tımar sistemi XVII. yüzyılda bozulmaya başlamıştır.

Tımar sisteminin bozulmasıyla üretim azalmış ve bunun sonucunda toplanan vergi miktarından azalma olmuştur (Ekonomik). Osmanlı Devleti halktan ağır vergiler almaya başlayınca, köylü toprağı terk ederek şehirlere göç etmiş, bunun sonucunda işsizlik ve göç gibi sosyal problemler ortaya çıkmıştır.

Tımar sistemi ile hazineden harcama yapılmadan asker yetiştiriliyordu. Tımar sisteminin bozulmasıyla tımarlı sipahi sayısında da azalma olmuştur. (Askerlik)

Tımar sisteminin bozulmasıyla üretim (tarım), vergi, askerlik, ekonomi, asayiş (güvenlik) alanlarında sorunlar ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

14. Köprülü Mehmet Paşa, IV. Mehmet Dönemi'nde şartlı olarak sadrazam olan ilk devlet adamıdır.

CEVAP: A

15. Osmanlı Devleti XVII. yüzyılda idari, askeri ve ekonomi alanlarında ıslahatlar yapmıştır. XIX. yüzyıldan itibaren hukuk alanında düzenlemeler yapılmıştır.

CEVAP: C

16. XVII. yüzyılda tımar sisteminin bozulmasıyla tımarlı sipahi sayısında azalma olmuştur. Tımarlı sipahilerin azalmasıyla Osmanlı Devleti sekban (saruca) adıyla ücretli askerler tutmuştur.

CEVAP: D

XVII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- II

1. Malikâne sistemi, mukataa toprakların vergi gelirinin muacele adı verilen satış bedeli karşılığında ömür boyu kiralanmasına dayanan bir sistemdir. 1695'te çıkarılan bir kanunla malikâne sistemi uygulanması başlatılmış ve XVIII. yüzyılda bir vergi toplama yöntemi olarak uygulanmıştır.

CEVAP: D

2. Çınar Olayı (Vaka-i Vakvakiye), 1656'da IV. Mehmet Dönemi'nde kapıkulu askerleri tarafından çıkarılan ve önemli devlet adamlarının öldürülmesiyle sonuçlanan bir ayaklanmadır.

CEVAP: E

3. IV. Murat, Koçi Bey ve Katip Çelebi'ye devletin duraklamasının nedenleri ve çözüm yolları ile ilgili raporlar hazırlatmıştır. Bu raporlar doğrultusunda IV. Murat ıslahat hareketlerine girişmiştir.

CEVAP: C

4. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda medrese eğitiminin bozulmasında beşik ulemalığı sisteminin yaygınlaşması sonucunda ehil olmayan kişilere müderrislik verilmesi ve medreselerde pozitif bilimlerin okutulmaması etkili olmuştur.

CEVAP: C

5. Ekber ve erşed sistemine göre hanedanın en yaşlı üyesinin padişah olması kararlaştırılmıştır. Bu uygulamanın amacı taht kavgalarını ve kardeş katlini engellemektir. Sancağa çıkma sistemi daha önce III. Mehmet Dönemi'nde kaldırılmıştır.

CEVAP: D

6. Nabi, toplum ve sosyal hayatla ilgili şiirler yazmıştır. Hayrabad ve Tuhfetü'l Haremeyn Nabi'nin en önemli eserleridir.

CEVAP: A

7. Sultan Ahmet Camisi, I. Ahmet Dönemi'nde Mimar Sedefkâr Mehmet Ağa tarafından yapılmıştır.

CEVAP: D

8. III. Mehmet, sancağa çıkan son Osmanlı padişahıdır. III. Mehmet Dönemi'nde sancağa çıkma sistemi kaldırılmıştır.

CEVAP: B

9. Sultan Ahmet Camisi mavi, yeşil ve beyaz renkli İznik çinileriyle bezendiği için Avrupalılar tarafından "Mavi Cami" olarak adlandırılmıştır.

CEVAP: D

10. IV. Mehmet Dönemi'nde Tarhuncu Ahmet Paşa tarafından modern anlamda ilk bütçe çalışması yapılmıştır.

CEVAP: A

11. II. Osman, IV. Murat ve IV. Mehmet Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıl ıslahatçı padişahlarıdır. IV. Mehmet Dönemi'nde Tarhuncu Ahmet Paşa, Köprülü Mehmet Paşa ve Köprülü Fazıl Ahmet Paşa ıslahatçı devlet adamlarıdır.

CEVAP: E

12. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda idari (yönetim) mali, askeri ve sosyal alanlarda ortaya çıkan sorunlar isyanlara neden olmuştur.

CEVAP: E

13. II. Osman, Osmanlı Devleti'nde saray dışından evlenen ilk padişah'tır.

CEVAP: B

14. Osmanlı Devleti'nde toprak düzeninde tımar sistemi uygulanırdı. Tımar sisteminin bozulması sonucunda, iltizam sistemi yaygınlaşmış ve taşrada âyan adı verilen feodal güçler ortaya çıkmıştır. Toprak düzeninin bozulması feodal yapının güçlenmesine neden olmuştur. Toprak düzeninin bozulması ve üretimin azalması vergi oranlarının artmasına neden olmuştur.

CEVAP: A

15. Osmanlı Devleti'nde şehzadeler sancakbeyi olarak tahta çıkmadan önce devlet yönetimi konusunda tecrübe kazanırlardı. III. Mehmet Dönemi'nde sancağa çıkma sisteminin kaldırılmasıyla şehzadeler yönetim, askerî ve siyasi alanda tecrübe kazanma olanaklarını kaybetmişlerdir.

CEVAP: E

16. I. Ahmet Dönemi'nde ekber ve erşed sistemi getirilmiştir. Bu uygulama ile taht kavgalarını önlemek, ülke yönetiminde istikrarı sağlamak ve kardeş katlini engellemek amaçlanmıştır.

CEVAP: C

17. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyıldan itibaren medreselerde matematik astronomi, fizik, kimya gibi pozitif bilimler okutulmamıştır.

CEVAP: D

XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- I

1. Reform hareketleri 1517'de Luther tarafından başlatılan ve Fransız İhtilali'nde önce ortaya çıkan bir gelişmedir. (XVI. yy)
Fransız İhtilali (1789) sonucunda milliyetçilik akımının etkisiyle bağımsızlık hareketleri ortaya çıkmıştır. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı fikirlerin etkisini ortadan kaldırmak amacıyla 1815'te Viyana Kongresi düzenlenmiştir.

CEVAP: A

2. III. Ahmet döneminde Fransa, Osmanlı Devleti'nin savaştığı devletlerden biri değildir. Fransa ile Osmanlı Devleti, III. Selim döneminde savaşmıştır.

CEVAP: D

3. Poltova Savaşı - Rusya / İsveç
Prut Savaşı - Osmanlı Devleti / Rusya
Petervaradin Savaşı - Osmanlı Devleti / Avusturya

CEVAP: B

4. Çeşme Baskını - 1770 - Rusya, Osmanlı donanmasını yaktı. (XVI-II. yüzyıl)
Sinop Baskını - 1853 - Rusya, Osmanlı donanmasını yaktı. (XIX. yüzyıl)
Navarin Baskını - 1827 - İngiltere, Fransa ve Rusya Osmanlı donanmasını yaktı. (XIX. yüzyıl)

CEVAP: A

5. III. Selim Dönemi'nde, Fransa'nın Mısır'ı işgali üzerine Osmanlı Devleti ilk kez denge siyasetini uygulamıştır.

CEVAP: A

6. IV. Mehmet (1648 - 1688), Duraklama Dönemi (1579 - 1699) padişahıdır.

CEVAP: E

7. Prut - 1711 - Osmanlı Devleti - Rusya
Küçük Kaynarca - 1774 - Osmanlı Devleti - Rusya
Yaş - 1792 - Osmanlı Devleti - Rusya

CEVAP: E

8. Prut Antlaşması - 1711 - III. Ahmet dönemi
Pasarofça Antlaşması - 1718 - III. Ahmet dönemi
Belgrad Antlaşması - 1739 - I. Mahmut dönemi

CEVAP: C

9. Elariş Antlaşması - 1801 - Fransa
Paris Antlaşması - 1802 - Fransa
Yaş Antlaşması - 1792-Rusya
Ziştovi Antlaşması - 1791-Avusturya
Küçük Kaynarca Antlaşması - 1774 - I. Abdülhamit dönemi

CEVAP: E

10. I. Abdülhamit Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Rusya arasında Küçük Kaynarca Antlaşması (1774) imzalanmıştır. Küçük Kaynarca Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin savaş tazminatı ödemeyi kabul ettiği ilk antlaşmadır.

CEVAP: C

11. Pasarofça Antlaşması - 1718
Belgrad Antlaşması - 1739
Ziştovi Antlaşması - 1791
XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Avusturya ile imzaladığı antlaşmalardır.

CEVAP: E

12. 1732 Ahmet Paşa ve 1746 Kerden Antlaşmaları Osmanlı Devleti ile İran arasında XVIII. yüzyılda imzalanmıştır. 1724 İstanbul Antlaşması Rusya ile Osmanlı Devleti arasında yapılan ilk dostluk antlaşmasıdır.

CEVAP: C

13. III. Mustafa Dönemi'nde 1770'te Çeşme Baskını'yla Rusya Osmanlı donanmasını yakmıştır.

CEVAP: E

14. 1798'de Fransız donanmasının Mısır'a asker göndermesiyle Osmanlı Devleti ile Fransa arasında savaş başladı. İngiltere ve Rusya, Mısır'ın Fransa'nın eline geçmesini istemedikleri için Osmanlı Devleti ile ittifak kurmuşlardır. İngiliz donanmasının Fransız donanmasını yakması üzerine Napolyon Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak amacıyla Suriye üzerine yürüdü ve Akka Kalesi'ni kuşattı. Cezzar Ahmet Paşa komutasındaki Nizamıcedit askerleri karşısında başarısız olan Fransa 1801'de imzalanan Elariş Antlaşması'yla Mısır'dan çekildi. 1802'de imzalanan Paris Antlaşması'yla Mısır Osmanlı Devleti'ne verildi. Bu antlaşmayla Osmanlı - Fransız Savaşı sona erdi. Bu savaş sırasında Osmanlı Devleti, Fransa'ya karşı İngiltere ve Rusya ile ittifak kurarak ilk kez denge siyasetini uygulamıştır.

CEVAP: B

15. Kabakçı Mustafa İsyanı (1807) ile Nizamıcedit Dönemi sonra ermiş, III. Selim tahttan indirilmiş yerine IV. Mustafa padişah olmuştur.

CEVAP: A

16. II. Viyana Kuşatması'ndan sonra Avusturya, Lehistan, Venedik ve Rusya Osmanlı Devleti'ne karşı ittifak kurarak savaş ilan etmiştir. Kutsal İttifak Devletleri ve Osmanlı Devleti arasında on altı yıl süren savaşlar Karlofça (1699) ve İstanbul (1700) Antlaşmaları ile sona ermiştir.
Karlofça Antlaşması, Osmanlı Devleti ile Avusturya, Lehistan ve Venedik arasında imzalanmıştır. İstanbul Antlaşması Osmanlı Devleti ile Rusya arasında imzalanmıştır.

CEVAP: C

17. Kutsal ittifak savaşları sonucunda İngiltere ve Hollanda'nın ara buluculuğu ile Osmanlı Devleti ile Avusturya, Lehistan ve Venediklerle 1699 Karlofça Antlaşması imzalanmıştır. Karlofça Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin batıda büyük ölçüde toprak kaybettiği ilk antlaşmadır. Bu antlaşma ile Türklerin batıda ilerleyişi durmuştur.

CEVAP: D

18. Osmanlı Devleti, 1774'te Rusya ile imzaladığı Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Kırım'ın bağımsızlığını tanımıştır. (I. Abdülhamit Dönemi)

CEVAP: D

XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- I

1. Osmanlı Devleti'nde; III. Ahmet, I. Mahmut, III. Mustafa, I. Abdülhamit ve III. Selim XVIII. yüzyıl ıslahatçı padişahlardır. IV. Mehmet, XVII. yüzyıl ıslahatçı padişahlarından birisidir.

CEVAP: C

2. Osmanlı Devleti XVIII. yy'da askerî ve teknik alanda Avrupa'nın üstünlüğünü kabul etmiş ve yabancı uzmanlardan yararlanarak ıslahat yapmıştır. XVIII. yy'da I. Mahmut, III. Mustafa, I. Abdülhamit ve III. Selim Dönemleri'nde yabancı uzmanlardan yararlanılarak askerî alanda ıslahat yapılmıştır. XVIII. yy'da sadece Lale Devri'nde (III. Ahmet) yabancı uzmanlardan yararlanılarak askerî alanda ıslahat yapılmamıştır.

CEVAP: E

3. II. Mahmut Dönemi'nde Asakir-i Mensure-i Muhammediye ordusunun subay ihtiyacını karşılamak amacıyla Mekteb-i Fünûn-u Harbiye adıyla subay okulu açılmıştır.

CEVAP: B

4. Nizamıcedit - 1789-1807 - III. Selim
Lale Devri - 1718-1730 - III. Ahmet
İstibdat Dönemi - 1878 -1908- II. Abdülhamit

CEVAP: C

5. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyıldan itibaren Avrupa'nın üstünlüğünü kabul ederek ve Avrupa'daki gelişmelerden yararlanarak ıslahat yapmıştır. IV. Mehmet (1648 - 1688) XVII. yüzyıl padişahlarından biri olduğu için bu dönemde Avrupa'daki gelişmelerden yararlanılmamıştır.

CEVAP: B

6. Âyan, XVIII. yüzyılda malikâne sisteminin uygulanmasıyla taşrada ortaya çıkan nüfuzlu kişilerdir. Ayanlar zamanla mütesellimlik, voyvodalık, muhassıllık gibi görevler üstlenerek vergilerin belirlenmesinde ve toplanmasında etkili olmuşlar, siyasi ve ekonomik alanda söz sahibi olmuşlardır. Muhtasip, çarşı ve pazar yerlerini denetleyen görevlidir. Mülazım, atanmak için sıra bekleyen kadı ve müderris adayları için kullanılan kavramdır. Balyos, Venedik elçileri için kullanılan kavramdır. Ehlihibre, lonca teşkilatında üretilen malın kalitesini kontrol eden görevlilerdir.

CEVAP: A

7. Osmanlı Devleti'nde XVII., XVIII. ve XIX. yüzyıl ıslahatlarının ortak özelliği halkın hiçbir zaman ıslahat talebinde bulunmamasıdır. ıslahat hareketleri devleti içinde bulunduğu durumdan kurtarmak amacıyla yöneliktir. ıslahat hareketleri çerçevesinde yeni kurumlara yanında eski kurumlarda varlığını sürdürmüştür.

CEVAP: D

8. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yüzyıl ıslahatları padişahlar ve devlet adamları tarafından yürütülmüş ve ıslahatların gerekliliği halka yeterince anlatılmamıştır. Bu durum ıslahatlara karşı grupların halkı kıskırtmasına ve halkın ıslahatlara tepki göstererek ayaklanması-na neden olmuştur.

CEVAP: E

9. II. Mahmut Dönemi'nde tımarlı sipahilerin yerine eyaletlerde güvenliği sağlamak amacıyla redif birlikleri kurulmuştur. (XIX. yüzyıl)

CEVAP: B

10. III. Ahmet Dönemi'nde (Lale Devri), doğu ve batıdan eserleri tercüme etmek amacıyla Tercüme Encümenliği kurulmuştur.

CEVAP: D

11. Patrona Halil İsyanı ile (1730) Lale Devri, Kabakçı Mustafa İsyanı ile (1807) Nizamıcedit Dönemi sona ermiştir. Bu isyanlar sonucunda III. Ahmet ve III. Selim tahttan indirilmiştir. (XVIII. yy.)
Bozuklu Celal İsyanı, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde ortaya çıkmıştır. (XVI. yy)

CEVAP: C

12. Eşkinici Ocağı - II. Mahmut - XIX. yüzyıl
Sûrat Topçuları Ocağı - III. Mustafa - XVIII. yüzyıl
Humbaracı Ocağı - I. Mahmut - XVIII. yüzyıl

CEVAP: D

13. Levni - Lale Devri (III. Ahmet) - XVIII. yüzyıl
Sinan Bey - II. Mehmet (Fatih) - XV. yüzyıl
Seyyid Lokman - II. Mehmet (Fatih) - XV. yüzyıl

CEVAP: A

14. III. Selim Dönemi'nde Türk ve yabancı uzmanlara layihalar (rapor) hazırlanmış ve devletin yeniden yapılanması için Meşveret meclisi (danışma meclisi) oluşturulmuştur. III. Selim döneminde aynı zamanda Avrupa tarzında Nizamıcedit ocağı kurulmuştur. Bu ocağın giderlerini karşılamak amacıyla İradıcedit hazinesi oluşturulmuştur.

CEVAP: E

15. II. Mahmut Dönemi'nde (XIX. yy) posta ve karantina teşkilatları kurulmuştur.

CEVAP: D

16. Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında 1718 Pasarofça Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti'nin kaybettiği toprakları geri alma umudu sona ermiş, Avrupa'yı yakından tanıma çabası içerisine girmiştir.

CEVAP: A

17. 1718 Pasarofça Antlaşmasıyla başlayan ve 1730 Patrona Halil İsyanı'yla sona eren Avrupa ile barış siyasetinin sürdüğü döneme Lale Devri denir. Lale Devri'nin padişahı III. Ahmet (1703-1730) sadrazamı Damat İbrahim Paşa'dır.

CEVAP: D

18. Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyıldan itibaren Avrupa mimarisini örnek almıştır. Sultan Ahmet Camisi, I. Ahmet Dönemi'nde XVII. yüzyılda yapılmıştır.

CEVAP: A

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- I

1. Coğrafi keşifler sonucunda yeni ticaret yolları bulunmuş, İpek ve Baharat yolunun önemi azalmıştır. Bunun sonucunda Akdeniz ticareti önemini kaybetmiş, Osmanlı gümrük gelirleri azalmıştır.

CEVAP: E

2. Hünkâr İskelesi Antlaşması - 1833 - Osmanlı Devleti / Rusya
Küçük Kaynarca Antlaşması - 1774 - Osmanlı Devleti / Rusya
Ayastefanos Antlaşması - 1878 - Osmanlı Devleti / Rusya

CEVAP: A

3. XIX. yüzyılda Sanayi Devrimi sonucunda sanayileşen Avrupa'nın büyük devletleri (İngiltere, Fransa, Rusya, Almanya) ham madde ve pazar ihtiyacını karşılamak amacıyla Osmanlı topraklarına ilgi göstermişlerdir. Avrupalı devletler XIX. yüzyılda azınlık haklarını bahane ederek Osmanlı topraklarında etkili olmaya çalışmışlardır. Avrupalı devletler milliyetçilik akımının Osmanlı topraklarında etkili olmasını sağlamaya çalışmışlardır.

CEVAP: D

4. Yüz Yıl Savaşları → 1337 - 1453
→ İngiltere ile Fransa arasında yapılan savaşlardır.
→ Osmanlı Devleti'nin Balkanlardaki ilerleyişini kolaylaştırmış, Osmanlı'ya karşı bir Haçlı ittifakının kurulmasını engellemiştir. Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan milliyetçilik akımı Balkan milletlerinin Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmalarına ve bağımsızlıklarını elde etmelerine neden olmuştur. Sanayi İnkılabı sonucunda sanayileşen ülkeler ham madde ve pazar ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Osmanlı Devleti'nin topraklarını ele geçirmeye çalışmışlardır.

CEVAP: D

5. Nizamıcedit, III. Selim Dönemi'nde yönetim, askerî, teknik, ekonomi ve eğitim alanlarında yapılan ıslahatlar için kullanılan bir kavramdır. Nizamıcedit dönemi, ıslahatlara karşı olanların 1807'de çıkardığı Kabakçı Mustafa İsyanı ile sona ermiştir. Bu isyan sonucunda III. Selim tahttan indirilmiş yerine IV. Mustafa padişah olmuştur. Patrona Halil İsyanı ile Lale Devri sona ermiş, III. Ahmet tahttan indirilmiştir.

CEVAP: B

6. Osmanlı Devleti'nin batıda ortaya çıkan Coğrafi keşifler, Rönesans ve Sanayi Devrimi'nin dışında kalması askerî, teknik, bilim ve ekonomi alanlarında Avrupa'nın gerisinde kalmasına ve çökmesine neden olmuştur. Osmanlı Devleti'nin Akdeniz ticaretini canlandırmak amacıyla Avrupalı devletlere tanıdığı kapitülasyonlar ve 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması, Osmanlı topraklarının Avrupalıların açık pazarı hâline gelmesine ve Osmanlı Devleti'nin ekonomik olarak çökmesine neden olmuştur. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının, Avrupalı devletler tarafından Osmanlı'ya karşı kullanılması sonucunda Balkan milletleri ayaklanmış, bu durum devletin dağılmasına neden olmuştur.

CEVAP: E

7. Osmanlı Devleti'nin Avrupalı devletlere tanıdığı kapitülasyonlar (ayrıcılık) ve Avrupa'da Sanayi Devrimi sonucunda fabrika tarzı üretime geçilmesiyle Avrupa malları Osmanlı pazarlarını ele geçirilmiştir. Bunun sonucunda esnaf teşkilatı ve yerli tüccarlar rekabet gücünü kaybetmiştir. Süveyş Kanalı'nın açılması, Akdeniz ticaretini canlandırılmıştır.

CEVAP: C

8. Çeşme Baskını 1770 → Rusya → III. Mustafa Dönemi
Navarin Baskını 1827 → İngiltere / Fransa / Rusya → II. Mahmut Dönemi
Sinop Baskını 1853 → Rusya → Abdülmecit dönemi

CEVAP: B

9. Şark Meselesi (Doğu Sorunu) ifadesi ilk kez 1815 Viyana Kongresi'nde ortaya çıkmıştır. Şark Meselesi kavramı Avrupa devletlerinin Osmanlı Devleti ile olan ilişkilerini ifade eder. Şark meselesi, XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Avrupa topraklarından çıkarılmasını, bu bölgelerin paylaşılmasını ve Bizans İmparatorluğunun yeniden canlandırılmasını ifade eder.

CEVAP: A

10. Yunanistan → 1829 → Edirne Antlaşması (XIX. yy)
Sırbistan → 1878 → Berlin Antlaşması (XIX. yy)
Karadağ → 1878 → Berlin Antlaşması (XIX. yy)
Romanya → 1878 → Berlin antlaşması (XIX. yy)
Bulgaristan → 1908 → II. Meşrutiyetin ilanından sonra (XX. yy)

CEVAP: E

11. Hünkâr İskelesi Antlaşması (1833) ile Osmanlı Devleti, Mısır sorusunda Rusya'nın desteğine karşılık, Rusya'ya boğazlar üzerinde bazı ayrıcalıklar tanımıştır. Rusya ile Osmanlı Devleti'nin yakınlaşması ve Rusya'ya boğazlardan serbest geçiş hakkının tanınması, boğazlar sorunun çıkmasına neden olmuştur. Hünkâr İskelesi Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin boğazlar konusunda tek başına karar aldığı son antlaşmadır.

CEVAP: D

12. Osmanlı Devleti, Yunan isyanını bastırma karşılığında Mısır valisi Mehmet Ali Paşa'ya Mora ve Girit valiliklerini vermeyi vaat etmiştir. 1829'da Yunanistan'ın bağımsız olmasıyla Mora kaybedilmiştir. Mora'nın kaybedilmesiyle Mehmet Ali Paşa Osmanlı Devleti'nden Girit ve Suriye valiliklerini talep etmiştir. Osmanlı Devleti bu talebi kabul etmeyince Kavalalı Mehmet Ali Paşa isyan etmiştir.

CEVAP: B

13. Kırım Savaşı'nda İngiltere, Fransa ve Piyemonte (Sardinya Kralığı) Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'ni desteklemiştir. Prusya bu savaşta tarafsız kalmıştır.

CEVAP: C

14. 1869'da Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla birlikte İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını sağlayan en kısa yol ortaya çıkmıştır. Bu gelişme ile birlikte Mısır'ın siyasi ve ekonomik açıdan önemi artmıştır. İngiltere 1882'de Mısır'ı işgal ederek sömürgelerine giden yolların güvenliğini sağlamıştır.

CEVAP: B

15. 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Savaşı (93 Harbi) 1878'de imzalanan Ayastefanos (Yeşilköy) Antlaşması ile sona ermiştir. Bu antlaşma ile Rusya'nın Balkanlarda güçlenmesinden rahatsız olan Avrupa devletleri Berlin Konferansı'nı düzenlediler. Bu konferans sonucunda Ayastefanos Antlaşması'nın yerine Berlin antlaşması imzalanmıştır.

CEVAP: E

16. İngiltere ve Osmanlı Devleti arasında 4 Haziran 1878'de yapılan antlaşma ile Kıbrıs İngiltere'ye bırakılmıştır. İngiltere Akdeniz'in ve sömürgelerinin güvenliğini sağlamak bahanesiyle 1878'de Kıbrıs'ı işgal etmiştir.

CEVAP: B

17. Osmanlı Devleti; Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'ya Yunan İsyanı'nı bastırma karşılığında Mora ve Girit valiliklerini vaat etmiştir. 1829 Edirne Antlaşması'yla Yunanistan'ın bağımsız olmasıyla Mora kaybedilmiştir. Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa Mora'nın yerine Osmanlı Devleti'nden Girit ve Suriye valiliklerinin verilmesini talep etmiştir. Osmanlı Devleti'nin bu talepleri reddetmesi üzerine Osmanlı Devleti ile Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa arasında bir savaş başlamıştır. Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmasıyla Mısır Sorunu ortaya çıkmıştır. 1840 Londra Antlaşması'yla Mısır Sorunu uluslararası bir sorun haline gelmiştir.

CEVAP: C

18. Yaş Antlaşması → III. Selim
→ Osmanlı Devleti / Rusya
Bükreş Antlaşması → 1812
→ Osmanlı Devleti / Rusya
Edirne Antlaşması → 1829
→ Osmanlı Devleti /Rusya

CEVAP: E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- II

1. Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda Rusya ve Yunanistan ile savaşmıştır. Rusya XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin en fazla savaştığı devlettir. 1806 – 1812, 1828 – 1829, 1853 – 1856 (Kırım Savaşı), 1877 – 1878 (93 Harbi) savaşları da Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan savaşlardır. Yunanistan bağımsız olmak amacıyla Osmanlı Devleti'ne karşı bu yüzyılda ayaklanmış. 1897'de Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında Dömeke Meydan Savaşı yapılmıştır. Almanya 1871'de siyasi birliğini sağlamış ve II. Abdülhamit Dönemi'nden itibaren Osmanlı Devleti üzerinde nüfuz kurmaya çalışmıştır. Osmanlı Devleti ile Almanya arasında savaş olmamıştır.

CEVAP: D

2. Patrona Halil İsyanı → 1730 (XVIII. yüzyıl)
III. Ahmet tahttan indirildi. Lale Devri sona erdi.
Kabakçı Mustafa İsyanı → 1807 (XIX. yüzyıl)
III. Selim tahttan indirildi. Nizamıcedit dönemi sona erdi.
Mehmet Ali Paşa İsyanı → II. Mahmut Dönemi (XIX. yüzyıl)
Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa, karşılığında vadedilen valiliklerin verilmemesi üzerine Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmiştir. Böylece Mısır Sorunu ortaya çıkmıştır.

CEVAP: C

3. Avrupa devletleri 1839 Tanzimat Fermanıyla azınlıklara tanınan hakları yetersiz bulmuşlar ve azınlıklara yeni haklar tanımalarını talep etmişlerdir. Osmanlı Devleti, Avrupa'dan gelen baskıları önlemek amacıyla 1856'da düzenlenen Paris Konferansı sırasında Islahat Fermanı'nı ilan ederek azınlıklara yeni haklar tanımıştır. Islahat Fermanı, Avrupa devletlerinin istekleri doğrultusunda hazırlanan ve Osmanlı Devleti'nin ilan ettiği bir belgedir.

CEVAP: B

4. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının etkisiyle Balkan milletleri bağımsız olmak amacıyla Osmanlı Devleti'ne karşı XIX. yüzyılda ayaklanmışlardır. Yunanlılar (Rumlar), Avrupa devletlerinin kışkırtmasıyla (özellikle Rusya), 1820'de Eflak ve 1821'de Mora'da ayaklandılar. Osmanlı Devleti, Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın yardımıyla Yunan (Rum) İsyanı'nı bastırmıştır. 1829 Edirne Antlaşması'yla Yunanistan bağımsızlığını kazanan ilk Balkan devleti olmuştur. Yunanistan bağımsız olduktan sonra Girit'i topraklarına dahil etmek amacıyla Giritli Rumları Osmanlı'ya karşı kışkırtmıştır. Girit, 1908'de Yunanistan'a katıldığı ilan etmiştir.

CEVAP: C

5. 1853 - 1856 Osmanlı - Rus Savaşı (Kırım Savaşı), 1856 Paris Antlaşması'yla sona ermiştir. 1856 Paris Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Avrupa devleti sayılmıştır.

1841- Londra Konferansı → Mısır Sorunu'nu çözmek amacıyla düzenlendi.

1841 Londra Konferansı → Boğazlar meselesini çözmek amacıyla düzenlendi.

1829 Edirne Antlaşması → Yunanistan bağımsız oldu.

1878 Berlin Antlaşması → Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız oldu.

CEVAP: E

6. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla birlikte Rusya, Osmanlı topraklarında yaşayan Ortodoks Hristiyanların haklarını bahane ederek Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmıştır.

Mehmet Ali Paşa Olayı sonucunda Osmanlı Devleti'nin iç sorunu olan Mısır meselesi, uluslararası bir mesele haline gelmiştir. Fransa Kavalalı Mehmet Ali Paşa'yı desteklemiş, İngiltere ve Rusya yapılan antlaşmalar sonucunda Osmanlı Devleti'ni desteklemiştir. Mehmet Ali Paşa Olayı (Mısır Sorunu), 1840 Londra Konferansı ile çözülmüş, Avrupa devletleri, Osmanlı'nın iç işlerine müdahale etmiştir. 1856 Paris Antlaşması'na azınlıklara haklar tanıyan Islahat Fermanı eklenmiştir. Avrupa devletleri azınlık haklarını bahane ederek Osmanlı'nın iç işlerine müdahale etmiştir.

CEVAP: E

7. 1878'de imzalanan Ayastefanos Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Balkan topraklarının büyük bölümünü kaybetti. Rusya'nın bu antlaşmayla toprak kazanması ve Balkanlarda güçlenmesi İngiltere'nin çıkarlarına aykırı olduğu için, İngiltere Kıbrıs'ın kendisine bırakılması karşılığında Osmanlı Devleti'ne bu antlaşmanın şartlarının hafifletileceği vaadinde bulundu. Osmanlı Devleti yapılan antlaşmayla (Kıbrıs Antlaşması) Kıbrıs'ı, İngiltere'ye bıraktı. Ayastefanos Antlaşması'nın yerine Berlin Antlaşması imzalanmıştır.

CEVAP: A

8. Yunan İsyanı'nın Osmanlı Devleti tarafından bastırılmasından sonra, İngiltere Fransa ve Rusya Osmanlı Devleti'nden Yunanistan'a özerklik verilmesini talep ettiler. Osmanlı Devleti'nin bu talebi reddetmesi üzerine 1827'de İngiltere, Fransa ve Rusya Navarin Baskını ile Osmanlı donanmasını yaktılar. Sinop Baskını 1853 → Rusya, Osmanlı donanmasını yaktı. Çeşme Baskını 1770 → Rusya, Osmanlı donanmasını yaktı. İnebahtı Baskını 1571 → Haçlı donanması Osmanlı donanmasını yaktı. Mısır Baskını 1840 → İngiltere, Mısır donanmasını yaktı.

CEVAP: D

9. 1791'de itibaren İngiltere Fransa ve Rusya'ya karşı Osmanlı toprak bütünlüğünü savunan bir politika izlemeye başlamıştır. XIX. yüzyılda İngiltere genel olarak Osmanlı toprak bütünlüğünü savunmuştur. 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Savaşı (93 Harbi) sırasında İngiltere ilk kez Osmanlı toprak bütünlüğünü koruma politikasından vazgeçmiştir. İngiltere'nin politika değişikliğine gitmesinde Osmanlı Devleti'nin Almanya ile yakınlaşması etkili olmuştur.

CEVAP: C

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- II

10. 1876'da düzenlenen İstanbul Tersane Konferansı'nda Avrupa devletleri Sırbistan ve Karadağ'ın topraklarının genişletilmesini, Bosna - Hersek ve Bulgaristan'da özerk yönetimler kurulmasını talep etmişlerdir. Tersane (1876) ve Londra Konferans'larında alınan kararların Osmanlı Devleti tarafından reddedilmesi üzerine Rusya Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmiş, böylece 93 Harbi başlamıştır.

CEVAP: E

11. Osmanlı Devleti, Mısır Sorunu'nda Rusya'nın desteğini almak amacıyla Rusya'ya boğazlar üzerinde ayrıcalıklar tanıyan Hünkâr İskelesi Antlaşması'nı 1833'te imzaladı. Hünkâr İskelesi Antlaşması, İngiltere ve Fransa'nın çıkarlarına aykırı olduğu için bu devletler antlaşmaya tepki göstermiştir. Hünkâr İskelesi Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin boğazlar konusunda tek başına karar aldığı son antlaşmadır. Bu antlaşma boğazlar sorununun çıkmasına neden olmuştur. Hünkâr İskelesi Antlaşması'nın süresinin dolmasıyla İngiltere, Fransa, Prusya, Avusturya, Rusya ve Osmanlı Devleti'nin katılımıyla Londra Boğazlar Konferansı (1841) düzenlendi. Bu konferans sonucunda imzalanan Londra Boğazlar Sözleşmesi'yle boğazlar ilk kez uluslararası statü kazandı. Osmanlı Devleti, boğazlarla ilgili tek başına karar alma hakkını kaybetti. Rusya bu sözleşme ile Hünkâr İskelesi Antlaşması'yla elde ettiği ayrıcalıkları kaybetmiştir.

CEVAP: B

12. 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Savaşı (93 Harbi) 1878 Ayastefanos Antlaşması'yla sona ermiştir. Bu antlaşma ile Rusya Osmanlı üzerindeki çıkarlarını büyük ölçüde gerçekleştirdiği için, Avrupa devletleri antlaşmaya karşı çıkmış, yerine 1878 Berlin Antlaşması yapılmıştır.

1878 Berlin Antlaşması'na göre; Kars, Ardahan ve Batum'un Rusya'ya bırakılması, Doğu Beyazıt'ın Osmanlı Devleti'nde kalması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: D

13. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi ile Osmanlı boğazlar üzerinde tek başına karar alma hakkını kaybetmiş, boğazlar ilk kez uluslararası bir statü kazanmıştır. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi ile Rusya'nın Akdeniz'e inmesi engellenmiştir. Bu sözleşme ile Rusya Hünkâr İskelesi Antlaşması ile elde ettiği ayrıcalıkları kaybetmiş, İngiltere ve Fransa bu sözleşmeden karlı çıkmıştır.

CEVAP: A

14. Hünkâr İskelesi Antlaşması → 1833 Osmanlı Devleti / Rusya
- Rusya'ya boğazlar üzerinde ayrıcalıklar tanındı.
 - Boğazlar sorununun başlamasına neden olan antlaşmadır. Paris Antlaşması → 1856
 - Kırım Savaşı'nı sona erdiren antlaşmadır.
 - Osmanlı Devleti, İngiltere Fransa, Rusya, Prusya, Piyemonte, Avusturya antlaşmayı imzalamıştır.
 - Boğazların 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesine göre yönetilmesi kararlaştırıldı.
- Ziştovi Antlaşması → 1791 → Osmanlı Devleti / Avusturya
- Boğazlarla ilgili karar alınmamıştır.

CEVAP: C

15. 1878'de imzalanan Berlin Antlaşması'na göre Bosna - Hersek'in Osmanlı toprağı olarak sayılması ancak yönetiminin geçici olarak Avusturya bırakılması kararı alınmıştır. 1908'de Avusturya Bosna - Hersek'i ilhak etmiş, 1909'da Osmanlı Devleti bu durumu kabul etmiştir.

CEVAP: D

16. Mısır Baskını (1840), 1840 Londra Konferansı'nda alınan kararları ve yapılan antlaşmayı Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın kabul etmesi üzerine yapılmıştır. Mısır Baskını ile İngiltere Mısır valisi Kavalalı Mehmet Paşa'nın donanmasını yakmıştır.

CEVAP: A

17. Osmanlı Devleti Kıbrıs'ı (1878) ve Mısır'ı (1882) XIX. yüzyılda İngiltere'ye bırakmak zorunda kalmıştır. I. Dünya Savaşı'na Osmanlı Devleti'nin Almanya'nın yanında katılmasıyla, İngiltere Kıbrıs ve Mısır'ı ilhak ettiğini ilan etmiştir. Libya (Trablusgarp), XX. yüzyılda Uşi Antlaşması'yla (1912) İtalya'ya bırakılmıştır.

CEVAP: C

18. İngiltere, Fransa ve Rusya Yunan İsyanı'nı desteklemiş ve Osmanlı Devleti'nden Yunanistan'a özerklik vermesini talep etmişlerdir. Osmanlı Devleti'nin bu talebi kabul etmemesi üzerine 1827 Navarin Baskını ile İngiltere, Fransa ve Rusya Osmanlı donanmasını yakmışlardır.

CEVAP: E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- I

1. Osmanlı Devleti'nde ilk medeni kanun olan Mecelle, Abdülaziz Dönemi'nde Ahmet Cevdet Paşa tarafından 1868'de hazırlanmaya başlanmıştır.

CEVAP: A

2. Dolmabahçe Sarayı → Abdülmecit Dönemi
Beylerbeyi Sarayı } Abdülaziz Dönemi
Çırağan Sarayı }

CEVAP: D

3. Hendesehane, I. Mahmut Dönemi'nde kara subayı yetiştirmek amacıyla Avrupa tarzında açılan ilk teknik okuludur.
Darüelhan → II. Meşrutiyet Dönemi'nde açılan konservatuardır.
Darülfünun → Tanzimat Dönemi'nde açılan ilk üniversitedir.
Darülmârif → Tanzimat Dönemi'nde açılan ve Darülfünun'a öğrenci yetiştirmeyi amaçlayan lise düzeyinde okuldur.
Mektebimülkiye → Tanzimat Dönemi'nde açılan kaymakam, kaza ve nahiye müdürü yetiştiren okuldur.

CEVAP: A

4. Kabakçı Mustafa İsyanı (1807), Nizamıcedit ıslahatlarına tepki olarak ortaya çıkmıştır. Bu isyan sonucunda III. Selim tahttan indirilmiş ve Nizamıcedit Dönemi sona ermiştir.

CEVAP: B

5. Osmanlı tarihinde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması Vakayihayriye olarak adlandırılır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla devletin otoritesi güçlendirilmiş, ıslahatların önündeki en önemli engel ortadan kalkmıştır.

CEVAP: B

6. Osmanlı Devleti'nde Lale Devri'nde ilk özel Türk matbaası kuruldu. Matbaa, Avrupa'dan alınan ilk teknik araçtır. Osmanlı Devleti'nde batılılaşma hareketleri ilk olarak teknik alanda başlamıştır.

CEVAP: A

7. Osmanlı Devleti'nde II. Mehmet Dönemi'nde yapılan Topkapı Sarayı XIX. yüzyıla kadar devletin yönetim merkezi olarak kullanılmıştır. XIX. yüzyıldan itibaren Dolmabahçe, Çırağan, Beylerbeyi ve Yıldız Sarayları padişahlar tarafından devletin yönetim merkezi olarak kullanılmıştır.

CEVAP: A

8. Osmanlı Devleti'nde sarraflıktan bankacılığa geçiş XIX. yüzyılda gerçekleşmiştir. XIX. yüzyılda Bank-ı Dersaadet (1847), Bank-ı Osmanı (1856), Bank-ı Şahane-i Osmanı (1863) ve Ziraat Bankası (1888) açılmıştır.

CEVAP: D

9. XIX. Yüzyılda Osmanlı ekonomisinin çökmesinde;

- Kapitulasyonların yaygınlaşması
- Avrupa'dan dış borç alınması
- Balta Limanı Ticaret Antlaşması
- Duyun-u Umimiye İdaresi'nin kurulması
- Reji İdaresi'nin kurulması

etkili olmuştur. Yabancı sermayenin baskısı Osmanlı Devleti'nde yerli sanayiye olumsuz etkilemiş, yerli üretim azalmış ve lonca teşkilatı gücünü kaybetmiştir. Avrupa devletleri Osmanlı Devleti'nden ham madde ve pazar kaynağı olarak yararlanmıştır. Müsadere ürününün kaldırılması, özel mülkiyet hakkını güvence altına alarak sermaye birikimi oluşturmak amacıyla yöneliktir.

CEVAP: B

10. Osmanlı Devleti'nde merkez ordusu olan Kapıkulu Askerleri devşirme sistemi ile oluşturulan bir ordudur. Devşirme Kanunu'na aykırı olarak III. Murat Dönemi'nde Kapıkulu teşkilatına asker alınmasıyla bu ordu bozulmuştur. Kapıkulu ordusunun (Yeniçeriler) bozulmasıyla Osmanlı Devleti savaşları kaybetmiş, toprak kayıpları yaşanmış ve devletin uluslar arası alanda saygınlığı azalmıştır. Bu durum devletin askeri alanda ıslahatlar yapmasında etkili olmuştur.

CEVAP: E

11. Osmanlı Devleti'nde yeniçeriler (seyfiye sınıfı), ulema (ilmiye) sınıfı ve bürokrasi çıkarlarına uymadığı için ıslahat hareketlerine karşı çıkan kesimlerdir. Yönetici sınıfların ıslahatlara karşı çıkması, ıslahatların başarısız olmasında etkili olmuştur.

CEVAP: C

12. II. Mahmut Dönemi'nde divanı hümayun kaldırılarak yerine bakanlıklar (nazırlıklar) kurulmuştur. Bu düzenlemenin amacı batı tarzı hükümet anlayışını yerleştirmektir. Sadaret kethüdası yeni düzenlemeyle dahiliye nezareti adını almıştır.

- Reisülküttap → Hariciye Nezareti
- Şeyhülislamlik → Babimeşihat Dairesi
- Sadrazamlık → Başvekâlet
- Vakıflar → Evkafihümayun Nezareti

CEVAP: A

13. Osmanlı Devleti'nde yeniçeriler, ulema (ilmiye sınıfı) ve bazı devlet adamları her dönemde ıslahat hareketlerine karşı çıkmıştır. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda ortaya çıkan ve Genç Osmanlılar (Jön Türkler) adı verilen aydınlar yenilik hareketlerini desteklemişler ve Osmanlı Devleti'nde meşrutiyetin ilanında etkili olmuşlardır.

CEVAP: C

14. II. Mahmut Dönemi'nde;

- Mektebtıbbiye
- Mektebi harbiye
- Mektebulumu edebiyi
- Mektebimaarifi adliye
- Mızıkayihümayun
- Rüştiyeler açılmıştır.
- Mektebimülkiye (1859), Abdülmecit Dönemi'nde kaymakam, nahiye müdürü yetiştirmek amacıyla açılan bir okuldur.

CEVAP: E

15. II. Mahmut, XIX. yüzyılda her alanda köklü ıslahatlar gerçekleştiren bir padişahdır. II. Mahmut, yaptığı ıslahatlarla Osmanlı Devleti'ni Batılı devletler gibi anayasal devlete dönüştürmeyi amaçlamıştır. II. Mahmut döneminde batı tarzı hükümet sistemine geçilmesi (kabine sistemi) ve kurulan danışma meclislerinin amacı anayasal devlet anlayışını ortaya çıkartmaktır.

CEVAP: B

16. II. Mahmut Dönemi'nde Başvekâlet (Sadrazamlık) Hariciye Nezareti (Reisülküttap), Dahiliye Nezareti (Sadaret Kethüdası), Maliye Nezareti (Hazineiamire), Evkafihümayun Nezareti (Vakıflar), Babimeşihat Dairesi (Şeyhülislamlik) kurulmuştur. Maarif Nezareti Abdülmecit Dönemi'nde, Bahriye Nezareti Abdülaziz Dönemi'nde kurulmuştur.

CEVAP: C

17. Encümenideniş (1851), Darülfünun ve okulların ders kitaplarını hazırlamak ve bilim akademisi olarak çalışmak amacıyla kurulan komisyondur.

Şirketihayriye (1851), İstanbul ve çevresinde vapur işletmeciliği yapan şirkettir. Şirketihayriye ve Encümenideniş, Tanzimat Dönemi'nde (1839 - 1876) kurulmuştur. Muharrem Kararnamesi (1881), II. Abdülhamit Dönemi'nde yayınlanmıştır. Bu kararname ile Duyun-u Umumiye İdaresi kurulmuştur.

CEVAP: D

18. Osmanlı Devleti'nde II. Mahmut Dönemi'nde bakanlıkların (nazırlıklar) kurulmasıyla birlikte şeyhülislamlik makamı, Babimeşihat Dairesi adını almış ve ilk kez bu dönemde hükümetin üyesi olmuştur.

CEVAP: A

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)– II

1. II. Mahmut Dönemi'nde güçler ayrılığını gerçekleştirmek amacıyla çeşitli danışma meclisleri kurulmuştur. Bu dönemde;
- Darüşurayıaskeri → Askerlik
 - Darüşurayıbabiali → Yönetim (idari)
 - Meclisiahkâmiadiye → Yargı kurulan danışma meclisleridir.

CEVAP: E

2. Abdülaziz Dönemi'nde 21 Nisan 1873'ten itibaren mahkemelere ait kanunları ve yargı kararlarını yayınlamak amacıyla Cerideima-hakim adıyla bir gazete çıkarılmıştır. Bu gazete Cerideyi Adliye adıyla 1928'e kadar varlığını sürdürmüştür. Düstur (1865), Abdülaziz döneminde yeni çıkan kanunları yayınlayan dergidir.

CEVAP: C

3. Osmanlı Devleti'nde 1845'te medrese dışında Darülfünun adıyla bir yükseköğretim kurumunun açılması gündeme geldi. Darülfünun'a öğrenci yetiştirmek amacıyla 1849'da lise düzeyinde Darülmâarif açıldı. 1851'de okulların ve Darülfünun'un ders kitaplarını hazırlamak ve bilim akademisi olarak çalışmak amacıyla Encümenidaniş kurulmuştur Meclisimeşveret, III. Selim Dönemi'nde islahatları gerçekleştirmek amacıyla kurulan danışma meclisidir. Tarihi Osmani Encümeni, II. Meşrutiyet Dönemi'nde tarih araştırmaları yapmak amacıyla kurulmuştur Mütevellî Heyeti, vakıfların yönetiminden sorumludur. Babımeşihat Dairesi, II. Mahmut Dönemi'nde bakanlıkların kurulmasıyla şeyhülislamlık makamının aldığı addır

CEVAP: B

4. II. Mahmut Dönemi'nde Divanihümayun kaldırılarak yerine bakanlıklar (nazırlıklar) kurulmuştur. II. Mahmut Dönemi'nde kurulan bakanlar kuruluna Meclisivükela (Heyetivükela) denilmiştir. Bahriye Nezareti, II. Mahmut Dönemi'nde kurulmamıştır Abdülaziz Dönemi'nde 1867'de Kaptanıderyalık makamı kaldırılarak Bahriye Nezareti kurulmuştur.

CEVAP: D

5. Dolmabahçe Sarayı, Türk saray mimarisi dışında Avrupa sarayları örnek alınarak yapılmıştır. Hacı Emin Paşa, Serkis Balyan ve Nikogos Balyan tarafından yapılan sarayın planında Türk ve Batı mimari anlayışları birlikte uygulandı. Dolmabahçe Sarayı'nın iç ve dış süslemelerinde barok, rokoko ve ampir üslupları birlikte kullanılmıştır.

CEVAP: E

6. Encümenidaniş'in kurulması →1851 Maarifiumumiye Nezareti'nin kurulması → 1856 → Abdülmecit dönemi (1839 - 1861) gelişmeleridir. Maarifiumumiye Nizamnamesi 1869'da Abdülaziz Dönemi'nde yayınlanmıştır.

CEVAP: C

7. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde Sıbyan Mekteplerinin yanında Avrupa tarzında İptidai adıyla ilkokullar açılmıştır.

CEVAP: E

8. Osmanlı Devleti'nde Abdülaziz Dönemi'nde resim eğitimi için Avrupa'ya öğrenci gönderilmiştir. Bu dönemde Avrupa'ya gönderilen Şeker Ahmet Paşa, Osman Hamdi Bey, Süleyman Seyyid Bey ve Hüseyin Zekai Paşa XIX. yüzyılda resim sanatının gelişmesinde etkili olmuşlardır. İbrahim Çallı, Hüseyin Avni Lifij ve Namık İsmail XX. yüzyılda Türkiye'de resim sanatının gelişmesinde etkili olmuşlardır.

CEVAP: A

9. Osmanlı Devleti, Abdülaziz Dönemi'nde 1875 Ramazan Karama-mesi ile moratoryum ilan ederek borç ödemelerini durdurmuştur. 1881 Muharrem Karamamesi ile Duyun-u Umumiye İdaresi kurulmuştur.

CEVAP: B

10. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda açılan bankalardır.

- Bank-ı Dersaadet → 1847
- Bank-ı Osmani → 1856
- Bank-ı Şahane-i Osmani (Osmanlı Bankası) → 1863
- Ziraat Bankası → 1888

Osmanlı İtibarimillî Bankası →1917 → XX. yüzyılda açılmıştır.

CEVAP: C

11. Osmanlı Devleti ilk dış borcunu Abdülmecit Dönemi'nde İngiltere'den almıştır. Bu dönemden itibaren sürekli Avrupa'dan dış borç alan Osmanlı Devleti en büyük dış borçlanmayı Abdülaziz döneminde gerçekleştirmiştir. Abdülaziz Döneminde 1875'te Osmanlı Devleti moratoryum ilan etmiştir.

CEVAP: B

12. II. Mahmut Dönemi'nde Divanihümayun kaldırılarak yerine bakanlıklar (nazırlıklar) kuruldu. II. Mahmut döneminde kurulan bakanlar kuruluna Meclisivükela (Heyetivükela) denir. Bu dönemde nazırlıkların kurulmasıyla kabine sistemine geçilmiş ve böylece batı tarzı hükümet anlayışı ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

13. İslahısanayi Komisyonu, Abdülaziz döneminde kurulmuştur. Bu komisyonun amacı, sanayi şirketleri kurmak, yerli sanayiye güçlendirerek dışa bağımlılığı azaltmaktır.

CEVAP: A

14. II. Mahmut Dönemi'nde Divanihümayun kaldırılarak yerine bakanlıklar (nazırlıklar) kurulmuştur. Bu dönemde Nezaretideavi (Davalı Nezareti) adıyla Adalet Bakanlığı kurulmuştur.

CEVAP: C

15. II. Mahmut Dönemi'nde Divanihümayun'un kaldırılmasıyla yerine bakanlıklar (nazırlıklar) kuruldu. Bu dönemde kurulan bakanlar kuruluna Meclisivükela (Heyetivükela) denilmiştir. II. Mahmut döneminde devlet memurlarına fes, pantolon ve setre giyme zorunluluğu getirildi. Böylece Osmanlı Devleti'nde ilk kez kılık kıyafet alanındaki düzenleme yapılmıştır. İltizam sistemi, Abdülmecit Dönemi'nde kaldırılmıştır.

CEVAP: C

16. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda Tanzimat Dönemi'nde (1839 - 1876) Tanzimat (1839) ve İslahat (1856) Fermanları ile gayrimüslimlere haklar tanınmış, Nizamiye Mahkemelerinin kurulmasıyla modern mahkemeler ortaya çıkmış ve kız rüştiyeleri ile kadınlara meslek edindirmeyi amaçlayan okullar açılmıştır.

CEVAP: E

17. II. Mahmut Dönemi'nde ilk kez Avrupa'ya öğrenci gönderilmiş ve bu durum Tanzimat Dönemi'nde hız kazanmıştır (XIX yüzyıl) III. Selim Dönemi'nde Fransızca okullarda okutulan ilk yabancı dil olmuştur. XIX. yüzyılda Avrupa tarzında açılan okullarda yabancı dil eğitime önem verilmiştir. Abdülmecit Dönemi'nde 1851'de Darülfünun ve okullara ders kitabı hazırlamak amacıyla Encümenidaniş adıyla bir bilim kurulu oluşturulmuştur.

CEVAP: E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (DEMOKRATİKLEŞME HAREKETLERİ)- I

1. Senediittifak (1808), II. Mahmut Dönemi'nde âyanlarla yapılan bir sözleşmedir. Bu sözleşme ile âyanlar resmen ve hukuken tanınmıştır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla seyfiye sınıfının yönetimdeki gücü kırılmıştır. (1826) 1856 Islahat Fermanı ile azınlıklar (gayrimüslimler) il genel meclislerine üye olma hakkını elde ederek yerel yönetimlere katılmıştır.

CEVAP: A

2. Avrupa'da XVIII. yüzyılda ortaya çıkan Aydınlanma Çağı sonucunda Fransız İhtilali ortaya çıkmış, Avrupa'da liberalizm siyasi ve ekonomik alanlarda ön plana çıkmış, Avrupa'da demokrasi yaygınlaşmıştır. Osmanlı Devleti Avrupa'daki bu gelişmelerin dışında kalmış ve XIX. yüzyıla kadar halkı yönlendirecek bir aydın sınıfı ortaya çıkmamıştır. Bu durum Osmanlı Devleti'nde demokrasi düşüncesinin gelişmesini engellemiştir. XIX. yüzyılda meşrutiyet talebiyle ortaya çıkan Genç Osmanlılar (Jön Türkler) Osmanlı Devleti'nde demokrasi anlayışının gelişmesinde rol oynamışlardır.

CEVAP: A

3. II. Mahmut Dönemi'nde 1826'da Yeniçeri Ocağı (Vakayihayriye) kaldırılmıştır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla padişahın dolayısıyla devletin otoritesi güçlendirilmiştir. Diğer gelişmeler devletin otoritesini güçlendirmek amacıyla yapılmış, ancak tam tersi sonuçlar ortaya çıkarmış, devletin (padişahın) otoritesini azaltmıştır.

CEVAP: B

4. II. Abdülhamit Dönemi'nde I. Meşrutiyet'in ilanıyla Kanunuesasi kabul edilmiştir. Kanunuesasi'ye göre yasama, yürütme ve yargı konusunda son söz padişaha aittir. Kanunuesasiye göre;

- Hükümet padişaha karşı sorumludur. Meşrutiyet rejiminde hükümetin meclise karşı sorumlu olması gerektiği için bu madde ulus egemenliğine aykırıdır.
- Padişah Mebusan Meclisini feshetme yetkisine sahiptir. Meşrutiyet rejiminde meclisin üstünlüğü ilkesi geçerlidir. Meclis kendisini ancak feshedebilir. Bu açıdan bu madde de ulus egemenliğine aykırıdır.
- Mebusan Meclisinin üyeleri dört yıl için halk tarafından seçilir. Bu madde halkın iradesiyle belirli bir süre için milletvekillerini seçtiği için ulus egemenliğine aykırı değildir.

CEVAP: C

5. Osmanlı Devleti'nde Abdülmecit Dönemi'nde 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı ile;

- Hem Müslümanlara hem de gayrimüslimlere haklar tanınmış, böylece Müslümanlar ile gayrimüslimler arasında eşitlik sağlanmıştır.
- Kanun önünde herkes eşit kabul edilmiş ve hukukun üstünlüğü ilkesi kabul edilmiştir.
- Osmanlı Devleti'nde herkese can, mal ve namus güvencesi verilmiş, böylece temel haklar güvence altına alınmıştır.

Bu gelişmeler XIX. Yüzyılda gerçekleşmiştir.

CEVAP: D

6. Senediittifak (1808), II. Mahmut Dönemi'nde âyan adı verilen yerel güçlerle yapılan bir sözleşmedir. Senediittifakın imzalanmasının amacı âyanları merkeze bağlayarak padişahın (merkezin) otoritesini arttırmaktır.

Tanzimat Fermanı ve Meşrutiyet'in ilan edilme amacı halka haklar tanımak ve devletin dağılmasını engellemektir. Bu demokratikleşme hareketlerinin amaçları arasında padişaha güç kazandırmak yer almaz.

CEVAP: C

7. I. Meşrutiyet 1876'da II. Abdülhamit Dönemi'nde Genç Osmanlılar (Jön Türkler) Yeni Osmanlılar) adı verilen aydın hareketinin politikaları sonucunda ilan edilmiştir. Genç Osmanlılar, Osmanlı Devleti'nde yönetime karşı ortaya çıkan ilk örgütlü muhalefettir.

CEVAP: B

8. Osmanlı Devleti'nde 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı ile herkes eşit kabul edilmiş, kanun gücünün üstünlüğü ilkesi benimsenmiş ve hukuk devleti anlayışı ortaya çıkmıştır. Tanzimat Fermanı ile toplumsal eşitliği sağlamak, böylece devleti dağılmaktan kurtarmak amaçlanmıştır. Kanunuesasi, I. Meşrutiyet'in ilanı ile yürürlüğe girmiştir. Kanunuesasi ile yurttaşlara temel hak ve özgürlükler tanınmış, böylece bireyler arasında (Müslüman - gayrimüslim) eşitlik sağlamak amaçlanmıştır.

Mecelle (1868), Ahmet Cevdet Paşa tarafından hazırlanan ilk medeni kanundur. Mecelle İslam hukukuna göre düzenlendiği için laik değildir. Gayrimüslimler yararlanamamıştır.

Halepa Fermanı (1878), Girit'e ayrıcalıklar tanıyan bir belgedir.

CEVAP: A

9. Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyet'in ilanıyla Kanunuesasi yürürlüğe girmiş böylece anayasal düzene geçilmiştir. Anayasal düzene geçilmesinin amacı; azınlıkları devlet yönetimine dahil ederek, milliyetçilik akımının olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak ve devleti dağılmaktan kurtarmaktır.

CEVAP: A

10. Tanzimat Dönemi'nde (1839 - 1876), Avrupa'ya yoğun olarak öğrenci gönderilmiş ve Batı tarzında pek çok okul açılmıştır. Bunun sonucunda Avrupa'yı yakından takip eden ve batı kültürü ile yetişen aydınlar ortaya çıkmıştır.

Fransız İhtilali sonucunda ortaya çıkan milliyetçilik fikri gayrimüslimlerin ayaklanmasıyla neden olduğu için Osmanlı Devleti'nde Müslüman ve gayrimüslim tebaa birbirinden ayrılmıştır. Gayrimüslimlerin milliyetçilik fikri doğrultusunda ayaklanması ve bağımsız olmaları Osmanlılık fikrinin başarısız olmasına neden olmuştur.

CEVAP: A

11. Islahat Fermanı (1856), Abdülmecit Dönemi'nde Avrupa devletlerinin isteğiyle ilan edilmiştir.

Islahat Fermanı'nda;

- Vergilerin herkesin gelirine göre alınması ve iltizam sisteminin kaldırılması
- Gayrimüslimlerin devlet memuru olabilmesi
- Yabancıların vergisini vermek şartıyla mal - mülk sahibi olabilmesi maddeleri yer almıştır.

CEVAP: E

12. Tanzimat Fermanı'na göre Osmanlı Devleti'nde herkes mal - mülk sahibi olabilecek ve müsadere usulü kaldırılacaktır. İltizam sistemi ve cizye vergisinin kaldırılması Islahat Fermanı'nda yer almıştır.

CEVAP: C

13. Osmanlı Devleti'ni yönetenler XIX. yüzyılda devleti içinde bulunduğu durumdan kurtarmak, devleti dağılmaktan kurtarmak, azınlık isyanlarını önlemek amacıyla demokratikleşme hareketlerini başlatmışlardır. Tanzimat Fermanı (1839), Islahat Fermanı (1856) ve Kanunuesasi (1876), Osmanlı Devleti'ni çağdaştırmak, Avrupa düzeyine çıkarmak amacıyla hazırlanmıştır.

CEVAP: E

14. Islahat Fermanı (1856) sadece gayrimüslimlere haklar tanıyan bir belgedir. Islahat Fermanı ile gayrimüslimler devlet memuru olma hakkını elde etmiştir (Toplumsal eşitlik). Vergilerin herkesin gelirine göre alınması (vergi adaleti) ve mahkemelerin herkese açık olması hem Tanzimat hem de Islahat Fermanı'nda yer almıştır.

CEVAP: D

15. Islahat Fermanı → 1856 → Abdülmecit } 1848 İhtilalleri
I. Meşrutiyet → 1876 → II. Abdülhamit } etkili olmuştur.

Tanzimat Fermanı → 1839 - Abdülmecit Dönemi'nde - 1848 İhtilallerinden önce ilan edildi.

CEVAP: C

16. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik fikrinin etkisiyle Balkanlarda bağımsızlık hareketleri ortaya çıkmıştır. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı eşitlik, insan hakları, hukukun üstünlüğü, anayasal devlet anlayışı gibi değerler Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme hareketlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Azınlıklara, Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren din ve mezhep özgürlüğü tanınmıştır. Fransız İhtilali'nin etkisiyle ortaya çıkmamıştır.

CEVAP: A

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (TRABLUSGARP-BALKAN-I.DÜNYA SAVAŞI)- I

1. 31 Mart Ayaklanması, Osmanlı Devleti'nde rejime karşı (Meşrutiyet, mevcut anayasal düzene karşı) çıkan ilk ayaklanmadır. II. Meşrutiyet'in ilanında etkili olan İttihat ve Terakkinin kurduğu Hareket Ordusu İstanbul'a gelerek ayaklanmayı bastırdı. Babıali Baskını 1913'te ortaya çıkan hükümet darbesidir. İttihat ve Terakki Cemiyeti, II. Meşrutiyet'in ilanını sağlamak amacıyla 1908'de Makedonya'da ayaklanmıştı.

CEVAP: C

2. Osmanlı Devleti, Trablusgarb Savaşı sonucunda 1912 Uşi Antlaşması'yla Trablusgarb ve Bingazi'yi (Libya) İtalya'ya bırakmak zorunda kalmıştır. Girit 1908'de Yunanistan'a katıldığını ilan etmiştir. Bosna- Hersek 1908'de Avusturya – Macaristan İmparatorluğu tarafından ilhak edildi.

CEVAP: A

3. Osmanlı Devleti'nde, II. Meşrutiyet döneminde Babıali Baskını ile birlikte İttihat ve Terakki Partisinin iktidara gelmesi ile birlikte Türkçülük (Turancılık) devletin resmî politikası hâline gelmiştir.

CEVAP: A

4. Trablusgarb Savaşı başladığında Osmanlı Devleti Trablusgarb ve Bingazi'ye bazı gönüllü subaylar göndermiştir. Mustafa Kemal, Enver Bey, Ali Fethi Bey, Nuri Bey ve Ali Çetinkaya savaşa katılan gönüllü subaylar arasında yer alır. Enver Bey Bingazi'de, Mustafa Kemal Derne ve Tobruk'ta İtalyanlara karşı halkı örgütlemişlerdir.

CEVAP: C

5. I. Balkan Savaşı Osmanlı Devleti'yle Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ arasında yapılan bir savaştır. I. Balkan Savaşı 8 Ekim 1912'de Karadağ'ın Osmanlı Devleti'ne savaş etmesi ve Yenipazar Sancağı'na saldırmasıyla başlamıştır.

CEVAP: A

6. I. Balkan Savaşı sonunda imzalanan Londra Antlaşmasına göre Bulgaristan en fazla toprak kazanan devlet oldu. Londra Antlaşması'na göre Bulgaristan'ın diğer devletlerden daha fazla toprak elde etmesi II. Balkan Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur. II. Balkan Savaşı Bulgaristan ile Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya arasında yapılan bir savaştır. Osmanlı Devleti II. Balkan Savaşı'nın çıkmasından yararlanarak Edirne ve Kırklareli'yi geri almıştır. Arnavutluk, I. Balkan Savaşı sırasında bağımsızlığını ilan etmiştir.

CEVAP: C

7. Balkan Savaşlarından sonra Osmanlı Devleti ile Bulgaristan, Yunanistan ve Sırbistan arasında ikili antlaşmalar yapılmıştır. Osmanlı Devleti / Bulgaristan → İstanbul Antlaşması (29 Eylül 1913)
Osmanlı Devleti / Yunanistan → Atina Antlaşması (14 Kasım 1913)
Osmanlı Devleti / Sırbistan → İstanbul Antlaşması (13 Mart 1914)

CEVAP: E

8. Trablusgarb Savaşı'nın başlaması ile birlikte Osmanlı Devleti halkı örgütlemek amacıyla Trablusgarb ve Bingazi'ye gönüllü subaylar gönderdi. Bölgeye gönderilen subayların halkı örgütlemesi üzerine İtalya Trablusgarb ve Bingazi'yi tam olarak ele geçiremedi. İtalya, Osmanlı Devleti'ni barışa zorlamak amacıyla bazı politikalar uygulamaya koydu.
İtalya'nın İzlediği Politikalar;
• Çanakkale boğazını kuşattı.
• On İki Ada'yı işgal etti.
• Ege kıyılarındaki limanları bombaladı.
• Balkan Devletleri'ni Osmanlı Devleti'ni karşı kışkırttı.

CEVAP: A

9. Balkan Savaşları sonucunda Osmanlı Devleti; Makedonya, Batı Trakya, Girit, Selanik, Arnavutluk ve Ege Adaları'nı kaybetmiştir.

CEVAP: A

10. I. Balkan Savaşı sonunda Londra Antlaşması imzalandı. Londra Antlaşması'yla Bulgaristan diğer Balkan devletlerinden daha fazla toprak almıştır. Bu durum diğer devletlerin tepkisine neden olmuştur. Alınan toprakların paylaşımında sorun çıkması II. Balkan Savaşı'nın çıkmasında etkili olmuştur.

CEVAP: B

11. I. Balkan Savaşı'nı bitirmek amacıyla Avrupa Devletleri'nin isteğiyle Londra Konferansı toplanmıştır. Londra Konferansı sonunda yapılan Londra Antlaşması'yla I. Balkan Savaşı sona erdi. Bu konferansta Balkanların yeni siyasi haritası ve Arnavutluk'un bağımsız olması görüşülen konulardır. 1947 Paris Antlaşması'yla On İki Ada Yunanistan'a verilmiştir.

CEVAP: C

12. I. Balkan Savaşı sonunda imzalanan Londra Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Midye - Enez hattının batısındaki toprakları Balkan devletlerine bırakmayı kabul etti. II. Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine Osmanlı Devleti Midye - Enez hattını aşarak Edirne ve Kırklareli'yi geri aldı. Osmanlı Devleti'nin Midye - Enez hattını aşması Londra Antlaşması'nın şartlarını kabul etmediğinin göstergesidir.

CEVAP: B

13. II. Balkan Savaşı Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya arasında yapılan bir savaştır. II. Balkan Savaşı'nın başlamasıyla Osmanlı Devleti Londra Antlaşması'yla çizilen Midye - Enez hattını aşarak Edirne, Dimetoka ve Kırklareli'yi geri almıştır.

CEVAP: C

14. Balkan Savaşları sonunda;
• 1913 İstanbul Antlaşması → Osmanlı Devleti / Bulgaristan
• 1913 Atina Antlaşması → Osmanlı Devleti / Yunanistan
• 1914 İstanbul Antlaşması → Osmanlı Devleti / Sırbistan
Bu antlaşmalar sonucunda Yunanistan, Bulgaristan ve Sırbistan'da kalan Türklerin hakları güvence altına alınmıştır.

CEVAP: E

15. II. Balkan Savaşı 10 Ağustos 1913'de yapılan Bükreş Antlaşması'yla sona ermiştir. Bükreş Antlaşması Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya arasında yapılmıştır. Bulgaristan bu antlaşmayla I. Balkan Savaşı sonunda aldığı toprakların büyük bir bölümünü kaybetmiştir.

CEVAP: B

16. Çanakkale Cephesi, I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin başarılı olduğu tek cephe dir. Bu cephede Osmanlı Devleti'nin başarılı olması I. Dünya Savaşı'nın uzamasına neden olmuştur.

CEVAP: C

17. Almanya'nın Osmanlı Devleti'yle ittifak kurmasında;
• Osmanlı Devleti'nin jeopolitik konumundan yararlanmak
• Savaşı geniş alana yararak savaş yükünü hafifletmek istemesi
• Halife'nin dinî gücünden yararlanmak
• Osmanlı Devleti'nin yeraltı ve yer üstü kaynaklarından yararlanmak
• Osmanlı Devleti'nden insan kaynağı olarak yararlanmak etkili olmuştur.

Birinci Dünya Savaşı'nda Almanya Osmanlı Devleti'ne silah, cephane ve para yardımı yapmıştır. Osmanlı Devleti'nin askerî ve ekonomik gücü yoktur.

CEVAP: A

18. I. Balkan Savaşı Osmanlı Devleti ile Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ arasında yapılmıştır. II. Balkan Savaşı Bulgaristan ile Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya arasında yapılmıştır. Romanya, I. Balkan Savaşı'na katılmayıp II. Balkan Savaşı'na katılan devlettir.

CEVAP: B

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (TRABLUSGARP-BALKAN-I.DÜNYA SAVAŞI)- II

1. Yavuz (Goben) ve Midilli (Breslaw) gemilerinin Rusya'nın Sivas-topal ve Odessa limanlarını bombalamasıyla Rusya Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmiştir. Böylece Osmanlı Devleti Almanya'nın yanında İttifak Devletleri grubunda savaşa katılmıştır. İngiltere ve Fransa'nın Çanakkale Cephesi'nde başarısız olmasında Nusret mayın gemisi etkili olmuştur.

CEVAP: A

2. Çanakkale Cephesi İttifak Devletleri (İngiltere ve Fransa) tarafından açılmıştır. Çanakkale Cephesi I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin başarılı olduğu tek cephe'dir. Çanakkale Cephesi aynı zamanda Osmanlı Devleti'nin savaştığı cepheler arasında ilk kapanan cephe'dir.

CEVAP: E

3. Çanakkale Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin başarılı olması sonucunda İttifak Devletleri boğazlar üzerinden Rusya'ya yardım ulaştıramamıştır. Bu durum Rusya'da 1917 Bolşevik İhtilali'nin ortaya çıkmasını da etkili olmuştur. Sovyet Rusya, İttifak Devletleriyle 1918 Brest - Litovsk Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekilmiştir. Sovyet Rusya'nın savaştan çekilmesi Çanakkale Savaşı'nın sonuçlarından biri değildir.

CEVAP: D

4. Çanakkale cephesi, İstanbul'u ele geçirerek Osmanlı Devleti'ni savaş dışı bırakmak amacıyla İngiltere ve Fransa tarafından açılmıştır. Çanakkale cephesinde Mustafa Kemal; Arıburnu, Anafartalar, Conkbayırı, Seddülbahir, Kireçtepe ve Gelibolu'da savaşmıştır. Çanakkale Cephesi Osmanlı Devleti'nin başarılı olduğu tek cephe'dir. Mustafa Kemal'in Anafartalar ve Conkbayırı'ndaki savaşları kazanması İstanbul'un işgalini önlemiştir. Derne ve Tobruk, Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal'in savaştığı yerlerdir.

CEVAP: C

5. I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Osmanlı Devleti;
- Tarafsızlığını ilan etti.
 - Osmanlı Mebusan Meclisi kapatıldı.
 - Boğazlar savaş gemilerine kapatıldı.
 - Kapitülasyonlar tek taraflı kaldırıldı.
 - Dış borç ödemeleri ertelendi.
 - Genel seferberlik ilan edildi.

CEVAP: B

6. Avusturya - Macaristan İmparatorluğu veliahtı Ferdi-nand'ın Saray - Bosna'da (Bosna - Hersek) bir Sırp tarafından öldürülmesiyle I. Dünya Savaşı başlamıştır (Avusturya - Macaristan İmparatorluğu / Sırbistan).

CEVAP: A

7. Kanal cephesi, Almanya'nın isteğiyle Osmanlı Devleti tarafından açılan ikinci taarruz cephesidir. Süveyş kanalını ele geçirerek İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmek ve Mısır'ı geri almak amacıyla bu cephe açılmıştır. Arapların İngilizlerle iş birliği yapmasından dolayı Osmanlı Devleti bu cephede başarısız olmuştur.

CEVAP: C

8. I. Balkan Savaşı sırasında Arnavutluk bağımsızlığını ilan etmiştir. I. Balkan Savaşı sonunda düzenlenen Londra Konferansı'yla Avrupa'nın büyük devletleri Arnavutluğun bağımsız olmasını kararlaştırmıştır. Arnavutluk Osmanlı Devleti'nden ayrılan son Balkan devletidir.

CEVAP: B

9. Kanal (Süveyş Kanalı) cephesi Almanya'nın isteğiyle Osmanlı Devleti tarafından açılan ikinci saldırı cephesidir. Kanal cephesinde Osmanlı Devleti sadece İngiltere ile savaşmıştır. Kanal cephesinin açılmasında; Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmek ve 1882'de İngiltere tarafından işgal edilen Mısır'ı geri almak etkili olmuştur.

CEVAP: A

10. Wilson İlkeleri (1918), ABD başkanı Wilson tarafından yayınlanan ve kalıcı bir dünya barışı sağlamayı amaçlayan ilkelerdir. Wilson İlkeleri İttifak Devletlerinin savaştan çekilmesinde ve savaşın sona ermesinde etkili olmuştur.

Wilson İlkeleri;

- Yeneler, yenilenlerden toprak ve savaş tazminatı almayacak.
- Devletler silahlanma yarışına girmeyecek, gizli antlaşmalar yapılmayacak.
- Her millet çoğunlukla olduğu bölgede kendi kaderini belirleyecek. (Self - determinasyon)
- Devletler arasındaki sorunları çözmek amacıyla uluslar arası bir örgüt kurulmalıdır. (Milletler cemiyeti)
- Uluslararası ticarete kısıtlama getirilmeyecek.
- Boğazlar, bütün devletlere açık olacak ve uluslararası bir komisyon tarafından yönetilecek
- Osmanlı Devleti'nde Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelerde Türk egemenliği sağlanacak, azınlıklar çoğunlukta olduğu bölgelerde kendi kaderini belirleyecek.
- Polanya, bağımsız bir devlet olacaktır.
- Alsas - Loren bölgesi Fransa'ya bırakılacak.

CEVAP: E

11. I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Osmanlı Devleti'nin izlediği politikalar;
- Tarafsızlığını ilan etti.
 - Boğazlar savaş gemileri kapatıldı.
 - Osmanlı Mebusan Meclisi kapatıldı.
 - Kapitülasyonlar tek taraflı kaldırıldı.
 - Dış borç ödemeleri durduruldu.
 - Genel seferberlik ilan edildi.

CEVAP: B

12. I. Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal; Çanakkale, Kafkas ve Suriye- Filistin cephelerinde savaşmıştır. Mustafa Kemal'in Çanakkale cephesinde gösterdiği başarılar ulusal boyutta tanınmasını ve Millî Mücadele'nin önderi olmasında etkili olmuştur.

CEVAP: C

13. I. Dünya Savaşı sırasında Rusya'da 1917 Bolşevik İhtilali ortaya çıktı. 1917 Bolşevik İhtilali sonucunda Çarlık Rusya'nın yerine Sovyet Rusya ortaya çıktı. Sovyet Rusya ile İttifak Devletleri arasında 1918 Brest - Litovsk Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmayla Kafkas, Romanya, Galiciya ve Makedonya cepheleri kapanmıştır.

CEVAP: A

14. I. Dünya Savaşı'nda Kafkas ve Kanal cepheleri Osmanlı tarafından açılan taarruz cepheleridir. Çanakkale, Yemen - Hicaz, Suriye - Filistin ve Irak cepheleri İttifak Devletleri tarafından açılan, Osmanlı açısından savunma cepheleridir. Romanya, Galiciya ve Makedonya cepheleri Osmanlı Devleti'nin müttefiklerine yardım etmek amacıyla sınırları dışında savaştığı cephelerdir.

CEVAP: A

15. I. Dünya Savaşı'nda; Almanya, Avusturya - Macaristan İmparatorluğu, Bulgaristan ve Osmanlı Devleti İttifak (bağlaşma) Devletleri grubunu oluşturmuştur. İngiltere, Fransa, Çarlık Rusya, İtalya, Sırbistan, Karadağ, Romanya, Japonya, Yunanistan ve ABD İttifak (anlaşma) Devletleri grubunu oluşturmuştur.

CEVAP: C

16. I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'ni paylaşmak amacıyla İngiltere, Fransa, İtalya ve Çarlık Rusya arasında gizli antlaşmalar yapılmıştır. Yunanistan gizli antlaşmalarda yer almadığı hâlde Paris Barış Konferansı'yla Anadolu'nun paylaşımına dâhil edilen devlettir.

CEVAP: B

17. 1917 Bolşevik İhtilali sonucunda Çarlık Rusya ortadan kalkmış, sosyalist Sovyet Rusya ortaya çıkmıştır. Sovyet Rusya ile İttifak Devletleri (Almanya, Avusturya - Macaristan İmparatorluğu, Osmanlı Devleti Bulgaristan) arasında Brest - Litovsk Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Sovyet Rusya I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir. Bu antlaşmaya İngiltere ve Fransa tepki göstermiştir.

CEVAP: D

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (TRABLUSGARP-BALKAN-I.DÜNYA SAVAŞI)- III

1. Çanakkale Cephesi, I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin başarılı olduğu ve savaşı kazandığı tek cephedir. Çanakkale Cephesi'nde Osmanlı Devleti'nin başarılı olması sonucunda Bulgaristan İttifak Devletleri grubunda savaşa katılmıştır. Bulgaristan'ın savaşa katılmasıyla Osmanlı Devleti ile Almanya arasında karasal bağlantı sağlanmıştır.
CEVAP: D
2. I. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın isteğiyle Osmanlı Devleti tarafından açılan ilk cephe Kafkas Cephesi'dir. Kafkas Cephesi Osmanlı Devleti'nin savaşı kaybettiği hâlde toprak kazandığı tek cephedir. 1918 Brest - Litovsk Antlaşması'yla Kafkas Cephesi kapanmıştır.
CEVAP: D
3. Osmanlı Devleti, Almanya'nın yanında İttifak Devletleri grubunda I. Dünya Savaşı'na katılmıştır. Osmanlı Devleti'nin savaşa girmesinde;
• İttihat ve Terakki Partisinin politikaları
• Turan İmparatorluğu (Pantürkizm) idealini gerçekleştirmek
• Kaybedilen toprakları geri almak
• Kapitülasyonlar ve dış borçlardan kurtulmak (ekonomik çıkarlar sağlamak)
• Siyasi yalnızlıktan kurtulmak
• İttifak Devletlerinin izlediği düşmanca politikalar etkili olmuştur.
CEVAP: E
4. I. Dünya Savaşı'nın çıkmasında;
• Milliyetçilik fikri
• Hammadde ve pazar ihtiyacı
• Sömürgecilik faaliyetleri
• Silahlanma yarışı
• Blokların ortaya çıkması etkili olmuştur.
CEVAP: E
5. I. Dünya Savaşı'nda Mac Mahon Antlaşması'yla Arapların Osmanlı Devleti'ne karşı İngilizlerle iş birliği yapması Arap milliyetçiliğinin (milliyetçilik) ön planda olduğunun, İslamcılık (Ümmetçilik) fikrinin geçersiz olduğunun göstergesidir.
CEVAP: B
6. ABD'nin İttifak (Anlaşma) Devletleri grubunda savaşa katılmasıyla savaşın seyri değişmiş, savaş İttifak Devletlerinin lehine sonuçlanmıştır. ABD'nin savaşa girerken yayınladığı Wilson İlkeleri İttifak Devletlerinin ateşkes antlaşmaları imzalayarak savaşı sona erdirmesinde etkili olmuştur.
CEVAP: D
7. I. Dünya Savaşı'nı Bitiren Antlaşmalar;
• Brest - Litovsk Antlaşması (1918) → Sovyet Rusya / İttifak Devletleri
• Versay Antlaşması (1919) → Almanya / İttifak Devletleri
• Saint - Germain Antlaşması (1919) → Avusturya / İttifak Devletleri
• Nöyvi Antlaşması (1919) → Bulgaristan / İttifak Devletleri
• Trianon Antlaşması (1920) → Macaristan / İttifak Devletleri
• Sevr Antlaşması (1920) → Osmanlı Devleti / İttifak Devletleri
• Bükreş Antlaşması (1913) II. Balkan Savaşı'nı sona erdiren antlaşmadır.
CEVAP: C
8. 1918 Brest - Litovsk Antlaşması Sovyet Rusya ile İttifak Devletleri arasında yapılmıştır. Bu antlaşma ile Sovyet Rusya I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir.
• Rethondes Ateşkesi → Almanya / İttifak Devletleri
• Ropollo Antlaşması → Almanya / Sovyet Rusya
• Villa Gusti Ateşkesi → Avusturya - Macaristan İmparatorluğu / İttifak Devletleri
• Selanik Ateşkesi → Bulgaristan / İttifak Devletleri
CEVAP: B

9. Avusturya - Macaristan İmparatorluğu veliahtının Saray - Bosna'da (Bosna - Hersek) öldürülmesiyle I. Dünya Savaşı başlamıştır.
CEVAP: A
10. Çanakkale cephesi, I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin başarılı olduğu ve savaşı kazandığı tek cephedir. Kafkas cephesi, açılan ilk cephedir. Irak ve Suriye- Filistin cepheleri savaşın en uzun süre devam ettiği cephelerdir.
CEVAP: D
11. Saint - Germain Antlaşması (1919), I. Dünya sonunda Avusturya ile İttifak Devletleri arasında yapılmıştır. Bu antlaşma ile;
• Avusturya Almanya ile birleşmemeyi kabul etti.
• Avusturya; Macaristan, Çekoslovakya ve Yugoslavya'nın bağımsızlığını tanıdı.
• Avusturya topraklarının bir bölümünü Yugoslavya, İtalya, Romanya ve Polonya'ya bıraktı.
CEVAP: E
12. I. Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devletini paylaşmak amacıyla İngiltere, Fransa, Çarlık Rusya ve İtalya arasında gizli antlaşmalar yapılmıştır. İstanbul (Boğazlar) Antlaşması'yla Boğazlar, Sykes - Picot Antlaşması'yla Doğu Anadolu Çarlık Rusya'ya bırakılmıştır. Vilayetselase (Kars, Ardahan ve Batum) 1878 Berlin Antlaşması'yla Çarlık Rusya'ya bırakıldı.
CEVAP: C
13. Bükreş Antlaşması (1913), II. Balkan Savaşı sonunda Bulgaristan ile Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Romanya arasında yapılan antlaşmadır. İstanbul Antlaşması (1913) Balkan Savaşları sonunda Osman Devleti ile Bulgaristan arasında yapılan antlaşmadır. I. Dünya Savaşı'nı Bitiren Antlaşmalar
• Brest - Litovsk Antlaşması → Sovyet Rusya / İttifak Devletleri
• Versay Antlaşması → Almanya / İttifak Devletleri
• Saint - Germain Antlaşması → Avusturya / İttifak Devletleri
• Nöyvi Antlaşması → Bulgaristan / İttifak Devletleri
• Sevr Antlaşması → Osmanlı Devleti / İttifak Devletleri
• Lozan Antlaşması → Türkiye / İttifak Devletleri
CEVAP: C
14. I. Dünya Savaşı sonunda Almanya, Türkiye, Macaristan ve Bulgaristanda cumhuriyet rejimleri kurulmuştur. I. Dünya Savaşı sonunda aynı zamanda İtalya (Faşizm), Almanya (Nazizm), İspanya (Faşizm) ve Rusya'da (Komünizm) rejim değişmiştir.
CEVAP: C
15. Mısır, 1882'de İngiltere tarafından işgal edilmiştir. I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti; Irak, Ürdün, Filistin, Suriye, Lübnan ve Hicazı kaybetmiştir.
CEVAP: D
16. I. Dünya Savaşı'nı bitiren ateşkes antlaşmaları;
• Selanik Ateşkesi → Bulgaristan / İttifak Devletleri
• Mondros Ateşkesi → Osmanlı Devleti / İttifak Devletleri
• Villa Gusti Ateşkesi → Avusturya - Macaristan İmparatorluğu / İttifak Devletleri
• Rethondes Ateşkesi → Almanya / İttifak Devletleri
• Brest - Litovsk Antlaşması(1918) Sovyet Rusya ile İttifak Devletleri arasında yapılan barış antlaşmasıdır.
CEVAP: E
17. I. Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal; Çanakkale Savaşı'nın kazanılması, Muş ve Bitlis'in Ruslardan geri alınması ile İngilizlerin Halep'in kuzeyinde durdurulmasında etkili olmuştur. Kutülamare Savaşı'nda İngilizlerin yenilgiye uğratılması Irak Cephesi'nde ortaya çıkan bir gelişmedir. Irak cephesi Mustafa Kemal'in savaştığı cepheler arasında yer almaz.
CEVAP: D

1. Kuzey Atlantik Paketi (NATO) → 1949
Milletler Cemiyeti (Cemiyeti Akvam) → 1920
Merkezi Anlaşma Örgütü (CENTO) → 1959
Varşova Paketi → 1955
Birleşmiş Milletler → 1945
CEVAP: B
2. Kutülmare Savaşı, Irak cephesinde Osmanlı Devleti'nin İngiltere'ye yenilgiye uğrattığı savaştır.
Kutülmare Savaşı sonucunda General Towshend kamutasındaki yirmi bin İngiliz askeri esir alınmıştır.
CEVAP: D
3. Kanal Cephesi, I. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın isteğiyle Osmanlı Devleti tarafından açılan ikinci taarruz cephesidir. Kanal Cephesi'nin açılma amacı; Süveyş Kanalı'nı ele geçirerek İngiltere'nin sömürgeyle bağlantısını kesmek ve Mısır'ı geri almaktır. İngilizlere karşı cihat ilan edilmesine rağmen Araplar İngilizlerle iş birliği yapmıştır. Bu durum Arap milliyetçiliğinin ön planda olduğunun, ümmetçilik (İslamcılık) fikrinin geçersiz olduğunu ortaya çıkarmıştır.
CEVAP: C
4. Çanakkale cephesi, İtilaf (Anlaşma) Devletleri tarafından açılmıştır. İtilaf Devletleri (İngiltere, Fransa) Çanakkale cephesini açmadan önce Kafkas Cephesi Osmanlı tarafından Ruslara karşı açılmıştır. (Kafkas Cephesi I. Dünya Savaşı'nda açılan ilk cephe'dir.) Çanakkale cephesi, I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin başarılı olduğu tek cephe'dir.
Çanakkale cephesinin sonuçları;
• Savaşın ve Osmanlı Devleti'nin ömrü uzadı.
• İtilaf Devletleri boğazlar üzerinden Rusya'ya yardım ulaştıramadı. Bu durum Rusya'da ihtilalin (Bolşevik İhtilali) ortaya çıkmasında etkili oldu.
• Bulgaristan, İttifak Devletleri grubunda savaşa katıldı
CEVAP: E
5. Çanakkale cephesi, I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin başarılı olduğu ve savaşı kazandığı tek cephe'dir. Kafkas, Kanal, Yemen - Hicaz, Suriye - Filistin ve Irak cephelerinde Osmanlı Devleti başarısız olmuştur.
CEVAP: E
6. I. Dünya Savaşı sırasında yapılan gizli antlaşmalar;
• Boğazlar (İstanbul) Antlaşması
→ İngiltere, Fransa ve Çarlık Rusya arasında imzalandı.
→ Rusya'ya Boğazlar ve Marmara Denizindeki adalar bırakıldı.
• Londra Antlaşması
→ İngiltere, Fransa, Çarlık Rusya ve İtalya arasında imzalandı.
→ Batı Akdeniz kıyıları, Antalya bölgesi, Trablusgarp, Bingazi ve On İki Adanın egemenliği İtalya'ya bırakıldı. → İtalya bu antlaşmayla taraf değıştirdi.
• Mac Mahon Antlaşması
→ İngiltere ile Hicaz Emiri Şerif Hüseyin arasında yapıldı.
→ Araplar, Osmanlı'ya karşı İngilizlerle iş birliğini kabul etti.
• Sykes - Picot Antlaşması
→ İngiltere ve Fransa arasında yapılan bir antlaşmadır.
→ Irak, Ürdün, Filistin, Urfa, Maraş ve Antep İngiltere'ye; Suriye, Lübnan, Kuzey Irak (Musul Bölgesi), Hatay, Adana, Mersin, Kayseri, Sivas, Elazığ ve Mardin Fransa'ya bırakıldı.
• Petrograd (Petersburg) Antlaşması
→ İngiltere, Fransa ve Çarlık Rusya arasında yapılan bir antlaşmadır.
→ Çarlık Rusya, Sykes - Picot Antlaşması'nın şartlarını kabul etti. Buna karşılık Trabzon, Erzurum, Van, Bitlis, Muş ve Siirt bölgesi Çarlık Rusya'ya bırakıldı.
• Saint Jean de Maurienne Antlaşması
→ İngiltere, Fransa ve İtalya arasında yapıldı.
→ Antalya, Konya, Aydın, İzmir ve çevresi (Batı Anadolu) İtalya'ya bırakıldı.
CEVAP: D
7. Balfour Deklarasyonu (1917), I. Dünya Savaşı (1914-1918) sırasında İngiltere tarafından yayınlanmıştır. Balfour Deklarasyonu ile İngiltere, savaştan sonra Filistin topraklarında bir İsrail Devleti'nin kurulacağını ilan etmiştir.

Monroe Doktrini (1823) ABD'nin Avrupa sorunları ve diplomasisinden uzak durmasını, içe kapalı, yalnızlık politikasıdır.
Atlantik Bildirisi (1941), II. Dünya Savaşı sırasında ABD ve İngiltere tarafından yayınlanan bildiridir.

CEVAP: A

8. Atlantik Bildirisi (1941), II. Dünya Savaşı sırasında ABD ve İngiltere tarafından yayınlanmıştır.
Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın zarar verdiği ülkelere ödeyeceği tazminatları düzenleyen plandır.
Monroe Doktrini (1823), ABD'nin Avrupa sorunları ve diplomasisinde uzak durmasını, içe kapalı, yalnızlık politikasıdır. ABD, I. Dünya Savaşı'na katılarak Monroe Doktrini'ne aykırı hareket etmiştir.
Balfour Deklarasyonu (1917), İngiltere, tarafından yayınlanan ve Filistin topraklarında bir İsrail Devleti'nin kurulacağını ilan eden bildiridir. Locarno Antlaşması (1925), Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Belçika, Polonya ve Çekoslovakya arasında yapılmıştır. Bu antlaşmayla Almanya yeniden uluslararası iş birliğine katılmıştır.
CEVAP: C
9. I. Dünya Savaşı'nda Mac Mahon Antlaşması'yla Araplar, Osmanlı'ya karşı İngilizlerle iş birliği yapmayı kabul etmiştir. Kanal, Suriye - Filistin, Yemen - Hicaz ve Irak cephelerinde Araplar İngilizlerle iş birliği yapmıştır.
CEVAP: E
10. I. Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal sırasıyla Çanakkale, Kafkas ve Suriye- Filistin cephelerinde görev yapmıştır.
CEVAP: D
11. I. Dünya Savaşı sırasında İngiltere, Fransa, Çarlık Rusya ve İtalya arasında Osmanlı Devletini paylaşmak amacıyla gizli antlaşmalar imzalanmıştır. Rusya'da Bolşevik İhtilali'nin ortaya çıkması ve Sovyet Rusya'nın Brest-Litovsk Antlaşması'yla savaştan çekilmesi, Yunanistan'ın İtilaf Devletleri grubunda savaşa katılması gizli antlaşmalarda değışikliğe neden olmuştur.
CEVAP: D
12. I. Dünya Savaşı sırasında yapılan Saint Jean de Maurienne Antlaşması'na göre Batı Anadolu (İzmir ve çevresi) İtalya'ya bırakılmıştır. I. Dünya Savaşı'ndan sonra düzenlenen Paris Barış Konferansı Batı Anadolu İtalya'dan alınarak Yunanistan'a bırakılmıştır.
CEVAP: B
13. I. Dünya Savaşı sırasında yapılan Saint Jean de Maurienne Antlaşması ile Batı Anadolu (İzmir ve çevresi), Antalya, Konya ve Aydın İtalya'ya bırakılmıştır. 18 Ocak 1919'da düzenlenen Paris Barış Konferansı ile Batı Anadolu (İzmir ve çevresi) İtalya'dan alınarak Yunanistan'a bırakılmıştır.
CEVAP: A
14. I. Dünya Savaşı'nda Çanakkale ve Irak Cepheleri İtilaf Devletleri tarafından açılmıştır. Çanakkale ve Irak cephelerinin açılmasının gerekçelerinden biri de Çarlık Rusya'ya yardım ulaştırmaktır. Kanal cephesi, Almanya'nın isteğiyle Osmanlı Devleti tarafından açılan ve İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını kesmeyi amaçlayan cephe'dir.
CEVAP: E
15. I. Dünya Savaşı'nda Kafkas ve Kanal cepheleri Almanya'nın isteğiyle Osmanlı Devleti tarafından açılan saldırı cepheleridir. Çanakkale, Irak, Suriye - Filistin ve Yemen - Hicaz cepheleri Anlaşma (İtilaf) Devletleri tarafından açılan ve Osmanlı açısından savunma cepheleridir.
CEVAP: C
16. Bulgaristan (Nöyvi Antlaşması), Avusturya (Saint- Germain Antlaşması) ve Macaristan (Trianon Antlaşması) I. Dünya Savaşı sonunda imzaladıkları barış antlaşmaları ile toprak kaybına uğramıştır. I. Dünya Savaşı'na İtilaf Devletleri grubunda giren Sırbistan ve Karadağ savaş sonunda Bulgaristan, Macaristan ve Avusturya'dan toprak olarak Yugoslavya adıyla yeni bir devlet olarak ortaya çıkmıştır.
CEVAP: E
17. Wilson İlkeleri ile ABD eskiden Lehistan olarak var olan devletin Polonya adıyla yeniden kurulmasını talep etmiştir.
CEVAP: B

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI VE CEMİYETLER- I

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'yla Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir. Bu antlaşmayla Osmanlı ordusunun terhis edilmesi, Kafkasya ve İran içlerindeki Türk kuvvetlerinin I. Dünya Savaşı öncesi sınırlara çekilmesi kararı alınmıştır.

CEVAP: C

2. Paris Barış Konferansı I. Dünya Savaşı'nı bitirecek barış antlaşmalarının şartlarını belirlemek amacıyla toplanmıştır. Konferans sonunda Versay, Saint Germain, Nöyyi ve Trianon Antlaşmalarının şartları belirlenmiştir.
- Paris Barış Konferansı → 18 Ocak 1919
 - Brest – Litovsk Antlaşması → 3 Mart 1918
 - Versay Antlaşması → 28 Haziran 1919
 - Saint – Germain Antlaşması → 10 Eylül 1919
 - Nöyyi Antlaşması → 27 Kasım 1919
 - Trianon Antlaşması → 4 Haziran 1920

CEVAP: D

3. Mondros Ateşkes Antlaşması'nı İtilaf Devletleri adına İngiltere imzalamıştır. Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti fiilen sona ermiştir.

CEVAP: A

4. Kuvayimilliyeye, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerinin işgallerine ve azınlıkların katliamlarına karşı kurulan bölgesel silahlı direniş güçleridir. Kuvayimilliyeye'nin özellikleri,
- Ulusal mücadelenin ilk silahlı direniş güçleridir.
 - Bölgesel silahlı direniş güçleridir.
 - Eli silah tutan herkesin katıldığı, askerlik tekniğinden yoksun, düzenli ve disiplinli olmayan birliklerdir.
 - İhtiyaçları bölge hakkı tarafından karşılanmıştır.
 - Hak üzerinde zaman zaman baskı ve şiddet uygulamışlardır.
 - Tek merkezden yönetilen düzenli birlikler değildir.
 - Osmanlı ordusunun terhis edilmesiyle ortaya çıkan boşluğu doldurmuşlardır.
 - Düzenli ordu kuruluncaya kadar işgalci devletleri oyalamış ve yıpratmışlardır.
 - Düzenli ordunun kurulmasına zemin hazırlamışlardır.
 - Düzenli ordu kurulunca ortadan kalkmışlardır. (Batı Cephesi)
 - Türkleri Rumların ve Ermenilerin katliamlarına karşı korumuşlardır.
 - Sivas Kongresi'yle Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin çatısı altında birleşmişlerdir.
 - TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların bastırılmasında rol oynamışlardır. (Çerkez Ethem)
 - Bazı Kuvayimilliyeye liderleri düzenli ordunun kurulmasına karşı çıkarak ayaklanmışlardır. (Çerkez Ethem, Demirci Mehmet Efe)

CEVAP: D

5. Mondros'tan sonra İstanbul Hükümetinin İtilaf Devletlerinin politikalarını uygulaması; halkın İstanbul (merkezi) Hükümetine güveninin azalmasına, bölgesel direniş güçlerinin kurulmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda millî cemiyetler ve Kuvayimilliyeye hareketi ortaya çıkmıştır. Paris Barış Konferansı'nda gizli antlaşmalarda değişiklik yapılmıştır.

CEVAP: D

6. İngiliz Muhipleri Cemiyeti, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Osmanlı devlet adamları tarafından kurulan ve İngiliz himayesini savunan cemiyettir. Teali İslam Cemiyeti, Osmanlı Devleti'nin kurtuluşu olarak Halife'nin etrafında birleşmesini ve ümmetçiliği savunmuştur. Kürt Teali Cemiyeti, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'nun bir bölümünde Kürt devleti kurmayı amaçlamıştır. Wilson İlkeleri Cemiyeti, Amerikan mandasına girilmesini savunmuştur. Mavri Mira Cemiyeti, Batı Anadolu ve Doğu Trakya'nın Yunanistan tarafından ilhakını gerçekleştirmeyi amaçlamıştır.

CEVAP: A

7. Mondros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918), Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan ve Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'ndan çekilmesini sağlayan ateşkes antlaşmasıdır.

CEVAP: C

8. Kuvayimilliyeye, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerinin işgallerine ve azınlıkların katliamlarına karşı kurulan bölgesel silahlı direniş güçleridir. Kuvayimilliyeye ilk silahlı eylemini Hatay – Dörtöyl'da Fransızlara karşı yapmıştır.

CEVAP: B

9. Mondros'tan sonra Hatay, Adana, Mersin ve Zonguldak Fransızlar tarafından işgal edilmiştir. Urfa, Maraş ve Antep Mondros'tan sonra önce İngiltere tarafından işgal edilmiş daha sonra Musul'a karşılık olarak Fransa'ya bırakılmıştır.

CEVAP: C

10. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Doğu Anadolu'da Ermenilerin faaliyetlerini engellemek amacıyla kurulmuştur. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Le Pays (Vatan), Hadisat ve Albayrak gazetelerini çıkarmıştır.

CEVAP: D

11. Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre Osmanlı ordusunun terhis edilmesi kararı alınmıştır. Bu madde ile Osmanlı Devleti savunma gücünden yoksun bırakılmıştır. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerinin Anadolu'yu işgal etmesi üzerine direniş cemiyetleri kurulmuştur. Balkan Savaşları sonucunda Osmanlı Devleti Doğu Trakya hariç Balkanlardaki topraklarını kaybetmiştir.

CEVAP: D

12. Hürriyet ve İtilaf Fırkası, II. Meşrutiyet döneminde İttihat ve Terakki Fırkası'na karşı kurulan en büyük muhalefet partisidir. Hürriyet ve İtilaf Fırkası saltanat ve hilafet yanlısı bir politika izlemiştir. Hürriyet ve İtilaf Fırkası Mondros'tan sonra kurulan İslam Teali Cemiyetini desteklemiştir. Millî Kongre ve Vahdeti Milliye Cemiyetleri yararlı cemiyetlerdir.

CEVAP: B

13. Kuvayimilliyeye eli silah tutan herkesin katılması, askerlik tekniğinden yoksun olması, kendi şeflerine bağlı tek merkezden yönetilmesi disiplinsiz davranışlara neden olmuştur. Bu durum düzenli ordunun kurulmasında etkili olmuştur. Kuvayimilliyeye'nin ihtiyaçları bölge halkı tarafından karşılanmıştır. Kuvayimilliyeye zaman zaman halk üzerinde baskı ve şiddet uygulamıştır. Bu durum düzenli orduya geçilmesinin nedenleri arasında yer alır.

CEVAP: D

14. Mondros'tan sonra kurulan Pontus Rus Cemiyetinin amacı Doğu Karadeniz'de Pontus Rum Devleti kurmaktır. Pontus Rum Devleti'nin kurulmasını engellemek amacıyla Türkler tarafından bu bölgede Trabzon Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kurulmuştur.

CEVAP: C

15. Mondros Ateşkes Antlaşması'na göre "İtilaf Devletleri güvenliklerini tehdit eden bir durum söz konusu olduğunda istedikleri stratejik yeri edebilir." maddesine dayanarak Anadolu'yu işgal etmişlerdir.

CEVAP: B

16. Teali İslam Cemiyeti, Osmanlı Devleti'nin kurtuluşu için padişah ve halifenin etrafında birleşmesini savunan ve millî varlığa zararlı cemiyetlerden biridir.

CEVAP: D

17. Wilson İlkeleri Cemiyeti, İstanbul'da Osmanlı devlet adamları ve aydınları tarafından kurulmuştur. Wilson İlkeleri Cemiyeti Osmanlı Devleti'nin kurtuluşu olarak Amerikan mandası altına girilmesini savunmuştur.

CEVAP: D

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI VE CEMİYETLER- II

1. İngiliz Muhipleri, İslam Teali, Hürriyet ve İtilaf Fırkası Osmanlılar tarafından kurulan millî varlığa zararlı cemiyetlerdir. Bu cemiyetler TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmalarda rol oynamışlardır.

CEVAP: E

2. İslam Teali, Hürriyet ve İtilaf, Sulh ve Selameti Osmaniye Cemiyetleri Osmanlılar tarafından kurulan zararlı cemiyetlerdir. Bu cemiyetler saltanat ve hilafet yanlısı politikalar benimsemişlerdir.

CEVAP: E

3. Millî Kongre Cemiyeti, Esat Paşa'nın girişimleriyle İstanbul'da kurulmuştur. Millî Kongre Cemiyeti, işgallere karşı bütün ulusal güçlerin birleşmesini savunmuştur.

CEVAP: B

4. Etniki Eterya Cemiyeti, 1814'te Rusya'nın desteği Yunanlı subaylar tarafından kurulmuştur. Etniki Eterya Cemiyeti, Yunanistan'ın bağımsız olmasını sağlamıştır. Etniki Eterya, Mondros'tan sonra Anadolu'da Rumların kurduğu cemiyetlere yardım etmiştir.

CEVAP: B

5. Rum Göçmenleri Merkez Komisyonu, bazı bölgelerde karışıklık çıkarak Mondros'un 7. maddesinin uygulanmasını sağlamak ve belirli bölgelerde Rum nüfusunu çoğunluk hâline getirerek Wilson İlkelerine göre kendi kaderlerini belirlemek amaçlarını gerçekleştirmeye çalışmıştır. Kordos bu cemiyetin gizli adidir.

CEVAP: D

6. I. Dünya Savaşı'nda yapılan gizli antlaşmalarla Doğu Anadolu ve Boğazlar Rusya'ya, Batı Anadolu İtalya'ya bırakılmıştır. Paris Barış Konferansı'nda Doğu Anadolu'da Ermeni devletin kurulması Boğazların uluslararası bir komisyon tarafından yönetilmesi, Batı Anadolu'nun Yunanistan'a bırakılması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: E

7. Millî Kongre Cemiyeti Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra kurulan ilk yararlı cemiyettir. Millî Kongre Cemiyeti, Paris Barış Konferansı'na bir heyet göndererek Rumların ve Ermenilerin politikalarına karşı girişimlerde bulunmuştur.

CEVAP: A

8. İzmir ve çevresi I. Dünya Savaşı sırasında yapılan gizli antlaşmalara göre İtalya'ya verilmiştir. Paris Barış Konferansı'nda İzmir ve çevresi İtalya'dan alınarak Yunanistan'a bırakılmıştır. Bu karar İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılığına neden olmuştur.

CEVAP: A

9. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerinin Anadolu'yu işgal etmesine İstanbul Hükûmetinin kayıtsız kalması halkın hükûmete güveninin azalmasına neden olmuştur. San – Remo Konferansı'nda Sevr Barış Antlaşması'nın şartları belirlenmiştir. İstanbul Hükûmetinin San – Remo kararlarını kabul etmesi halkın hükûmete olan güvenini azaltmıştır.

CEVAP: C

10. Mustafa Kemal askerlik görevine başlarken ilk olarak Şam'da görev yapmıştır. Mustafa Kemal Şam'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur. Bu Cemiyet daha sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti ile birleşmiştir.

CEVAP: A

11. Konya ve Yozgat ayaklanmaları I. TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmalardır. Bu ayaklanmaların bastırılmasında Kuvayimillîye güçleri etkili olmuştur. Nasturi Ayaklanması 1924'te İngiltere'nin kışkırtmasıyla Hakkari bölgesinde çıkarılmıştır (II. TBMM dönemi)

CEVAP: D

12. Kordos, Rumlar tarafından kurulan, Anadolu'da karışıklık çıkartmak ve belirli bölgelerde Rum nüfusunu çoğunluk hâline getirmeyi amaçlayan bir cemiyettir. İngiliz Muhipleri, Wilson İlkeleri ve Kürt Teali Cemiyetleri Osmanlılar tarafından kurulan millî varlığa zararlı cemiyetlerdir. Kilikyalılar, Türkler tarafından kurulan millî cemiyetlerden biridir.

CEVAP: E

13. Millî Kongre Cemiyeti, işgallere karşı millî güçlerin birleşmesini ve Kuvayimillîye adıyla direniş güçlerinin kurulmasından bahseden ilk cemiyettir.

CEVAP: C

14. 5 Kasım 1919'da Sivas'ta kurulan Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan Cemiyeti, orduya silah ve cephane toplamak amacıyla kampanyalar düzenlemiş, işgallere karşı protosto mitingleri düzenlemiştir.

CEVAP: A

15. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Kuvayı-millîye'nin ilk silahlı eylemi Güney Cephesi'nde Fransızlara karşı Hatay'da (Dört-yol) gerçekleştirilmiştir.

CEVAP: B

16. Millî Kongre, Mondros'tan sonra kurulan ilk millî cemiyettir. Esat Paşa'nın girişimleriyle İstanbul'da kurulan cemiyet basın – yayın yoluyla mücadele etmiş, işgallere karşı bütün direniş güçlerinin birleşmesini, ulusun bir bütün olarak mücadele etmesini savunmuştur.

CEVAP: E

17. Erzurum Kongresi Doğu Anadolu'da Ermenilerin, Doğu Karadeniz'de Rumların faaliyetlerine karşı örgütlenmeyi sağlamak amacıyla düzenlenmiştir. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuku Milliye ve Trabzon Muhafaza-i Hukuku Milliye kongrenin düzenlenmesinde etkili olan cemiyetlerdir. Kilikyalılar Cemiyeti, Çukurova bölgesinde Fransızlara ve Ermenilere karşı kurulmuştur.

CEVAP: C

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I.TBMM - I

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığı lağvedilmiş, Mustafa Kemal İstanbul'a gelmiştir. Mustafa Kemal, Samsun'a çıkıncaya kadar İstanbul'da Mondros'un uygulanmasını engellemek amacıyla bazı çalışmalar yapmıştır. Mustafa Kemal'in İstanbul'daki çalışmaları;
- Padişah, askerî ve sivil yöneticilerle görüşmeler yaptı.
 - Etkin bir hükümet kurulması, ordunun terhisinin, silah ve cephanelerin tesliminin engellenmesi için çalışmalar yaptı.
 - Fethi Okyar'la birlikte Minber gazetesini çıkardı.
 - Osmanlı ordusundaki komutanlarla toplantılar yapmıştır.
- Vatan ve Hürriyet Cemiyeti, Mustafa Kemal'in ilk görev yeri Şam'da kurduğu cemiyettir.

CEVAP: D

2. Mustafa Kemal, son Osmanlı Mebusan Meclisine katılan milletvekillerinden Millî Mücadele lehine kararlar alınmasını sağlamak amacıyla, Müdafaa-i Hukuk Grubu kurulmasını talep etmiştir. Mustafa Kemal'in bu talebi milletvekilleri tarafından gerçekleştirilmiş, Müdafaa-i Hukuk Grubunun yerine Felahıvatan Grubu kurulmuştur.

CEVAP: D

3. Ulusal sınırlar (Misaki Millî) belirlenirken Modros Ateşkes Antlaşması (30 Ekim 1918) imzalandığı gün işgal edilmemiş topraklar esas alınmıştır.

CEVAP: B

4. Erzurum Kongresi (23 Temmuz – 7 Ağustos 1919), Doğu Anadolu Müdafaiihukuk Cemiyetinin çalışmaları ve Trabzon Müdafaiihukuk Cemiyetinin katkısıyla düzenlenmiştir. Erzurum Kongresi'nin toplanmasında Doğu Anadolu'da Ermeni Devleti'nin ve Doğu Karadeniz'de Pontus Rum Devleti'nin kurulmasını engellemek etkili olmuştur. Erzurum Kongresi'nden sonra İstanbul resmen işgal edilmiştir. (16 Mart 1920)

CEVAP: A

5. Misakımillî Kararları'nda "siyasi, adli ve ekonomik açıdan gelişimi engelleyen sınırlamalar kaldırılmalıdır." maddesi yer almıştır. Bu maddeyle ilk kez Misakımillî'de kapitülasyonların kaldırılması talep edilmiştir.

CEVAP: E

6. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerinin Anadolu'yu işgal etmesi ve İstanbul Hükümetinin işgallere kayıtsız kalması üzerine Türk halkı Kuvayımillîye adıyla silahlı direniş güçleri kurmuştur. Son Osmanlı Mebusan Meclisi (11 Nisan 1920), Kuvayımillîye'nin kurulmasından çok sonra dağıtılmıştır.

CEVAP: C

7. Sivas Kongresi'nden sonra Heyetitemsiliye'nin başkanı Mustafa Kemal, Damat Ferit Paşa Hükümeti istifa edinmeye kadar İstanbul Hükümeti ile resmî ilişkilerin kesilmesini istemiştir. Bu karar sonucunda Damat Ferit Paşa Hükümeti istifa etmiş yerine Ali Rıza Paşa Hükümeti kurulmuştur. Bu hükümet döneminde de Amasya Protokolü imzalanmıştır. Saltanat Şurası, Sevr Barış Antlaşması'nın kabulü ile ilgili olarak toplanmıştır.

CEVAP: C

8. "Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." kararı ilk kez Erzurum Kongresi'nde alınmıştır.

CEVAP: E

9. Millî Mücadele döneminde düzenlenen Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde manda ve himaye konusu tartışılmış ve reddedilmiştir.

CEVAP: C

10. Mustafa Kemal, TBMM başkanı seçildikten sonra meclisin yapısı ve yetkilerini tespit etmek amacıyla 24 Nisan 1920'de bir önerge vermiştir.

Mustafa Kemal'in önergesi;

- Hükümet kurmak zorunludur.

- Geçici bir hükümet başkanı yada padişah vekili atamak doğru değildir.

- TBMM'nin üstünde bir güç yoktur.

- Mecliste toplanan irade ulusun kaderini belirleyecektir.

- Yasama ve yürütme yetkisi meclise aittir.

- Padişah ve halifenin durumu TBMM'nin çıkaracağı bir kanunla belirlenecektir.

- Meclis içinden seçilecek bir kurul hükümet görevini üstlenecektir. Meclis başkanı aynı zamanda hükümetinde başkanı olacaktır.

Mustafa Kemal'in verdiği önergede yeni bir anayasanın hazırlanması ile ilgili bir madde yoktur.

CEVAP: C

11. Millî Mücadele döneminde Erzurum Kongresi, Sivas Kongresi, Amasya Protokolü ve Misakımillî Kararları'nda azınlıklar ile ilgili kararlar alınmıştır. Erzurum Kongresi'nde ilk kez azınlıklara ayrıcalık tanınmayacağı kararı alınmıştır.

CEVAP: B

12. Erzurum Kongresi'nin düzenlenmesi kararı Doğu Anadolu Müdafaiihukukumillîye Cemiyeti tarafından alınmıştır. Trabzon Müdafaiihukukumillîye Cemiyeti kongrenin düzenlenmesine katkıda bulunmuştur.

CEVAP: E

13. Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe, Batı Anadolu'da Yunan işgaline karşı mücadele eden Kuvayımillîye liderleridir. TBMM'nin düzenli ordu kurma kararı alması üzerine Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe ayaklanmışlardır. Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe önce millî mücadeleyi desteklemişler, daha sonra TBMM'ye karşı ayaklanmışlardır.

Delibaş Mehmet Ayaklanması (Konya) ve Ali Batı Ayaklanması (Mardin, Diyarbakır) İstanbul Hükümeti ile İtilaf Devletleri tarafından çıkarılan ayaklanmalardır.

CEVAP: B

14. IX. Ordu Müfettiş olarak Samsun'a gönderilen Mustafa Kemal ilk kez Havza Genelgesi'ni yayınlarak resmî görevinin dışında hareket etmiştir. Havza Genelgesi ile İzmir'in işgalinin mitinglerle protesto edilmesini, İstanbul Hükümeti ve İtilaf Devletlerine işgal-lerden dolayı tepki gösterilmesini istemiştir.

CEVAP: B

15. TBMM açıldıktan sonra, meclise karşı çıkan ayaklanmalar 1921 yılı sonunda (Pontus İsyanı hariç) bastırılmıştır. TBMM karşı çıkan isyanların nedenleri arasında; İstanbul Hükümetinin kıskırtmaları, İtilaf Devletlerinin kıskırtmaları, azınlıkların devlet kurmak istemesi, Kürt devleti kurma düşüncesi, TBMM'nin düzenli ordu kurma kararı alması, nüfuzlu ailelerin statülerini korumak istemesi, Kuvayımillîye'nin halk üzerinde şiddet uygulaması yer alır. Saltanat, 1 Kasım 1922'de kaldırıldığı için TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların arasında yer almaz.

CEVAP: D

16. Son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından Millî Mücadele lehine olan Misakımillî Kararları'nın 28 Ocak 1920'de alınması üzerine İtilaf Devletleri 16 Mart 1920'de İstanbul'u resmen işgal etmişler, bunun sonucunda 11 Nisan 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi dağıtılmıştır. Amasya Protokolü, (22 Ekim 1919), İstanbul Hükümeti ile Heyeti Temsilî'ye arasında yapılmıştır. Bilecik Görüşmeleri (5 Aralık 1920), İstanbul Hükümeti ile TBMM Hükümeti arasında yapılmıştır.

CEVAP: A

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I.TBMM - II

1. Temsilciler Kurulu ilk kez Erzurum Kongresi'nde bölgesel nitelikte kurulmuştur. Sivas Kongresi ile Temsilciler Kurulu'nun sayısı artmış Türk milleti adına görev yaptığı kararlaştırılmıştır.

CEVAP: D

2. Millî Mücadele döneminde Erzurum, Sivas, Amasya Protokolü ve Misakımillî Kararları'nda ulusal sınırlarla ilgili kararlar alınmıştır.

CEVAP: E

3. Misakımillî Kararları 28 Ocak 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından kabul edilmiştir. 11 Nisan 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi kapatılmıştır. San – Remo Konferansı'nda şartları belirlenen Sevr Barış Antlaşması 10 Ağustos 1920'de kabul edilmiştir. Teşkilatıesiye, I. TBMM tarafından 20 Ocak 1921'de kabul edilmiştir.

CEVAP: A

4. IX. Ordu Müfettişi olarak Mustafa Kemal'in görevi;
• Doğu Karadeniz'deki olayları tespit etmek
• Doğu Karadeniz'de asayiş sağlamak
• Türklerle Rumlar arasında çatışmaları sona erdirmek
• Türklerin elinde bulunan silah ve cephaneyi toplamak
• Hükûmete karşı örgütlemeleri engellemektir.

CEVAP: B

5. Batı Trakya'nın geleceğini halk oyuyla belirlenmesi → Misakımillî Kararları (28 Ocak 1920)
Batı cephesinin açılması → İzmir'in işgali (15 Mayıs 1919)
Direniş cemiyetlerinin birleştirilmesi → Sivas Kongresi (4 - 11 Eylül 1919)

CEVAP: A

6. Alaşehir ve Balıkesir Kongreleri sonucunda Yunanlılara karşı Kuvayımilliye'nin kurulması ve batı cephesinin açılması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: D

7. Sivas Kongresi'nde Heyeti Temsiliye'nin başkanı olarak Mustafa Kemal İstanbul Hükûmetinin düşürülmesi yönünde karar almıştır.

CEVAP: C

8. Sivas Kongresi'ne katılacak delegelerin Reddiilhak, Müdafaiihukuk cemiyetleri ve belediyeler tarafından belirlenmesi kararlaştırılmıştır. Felahıvatan, son Osmanlı Mebusan Meclisinde kuralan gruptur.

CEVAP: C

9. I. TBMM içerisinde Tesanüt, İstiklal, Halk Zümresi, Islahat, Yeşil Ordu, Komünist ve Müdafaiihukuk grupları ortaya çıkmıştır. Bu grupların ortaya çıkması birlik ve beraberliğin sağlanmasını zorlaştırmıştır.

CEVAP: B

10. Amiral Bristol Raporu: Batı Anadolu'da Yunan iddiaların asılsız

olduğunu ve Rum nüfusunun çoğunlukta olmadığını tespit eden rapordur. Amiral Calthorpe, Mondros Ateşkes Antlaşması'nı İtilaf Devletleri adına imzalayan kişidir.

General Milne Raporu: Batı Anadolu'da Türk - Yunan kuvvetleri arasında tampon bir bölge kurulmasını ve bir sınır belirlenmesini öneren rapordur. Bu rapor sonucunda "Milne Hattı" çizilmiştir.

CEVAP: C

11. Damat Ferit Paşa Hükûmeti (İstanbul Hükûmeti), Harput (Elazığ) Valisi, Ali Galip'i Sivas Kongresi'ni engellemek amacıyla görevlendirmiştir.

CEVAP: D

12. TBMM açıldıktan sonra Anadolu'da pek çok ayaklanma çıkmıştır. Ayaklanmaların nedenleri:
• Damat Ferit Paşa Hükûmetinin dini kullanarak halkı kışkırtması.
• İtilaf Devletlerinin kışkırtmaları
• Azınlıkların bağımsız devlet kurmak istemesi
• Kürtlerin devlet kurmak istemesi
• Nüfuzlu ailelerin statülerini korumak istemesi
• Kuvayımilliye'nin halk üzerinde baskı kurması
• TBMM'nin düzenli ordu kurma kararı alması

CEVAP: E

13. Amiral Bristol Raporu, Batı Anadolu'da Yunan iddialarının asılsız olduğunu ve bölgede Rumların çoğunlukta olmadığını tespit eden rapordur.

General Milne Raporu, Batı Anadolu'da Türk - Yunan kuvvetleri arasında tampon bir bölge kurulmasını ve Yunan işgal alanını tespit eden rapordur.

Amiral Calthorpe, Mondros Ateşkes Antlaşması'nı İtilaf Devletleri adına imzalayan komutandır.

CEVAP: C

14. Sivas Kongresi'yle basın - yayın yoluyla mücadele etmek amacıyla İradeyimilliyeye gazetesinin çıkarılması kararlaştırılmıştır. Vatan (Le Pays), Hadisat ve Albayrak gazeteleri Doğu Anadolu Müdafaiihukukumilliyeye Cemiyeti tarafından çıkarılan gazetelerdir. Hakimiyetimilliyeye, TBMM'nin yarı resmî yayın organıdır.

CEVAP: D

15. Misakımillî Kararları ile ulusal sınırlar belirlenmiş ve bazı bölgelerde halk oylamasına başvurulması kararı alınmıştır. Misakımillî'ye göre; Batı Trakya; Kars, Ardahan, Batum ve Arapların yaşadığı bölgelerde halk oylamasına gidilmesi kararlaştırılmıştır.

CEVAP: A

16. "Ulusal sınırlar içinde vatan bir bütündür, parçalanamaz." kararı ilk kez Erzurum Kongresi'nde alınmıştır.

CEVAP: B

17. I. TBMM'ye karşı Doğu Anadolu'da Ermeniler tarafından çıkarılan ayaklanma XV. Kolordu Komutanı Kâzım Karabekir tarafından bastırılmıştır.

CEVAP: B

18. Hiyanetivatanıye Kanunu (Vatana İhanet Yasası), I. TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak ve I. TBMM 'nin otoritesini sağlamak amacıyla çıkarılmıştır (29 Nisan 1920)
Tekalifimilliyeye Emirleri (Millî Buyruklar), düzenli ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Başkomutan unvanıyla Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır.
Tahrirüskün Kanunu, Şeyh Said İsyanı'nı bastırmak amacıyla II. TBMM döneminde çıkarılmıştır. (4 Mart 1925)

CEVAP: B

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I.TBMM - III

1. Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde alınan kararlar son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından kabul edilen Misakımillî Kararları üzerinde etkili olmuştur. Osmanlı Mebusan Meclisi Misakımillî Kararlarını kabul ederek Erzurum ve Sivas Kongreleri kararlarını kabul etmiştir.

CEVAP: B

2. Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe Ayaklanmaları, düzenli ordunun kurulmasına tepki olarak Kuvayimilliyeciler tarafından çıkarılmıştır.

CEVAP: A

3. Batı Trakya, Kars, Ardahan, Batum ve Arap toprakları Misakımillî Kararları çerçevesinde halk oylaması istenen yerlerdir.

CEVAP: E

4. Osmanlı Mebusan Meclisinin 11 Nisan 1920'da dağıtılmasında bu meclisin Millî Mücadele'nin meşru olduğunu kabul eden Misakımillî Kararlarını kabul etmesi (28 Ocak 1920) ve İstanbul'un İtilaf Devletleri tarafından 16 Mart 1920'de resmen işgal edilmesi etkili olmuştur. TBMM'nin Ankara'da açılması (23 Nisan 1920), Osmanlı Mebusan Meclisinin dağıtılmasından sonra olmuştur.

CEVAP: C

5. Sivas Kongresi'yle Ali Fuat Cebesoy, Batı Anadolu Kuvayimilliyeler Komutanlığı'na Heyet-i Temsiliye tarafından atanmıştır.

CEVAP: B

6. Erzurum Kongresi'nde vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı ile ilgili kararlar Sivas Kongresi'nde de kabul edilmiştir. Erzurum ve Sivas Kongrelerinde manda ve himaye reddedilmiş, azınlıklara siyasi hakimiyetimizi ve sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıkların tanınmaması kararları alınmıştır. Bütün direniş cemiyetlerinin Anadolu ve Rumeli Müdafaiihukuk Cemiyetinin çatısı altında birleştirilmesi kararı sadece Sivas Kongresi'nde alınmıştır.

CEVAP: D

7. Erzurum Kongresi'yle birlikte bölgesel nitelikte kurulan temsilciler kurulunun sayısı Sivas Kongresi ile artırılmış vatanın tamamını temsil etmesi kararlaştırılmıştır. Temsilciler Kurulu'nun Anadolu ve Rumeli'nin tamamını temsil etmesi kararı İstanbul Hükûmetinin politikalarına tepki gösterildiği anlamına gelir. İcra Vekilleri Heyeti, TBMM içerisinde kurulan hükûmettir.

CEVAP: A

8. Misakımillî Kararları'nda Batı Trakya, Kars, Ardahan, Batum ve Arap toprakları ile ilgili olarak halkoylaması yapılması kararı alınmıştır. Doğu Trakya (Edirne, Kırklareli), Hatay, Musul ulusal sınırlar içerisinde yer aldığı için halkoylaması talep edilen yerlerden değildir.

CEVAP: D

9. Sivas Kongresi'yle ulusal nitelik kazanan Temsil Heyeti TBMM açılıncaya kadar hükûmet görevini üstlenen kurumdur. TBMM'nin açılmasıyla, meclis içerisinde İcra Vekilleri Heyeti adıyla bir hükûmet kurulmuş ve Temsil Heyeti'nin görevi sona ermiştir.

CEVAP: E

10. Amasya Genelgesi'nde "Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir." kararı alınmıştır. Azınlıklara ayrıcalık tanınmaması, sömürüye yol açmamak kaydıyla dış yardım alınabileceği kararları Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde alınmıştır.

CEVAP: B

11. Hıyanetivatanıye Kanunu (Vatana İhanet Yasası) 29 Nisan 1920'de TBMM tarafından çıkarılmıştır. Bu kanun TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak, TBMM'nin otoritesini sağlamak amacıyla yöneliktir.

CEVAP: A

12. Amasya Görüşmeleri (20 – 22 Ekim 1919), İstanbul Hükûmeti ile Temsil Kurulu arasında yapılmıştır. Bu görüşmeler sonucunda İstanbul Hükûmeti ile Temsil Kurulu arasında Amasya Protokolleri hazırlanmıştır.

CEVAP: E

13. Damat Ferit Paşa, İngiliz yanlısı bir politikacı ve İtilaf Devletlerinin çıkarlarına uygun kararlar alan bir sadrazamdır. Damat Ferit Paşa Hükûmeti, TBMM karşı ayaklanmalar çıkarak, Millî Mücadele'nin başarısız olmasını sağlamaya çalışmıştır. TBMM Hükûmeti bundan dolayı Damat Ferit Paşa Hükûmetiyle mücadele etmiş, bu hükûmetin görevden alınmasına karşı çıkmamıştır.

CEVAP: C

14. Sivas Kongresi'yle Temsil Heyeti'nin sayısı artırılmış, Anadolu ve Rumeli'nin tamamı adına yetkili olduğu kararı alınmıştır.

CEVAP: A

15. Sivas Kongresi'yle yurt çapındaki bütün direniş güçlerinin Anadolu ve Rumeli Müdafaiihukuk Cemiyetinin çatısı altında birleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

CEVAP: C

16. Misakımillî'nin kabul edilmesi → 28 Ocak 1920
İstanbul'un resmen işgal edilmesi → 16 Mart 1920
Son Osmanlı Mebusan Meclisinin kapatılması → 11 Nisan 1920

CEVAP: D

17. TBMM'nin ayaklanmaları bastırmak amacıyla aldığı önlemler;
- Halkın kıskırtmalara kapılmaması amacıyla bildiriler dağıtıldı.
 - İstanbul Hükûmetinin yaptığı ve yapacağı her türlü işlem geçersiz sayıldı.
 - İstanbul ile resmî haberleşme kesildi.
 - Merkez ordusu kuruldu.
 - Ankara müftüsü Rifat Börekçi'den fetva alındı.
 - İstiklal Mahkemeleri kuruldu.
 - Anadolu Ajansı kuruldu.
- İradeimilliyeye, basın - yayın yoluyla mücadele etmek amacıyla Sivas Kongresiyle çıkarılması kararlaştırılan gazetedir.

CEVAP: E

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I.TBMM - IV

1. Amasya Görüşmeleri sonucunda Osmanlı Hükûmeti, Heyeti Temsiliye ile Anadolu ve Rumeli Cemiyetini tanımış ve Osmanlı Mebusan Meclisinin açılması ile ilgili olarak seçimler yapılmıştır.

CEVAP: A

2. Büyük Kars Kongresi → 17 Ocak 1919
Balıkesir Kongresi → 26 – 30 Temmuz 1919
Erzurum Kongresi → 23 Temmuz – 7 Ağustos 1919
Ağşehir Kongresi → 16 – 25 Ağustos 1919
Sivas Kongresi → 4 - 11 Eylül 1919

CEVAP: C

3. Tekalifimilliyeye Emirleri, Başkomutan unvanıyla Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır. Mustafa Kemal, Tekalifimilliyeye Emirleri'ni yayınlarak TBMM'nin yasama yetkisini kullanmıştır.

CEVAP: E

4. General Harbord Raporu, Doğu Anadolu'da Ermeni iddialarının asılsız olduğunu ve bölgede Ermenilerin çoğunlukta olmadığını tespit eden rapordur.

CEVAP: B

5. Erzurum Kongresi'nde ilk kez, Sivas Kongresi'nde kesin olarak manda ve himaye reddedilmiştir.

CEVAP: C

6. İstiklal Mahkemeleri'nin üyeleri milletvekilleri arasından seçildiği için bu mahkemelerin kurulmasıyla I. TBMM yargı yetkisini kullanmaya başlamıştır. Vatana İhanet Yasası ve Firariler Hakkında Kanun ile TBMM yasama yetkisini kullanmıştır.

CEVAP: A

7. İstiklal Mahkemeleri'nin Kurulduğu Gelişmeler;
• Hiyaneti Vatanıye Kanunu
• Firariler Hakkında Kanun
• Tekalifimilliyeye Emirleri
• Şeyh Sait İsyanı
• Şapka Kanunu
• Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi

CEVAP: E

8. Amiral Bristol Raporu, Batı Anadolu'da Yunan iddialarının asılsız olduğunu ve bölgede Rumların çoğunlukta olmadığını tespit eden rapordur. Bu rapor Millî Mücadele'nin haklı olduğunu gösteren ilk uluslararası belgedir.

CEVAP: B

9. I. TBMM açıldıktan sonra otoritesini sağlamak amacıyla Hiyanetivatanıye Kanunu'nu çıkarmış, güçler birliği sistemini benimsemiş ve çıkardığı bir yasayla İstanbul Hükûmetini yok saymıştır.

CEVAP: E

10. San – Remo Konferansı'nda şartları belirlenen Sevr Barış Antlaşması'nın imzalanmasına Saltanat Şurası karar vermiştir. Misakımillî Kararları → Osmanlı Mebusan Meclisi Teşkilatıesasiye Kanunu → I. TBMM Takririsükun Kanunu → II. TBMM Hiyanetivatanıye Kanunu → I. TBMM

CEVAP: D

11. Erzurum Kongresi'nde manda ve himaye ilk kez reddedilmiş, ulusal sınırlar içinde vatanın bir bütün olduğu kararı alınmıştır. TBMM açıldıktan sonra Batı Anadolu'da Yunanlılara karşı Kuvayimilliyeye'nin savaşı kazanamayacağı anlaşılınca, yerine düzenli ordunun kurulması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: D

12. I. TBMM, savaş koşullarında hızlı kararlar almak ve uygulamak amacıyla güçler birliği sistemini benimsemiştir. TBMM'nin I. İnönü Savaşı'ndan sonra bağımsızlığının göstergesi olarak İstiklal Marşı'nı kabul etmesi ve Misakımillî sınırlarını gerçekleştirmeyi amaçlaması ulusalcı nitelikte olduğunun göstergesidir.

CEVAP: E

13. Ağnam vergisinin dört katına çıkarılması ile ilgili kanun, I. TBMM'nin çıkardığı ilk kanundur.

CEVAP: D

14. Sevr Barış Antlaşması imzalandığı dönemde Osmanlı Mebusan Meclisi kapalı olduğu için Saltanat Şurası toplanarak Antlaşmayı kabul etmiştir.

CEVAP: E

15. Osmanlı Mebusan Meclisine seçilen milletvekillerini Mustafa Kemal Ankara'da toplayarak bazı taleplerde bulunmuştur. Mustafa Kemal milletvekillerinden kendisini meclis başkanı seçmelerini, meclis içinde Müdafaiihukuk Grubu kurulmasını ve Misakımillî Kararları'nı almalarını istemiştir. Mustafa Kemal'in bu taleplerinden sadece Misakımillî Kararları milletvekilleri tarafından gerçekleştirilmiştir.

CEVAP: E

16. General Milne Raporu: Batı Anadolu'da Yunan işgal alanını tespit eden, Türk – Yunan kuvvetleri arasında tampon bir bölge kurulmasını öngören rapordur. Amiral Bristol Raporu: Batı Anadolu'da Yunan iddialarının asılsız olduğunu ve Rumların bölgede çoğunlukta olmadığını tespit eden rapordur. General Harbord Raporu: Doğu Anadolu'da Ermeni iddialarının asılsız olduğunu ve Ermenilerin bölgede çoğunlukta olmadığını tespit eden rapordur.

CEVAP: C

17. Millî Mücadele döneminde Mustafa Kemal; Erzurum, Sivas ve Afyon Kongreleri ile TBMM'ye başkanlık etmiştir. Son Osmanlı Mebusan Meclisine Erzurum'dan milletvekili seçilmiş ancak İstanbul'a gitmemiştir. Mustafa Kemal, Osmanlı Mebusan Meclisine başkan seçilmek istemiş ancak gerçekleşmemiştir.

CEVAP: C

18. I. İnönü Savaşı'ndan sonra TBMM ile Sovyet Rusya arasında Moskova Antlaşması imzalanmıştır. Moskova Antlaşması'yla Sovyet Rusya TBMM'yi tanıyan ilk Avrupalı büyük devlettir. Bu antlaşmayla Sovyet Rusya'ya TBMM'ye yardım etmeyi kabul etmiştir.

CEVAP: E

19. Amasya Tamimi (Genelgesi), 22 Haziran 1919'da Mustafa Kemal tarafından yayınlanmıştır. Amasya Tamimi ile Mustafa Kemal tarafından başlatılan Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gerekçesi ve yöntemi ilk kez ilan edilmiştir.

CEVAP: B

KURTULUŞ SAVAŞI'NDA CEPHELER MUDANYA VE LOZAN ANTLAŞMALARI - I

1. Kütahya - Eskişehir Savaşları'ndan sonra TBMM tarafından çıkarılan Başkomutanlık Yasası ile Mustafa Kemal'e TBMM tarafından üç aylığına Başkomutanlık yetkisi verilmiştir.

CEVAP: A

2. Sakarya Savaşı'ndan sonra İtalya'nın Anadolu'dan tamamen çekilmesi, Fransa'nın TBMM Hükümeti ile Ankara Antlaşması'nı imzalaması bu iki devletin İngiltere'den farklı bir politika izlemelerine yol açmıştır. I. İnönü Savaşı'ndan sonra İngiltere, Fransa ve İtalya TBMM Hükümetinin Londra Konferansı'na davet edilmesine birlikte karar vermişlerdir.

CEVAP: C

3. Sakarya Savaşı'ndan sonra TBMM Hükümeti ile Fransa arasında 20 Ekim 1921'de Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşmayla Türk - Fransız savaşı sona ermiş ve güney cephesi kapanmıştır.

CEVAP: A

4. Kütahya - Eskişehir Savaşları'nda düzenli ordunun Yunanlılara karşı başarısız olması üzerine Mustafa Kemal Türk ordusunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesi emrini vermiştir.

CEVAP: D

5. II. İnönü Savaşı'ndan sonra Mustafa Kemal, İsmet İnönü'ye çektiği telgrafta "Siz orada yalnız düşmanı değil, milletin makus (kötü) talihini de yendiniz." sözünü söylemiştir.

CEVAP: B

6. Batı Cephesi, TBMM tarafından düzenli ordunun kurulduğu tek cephe değildir. Gediz Muharebeleri'nden sonra batı cephesindeki Kuvayımilliye birlikleri düzenli orduya dönüştürülmüştür. I. İnönü Savaşı, batı cephesinde düzenli ordunun ilk savaşı ve askeri başarısıdır.

CEVAP: D

7. Kütahya - Eskişehir Savaşları sonucunda TBMM'nin Kayseri'ye taşınması ve düzenli ordunun yerine Kuvayımilliye'ye dönüşmesi tartışılan konulardır. II. İnönü Savaşı'ndan sonra batı cephesi birleştirilmiştir. Büyük Taarruz öncesinde Mustafa Kemal'e verilen başkomutanlık yetkisinin uzatılması TBMM'de tartışma konusu olmuştur.

CEVAP: A

8. Güney Cephesi'nde Kuvayımilliye güçleri Fransızlar ve Ermenilere karşı mücadele etmiştir.

CEVAP: A

9. Sakarya Savaşı sırasında Mustafa Kemal Başkomutan unvanıyla bu emri vermiştir. Bu emirle Sakarya Savaşı'nda topyekün savaş taktiği uygulanmıştır.

CEVAP: D

10. Moskova Antlaşması'nın imzalanmasında TBMM'ye bağlı düzenli ordunun Yunanlılara karşı I. İnönü Savaşı'nı kazanması etkili olmuştur.

CEVAP: E

11. Gümrü Antlaşması → I. İnönü Savaşı'ndan önce Batum Antlaşması → I. İnönü Savaşı'ndan sonra Türk - Afgan Dostluk Antlaşması → I. İnönü Savaşı'ndan sonra Moskova Antlaşması → I. İnönü Savaşı'nda sonra Ankara Antlaşması → Sakarya Savaşı'ndan sonra

CEVAP: C

12. Gümrü Antlaşması (3 Aralık 1920), TBMM Hükümeti ile Ermenistan arasında yapılan ve TBMM'nin imzaladığı ilk uluslararası antlaşmadır. Bu antlaşmayla Ermenistan Sevr Barış Antlaşması'ndan doğan haklarından vazgeçtiğini ve Misakımlı'yı tanıdığını kabul etmiştir.

CEVAP: C

13. I. İnönü Savaşı'ndan sonra İtilaf Devletleri Sevr Antlaşması'nın bazı hükümlerini değiştirerek, Londra Konferansı'nda TBMM Hükümetine kabul ettirmeye çalışmışlardır. Londra Konferansı'nda sunulan barış önerisinin reddedilmesi üzerine İngiltere'nin isteğiyle Yunanlılar yeni bir saldırı başlatmış ve bunun sonucunda II. İnönü Savaşı başlamıştır.

CEVAP: B

14. Gediz Muharebeleri'nde Ali Fuat Cebesoy komutasındaki birliklerin Yunanlılara karşı başarısız olması üzerine, TBMM Ali Fuat Cebesoy'u görevinden almıştır. Bu savaştan sonra batı cephesi ikiye ayrılmış ve düzenli ordu kurma kararı alınmıştır. TBMM, düzenli ordu kurma görevini İsmet İnönü'ye vermiştir. İsmet İnönü, Bilecik'e gelerek düzenli ordu kurma çalışmalarına başlamıştır.

CEVAP: D

15. TBMM Kurtuluş Savaşı'nda; doğu cephesinde Ermenistan'la güney cephesinde Fransızlar ve Ermenilerle; batı cephesinde Yunanistan'la savaşımıştır.

CEVAP: E

16. Bilecik Görüşmeleri (5 Aralık 1920), TBMM Hükümeti ile İstanbul Hükümeti arasında I. İnönü Savaşı (6 - 10 Ocak 1921) öncesinde yapılmıştır.

CEVAP: A

17. Kütahya - Eskişehir Savaşları'ndan sonra Mustafa Kemal Başkomutan unvanıyla askerlik görevine geri dönmüştür. Mustafa Kemal Millî Mücadele döneminde Sakarya ve Dumlupınar (Büyük Taarruz, Başkomutanlık) Meydan Muharebesine komutanlık etmiştir.

CEVAP: D

18. İstiklal Mahkemeleri, TBMM'nin otoritesini sağlamak amacıyla kurulmuştur. İstiklal Mahkemeleri'nin üyeleri milletvekilleri arasından seçilmiştir. İstiklal Mahkemeleri'nin kurulmasıyla TBMM yargı yetkisini kullanmaya başlamıştır.

CEVAP: A

19. Kütahya - Eskişehir Savaşları'ndan sonra çıkarılan Başkomutanlık Yasası ile Mustafa Kemal Başkomutan unvanıyla askerlik görevine geri dönmüştür.

CEVAP: D

KURTULUŞ SAVAŞI'NDA CEPHELER MUDANYA VE LOZAN ANTLAŞMALARI - II

1. Gediz Muharebeleri'nde Ali Fuat Cebesoy komutasındaki Kuva-yımilliye birliklerinin başarısız olması üzerine TBMM düzenli ordu kurma kararı almıştır.

CEVAP: A

2. Gümrü Antlaşması (3 Aralık 1920), TBMM Hükûmeti ile Ermenistan arasında yapılan ve TBMM'nin uluslararası alanda imzaladığı ilk antlaşmadır. Bu antlaşmada ilk kez TBMM Hükûmeti adı kullanılmıştır.

CEVAP: C

3. Başkomutanlık Meydan Muharebesi'nde Mustafa Kemal "Ordular! İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!" emrini vermiştir.

CEVAP: A

4. Sakarya Savaşı'ndan sonra TBMM Hükûmeti ile Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan arasında Kars Antlaşması (13 Ekim 1921) imzalanmıştır. Bu antlaşmayla doğu sınırı kesinleşmiştir.

CEVAP: E

5. I. İnönü Savaşı'ndan sonra düzenlenen Londra Konferansı'yla İtilaf Devletleri TBMM Hükûmetini resmen tanımıştır.

CEVAP: C

6. I. İnönü Savaşı'nda TBMM Hükûmetine bağlı düzenli ordunun Yunanlılara karşı başarılı olması üzerine İtilaf Devletleri İstanbul Hükûmetiyle birlikte TBMM Hükûmetini Londra Konferansı'na davet etmişlerdir.

CEVAP: B

7. Gediz Muharebeleri'nde Yunanlılara karşı başarısız olunması üzerine Ali Fuat Cebesoy görevinden alınmış, Batı Cephesi ve Güney olmak üzere ikiye ayrılmıştır. İsmet İnönü Batı Cephesi komutanlığına, Refet Bele Güney Cephesi komutanlığına getirilmiştir.

CEVAP: A

8. Gümrü Antlaşması'yla Ermenistan TBMM Hükûmetini tanıyan devlettir. Sovyet Rusya TBMM'yi tanıyan ilk batılı büyük devlettir. Afganistan, TBMM'yi tanıyan ilk Müslüman devlettir.

CEVAP: A

9. Kütahya – Eskişehir Savaşları'ndan sonra çıkarılan Başkomutanlık Yasası ile Mustafa Kemal başkomutan unvanı ile askerlik görevine geri dönmüştür.

CEVAP: E

10. Gümrü Antlaşması → 3 Aralık 1920 → I. İnönü Savaşı'ndan önce Türk – Afgan Dostluk Antlaşması → 1 Mart 1921 → I. İnönü Savaşı'ndan sonra Moskova Antlaşması → 16 Mart 1921 → I. İnönü Savaşı'ndan sonra

CEVAP: D

11. Londra ve Lozan Konferansları İstanbul Hükûmeti ile TBMM Hükûmetinin birlikte davet edildikleri, Londra Konferansı iki hükûmetin birlikte katıldığı tek konferanstır.

CEVAP: D

12. Sakarya Savaşı'ndan sonra TBMM Hükûmeti ile Fransa arasında Ankara Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile Fransa Anadolu'dan tamamen çekilmiştir. Ankara Antlaşması'nın imzalanmasına İngiltere tepki göstermiş, iki devlet arasında görüş ayrılığı yaşanmıştır.

CEVAP: C

13. Lozan Barış Antlaşması'yla kapitülasyonlar bütün sonuçlarıyla tamamen kaldırılmıştır. Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra Hatay (1938 – 1939), dış borçlar (1933) nüfus mübadelesi (1926 – 1930) ve boğazlar (1936) ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmıştır.

CEVAP: A

14. Lozan Barış Konferansı'na boğazlarla ilgili olarak katılan Sovyet Rusya, Türkiye'nin politikalarını desteklemiştir.

CEVAP: B

15. İmroz (Gökçeada), Taşoz (Bozcaada) ve Tavşan adası Türkiye'ye; Meis, Rodos ve On İki Ada İtalya'ya bırakılmıştır.

CEVAP: D

16. Lozan Barış Konferansı'nda;
• Osmanlı borçlarının ödenmesinin makul bir takvime bağlanması
• Boğazların uluslararası bir komisyon tarafından yönetilmesi
• Ege adalarının silahtan arındırılması konuları görüşülmüş ve karara bağlanmıştır.

CEVAP: E

17. Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla Doğu Trakya'nın TBMM Hükûmetini bırakılması kararı alınmıştır.

CEVAP: C

18. Lozan Barış Antlaşması'ndan sonra;

Dış borçlar } Türkiye ile Fransa arasında
Yabancı okullar } sorun oldu.

Nüfus mübadelesi → Türkiye ile Yunanistan arasında sorun oldu.

CEVAP: C

19. Lozan Barış Konferansı'na Sovyet Rusya ve Bulgaristan boğazlar ile ilgili olarak katılmışlardır. Kafkas sınırı daha önce yapılan antlaşmalarla belirlenmiştir.

CEVAP: B

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKA GELİŞMELERİ - I

1. Halifeliğin kaldırılması ile birlikte Şerîye ve Evkaf Vekaleti kaldırılmış yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Diyanet İşleri Başkanlığının kurulmasıyla Şeyhülislamlık makamında kaldırılmıştır.

CEVAP: D

2. 1924 Anayasası'nın kabulüyle Osmanlı anayasası olan Kanunuesasi yürürlükten kaldırılmıştır.

CEVAP: C

3. Halifeliğinin kaldırılmasıyla Şerîye ve Evkaf Vekaleti kaldırılmış yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Halifeliğin kaldırılmasıyla birlikte aynı gün çıkarılan bir kanunla Erkanı Harbiye Vekaleti kaldırılmış yerine Erkanıharbiyeumumiye Reisliği (Genel Kurmay Başkanlığı) kurulmuştur.

CEVAP: E

4. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası; Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Rauf Orbay ve Adnan Adıvar tarafından kurulmuştur.

CEVAP: B

5. Şeyh Sait İsyanı (1925) ve Menemen Olayı (1930) Atatürk Döneminde cumhuriyet rejimine ve laik düzene karşı ortaya çıkan ayaklanmalardır. Nasturi Ayaklanması (1924), İngiltere'nin (Musul Sorunu ile bağlantılıdır) kışkırtmasıyla Hakkâri bölgesinde çıkarılmıştır.

CEVAP: D

6. Serbest Cumhuriyet Fırkası, Ali Fethi Okyar tarafından kurulmuştur (1930).

CEVAP: A

7. İzmir Suikast Girişimi, İstiklal Mahkemelerinin kurulduğu son gelişmedir. Bu olay çerçevesinde İzmir ve Ankara'da İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. 1927'de İstiklal Mahkemeleri kapatılmıştır.

CEVAP: C

8. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1924), Atatürk Döneminde kurulan ilk muhalefet partisidir. Kâzım Karabekir, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının başkanlığını üstlenmiştir.

CEVAP: A

9. 3 Mart 1924'te Halifeliğin kaldırılmasıyla;
• Şerîye ve Evkâf Vekaleti kaldırıldı. Yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.
• Erkanı Harbiye Vekaleti kaldırıldı. Yerine Erkanıharbiyeumumiye Reisliği (Genel Kurmay Başkanlığı) kurulmuştur.

CEVAP: C

10. Bursa Olayı (1933), ezanın Türkçe okunmasına tepki olarak ortaya çıkan bir gelişmedir.

CEVAP: D

11. Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Rauf Orbay, Adnan Adıvar ve Refet Bele Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurucuları arasında yer alır.

CEVAP: B

12. Cumhuriyet döneminin ilk hükûmetini kurma görevini Mustafa Kemal, İsmet İnönü'ye vermiştir.

CEVAP: B

13. Cumhuriyet ilanıyla Mustafa Kemal cumhurbaşkanı seçilmiştir. Mustafa Kemal'in yerine Ali Fethi Okyar Cumhuriyet döneminin ilk meclis başkanı seçilmiştir.

CEVAP: D

14. Menemen Olayı (1930), Cumhuriyet döneminde rejime ve laik düzene karşı ortaya çıkan bir ayaklanmadır. Menemen Olayı sonucunda asteğmen Mustafa Fehmi Kubilay öldürülmüştür.

CEVAP: B

15. 1 Kasım 1922'de Saltanatın kaldırılmasıyla, kişisel egemenliğe (monarşi) son verilerek ulusal egemenliğin önündeki en önemli engel ortadan kaldırılmıştır. 1921 Anayasası'nda "egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." maddesi anayasada yer almıştır.

CEVAP: C

16. Şeyh Sait İsyanı ve Menemen Olayı sonucunda siyasi partiler kapatılmış ve çok partili hayata geçiş engellenmiştir.

CEVAP: A

17. Serbest Cumhuriyet Fırkası, ekonomide liberalizmi (serbest piyasa ekonomisi) benimsendiği için devletçilik ilkesini benimsememiştir.

CEVAP: D

18. Ali Fethi Okyar tarafından kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkasına rejim karşıtlarının ve inkılaplara karşı olanların girmesi üzerine, parti Ali Fethi Okyar tarafından feshedilmiştir. Menemen Olayı, partinin kendisini feshetmesinden sonra ortaya çıkmıştır.

CEVAP: A

19. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası parti programına "parti dini inançlara saygılıdır." maddesini koyarak laiklik ilkesine karşı olduğunu ortaya koymuştur. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının laiklik ilkesine karşı olması üzerine; inkılaplara, rejime ve laik düzene karşı olanlar bundan cesaret olarak Şeyh Sait İsyanı'nı çıkarmıştır.

CEVAP: C

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKA GELİŞMELERİ - II

1. Atatürk Döneminde Şeyh Sait İsyanı ve Menemen Olayı cumhuriyet rejimine ve laik düzene karşı olanlar tarafından çıkarılan ayaklanmalardır. Bursa Olayı Atatürk Döneminde ezanın Türkçe okunmasına tepki olarak çıkmıştır. Bozkurt – Lotus Olayı Türkiye ile Fransa arasında çıkan bir sorundur.

CEVAP: B

2. 1924 Anayasası'nda kadınlara siyasi hakların tanınması (1934) ve anayasanın dilinin değiştirilmesi (1945), ile ilgili olarak anayasa değişiklikleri yapılmıştır.

CEVAP: D

3. Takrirsükûn Kanunu (4 Mart 1925), Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak amacıyla çıkarılmıştır. Bu kanunla hükûmete istediği her türlü politikayı izleme yetkisi verilmiştir. 1925 – 1929 yılları arasında bu kanun yürürlükte kalmıştır.

CEVAP: E

4. II. TBMM döneminde (11 Ağustos 1923 – 1 Ekim 1927), 25 Ekim 1923'te Ali Fethi Okyar Hükûmetinin istifa etmesiyle hükûmet (kabine) bunalımı ortaya çıkmıştır. Cumhuriyetin ilanıyla hükûmetin kurulma biçimi değişmiş, Meclis Hükûmeti sisteminin yerine Kabine Hükûmeti sistemine geçilmiş, böylece kabine (hükûmet) bunalımı sona ermiştir.

CEVAP: B

5. TBMM, 3 Mart 1924'te çıkardığı kanunla halifeliği kaldırmıştır.

Halifeliğin kaldırılmasının nedenleri;

- Laik devlet düzenine geçilmek istenmesi
- İnkılapların önünde engel oluşturması
- Ulusal egemenliğe aykırı olması
- Din ve inanç özgürlüğünü geliştirmek
- Ümmetçi toplum anlayışından, milliyetçi toplum anlayışına geçmek
- Dış politikada bağımsız hareket etmek
- Devlet yönetimindeki ikiliği ortadan kaldırmak

CEVAP: E

6. Takrirsükûn Kanunu, Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak amacıyla çıkarılmıştır. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Şeyh Sait İsyanı'na karşı çıktığı gerekçesiyle Takrirsükûn Kanunu'na dayanılarak kapatılmıştır. Serbest Cumhuriyet Fırkası, Ali Fethi Okyar tarafından 1930'da feshedilmiştir. Ahali Cumhuriyet Fırkası, Menemen Olayı'ndan sonra hükûmet tarafından kapatılmıştır.

CEVAP: A

7. Millî Korunma Kanunu (1940), II. Dünya Savaşı döneminde hükûmete ekonomik hayatı düzenleyici geniş yetkiler tanıyan kanundur. Hiyanetvatanıye Kanunu (1920), I. TBMM döneminde meclise karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak ve meclisin otoritesini sağlamak amacıyla yöneliktir. Takrirsükûn Kanunu (1925), Cumhuriyet döneminde ortaya çıkan Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak ve rejimi yerleştirmek amacıyla hükûmete istediği politikayı izleme yetkisi veren kanundur.

CEVAP: C

8. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (1924), Cumhuriyet döneminde kurulan ilk muhalefet partisidir. Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Adnan Adıvar ve Rauf Orbay tarafından kurulan partinin başkanlığını Kazım Karabekir üstlenmiştir. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, ekonomide liberalizmi (serbest piyasa ekonomisi) savunmuştur. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Şeyh Sait Ayaklanması'na karşı çıktığı gerekçesiyle Takrirsükûn Kanunu'na dayanılarak kapatılmıştır.

CEVAP: E

9. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Takrirsükûn Kanunu'na dayanarak Şeyh Sait Ayaklanması bastırıldıktan sonra kapatılmıştır.

CEVAP: D

10. Cumhuriyet rejimine ve laik düzene karşı olanların Serbest Cumhuriyet Fırkasına üye olması üzerine Ali Fethi Okyar 18 Aralık 1930'da partiyi kapatmıştır. Serbest Cumhuriyet Fırkasının kapanmasından sonra 23 Aralık 1930'da Menemen Olayı ortaya çıkmıştır.

CEVAP: B

11. Vagon – Li Olayı (Wagons - Lits), Fransızlara ait demiryolu işletmeciliği yapan şirkette bir Türk memurun Türkçe konuşması üzerine, memurun işten atılması sonucunda ortaya çıkan bir gelişmedir. Bu olay üzerine Fransız şirketine karşı İstanbul'da bir gösteri düzenlenmiştir. Vagon – Li Olayı'ndan sonra yabancı ve azınlıklara ait pek çok şirket Türkçe isimler kullanmaya başlamış "Vatandaş Türkçe konuş!" kampanyası başlatılmıştır.

CEVAP: B

12. Serbest Cumhuriyet Fırkası (1930), Atatürk'ün isteğiyle Ali Fethi Okyar tarafından kurulmuştur. Serbest Cumhuriyet Fırkası; Atatürk ilkelerini benimsediğini, serbest piyasa ekonomisine geçilmesini, kadınlara siyasal haklar verilmesini, tek dereceli seçim sisteminin uygulanmasını ve karayolu yapımına önem verilmesini savunmuştur. Serbest Cumhuriyet Fırkası, rejim karşıtlarının partiyi girmesi üzerine Ali Fethi Okyar tarafından kapatılmıştır.

CEVAP: E

13. Şeyh Sait İsyanı (13 Şubat 1925), Cumhuriyet döneminde rejime, laik düzene ve yapılan inkılaplara bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Halifeliğin kaldırılması (3 Mart 1924), Şeyh Sait İsyanı'nın çıkmasında etkili olmuştur. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılması (5 Haziran 1925) ve tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması (30 Kasım 1925), Şeyh Sait İsyanı'ndan sonra ortaya çıkan gelişmelerdir.

CEVAP: A

14. 25 Ekim 1923'te Ali Fethi Okyar hükûmetinin istifa etmesi sonucunda hükûmet bunalımı ortaya çıkmış, meclis hükûmeti sistemi çerçevesinde bir hükûmet bunalımı ortaya çıkmıştır. Hükûmet bunalımını ortadan kaldırmak amacıyla 1921 Anayasası'nda 1923 değişikliği yapılarak meclis hükûmeti sisteminin yerine kabine hükûmeti sistemine geçilmiştir.

CEVAP: D

15. Şeyh Sait İsyanı (1925), ve Menemen Olayı (1930) cumhuriyet döneminde rejime, laik düzene ve inkılaplara tepki olarak ortaya çıkmıştır. Nasturi Ayaklanması (1924), İngiltere'nin Musul sorununu lehine çözmek amacıyla Nasturileri kıskırtması sonucunda Hakkâri sınırında çıkmıştır.

CEVAP: D

16. TBMM tarafından 3 Mart 1924'te çıkarılan kanunlar;

- Halifeliğin kaldırılması
- Tevhiditedrisat Kanunu
- Şeriye ve Evkâf Vekâletinin kaldırılması
- Şeyhülislamlık makamının kaldırılması
- Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğünün kurulması
- Erkanıharbiye Vekâletinin kaldırılması
- Erkanıharbiyeumumiye Reisliği'nin kurulması
- Osmanlı hanedanının yurtdışına çıkarılması

CEVAP: E

1. Mecelle, Abdülaziz döneminde Ahmet Cevdet Paşa tarafından hazırlanan ve Osmanlı Devleti'nin ilk medeni kanunudur. 1926'da Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilmesiyle Mecelle yürürlükten kaldırılmıştır.
CEVAP: A
2. Tevhiditedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası), 3 Mart 1924'te halifeliğin kaldırılmasıyla birlikte çıkarılan kanunlardan biridir. Tevhiditedrisat Kanunu'yla bütün okullar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanmıştır. Bu kanunla yabancı ve azınlık okullarının dinî ve siyasi içerikli eğitim vermeleri yasaklanmıştır.
CEVAP: E
3. 1928'de yapılan Harf İnkılabı çerçevesinde okuma-yazma çağı geçmiş kişilere yeni harflerle okuma-yazmayı öğretmek amacıyla Millet Mekteplerinin açılması kararlaştırılmıştır. Halkevi, Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü, Köy Öğretmen Okulları, Köy Eğitim Okulları Atatürk Döneminde açılmıştır. Köy Enstitüleri, İnönü döneminde açılmıştır.
CEVAP: D
4. 1926'da kabul edilen Medeni Kanunla kadınlara sosyal ve ekonomik alanda pek çok hak tanınmıştır. Medeni Kanun'un amacı; Türkiye'de hukuk birliği sağlamak, sosyal ve ekonomik açıdan kadın – erkek eşitliğini sağlamaktır.
CEVAP: B
5. 1924 Anayasası'nın kabulüyle, Osmanlı Anayasası olan Kanunuev-sası yürürlükten kaldırılmıştır. Medeni Kanunu'nun kabulüyle, Osmanlı Medeni Kanunu olan Mecelle yürürlükten kalkmıştır.
CEVAP: E
6. 21 Haziran 1934'te çıkarılan Soyadı Kanunu'ndan sonra, 26 Kasım 1934'te çıkarılan yasayla ağa, hacı, hoca, bey, efendi, hafız, beyefendi, hanım, hanımefendi, paşa ve hazret gibi unvan ve lakapların kullanılması yasaklanmıştır. Bu düzenlemeyle toplumsal alanda eşitlik sağlandığı için halkçılık ilkesiyle doğrudan bağlantılıdır.
CEVAP: B
7. 1 Kasım 1928'de "Türk Harfleri Hakkında Kanunun" çıkarılmasıyla Arap harfleri yerine Latin harfleri kullanılması kararlaştırılmıştır. Yeni Türk harflerinin kabul edilmesiyle konuşma dili ile yazı dili arasındaki uyumsuzluk ortadan kalkmıştır.
CEVAP: A
8. Öğretim Birliği Yasası (Tevhiditedrisat Kanunu) ile çağdaş, laik ve ulusal bir eğitim sistemi oluşturmak amaçlanmıştır. Bu kanunla bütün okullar (medreseler) Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmıştır. (Laiklik)
1926'da Medeni Kanunu'nun kabul edilmesiyle İslam hukukuna dayanan Mecelle yürürlükten kaldırılmıştır. (Laiklik)
3 Mart 1924'te Halifeliğin kaldırılmasıyla birlikte Şeriye ve Evkâf Vekâleti kaldırılmış yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur. (Laiklik)
CEVAP: E
9. 1926'da kabul edilen Medeni Kanun'la kadınlara pek çok hak tanınmış, sosyal ve ekonomik açıdan kadın-erkek eşitliği sağlanmıştır. Medeni Kanun'la Osmanlı Devleti döneminde varolan kadın-erkek arasındaki eşitsizlikler büyük ölçüde giderilmiştir.
CEVAP: A
10. Medeni Kanunla;
• Rüşt yaşına ulaşan kişinin dinini seçmekte özgür olması → Laiklik
• Kız ve erkek çocuklara mirasta eşitlik getirilmesi → Halkçılık
• Kadınlara boşanma hakkı tanınması → Halkçılık
• Patrikhane ve konsoloslukların hukuksal yetkilerinin sona ermesi, hukuk alanında birlik sağlanması → Milliyetçilik
Devletçilik devletin doğrudan ekonomik hayata müdahale etmesidir.
CEVAP: A

11. Atatürk Döneminde 1930 (belediye), 1933 (muhtarlık) ve 1934'te (milletvekili) yapılan düzenlemeler sonucunda kadınlara siyasi hakların tanınmasıyla halkın iradesi tam olarak parlamentoya yansımış (cumhuriyetçilik) ve siyasi haklar açısından kadın – erkek eşitliği(halkçılık) sağlanmıştır.
CEVAP: D
12. Millet Mektepleri (1928), okuma-yazma çağı geçmiş kişilerin yeni alfabe ile okuma – yazma öğrenmelerini sağlamak amacıyla yöneliktir. Halkevi (1932), Cumhuriyetin getirdiği değerlerin halka ulaşmasını sağlamak, ülkenin sosyal ve kültürel gelişimini sağlamak amacıyla yöneliktir. Köy Enstitüleri (1940) ilköğretmeni yetiştirmek amacıyla kurulmuştur.
CEVAP: E
13. İzmit İktisat Kongresi, yeni Türk devletinin ekonomide izleyeceği politikaları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Kongreye çiftçi, sanayici, tüccar ve işçi kesimlerini temsilen 1135 kişi katılmıştır. İzmir İktisat Kongresi'nde Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve siyasi sorunları tartışıldı. Kongre sonunda Misakıktisadi kabul edildi.
CEVAP: D
14. 1934'te kadınlara milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme hakkının tanınması, herkesin yönetimine katılmasıyla siyasi haklar açısından eşitlik sağlanmıştır. (Halkçılık)
1934'te Soyadı Kanunu'nun çıkarılmasından sonra kabul edilen başka bir kanunla ağa, hacı, hoca, efendi, molla, paşa, bey gibi unvanların kullanılması yasaklanmıştır. Bu düzenlemenin amacı toplumsal eşitliği sağlamaktır. (Halkçılık)
CEVAP: E
15. 1928'de kabul edilen Türk Harfleri Hakkında Kanun'un amacı okuma-yazmayı kolaylaştırarak okur - yazar oranını arttırmaktır. Latin alfabesinin kabul edilmesinden sonra okuma-yazma çağı geçmiş kişilerin yeni alfabe ile okuma - yazma öğrenmelerini sağlamak amacıyla Millet Mektepleri açılmıştır. Öğretim Birliği Yasası ile bütün okullar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış, eğitimde ilköğretim sona ermiştir.
CEVAP: D
16. Devletçilik ilkesi, Türkiye'de 1931'de resmen uygulamaya konulmuştur. Devletçilik, devletin doğrudan ekonomik hayata müdahale etmesi, devlet eliyle sanayileşmenin sağlanmasıdır. Medeni Kanun ile sosyal-ekonomik açıdan kadın-erkek eşitliği sağlandığı için din-vidan özgürlüğü tanındığı için halkçılık ve laiklik ilkeleri bağlantılıdır. Yeni Türk harflerinin kabulü ile ulusal bir alfabe oluşturulmuş (Milliyetçilik), okuma-yazma kolaylaşmış, okur-yazar oranı artmıştır (Halkçılık)
Halifeliğin kaldırılması ile ümmetçi toplum anlayışından ulusçu toplum anlayışına geçilmesi süreci hızlanmıştır. (Milliyetçilik)
Dinin toplum ve devlet üzerindeki baskısı ortadan kalkmıştır. (Laiklik)
Halifeliğin kaldırılması → Laiklik, Cumhuriyetçilik, Milliyetçilik, İnkılapçılık
Yeni Türk harflerinin kabulü → Milliyetçilik, Laiklik, Halkçılık, İnkılapçılık
Medeni Kanunu'nun kabulü → Laiklik, Halkçılık, Milliyetçilik, İnkılapçılık
CEVAP: D
17. Miladi Takvimin kabulü → 26 Aralık 1925 → 1 Ocak 1926'da uygulamaya konuldu → Uluslararası saat sistemi kabul edildi.
Uzunluk ve ağırlık ölçülerinin değiştirilmesi → 26 Mart 1931
Hafta sonu tatilinin değiştirilmesi → 1935
Bu düzenlemelerin amacı Avrupa devletleri ile ekonomik ilişkileri geliştirmek ve kolaylaştırmaktır
CEVAP: E
18. I. TBMM döneminde 1 Kasım 1922'de çıkarılan kanunla saltanatın kaldırılmış kişisel egemenliğe (monarşi) son verilmiş, böylece ulusal egemenliğin önündeki en önemli engel ortadan kalkmıştır. Saltanatın kaldırılması 1923'te Cumhuriyetin ilanına ortam hazırlamıştır. Şeriye ve Evkaf Vekâleti'nin kaldırılması laiklik ilkesiyle bağlantılıdır. Takririsükkün Kanunu (1925), Şeyh Said İsyanı'nı bastırmak amacıyla çıkarılmıştır.
CEVAP: A

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAPLARI - II

1. Miladi Takvimin kabulü, (1926) Avrupa devletleriyle ekonomik ilişkileri geliştirmek hici ve miladi takvim arasındaki zaman farkını ortadan kaldırarak ekonomik ve resmi işlerde ortaya çıkan karışıklıkları önlemeye yöneliktir. Bu düzenleme çağdaşlaşma, batılılaşma ve inkılapçılık ilkeleriyle bağlantılıdır. Devlet'in Laikleşmesi'nin Aşamaları;
- Saltanatın kaldırılması
 - Halifeliğin kaldırılması
 - Şeriye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması
 - Şeyhülislamlığın kaldırılması
 - Tevhidi Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası)
 - Tekke, Zaviye ve Türbelerin kapatılması
 - Medeni Kanunun kabulü
 - 1928 Anayasa değişikliği
 - Dini kıyafetlerin sınırlandırılması
 - Atatürk ilkelerinin anayasaya girmesi

CEVAP: B

2. Atatürk inkılaplarının amacı, Türkiye'yi çağdaş uygarlık düzeyine çıkarmak, Avrupa ile bütünleşmesini sağlamaktır. 1926'da Miladi takvimin kabulüyle; Avrupa'da kullanılan takvim uygulamaya konulmuştur. Bu düzenlemenin amacı Avrupa ile ekonomik ilişkileri geliştirmektir. Türk hukuk sistemini çağdaşlaştırmak amacıyla 1926'da İsviçre Medeni Kanunu, Türk Medeni Kanunu olarak kabul edilmiştir. 1928'te "Türk Harfleri Hakkında Kanun" kabul edilerek Arap alfabesinin yerine Latin alfabesinin kullanılması kararlaştırıldı.

CEVAP: E

3. Halifeliğin kaldırılması → 1924 → Laiklik, Milliyetçilik, Cumhuriyetçilik
Ümmetçi toplum anlayışından ulus olma sürecine geçilmesini hızlandırdı.
Medeni Kanunun Kabulü → 1926 → Milliyetçilik, Halkçılık, Laiklik
Türkiye'de yaşayan herkes medeni kanuna tabi oldu.
Şeri hukuk yerine laik kuralları benimsenmeye ve uygulanmaya başladı
Ulusal bir hukuk sistemi ortaya çıktı.
1928 Anayasa Değişikliği → Laiklik
Devlet inançlar karşısında tarafsız olduğunu kabul etti

CEVAP: E

4. Laiklik ilkesinin öncelikli amacı kişilere din, vicdan ve ibadet özgürlüğü sağlayarak, toplumda ortaya çıkabilecek din ve mezhep kavgalarını önleyerek insanlar ve toplumlar arasında hoşgörü'nün oluşmasını sağlamaktır. Laiklik aynı zamanda dine dayalı millet sisteminin yerine Türk milliyetçiliğinin ön plana çıkmasını sağlayarak millet bilincinin gelişiminde etkili olmuştur. Laiklik ilkesinin bir diğer amacı dinde taassup ve hurafeleri engelleyerek akıl ve düşüncede özgürlüğü sağlamaktır. Laiklik ilkesini benimseyen bir devlette devletin resmi dini yoktur. Dinin devlet işlerine karıştırılmaması gerekir.

CEVAP: C

5. İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararlar gereği sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmak ve vergi konusunda adaleti sağlamak amacıyla halkçılık ilkesi doğrultusunda 1925'te Aşar vergisi kaldırılmıştır.

CEVAP: A

6. Atatürk inkılaplarının amaçları arasında laik devlet ve toplum anlayışını ortaya çıkarmak da yer alır. Eğitim alanında çıkarılan Tevhidi Tedrisat Kanunu ve Maarif Teşkilatı Kanunu ile laiklik ilkesini gerçekleştirmek amaçlanmıştır. Hukuk alanında Şeriye ve Evkaf Vekaletinin kaldırılması, Şeriye Mahkemelerinin kaldırılması ve Medeni Kanunun kabulü laiklik anlayışını yerleştirmek amacıyla yöneliktir. Sosyal alanda Kılık-Kıyafet Kanunu ile Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması laiklik anlayışını benimsetmek amacıyla yöneliktir.

CEVAP: E

7. Dil Bayramının kutlanması → 1933
Dil encümeni tarafından yeni bir imla } Atatürk
kılavuzunun hazırlanması → 1928 } Dönemi
Dil Kurultayı'nın toplanması → 1932 } gelişmeleridir.
→ 1934 → 1936

CEVAP: E

8. Sümerbank (1933); tekstil, kâğıt ve demir-çelik vb. farklı alanlardaki fabrikaları bünyesinde toplayan ve aynı zamanda bankacılık faaliyetleri de yürüten kurumdur. I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nı uygulama görevi Sümerbank'a verilmiştir.
• Denizbank → 1937

- Emlak ve Eytam Bankası → 1926
- Etibank → 1935
- Halkbank → 1933

CEVAP: D

9. Atatürk ilkeleri, Türk ulusunu aklın ve bilimin önderliğinde medeni toplumlar düzeyinin üstüne çıkarmayı amaçlamaktadır. Atatürk ilkeleri, Türk inkılabının fikir gücü ve dayanağını oluşturmuş, Türk milletinin ihtiyaçlarından ortaya çıkmıştır. Atatürk ilkeleri birbirini tamamlayan ve birbirine bağlı bir bütün oluşturur. Bu açıdan inkılaplar birbirinin tamamlayıcısı ve destekleyicisidir. Atatürk ilkeleri her alanda yeniliklere ve ilerlemeye açık, dinamik bir yapıya sahiptir. İnkılaplar bu ilkeler doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

CEVAP: E

10. Türkiye'de devletin her dinin mensuplarını ayırım gözetmeksizin kanun önünde kabul etmesi laiklik ve halkçılık ilkeleriyle bağlantılıdır. Devletin din ve vicdan özgürlüğü tanıdığının (laiklik), bütün din ve mezheplere eşit mesafede olduğunun (halkçılık) göstergesidir.

CEVAP: C

11. Osmanlı Bankası, Osmanlı Devleti döneminde açılan ve para basma imtiyazına sahip olan bankadır. 1930'da Merkez Bankası kuruluncaya kadar para basma yetkisi bu bankaya aittir. Merkez Bankası'nın açılmasıyla para ve kredi işleri devlet denetimine geçmiştir.

- Ziraat Bankası → 1888
- İş Bankası → 1924
- Halk Bankası → 1933
- Sümerbank → 1933

CEVAP: D

12. Harf inkılabı (1928) ile;
• İslam dünyasının kullandığı Arap alfabesi ortadan kalktı → Laiklik
• Avrupa ile kültürel yakınlaşma sağlandı, çağdaşlaşma batılılaşma yönünde bir adım atıldı. → İnkılapçılık
• Okuma-yazma kolaylaştırıldı, okur-yazar oranı arttı → Halkçılık
• Ulusal (millî) bir alfabe ortaya çıktı. → Milliyetçilik

CEVAP: D

13. 1934'te "Bazı kisvelerin (elbiselerin) giyilemeyeceğine dair kanun" çıkarılarak ibadet yerleri dışında din görevlilerinin dini kıyafetlerle dolaşmaları yasaklanmıştır. Bu düzenleme doğrudan laiklik ilkesi ile bağlantılıdır.

CEVAP: B

14. Harf İnkılabı çerçevesinde okul çağı geçmişi kişilerin yeni alfabe ile okuma-yazma öğrenmelerini sağlamak, okur - yazar oranını arttırmak amacıyla Millet Mektepleri açılmıştır. (1929)
• Maarif Teşkilatı Kanunu → 1926
• Medreselerin kapatılması → 1924
• Gazi Eğitim Enstitüsü → 1926
• Tevhidi Tedrisat Kanunu → 1924

CEVAP: C

15. 3 Mart 1924'te Tevhidi Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesiyle laik eğitime geçilmiştir. Bu kanunla;
• Bütün okullar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlandı.
• Eğitimde ikilik sona erdi.
• Yabancı ve azınlık okullarında dini ve siyasi içerikli eğitim verilmesi yasaklandı.
• Medreseler, Şeriye ve Evkaf Vekaleti'nden alınarak Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlandı.
• Eğitimin millî ve laik olması kararlaştırıldı.
• İlköğretimin zorunlu, parasız ve karma olması kararlaştırıldı.

CEVAP: D

16. Atatürkçülüğün temel esasları Mustafa Kemal tarafından belirlenmiştir. Atatürkçülük devlet ve toplum hayatına ilişkin gerçekçi fikir ve ilkelere dayanarak ve Türk toplumunun ihtiyaçlarından ve gerçeklerinden ortaya çıkmıştır. Atatürkçülük, aklın ve bilimin yol göstericiliğinde Türk millî kültürünün çağdaş medeniyet düzeyinin üstüne çıkarılmasını amaçlar. Atatürkçülük Türk toplumunun birlik ve beraberlik içerisinde huzur ve refah içerisinde yaşamasını amaçlar.

CEVAP: E

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI - I

- 1926 Ankara Antlaşması'yla Musul ve Kerkük bölgesi Misakımillî'ye aykırı İngiliz mandası olan Irak'a bırakılmıştır. Bu antlaşmayla Hak-kari bölgesi ile ilgili olarak Türkiye lehine bir düzenleme yapılmıştır. Hatay, 1921 Ankara Antlaşması'yla Fransa'ya bırakılmıştır.
CEVAP: A
- İtalya'nın Doğu Akdeniz ve Balkanlarda, Almanya'nın Doğu Avrupa'da izlediği yayılcı politikalar, silahlanma yarışının hız kazanması üzerine Balkan Antantı 1934'te kurulmuştur. Sovyet Rusya, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Avrupa'da yayılcı bir politika izlemeye başlamıştır.
CEVAP: D
- Türkiye ile Yunanistan Lozan Barış Antlaşması'yla nüfus mübadelesi konusunda uzlaşmıştır. 1926'da mübadelenin uygulanması aşamasında Yunanistan'ın etabli (yerleşik halk) kavramını kendisine göre yorumlaması ve Türkiye'de daha fazla Rum bırakmak istemesi üzerine azınlık sorunu ortaya çıkmıştır. 1930 Türk - Yunan Dostluk Antlaşması (Ahalî Değişim Antlaşması) ile azınlıklar sorunu çözüme kavuşmuştur.
CEVAP: A
- Dış borçlar, 1929 Dünya Ekonomik Kriz'inden dolayı Türkiye ile Fransa arasında sorun olmuştur. 1933'te Paris'te yapılan bir antlaşma ile Türkiye ile Fransa dış borçlar sorununu çözüme kavuşturmuştur. Nüfus mübadelesi (etabli sorunu) Atatürk Döneminde; Kıbrıs, kıta sahanlığı, karasuları, ege adalarının silahlandırılması ve Fır hattı (hava sahası) II. Dünya Savaşı'ndan sonra Türkiye ile Yunanistan arasında sorun olan konulardır.
CEVAP: E
- İtalya, Almanya ve Japonya'nın yayılcı politikalar izlemesi üzerine Türkiye uluslararası şartların değiştiğini gerekçe göstererek Milletler Cemiyetine başvurmuş ve Boğalar ilgili bir konferans düzenlenmesini istemiştir. Bunun üzerine 1936'da Montrö Boğazlar Konferansı düzenlenmiş ve imzalanan boğazlar sözleşmesiyle Türkiye boğazlar üzerinde egemenlik hakkını elde etmiştir. Montrö Boğazlar Sözleşmesine göre Türkiye boğazların her iki yakasında asker bulundurabilecektir. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyet Rusya Türkiye'ye karşı yayılcı bir politika izlemiş ve boğazlarda us talep etmiştir.
CEVAP: C
- Boğazlar;
• 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi
• Boğazlar komisyonu kaldırıldı.
• Egemenlik hakkı Türkiye'ye geçti.
• Misakımillîye uygun olarak çözüldü.
• Atatürk Döneminde çözüldü.
Dış Borçlar;
• 1929- 1933
• Türkiye ile Fransa arasında sorun oldu.
• Atatürk Döneminde çözüldü. Etabli (nüfus mübadelesi) sorunu → 1926 - 1930
• Türkiye ile Yunanistan arasında sorun oldu.
• 1930 Türk - Yunan Dostluk Antlaşması'yla çözüldü.
• Atatürk Döneminde çözüldü.
CEVAP: E
- 1936 Montrö Boğazlar Konferansı sonucunda imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle boğazlar komisyonu kaldırılmış, boğazlar üzerinde egemenlik hakkı Türkiye'ye geçmiştir. Bu sözleşmeye göre Türkiye boğazların her iki yakasında asker bulundurabilecektir. Boğazlar böylece Misakımillîye uygun olarak çözülmüştür. Londra Silahsızlanma Konferansı'nda (1933), Türkiye ilk kez boğazların statüsünün değiştirilmesini talep etmiştir. Cenevre Silahsızlanma Konferansı (1928), Cumhuriyet döneminde Türkiye'nin katıldığı ilk uluslararası konferanstır. Münih Konferansı (1938), İngiltere'nin izlediği yatıştırma politikası çerçevesinde Almanya'nın II. Dünya Savaşı'nı çıkarmasını engellemek amacıyla düzenlenmiştir.
CEVAP: D
- 1936'da II. Dünya Savaşı'nın çıkma ihtimali üzerine Fransa Suriye ve Lübnan'ın bağımsızlığını tanıyarak, Hatay'ı Suriye'yi bıraktı. Türkiye, Fransa'nın bu kararına tepki göstererek Hatay'ın bağımsız olmasını talep etti. Fransa'nın bunu kabul etmemesi üzerine Hatay sorunu Milletler Cemiyetine havelde edildi. Milletler Cemiyeti Hatay'ın statüsünü tespit etmek amacıyla Sandler başkanlığında bir heyet gönderdi. Sandler Raporu sonucunda Milletler Cemiyeti

Hatay'ın iç işlerinde bağımsız, dış işlerinde Suriye'ye bağlı olmasını kararlaştırdı. 1938'de yapılan seçimler sonucunda Hatay bağımsız oldu.

Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ödeyeceği savaş tazminatını düzenleyen plandır.

Acheson Planı, Kıbrıs sorununu çözmek amacıyla ABD tarafından önerilen plandır.
CEVAP: A

- 1923 - 1930 yılları arasında Türkiye dış politikada; Lozan Barış Antlaşması'ndan kalan sorunları çözüme kavuşturmak, komşu devletlerle iyi ilişkiler kurmak, çıkan problemleri barışçı yöntemlerle çözmek ve diğer devletlerle olan ilişkileri geliştirmeyi hedeflemiştir. Uluslararası örgütlere katılmak (Milletler Cemiyeti) ve bölgesel paktlar oluşturmak (Balkan Antantı, Sadabat Paketi) 1930 - 1939 yılları arasında Türk dış politikasının amaçları arasında yer alır.
CEVAP: A

- İtalya'nın Habeşistan'a saldırması, Doğu Akdeniz ve Ortadoğu'ya yönelik yayılcı bir politika izlemesi üzerine Türkiye, İran, Irak ve Afganistan'ın katılımıyla Tahran'da 8 Temmuz 1937'de imzalanan antlaşmayla Sadabat Pakti kuruldu. Sadabat Pakti ile Ortadoğu'da barış ortamı oluşturulmuş, Türkiye doğu sınırlarını güvence altına almıştır. Suriye, Irak ve Türkiye ile sorunları olduğu için üye olmamıştır.
CEVAP: E

- Bağımsızlık, gerçekçilik, akılcılık, uluslararası ilişkilerde eşitliğe dayanan karşılıklı ilişkiler kurma, barışı ve millî menfaatleri esas almak, Türk kamuoyunu dikkate almak, başka devletlerin iç politikası ve yönetimlerinden etkilenmemek ve dünya konjonktürünü göz önünde bulundurmak Atatürk Dönemi Türk dış politikasının esasları arasında yer alır. Bu dönemde sömürge milletlerin bağımsızlığını sağlamak dış politikanın esaslarından değildir.
CEVAP: E

- Musul sorunu ve Irak sınırı Lozan Barış Konferansı'nda çözüme kavuşturulamamıştır. Lozan sonrasında dokuz ay içerisinde Türkiye ile İngiltere arasında sorununun çözülmesi kararlaştırılmıştır. Lozan sonrasında Musul sorununu çözmek ve Irak sınırını belirlemek amacıyla Haliç Konferansı düzenlendi. Konferansta sorun çözülemeyince Türkiye ile İngiltere Milletler Cemiyetine başvurdu. Milletler Cemiyetinin aldığı kararı Türkiye 1926 Ankara Antlaşması'yla kabul etmiştir. Bu antlaşmayla Türk - Irak sınırı belirlendi.
CEVAP: C

- İngiltere → Musul sorunu
Fransa → Yabancı okullar, Dış borçlar, Bozkurt - Lotus Olayı, Hatay, Adana - Mersin demiryolları
Yunanistan → Nüfus mübadelesi
CEVAP: E

- 1934'te kurulan Balkan Antantı'na Bulgaristan ve Arnavutluk üye olmamıştır. Arnavutluk İtalya'dan çekindiği için, Bulgaristan yayılcı bir politika (revizyonist) izlediği için üye olmamıştır. Yugoslavya ile Bulgaristan arasında gizli bir ittifak antlaşması imzalanması Balkan Antantı'nın ortadan kalkmasında etkili olmuştur. Sovyet Rusya, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu Blok'u ülkeleri üzerinde nüfus kurmuştur.
CEVAP: B

- Küçük Antant → 1921
→ Yugoslavya, Romanya ve Çekoslovakya üye devletlerdir.
→ Türkiye üye değildir.
Akdeniz Pakti → 1936
→ Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Yugoslavya üye devletlerdir.
Sadabat Pakti → 1937
→ Türkiye, İran, Irak ve Afganistan üye devletlerdir.
CEVAP: C

- Lozan Antlaşması'ndan sonra düzenlenen Haliç Konferansı'nda Türkiye ve İngiltere Musul sorununu çözüme kavuşturamayınca taraflar Milletler Cemiyetine başvurmuştur. İngiltere Milletler Cemiyetindeki gücünü kullanarak Musul konusunda lehine karar alınmasını sağlamıştır. Türkiye, Milletler Cemiyetinin kararını tepki göstererek Musul üzerine askeri hareket düzenleme kararı aldı. Şeyh Said İsyanı'ndan dolayı Türkiye 1926 Ankara Antlaşması'nı imzalamak zorunda kalmıştır. Musul sorununda Batılı devletlerin İngiltere'yi desteklemesi üzerine Türkiye Sovyet Rusya ile yakınlaşmıştır.
CEVAP: D

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (XX.YÜZYIL BAŞLARINDA DÜNYA) - I

1. Monroe Doktrini (1823), ABD'nin Avrupa diplomasisi ve sorunlarından uzak durması, içe kapalı ve yalnızlık (infiat) politikası izlemesini öngören doktrindir. ABD, İtîlaf Devletleri grubunda I. Dünya Savaşı'na katılarak ilk kez Monroe Doktrini'ne aykırı hareket etmiştir. Eisenhower Doktrini (1957), SSCB'nin Orta Doğu'da etkin olmasını engellemek amacıyla yayınlanmıştır. Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ödeyeceği tazminatı düzenleyen plandır.

CEVAP: A

2. NEP (Novaya Ekonomiçeskaya Politika), 1921'de Lenin tarafından uygulamaya konulan ve Bolşeviklerin güçlenmesi için geçici uzlaşma politikalarından oluşan yeni ekonomi politikasıdır. Litvinov Protokolü (1929), Briand – Kellogg Paketi'nin güttüğü amaçları kapsayan ve SSCB tarafından hazırlanan bir protokoldür. SSCB, Letonya, Estonya, Romanya, Polonya, Litvanya, İran, Türkiye ve Danzig protokolü imzalamıştır. Molotof Planı (1948), Marshall Planı'na karşılık olarak SSCB ve uyduları arasında ekonomik işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan plandır. Glastnost (açıklık, şeffaflık) ve perestroika (yeniden yapılanma) 1987'de Gorbaçov tarafından uygulamaya konulan ve Sovyet komünizminin yapısını değiştirmeye yönelik politikalaridir.

CEVAP: B

3. Milletler Cemiyeti (1920), I. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ilk uluslararası örgüttür. ABD, Milletler Cemiyetinin kurulmasına öncülük etmekle birlikte, ABD kongresi onaylamadığı için, ABD Monroe Doktrini'ne geri dönerek Milletler Cemiyetine üye olmamıştır. Almanya ve Sovyet Rusya Milletler Cemiyetine üye olmuştur.

CEVAP: A

4. Locarno Antlaşması, I. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası barışı korumak amacıyla 1 Aralık 1925'te Almanya, Fransa, İngiltere, Belçika, Polonya, Çekoslovakya'nın katılımıyla kuruldu. Locarno Polonya Antlaşması'yla Almanya yeniden uluslararası iş birliğine dahil olmuştur.

Münih Konferansı, II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya'yı yatıştırmak amacıyla düzenlenmiştir. (1938) Helsinki Nihai Senedi (1975), Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı'nda ortaya çıkan ve uluslararası ilişkilerde iş birliği ve barışı temel alan belgedir. Londra Silahsızlanma Konferansı (1933), devletlerin silahsızlanmasını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir. Cenevre Silahsızlanma Konferansı (1928), devletlerin silahsızlanmasını sağlamak amacıyla düzenlenmiştir.

CEVAP: D

5. 1923'te Türkiye ile Arnavutluk arasında, 1925'te Türkiye, Bulgaristan ve Yugoslavya ile dostluk antlaşmaları imzalamıştır. 1933'te Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan, Romanya ve Yugoslavya ile Dostluk ve Tarafsızlık Antlaşması imzalamıştır.

CEVAP: E

6. Sovyet Rusya, Bulgaristan, Yunanistan, Yugoslavya, Romanya, İngiltere ve Fransa Boğazlar konusunda Türkiye'yi desteklemişlerdir. İtalya, Lozan Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalayan devletlerden biri olmasına rağmen Montrö Boğazlar Konferansı'na karşı çıkmış ve ilk etapta boğazlar sözleşmesini imzalamamıştır. Almanya yayımlamacı bir politika izlediği için boğazlar konusunda Türkiye'yi desteklememiştir.

CEVAP: C

7. Basmacı, "Baskın yapan, hücum eden" anlamına gelir. Basmacı hareketi, Çarlık Rusya döneminde Türkmenistan, Başkurdistan ve Kırım'da faaliyet gösteren kuvvetler için kullanılmıştır. Basmacı hareketi, Türkistan'ın bağımsızlığını sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır.

CEVAP: B

8. 1929 Dünya Ekonomik Krizi, ABD'de ortaya çıkmış, Amerika ve Avrupa kıtasında etkili olmuştur. ABD, Hoover Moratoryumu ile iflas ettiğini ilan etmiştir. 1929 Dünya Ekonomik Krizinden sonra ABD'de New Deal (Yeni Düzen) adıyla bir ekonomi politikası uygulamaya konulmuştur.

Molotof Planı (1948), Marshall Planı'na karşı olarak SSCB ve uyduları arasında ekonomik iş birliğini amaçlayan plandır. Dow – Jones, ABD borsasının adıdır.

Marshall Planı (1947), II. Dünya Savaşı'ndan sonra çöken Avrupa ekonomisini kaldırmak amacıyla ABD tarafından uygulamaya konulan plandır. Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ödeyeceği tazminatı düzenleyen plandır.

CEVAP: C

9. Londra Silahsızlanma Konferansı (1933) sırasında ilk kez Türkiye boğazların statüsünün değiştirilmesini talep etmiştir. Cenevre Silahsızlanma Konferansı (1928), devletlerin silahsızlanmasına yöneliktir. Cumhuriyet döneminde Türkiye'nin katıldığı ilk uluslararası konferanstır.

Münih Konferansı (1938), İngiltere'nin izlediği yatıştırma politikası çerçevesinde Almanya'nın II. Dünya Savaşı'nı çıkarmasını engellemek amacıyla düzenlenmiştir.

Washington Deniz Silahsızlanması Konferansı (1922) Japon deniz

kuvvetleri sınırlandırıldı.

Haliç Konferansı (1924), Musul sorununu çözmek amacıyla İngiltere ve Türkiye arasında yapılan konferanstır.

CEVAP: D

10. Almanya, Lozan Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalayan devletlerden biri olmadığı için, Montrö Boğazlar Konferansı'na katılmamış ve sözleşmeyi imzalamamıştır. Türkiye, İngiltere, Fransa, Avusturalya, Japonya, Sovyet Rusya, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan ve Yugoslavya Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalamıştır. İtalya konferansa katılmamış ve sözleşmeyi imzalamamıştır. İtalya 1938'de Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalamıştır.

CEVAP: B

11. 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nden sonra Türkiye'de;
- Korumacı – devletçi iktisat politikası uygulamaya konuldu.
 - Dış ticaret ve döviz üzerinde devlet denetimi artırıldı.
 - İthalata miktar kısıtlamaları getirildi.
 - Gümrük vergileri yükseltildi.
 - Ulusal sanayiye güçlendirmek amacıyla halk hem tasarrufa hem de yerli malı kullanmaya teşvik edildi.
 - Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti kuruldu.
 - Yerli Malları Haftası'nın olması kararlaştırıldı.
- İthal ikameci sanayileşme planı 24 Ocak Kararları (1980) ile terk edilmiştir.

CEVAP: E

12. Tayfur Sökmen → Hatay cumhurbaşkanı
Fazıl Küçük → Kıbrıs Türkleri'nin ilk lideri
Abdurrahman Melek → Hatay başbakanı
Abdülhamit Türkmen → Hatay meclis başkanı
Sadık Ahmet → Batı Trakya Türkleri'nin lideri

CEVAP: A

13. I. Dünya Savaşı'nda İspanya, İsveç, Hollanda, Danimarka, İsveç ve Norveç Avrupa'da tarafsız olan ülkelerdir. Portekiz, İtîlaf Devletleri grubunda savaşa katılmıştır.

CEVAP: C

14. 1867'de Japonya'da İmparator Mutsuhito'nun Batı tarzı yenilikleri desteklemesiyle "Meiji Restorasyonu" adı verilen reform süreci başlamıştır.

Meiji Restorasyonu ile;

- Feodal düzen yıkıldı.
- Batı tarzı hükümet kuruldu.
- Hukuk sisteminde reform yapılarak, yeni bir anayasa oluşturuldu.
- Eğitim alanında yapılan yenilikler sonucunda okur- yazar oranı arttı.
- Takvim değiştirildi.
- Kılık – kıyafet konusunda Batı örneği alındı.
- Çağdaş bankacılık sistemi kuruldu.
- Kara ordusu ve donanma Avrupa örneği alınarak düzenlendi.
- Yerli silah sanayi kuruldu.
- Devlet haberleşme ve ulaşımına önem verildi.
- Demiryolu, telgraf hatları ve deniz yolları oluşturuldu.
- Demir – çelik sanayi ve gemi yapıcılığı geliştirildi.
- Tekstil sanayi çağdaş seviyeye getirildi.

CEVAP: C

15. Monroe Doktrini (1823), ABD'nin Avrupa sorunları ve diplomasisinden uzak durmasını, içe dönük ve yalnızlık (infiat) politikasıdır. ABD, I. Dünya Savaşı'na girerek ilk kez Monroe Doktrini'ni terk etmiştir. ABD, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Monroe Doktrini'ne geri dönüş yapmıştır.

Atlantik Bildirisi (1941), ABD ve İngiltere tarafından yayınlanan ve Birleşmiş Milletlerin temelini oluşturan belgedir.

Truman Doktrini (1947), ABD tarafından yayınlanan, ABD – SSCB mücadelesinin başladığını ilan eden doktrindir.

Eisenhower Doktrini (1957), SSCB'nin Orta Doğu'da etkin olmasını engellemek amacıyla ABD tarafından yayınlanmıştır.

Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ödeyeceği tazminatı düzenleyen plandır.

CEVAP: C

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (II. DÜNYA SAVAŞI) - I

1. Batı Avrupa Birliği (1948), SSCB tarafından gerçekleştirilen Çekoslovak darbesinden sonra İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un katılımıyla, II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ilk askerî ittifak sistemidir.
- NATO (Kuzey Atlantik İttifakı) → 1949
 - Balkan Paketi → 1953
 - ANZUS → 1951
 - Avrupa Konseyi → 1949

CEVAP: B

2. II. Dünya Savaşı'nda Almanya, İtalya, Japonya, Bulgaristan, Macaristan, Romanya ve Finlandiya Mihver Devletler grubunu; İngiltere, Fransa, ABD ve SSCB ise Müttefik Devletler grubunu oluşturmuştur.

CEVAP: D

3. 1 Eylül 1939'da Almanya'nın Polonya'yı işgal etmesiyle II. Dünya Savaşı başlamıştır. Bunun üzerine 3 Eylül 1939'da İngiltere ve Fransa Almanya'ya savaş ilan etmiştir. SSCB ile Almanya arasında 23 Ağustos 1939'da "SSCB – Almanya Saldırmazlık Antlaşması" imzalandığı için SSCB Almanya'ya savaş ilan etmemiştir.

CEVAP: C

4. Normandiye Çıkarması, 6 Haziran 1944'te başlayan ve Fransa'yı Alman işgalinden kurtarmayı amaçlayan harekattır. Barbarossa Harekâtı, Almanya'nın SSCB'yi işgal etmek amacıyla başlattığı harekattır. Merkür Harekâtı, Almanya'nın Girit Adası'nı ele geçirmek amacıyla başlattığı harekattır.

CEVAP: A

5. 7 Aralık 1941'de Japonya'nın Hawaii takım adalarından Honolulu'daki Pearl Harbour deniz üssüne saldırması ile ABD Müttefik Devletler grubunda savaşa katılma kararı almıştır. Atlantik Bildirisi (1941), II. Dünya Savaşı sırasında ABD ve İngiltere tarafından yayınlanan ve daha sonra Birleşmiş Milletler Antlaşması'na dahil edilen belgedir. Barbarossa Harekâtı, Almanya'nın SSCB'yi işgal etmek amacıyla başlattığı harekattır. Kazablanka Konferansı (1943), ABD ve İngiltere'nin katıldığı, Mihver Devletlerin kayıtsız şartsız teslim alınması kararının alındığı konferanstır. Yalta Konferansı (1945), II. Dünya Savaşı sonunda yapılacak barışın esaslarını belirlemek amacıyla ABD, SSCB ve İngiltere'nin katıldığı konferanstır.

CEVAP: E

6. II. Dünya Savaşı'nda Almanya; Polonya, Norveç, Danimarka, Hollanda, Belçika, Fransa, Çekoslovakya, Yunanistan ve Yugoslavya'yı işgal etmiştir. Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Finlandiya Mihver Devletleri grubunda yer aldıkları için Almanya tarafından işgal edilmemiştir.

CEVAP: D

7. Müttefik Devletlerin 1943'te Sicilya'ya çıkarma yapması ve Mussolini'nin iktidardan düşmesiyle İtalya ateşkes antlaşması imzalayarak savaştan çekilen ilk Mihver Devleti olmuştur.

CEVAP: B

8. Yalta Konferansı → 4 – 11 Şubat 1945
San Francisco Konferansı → 26 Nisan 1945
Potsdam Konferansı → 17 Temmuz – 2 Ağustos 1945

CEVAP: A

9. Potsdam Konferansı'na İngiltere, ABD ve SSCB katılmıştır. Konferansta II. Dünya Savaşı'nı bitirecek barış antlaşmalarının temel şartları ve yöntemleri belirlendi.

CEVAP: C

10. II. Dünya Savaşı sırasında 18 Haziran 1941'de Türkiye ile Almanya arasında saldırmazlık antlaşması imzalandı. II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye İngiltere ve Fransa arasında "Karşılıklı Yardım Antlaşması" imzalandı.

CEVAP: E

11. II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye'yi savaşa sokmak amacıyla Adana ve Kahire Görüşmeleri yapılmıştır. Adana Görüşmeleri (1943) Türkiye ile İngiltere arasında, Kahire Görüşmeleri (1943)

Türkiye, İngiltere ve ABD arasında yapılmıştır. Kahire Görüşmeleri sonucunda İnönü, Türkiye'nin ihtiyacı olan silah ve malzemenin sağlanması koşuluyla savaşa katılmayı ilke olarak kabul etti.

CEVAP: B

12. ABD'nin Hiroşima ve Nagazaki'ye atom bombası atmasıyla Japonya 14 Ağustos 1945'te kayıtsız şartsız teslim olmuştur. 2 Eylül 1945'te Japonya'nın ateşkes antlaşması imzalamasıyla II. Dünya Savaşı sona erdi.

CEVAP: C

13. 9 Aralık 1948'de "Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılmasına ilişkin Sözleşme," 10 Aralık 1948'de "İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi," 1960 yılında da "Sömürge Altındaki Ülke ve Halklara Bağımsızlık Verilmesine İlişkin Bildiri" Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmiştir.

CEVAP: E

14. 1943'te düzenlenen Moskova Konferansı'nda ABD, SSCB, Çin ve İngiltere daimi bir barış teşkilatının (Birleşmiş Milletler) kurulması konusunda anlaşmaya vardı. 1945'te düzenlenen San – Francisco Konferansı'yla Birleşmiş Milletler Teşkilatı kuruldu.

CEVAP: A

15. Yalta Konferansı'nda (1945); ABD, SSCB ve İngiltere Mart 1945'e kadar Mihver Devletlere savaş ilan edenlerin Birleşmiş Milletlere üye olmasını kararlaştırdı. Türkiye bu konferans kararları gereği Birleşmiş Milletlere üye olabilmek ve Birleşmiş Milletlerin kurulacağı San – Francisco Konferansı'na katılabilmek amacıyla Mihver Devletlere savaş ilan etmiştir. Marshall Planı (1947), Avrupa ekonomisini kalkındırmak amacıyla ABD tarafından uygulamaya konulmuştur.

CEVAP: C

16. İsmet İnönü döneminde Celal Bayar, Refik Saydam, Şükrü Saraçoğlu, Hasan Saka, Recep Peker ve Şemsettin Günaltay başbakanlık yapmıştır. Refik Saydam ve Şükrü Saraçoğlu II. Dünya Savaşı yıllarında başbakanlık yapmıştır. Şemsettin Günaltay 1949-1950 yılları arasında başbakanlık yapmıştır.

CEVAP: D

17. Münih Konferansı (1938), Almanya'yı yatıştırmak amacıyla II. Dünya Savaşı öncesinde düzenlenmiştir. Bu konferansa İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya katılmıştır. Konferans sonucunda Çekoslovakya'ya ait olan Südet bölgesi Almanya'ya bırakıldı. Çekoslovakya'nın toprakları İngiltere ve Fransa tarafından garanti altına alındı.

CEVAP: E

18. II. Dünya Savaşı'nı bitirecek barış antlaşmalarının şartları 1946 Paris Konferansı'nda belirlendi. Bu konferans sonucunda İtalya, Macaristan, Bulgaristan, Romanya ve Finlandiya ile 10 Şubat 1947'de Paris Antlaşması, Japonya ile 8 Eylül 1951'de San Francisco Antlaşması imzalandı. II. Dünya Savaşı sonunda Almanya ve Avusturya ile barış antlaşması imzalanmamıştır. Rapallo Antlaşması (1922), I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya ile Sovyet Rusya arasındaki sorunları sona erdirmiştir.

CEVAP: C

19. Dörtlü Takrir (Kararlar); Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koralan ve Fuat Köprülü tarafından imzalanan, CHP yönetimine ilişkin eleştiri ve önerileri içeren belgedir. Dörtlü Takrir, 1946'da Demokrat Parti'nin kurulmasında etkili olmuştur.

12 Temmuz Beyannamesi (1947), İsmet İnönü tarafından yayınlanan ve CHP ile DP'ye eşit mesafede olduğunu ifade eden belgedir. 7 Eylül Kararları (1946) ile Cumhuriyet tarihinde ilk kez devalüasyon yapıldı. Türkiye'de devletçi ekonomiden liberal serbest pazar ekonomisine geçişin ilk adımı bu kararlarla gerçekleşmiştir.

24 Ocak Kararları (1980), Türkiye'de karma ekonomik sistemden serbest piyasa ekonomisine tam olarak geçişini sağladı.

12 Mart Bildirisi (1971), TSK'nın verdiği muhtıra sonucunda Süleyman Demirel hükûmeti istifa etti. Nihat Erim başkanlığında partiler üstü bir hükûmet kuruldu.

CEVAP: D

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ) - I

1. Gümrük Tarife Kanunu 1929 → Atatürk Döneminde çıkarıldı.

Çiftçi Topraklandırma kanunu → 1945
Varlık Vergisi Kanunu → 1942
Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu → 1944
Millî Korunma Kanunu → 1940

Inönü döneminde
(1938 – 1950) çıkarıldı.

CEVAP: C

2. Yalta Konferansı (1945) sonunda ABD, SSCB ve İngiltere tarafından "Kurtulan Avrupa Hakkında Bildiri" yayınlandı. Bu bildiri ile Avrupa'da demokratik bir düzenin kurulması kararı alınmıştır.

CEVAP: A

3. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Demokratik Almanya, Macaristan, Bulgaristan, Romanya, Polonya ve Çekoslovakya'da SSCB'nin etkisiyle komünist rejimler kurulmuş ve böylece Doğu Bloku ortaya çıkmıştır. Yugoslavya ve Arnavutluk'ta komünist rejimler kurulmakla birlikte, SSCB'nin etkisiyle gerçekleşmemiştir. Bu ülkelerin komünist partileri II. Dünya Savaşı sırasında Almanlara karşı direniş güçleri oluşturmuşlar ve savaştan sonra ülkede kontrolü sağlamışlardır.

CEVAP: D

4. Bağdat Paktı (1955); Türkiye, İngiltere, İran, Irak ve Pakistan'ın katılımıyla kurulmuştur. Suriye üye devletlerden biri değildir. 1959'da Irak'ın çekilmesiyle paktın adı CENTO (Merkezi Anlaşma Örgütü) olarak değiştirilmiştir. 1979'da Pakistan ve İran'ın çekilmesiyle fiilen ortadan kalkmıştır.

CEVAP: B

5. II. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya, Kore ve Vietnam ikiye ayrılmıştır. 1945 Yalta Konferansı ile Kore, ABD ve SSCB arasında iki işgal bölgesine ayrılmıştır. II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD ile SSCB'nin Kuzey ve Güney Kore'yi birleştirme müzakereleri sonuç veremeyince 1950'de Kore Savaşı başlamıştır.

CEVAP: E

6. Comecon, 25 Ocak 1949'da komünist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma sağlamak amacıyla kuruldu. SSCB, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Polonya ve Çekoslovakya kurucu üyelerdir. Arnavutluk, Demokratik Almanya, Moğolistan ve Küba daha sonra üye olan devletlerdir.

Cominform, 5 Ekim 1947'de Sovyet Rusya, Yugoslavya, Bulgaristan, Romanya, Macaristan, Polonya, Çekoslovakya, Fransa ve İtalya komünist partilerinin yayınladıkları bildiri ile kuruldu.

Varşova Paktı (1955), NATO'ya karşı Doğu Bloku'nda savunma ve işbirliği sağlamak amacıyla kuruldu. SSCB, Arnavutluk, Romanya, Demokratik Almanya, Bulgaristan, Polonya, Çekoslovakya ve Macaristan pakta üye devletlerdir.

Çelik Pakt, 22 Mayıs 1939'da Almanya ve İtalya tarafından kurulmuştur.

Balkan Paktı, 1953'te Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya'nın katılımıyla kuruldu.

CEVAP: C

7. Süveyş Krizi (1956), Mısır lideri Nasır'ın Süveyş Kanalı'nı millileştirdiğini ilan etmesiyle ortaya çıkmıştır. Süveyş Krizi'nde İngiltere ve Fransa İsrail'i desteklemiştir. Süveyş Krizi'nde SSCB Arap'ları desteklemiştir. ABD ve SSCB'nin baskısıyla İngiltere ve Fransa'nın geri adım atmasıyla kriz sona ermiştir.

CEVAP: D

8. Millî Kalkınma Partisi'nin kurulması → 1945
Türkiye'nin Avrupa Konseyi'ne üye olması → 1949
Türkiye'nin Kore'ye asker göndermesi → 1950
Türkiye'nin Balkan Paktı'na katılması → 1953

CEVAP: D

9. 1950'de yapılan seçimleri Demokrat Parti kazanmış ve tek başına iktidara gelmiştir. TBMM'nin açılmasıyla yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi Celal Bayar kazanmıştır. Celal Bayar'ın cumhurbaşkanı seçilmesiyle Adnan Menderes Demokrat Parti genel başkanlığını ve bakanlık görevini üstlenmiştir. 1950 – 1960 yılları arasında Adnan Menderes başbakanlık görevini üstlenmiştir. 1960 Askerî Darbesiyle Demokrat Parti dönemi sona ermiştir.

CEVAP: E

10. 1950 seçimleri sonucunda İsmet İnönü'nün yerine TBMM Celal Bayar'ı cumhurbaşkanı seçmiştir. Celal Bayar, aynı zamanda Türkiye'nin ilk sivil cumhurbaşkanıdır. 1950 – 1960 yılları arasında Celal Bayar bu görevi yürütmüştür. 1960 Askerî Darbesiyle Celal Bayar'ın görevi sona ermiştir.

CEVAP: A

11. Demokrat Parti döneminde 1954'te Osmanlı'dan kalan dış borçlar tamamen ödendi. 1958'de Türkiye IMF'den ilk kez borç aldı.

CEVAP: D

12. Millet Partisi (1948), Demokrat Parti'nin iktidara karşı muhalefeti ni yetersiz gören bazı Demokrat Partili milletvekilinin ayrılarak kurduğu bir partidir.

Millî Kalkınma Partisi (1945), II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ilk muhalefet partisidir. Hürriyet Partisi (1955), Demokrat Partiden ayrılan milletvekilleri tarafından kurulmuştur. Cumhuriyetçi Millet Partisi (1954), Millet Partisi'nin 1954'te kapatılmasıyla yerine kurulan partidir.

Adalet Partisi, (1961), Demokrat Parti'nin 1960 askeri darbesiyle kapatılmasından sonra, bu partinin mirasına sahip çıkan partidir.

CEVAP: C

13. Millî Kalkınma Partisi (1945), II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ilk muhalefet partisi olmakla birlikte, 1946 seçimlerine katılamamış ve TBMM'de temsil edilmemiştir. Demokrat Parti, Cumhuriyet Halk Partisi, Millet Partisi, Cumhuriyetçi Millet Partisi ve Hürriyet Partisi 1946 – 1960 yılları arasında TBMM'de temsil edilen siyasi partilerdir.

CEVAP: A

14. Demokrat Parti dönemi 1950 – 1960 yıllarını kapsar. 1950 - 1960 yılları arasında Celal Bayar cumhurbaşkanlığı yapmıştır. İsmet İnönü 1938 – 1950, Cemal Gürsel 1961 – 1966 yılları arasında cumhurbaşkanlığı yapmıştır.

CEVAP: B

15. 7 Eylül Kararları (1946), Cumhuriyet döneminin ilk devalüasyon kararıdır. Bu kararlar ile Türk lirasının değeri düşürülerek ithalat kolaylaştırılmış, bankaların altın satmasına izin verilmiştir. Türkiye'de devletçi ekonomiden liberal serbest pazar ekonomisine geçişin ilk adımı bu kararlarla gerçekleşmiştir.

CEVAP: B

16. Dörtlülük Takrir'in imzacıları Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan ve Fuat Köprülü tarafından 1946'da Demokrat Parti kuruldu. Celal Bayar, Demokrat Parti'nin ilk genel başkanidir. 1950'de Celal Bayar'ın cumhurbaşkanı seçilmesiyle Adnan Menderes Demokrat Parti'nin başkanı olmuştur.

CEVAP: A

17. SPUTNİK, 1957'de SSCB tarafından uzaya gönderilen ilk uydudur. VOSTOK, SSCB tarafından uzaya gönderilen ilk uzay aracıdır. PHOENIX, APOLLO ve MERKÜR, ABD tarafından uzaya gönderilen uzay araçlarıdır.

CEVAP: A

18. II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1945'te Nuri Demirağ tarafından Millî Kalkınma Partisi adıyla ilk muhalefet partisi kurulmuştur. Celal Bayar, Adnan Menderes ve Hasan Polatkan Demokrat Parti'nin önemli politikacıları arasında yer alır. Fevzi Çakmak, Millet Partisi'nin (1948) kurucusudur.

CEVAP: B

19. Celal Bayar, Adnan Menderes, Refik Koraltan ve Fuat Köprülü Dörtlülük Takrir'in imzacıları olarak CHP'den ayrılarak 1946'da Demokrat Parti'yi kurmuşlardır. Hasan Polatkan, Demokrat Parti iktidarında Maliye Bakanlığı yapmış, ancak Dörtlülük Takrir'in imzacıları arasında yer almaz.

CEVAP: D

20. 1946'da Türkiye'de ilk kez tek dereceli ve çok partili seçimler yapılmıştır. 1946 seçimlerini CHP kazanmıştır. Bu seçimler sonucunda meclise CHP, DP ve bağımsızlar girmiştir. Millî Kalkınma Partisi (1945), II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ilk muhalefet partisi olmakla birlikte 1946 seçimlerine katılamamış ve meclise girememiştir.

CEVAP: C

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI) - I

1. Türkiye, 1923 Lozan Barış Antlaşması'yla Kıbrıs'ın İngiltere'ye ait olduğunu kabul etti. Kıbrıs Rumları Enosis'i gerçekleştirmek amacıyla 1931'de ilk kez ayaklandılar. Yunanistan 1951'de Kıbrıs'ın kendisine verilmesi için İngiltere'ye resmen başvurdu. Yunanistan'ın isteği İngilizler tarafından reddedilince, Yunanistan 1954'te Birleşmiş Milletlere başvurdu. Kıbrıs'ta self – determinasyon ilkesinin uygulanmasını isteyen Yunanistan'ın talebi Birleşmiş Milletler tarafından reddedildi. Bu gelişmeler sonucunda Türkiye Kıbrıs konusunda harekete geçti. Böylece Kıbrıs sorunu İngiltere, Türkiye ve Yunanistan'ın taraf olduğu bir sorun hâline geldi.

CEVAP: E

2. 9 – 14 Eylül 1960'ta Bağdat'ta yapılan bir konferans sonucunda petrol ihraç eden ülkeler teşkilatı anlamına gelen "OPEC" kuruldu. Suudi Arabistan, İran, Kuveyt, Irak ve Venezüela OPEC'in kurucu üyeleridir. Katar, Libya, Endonezya, Ekvador ve Birleşik Arap Emirlikleri teşkilata sonradan üye olmuşlardır.

CEVAP: C

3. Yumuşama (Detant); uluslararası ilişkilerde Doğu ve Batı Bloku'nun gerginliği azaltmak için karşılıklı görüşmeyi tercih etmesiyle ortaya çıkmıştır. 1958'de Berlin Buhranı sonrasında Doğu ve Batı Bloku arasındaki ilk ilişkiler kuruldu. 1961'de ABD ve SSCB'nin görüşmesiyle Yumuşama Dönemi başladı. Vietnam Savaşı (1964), Salt – I. Antlaşması (1972) ve Helsinki Nihai Senedi (1975) Yumuşama Dönemi gelişmeleri arasında yer alır.

CEVAP: E

4. Akritas Planı, 21 Nisan 1966 tarihli Patris Gazetesi'nde yayınlanan bu plana göre ani bir saldırı ile Türk halkı yok edilecek ve Kıbrıs Yunanistan'a bağlanacaktır. Bu planı hazırlayanlar arasında Cumhurbaşkanı Makarios, Meclis Başkanı Klerides ve Akritas kod adıyla İçişleri Bakanı Yorgacis yer almıştır. Enosis, Megala Idea hedefi doğrultusunda Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanmasını ifade etmektedir. Acheson, 1963'te ABD'nin Kıbrıs sorununu çözmek amacıyla önerdiği plandır.

CEVAP: B

5. 1960 Askerî Darbesi'nden sonra Millî Birlik Komitesi ve Temsilciler Meclisi'nden oluşan Kurucu Meclis tarafından hazırlanan 1961 Anayasası yapılan halk oylaması ile yürürlüğe girmiştir. 1961 Anayasası ile parlamentonun çıkardığı yasaların Anayasa'ya uygunluğunu denetlemek ve özgürlükleri korumak amacıyla Anayasa Mahkemesi kuruldu. Anayasa Mahkemesi'nin yanı sıra 1961 Anayasası ile Cumhuriyet Senatosu ve Yüksek Hâkimler Kurulu ortaya çıkan yeni kurumlardır.

CEVAP: E

6. II.Dünya Savaşı'ndan sonra Doğu ve Batı Bloklarının dışında kendilerini bağılantısız olarak ifade eden bir hareket ortaya çıktı. Bu hareketin önde gelen devletleri Kore Savaşı sırasında bağılantısızlığını ilan eden Hindistan, Mısır ve Yugoslavya'dır. Nehru (Hindistan), Nasır (Mısır) ve Tito (Yugoslavya) Bağılantısızlık hareketinin ortaya çıkmasında etkili olan liderlerdir.

CEVAP: E

7. 12 Mart 1971 Askerî Muhtırası'ndan sonra Süleyman Demirel başbakanlıktan istifa etti. 1971 – 1973 yılları arasında Nihat Erim, Ferit Melen ve Naim Talu başbakanlığın da hükûmetler kurulmuştur. Sadi İrmak 1975'te bir süre başbakanlık yapmıştır.

CEVAP: C

8. 12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'nden sonra Türk Silahlı Kuvvetleri adına Genelkurmay Başkanı Kenan Evren başkanlığında kuvvet komutanlarından oluşan Millî Güvenlik Konseyi ülke yönetimini üstlenmiştir. Millî Birlik Komitesi, 1960 Askerî Darbesi'nden sonra Cemal Gürsel başkanlığında ülke yönetimini üstlenmiştir. Cumhuriyet Senatosu ve Millî Güvenlik Kurulu 1961 Anayasası'yla kurulmuştur. Silahlı Kuvvetler Birliği, 1960 Askerî Darbesinden sonra ordu içinde yeniden darbe yapmak amacıyla ortaya çıkan oluşumdur.

CEVAP: A

9. 1980 Askerî Darbesi'nden sonra Bülent Ulusu başkanlığında bakanlar kurulu oluşturuldu. 1983'te seçimler yapılınca kadar Bülent Ulusu başbakanlık görevini üstlenmiştir. Nihat Erim, Ferit Melen, Naim Talu ve Sadi İrmak 1970-1980 yılları arasında Türkiye'de başbakanlık yapmışlardır.

CEVAP: D

10. Sina (1974) ve Camp David (1978) Mısır ile İsrail arasındaki savaşları sona erdiren barış antlaşmalarıdır. Cezayir Antlaşması (1975), İran ile Irak arasındaki sorunları geçici olarak çözüme kavuşturan antlaşmadır.

CEVAP: C

11. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), 17 Temmuz 1962'de çıkarılan bir kanunla kuruldu. TÜBİTAK'ın amacı; kalkınma planları doğrultusunda bilimsel araştırmalar yapmak ve yaptırmak, bu araştırmalar arasında eş güdüm sağlamaktır. TİKA → Türk İş Birliği ve Kalkınma İdaresi Ajansı (Başkanlığı) → 1992'de kuruldu. DPT → Devlet Planlama Teşkilatı → 1960'ta kuruldu. TÜİK → Türkiye İstatistik Kurumu TÜRKSOY → Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi → 1993'te kuruldu.

CEVAP: C

12. 1982 Anayasası'nın kabulünden sonra 6 Kasım 1983'te yapılan seçimlere Anavatan Partisi (ANAP), Halkçı Parti (HP) ve Milliyetçi Demokrasi Partisi (MDP) katıldı. 1983 seçimlerini kazanan ANAP, Turgut Özal başkanlığında tek başına iktidar oldu.

CEVAP: E

13. 1961 - 1965 yılları arasında Türkiye koalisyon hükûmetleri tarafından yönetildi. 10 Ekim 1965'te yapılan seçimleri Adalet Partisi kazandı. 27 Ekim 1965'te Süleyman Demirel başkanlığında başlayan AP iktidarı 12 Mart 1971 Askerî Muhtırası'na kadar devam etmiştir.

CEVAP: A

14. 12 Mart 1971 Askerî Muhtırası'ndan sonra Süleyman Demirel istifa etti. Nihat Erim başbakanlığında meclis dışından ve farklı partilerin milletvekillerinden oluşan geniş tabanlı ve hiçbir siyasi partiyle doğrudan ilişkili olmayan bir hükûmet kuruldu.

CEVAP: B

15. 15 Ekim 1961'de yapılan seçimlere Cumhuriyet Halk Partisi (CHP), Adalet Partisi (AP), Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi (CKMP) ve Yeni Türkiye Partisi (YTP) katılmıştır. Türkiye İşçi Partisi (TİP), ilk kez 1965'te yapılan seçimlere katılmıştır.

CEVAP: D

16. Cemal Gürsel, 1960 Askerî Darbesi sonucunda ülke yönetimini üstlenen Millî Birlik Komitesi'nin başkanlığını yapmıştır. 1961 seçimleri sonucunda oluşan meclis Cemal Gürsel'i cumhurbaşkanlığına seçti.

CEVAP: A

17. 1960 Askerî Darbesi sonucunda Demokrat Parti iktidarı sona erdi. Bu müdahale sonucunda anayasa yürürlükten kaldırılarak, meclis feshedildi. Demokrat Parti'nin mirasına Adalet Partisi ile Yeni Türkiye Partisi sahip çıkmıştır. Adalet Partisi 1965 seçimleriyle birlikte Demokrat Parti'nin seçmenlerini bünyesinde toplamayı başarmıştır. Demokrat Parti'nin geleneği Adalet Partisi ile devam etmiştir.

CEVAP: D

18. 1957 Roma Antlaşması'yla Avrupa Ekonomik Topluluğu kuruldu. Türkiye, Temmuz 1959'da Avrupa Ekonomik Topluluğu'na üyelik için ilk kez başvuru da bulundu. 1963'te Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye arasında ilk antlaşma olan Ankara Antlaşması imzalandı.

CEVAP: E

19. ASALA (Ermenistan Kurtuluşu için Ermeni Gizli Ordusu), Ermeni sorununu canlandırmak amacıyla kurulan örgüttür. ASALA, Ermeni iddialarını dünya kamuoyuna duyurmak ve Türkiye'ye kabul ettirmek amacıyla Türk diplomatlarına yönelik suikast faaliyetlerinde bulunmuştur.

CEVAP: C

20. 27 Mayıs 1960 Askerî Darbesi sonucunda Demokrat Parti kapatılmış, anayasa yürürlükten kaldırılarak, meclis feshedilmiştir. Cumhurbaşkanı, başbakan, pek çok bakan ve milletvekili yargılanmıştır. Yassıada mahkemeleri sonucunda Başbakan Adnan Menderes, Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu ve Maliye Bakanı Hasan Polatkan idam edilmiştir.

CEVAP: E

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI) - II

1. 1955'te düzenlenen Bandung Konferansı'nda daha önce Çin ile Hindistan arasında kabul edilen "barış içinde birarada yaşamanın beş ilkesi" üzerinde anlaşmaya varıldı. Siyasi bağımsızlık, askerî ittifaklara katılmama, kendi topraklarında başka devletlere askerî üsse izin vermemeye, ikili ittifaklara girmeme ve millî kurtuluş savaşlarını destekleme barış içinde bir arada yaşamanın beş ilkesi olarak belirlenmiştir.

CEVAP: E

2. 1955 Bandung Konferansı ile bağılantısızlık akımı ortaya çıktı. 1961'de Yugoslavya ve Mısır öncülüğünde düzenlenen Belgrad Konferansı ile "Bağılantısızlık Hareketi" resmen başlamıştır.

CEVAP: B

3. "Bağılantısızlık" akımı ilk olarak Endonezya'da yapılan Bandung Konferansı ile ortaya çıktı. Yugoslavya (1961), Mısır (1964), Zambiya (1970) ve Küba (2006) Bağılantısızlar Hareketi'nin toplandığı ülkelerdir.

CEVAP: E

4. Birleşmiş Milletler kararıyla Filistin topraklarında İsrail Devleti'nin kurulması üzerine 1948 Arap – İsrail Savaşı başlamıştır. Bu savaşta Mısır, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Irak İsrail'e karşı savaşan Arap ülkeleridir.

CEVAP: E

5. 1955'te düzenlenen Bandung Konferansı'yla Doğu ve Batı Blokları dışında, uluslararası politikada "Bağılantısızlık" akımı ortaya çıktı. 1961'de düzenlenen Belgrad Konferansı'yla bağılantısızlık hareketi resmen başlamıştır.

CEVAP: C

6. 1954'te Çin ile Hindistan arasında yapılan anlaşma ile "barış içinde bir arada yaşamanın beş ilkesi" kabul edildi. 1955'te düzenlenen Bandung Konferansı'nda "barış içinde bir arada yaşamanın beş ilkesi" üzerinde anlaşma sağlanmış ve konferansta alınan en önemli karar olmuştur.

CEVAP: D

7. "Barış içinde bir arada yaşamanın beş ilkesi" 1954'te Çin Başbakanı ile Hindistan Başbakanı arasında kabul edilerek ilk kez dünyaya tanıtılmıştır. Bu ilkeler daha sonra düzenlenen Bandung Konferansı'nda da kabul edilmiştir.

CEVAP: A

8. "Bağılantısızlık" akımı Doğu ve Batı Blokları dışında kalan ülkelerin oluşturduğu bir harekettir. Bu akımın öncülüğünü Kore Savaşı sırasında bağılantısızlığını ilan eden Yugoslavya, Hindistan ve Mısır yapmıştır.

CEVAP: E

9. Bandung Konferansı (1955), sömürgecilğe karşı halkların kendi kaderlerini belirleme haklarını benimseyen Asya ve Afrika'dan yirmi dört ülkenin katılımıyla düzenlenmiştir. Bandung Konferansı'nın amacı, bağımsızlığına yeni kavuşan Asya ve Afrika ülkelerinin ABD ve SSCB karşısında varlıklarını korumak için birlik ve dayanışmalarını sağlamaktır.

CEVAP: A

10. Küba Buhranı, 1962'de SSCB'nin Küba'ya füze yerleştirmesi üzerine çıktı. Bu gelişme ABD ile SSCB arasında bir nükleer savaş ihtimalini ortaya çıkardı. Nükleer savaş ihtimali karşısında iki devlet geri adım atmak zorunda kaldı. SSCB'nin Türkiye'deki Jüpiter füzelerinin sökülmesi karşılığında Küba'daki füzeleri sökebileceğini bildirmesi ve Türkiye'deki füzelerin sökülmesiyle "Küba Buhranı" sona ermiştir.

CEVAP: B

11. Salt - I Antlaşması → 1972 → ABD ve SSCB savunma füzelerinin sınırlandırılması konusunda anlaştı. Helsinki Nihai Senedi → 1975 → Uluslararası ilişkilerde barış ve iş birliğinin esas alınması kararlaştırıldı. Salt - II Antlaşması → 1979 → ABD ve SSCB uzun menzilli nükleer silahların sınırlandırılması konusunda anlaştı.

CEVAP: C

12. 1947'de İngiltere'nin bölgeden çekilmesiyle Hindistan ve Pakistan adıyla iki bağımsız devlet ortaya çıkmıştır. Bu iki devlet bağımsız olmalarından itibaren birbirleriyle sorunlar yaşamıştır. Keşmir bölgesi Hindistan ile Pakistan arasındaki çatışmaların temel nedenidir. Keşmir Sorunu çerçevesinde iki devlet 1948'de ilk kez savaşmıştır. Birleşmiş Milletler kararı ile Keşmir'de halk oylaması yapılması şartıyla ateşkes sağlanmıştır. Hindistan, Birleşmiş Milletler kararına rağmen büyük bir bölümüne sahip olduğu Keşmir'de halk oylaması yapmamıştır.

CEVAP: C

13. II. Dünya Savaşı'ndan sonra sömürge konumunda olan ülkelerin bağımsızlıklarını elde etmesiyle uluslararası ilişkilerde Doğu ve Batı Blokları dışında kendini bağılantısız olarak ifade eden bir güç ortaya çıkmıştır. Hindistan, Yugoslavya ve Mısır Bağılantısızlar Hareketi'nin önde gelen devletleridir. Kore Savaşı'nda Mısır, Yugoslavya ve Hindistan bağılantısızlığını ilan etmiştir.

CEVAP: E

14. Doğu ve Batı Blokları arasındaki sorunları çözmek amacıyla ABD, Kanada ve Amavutluk dışında bütün Avrupa devletlerinin katılımıyla Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı (AGİK) Helsinki'de düzenlenmiştir. (Helsinki Konferansı) Bu konferans sonucunda uluslararası ilişkilerde barış ve iş birliği kapsayan Helsinki Nihai Senedi 1 Ağustos 1975'te imzalandı.

CEVAP: B

15. Helsinki Konferansı (Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı), Doğu ve Batı Blokları arasında güvenlik ve iş birliğini güçlendirmek amacıyla düzenlenmiştir.

CEVAP: A

16. Salt - I ve Salt - II Antlaşmaları ABD ile SSCB arasında nükleer silahları sınırlandırmak amacıyla yapılmıştır. 1979'da imzalanan Salt - II Antlaşması SSCB'nin Afganistan'ı işgal etmesiyle ABD kongresi tarafından onaylanmamıştır.

CEVAP: D

17. Küba Buhranı (1962) ile SSCB ve ABD arasında yaşanan füze krizinin uzlaşma ile çözülmesi nükleer silahların sınırlandırılmasında etkili olmuştur. 1963'te ABD, SSCB ve İngiltere arasında Moskova'da "Nükleer Denemelerin Kısmen Yasaklanması Antlaşması" imzalandı.

CEVAP: C

18. Küba Buhranı → SSCB'nin Küba'ya füze yerleştirmesi üzerine ortaya çıktı. → ABD ile SSCB karşı karşıya geldi. Keşmir Sorunu → Hindistan ile Pakistan arasında ortaya çıktı. → SSCB Hindistanı, ABD Pakistan'ı destekledi. → SSCB ile ABD karşı karşıya geldi. Süvey Krizi → Mısır'ın Süvey Kanalı'nı millileştirmesi üzerine ortaya çıktı. → Mısır'a karşı İngiltere, Fransa ve İsrail ittifak kurdu. → SSCB ve ABD birlikte hareket ederek İngiltere ve Fransa'nın geri adım atmasını sağladı.

CEVAP: D

19. 1969'da SSCB ile ABD arasında nükleer silahları sınırlandırmak amacıyla Helsinki'de Salt - I Görüşmeleri yapıldı. Bu görüşmeler sonucunda 1972'de Moskova'da savunma füzelerini sınırlandıran Salt - I Antlaşması imzalandı. Bu antlaşma ile iki devlet arasındaki sorunların barışçı yollarla çözülmesi süreci başlatıldı. ABD - SSCB arasındaki ilişkilerin temel esasları belirlendi. Nükleer silahları sınırlandırmak amacıyla görüşmelerin başladığı 1969 yılı aynı zamanda "Yumuşama Dönemi"nin başlangıcı olarak kabul edilir.

CEVAP: D

20. Helsinki Nihai Senedi, 1 Ağustos 1975'te Avrupa Güvenlik ve İş Birliği Konferansı'nın "Sonuç Belgesi" olarak konferansa katılan devletler tarafından imzalanmıştır. Schuman Bildirisi (1950), Avrupa Birliğinin temelini oluşturan belgedir. Atlantik Bildirisi (1941), II. Dünya Savaşı sırasında ABD ve İngiltere tarafından yayınlanan ve Birleşmiş Milletlerin temelini oluşturan belgedir. Acheson Planı (1963), ABD tarafından Kıbrıs sorununu çözmek amacıyla önerilen plandır. Kyoto Protokolü (2005), küresel ısınma ile ilgili olarak hazırlanmıştır.

CEVAP: C

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI) - III

1. 1957 Roma Antlaşması'yla Avrupa Ekonomik Topluluğu kurulmuştur.
1951 Paris Antlaşması'yla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kurulmuştur.
1992 Maastricht Antlaşması'yla Avrupa Topluluğu Avrupa Birliğini adını almıştır.
1967 Brüksel Antlaşması Avrupa Ekonomik Topluluğu Avrupa Topluluğu adını almıştır.
1959 Zürih Antlaşması'yla Kıbrıs'ta bağımsız bir cumhuriyet kurulması kararlaştırıldı.

CEVAP: A

2. 1996'da Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın katılımıyla Şanghay Beşlisi adıyla bir teşkilat kuruldu. 2001'de Özbekistan'ın katılımıyla Şanghay İş Birliği Örgütü adını almıştır. Güney Kore bu teşkilata üye değildir.

CEVAP: E

3. 1993'te Dağlık Karabağ'da Ermenistan tarafından Hocalı Katliamı gerçekleştirilmiştir. Dağlık Karabağ, Ermenistan ve Azerbaycan arasında sorun olan temel konudur. Dağlık Karabağ günümüzde Ermenistan'ın işgali altında bulunmaktadır.

CEVAP: E

4. Bakü – Tiflis – Ceyhan petrol boru hattı projesi ile Azeri petrolünün Avrupa'ya taşınması amaçlanmıştır. BTC petrol boru hattı projesinin içerisinde Azerbaycan, İngiltere, ABD, Norveç, Türkiye, İtalya, Japonya, Fransa ve Suudi Arabistan yer almıştır. Rusya, Ermenistan ve İran BTC'ye karşı çıkan devletlerdir.

CEVAP: D

5. Aliya İzzetbegoviç, Bosna Savaşı (1992 – 1995) sırasında ve Bosna – Hersek'in bağımsızlığını kazanmasında önemli rol oynayan liderdir. Aliya İzzetbegoviç, 1990'da yapılan seçimler sonucunda Bosna – Hersek'in ilk devlet başkanı seçilmiştir.

CEVAP: B

6. Körfez Savaşı sonucunda Birleşmiş Milletler aldığı kararla Irak Hükümetine 36. paralelin kuzeyi ile 32. paralelin güneyine uçak ve ağır silah geçirmeme yükümlülüğünü kabul ettirdi. Bu çerçevede 1991'de 36. paralelin kuzeyini kontrol altında tutmak ve Irak'ın ateşkes koşullarına uyup uymadığını kontrol etmek amacıyla ABD, İngiltere, Fransa ve Türkiye'nin katıldığı merkezi İncirlik Üssü olan "Çevik Güç" kurulmuştur.

CEVAP: D

7. Yugoslavya'nın dağılmasıyla 1992-1995 yılları arasında Bosna Savaşı gerçekleşmiştir. Bosna Savaşı 1995'te imzalanan Dayton Antlaşması'yla sona ermiştir.

CEVAP: C

8. 1991'de yapılan seçimler sonucunda ANAP iktidarı sona ermiştir. Seçimler sonucunda Süleyman Demirel başkanlığında DYP – SHP koalisyon hükümeti kurulmuştur.

CEVAP: A

9. Kyoto Protokolü, küresel ısınma ile mücadele etmek amacıyla "BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi" ne ek olarak hazırlanan belgedir. 1997'de Japonya'nın Kyoto şehrinde görüşülmeye başlanan protokol 2005'te yürürlüğe girmiştir.

CEVAP: D

10. Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı, 1992'de İstanbul'da yapılan toplantıyla kuruldu. Türkiye, Arnavutluk, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya, Ukrayna, Yunanistan ve Sırbistan bu teşkilata üye olan ülkelerdir. Almanya, ABD, Avusturya, Beyaz Rusya, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Hırvatistan, İsrail, İtalya, Mısır, Polonya, Slovakya ve Tunus teşkilatın gözlemci ülkeleridir.

CEVAP: B

11. Annan Planı, Kıbrıs sorununu çözmek amacıyla BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın Türk ve Rum tarafına sunduğu öneridir. Annan Planı, 2004'te referanduma sunulmuştur. Bu planı Türkler kabul etmiş ancak Rumlar reddetmiştir.

CEVAP: A

12. Somali (1993 – 1994), Bosna – Hersek (1993 -2004), Arnavutluk (1997), Kosova (1999), Afganistan (2002) ve Lübnan (2006) Türkiye'nin uluslararası örgütler aracılığıyla asker gönderdiği ülkelerdir.

CEVAP: C

13. 12 Eylül 1980 Askerî Darbesi sonucunda siyasi partiler kapatılmış; Süleyman Demirel, Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan ve Alparslan Türkeş'e siyaset yasağı getirilmiştir. Erdal İnönü 1980'den sonra siyasete girmiştir. 1987'de yapılan referandumla bu politikacıların siyasi yasakları kalkmıştır.

CEVAP: E

14. 1989'da Kenan Evren'in cumhurbaşkanlığı süresinin dolmasıyla, Turgut Özal 31 Ekim 1989'da TBMM tarafından cumhurbaşkanı seçildi. Turgut Özal'ın yerine Yıldırım Akbulut ANAP Genel Başkanı ve Başbakan olmuştur.

CEVAP: C

15. Irak'ın 2 Ağustos 1990'da Kuveyt'i işgal etmesiyle "Körfez Krizi" ortaya çıkmıştır. BM Güvenlik Konseyi'nin kararı ile Irak'a karşı koalisyon güçleri tarafından başlatılan saldırı sonucunda Irak 28 Şubat 1991'de ateşkes istedi. Böylece "Körfez Savaşı" sona erdi.

CEVAP: C

16. Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesi sonucunda ortaya çıkan "Körfez Krizi" ile petrol fiyatlarının artması sanayileşmiş ülkeleri olumsuz yönde etkilemiştir. Petrol fiyatlarının yükselmesi SSCB'yi ekonomik açıdan olumlu yönde etkilemiş, SSCB krizden yararlanarak 30 milyar dolar kâr yapmıştır.

CEVAP: B

17. Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne ek niteliğindeki Kyoto Protokolü Şubat 2005'te yürürlüğe girmiştir. ABD, Kyoto Protokolü'nü reddeden ülkedir.

CEVAP: E

18. Türkiye 30 Mayıs 2008'de Kyoto Protokolü'nü imzalayacağını açıklamış ve 13 Mayıs 2009'da protokolü imzalamıştır.

CEVAP: E

19. Bosna Savaşı çerçevesinde Saraybosna, Gorzde, Serebrenika, Tuzla, Zepa ve Bihaç 1993'te Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından güvenli bölge ilan edildi. 1995'te Sırp tarafı tarafından Serebrenika'da Bosnalı Müslümanlara karşı bir katliam yapılmıştır.

CEVAP: A

20. Bosna Savaşı (1992 – 1995), 14 Aralık 1995'te imzalanan Dayton Antlaşması'yla sona erdi. Dayton Antlaşmasını Yugoslavya, Hırvatistan ve Bosna – Hersek imzalamıştır.

CEVAP: C

21. Türkiye, 1987'de tekrar Avrupa Birliği'ne tam üyelik müracaatında bulunmuştur. AB, Türkiye'nin üyelik konusunda ehliyeti olduğunu belirtmekle birlikte, bir sonraki genişleme sürecine kadar beklenilmesini ve Gümrük Birliği sürecinin tamamlanmasını önermiştir. Bunun sonucunda Türkiye ile Avrupa Birliği arasında yapılan Gümrük Birliği Antlaşması, 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girmiştir.

CEVAP: E

İLK TÜRK DEVLETLERİ - I

1. İslamiyet öncesinde Avarlar, Macarlar, Tuna Bulgarları, Peçenekler ve Kumanlar (Kıpçaklar) Hristiyanlığı benimsemiştir. Macarlar, Hristiyanlığın Katolik mezhebini, diğerleri Ortodoks mezhebini benimsemişlerdir.

CEVAP: E

2. Peçenekler hem Orta Asya hem de Avrupa'da boy düzeyinde siyasi faaliyette bulunmuştur. Peçenekler hiçbir dönemde devlet kuramamıştır. Karluklar hem kendi devletlerini kurmuşlar hem de Karahanlı devletinin kurulmasında rol oynamışlardır. Oğuzlar; Oğuz Yabgu, B. Selçuklu, Anadolu Selçuklu, Osmanlı, Akkoyunlu, Karakoyunlu ve Safevi devletlerini kurmuşlardır.

CEVAP: A

3. Boylara yönetici olarak gönderilen hanedan üyelerine "Şad" denir. Yabgu – Ülkenin batısını yöneten görevli
Toygun – Kurultay üyeleri için kullanılan kavram
Tarkan – Komutan
Tudun – Vergi memuru

CEVAP: B

4. Manas Destanı – Kırgızlar
Göç Destanı – Uygurlar
Türeyiş Destanı – Uygurlar

CEVAP: E

5. İslamiyet öncesi Türklerde Uygurlara kadar hayvancılık temel ekonomik etkinliktir. Hayvancılık önemli bir ekonomik etkinlik olduğu için, hayvanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla göçebe yaşam tarzı benimsenmiştir. Hayvancılıkla bağlantılı olarak dericilik ve dokumacılık gelişen diğer ekonomik etkinliklerdir. Ekonomik faaliyetler toplumların sanat anlayışı üzerinde belirleyici olduğu için sanatla betimleme olarak süslemelerde hayvan figürleri kullanılmıştır.

CEVAP: E

6. İslamiyet öncesi Türklerde kurultaya (toy, kengeş) kurultaya katılma hakkına sahip olanlara "Toygun" denir. Dinî ve millî günlerde düzenlenen törenlere "Toy (Şölen)" denir.

CEVAP: D

7. Türk devletlerinde, devleti yönetme yetkisinin tanrı tarafından bir hanedana verildiğine inanılırdı. Bundan dolayı "ülke hanedan üyelerinin ortak malıdır." anlayışı benimsenmiştir. Ülkenin hanedan üyelerinin ortak malı olması her iki devletin ortak özelliğidir.

CEVAP: B

8. Türklerle özgü ilk alfabe (Köktürk – Orhun) ve madenî paranın ilk kez kullanılması Köktürkler dönemine aittir. Türklerde ilk düzenli ordu Asya Hun Devleti döneminde Mete Han tarafından kurulmuştur.

CEVAP: C

9. Asya Hun Devleti, tarihte kurulan ilk Türk devletidir. Türklerde ilk devlet teşkilatı ve düzenli ordu Hunlar döneminde kurulmuştur. Köktürkler döneminde madenî para ilk kez kullanılmıştır.

CEVAP: D

10. Tuyaç ve Keneşçi, İslamiyet öncesi Türklerde bilim insanları için kullanılan kavramlardır. Bedizci, Uygurlarda ressam için kullanılan kavramdır.

CEVAP: C

11. Köktürkler ticareti geliştirmek amacıyla hem Çin hem de Bizans (Doğu Roma) ile ticareti antlaşmalar imzalamıştır. Türkler ile Araplar arasındaki ticari ilişkiler Abbasiler döneminde başlamıştır.

CEVAP: E

12. Orhun Yazıtları, 1722'de İsveçli Strahlenberg tarafından bulunmuştur. 1893'te Danimarkalı dil bilgini Wilhelm Thomsen tarafından Orhun Kitabeleri okunmuştur.

CEVAP: B

13. Manas Destanı – Kırgızlar
Göç Destanı – Uygurlar
Türeyiş Destanı – Uygurlar
Alp Er Tunga Destanı – İskitler (Sakalar)
Oğuz Kağan Destanı – Asya Hun

CEVAP: A

14. Uygur alfabesi Türklerle özgü ikinci alfabedir. Soğd alfabesi örnek alınarak oluşturulmuştur. Uygurlar, Moğollar ve Karahanlılar bu alfabe kullanmışlardır.

CEVAP: D

15. Orhun (Köktürk) alfabesi Türklerle özgü ilk alfabedir. Türk tarihi ve edebiyatına ait ilk yazılı belgeler bu alfabe ile yazılmıştır. Orhun alfabesini II. Köktürk (Kutluk), Kırgızlar, Bulgarlar, Hazarlar ve Peçenekler kullanmıştır. I. Köktürk Devleti Orta Asya'da kurulan Avar Devleti'ne 552'de son vermiştir.

CEVAP: B

16. 12 Hayvanlı Türk Takvimi güneş yılı esasına dayanan bir takvimdir. Türklerin kendilerine özgü bir takvim oluşturması astronomi alanında bilgi birikiminin olduğunun göstergesidir.

CEVAP: C

17. Moğol (Cengiz) İmparatorluğu kurulduktan sonra, Kırgızlar Moğollara itaat eden ilk Türk topluluğudur. Karluklar Talas Savaşı'ndan sonra İslamiyet'i benimseyen ilk Türk topluluğudur. Karluklar Moğollara itaat eden ilk Müslüman – Türk topluluğudur. Uygurlar ise Moğolları kültürel açıdan etkileyen ve Moğolların Türkleşmesinde etkili olan Türk topluluğudur.

CEVAP: E

18. İslamiyet öncesi Türklerde ölen kişi eşyalarıyla birlikte "kurgan" adı verilen mezarlara gömülürdü. Kümbet anıt şeklinde mezarlardır. Kümbet ilk kez Uygurlar döneminde ortaya çıkmıştır. Balbal, ölen kişinin öldürdüğü düşman sayısını simgeleyen mezar taşıdır. Balbalların varlığı Türklerde heykel sanatının geliştiğinin göstergesidir. Örgin (taht) İslamiyet öncesi Türklerde hükümdarlık sembollerinden biridir.

CEVAP: A

1. Kavimler Göçü, Hun Türklerinin batıya göç etmesi sonucunda ortaya çıkan ve barbar kavimlerin yer değiştirmesine dayanan bir olaydır. (375)
Kavimler Göçü sonucunda;
- Roma İmparatorluğu doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrıldı. (395)
 - Batı Roma İmparatorluğu yıkıldı. (476)
 - Avrupa'da merkezi imparatorluklar güç kaybetti.
 - İlk Çağ kapandı. Orta Çağ başladı. Barbar kavimlerin kaynaşması sonucunda Avrupa'nın siyasi ve etnik yapısı değişti.
 - Avrupa'da feodal düzen (derebeylik) ortaya çıktı.
 - Kilise'nin gücü arttı. Avrupa'da skolastik düşünce ön plana çıktı.
 - Barbar kavimler arasında Hristiyanlık yayıldı.
 - Avrupa'da ilk Türk devleti olan Avrupa Hun Devleti kuruldu.

Doğu Roma İmparatorluğu (Bizans) İstanbul'un fethedilmesiyle ortadan kalkmıştır. (1453)

CEVAP: B

2. Köktürk (Orhun) Kitabeleri, Türk tarihi ve edebiyatına ait ilk yazılı belgelerdir. II. Köktürk Devleti dönemine ait olan bu belgeler Tonyukuk (725), Kül Tigin (732) ve Bilge Kağan (735) adına dikilmiştir. Köktürk Kitabeleri'nde hükümdarın halkın refahı için çalışmasından bahsedilmesi, halkın ve hükümdarın karşılıklı olarak ifade edilmesi adil (sosyal-hukuk devleti) devlet anlayışının olduğunun göstergesidir.

CEVAP: D

3. Talas Savaşı (751) Orta Asya ve İpek Yolu'na hakim olmak amacıyla Çin ve Abbasiler (Arap-İslam Devleti) arasında yapılan tek savaştır. Talas Savaşı'nda Karluklar Abbasilerle işbirliği yaparak, Abbasilerin savaşı kazanmasını sağlamıştır.

CEVAP: E

4. Kavimler Göçü (375) sonucunda Roma İmparatorluğunun ikiye ayrılması (395) ve Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasıyla (476) Avrupa'da merkezi imparatorluklar güç kaybetti. Bunun sonucunda Avrupa'da feodalite (derebeylik) adı verilen bir düzen ortaya çıkmıştır. Avrupa Hun Devleti, Attila'nın ölümünden sonra güç kaybetmiş ve bir süre sonra ortadan kalkmıştır. (469)
Doğu Roma (Bizans) İmparatorluğu 1453'te yıkılmıştır.

CEVAP: A

5. Tengri – Tanrı
Ongun – Kutsal sayılan nesne
Tamu – Cehennem
Kam – Din adamı
Tuyaç (Keneşçi) – Bilim insanı

CEVAP: E

6. Aygucu (Üge) – Vezir, başbakan
Kün – Halk (Sosyal yapı ile ilgilidir.)
Katun (Hatun) – Hükümdarın eşi için kullanılan kavramdır. Hükümdar olmadığında vekaleten devleti yönetirdi.
Şad – Boylara yönetici olarak gönderilen hanedan üyeleri için kullanılan kavramdır.
Yabgu – Ülkenin batısını yöneten ve genelde hükümdarın kardeşinin kullandığı unvandır.

CEVAP: B

7. İslamiyet öncesi Türklerde kurultay (toy, kengeş) toplantılarına katılma hakkına sahip olanlara "toygun" denirdi.
Ataman (İnal, İnanc), şehzadelerin (tigin, tekin) eğitiminden sorumlu görevlidir.
Ayuki, kurultayda alınan kararları uygulayan hükümdardır.
Bedizci, Uygurlarda resim sanatıyla uğraşanlar için kullanılan kavramdır. Emçi (Otacı), tabip (hekim) için kullanılan kavramdır.

CEVAP: A

8. İslamiyet öncesi Türk devletlerinde siyasi, askerî ve ekonomik konular Kurultayda görüşülerek karara bağlanırdı. Kurultayda alınan kararlar "ayuki" adı verilen hükümet tarafından uygulanırdı. Toy, Kengeş ve Kurultay danışma meclisi için kullanılan kavramlardır. Toygun, Kurultay (toy, kengeş) üyeleri için kullanılan kavramdır. Yargucu (Yargan) mahkeme başkanı (hakim, yargıç) için kullanılan kavramdır.

CEVAP: D

9. İslamiyet öncesi Türkler de ölen kişi için "yuğ" adı verilen cenaze törenleri düzenlenirdi. Bu cenaze törenlerini yöneten din adamlarına şaman, kam ya da baksı denilirdi.

CEVAP: E

10. Hazarlar, Hz. Osman döneminde Müslüman Araplarla savaşan ilk Türk devletidir. Türgişler (Türgeşler) Emeviler döneminde Müslüman Araplarla savaşan ikinci Türk devletidir. Hazarlar ve Türgişler Müslüman Araplarla savaşarak İslamiyetin Orta Asya'da yayılmasını engellemeye çalışmışlardır.

CEVAP: D

11. Asya Hun Devleti'nin yıkılmasından sonra Hun Türklerinin batıya göç etmesi sonucunda Kavimler Göçü ortaya çıkmıştır. (375) Kavimler Göçü'nden sonra Avrupa Hun, Avarlar, Macarlar ve Bulgarlar Avrupa'da kurulan Türk devletleridir. Türgişler Orta Asya'da devlet kurmuştur. Akhunlar (Eftalitler) Türkistan, Hindistan ve Afganistan'ın bir bölümüne egemen olan bir Türk devletidir.

CEVAP: B

12. Avrupa Hun Devleti, Anadolu'ya akınlar düzenleyenler ilk Türk devletidir. Avrupa Hun Devleti'nden sonra Sibirler (Sabarlar) Anadolu'ya ikinci kez akınlar düzenlemiştir. Avarlar, İstanbul'u kuşatan ilk Türk devletidir.

CEVAP: C

13. Uygurlar, yerleşik hayata geçen ilk Türk devletidir. Uygurlardan sonra Karluklar ve Türgişler yerleşik hayata geçen diğer Türk devletleridir.

CEVAP: E

14. Hazarlar, Museviliği benimseyen tek Türk devletidir. Din değiştiren ilk Türk devleti Uygurlardır. Anadolu'ya ilk akınları Avrupa Hun Devleti yapmıştır. Karluklar, Talas Savaşı'nda Abbasilerle işbirliği yapmıştır. Türklere ait ilk destanlar İskitlere aittir. (Alp Er Tunga ve Şu Destanları)
Uygurlar, Türklerde kâğıt parayı kullanan ilk Türk devletidir. Uygurların kullandığı kâğıt paraya "çav" denirdi.

CEVAP: A

15. Uygurlar, Gök tanrı dinini terk ederek başka bir dini benimseyen ilk Türk devletidir. Uygurlar Böğü Kağan döneminde Maniheizm dinini resmî din olarak kabul etmiştir.

CEVAP: C

16. Asya Hun Devleti, tarihte kurulan ilk Türk devletidir. Asya Hun Devleti, Mete Han döneminde Orta Asya'da yaşayan bütün Türk boylarını bir devlet çatısı altında birleştirmiştir.

CEVAP: B

17. Yurt – Çadır
Otağ – Hükümdar çadırı
Börk – Türklerin kullandığı bir çeşit şapka
Kün – Halk
Tuyaç (Keneşçi) – Bilim insanı

CEVAP: A

18. İslamiyet öncesi Türklerde hükümdar olmadığında Aygucu adı verilen vezir kurultaya başkanlık ederdi.
Keneşçi- Bilim insanı
Ataman – Tigin eğitmeni
Hatun (Katun) - Hükümdarın eşi
Yabgu – Ülkenin batısını yöneten kişi için kullanılan unvan

CEVAP: C

1. Türk - İslam devletleri döneminde temel eğitim kurumu olan medreseler Karahanlılar döneminde yapılmaya başlandı. Karahanlılar da ilk medrese Tabgaç Buğra Han tarafından Semerkant'ta kuruldu. Tabgaç Buğra Han aynı zamanda burslu öğrencilik sistemini başlatan ilk hükümdardır.

CEVAP: B

2. Farabi (870-950) Türk - İslam dönemi bilim insanlarından biridir. Aristoteles felsefesini çok iyi yorumladığı için Farabi'ye ikinci öğretmen anlamına gelen "Muallim-i Sani" denilmiştir. Farabi, Avrupa'da "Al-Pharabius" adıyla bilinir.

CEVAP: E

3. Türk - İslam devletlerinde devlet işleri Divanısaltanat adı verilen büyük divanda görüşülerek karara bağlanırdı. Divanısaltanat'a hükümdar ya da vezir başkanlık ederdi. Divanısaltanat'a bağlı alt divanlar bulunurdu. Divaniinşa (Tuğra), yazışmalarda sorumludur. Bu divanın başında Tuğrai (Tuğracı) bulunurdu. Divaniistifa, mali işlerden sorumludur. Bu divanın başında Müstevfi bulunurdu. Divaniarz, askeri işlerle ilgilenirdi. Bu divanın başında Arzülceş (Emiriarız) bulunurdu. Divanişraf, denetim işlerinden sorumludur. Bu divanın başında Müşrif bulunurdu. Müşrif müstevfi, tuğrai, arzülceş divanı saltanatın üyeleri arasında yer alır. Serhenk, sultan alaylarının önünde yer alan ve hükümdara yol açan görevlidir.

CEVAP: A

4. Gulam sistemi, Türk- İslam devletleri döneminde ilk kez Karahanlılar ile başlayan bir asker yetiştirme yöntemidir. İktâ sistemi, ilk kez Büyük Selçuklular döneminde başlayan bir vergi toplama yöntemidir. Lonca Teşkilatı, ilk kez Türk - İslam devletleri döneminde ortaya çıkan mesleki örgütlenmedir.

CEVAP: E

5. Şihne, eyaletlerin yönetiminden sorumlu askeri validir. Amid, eyaletlerde mülki idarecidir. Amil, eyaletlerde vergi işlerinden sorumlu görevlidir. Muhtesip, çarşı ve pazar yerlerini denetleyen, belediye işlerini yürüten görevlidir. Yuğruş, Karahanlılarda divan başkanıdır.

CEVAP: D

6. Türk-İslam devletleri döneminde kopuz, kös, tuğ, davul, zil, zurna, boru, cura gibi müzik aletleri kullanılmıştır.

CEVAP: E

7. Uygurlar, kâğıt ve matbaayı kullanan ilk Türk devletidir. Semerkant, Çin dışında kâğıdın üretildiği ilk şehirdir.

CEVAP: D

8. Türk-İslam devletlerinde adli teşkilat şeri ve örfi olmak üzere ikiye ayrılmıştı. Şeri yargı, aile, miras, ölüm ve ticaret ile ilgili konularla ilgilenirdi. Şeri hukuk davalarına kadı bakardı. Örfi hukuk; yönetim, askeri ve mali konularla ilgilenirdi. Örfi hukuk davalarına emiridat bakardı.

CEVAP: E

9. Öşür (Aşar), Müslümanların ürün üzerinden 1/10 oranında ödediği vergidir. Haraç, gayrimüslimlerin ürün ve toprak üzerinden 1/5 oranında ödediği vergidir. Cizye, gayrimüslimlerin güvenlik masrafı olarak ödediği vergidir. Öşür, haraç ve cizye İslam hukukuna göre alınan şeri vergilerdir.

CEVAP: E

10. Büyük Selçuklular döneminde ilk medrese Tuğrul Bey tarafından Nişabur'da kurulmuştur. Nizamiye Medresesi, Alp Arslan döneminde yapılmıştır.

CEVAP: B

11. İbn-i Sina (980-1037), Avrupa'da "Avicenna" adıyla tanınmıştır. İbn-i Sina'nın yazdığı "El Kanun fi't Tıp" Avrupa'da ders kitabı olarak okutulmuştur.

CEVAP: B

12. Kadilkudat, kadınların tayininden ve denetiminden sorumlu başkadıdır. Emiridad, örfi hukuk davalarına bakan görevlidir. Emirişikar, hükümdarın av partilerini düzenleyen görevlidir.

CEVAP: C

13. Külliye, cami merkez olmak üzere medrese, imaret, kütüphane, çarşı, hamam, han, sebil gibi birimleri içeren yapı topluluğudur. Ribat, ticaret yolları üzerinde kervanların ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kurulan yapılarıdır. Bimarhane (Bimaristan), akıl hastalarının tedavi edildiği hastanedir. Tabhane - Misafirhane Şifahane (Darüşşifa) - Hastane

CEVAP: A

14. Türk-İslam devletlerinde şeri yargı; aile, miras, ölüm ve ticaret konularıyla ilgilenirdi, Şeri yargı ile ilgili davalara kadı bakardı. Kadıların verdikleri kararlara itiraz edilirse dava ikinci kez Divanimezalimde görüşülerek karara bağlanırdı.

CEVAP: B

15. Gazali (1058-1111), Büyük Selçuklular döneminde yetişen önemli bilim insanlarından biridir. Vezir Nizamülmülk tarafından Nizamiye Medresesine müderris olarak atanmıştır. İhyaü'l-ülûmiddin (Dini ilimlerin yeniden canlandırılması) Gazali'nin en önemli eseridir.

CEVAP: A

16. İktâ sistemi, ilk kez Hz. Ömer döneminde İslam dünyasında uygulanmıştır. Türk-İslam devletleri içerisinde ilk kez Büyük Selçuklular döneminde toprak yönetiminde iktâ sistemi uygulanmıştır.

CEVAP: C

17. Büyük Selçuklularda sağlık hizmeti vermek amacıyla darüşşifa, darülfaiye ve bimaristan adlarıyla hastaneler inşa edilmiştir. Bu hastanelerde aynı zamanda tıp eğitimi verilirdi.

CEVAP: E

18. Tasavvuf, Allah'a yönelme, iç huzura kavuşmak anlamına gelir. Tasavvuf edebiyatının ilk temsilcisi ve kurucusu olan Ahmet Yesevi Karahanlılar döneminde yaşamıştır. Ahmet Yesevi'nin en önemli eseri Divan-ı Hikmet'tir. Ahmet Yesevi'ye Türkistan'ın manevi büyüğü anlamında hazreti Türkistan ya da Pir-i Türkistan denmektedir.

CEVAP: C

1. Fezari, İslam dünyasında astronomi alanında çalışmalar yapan ilk bilim insanıdır. Uluğ Bey, Timur İmparatorluğu döneminde matematik ve astronomi alanında çalışmalar yapmıştır. Cabir, İslam dünyasında bilinen en ünlü kimyacıdır. İbn-i Sina ve Errazi, tıp ve eczacılık alanında çalışmalar yapmıştır. **CEVAP: B**
2. Karahanlılar, Orta Asya'da kurulan ilk Türk-İslam devletidir. Karahanlılar Karluk, Yağma, Çiğil ve Tuhsi Türklerinin bir araya gelmesiyle kurulmuştur. Karahanlılarda halkın tamamı Türklerden oluşuyordu. Gazneliler ve Büyük Selçuklular farklı etnik unsurların bulunduğu bölgelerde kurulduğu için bu devletlerde toplum farklı etnik unsurlardan oluşuyordu. **CEVAP: D**
3. Nizamiye Medresesi, Vezir Nizamülmük tarafından Bağdat'ta 1066'da kurulmuştur. Nizamülmük, Sultan Alp Arslan döneminde Nizamiye Medresesi'ni kurmuştur. **CEVAP: D**
4. Büyük Selçuklularda ordu; gulemanisaray, hassa ordusu, iktâ askerleri, Türkmenler ve bağlı devletlerin askerlerinden oluşurdu. Gulemanisaray, sultanı korumakla görevli ve devletten maaş alan birliklerdir. Hassa ordusu ve iktâ askerlerinin giderleri iktâ sistemiyle karşılanırdı. **CEVAP: A**
5. Divanıberid, posta, haberleşme ve istihbarat işlerinden sorumlu divandır. Bu divanın başında "Berid" adı verilen bir görevli bulunurdu. Divanıberid, Divanısaltanat'a bağlı değildir. **CEVAP: E**
6. Karahanlılar, Satuk Buğra Han döneminde İslamiyet'i resmî din olarak kabul etti. (945) Ebu Nasr Ahmet, Abbasi halifesi tarafından İslam hükümdarı olarak tanınan ilk Karahanlı hükümdarıdır. **CEVAP: A**
7. Büyük Selçuklularda eyaletlerin yönetiminden sorumlu askeri valiyeye şihne denir. Melik eyaletlerin yönetiminden sorumlu hanedan üyesidir. Atabey, Büyük Selçuklularda şehzadelerin eğitiminden sorumlu devlet görevlisidir. Amil, eyaletlerde vergi işlerinden sorumlu görevlidir. Müşrif, denetim işlerinden sorumlu olan Divanıişraf'ın başında bulunan görevlidir. **CEVAP: B**
8. Yusuf Has Hacı, Kutadgu Bilig'i 1070 yılında Karahanlı hükümdarı Uluğ Kara Buğra Han'a (Tamgaç Buğra Han) sunmuştur. **CEVAP: C**
9. Türk- İslam devletlerinde hükümdarlar; hakan, han, kara, kadir, buğra, ilig, yabgu, sultan, sultaniazam, Sultanüale, sultanül-mağrip vel maşrik gibi unvanlar kullanmışlardır. Divanıişraf, Türk-İslam devletlerinden idari ve mali işleri teftiş eden divandır. Bu divanın başında müşrif ya da müşrifimemalik adı verilen bir görevli bulunurdu. **CEVAP: E**
10. Memlükler (1250-1517), Mısır'da kurulan son Türk-İslam devletidir. Memlük Devleti ordu komutanları tarafından kurulmuştur. Memlükler bir hanedan tarafından kurulmamıştır. Memlükler bir hanedan tarafından kurulmadığı için bu devlette kut anlayışına dayalı bir egemenlik anlayışı yoktur. Memlük sultanları tamamen Türklerden oluşan Memlük ordusunun önde gelen komutanları tarafından seçilirdi. **CEVAP: C**

11. Karahanlılar döneminde Semerkant, Buhara, Kaşgar ve Balasagun önemli bilim ve kültür merkezleridir. İlk Türk-İslam devleti olan Karahanlılar döneminde Tabgaç Buğra Han tarafından ilk medrese Semerkant'ta kurulmuştur. **CEVAP: D**
12. Amil, eyaletlerde mali işlerden sorumlu görevlidir. Muhtesip, eyaletlerde ticari hayatı düzenleyen ve belediye işlerinden sorumlu görevlidir. Şihne, eyaletlerin yönetiminden sorumlu askeri validir. Müstevfi, divanıistifanın başında bulunan görevlidir. Amid, eyaletlerde yönetimden sorumlu sivil görevlidir. **CEVAP: A**
13. Örfi hukuk; yönetim, askeri ve mali konuları kapsardı. Emiridad, örfi hukuk davalarına bakan görevlidir. Kadilkudat, kadınların tayininden ve denetiminden sorumlu görevlidir. Kadileşker, askeri davalara bakan görevlidir. Amil, eyaletlerde mali işlerden sorumlu görevlidir. **CEVAP: D**
14. Büyük Selçuklularda ilk para, Tuğrul Bey tarafından bastırılmıştır. Büyük Selçuklular da gümüş paraya dirhem, altın paraya dinar denirdi. Akçe, Osmanlı Devleti'nde Orhan Bey döneminde bastırılan gümüş paradır. **CEVAP: C**
15. Kutadgu Bilig, Karahanlılar döneminde Yusuf Has Hacı tarafından yazılan, Türk-İslam dönemi edebiyatına ait ilk edebi eserdir. Yusuf Has Hacı bundan dolayı Türk-İslam edebiyatının ilk yazarıdır. **CEVAP: B**
16. Divan-u Lügati't Türk - Kaşgarlı Mahmut - Karahanlılar Kutadgu Bilig - Yusuf Has Hacı - Karahanlılar Atabetü'l Hakayık - Edip Ahmet Yükeki-Karahanlılar Divan-ı Hikmet - Ahmet Yesevi - Karahanlılar Muhakemet'ül Lügatayn - Ali Şir Nevai - Timur İmparatorluğu **CEVAP: D**
17. Türk-İslam devletlerinde şeri yargı; aile, miras, ölüm ve ticaret konularıyla ilgilenirdi. Örfi yargı; yönetim, askeri ve mali konuları kapsardı. **CEVAP: E**
18. Vakfiye, vakfın hangi amaçla kurulduğunu gösteren belgedir. Menşur, halife tarafından verilen ve hükümdarın hükümdarlığını onaylayan belgedir. İcazetname, medreselerde eğitimlerini tamamlayanların aldığı diplomadır. Şehadetname, Sıbyan Mekteplerinden mezun olanların aldığı diplomadır. Amanname, İslam devletlerinde gayrimüslimlere güvenlik içinde olduğunu bildirmek üzere verilen belgedir. **CEVAP: B**
19. Büyük Selçuklular döneminde atabeylik ve iktâ sistemi ilk kez uygulanmıştır. Gulam sistemi ilk kez Karahanlılar döneminde uygulanmıştır. **CEVAP: C**
20. Melik, Büyük Selçuklularda eyaletlere yönetici olarak gönderilen hanedan üyelerinin kullandığı unvandır. Amid → Eyaletlerde sivil yönetici Amil → Eyaletlerde vergi işlerinden sorumlu görevli Ataman → Şehzade eğitmeni Şihne → Askeri vali **CEVAP: A**

TÜRKİYE TARİHİ - I

1. II. Beylikler döneminde kurulan Karesioğulları, Aydınoğulları, Saruhanoğulları, Menteşeoğulları, Candaroğulları (İsfendioğulları) ve Pervanoğulları denizcilikle uğraşmıştır.

CEVAP: E

2. Ahilik, Anadolu'da XIII. yüzyılda Ahi Evran tarafından kurulan sosyal, ekonomik ve dini bir örgütlenmedir. Ahilik teşkilatı aynı zamanda halka mesleki eğitim veren bir kurumdur. Ahilik teşkilatı, mesleki dayanışma sağlamak amacıyla yöneliktir.

CEVAP: C

3. İznik, Bursa, Edirne ve İstanbul Osmanlı Devleti'ne başkentlik eden şehirlerdir. İznik ve Konya Anadolu Selçuklu Devleti'ne başkentlik eden şehirlerdir. İznik, Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Devleti'ne başkentlik eden şehirdir.

CEVAP: C

4. Niyabetisaltanat Divanı, hükümdar başkentte olmadığına onun adına devlet işlerini yürüten divandır. Bu divanın başında Naip adı verilen bir görevli bulunurdu. Naip, hükümdarın yerine devlet işlerini yürüten görevlidir. Emirad, örfi hukuk davalarına bakan görevlidir. Emirülümera, ordu komutanıdır. Atabey, şehzadelerin eğitiminden sorumlu olan devlet görevlisidir.

CEVAP: D

5. Anadolu Selçuklularında ilk madeni para I. Mesut, ilk altın para II. Kılıç Arslan döneminde bastırılmıştır.

CEVAP: B

6. Anadolu Selçukluları döneminde mimari eserlerin süslemelerinde;
- İnsan figürleri
 - Hayvan figürleri
 - Bitki motifleri
 - Geometrik şekiller
 - Hat (Yazı) kullanılmıştır.
- Minyatür, el yazması eserlerde kullanılan bir resim türüdür. Minyatür mimaride süsleme olarak kullanılmamıştır.

CEVAP: B

7. Anadolu Selçuklu Devleti'nde topraklar has, ikta, vakıf ve mülk olmak üzere dört bölüme ayrılmıştır. Has topraklar, mülkiyeti ve vergi geliri hükümdara ait olan topraklardır. İktâ topraklar, devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş yerine vergi geliri bırakılan topraklardır. Vakıf topraklar, dini ve sosyal kurumların giderlerini karşılamak amacıyla kullanılan topraklardır. Bu topraklardan vergi alınmazdı. Mülk topraklar, devlet adamlarına başarılarından dolayı verilen topraklardır. Mukataa, Osmanlı Devleti'nde vergi geliri doğrudan hazineye yatırılan topraklardır.

CEVAP: D

8. Anadolu Selçuklularında taşra tekilatında eyalet sistemi uygulanmıştır. Eyaletler üçe ayrıldı;
- Meliklerin Yönettiği Eyaletler: Doğrudan hükümdara bağlı olan ve "melik" adı verilen hanedan üyeleri tarafından yönetilen eyaletlerdir.
 - Merkeze Bağlı Eyaletler: Divanisaltanat'a bağlı olan ve "subaşı" adı verilen valiler tarafından yönetilen eyaletlerdir.
 - Uç Eyaletler (Uç Beylikler): Bizans ve Ermeni sınırında "uç" adı verilen ve Türkmen beyleri tarafından yönetilen eyaletlerdir.
 - Amil, Türk-İslam devletlerinde vergi işlerinden sorumlu görevlidir.
 - Mirliva, uç beyliklerde hükümdarın siyasi otoritesini korumakla görevli, hükümdarın temsilcisi olan kişidir.
 - Şihne, Türk-İslam devletlerinde eyaletlerin yönetiminden sorumlu hanedan üyesi olmayan vali için kullanılan unvandır. Pervaneci, toprak kayıtlarını tutan görevlidir.

CEVAP: D

9. Anadolu Selçuklularında, çini hat, vitray, oymacılık, kakmacılık ve kabartmacılık mimari yapılarda süsleme olarak kullanılmıştır. Gravür, ağaç ya da madeni levhalar üzerine kazılarak yapılan resimdir. Anadolu Selçuklularında mimaride gravür sanatı kullanılmamıştır.

CEVAP: C

10. Divriği Külliyesi, Mengücekliler döneminde yapılmıştır. Hacı Kılıç Külliyesi – Kayseri
Hunad Hatun Külliyesi – Kayseri
Caca Bey Külliyesi – Kırşehir
Gevher Nesibe Külliyesi – Kayseri
Anadolu Selçukluları dönemine aittir.

CEVAP: A

11. Battalname ve Danişmentname Anadolu Selçuklular ve Beylikler Dönemi'ne ait sözlü edebiyat eserleridir. Satuk Buğra Han Destanı, Karahanlılar dönemine ait sözlü edebiyat eseridir.

CEVAP: C

12. Anadolu Selçuklu Devleti döneminde izlenen politikalar sonucunda Anadolu uluslararası ticaret merkezi hâline gelmiştir. Ticaret yolları üzerinde hanlar, kervansaraylar ve köprüler yapılmıştır. Haçlı Seferleri devletin yıkılış döneminde sona ermiştir. Coğrafi keşifler XV. yüzyılın sonlarında başlamıştır.

CEVAP: A

13. Kadilkudat, kadıların tayininden ve denetlenmesinden sorumlu ve şeri hukuk sisteminin başında bulunan görevlidir. Emirad, örfi hukuk davalarına bakan görevlidir. Müstevfi, mali işlerden sorumlu görevlidir. Müşrif, denetim işlerinden sorumlu görevlidir. Tuğracı, yazışmalarından sorumlu görevlidir.

CEVAP: E

14. XIII. yüzyılda Anadolu Selçuklu hükümdarları tarafından Anadolu'da pek çok kervansaray yapılmıştır. Bu dönemde kervansarayların yaygınlaşmasını sağlayan temel etken ticaretin gelişmesidir.

CEVAP: B

15. Muhtesip, çarşı ve pazar yerlerini denetleyen, belediye işlerini yürüten görevlidir. Amil, vergi işlerinden sorumlu görevlidir. Amid, eyaletlerde mülki idarecidir. Müstevfi, mali işlerden sorumlu olan divaistifanın başında bulunan görevlidir. Pervaneci, toprak kayıtlarını tutan görevlidir.

CEVAP: E

16. Konya Karatay Medresesi - Anadolu Selçukluları Dönemi
Kışehir Caca Bey Medresesi - Anadolu Selçukluları Dönemi
İznik Süleyman Paşa Medresesi – Osmanlı Devleti Dönemi

CEVAP: D

1. Çaka Beyliği'nin (1081-1093) kurucusu olan Çaka Bey ilk Türk donanmasını kuran ve ilk deniz komutanı olan Türk beyidir. Çaka Bey, donanmasıyla Midilli, Rodos, Sakız ve İstanköy adalarını fethetti. Çaka Bey, Bizans'a karşı başarılar elde etmiştir. Çaka Bey, Türk denizciliğinin kurucusu sayılır. Çaka Beyliği, denizcilikle uğraşan ilk Türk beyliğidir.

CEVAP: C

2. Anadolu Selçuklularında divanıpervane ülke topraklarının kayıt defterlerini tutan, has ve iktalara ait kararları düzenleyen divandır. Bu divanın başında "Pervaneci" adı verilen bir görevli bulunurdu.

CEVAP: C

3. Bektaşilik tarikatı, Hacı Bektaş-ı Veli tarafından kurulmuştur. Makalat, Hacı Bektaş-ı Veli'ye ait bir eserdir. Makalat, Bektaşilik tarikatının temel kaynağı olan eserdir.
Mesnevi – Mevlana
Divan-ı Hikmet – Ahmet Yesevi
Risaletü'n Nushiyye – Yunus Emre
Mantiku't Tayr – Gülşehri

CEVAP: B

4. Karamanoğulları (1256-1487), II. Beylikler döneminde Konya'da kurulmuştur. Karamanoğulları, Anadolu Selçuklu Devleti'nin varisi olarak kendisini görmüştür. Osmanlı Devleti ile Anadolu'nun egemenliği konusunda en fazla mücadele eden beyliktir.

CEVAP: A

5. Malabadi Köprüsü - Artuklular Dönemi
Hatuniye Medresesi - Artuklular Dönemi
Leşkeribazar Sarayı - Gazneliler Dönemi

CEVAP: D

6. Leşkeribazar Sarayı – Gazneliler Dönemi
Kubadabat Sarayı – Anadolu Selçukluları Dönemi
İshak Paşa Sarayı – Osmanlı Devleti Dönemi

CEVAP: B

7. İznik, Anadolu Selçuklu Devleti'nin ilk başkenti olmakla birlikte, I. Haçlı Seferinden dolayı I. Kılıç Arslan döneminde başkent Konya'ya taşınmıştır. İznik'te Anadolu Selçukluları Dönemi'nde medrese yapılmamıştır. Osmanlı Devleti Dönemi'nde Orhan Bey tarafından ilk medrese İznik'te kurulmuştur.

CEVAP: E

8. Karamanoğlu Mehmet Bey 1277 yılında Konya'da açıkladığı fermanla "Bu günden sonra divanda, dergahta, mecliste ve meydanda Türkçeden başka dil kullanılmayacaktır." diyerek Türkçeyi Anadolu'da resmî dil ilan etmiştir. (Karamanoğulları)

CEVAP: C

9. Anadolu Selçukluları döneminde, mimari, minyatür, hat, çinçilik, tezhip, heykel, kabartmacılık, kakmacılık, oymacılık, resim, ciltçilik, maden işlemeciliği, halı ve kilim dokumacılığı gelişen sanatlardır. Ebru, Osmanlı döneminde gelişen bir sanattır.

CEVAP: A

10. Anadolu Selçuklularında merkeze bağlı eyaletlerin başında "subaşı" adı verilen bir vali bulunurdu. Bu eyaletler doğrudan Divanısaltanata bağlıdır.

CEVAP: B

11. Harzemşahlar (1097-1231), Anadolu Selçukluları ile Moğollar arasında tampon bir devlet konumundadır. I. Alâeddin Keykubat döneminde Anadolu Selçukluları ile Harzemşahlar arasında Yassıçimen Savaşı (1230) yapıldı. Yassıçimen Savaşı'ndan sonra 1231'de Harzemşahlar yıkıldı.
Harzemşahların yıkılması Anadolu Selçukluları ile Moğollar komuşu oldu. Harzemşahların yıkılması Moğolların Anadolu'yu istila etmesinde etkili olmuştur.

CEVAP: D

12. Anadolu' Selçukluları Dönemi'nde Kayseri'de (Koca Hasan Medresesi) ilk medrese kurulmuştur.

CEVAP: C

13. Kubadiye Sarayı - Kayseri
Kubadabad Sarayı - Beyşehir
Alaiye Sarayı - Alanya
Anadolu Selçukluları dönemine ait saraylardır.

CEVAP: E

14. Anadolu Selçuklularında taşra teşkilatında eyalet sistemi uygulanmıştır. Eyaletlerin başında bulunan valiler "melik" ve "subaşı" unvanını kullanırdı. Melik ve subaşı taşra teşkilatında yer alan görevlilerdir. Pervaneci, divanıpervanenin başında bulunan ve merkez teşkilatında yer alan bir görevlidir.

CEVAP: C

15. Anadolu Selçuklularında sahibiazam (vezir, emirül ümera), tuğracı (tuğrai), müstevfi, arız (arzülceys), müşrif ve pervaneci Divanısaltanatın üyeleri arasında yer alır. Emiridad, örfi hukuk davalarına bakan görevlidir.

CEVAP: A

16. Zaviye, Ahilerin toplandıkları ve topluma hizmet verdikleri yerdir. İmaret (hane), yoksullara yemek dağıtılan yerdir.
Bedesten - Çarşı
Tabhane - Misafirhane
Bimarisan (Bimarhane) - Akıl hastanesi

CEVAP: B

OSMANLI DEVLETİ KURULUŞ VE YÜKSELME DÖNEMİ - I

1. Osmanlı Devleti'nde Balkanlarda iskân siyaseti ilk kez Orhan Bey Dönemi'nde uygulamaya konulmuştur. Orhan Bey Dönemi'nde ilk kez Karesi halkından bir grup Türk göçbesi 1357'de Gelibolu yöresine yerleştirilmiştir.

CEVAP: A

2. Koyunhisar (Bafeon) Savaşı - 1302 - Osmanlı Devleti / Bizans İmparatorluğu
Palekanon Savaşı - 1329 - Osmanlı Devleti / Bizans İmparatorluğu
Çirmen Savaşı - 1371- Osmanlı Devleti / Sırp Krallığı

CEVAP: C

3. Yıldırım Bayezit Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Haçlılar arasında 1396'da Niğbolu Savaşı yapıldı. Bu savaş sonucunda Haçlılar yenilgiye uğratıldı. Niğbolu Savaşı sonucunda halife, Yıldırım Bayezit'e Sultaniklimirum (Anadolunun Sultanı) unvanını verdi. Niğbolu Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti'nin İslam dünyasında ve Türk beylikleri üzerinde etkinliği arttı.

CEVAP: E

4. Anadolu Türk siyasi birliği kurma çalışmaları ilk olarak Orhan Bey Dönemi'nde başlamıştır. Orhan Bey döneminde Karesi Beyliği'nin Osmanlı Devletine katılmasıyla Türk siyasi birliğini sağlamak amacıyla ilk adım atılmıştır.

CEVAP: D

5. Ankara Savaşı'nda Karakoyunlular Osmanlı Devleti'ni, Akkoyunlular, Timur İmparatorluğunu desteklemiştir.

CEVAP: B

6. Karakoyunlular (1365-1469), Erçiş merkez olmak üzere 1365'te kurulan bir Türkmen devletidir. Karakoyunlular en parlak dönemini Kara Yusuf döneminde yaşamıştır. Karakoyunlular, Timur'a karşı Osmanlı Devletini desteklemiştir. 1469'da Akkoyunlular tarafından yıkılmıştır. Karakoyunlular, Anadolu'nun Türk-İslam kimliği kazanmasında rol oynamışlardır.

CEVAP: D

7. Osmanlı Devleti'ni kuran Kayı boyu Oğuzların Bozok koluna mensuptur. Kayı "sağlam, güçlü ve kuvvetli" anlamına gelir. Kayı boyunun damgası (sembol) ok ve yaydır.

CEVAP: E

8. Sırpsındığı Savaşı (1364), Osmanlı ile Haçlılar arasında yapılan ilk savaştır. (I. Murat)
İlk Osmanlı - Haçlı Savaşı'nın yapılması Kuruluş Dönemi (1299-1453) gelişmeleri arasında yer alır.
Baharat Yolu'nun denetim altına alınması - I. Selim (Yavuz)
Trabzon Rum İmparatorluğu'na son verilmesi - II. Mehmet (Fatih)
Kıbrıs Adası'nın fethedilmesi - II. Selim
Venediklilere ilk kapitülasyonların verilmesi - II. Mehmet (Fatih)

CEVAP: E

9. Karakoyunlular (1365-1469), Erçiş merkez olmak üzere kurulan bir Türkmen devletidir. Karakoyunlular 1469'da Akkoyunlular tarafından ortadan kaldırılmıştır.

CEVAP: B

10. Akkoyunlular (1350-1502), XIV. yüzyılda Oğuzların Üçok kolunun Bayındır boyu tarafından kurulmuştur. Akkoyunlular, Kara Yülük Osman tarafından kurulmuştur. Ali Kuşçu, Celaleddin Devrani ve İsa Savcı Akkoyunlular döneminde önemli eserler vermişlerdir. Akkoyunlular, Osmanlı Devletine karşı mücadele etmişler ve Timur İmparatorluğunu desteklemişlerdir.

CEVAP: A

11. Osmanlı Devleti - 1299-1922
Harzemşahlar- 1097-1231
Akkoyunlular - 1350-1502
Karakoyunlular - 1365-1469
Akkoyunlular ve Karakoyunlular Osmanlı Devleti ile çağdaş olan devletlerdir.

CEVAP: D

12. 1243 Köseadağ Savaşı'ndan sonra Anadolu'da Türk siyasi birliği bozuldu. Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyasi otoritesini kaybetmesiyle Anadolu'da Türk beylikleri kuruldu.

II. Beylikler Dönemi'nde kurulan beyliklerden biri olan Osmanlı Beyliği diğer beyliklerden farklı olarak Bizansla mücadele etmiştir. Osmanlı Beyliği bu politikası sonucunda Ahilik teşkilatı ve Anadolu'ya gaza yapmak amacıyla gelen "Gaziyanırım" adı verilen Türkmen topluluklarının desteğini almıştır. Batnilik tarikatı, Büyük Selçuklular Dönemi'nde ortaya çıkmıştır.

CEVAP: C

13. Osmanlı Devleti'nde Balkanlarda iskân siyaseti ilk olarak Orhan Bey zamanında gerçekleştirilmiştir. Osmanlı Devleti, Balkanlara Türklerin yerleşmesini ayrıcalıklar (toprak verilmesi, vergi muafiyeti gibi) vermiş, yeni kurulan yerleşim yerlerine gerekli malzemeyi sağlamıştır, Devşirme sistemi, kapıkulu ordusunun asker ihtiyacını karşılamak amacıyla uygulanmıştır. Devşirme sisteminin Balkanlardaki iskan siyasetiyle ilgisi yoktur.

CEVAP: D

14. Köseadağ Savaşı - 1243 - Anadolu Selçuklu Devleti / Moğollar (İlhanlılar)
Bu savaş sonucunda Anadolu Selçuklu Devleti yıkılma sürecine girmiş ve Anadolu'da beylikler kurulmuştur. (II. Beylikler Dönemi)
Ankara Savaşı - 1402 Osmanlı Devleti / Timur İmparatorluğu
Osmanlı Devleti'nde Fetret Devri ortaya çıktı.
Osmanlı egemenliğindeki beylikler tekrar bağımsız oldular.
Köseadağ Savaşı'yla Anadolu Selçuklu Devleti'nin Ankara Savaşı'yla Osmanlı Devleti'nin gerçekleştirdiği Anadolu Türk siyasi birliği bozulmuştur. 1515 Turnadağ Savaşı sonucunda Dulkadir Beyliği Osmanlı egemenliğine girmiş, Anadolu Türk siyasi birliği tam olarak sağlanmıştır. (Yavuz Sultan Selim dönemi)

CEVAP: C

15. İstanbul'un fethinin sonuçları;
• Osmanlı Devleti Yükselme Dönemi'ne girdi.
• İstanbul Osmanlı Devleti'nin başkenti oldu.
• II. Mehmet "Fatih" unvanını aldı.
• Osmanlı Devleti'nin Anadolu ve Rumeli'deki toprakları arasında bütünlük sağlandı.
• Ticaret yollarının kontrolü Osmanlı Devleti'ne geçti.
• Fener Rum Patrikhanesi, Osmanlı Devleti'ne bağlandı.
• Osmanlı padişahı Ortodoksların koruyucusu haline geldi.
• Ateşli silahların surlar üzerindeki etkisi ortaya çıktı. Bunun sonucunda Avrupa'da derebeylikler (feodalite) yıkılış sürecine girdi.
• Orta Çağ sona erdi. Yeni Çağ başladı.
• Bizanslı bilim adamlarının İtalya'ya gitmesi Rönesans hareketlerinin başlamasında etkili oldu.
• Ticaret yollarının Osmanlı Devleti'nin denetimine geçmesiyle, Avrupalıların yeni ticaret yolları arayışına girmesi sonucunda coğrafi keşifler başladı.
Baharat Yolu, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde (I. Selim) Mısır'ın fethedilmesiyle Osmanlı'nın denetimine geçmiştir.

CEVAP: D

16. İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmet Osmanlı Devletinin siyasi, ekonomik ve askerî alanlarındaki güvenlik ve istikrarını sağlamak amacıyla fetihler gerçekleştirmiştir. Bu dönemde Balkanlarda yapılan fetihler sonucunda (Sırbistan Seferi, Mora'nın alınması, Eflak Seferi, Bosna - Hersek Seferi, Boğdan'ın alınması, Arnavutluk Seferi, Yunan adalarının alınması) bu bölgede Osmanlı aleyhine ittifakların kurulması engellenmiştir (Siyasi - askeri istikrar).
Fatih Dönemi'nde Amasra, Sinop, Trabzon ve Kırım'ın fethedilmesi ile İpek yolu denetim altına alınmış, Karadeniz Türk gölü haline geldi. (Ekonomik istikrar)
Fatih Dönemi'nde aynı zamanda İsfendiyaer oğulları Beyliğine son verilerek, Karamanoğulları üzerine sefer düzenlenerek Anadolu Türk siyasi birliğini sağlamak amaçlanmıştır.

CEVAP: E

1. Mora (1460), Kırım (1475), Boğdan (1476) ve Eflak (1462) II. Mehmet Dönemi'nde (1451 - 1481) Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerler arasında yer alır. Rodos (1521), Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde (1520- 1566) Osmanlı Devleti'nin fethettiği yerlerden biridir.

CEVAP: C

2. Fatih Sultan Mehmet Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin Karadeniz, Ege ve Akdeniz kıyıları ile Mora dahil Yunanistan'ı alması ve denizlerde güçlenmesiyle Osmanlı Devleti ile Venedikliler arasında savaşlar yapıldı. Bu savaşlar sonucunda Gökçeada (İmraz), Taşoz (Bozcaada), Semadirek, Limni, Midilli, Eğriboz ve İşkodra Venediklilerden alındı. Girit, IV. Mehmet (Avcı) Dönemi'nde Köprülü Fazıl Ahmet Paşa tarafından fethedilmiştir (1669).

CEVAP: D

3. Çaldıran savaşı - 1514 - I. Selim (Yavuz) -Osmanlı Devleti / Safeviler
Mercidabık Savaşı - 1516 - I. Selim (Yavuz) - Osmanlı Devleti / Memlûkler
Ridaniye Savaşı - 1517 - I. Selim (Yavuz) - Osmanlı Devleti / Memlûkler

CEVAP: C

4. Yavuz Sultan Selim döneminde (1512 - 1520) İran ve Mısır üzerine seferler düzenlenmiştir. Mısır seferi çerçevesinde Osmanlı Devleti ile Memlûkler arasında Mercidabık (1516) ve Ridaniye (1517) Savaşları yapıldı.
Mısır seferi sonucunda;
• Memlûk Devleti yıkıldı.
• Suriye, Filistin, Lübnan, Hicaz ve Mısır Osmanlı topraklarına katıldı.
• Venediklilerin Kıbrıs için Memlûklere ödediği vergi Osmanlıya ödenmeye başlandı.
• Doğu Akdeniz - Kıbrıs hariç - Osmanlı egemenliğine girdi.
• Halifelik kurumu Osmanlı Devleti'ne geçti (İlk Osmanlı halifesi Yavuz Sultan Selim'dir.).
• Osmanlı Devleti, İslam dünyasının dinî ve siyasi lideri haline geldi.
• Mekke ve Kahire'de bulunan Kutsal Emanetler, İstanbul Topkapı Sarayı'nın Hırkaişerif Dairesi'ne nakledildi.
• Baharat yolu, Osmanlı Devleti'nin kontrolüne geçti.
Kıbrıs (1571), II. Selim Dönemi'nde fethedilmiştir.

CEVAP: E

5. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Mısır Seferi sonucunda Memlûk Devleti'ne son verilmesiyle, Kahire ve Mekke'de bulunan Mukaddes Emanetler İstanbul'a getirilmiştir.

CEVAP: D

6. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Mısır Seferi sonucunda halifelik kurumu Osmanlı Devleti'ne geçmiştir. Yavuz Sultan Selim (I. Selim) ilk Osmanlı halifesidir. Halifeliğin Osmanlı'ya geçmesiyle, Osmanlı Devleti İslam dünyasının dini ve siyasi lideri haline gelmiştir.

CEVAP: B

7. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde, Barbaros Hayrettin Paşa (Hızır Reis) komutasındaki Osmanlı donanması ile Haçlı donanması (Roma - Germen İmparatorluğu, İspanya, Papalık, Venedik ve Portekiz) arasında yapılan Preveze Deniz Savaşı'nı (28 Eylül 1538) Osmanlı Devleti kazanmıştır. Preveze Deniz Savaşı sonucunda Venediklilerle imzalanan antlaşma ile Mora ve Dalmaçya kıyıları Osmanlı Devleti'ne bırakıldı. Akdeniz'de üstünlük Osmanlı Devleti'ne geçti. Preveze Deniz Savaşı'nın yıl dönümü (28 Eylül 1538) günümüzde "Donanma Günü" olarak kutlanır.

CEVAP: B

8. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı Devleti Fransa'ya ticari ve hukuki ayrıcalıklar (kapitülasyonlar, imtiyazlar) tanıdı. Fransaya tanınan kapitülasyonlar hükümdarların, hükümdarlık süreleri ile sınırlıdır. Osmanlı Devleti, Fransa'ya kapitülasyonlar tanıyarak coğrafi keşifler sonucunda etkisini kaybeden Akdeniz ticaretini canlandırmayı ve Avrupa siyasi birliğini parçalamayı amaçlamıştır. Osmanlı Devleti, Reform hareketlerini desteklemiştir.

CEVAP: C

9. II. Selim Dönemi'nde Sokullu Mehmet Paşa tarafından 1569'da Don - Volga kanalı projesine başlanmıştır. Bu proje çerçevesinde Karadeniz ile Hazar Denizi'ni birleştirmek, Orta Asya Türkleri ile yakın ilişkiye geçmek, Rusların Türkistan Hanlıkları üzerindeki tehdidini önlemek ve Rusların Karadeniz'e inmesini engellemek amaçlanmıştır. Coğrafi keşifler sonucunda bozulan Baharat Yolu'nun kontrolü ve canlanması için Süveyş Kanal Projesi ve Marmara Karadeniz Projeleri uygulanmaya çalışılmıştır.

CEVAP: D

10. Don - Volga Kanal Projesi ile Osmanlı Devleti, Karadeniz ile Hazar Denizi arasında bağlantıyı sağlamayı ve Rusya'nın Türkistan Hanlıkları üzerindeki tehdidini ortadan kaldırmayı amaçlamıştır. Süveyş Kanalı Projesi ile, Akdeniz ticaretini ve coğrafi keşifler sonucunda önemi azalan Baharat Yolu'nu canlandırmayı amaçlamıştır.

CEVAP: A

11. Osmanlı Devleti, coğrafi keşifler sonucunda önemi azalan Baharat Yolu'nu ve Akdeniz ticaretini canlandırmak amacıyla Süveyş Kanalı ve Marmara - Karadeniz projelerini uygulamaya çalışmıştır. Tötö Kanalı, Asya Hun Devleti Dönemi'nde yapılan bir sulama kanalıdır.

CEVAP: C

12. Preveze Deniz savaşı (1538) ve Cerbe Deniz Savaşı (1560) Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin Haçlı donanmasına karşı başarılı olduğu savaşlardır. Cerbe Deniz Savaşı ile Cerbe Adası Osmanlıya geçmiş, Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'daki üstünlüğü kesinleşmiştir. Kıbrıs'ın II. Selim Dönemi'nde Venediklilerden alınması üzerine harekete geçen Haçlı donanması ile Osmanlı donanması arasında İnebahtı (Lepanto) Savaşı yapıldı (1571). İnebahtı Deniz Savaşı'nda, Osmanlı Devleti Haçlı donanmasına karşı başarısız olmuştur.

CEVAP: C

13. Osmanlı Devleti'nde kanunların ilk defa yazılı hale gelmesi Fatih (II. Mehmet) Dönemi'nde gerçekleşmiştir. Fatih Dönemi'nde şeri ve örfi kanunlar Kanunname-i Ali Osman adıyla yazılı hale getirilmiş ve resmîyet kazanmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde; sosyal, askerî, reayanın hak ve görevleri, tımarların dağıtım esasları, ekonomi ve idari alanlarında pek çok kanun çıkarılmıştır.

CEVAP: E

14. I. Mehmet (1413 - 1421) ve II. Murat (1421 - 1451) Kuruluş Dönemi (1299 - 1453) padişahlardır. II. Bayezit (1481 - 1512) Yükselme Dönemi (1453 - 1579) padişahıdır.

CEVAP: C

15. Yıldırım Bayezit Dönemi'nde Malatya ve civarının alınmasıyla ilk kez Osmanlı - Memlûk ilişkileri bozulmuştur. Fatih Dönemi'nde Dul-kadıroğulları ve Hicaz su yolları meseleleri iki devlet arasındaki ilişkilerin bozulmasında etkili olmuştur. II. Bayezit Dönemi'nde iki devlet arasında ilk kez savaş olmuştur. Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Mercidabık (1516) ve Ridaniye (1517) Savaşları sonucunda Memlûk Devletine son verilmiştir.
Cem Sultan Olayı, II. Bayezit Dönemi'nde ortaya çıkan bir sorundur.

CEVAP: D

16. I. Murat Dönemi'nde Osmanlı Devleti ilk kez bir savaşta topu kullanmıştır. (I. Kosova Savaşı)

CEVAP: A

17. Osmanlı tarihinde 1299-1453 yılları arası dönem, Kuruluş Dönemi olarak kabul edilir.
Yıldırım Bayezit (I. Bayezit) - 1389-1402
Çelebi Mehmet (I. Mehmet)-1413 - 1421
İkinci Murat - 1421 - 1451

CEVAP: E

OSMANLI DEVLETİ'NDE KÜLTÜR VE UYGARLIK- I

1. Takiyüddin Mehmet, matematik ve astronomi alanında çalışmalar yapmıştır. Takiyüddin Mehmet, 1578'de İstanbul'da ilk rasathaneyi kurmuştur. (III. Murat Dönemi)
Takiyüddin Mehmet, Osmanlı Devleti'nde otomatik makineler üzerine ilk eseri yazmıştır.
Ali Kuşçu, matematik ve astronomi alanında çalışmalar yapmıştır. Osmanlı'da matematik biliminin kurulmasına öncülük etmiştir. Fatih döneminde İstanbul'a gelen Ali Kuşçu, Fatih Külliyesi'nin (Sahnıseman) müfredatını Mahmut Paşa ile birlikte hazırlamıştır. Matrakçı Nasuh, XVI. yüzyılın önemli minyatür sanatçılarından biridir.
Hazerfen Ahmet Çelebi, IV. Murat döneminde insanlık tarihinin ilk uçuşunu gerçekleştirmiştir.
Humbaracı Ahmet Paşa (Kont de bonneval), I. Mahmut döneminde modern anlamda topçu okulunun kurulmasını sağlayan ve humbaracı Ocağı'nı islah eden ve Osmanlı'ya gelen ilk yabancı uzmandır.
CEVAP: C
2. Tımar sistemi, dirlik toprakların vergi gelirinin devlet görevlilerine (Devlet memuru, komutan, asker) hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır.
Tımar sahipleri (Beylerbeyi, sancak beyi, tımarlı sipahi (atlı asker)) bulundukları bölgenin vergi gelirini devlet adına köylüden toplardı. (Vergi)
Dirlik sahipleri (tımar sahipleri) vergisini topladıkları toprakları korumak ve yönetmekle görevlidir. (İdari, yönetim)
Dirlik sahipleri bu toprakların vergi gelirinin bir kısmı ile atlı asker (cebelü) yetiştirmek zorundadır. (Askerlik)
CEVAP: C
3. Akşemseddin, II. Mehmet'in (Fatih) hocalığını yapan bilginidir.
Ali Kuşçu, II. Mehmet Dönemi'nde İstanbul'a gelen ve Ayasofya Medresesi'nin müderrisliğine getirilen bilim insanıdır. Ali Kuşçu, Fatih Külliyesi'nin (Sahnıseman Medreseleri) müfredatını hazırlamış, matematik ve astronomi alanında çalışmalar yapmıştır. Davudu Kayseri, Orhan Bey Dönemi'nde İznik'te kurulan medresenin ilk müderrisidir.
Molla Fenari, II. Murat Dönemi'nde ilmiye teşkilatın kuran ve Osmanlı Devleti'nin ilk şeyhülislamıdır.
Sabuncuoğlu Şerafettin, tıp alanında çalışmalar yapan ve Türkiye'de deneysel farmakolojinin ilk öncüsü sayılan bilim insanıdır.
CEVAP: A
4. Osmanlı toplumu yönetenler (askeri) ve yönetilenler (reaya) olmak üzere iki sınıfa ayrılmıştı.
Yönetenler; padişah, hanedan üyeleri, saray halkı, seyfiye (ümera), ilmiye (ulema) ve kalemiye sınıflarından oluşurdu.
Reaya, vergi ödeyen halk için kullanılan kavramdır.
CEVAP: D
5. Tımar sistemi, dirlik toprakların vergi gelirinin devlet görevlilerine hizmetleri karşılığında maaş olarak bırakılmasıdır. Tımar sisteminin uygulandığı dirlik toprakların mülkiyeti devlete aittir.
Müsadere, devlet görevlilerinin mallarına el konulmasıdır.
İltizam, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırmak (ihale usulü) yöntemiyle satılmasıdır.
İltizam sisteminde ihaleyi kazanan kişiye mültezim denir. Mültezimler, XVI. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı'da sistemin bozulmasıyla vergisini topladıkları bölgelerin topraklarını kontrol etmeye başlamışlar ve böylece "ayan" adı verilen toprak ağaları ortaya çıkmıştır. İltizam, toprak üzerinde özel mülkiyetin ortaya çıkmasına ortam hazırlamıştır. Tımar ve müsadere, toprak üzerinde feodal güçlerin ortaya çıkmasını ve özel mülkiyetin gelişmesini engellemek amacıyla yöneliktir.
CEVAP: D
6. Osmanlı Devleti'nde pençik ve devşirme sistemiyle kapıkulu askerleri, tımar sistemiyle cebelü adı verilen atlı askerler yetiştirilmiştir.
CEVAP: E
7. Osmanlı Devleti'nde şeyhülislam, kazasker, nakibüleşraf, müderris, kadı, muid, ilim adamları, tarikat şeyhleri, imamlar ilmiye (ulema, ehlişer) sınıfına mensuptur.
CEVAP: E

8. Vakıf, kişilerin kendilerine ait menkul, gayrimenkul mallarını veya paralarını toplum yararına oluşturulacak eğitim, din, sağlık, bayındırlık gibi sosyal ve kültürel alanlarda daimi kamu hizmeti verecek kuruluşlara bağışlamasıdır. Osmanlı Devleti'nde hizmet verilen alanların önemi nedeniyle padişahlar, hanedan üyeleri, üst düzey görevliler ve varlıklı kişiler vakıflar kurmuşlardır.
Vakıf sistemi ile; eğitim, kültür, sağlık, din, sosyal ve bayındırlık alanlarında halkın gereksinimleri karşılanmıştır.
CEVAP: E
9. İltizam, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırmak yöntemiyle belirli bir süre için kişilere satılmasıdır.
Malikâne, bir bölgenin vergi gelirinin açık artırmak yöntemiyle ömür boyu kişilere satılmasıdır. İltizam ve malikâne sistemi mukataa topraklarında uygulanırdı.
Müsadere, devlet görevlilerinin mallarına el konulmasıdır.
CEVAP: C
10. Millet sistemi, toplumun din ve mezhep esasına göre sınıflandırılmasıdır. Millet sistemine göre toplum Müslümanlar, Hristiyanlar ve Museviler olarak sınıflandırılmıştır.
CEVAP: A
11. Öşür, kelime anlamı olarak onda bir (1/10) anlamına gelir. Osmanlı Devleti'nde halkın ürün üzerinden aynı (mal olarak) ödediği vergidir. Osmanlı Devleti'nde öşür vergisinin nakdi (para olarak) alındığı durumlarda söz konusudur. Öşür'ün iltizam sistemiyle toplanması köylü üzerinde yük hâline gelmesinde etkili olmuştur. İltizam sistemi çerçevesinde ihaleyi kazanan mültezimler devletin talep ettiği vergi miktarından daha fazlasını köylüden istemiştir. Bu durum köylünün toprağı terk etmesine neden olmuştur.
CEVAP: A
12. Fetva, devlet işlerinin dine uygun olup olmadığı konusunda şeyhülislam tarafından verilen hükümdür.
Ferman, padişahlar tarafından konulan kanunlardır.
Adaletname, devlet memurlarının görevlerini kötüye kullanmaları ve kanunlara aykırı hareket etmeleri durumunda, halkı zulme karşı korumak amacıyla yayınlanmıştır.
Ferman, hüküm, kanunname, berat, adaletname ve yasakname padişah ait olan belgelerdir. Dolayısıyla bu belgeler örfi hukuk ile ilgilidir. Fetva, şeyhülislama ait olduğu için şeri hukuk ile ilgilidir.
CEVAP: D
13. Ehli hıref teşkilatı; minyatür, tezhip ve hat sanatıyla uğraşanların oluşturduğu ve saray içerisinde bulunan sanatkar teşkilatıdır.
Menzil teşkilatı, Osmanlı Devleti'nde yollar üzerinde taşımacılık ve haberleşmenin hızlı bir şekilde yapılmasını sağlayan teşkilattır.
Derbent sistemi, ana yollar üzerindeki geçitlerin denetimini ve güvenliğini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur.
Mekkâri Taifesi, ticaret yolları üzerinde taşımacılık işlerini gerçekleştiren teşkilattır.
Lonca teşkilatı, esnaf ve zanaatkarların oluşturduğu örgütlenmedir.
CEVAP: B
14. Tımar (dirlik topraklar) ve iltizam (mukataa topraklar) sistemleri Osmanlı Devleti'nde uygulanan vergi toplama yöntemleridir.
Devşirme, kapıkulu teşkilatının asker ihtiyacını karşılamak amacıyla uygulanan bir sistemdir.
CEVAP: C
15. Osmanlı Devleti'nde şeri ve örfi hukuku ilgilendiren davalar Kadı'nın başkanlık ettiği şeri mahkemelerde karara bağlanırdı. Şeri mahkeme kararlarına itiraz olduğunda Divanihümayuna başvurulurdu. Şeri mahkemenin verdiği karar şeri hukukun alanına giriyorsa Divanihümayun'da kazasker bu kararı inceleme ve düzeltme yetkisine sahiptir.
CEVAP: E
16. Seydi Ali Reis, 1498-1563 yılları arasında yaşamış ve Kanuni döneminde Hint Deniz Seferlerine katılmış Türk denizcisidir. Miratü'l Memalik ve Kitabü'l - Muhi Seydi Ali Reis'in en önemli eserleridir.
CEVAP: D

1. Mostar Köprüsü - Osmanlı Dönemi
İshakpaşa Sarayı - Osmanlı Dönemi
Malabadi Köprüsü - Artukluklar Dönemi
CEVAP: D
2. Osmanlı Devleti'nde devşirme sistemi ile devşirilen çocuklar ilk olarak Acemi Oğlanlar Ocağı'na alınırdı. Acemi Oğlanlar Ocağı'nda verilen eğitim sonucunda zeki ve fiziksel anlamda üstün olan çocuklar Enderun adı verilen saray okuluna öğrenci olarak alınırdı.
CEVAP: A
3. Tağşiş (Devalüasyon), madenî paraların içindeki değerli madenlerin oranının azaltılmasıdır.
Rûsum (Rasim, Bac), vergi için kullanılan kavramlardır.
Narh, üretilen malın azami satış fiyatının devlet tarafından belirlenmesidir.
Cûlus, padişahlar tahta çıkarken düzenlenen törendir. Bu tören çerçevesinde kapıkulu askerlerine cûlus bahşişi dağıtılırdı.
CEVAP: B
4. Ulufeciler, savaş sırasında saltanat sancaklarını koruyan askerî sınıftır.
Silahhtarlar ve sipahiler, savaş sırasında padişahın çadırını koruyan askerî sınıflardır.
Garipler, savaş sırasında savaş araç-gereçleri ve hazineyi koruyan askerî sınıftır.
Akıncılar, sınırların güvenliğini sağlayan ve keşif savaşları yapan askerî sınıftır.
CEVAP: A
5. Sanayiinefise Mektebi, II. Abdülhamit döneminde Osman Hamdi Bey tarafından açılmıştır. Atatürk Döneminde bu okul Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır.
CEVAP: D
6. Osmanlı Devleti'nde ilk tıp medresesi I. Beyazıt (Yıldırım) döneminde Bursa'da kurulmuştur.
II. Bayezit döneminde Edirne'de bir darüşşifa yapılmıştır.
CEVAP: A
7. Fatih Sultan Mehmet tarafından 1463-1470 yılları arasında Sahnıseman Medresesi (Fatih Külliyesi) yaptırılmıştır.
CEVAP: B
8. Osmanlı Devleti'nde şeri ve örfi hukuku ilgilendiren davalara şeri mahkemeler bakardı. Şeri mahkemelerin başında kadı bulunurdu.
CEVAP: E
9. Reisülküttap, katiplerin reisi olarak Nişancıya bağlı bir görevlidir. Osmanlı Devleti'nin Avrupa ile ilişkileri gelişince dışişleri bakanlığına getirilmiştir.
CEVAP: A
10. Osmanlı Devleti'nde devlet işlerinin görüldüğü ve karara bağlandığı kurum Divanihümayun'dur. Padişah'a ait olan yasama, yürütme ve yargı yetkisini padişah adına kullanan divan üç yönetici sınıfın temsilcilerinden oluşurdu. Divanihümayun'da seyfiye (ümera), ilmiye (ulema) ve kalemiye (ehlikalem) sınıflarının temsilcileri bulunurdu. Âyan, XVI. yüzyılın sonlarından itibaren sistemin bozulmasıyla taşrada ortaya çıkan yerel güçlerdir.
CEVAP: D
11. Tımar sistemi çerçevesinde dirlik toprakların vergi gelirinin toplanan tımar sahiplerinin yetiştirdikleri atlı askerler cebelü denir. Azap, Anadolu'da gönüllü bekar erkeklerden seçilen ve savaş sırasında yeniçerilerin önünü açan birliklerdir.
Derbent, ticaret yolları üzerinde güvenliği sağlayan birliklerdir.
Cebeci, yeniçerilerin silahlarının yapımını, bakımını ve onarımını sağlayan teknik sınıftır.
Müşellem, ordunun geri hizmetinde bulunan ve yolları açan, köprüleri tamir eden sınıftır.
CEVAP: A

12. Tımar, dirlik toprakların vergi gelirinin devlet görevlerine hizmetleri karşılığında maaş yerine bırakılmasıdır. Tımar sistemi ile tarımsal üretimde artış ve süreklilik sağlanmış ve devlet görevlisinin maaşı karşılanmıştır (Ekonomi).
Tımar sistemi ile o bölgenin vergi gelirinin bir kısmıyla atlı asker (cebelü) yetiştirilirdi (Askerî).
Tımarlı sipahiler bulundukları bölgede asayiş ve güvenliği sağlamışlardır. Böylece devletin otoritesi sağlanmıştır (Asayiş - Güvenlik).
Tımar sistemi; tarım (üretim), vergi, ekonomi, askerlik ve güvenlik ile doğrudan bağlantılıdır.
CEVAP: E
13. Narh, temel ihtiyaç mallarının fiyatlarının devlet tarafından belirlenmesidir.
Gedik, esnafa zanaatlarını uygulayabilmeleri için verilen ayrıcalıktır.
İşe, toplumun ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.
İhtisap, kelime anlamı olarak hesap sorma, hesaba çekme anlamına gelir. Çarşı ve pazardaki fiyatları, alışverişi ve kaliteyi kontrol işlerine ihtisap, bu görevi yerine getiren kişiye muhtesip denir.
Tağşiş, paranın içindeki değerli maden oranının düşürülmesidir. (Devalüasyon)
CEVAP: B
14. Hazerfen Ahmet Çelebi, IV. Murat döneminde (XVII. yüzyıl) insanlık tarihinin ilk uçuşunu gerçekleştirmiştir.
Lagari Hasan Çelebi, XVII. yüzyılda (IV. Murat dönemi) roketle (füze) ilk uçuşu gerçekleştirmiştir. Ahi Ahmet Çelebi (tıp), Hazerfen Hüseyin Efendi (hukuk) ve Neşri Mehmet Efendi (tarih) Osmanlı dönemi bilim insanlarıdır.
CEVAP: C
15. Ebussuud Efendi (1490-1574), Kanuni döneminde şeyhülislamlık yapmış ve kanunların hazırlanmasında rol oynamıştır.
Kadızaade-i Rumi, astronomi ve matematik alanlarında eserler vermiştir.
Molla Fenari, Osmanlı Devleti'nin ilk şeyhülislamı ve ilmiye teşkilatının kurucusudur. (II. Murat dönemi)
Mukbilzade Mümin (tıp) ve Molla Lütfi (astronomi) Osmanlı dönemi bilim insanlarıdır.
CEVAP: E
16. Amanname, İslam devletleri ve Osmanlı Devleti'nde gayrimüslimlere güvenlik içinde olduklarını bildirmek üzere verilen belgedir.
Adaletname, devlet memurlarının görevlerini kötüye kullanmaları ve kanunlara aykırı hareket etmeleri durumunda, halkı zulme karşı korumak amacıyla yayınlanan padişah buyruğudur.
Vakayiname, tarihi olayların yazıldığı kitaplardır.
Şehadetname, sıbyan mekteplerinden mezun olanların aldığı diplomadır.
Yasakname, idari, askerî ve mali konularla ilgili kuralların çiğnenmesi hâlinde uygulanacak cezaları ihtiva eden belgelerdir.
CEVAP: B
17. 1386-1470 yılları arasında yaşayan Sabuncuoğlu Şerafeddin tıp alanındaki çalışmalarıyla tanınan bir bilim insanıdır.
Amasya Darüşşifası'nda hekimlik yapmış ve Türkiye'de deneysel farmakolojinin öncüsü sayılır. Sabuncuoğlu Şerafeddin'in 1469'da yazdığı Mücerrebname, tedavide kullanılan malzemeleri anlatan pratik el kitabı niteliğindedir. Sabuncuoğlu Şerafeddin, ayrıca Endülüslü hekim Ebül Kasım Zehravi'nin Et-tasrif adlı cerrahi kitabını Kitab-ı Cerrahiye-i Haniye (Kitab'ı Cerrahiyyetü'l - Haniyye) adıyla Türkçeye çevirmiş ve Fatih Sultan Mehmet'e ithaf etmiştir.
Takiyüddin Mehmet, matematik, astronomi ve mühendislik alanlarında çalışmalar yapmış bir bilim insanıdır. Osmanlı Devleti'nde ilk rasathaneyi kurmuştur.
Ali Kuşçu; matematik, astronomi, coğrafya, kelam ve filoloji alanlarında çalışmalar yapmış bir bilim insanıdır. Sahnıseman medreselerinin programının hazırlanmasında rol oynamış ve medreselerde matematik derslerinin okutulmasında etkili olmuştur.
Altuncuzade ve Mukbilzade Mümin Osmanlı Dönemi'nde tıp alanında çalışmalar yapmıştır.
CEVAP: B

XVII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- I

1. II. Osman Dönemi'nde Lehistan (Polonya) üzerine Hotin seferi yapılmıştır. (1621) Bu sefer sonucunda Hotin kalesi kuşatılmış ancak alınamamıştır. Hotin Seferi sonucunda II. Osman, Yeniçeri Ocağını kaldırma kararı almıştır.

CEVAP: B

2. IV. Mehmet döneminde sadrazam Merzifonlu Kara Mehmet Paşa tarafından II. Viyana Kuşatması gerçekleştirilmiş ancak başarısız olunmuştur. II. Viyana Kuşatması'ndan sonra Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'ne karşı harekete geçmiştir. Osmanlı Devleti'ni Avrupa'dan atmak amacıyla Avusturya, Lehistan, Venedik ve Rusya'nın katılımıyla "Kutsal İttifak" kurulmuştur. Osmanlı Devleti ile Kutsal İttifak Devletleri arasında on altı yıl süren savaşlar 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul Antlaşmaları ile sona ermiştir.

CEVAP: D

3. Karlofça Antlaşması (1699), Osmanlı Devleti ile Avusturya, Venedik ve Lehistan arasında imzalanmıştır. Karlofça Antlaşması, II. Mustafa döneminde (1688-1703) imzalanmıştır.

CEVAP: A

4. Amasya Antlaşması - 1555 - Osmanlı Devleti ile İran arasında yapılan ilk antlaşmadır.

Ferhat Paşa Antlaşması - 1590

Nasuh Paşa Antlaşması - 1612

Serav Antlaşması - 1618

Kasrışirin Antlaşması - 1639 - Günümüzdeki Türkiye - İran sınırını büyük ölçüde belirleyen antlaşmadır.

Kerden Antlaşması - 1746 - Osmanlı ile İran arasında yapılan son antlaşmadır.

CEVAP: B

5. Coğrafi keşifler Avrupa'yı ekonomik ve kültürel açıdan geliştirirken, Osmanlı Devletini olumsuz yönde etkilemiştir. Coğrafi keşifler sonucunda İpek ve Baharat Yolu'nun önemi azalmış, Osmanlı Devleti'nin Akdeniz limanlarından elde ettiği gümrük gelirleri azalmıştır. Coğrafi keşifler sonucunda Avrupa'ya altın ve gümüşün gelmesi ve bu madenlerin Osmanlı pazarlarına girmesiyle Osmanlı Devleti'nde fiyat artışları ve enflasyon ortaya çıkmıştır. Osmanlı Devleti deniz ticaretini canlı tutmak amacıyla Hollanda'ya ticari ayrıcalıklar tanımıştır. Gümrük vergilerini düşüren ve ticarete serbestlik içeren bu ayrıcalıklar, vergi gelirlerinde azalmaya, Osmanlı piyasasına ucuz Avrupa mallarının hâkim olmasına ve Osmanlı üreticisinin zor durumda kalmasına neden olmuştur. Merkantilist ekonomik model bir ülkenin değerli maden ve paraya sahip olmasını zenginlik ölçütü olarak kabul eden sistemdir. Coğrafi keşifler sonucunda XVII. yüzyılda Avrupa'da merkantilizm benimsenmiştir. Osmanlı Devleti halkın ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir ekonomik anlayış benimsemiştir.

CEVAP: A

6. Kasrışirin Antlaşması, IV. Murat döneminde Osmanlı Devleti ile İran arasında imzalanmıştır. Bu antlaşmaya göre, Zağros Dağları iki ülke arasında sınır oldu. Bağdat Osmanlı Devleti'ne bırakıldı. Revan ve Azerbeycan'ın İran'a bırakılması kararlaştırıldı. Bu antlaşmayla günümüzdeki Türkiye - İran sınırı büyük ölçüde belirlenmiştir.

CEVAP: B

7. Coğrafi keşifler sonucunda İngiltere ve Fransa'nın denizlerde güçlenmesi ve ekonomik piyasayı ele geçirmesi üzerine Osmanlı Devleti bu devletlere karşı yeni ortaklar aramaya başlamıştır. Osmanlı Devleti deniz ticaretini canlı tutmak ve ekonomik kayba uğramamak amacıyla Hollanda'ya ticari ayrıcalıklar tanımıştır.

CEVAP: B

8. Nasuh Paşa Antlaşması - 1612 } XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'nin
Serav Antlaşması - 1618 } İran ile yaptığı antlaşmalardır
Kasrışirin Antlaşması - 1639 }

CEVAP: E

9. Bozoklu Celal İsyanı, Yavuz Sultan Selim Dönemi'nde Tokat'ta bir sipahi tarafından çıkarılmıştır (Yükselme dönemi - XVI. yüzyıl). Bu isyan daha sonra Anadolu'da çıkarılan isyanların genel adı olmuştur.

CEVAP: B

10. IV. Mehmet Dönemi'nde Osmanlı Devleti ile Lehistan arasında yapılan Bucaş Antlaşması (1672) ile Osmanlı Devleti batıda en geniş sınırlara ulaşmıştır. Bucaş Antlaşması Osmanlı Devleti'nin batıda toprak kazandığı son antlaşmadır.

CEVAP: C

11. Lübnan valisi Fahrettin Paşa, Erzurum valisi Abaza Mehmet Paşa ve Sivas valisi Vardar Ali Paşa XVII. yüzyılda ayaklanan yerel yöneticilerdir. Tiryaki Hasan Paşa XVII. yüzyılda Celali isyanlarının bastırılmasında rol oynamıştır.

CEVAP: D

12. II. Bayezit (1481-1512) yükselme dönemi padişahıdır. Celali İsyanları, XVII. yüzyılda Anadolu'da ortaya çıkan isyanlardır. I. Ahmet, II. Osman ve IV. Murat dönemlerinde Anadolu'da yoğun olarak Celali isyanları çıkmıştır.

CEVAP: D

13. Amasya (1555), Ferhat Paşa (1590), Nasuh Paşa (1612), Serav (1618), Kasrışirin (1639) ve Kerden (1746) Antlaşmaları Osmanlı Devleti ile İran arasında yapılmıştır. Çehrin (Bahçesaray) Antlaşması (1678) Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan ilk antlaşmadır.

CEVAP: D

XVII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- I

1. Tarhuncu Ahmet Paşa ve Köprülü Mehmet Paşa IV. Mehmet döneminde (1648-1688) sadrazamlık yapan XVII. yüzyıl islahatçılarıdır. Humbacı Ahmet Paşa (Kont de Bonneval), I. Mahmut Dönemi'nde Osmanlı Devleti'ne gelen yabancı uzmanlardan biridir. (XVIII. yy)

CEVAP: C

2. Osmanlı Devleti'ne merkezi otoritenin zayıflamasıyla İstanbul'da isyanlar ortaya çıkmıştır. III. Murat, II. Osman, IV. Murat ve IV. Mehmet dönemlerinde İstanbul'da isyanlar ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

3. XVII. yüzyılda İstanbul'da yenicheriler ve sipahiler tarafından isyanlar çıkarılmıştır. İstanbul (merkez) isyanlarının nedenleri
- Merkezi otoritenin zayıflaması
 - Çocuk yaşta ve deneyimsiz şehzadelerin tahta çıkması sonucunda valide sultanların ve saray yöneticilerinin yönetimdeki etkin olmaması
 - Kapıkulu askerlerinin maaşlarının (ulufe) değeri düşük akçeyle ödenmesi
 - Cülus bahşişi almak amacıyla kapıkulu askerlerinin sık sık padişah değişikliği yapmak istemeleri
 - Devşirme sistemine aykırı olarak Kapıkulu Ocağı'na gereğinden fazla asker alınması
 - Bazı devlet adamlarının Yenicherileri kışkırtması
- İltizam sisteminin yaygınlaşması XVII. yüzyılda Anadolu'da ortaya çıkan Celali İsyanları'nın nedenleri arasında yer alır.

CEVAP: C

4. Osmanlı Devleti'nde III. Mehmet Dönemi'nde sancağa çıkma sisteminin kaldırılması ve I. Ahmet Dönemi'nde ekber ve erşed sistemiyle birlikte kafes usulünün getirilmesi yeteneksiz ve niteliksiz şehzadelerin tahta çıkmasına, saray kadınlarının ve bazı devlet adamlarının yönetimdeki etkin olmasına neden olmuştur. Bunun sonucunda merkezî otorite zayıflamıştır. Devşirme Kanunu'na aykırı olarak Yenicheri Ocağı'na asker alınması, bu ocağın bozulmasına ve ayaklanarak merkezî otoriteyi zayıflatmasına neden olmuştur.

CEVAP: E

5. II. Osman (Genç), Osmanlı Devleti'nde islahat hareketlerine girişen ilk padişah'tır. II. Osman Şeyhülislam ve ilmiye sınıfının yetkilerini kısırarak, ilk kez saray dışından evlenerek farklı bir yol izlemiştir. Yenicheri Ocağı'nı kaldırma isteyen II. Osman, yenicheriler tarafından öldürülmüştür.

CEVAP: A

6. Koçi Bey ve Katip Çelebi, XVII. yüzyılda devletin duraklamasının nedenleri ve çözüm yolları ile ilgili olarak rapor (risale, layiha) hazırlayan devlet adamlarıdır. Koçi Bey ve Katip Çelebi hazırladıkları raporları IV. Murat'a sunmuşlardır. Tarhuncu Ahmet Paşa, IV. Mehmet Dönemi'nde sadrazamlık yapmıştır.

CEVAP: C

7. Nefi, Türk edebiyatının en önemli hiciv şairlerinden biridir. Nefi, dönemin sadrazamları ve devlet adamlarına yönelik eleştirel şiirler yazmıştır. Siham-ı Kaza, Nefi'nin en önemli eseridir.

CEVAP: B

8. Tarhuncu Ahmet Paşa, modern anlamda ilk bütçe çalışmasını yapmıştır. (IV. Mehmet Dönemi) Köprülü Mehmet Paşa, şartlı olarak sadrazam olan ilk devlet adamıdır. (IV. Mehmet Dönemi) Köprülü Fazıl Ahmet Paşa, ekonomik ve askeri alanda islahatlar yapmıştır. (IV. Mehmet Dönemi)

CEVAP: E

9. İltizam ve malikâne sistemleri çerçevesinde mukataa toprakların vergi gelirini toplayan mütezimler merkezi otoritenin zayıflamasıyla zamanla bu toprakları kontrol etmeye başlamışlardır. Bu durum âyanların ortaya çıkmasında ve zamanla güçlenmesinde etkili olmuştur. Müsadere, devlet görevlilerinin mallarına el konulmasıdır.

CEVAP: C

10. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda yönetim (idari) ekonomi, askeri ve sosyal alanlarda ortaya çıkan sorunlar İstanbul (merkez), Anadolu (Celali) ve eyalet isyanlarının çıkmasına neden olmuştur. Rüşvet ve iltimasın yaygınlaşması - Yönetim (idari) Savaşların uzun sürmesi ve başarısızlıkla sonuçlanması - Askerî ve ekonomik Tımar sisteminin bozulması - Askerî, ekonomik ve sosyal

CEVAP: E

11. Halepli Mustafa Naima Efendi, Osmanlı Devleti'nin ilk resmî tarihçisidir. Naima tarihi adıyla bir kitabı vardır.

CEVAP: D

12. İttri, Türk musikisine büyük katkılar yapmış önemli bir bestekardır. İttri, Nevakâr makamını bulmuş ve "Tutî'î mucize-i guym" isimli eserin bestecisidir.

CEVAP: B

13. Seyahatname, Evliya Çelebi'nin eseridir. Katip Çelebi; tarih, coğrafya ve felsefe alanında çalışmalar yapmıştır. Cihannüma en önemli eseridir. Seydi Ali Reis, coğrafya ve haritacılık alanında çalışmalar yapmıştır. Miratü'l Memalik en önemli eseridir. İbn-i Fadlan; coğrafya ve diplomasi alanlarında çalışmalar yapmıştır. İbn-i Fadlan Seyahatnamesi adlı bir eser yazmıştır. Piri Reis, coğrafya ve haritacılık alanlarında çalışmalar yapmıştır.

CEVAP: C

14. Amasyalı Şeyh Hamdullah (Fatih dönemi) ve Ahmet Karahisari (Kanuni dönemi) Yükselme Dönemi'nin önemli hat sanatçılarıdır. Hattat Hafız Osman, XVII. yüzyılın en önemli hat sanatçısıdır.

CEVAP: A

15. Osmanlı Devleti'nde ilk iç borçlanma XVIII. yüzyılda Küçük Kaynarca Antlaşması'nın savaş tazminatı yükümlülüğünü karşılamak amacıyla "Esham" senetlerinin çıkarılmasıyla gerçekleşmiştir.

CEVAP: E

16. II. Osman, IV. Murat, IV. Mehmet, Tarhuncu Ahmet Paşa, Köprülü Mehmet Paşa, Köprülü Fazıl Ahmet Paşa ve Köprülü Fazıl Mustafa Paşa XVII. yüzyıl islahatçı padişah ve devlet adamlarıdır. I. Mahmut, XVIII. yüzyıl islahatçılarından biridir.

CEVAP: D

17. III. Murat Dönemi'nde ilk kez Kapıkulu Ocakları'na devşirme sisteminde aykırı olarak askerlikle ilgisi olmayan kişiler alınmış, bu durum Yenicheri Ocağı'nın bozulmasına neden olmuştur.

CEVAP: A

18. İstanbul (merkez) isyanları, yenicheriler ve sipahiler tarafından çıkarılmıştır. Bu isyanlara zaman zaman ulema destek vermiş ve halktan da katılım olmuştur. Âyan, taşrada ortaya nüfuzlu kişilerdir. Âyanlar, Anadolu (Celali) İsyanları'nın ortaya çıkmasında etkili olmuştur.

CEVAP: C

19. I. Ahmet Dönemi'nde getirilen ekber ve erşed yöntemiyle, Osmanlı ailesinin en yaşlı üyesinin padişah olması kuralı getirilmiştir. Bu uygulamanın amacı; taht kavgaları ve kardeş katliini engellemektir.

CEVAP: B

XVII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- II

1. Avrupalı devletler coğrafi keşifler, rönesans ve reform hareketleri sonucunda ekonomik, askerî, teknik, bilim, kültür ve siyasi açıdan güç kazanmışlardır. Osmanlı Devleti, Avrupa'daki bu gelişmeleri takip etmediği için ekonomi, askerî, teknik, ve siyasi alanlarda Avrupa'nın gerisinde kalmıştır.

CEVAP: E

2. Devşirme sisteminin bozulmasıyla Kapıkulu Ocakları'na askerlikle ilgisi olmayan kişiler girmiştir. Tımar sisteminin bozulmasıyla yetiştirilen tımarlı sipahi sayısında azalma olmuştur. Tımar ve devşirme sistemlerinin bozulması Osmanlı ordusunun zayıflamasında etkili olmuştur. Vakıf sistemi, dinî ve sosyal amaçlara yönelik olarak uygulanmıştır.

CEVAP: C

3. Osmanlı Devleti Gerileme Dönemi'nde yaptığı savaşları kaybetmiş, bunun sonucunda toprak kayıplarının yaşanması sınırların değişmesine ve ülke topraklarında yaşayan nüfusun azalmasına neden olmuştur. Yönetim anlayışı, I. Meşrutiyet'in ilanı ile dağılıma döneminde değişmiştir.

CEVAP: D

4. Savaşların uzun sürmesi ve yenilgiye sonuçlanması hem savaş tazminatı ödenmesine hem de vergi gelirlerinin azalmasına neden olmuştur. İç isyanların çıkması tarımsal üretimin ve vergi gelirlerinin azalmasına neden olmuştur. Köyden kentlere göçlerin artması (yatay hareketlilik) tarımsal üretimin ve toplanan vergilerin azalmasına, işsizliğe neden olmuştur.

CEVAP: E

5. Osmanlı Devleti'nde sınırların genişlemesi, nüfusun ve eyalet sayısının artması sonucunda vergi yükümlülükleri ve toplanan vergi miktarında artış olmuştur. (Gelir)

Aynı zamanda bu bölgelere devlet görevlilerinin gönderilmesi sonucunda devletin giderleri de artmıştır.

CEVAP: E

6. Osmanlı Devleti'nde tımar sisteminin bozulmasıyla köylerde yaşam zorlaşmış, köylü toprağını terk ederek şehirlere göç etmiş (yatay hareketlilik hız kazanmış), bunun sonucunda şehirlerde nüfusun artmasıyla işsizlik artmıştır.

CEVAP: C

7. I. Ahmet Dönemi'nde ekber ve erşed sistemiyle hanedanın en yaşlı üyesinin padişah olması kuralı getirilerek veraset sisteminde düzenleme yapılmıştır.

CEVAP: B

8. Osmanlı Devleti'nde toprak yönetiminde uygulanan tımar sisteminin bozulmasıyla askerî, ekonomik, üretim (tarım), vergi ve güvenlik alanlarında sorunlar çıkmasına ve merkezî otoritenin zayıflamasına neden olmuştur. Tımar sisteminin bozulması devletin Duraklama Dönemi'ne girmesinde etkili olmuştur.

CEVAP: A

9. XVII. yüzyılda tımar sisteminin bozulması ve iltizam sisteminin yaygınlaşmasıyla mültezimlerin köylüden aşırı vergi talep etmesi üzerine köylü toprağını terk ederek şehirlere göç etmiştir. Bu durum tarımsal üretimin azalmasına neden olmuştur.

CEVAP: D

10. Osmanlı Devleti'nin duraklama Dönemi'nde İran ve Avusturya yaptığı savaşların uzun sürmesi üzerine devlet savaş giderlerini karşılamak amacıyla halktan yeni vergiler almıştır. Bu durum Anadolu'da Celali İsyanlarının yayılmasına neden olmuştur. Yeniçeri Ocağı, XIX. yüzyılda (Dağılıma Dönemi) II. Mahmut Dönemi'nde kaldırılmıştır.

CEVAP: C

11. Osmanlı Devleti'nin Duraklama Dönemi'ne girmesinde; merkezi yönetimin bozulması (sancağı çıkma sisteminin kaldırılmasıyla yeteneksiz padişahların tahta çıkması), askerî sistemin bozulması (devşirme sistemine aykırı olarak Kapıkulu Ordusu'na asker alınması), ekonomik sistemin bozulması (tımar sisteminin bozulması) etkili olmuştur.

CEVAP: E

12. III. Mehmet Dönemi'nde sancağı çıkma sisteminin kaldırılmasıyla idari, askerî ve siyasi alanlarda şehzadeler yönetim deneyimi kazanamamıştır. Bu durum yeteneksiz ve nitelsiz şehzadelerin tahta çıkmasına, saray kadınlarının ve devlet adamlarının yönetimde etkin olmalarına neden olmuştur.

CEVAP: A

13. Osmanlı Devleti'nde XVII. yüzyılda idari, askerî, mali ve sosyal alanlarda bozukluklar ortaya çıkmış, bu durum devletin duraklama dönemine girmesine ve iç isyanlara neden olmuştur.

CEVAP: E

14. XVII. yüzyıl islahatlarının özellikleri;
- Kişilere bağlı kalması
 - Süreklilik arz etmediği için sonuca ulaşamaması
 - Avrupa'daki gelişmelerin takip edilmemesi
 - Devlet yönetiminde köklü değişiklikler yapılmaması
 - İslahatların daha çok askerî alanda yapılması
 - Baskı ve şiddet yoluyla devlet otoritesinin sağlanmak istenmesi
 - Yeniçeriler, devlet adamları, saray kadınları ve ulema sınıfının islahatlara engel olmaya çalışması

CEVAP: B

15. Osmanlı Devleti'nin Duraklama Dönemi'ne girmesinde; devletin doğal sınırlarına ulaşması, Avrupa'daki gelişmelerin takip edilmemesi (Coğrafi Keşifler, Rönesans Reform hareketleri) ve Avrupalıların Osmanlı'ya karşı birleşmesi etkili olmuştur.

CEVAP: E

16. Avrupalı devletler coğrafi keşifler sonucunda ekonomik açıdan zenginleşmişler, Rönesans hareketleri sonucunda bilim ve teknik alanlarında ilerlemişlerdir. Bunun sonucunda Avrupa'da sermaye sınıfı ortaya çıkmıştır. Avrupalılar; sermaye, bilim ve teknoloji bir araya getirerek sanayi devrimini gerçekleştirmiştir. Osmanlı Devleti bu unsurları bir araya getiremediği için Avrupalıların gerisinde kalmıştır.

CEVAP: E

XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- I

1. Osmanlı Devleti; Avusturya, Lehistan, Venedik ve Rusya ile yaptığı Kutsal ittifak savaşları sonucunda 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul Antlaşmalarını imzalamıştır. Karlofça Antlaşması'yla topraklarının bir bölümünü Avusturya, Lehistan ve Venedik'e, İstanbul Antlaşması'yla Rusya'ya bırakmak zorunda kalmıştır. Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyılda Karlofça Antlaşması'yla kaybettiği toprakları geri almak amacıyla Rusya, Venedik ve Avusturya ile savaşlar yapmıştır.

CEVAP: E

2. Fransa'nın 1798'de Mısır'ın işgali üzerine Osmanlı Devleti, İngiltere ve Rusya ile ittifak kurmuştur. Böylece III. Selim Dönemi'nde Osmanlı Devleti ilk kez Mısır'ı kaybetmemek amacıyla Avrupalı devletlerin çıkar çatışmalarından yararlanarak denge siyasetini uygulamıştır.

CEVAP: B

3. Çehrin (Bahçesaray) Antlaşması (1678), Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan ilk antlaşmadır.

CEVAP: C

4. Karlofça Antlaşması (1699), Osmanlı Devleti ile Avusturya, Lehistan ve Venedik arasında imzalanmıştır. İngiltere ve Hollanda'nın ara buluculuğu ile bu antlaşma imzalanmıştır. Bu antlaşma Osmanlı Devleti'nin batıda büyük ölçüde toprak kaybettiği ilk antlaşmadır.

CEVAP: E

5. Osmanlı Devleti ile Avusturya arasında yapılan Petervaradin Savaşı'nda başarısız olunması üzerine sadrazam Damat İbrahim Paşa'nın isteği üzerine İngiltere ve Hollanda'nın aracılığıyla 1718'de Pasarofça Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmayla Osmanlı - Avusturya savaşı sona erdi.

CEVAP: D

6. 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Rusya'ya İngiltere ve Fransa'ya tanınan kapitülasyonlardan yararlanma hakkı tanımıştır.

CEVAP: B

7. Osmanlı Devleti ile Kutsal İttifak Devletleri (Avusturya, Rusya, Venedik, Lehistan) arasındaki savaşlar 1699 Karlofça ve 1700 İstanbul Antlaşmaları ile sona ermiştir.

CEVAP: A

8. Osmanlı Devleti ile Rusya - Avusturya ittifakı arasındaki savaşlar (1736 - 1739 yılları arası) 1739'da yapılan Belgrad Antlaşması'yla sona ermiştir.

1739 Belgrad Antlaşması'nda Fransa ara buluculuk yapmıştır. Bunun üzerine Kanuni Dönemi'nde Fransa'ya tanınan kapitülasyonlar 1740'ta sürekli hâle getirilmiştir.

NOT: Belgrad Antlaşması, Osmanlı Devleti'nin Batı'da imzaladığı son kazançlı antlaşmadır. Bu antlaşma aynı zamanda Karadeniz'in Osmanlı'ya ait olduğunu belirten en son antlaşmadır.

CEVAP: C

9. Osmanlı Devleti, XIX. yüzyılda İngiltere ile savaşmıştır. XVIII. yüzyılda Osmanlı Devleti; Avusturya, Rusya, İran, Fransa ve Venedik ile savaşmıştır.

CEVAP: B

10. III. Mustafa Dönemi'nde Rusya Çeşme Baskını ile (1770) Osmanlı donanmasını yakmıştır.

Küçük Kaynarca Antlaşması'nın imzalanması, Kırım'ın bağımsız olması ve Aynalıkavak Tenkihnamesi (sözleşmesi) I. Abdülhamit Dönemi gelişmeleridir. III. Selim Dönemi'nde Fransa'nın Mısır'ı işgali üzerine ilk kez denge siyaseti uygulanmıştır.

CEVAP: A

11. III. Selim Dönemi'nde Fransa'nın 1798'de Mısır'ı işgal etmesi üzerine Osmanlı Devleti ilk kez denge siyasetini uygulamaya başlamıştır.

Osmanlı Devleti, Fransa'ya karşı İngiltere ve Rusya ile ittifak kurmuştur.

CEVAP: C

12. 1700 yılında Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan İstanbul Antlaşması'yla Azak Kalesi Rusya'ya bırakıldı. Rusya, İstanbul'da sürekli elçi bulundurma hakkını elde etti.

İstanbul Antlaşması'yla Rusya Karadeniz'e inme siyasetinin ilk adımı atmıştır.

CEVAP: D

13. Osmanlı Devleti, 1774 Küçük Kaynarca Antlaşması'yla Kırım bağımsızlığını, 1792 Yaş Antlaşması'yla Kırım'ın Rusya'ya ait olduğunu kabul etmiştir.

CEVAP: C

14. 1699 Karlofça Antlaşması'yla, Osmanlı Devleti ilk kez büyük çaplı toprak kaybına uğramış ve Osmanlı'nın Avrupa'daki ilerleyişi sona ermiştir. Bu antlaşma ile Avrupalılar Osmanlı'ya karşı saldırıya geçmiştir.

CEVAP: B

15. Karlofça Antlaşması (1699), Osmanlı Devleti ile Avusturya, Venedik ve Lehistan arasında yapılmıştır. Bu antlaşma da İngiltere ve Hollanda ara buluculuk yapmıştır.

CEVAP: D

16. Rus - Avusturya ittifakı ile Osmanlı Devleti arasında 1736 - 1736 yılları arasında yapılan savaşlar 1739 Belgrad Antlaşması'yla sona ermiştir.

Belgrad Antlaşması'nda ara buluculuk yapan Fransa, Osmanlı Devleti'nden yeni ayrıcalıklar elde etmiş ve 1740'ta Fransa ile yapılan antlaşma ile kapitülasyonlar sürekli hale gelmiştir.

CEVAP: C

17. Osmanlı Devleti ile Avusturya - Rus ittifakı arasında 1787-1792 yılları arasında savaşlar yapılmıştır. Fransız İhtilali'nden olumsuz yönde etkilenen Avusturya 1791 yılında Osmanlı Devleti ile Zıttovi Antlaşması'nı imzaladı. Bu Antlaşma ile Avusturya Osmanlı Devleti'ne karşı barış siyasetini benimsemiştir.

CEVAP: E

18. Tilsit Antlaşması, Fransa ve Rusya arasında yapılan ve Osmanlı Devleti aleyhine olan bir antlaşmadır.

CEVAP: B

19. Aynalıkavak Tenkihnamesi (1779), I. Abdülhamit Dönemi'nde imzalanmıştır. Rusya bu antlaşmadan sonra 1783'te Kırım'ı topraklarına kattığını ilan etmiştir.

CEVAP: A

20. Osmanlı Devleti ile Avusturya - Rus ittifakı arasında (1736 - 1739) yapılan savaşlar 1739 Belgrad Antlaşması ile sona ermiştir. 1739'da Osmanlı Devleti, Avusturya ve Rusya ile ayrı ayrı Belgrad Antlaşması'nı imzalamıştır.

CEVAP: C

XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- I

1. Osman Devleti'nde ilk Türk matbaası 1727'de Sait Mehmet Efendi ile İbrahim Müteferrika tarafından İstanbul'da açılmıştır.

Vanlı Mehmet'e ait olan Vankulu Lügati matbaada basılan ilk eserdir.

CEVAP: B

2. Osmanlı Devleti'nde XVIII. yy'da bütçe açıklarını kapatmak amacıyla esham senetleri çıkarılarak iç borçlanmaya gidilmiş (1775) ve mukaata topraklarda malikhâne sistemi uygulanmıştır. Müsadere usulü XIX. yy'da (II. Mahmut Dönemi) kaldırılmıştır.

CEVAP: C

3. III. Ahmet Dönemi'nde (1703-1730) ortaya çıkan Lale Devri'nde (1718-1730) Damat İbrahim Paşa sadrazamlık yapmıştır. Lale Devri, 1730 Patrona Halil İsyanı ile sona ermiştir.

CEVAP: A

4. I. Mahmut Dönemi'nde ilk kez Avrupa örnek alınarak batı tarzında ıslahat yapılmıştır. Humbaracı Ahmet Paşa (Kont dö Bonneval) tarafından batı tarzında Humbaracı Ocağı yeniden düzenlenmiştir.

CEVAP: E

5. 1703-1730 yılları arasında padişahlık yapan III. Ahmet hattat ve şairdir. III. Ahmet, Necib mahlasıyla şiirler yazmıştır.

CEVAP: B

6. Lale Devri, 1718 Pasarofça Antlaşması'yla başlayan ve 1730 Patrona Halil İsyanı'yla sona eren dönemdir.

CEVAP: D

7. Osmanlı Devleti'nde ilk Türk matbaası İbrahim Müteferrika ve Sait Mehmet Efendi tarafından kurulmuştur.

CEVAP: C

8. Lale Devri'nde; Avrupa'da ilk kez geçici elçilikler kurulması, ilk Türk matbaasının kurulması, Tercüme Encümenliğinin kurulması, kütüphanelerin açılması, itfaiye ocağının kurulması (tulumbacılar) ilk kez çiçek aşısının uygulanması, ilk kâğıt fabrikasının kurulması gelişmeleri ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

9. III. Selim, Türk ve yabancı uzmanlara layihalar (rapor) hazırlatarak ıslahat hareketlerine girişmiştir. III. Selim Dönemi'nde yapılan ıslahatlara Nizamıcedit denir.

CEVAP: D

10. III. Selim Dönemi'nde ıslahatları gerçekleştirmek amacıyla Meclisi-meşveret adıyla danışma meclisi kurulmuştur.

Encümenidaniş - Abdülmecit

Şurayıdevlet - Abdülaziz

Meclisivükela - II. Mahmut

Darışurayıbabıâli - II. Mahmut

CEVAP: B

11. Lale Devri - 1730 Patrona Halil Ayaklanması ile sona ermiştir.

Nizamıcedit Dönemi - 1807 Kabakçı Mustafa İsyanı ile sona ermiştir.

Tanzimat Dönemi (1839-1876), 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanı ile sona ermiştir.

CEVAP: C

12. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda bütçe açıklarını kapatmak amacıyla vergi oranlarını arttırmış, malikhâne sistemini uygulamış ve esham senetlerini çıkararak iç borçlanmaya gitmiştir. Tımar sistemi, II. Mahmut Dönemi'nde (XIX. yy) kaldırılmıştır.

CEVAP: C

13. II. Mahmut Dönemi'nde İstanbul'da kız ve erkek çocukları için ilköğretim zorunlu hale getirilmiştir (XIX. yy).

CEVAP: E

14. Sürat Topçuları Ocağı'nın kurulması - III. Mustafa
İlk Türk matbaasının kurulması - III. Ahmet (Lale Devri)
Tercüme Encümenliği'nin kurulması - III. Ahmet (Lale Devri)
Selimiye ve Levant kışlalarının kurulması - III. Selim (Nizamıcedit Dönemi)
İç borçlanmaya gidilmesi - I. Abdülhamit

CEVAP: D

15. Hendesehane, ordunun subay ihtiyacını karşılamak amacıyla I. Mahmut Dönemi'nde Avrupa tarzında açılan ilk teknik okuldur.

CEVAP: D

16. Osmanlı Devleti, ilk kez XVIII. yy'da Avrupa'nın askeri ve teknik alanlarda üstünlüğünü kabul ederek, yabancı uzmanlardan yararlanmıştır. Kont dö Bonneval I. Mahmut Dönemi'nde Osmanlı Devleti'ne gelen ilk yabancı uzmandır. Baron dö Tott, III Mustafa Dönemi'nde Sürat Topçuları Ocağı'nı kuran yabancı uzmandır. Prens Potemkin, 1768-1774 Osmanlı - Rus Savaşı sırasında "Doğu Sisteminin Büyük Planı" adıyla Osmanlı Devleti'ni yıkma projesini hazırlamıştır.

CEVAP: C

17. III. Ahmet Dönemi'nde (Lale Devri) ilk kez Avrupa'nın önemli başkentlerine geçici elçiler gönderilmiştir. İbrahim Paşa Avrupa'ya gönderilen ilk geçici elçidir.

CEVAP: A

18. Nedim - XVIII. yy. - Divan edebiyatı
Şeyh Galip - XVIII. yy. - Tasavvuf edebiyatı
Baki - XVI. yy. - Divan edebiyatı

CEVAP: C

XVIII. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- II

1. Hendesehane - I. Mahmut - Avrupa tarzında ilk teknik okul
Deniz Mühendishanesi - III. Mustafa
Nizamıcedit Ocağı - III. Selim

CEVAP: C

2. Nizamıcedit Dönemi 1807'de çıkan Kabakçı Mustafa İsyanı ile sona ermiştir. Bu isyan sonucunda III. Selim tahttan indirilmiş yerine IV. Mustafa padişah olmuştur.

CEVAP: B

3. Reisülküttap, dış işlerden sorumlu devlet görevlisidir. Osmanlı Devleti, XVIII. yy'dan itibaren Avrupa'daki gelişmeleri yakından takip etmeye başlamıştır. Bu dönemde Avrupa ile ilişkilerin gelişmesine paralel olarak reisülküttaplık makamının önemi artmıştır.

CEVAP: B

4. Tarhuncu Ahmet Paşa, IV. Mehmet Dönemi'nde ilk modern bütçe çalışmasını yapan devlet adamıdır. (XVII. yüzyıl)

CEVAP: C

5. 1730 Patrona Halil İsyanı'yla III. Ahmet tahttan indirilmiş yerine I. Mahmut padişah olmuştur.

CEVAP: D

6. Yabancı dil eğitimine önem verilmesi - III. Selim - XVIII. yy
Avrupa'ya öğrenci gönderilmesi - II. Mahmut - XIX. yy
İlköğretimin zorunlu olması - II. Mahmut - XIX. yy

CEVAP: A

7. Levni → Lale Devri - Bu dönemin en önemli minyatür sanatçısıdır. Nedim → Lale Devri - Bu dönemin en önemli divan şairidir. Baki → XVI. yüzyılın önemli divan şairlerinden biridir.

CEVAP: D

8. Hendesehane → I. Mahmut
Sürat Topçuları Ocağı → II. Mustafa
Deniz Mühendishanesi → III. Mustafa

CEVAP: A

9. Osmanlı Devleti, XVIII. yüzyılda Avrupa'daki gelişmeleri takip etmek amacıyla Avrupa'nın önemli başkentlerine elçiler göndermiştir. XIX. yüzyılda II. Mahmut Dönemi'nde Avrupa'ya öğrenciler gönderilmiştir. Bu iki gelişme Avrupa'yı yakından tanıma olanağı sağlamıştır. Osmanlı Devleti; askerî, teknik ve eğitim alanlarında Avrupa'nın üstünlüğünü kabul ettiği için Avrupa tarzında okullar açılmıştır.

CEVAP: C

10. Lale Devri'nde ilk Türk matbaasının kurulması Avrupa tarzında yapılan ilk yeniliktir. İlk Türk matbaasının kurulması ile Avrupa tarzında ilk yenilik kültür alanında yapılmıştır.

CEVAP: D

11. III. Selim Dönemi'nde Türk ve yabancı uzmanlara layihalar hazırlatılarak ve devletin yeniden yapılanması için Meclisimeşveret kurularak ıslahatlar yapılmıştır. III. Selim Dönemi'nde ilk kez plan ve program çerçevesinde ıslahat hareketleri gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.

CEVAP: B

12. Osmanlı Devleti XVIII. yüzyılda nakit para ihtiyacını karşılamak ve bütçe açıklarını kapatmak amacıyla esham adıyla iç borçlanmaya gitmiş, vergileri arttırmış ve malikâne sistemini uygulamıştır. Kapitülasyonların yaygınlaşmasıyla Osmanlı gümrük gelirlerinde azalma olmuştur

CEVAP: C

13. Nizamıcedit, III. Selim Dönemi'nde Avrupa tarzında kurulan ordu-
dur.
Sekbanıcedit ve Eşkinci Ocağı, II. Mahmut Dönemi'nde Avrupa tarzında kurulan ocaklardır.

CEVAP: E

14. I. Abdülhamit döneminde;
• Yabancı uzmanların Müslüman olma ve Osmanlı kıyafeti giyme şartı kaldırılmıştır.
• İstihkam okulu açıldı
• Cülus bahşişi geleneği kaldırıldı.
• Yerli malı kullanımı özendirildi.
• Esham senetleri çıkarılarak iç borçlanmaya gidildi.

CEVAP: B

15. I. Mahmut Döneminde;
- Fransa'ya tanınan kapitülasyonlar Belgrad Antlaşması'nda ara buluculuk yaptığı için sürekli hale geldi.
- Humbaracı ocağı batı tarzında yeniden düzenlendi.
- Hendesehane kuruldu.
I. Abdülhamit Dönemi'nde ilk kez iç borçlanmaya gidilmiştir.

CEVAP: C

16. Devlet matbaasının kurulması → III. Selim
Hendesehane'nin açılması → I. Mahmut
Posta Teşkilatı'nın kurulması → II. Mahmut
Deniz Mühendishanesi'nin açılması → III. Mustafa
İstihkam Okulu'nun açılması → I. Abdülhamit

CEVAP: A

17. Lale Devri (1718 - 1730), Osmanlı Devleti'nin Avrupa'yı örnek aldığı ilk dönemdir. Lale Devri'nde teknik, kültür ve mimaride Avrupa örnek alınarak ıslahatlar yapılmıştır. I. Mahmut Dönemi'nde Avrupa eğitim alanında örnek alınarak Hendesehane açılmıştır.

CEVAP: C

18. 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı'yla gayrimüslimlere çeşitli devlet kademelerinde görev alma hakkı tanınmıştır (Abdülmecit Dönemi).

CEVAP: E

19. I. Mahmut Dönemi'nde Kont dö Bonneval (Humbaracı Ahmet Paşa) ve III. Mustafa Dönemi'nde Baron dö Tott Osmanlı Devleti'nin yararlandığı yabancı uzmanlardır. III. Ahmet Dönemi'nde (Lale Devri) askerî alanda ıslahat yapılmamış ve yabancı uzmanlardan yararlanılmamıştır.

CEVAP: D

20. Levni, Lale Devri'nin en önemli minyatür sanatçısıdır.

CEVAP: A

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- I

1. Osmanlı Devleti, Mısır sorunuunda İngiltere'nin desteğini almak amacıyla 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nı, Rusya'nın desteğini almak amacıyla 1833 Hünkâr İskelesi Antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşmalar sonucunda Osmanlı Devleti, İngiltere ve Rusya'ya tavizler vermek zorunda kalmıştır.

CEVAP: D

2. Hünkâr İskelesi Antlaşması (1833), Mısır sorunuunda Rusya'nın desteğine karşılık, Rusya'ya boğazlar üzerinde ayrıcalıklar tanıyan antlaşmadır.

CEVAP: C

3. Mısır Sorunu → İngiltere Osmanlı Devleti'ni, Fransa Mısır valisini desteklemiştir.
Kırım Savaşı → İngiltere ve Fransa, Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'ni destekledi.
Navarin Baskını → İngiltere, Fransa ve Rusya Osmanlı donanmasını yaktı.

CEVAP: D

4. Fransa XIX. yüzyılda Cezayir (1830) ve Tunus'u (1881) Osmanlı Devleti'nden almıştır. Mısır 1882'de İngiltere tarafından işgal edilmiştir.

CEVAP: D

5. 1853 - 1856 yılları arasında yapılan Kırım Savaşı'nda Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti ile Fransa ve İngiltere arasında ittifak kurulmuştur. Kırım Savaşı ile birlikte Osmanlı Devleti'nin XIX. yüzyıldaki politikası olan denge siyaseti devletin temel politikası olarak uygulanmaya başlamıştır.

CEVAP: B

6. Almanya, 1871'de Prusya önderliğinde siyasi birliğini sağlamıştır. İngiltere, Fransa, İspanya, Hollanda ve Portekiz coğrafi keşiflerle birlikte sömürgecilik faaliyetlerine başlamıştır. Almanya ve İtalya'nın sömürgecilik faaliyetlerinde geri kalmalarının sebebi siyasi birliklerini geç sağlamalarıdır.

CEVAP: A

7. Almanya 1871'de Prusya önderliğinde siyasi birliğini sağlamıştır. İtalya 1870'te Piyemonte (Sardinya Krallığı) önderliğinde siyasi birliğini sağlamıştır. Almanya ve İtalya XIX. yüzyılda siyasi birliklerini sağlayarak sömürgecilik faaliyetlerine başlamışlardır.

CEVAP: C

8. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının etkisiyle Balkan milletleri bağımsızlıklarını elde etmek amacıyla Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmışlardır. Sırp ve Mora (Yunan) İsyanları Fransız İhtilali'nin etkisiyle çıkan ayaklanmadır. Mısır Sorunu, Yunan İsyanını bastırma karşılığında Kavalalı Mehmet Ali Paşa'ya vaadedilen Mora ve Girit valiliklerinin verilmemesi üzerine çıkmıştır.

CEVAP: D

9. 1853 - 1856 Kırım Savaşı'nın bitirmek amacıyla 1856 Paris Konferansı düzenlendi. Paris Konferansı'na Osmanlı Devleti, İngiltere, Fransa, Rusya, Prusya, Avusturya ve Piyemonte katıldı. Konferans sonunda 1856 Paris Antlaşması imzalandı. Paris Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Avrupa devleti sayıldı. Osmanlı Devleti'nin Avrupa hukukundan yararlanması ve toprak bütünlüğünün Avrupa devletlerinin garantisi altında olması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: E

10. Osmanlı Devleti, Mısır Sorunu'nda İngiltere'nin desteğini almak amacıyla 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nı imzalamıştır. Bu antlaşma ile Osmanlı pazarlarına giren İngiliz malları artmış, Osmanlı Devleti İngiltere'nin açık pazarı haline gelmiştir.

CEVAP: B

11. Sırp lar, milliyetçilik akımının etkisiyle ayaklanan ilk Balkan millettir. 1829 Edirne Antlaşması'yla Sırlara özerklik tanınmıştır.

CEVAP: C

12. 1838 Balta Limanı Antlaşması'yla Avrupalı devletlere yeni ticari ayrıcalıklar tanınmış ve bunun sonucunda Osmanlı Devleti Avrupa'nın açık pazarı hâline gelmiştir. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti Avrupa'nın yarı sömürgesi hâline gelmiştir.

CEVAP: B

13. 1871'de siyasi birliğini sağlayan Almanya sömürgecilik faaliyetlerine başlayarak İngiltere ile rekabet etmeye başlamıştır. Almanya, II. Abdülhamit Dönemi'nden itibaren Osmanlı Devleti üzerinde nüfuz kurarak İngiltere'nin gücünü kırmaya çalışmıştır.

CEVAP: D

14. Avrupalı devletlere ticari, hukuki ve kültürel alanlarda tanınan kapitülasyonlara dayanarak Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin işlerine müdahale etmiştir.

Duyun-u Umumiye İdaresi'ni kurulmasıyla Avrupalı devletler Osmanlı'nın gelir kaynaklarına el koymuş ve Osmanlı ekonomisi üzerinde söz hakkına sahip olmuştur.

Islahat Fermanı'nın 1856 Paris Antlaşması'na eklenmesiyle Avrupalı devletler azınlık haklarını bahane ederek Osmanlı'nın içişleri ne karışmıştır.

CEVAP: E

15. Kavalı Mehmet Ali Paşa isyanı çerçevesinde Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya boğazlar üzerinde ayrıcalıklar tanınması üzerine İngiltere ve Fransa 1840 Londra Konferansı'nı düzenleyerek Mısır Sorunu'nu (Mehmet Ali Paşa İsyanı) dış sorun (uluslararası sorun) haline getirmişlerdir.

CEVAP: A

16. Osmanlı Devleti, Mısır Sorunu'nda İngiltere'nin desteğini almak amacıyla 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması'nı imzalayarak, İngiltere'ye yeni ayrıcalıklar tanınmıştır. Bu antlaşma sonucunda İngiltere Mısır Sorunu'nda (Mehmet Ali Paşa Ayaklanması) Osmanlı Devleti'ni desteklemiştir.

CEVAP: C

17. İtalya (1870) ve Almanya'nın (1871) siyasi birliklerini sağlamaları ve ekonomik açıdan önemli bir güç haline gelmeleriyle, Avrupa'da sömürgecilik açısından güç dengeleri bozulmuş ve büyük devletler arasında yeni ittifaklar ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

18. Osmanlı Devleti'nde XIX. yüzyılda Avrupalı devletlere tanınan kapitülasyonların yaygınlaşması ve 1838 Balta Limanı Ticaret Antlaşması'yla ithalat vergilerinin düşürülmesi ve yabancı tüccarların yerli tüccarlarla aynı şartlara sahip olması sonucunda yerli üretim düşmüştür. Duyun-u Umumiye İdaresi Avrupa devletlerinin alacaklarını tahsil etmek amacıyla kurduğu teşkilattır.

CEVAP: D

1. Balta Limanı Ticaret Antlaşması'yla gümrük vergilerinin düşürülmesi ve yabancı tüccarların Osmanlı topraklarında ticaret yapabileme hakkı elde etmesi sonucunda Avrupa malları Osmanlı pazarlarını istila etmiş, yerli sanayi ürünleri azalmaya başlamıştır.

CEVAP: A

2. XIX. yüzyılda Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin borçlarını kullanarak, Osmanlı'nın iç işlerine müdahale etmeye çalışmışlardır. Avrupalı devletler XIX. yüzyılda azınlıklara (gayrimüslimler) bazı haklar tanınmasını Osmanlı Devleti'nden istemişlerdir. Avrupalılar azınlık haklarını bahane ederek sürekli Osmanlı Devleti'nin içişlerine müdahale etmişlerdir.

CEVAP: D

3. Hünkâr İskelesi Antlaşması - 1833
- Osmanlı Devleti / Rusya
 - Mısır Sorunu'nda Rusya'nın desteğine karşılık Rusya'ya boğazlar üzerinde ayrıcalıklar tanınan.
- Balta Limanı Ticaret Antlaşması - 1838
- Osmanlı Devleti / İngiltere
 - Mısır Sorunu'nda İngiltere'nin desteğine karşılık, İngiltere'ye ticari ayrıcalıklar tanındı.
- Londra Konferansı - 1840
- İngiltere, Fransa, Avusturya ve Prusya katıldı.
 - Mısır Sorunu'nu çözmek amacıyla düzenlendi.

CEVAP: E

4. Sömürgecilik faaliyetlerinin hızlanmasıyla, Avrupalı devletler ham madde ve pazar ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Osmanlı topraklarını ele geçirmeye çalışmışlardır. Rusya'nın ön plana çıkardığı Panslavizm politikasının Balkanlarda güçlenmesiyle, Balkan milletleri Osmanlı'ya karşı ayaklanmış ve toprak kayıpları ortaya çıkmıştır. Vakayihayriye, Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıdır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması, Osmanlı Devleti'ni olumlu yönde etkilemiştir.

CEVAP: C

5. Balta Limanı Ticaret Antlaşması'yla Avrupa mallarının Osmanlı pazarlarına girmesiyle yerli sanayi çökmüş ve bunun sonucunda işsizlik ortaya çıkmıştır. Reji idaresi, Fransızlara ait olan ve bütün işlerini kontrol eden şirkettir.

CEVAP: D

6. Osmanlı Devleti, Abdülmecit Dönemi'nde yapılan ıslahatları ve Kırım Savaşı'nı finanse etmek amacıyla İngiltere'den ilk dış borcunu almıştır.

CEVAP: B

7. Yunanistan, 1829 Edirne Antlaşması'yla bağımsızlığını kazanan ilk Balkan devletidir. Sırbistan, Karadağ ve Romanya 1878 Berlin Antlaşması'yla, Bulgaristan II. Meşrutiyet'in ilanından sonra 1908'de bağımsız olmuştur.

CEVAP: B

8. Avusturya'dan kaçan Macar mültecileri ve Rusya'dan kaçan Leh mülteciler Osmanlı Devleti'ne sığınmıştır. Avusturya ve Rusya bu mültecilerin geri verilmesini istemiş, ancak Osmanlı Devleti bu talebi reddetmiştir.

CEVAP: C

9. Mehmet Ali Paşa Ayaklanması, 1840 Londra Konferansı'nın düzenlemesiyle İngiltere ve Fransa tarafından uluslararası bir sorun hâline getirilmiştir.

CEVAP: A

10. İngiltere, 1877-1878 Osmanlı - Rus Savaşı (93 Harbi) ile ilk kez Osmanlı toprak bütünlüğünü savunan politikasından vazgeçmiştir. Osmanlı Devleti'nin Almanya ile yakınlaşması İngiltere'nin politika değişikliğine gitmesinde etkili olmuştur.

CEVAP: A

11. Kıbrıs - 1878 - İngiltere
Mısır - 1882 - İngiltere
Tunus - 1881 - Fransa
Cezayir - 1830 - Fransa
Girit - 1913 - Yunanistan

XIX yüzyıl'da kaybedilen yerlerdir.

- 1908'de Girit Yunanistan'a katıldığını ilan etti.
- 1913 Atina Antlaşması'yla Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu Osmanlı Devleti kabul etti.

CEVAP: E

12. Sırlar, milliyetçilik akımının etkisiyle 1804'te Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmışlardır. 1812 Bükreş Antlaşması'yla Sırlara ayrıcalıklar verilmiştir. 1829 Edirne Antlaşması'yla Eflak, Boğdan ve Sırbistan özerk hâle gelmiştir.

CEVAP: E

13. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti, Balkanlardaki topraklarının bir bölümünü kaybetmiş ve kaybedilen bölgelerden Anadolu'ya göçler olmuştur. Bu durum sınırların daralmasına rağmen, Osmanlı nüfusunun artmasında etkili olmuştur.

CEVAP: B

14. 1856 Paris Antlaşması ile Osmanlı Devleti Avrupa hukukundan yararlanma hakkını elde ederek Avrupa devleti sayılmış ve Avrupalı devletler Osmanlı toprak bütünlüğünü garanti etmişlerdir. 1856 Islahat Fermanı ile azınlıklara yeni haklar tanınması, 1856 Paris Antlaşması'nın imzalanmasında etkili olmuştur.

CEVAP: A

15. Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının etkisiyle Sırlar, Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanan ilk Balkan milletidir. Sırlar, 1812 Bükreş Antlaşması'yla Osmanlı Devleti'nden bazı imtiyazlar elde etmiştir. Sırlar, Osmanlı Devleti'nden imtiyaz elde eden ilk millettir. Sırlar, 1829 Edirne Antlaşması'yla özerklik, 1878 Berlin Antlaşması'yla bağımsızlık elde etmişlerdir.

CEVAP: B

16. Rusçuk Âyanı Alemdar Mustafa Paşa, IV. Mustafa'nın tahttan indirilmesinde ve II. Mahmut'un tahta çıkmasında etkili olmuştur. II. Mahmut, Alemdar Mustafa Paşa'yı sadrazamlığa getirmiştir. Alemdar Mustafa Paşa'nın sadrazam olduktan sonra aldığı kararlar Yeniçerilerin tepkisine neden olmuştur. Yeniçeriler, Alemdar Mustafa Paşa'nın konağını basarak onu öldürmek istemişlerdir. Alemdar Mustafa Paşa, II. Mahmut'un yardım etmemesi üzerine cephaneliği ateşe vererek kendisiyle birlikte yeniçerilerin ölmesini sağlamıştır. Osmanlı tarihinde bu olaya "Alemdar Olayı" denir.

CEVAP: B

17. Sanayi devrimi sonucunda ham madde ve pazar gereksiniminin ortaya çıkması ve 1869'da Süveyş Kanalı'nın açılması İngiltere'nin sömürgeleriyle bağlantısını sağlayan en kısa yolun ortaya çıkması sanayileşen devletler açısından Osmanlı Devleti'nin stratejik önemini artmasına neden olmuştur.

CEVAP: A

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (SİYASİ GELİŞMELER)- III

1. Sırp, 1812 Bükreş Antlaşmasıyla Osmanlı Devleti'nden bazı ayrıcalıklar elde ettiler. Sırp, milliyetçilik akımının etkisiyle Osmanlı Devleti'nden ayrıcalık elde eden ilk Balkan milletidir.

CEVAP: C

2. 1840 Londra Konferansı, Mısır Sorunu'nu çözmek amacıyla düzenlenmiştir. Konferansa İngiltere, Fransa, Avusturya ve Prusya katılmıştır. Bu konferans sonucunda 1840 Londra Antlaşması imzalanmıştır. Londra Antlaşması'nın şartları Mısır valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından kabul edilmeyince Osmanlı Devleti, İngiltere ve Avusturya Beyrut'a asker çıkarmış Kavalalı Mehmet Ali Paşa'ya bağlı birlikler savaşı kaybetmiştir. Bunun sonucunda Kavalalı Mehmet Ali Paşa Londra Antlaşması'nın şartlarını kabul etti. Bu antlaşmayla Mısır Sorunu çözüldü.

CEVAP: D

3. 1833'te Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan Hünkâr İskelesi Antlaşması'nın süresinin dolmasıyla, 1841 Londra Boğazlar Konferansı düzenlenmiştir. Konferansa; İngiltere, Fransa, Avusturya, Prusya, Rusya ve Osmanlı Devleti katılmıştır. Bu konferans sonunda 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi imzalandı. Bu sözleşme ile Osmanlı Devleti boğazlarla ilgili tek başına karar alma hakkını kaybetti. Boğazlar ilk kez uluslararası statü kazanmıştır.

CEVAP: B

4. 1876'da düzenlenen İstanbul Tersane Konferansı Balkan Sorunu'nu çözüme kavuşturmak amacıyla yöneliktir. Konferans sonunda Avrupa devletleri Sırbistan ve Karadağ'ın topraklarının genişletilmesini, Bosna - Hersek ve Bulgaristan'da özerk yönetimler kurulmasını talep etmiştir. Osmanlı Devleti bu kararları kabul etmeyince İngiltere, Avusturya Rusya, Almanya ve İtalya'nın katıldığı Londra Konferansı'nda alınan kararları Osmanlı Devleti'nin kabul etmemesi üzerine, Rusya Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti ve böylece 93 Harbi başladı.

CEVAP: A

5. 1833 Hünkâr İskelesi Antlaşması, Osmanlı Devleti ile Rusya arasında yapılan ve Mısır sorunuyla Rusya'nın desteğine karşılık olarak, boğazlar üzerinde Rusya'ya ayrıcalıklar tanıyan bir antlaşmadır. Bu antlaşma ile Osmanlı Devleti boğazlar üzerinde mutlak egemenlik hakkını son kez kullanmıştır. Hünkâr İskelesi Antlaşması boğazlar sorunun başlamasına neden olmuştur.

CEVAP: A

6. Yunanistan'ın kıskırtmaları sonucunda 1896'da Girit'te bir ayaklanma çıktı. Girit İsyanı çerçevesinde Yunanistan'ın Girit'e asker göndermesi üzerine Osmanlı Devleti ile Yunanistan arasında 1897 Dömek'e Meydan Savaşı yapıldı. Yunanistan bu savaşta ağır bir yenilgi aldı. Bu savaş sonucunda imzalanan İstanbul Antlaşması ile Girit'e özerklik tanındı.

CEVAP: D

7. Osmanlı Devleti, Kırım Savaşı'nı sonra erdiren Paris Antlaşması görüşmeleri sırasında ilk kez kapitülasyonların kaldırılmasını talep etmiştir. Avrupa devletleri Osmanlı Devleti'nin bu talebini reddetmiştir. I. Dünya Savaşı sırasında İttihat ve Terakki Partisi kapitülasyonları tek taraflı olarak kaldırmıştır. Lozan Barış Antlaşmasıyla kapitülasyonlar tamamen kaldırılmıştır.

CEVAP: C

8. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi ile boğazlar uluslararası statü kazanmış, Rusya Hünkâr İskelesi Antlaşması'yla boğazlar üzerinde elde ettiği ayrıcalıkları kaybetmiştir. 1841 Londra Boğazlar Sözleşmesi Rusya'nın çıkarlarına aykırıdır. İngiltere ve Fransa bu sözleşmeden kârlı çıkmıştır.

CEVAP: A

9. 1878 Berlin Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Girit'te ıslahat yapmayı kabul etmiştir. II. Abdülhamit Dönemi'nde 1878'de ilan edilen Halepa Fermanı'yla Girit halkına ayrıcalıklar tanınmıştır.

CEVAP: B

10. 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Savaşı'nı sona erdiren Ayastefanos Antlaşması'na Avrupa devletleri karşı çıkmış ve yerine 1878 Berlin Antlaşması yapılmıştır. Berlin Antlaşması'na göre Osmanlı Devleti Girit ve Ermenilerin yaşadıkları bölgelerde ıslahat yapacaktır. Berlin Antlaşması'yla "Ermeni Meselesi" ilk kez uluslararası bir antlaşmada yer almıştır.

CEVAP: D

11. Denge siyaseti, Avrupa devletlerinin çıkar çatışmalarından yararlanarak Osmanlı Devleti'nin varlığını sürdürme politikasıdır. Denge siyaseti, ilk kez 1798'de Fransa'nın Mısır'ı işgal etmesi üzerine III. Selim tarafından uygulanmıştır. XIX. yüzyılda Kırım Savaşı ile birlikte temel politika haline gelmiştir. XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti topraklarını ele geçirmeye çalışan İngiltere, Fransa ve Rusya'ya karşı denge siyasetini uygulamıştır.

CEVAP: E

12. 1829 Edirne Antlaşması → Yunanistan bağımsız oldu.
1878 Berlin Antlaşması → Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız oldu
1908 II. Meşrutiyet'in ilanından sonra → Bulgaristan bağımsız oldu.
1912 I. Balkan Savaşı sırasında → Arnavutluk bağımsız oldu.

CEVAP: E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- I

1. II. Mahmut Dönemi'nde, Anadolu'dan İstanbul'a gelecek kişiler için Mürur Tezkeresi (geçiş belgesi) adıyla dâhilî pasaport uygulaması başlatılmıştır.
Vilayet meclislerinin kurulması → Abdülmecit
İlk Türk müzesinin kurulması → Abdülmecit
Kara Mühendishanesi'nin kurulması → III. Selim
İlk belediye teşkilatının kurulması → Abdülmecit

CEVAP: B

2. Takvimivakayı → Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk resmî gazetedir. (II. Mahmut)
Cerideihavadis → Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk yarı özel gazetedir. (Abdülmecit)
Tercümanihval → Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk özel gazetedir. (Abdülmecit)
Tasviriefkâr → Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ikinci özel gazetedir. (Abdülaziz)
Vakayıtıbbiye → Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk dergidir.

CEVAP: A

3. II. Abdülhamit Dönemi'nde 1881 Muharrem Kararnamesi ile Deyun-u Umumiye İdaresi (Genel Borçlar İdaresi) kurulmuştur. Böylece mali alanda ikilik ortaya çıkmıştır.

CEVAP D

4. II. Mahmut Dönemi'nde Donizetti tarafından Mızıkayihümayun adıyla askerî bando ve mızıkâ okulu açılmıştır.
Musiki Muallim Mektebi, Cumhuriyet Dönemi'nde müzik öğretmeni yetiştirmek amacıyla açılmıştır.
Sanayinefise Mektebi, II. Abdülhamit Dönemi'nde güzel sanatlar eğitimi vermek amacıyla Osman Hamdi Bey tarafından açılmıştır.
Darüelhan, II. Meşrutiyet Dönemi'nde açılan konservatuardır.
Darübedayi, II. Meşrutiyet Dönemi'nde açılan tiyatrodur.

CEVAP: C

5. II. Mahmut döneminde Divanühümayun kaldırılarak yerine bakanlıklar (nazırlıklar) kurulmuştur. II. Mahmut Dönemi'nde kuruluna bakanlar kuruluna Meclisivükela (Heyetivükela) denir.
Şuraydevlet (1868), Abdülaziz Dönemi'nde kurulan yüksek mahkemedir. (Danıştay) Meclisimeşveret, III. Selim Dönemi'nde ıslahatları gerçekleştirmek amacıyla kurulan danışma meclisidir.
Encümenidaniş, Abdülmecit Dönemi'nde ortaya çıkan bilim kurulu-
dur. Meclisimebusan, I. Meşrutiyetin ilanıyla açılan ve üyeleri halk tarafından seçilen parlamentonun kanatlarından biridir.

CEVAP: E

6. Tanzimat Dönemi'nde Avrupa tarzında açılan ilkokullara İptidai denir. Sultani (kolej) ve idadi (lise) Tanzimat Dönemi'nde açılan okullardır.
Tetimme, II. Mehmet Dönemi'nde Sahnıseman Medreselerine öğrenci yetiştirmek amacıyla açılan bir okuldur.
Sahn, medrese eğitiminin aşamalarından biridir.

CEVAP: D

7. III. Selim Dönemi'nde;
• Fransızca okullarda okutulan ilk yabancı dil oldu.
• Matbaaîmire adıyla devlet matbaası kuruldu.
• Ordunun kara subayı ihtiyacını karşılamak amacıyla Mühendishane-i Berri Hümayun (Kara Mühendishanesi) kuruldu.

CEVAP: B

8. Osmanlı Bankası, Tanzimat Dönemi'nde kurulmuştur. İttihat ve Terakki Partisi, Babialı Baskını (1913) ile tek başına iktidara gelmiştir. 1913 - 1918 yılları arasında İttihat ve Terakki Partisi, Osmanlı Devleti'ni yönetmiştir. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla kapitülasyonları tek taraflı kaldırmış ve dış borç ödemelerini ertelemiştir. Bu kararlar İttihat ve Terakki Partisi tarafından alınmıştır.

CEVAP: C

9. Osmanlı tarihinde Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılması Vakayihayriye olarak adlandırılır. Yeniçeri Ocağı'nın yerine Asakir-i Mansure-i Muhammediye ordusu kurulmuştur.

CEVAP: A

10. Tanzimat Dönemi'nde dine dayalı eğitim veren medreselerin yanında Avrupa tarzında modern okulların açılmasıyla eğitim alanında farklı uygulamalar ortaya çıkmış, bu durum eğitim alanında ikiliğe neden olmuştur. Nizamiye Mahkemeleri'nin kurulması ile hem Avrupa hukuku hem de şeri hukuk uygulandığı için, hukuk alanında ikilik ortaya çıkmıştır. Vilayet meclislerinin kurulması ile halk yerel yönetimlere katılmıştır.

CEVAP: D

11. Tanzimat Dönemi'nde yayınlanan 1869 Maarifumumiye Nizamnamesi ile Osmanlı eğitim sistemi yeniden düzenlenmiş ve kız öğrencilerin eğitimi devletin görevleri arasına girmiştir.

CEVAP: C

12. Mektebimülkiye (1859), Abdülmecit Dönemi'nde kaymakam, kaza ve nahiye müdürü yetiştirmek amacıyla kurulmuştur.
Mektebitıbbiye, mektebiharbiye ve mızıkayihümayun II. Mahmut Dönemi'nde açılan askerî okullardır. Hendeseane, I. Mahmut Dönemi'nde kara subayı yetiştirmek amacıyla açılan askerî okul-
dur.

CEVAP: A

13. II. Mahmut Dönemi'nde;
• Enderun'un yerine devlet memuru yetiştirmek amacıyla Mektebimaarifiadliye açılmıştır.
• Devlet memurları maaşa bağlanmış, devlet memurlukları hariciye ve dahiliye olmak üzere ikiye ayrılmıştır.
• Donizetti tarafından Mızıkayihümayun adıyla askerî bando ve mızıkâ okulu açılmıştır.

CEVAP: C

14. Osmanlı Devleti'nde III. Selim Dönemi'nde yapılan Nizamıcedit yeniliklerine yeniçeri ocağı, ulema ve devlet adamları karşı çıkmıştır. Âyanlar, taşrada ortaya çıkan yerel güçlerdir. Âyanlar ıslahatlara tepki gösterenleri yönlendirmemiştir.

CEVAP: C

15. II. Mahmut, "Müslümanları camide, Hristiyanları kilisede, Musevileri havrada görmek isterim" sözünü söyleyerek Osmanlı Devleti'nde II. Mehmet'ten sonra halk arasında din ve mezhep ayrılığı gözetilmeyeceği teminatını vermiştir.

CEVAP: A

16. Sekbanıcedit ve Eşkinci Ocakları, II. Mahmut Dönemi'nde kurulmuştur. Yeniçerilerin ayaklanması üzerine II. Mahmut bu ocakları kapatmak zorunda kalmıştır. 1826'da Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla yerine Avrupa tarzında Asakir-i Mansure-i Muhammediye ordusu kurulmuştur.

CEVAP: E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- II

1. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde (Abdülmecit) ilk demiryolu ve telgraf hattı kurulmuştur. Bu gelişmeler devletin otoritesini güçlendirmek amacıyla yöneliktir. Reji İdaresi, II. Abdülhamit Dönemi'nde ortaya çıkan ve Fransızlara ait olan bir şirkettir.

CEVAP: D

2. Lale Devri (1718 - 1730), Osmanlı Devleti'nin düşünce ve anlayış olarak Avrupa ile yakınlaştığı ilk dönemdir. Lale Devri'nde ilk kez Avrupa örnek alınarak ıslahatlar yapılmış ve Batılılaşma hareketleri başlamıştır.

CEVAP: D

3. Osmanlı Devleti, ilk dış borcunu Abdülmecit Dönemi'nde Kırım Savaşı'nı ve ıslahatları finanse etmek amacıyla İngiltere'den almıştır.

CEVAP: B

4. Osmanlı Devleti XIX. yüzyıla kadar Topkapı, XIX. yüzyıldan itibaren Dolmabahçe, Çırağan, Beylerbeyi ve Yıldız Sarayları'ndan yönetilmiştir. İshak Paşa Sarayı, I. Abdülhamit Dönemi'nde Doğu Beyazıt'ta yapılmıştır. İshak Paşa Sarayı, devletin yönetildiği saraylar arasında yer almaz.

CEVAP: C

5. Abdülmecit Dönemi'nde kaime adıyla ilk kağıt para bastırıldı. (XIX. yüzyıl) Abdülmecit Dönemi'nde daha sonra madeni para uygulamasına geçilerek, para birimi gurus (kuruş) oldu. Bu dönemde yirmi kuruş değerinde medidiye adıyla bir para bastırıldı.

CEVAP: E

6. Mecelle, Tanzimat Dönemi'nde Ahmet Cevdet Paşa tarafından hazırlanan ilk medeni kanundur. Mecelle, İslam hukukuna göre düzenlendiği için laik değildir. Nizamiye Mahkemelerinin kurulması ile hukuk alanında ikilik ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

7. Tanzimat Dönemi'nde Maarif Nezareti'nin kurulmasıyla eğitim, Nizamiye Mahkemeleri'nin kurulmasıyla hukuk alanında ikilik ortaya çıkmıştır. II. Abdülhamit Dönemi'nde (İstibdat Dönemi) Deyun-u Umumiye İdaresi'nin kurulmasıyla mali alanda ikilik ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

8. Posta teşkilatının kurulması ile merkez ile taşra arasında haberleşmenin hızlı bir şekilde yapılması sağlanmış ve taşrada ortaya çıkan sorunlara devlet müdahale etme imkânını elde etmiştir. Memurlara can ve mal güvencesi verilmesiyle, memurların devlete bağlılığını güçlendirmek amaçlanmıştır. Muhtarlıkların kurulma amacı, ayan adı verilen toprak ağalarını tasfiye etmek amacıyla yöneliktir.

CEVAP: E

9. Türk Ocakları'nın kurulması → 1911 XX. yy
Ziraat Bankası'nın açılması → 1888 XIX. yy
Osmanlı Bankası'nın açılması → 1856 XIX. yy

CEVAP: D

10. Abdülaziz Dönemi'nde (1861 – 1876);
Maarifumumiye Nizamnamesi'nin yayınlanması → 1869
Darülfünun'un kurulması → 1870
Bahriye Nezareti'nin kurulması → 1867
Divanihakkıadiye'nin kurulması → 1868 gelişmeleri ortaya çıkmıştır.

Encümenidaniş (1851), Abdülmecit Dönemi'nde Darülfünun'a ve okullara ders kitabı hazırlamak amacıyla oluşturulan bilim kurulu-
dur.

CEVAP: E

11. Abdülaziz, Avrupa'ya giden ilk Osmanlı padişahıdır. Sultan Abdülaziz, 1867'de çıktığı Avrupa gezisinde İngiltere, Fransa ve Avusturya'ya gitmiştir.

CEVAP: B

12. II. Mahmut, Osmanlı Devleti'nde kılık - kıyafet alanında düzenleme yapan ilk padişah'tır. Bu dönemde devlet memurlarına fes, pantolon ve setre giyme zorunluluğu getirildi. Bu düzenleme kılık - kıyafet alanında ikiliğin başlangıcıdır.

CEVAP: A

13. Anayasal düzene geçilmesi → 1876 – II. Abdülhamit, İttihat ve Terakki Cemiyetinin kurulması → 1889 – II. Abdülhamit
İlk resmî gazetesinin çıkarılması → 1831 – II. Mahmut
Muharrem Kararnamesi'nin yayınlanması → 1881 – II. Abdülhamit
Tanzimat Dönemi'nde (1839 - 1876), İslahat Fermanı ile (1856), yabancılara mal – mülk sahibi olma hakkı tanınmıştır. Abdülaziz Dönemi'nde 1867'de Hicaz dışında yabancılara mal – mülk satışına izin verilmiştir.

CEVAP: C

14. Konsolosluk mahkemeleri, yabancı devletlerin kendi vatandaşları arasında çıkan anlaşmazlıkları çözüme kavuşturmakla sorumludur. Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Fransa'ya verilen kapitülasyonlarla birlikte kurulmuştur. Nizamiye (1869) ve Ticaret (1847) Mahkemeleri Tanzimat Dönemi'nde (1839 - 1876) ilk kez kurulmuştur.

CEVAP: D

15. II. Osman, Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketlerine girişen ilk padişah'tır. II. Osman, Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak istediği için yeniçiler tarafından öldürülen ilk padişah'tır. III. Selim Dönemi'nde Nizamıcedit adıyla ıslahat hareketleri başlatılmıştır. Nizamıcedit ıslahatlarına karşı olanlar Kabakçı Mustafa İsyanı'nı çıkararak, III. Selim'i tahtan indirmişlerdir. Abdülaziz, meşrutiyetin ilanını isteyen Genç Osmanlılar (Jön Türkler) tarafından (yenilik yanlıları) tahttan indirilmiştir. II. Osman , III. Ahmet ve III. Selim ıslahatlara karşı olanlar tarafından tahtan indirilmiştir.

CEVAP: C

16. Abdülaziz Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nde yüksek mahkemeler kurulmuştur.
Bu Dönemde;
• Divanihakkıadiye → Yargıtay
• Şurayıdevlet → Danıştay
• Divanımuhassebet → Sayıştay kurulmuştur

CEVAP: B

17. Abdülaziz Dönemi'nde Genç Osmanlılar (Jön Türkler) adıyla yönetime karşı ilk örgütlü muhalefet ortaya çıkmıştır. Genç Osmanlılar, Osmanlı Devleti'ni içinde bulunduğu durumdan kurtarmak amacıyla meşrutiyetin ilanını talep etmişlerdir. Abdülaziz meşrutiyeti ilan etmek istemediği için yenilik yanlıları tarafından tahtan indirilmiştir. Abdülaziz, Osmanlı Devleti'nde aydınlar tarafından tahttan indirilen ilk padişah'tır. III. Ahmet (Lale Devri) ve III. Selim (Nizamıcedit) ıslahatlara karşı olanlar tarafından tahttan indirilmiştir.

CEVAP: A

18. Dolmabahçe Sarayı, Abdülmecit Dönemi'nde Avrupa sarayları örnek alınarak yapılmıştır. Dolmabahçe Sarayı'nda Türk ve Batı mimari anlayışı birlikte uygulanmıştır. Saray'ın iç ve dış süslemelerinde barok, rokoko ve ampir üslupları birlikte uygulanmıştır. Bundan dolayı saray geç dönem Osmanlı mimarisinin seçmeci (eklektik) üslubuna örnek oluşturur.

CEVAP: E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (ISLAHATLAR)- III

1. Müsadere, devlet memurlarının mallarına el konulmasıdır. II. Mahmut Dönemi'nde müsadere uygulamasının kaldırılmasıyla özel mülkiyet hakkı güvence altına alınmıştır. Bu düzenleme ile aynı zamanda sermaye birikimi sağlamak amaçlanmıştır. II. Mahmut Dönemi'nde muhtarlıkların kurulmasının amacı, yerel unsurların (âyan) gücünü azaltmaya yöneliktir.

CEVAP: A

2. Abdülmecit Dönemi'nde il genel meclislerinin (vilayet meclisleri) kurulmasıyla halk yerel yönetimlere katılmıştır. Tanzimat Fermanı ile Abdülmecit, kanun gücünün üstünlüğünü kabul etmiştir. İslahat Fermanı ile din ve mezhep özgürlüğü tanınmıştır.

CEVAP: E

3. Darülhendese, matematik ve astronomi eğitimi veren ihtisas medresesidir. Osmanlı Devleti'nde klasik dönem (1300 - 1600) eğitim kurumları arasında yer alır.

Mızıkiyühümayun → II. Mahmut

Matbaaiamire → III. Selim

Meclisivükela → II. Mahmut

Sekbanicedit → II. Mahmut

İslahat hareketleri
sonucunda ortaya
çıkan kurumlardır.

CEVAP: D

4. Osmanlı Devleti'nde 1826'da II. Mahmut Dönemi'nde Yeniçeri Ocağı (Vakayihayriye) kaldırılmıştır. Yeniçeri Ocağı'nın kaldırılmasıyla ıslahatların önündeki en önemli engel ortadan kalkmış, askeri alanda ıslahatların yapılmasına ortam sağlanmış, seyfiye sınıfının yönetimindeki gücü kırılmış ve devletin otoritesi artmıştır. Cülus bahşişi geleneği, I. Abdülhamit Dönemi'nde ortadan kalkmıştır.

CEVAP: C

5. Sanayi Devrimi sonucunda Avrupa'dan Osmanlı pazarına bol ve ucuz mallar gelmiştir. Bu durum yerli sanayiye olumsuz yönde etkilemiş yerli mallar Avrupa malları ile rekabet edememiş, küçük sanayi atölyeleri kapanmış ve bunun sonucunda bu atölyelerde çalışanlar işsiz kalmıştır. Osmanlı Devleti'nde ilk dönemlerden itibaren ticaret azınlıkların (gayrimüslimler) kontrolündedir.

CEVAP: C

6. Osmanlı Devleti'nde Tanzimat Dönemi'nde Avrupa hukuk kuralları benimsenmeye başlanmış, Avrupa örnek alınarak (özellikle Fransa) hukuk çevirileri yapılmıştır. Tanzimat Dönemi'nde ceza, ticaret, deniz ticareti, arazi ve medeni kanunlar kabul edildi. Tanzimat Dönemi'nde Avrupa hukuk kurallarının uygulandığı nizamiye ve ticaret mahkemeleri kurulmuş, böylece hukuk alanında ikilik ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

7. 1876'da Meşrutiyet'in ilanı ile Kanunuesasi yürürlüğe girmiş, seçimler yapılmış ve parlamento açılmıştır. Kanunuesasi'nin yürürlüğe girmesiyle Osmanlı Devleti'nde anayasal düzene geçilmiştir. Bu düzenlemelerin amacı halkı devlet yönetimine ortak ederek Avrupa devletlerinin azınlık haklarını bahane ederek Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını önlemektir. 1881 Muharrem Kararnamesiyle Deyun-u Umumiye İdaresi kurulmuştur. Bu idarenin kurulmasıyla mali alanda ikilik ortaya çıkmış, Avrupa devletleri Osmanlı ekonomisine karışma hakkını elde etmiştir.

CEVAP: B

8. Osmanlı Devleti'nde ıslahat hareketleri çerçevesinde eski ve yeni kurumlar birlikte varlığını sürdürmüştür. XIX. Yüzyılda Avrupa tarzında modern eğitim kurumları açılmış ancak medreseler kapatılmıştır. Bu durum kültür çatışmalarına ve toplumsal ayrılmaya neden olmuştur.

CEVAP: A

9. Reji İdaresi, II. Abdülhamit Dönemi'nde kurulan ve bütün tekelini elinde bulunduran Fransızlara ait bir şirkettir. II. Abdülhamit Dönemi'nde kabotaj hakkı (Türk deniz ve limanlarını işletme hakkı) yabancılara tanınmıştır. II. Abdülhamit Dönemi'nde 1881 Muharrem Kararnamesiyle Deyun-u Umumiye İdaresi kurulmuştur. Deyun-u Umumiye İdaresi'nin kurulmasıyla ekonomik alanda ikilik ortaya çıkmıştır. Bu gelişmeler XIX. yüzyılda ekonomik bağımsızlığın kaybedilmesinde etkili olmuştur.

CEVAP: E

10. Şirketi Hayriye (1851), Abdülmecit Dönemi'nde Ali, Fuat ve Cevdet Paşa tarafından kurulan ve İstanbul ile çevresinde vapur işletmeciliği yapan şirkettir.

II. Abdülhamit Dönemi'nde 1876'da Kanunuesasi adıyla anayasa yürürlüğe girmiş, İslamcılık (Ümmetçilik) devletin resmî politikası haline gelmiş, 1888'de Ziraat Bankası açılmış, 1881'de yayınlanan Muharrem Kararnamesi'yle Deyun-u Umumiye İdaresi kurulmuştur.

CEVAP: B

11. Patrona Halil İsyanı → 1730 III. Ahmet'in yerine I. Mahmut padişah oldu.
Kabakçı Mustafa İsyanı → 1807 III. Selim'in yerine IV. Mustafa padişah oldu
31 Mart Olayı → 1909 II. Abdülhamit'in yerine V. Mehmet Reşat padişah oldu.

CEVAP: E

12. Meclisimeşveret, III. Selim Dönemi'nde (1789 - 1807), ıslahatları gerçekleştirmek amacıyla kurulan danışma meclisidir (18. Yüzyıl). Meclisivükela, II. Mahmut Dönemi'nde kurulan bakanlar kurulunun adıdır (19. Yüzyıl).
Meclisiahkameadiye, II. Mahmut Dönemi'nde yargı (hukuk) işleriyle ilgili olarak kurulan danışma meclisidir (19. Yüzyıl).
Divaniahkameadiye (Yargıtay), Abdülaziz döneminde 1868'de kurulan yüksek mahkemedir (19. Yüzyıl).
Meclisimebusan, II. Abdülhamit Dönemi'nde açılan meclisin kanatlarından biridir (19. Yüzyıl).

CEVAP: A

13. Takvimivakayı, II. Mahmut Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nin ilk resmî gazetesidir.
Cerideihavadis, Abdülmecit Dönemi'nde çıkarılan ilk yarı özel gazetidir.
Vakayıtıbbiye, Abdülmecit Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk özel dergidir.
Mecmuafünun, Abdülaziz Dönemi'nde Münif Paşa tarafından çıkarılan bir dergidir.
Tercümaniahval, Abdülmecit Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk özel gazetidir.

CEVAP: D

14. Vakayıtıbbiye (1850), Osmanlı Devleti'nde Türkler tarafından çıkarılan ilk dergidir. (Abdülmecit Dönemi) Mecmuafünun, Münif Paşa tarafından 1862'de, Diyojen 1872'de Teodor Kasap tarafından çıkarılan ilk dergidir. (Abdülaziz Dönemi) Muhbir ve Hürriyet, Genç Osmanlılar (Jön Türkler) tarafından Avrupa'da çıkarılan gazetelerdir. (Abdülaziz Dönemi)

CEVAP: B

15. Diyojen, Abdülaziz Dönemi'nde 1872'de Teodor Kasap tarafından çıkarılan mizah dergisidir.
Muhbir, Genç Osmanlılar tarafından çıkarılan bir gazetedir.
Tanin; Tefik Fikret, Hüseyin Cahit ve Hüseyin Kazım tarafından çıkarılan bir gazetedir.

CEVAP: C

16. Terakkiimuhadderat (Kadınların yükselişi), Osmanlı Devleti'nde çıkarılan ilk kadın dergisidir. (1869 - Abdülaziz Dönemi)
Şükufezar (Çiçek Bahçesi), sahibi ve yazar kadrosu tamamen kadınlardan oluşan ilk dergidir. Hanımlara Mahsus Gazete, 1895'te yayın hayatına başlamıştır.
Demet, 1908'de yayın hayatına başlayan bir dergidir.
Fatma Aliye, Emine Semiye, Şair Nigar, Fatma Fahrinüsa, Fatma Kevser, Gülistan İsmet, Halide Edip, İsmet Hakkı, Fatma Müzehher Osmanlı Dönemi'nin önemli kadın yazarlarıdır. Fatma Aliye, ilk Türk kadın yazarı ve kadın hakları savunucusudur.

CEVAP: A

17. Güllü Agop, Abdülmecit Dönemi'nde modern Osmanlı tiyatrosunu kurmuştur. Şinasi, Şair Evlenmesi adlı ilk Türk tiyatro eserini yazmıştır.

CEVAP: C

18. Osmanlı Devleti'nde ilk banka Abdülmecit Dönemi'nde Galata bankaları tarafından açılmıştır. Bankidersaadet (İstanbul Bankası), 1847'de açılan ilk bankadır.

CEVAP: B

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (DEMOKRATİKLEŞME HAREKETLERİ)- I

1. II. Meşrutiyet Dönemi'nde (1908 - 1918) Kanunuesasi üzerinde yapılan 1909 anayasa değişikliği ile halka toplanma, dernek ve cemiyet kurma hakkı tanınmıştır. Böylece II. Meşrutiyet Dönemi'nde halka örgütlenme hakkı tanınmıştır.

CEVAP: D

2. Osmanlı Devleti'ni dağıtmaktan kurtarmak amacıyla XIX. yüzyıldan itibaren Osmanlıcılık, İslamcılık (Ümmetçilik, Panislamizm), Türkçülük (Turancılık), Batıcılık, Teşebbüs Şahsi ve Ademimerkeziyetçilik gibi fikir akımları ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

3. II. Abdülhamit (1876 - 1909) yılları arasında padişahlık yapmıştır. 1877 - 1878 Osmanlı - Rus Savaşı'nı (93 Harbi) bahane ederek II. Abdülhamit parlamentoyu feshederek kendi kişisel yönetimini kurmuştur. İstibdat Dönemi 1878 - 1908 yılları arasında II. Abdülhamit'in baskıcı dönemidir. II. Meşrutiyet'in ilanıyla İstibdat Dönemi sona ermiştir.

CEVAP: C

4. 1876'da II. Abdülhamit Dönemi'nde I. Meşrutiyet'in ilanıyla Kanunuesasi yürürlüğe girmiştir. Kanunu-esasi'nin yürürlüğe girmesiyle parlamento açılmış, halk seçme - seçilme hakkını elde ederek devlet yönetimine katılmıştır. Kanunu esaside "devletin resmî dinî İslam'dır." maddesi yer aldığı için teokratik devlet anlayışı ortadan kalkmamıştır.

CEVAP: E

5. Osmanlı Devleti'nde ilk aydın hareketi Abdülaziz Dönemi'nde ortaya çıkan Genç Osmanlılar (Jön Türkler) hareketidir. Genç Osmanlıların amacı; halkın devlet yönetimine katılmasını sağlamak, meşrutiyeti ilan ederek, parlamentoyu açarak egemenlik anlayışını değiştirmektir. Veraset sistemi, hükümdarın nasıl başa geçeceği ilgilidir. Genç Osmanlıların veraset sistemini değiştirmek gibi bir amacı yoktur.

CEVAP: D

6. 31 Mart Ayaklanması, meşrutiyet düzenine son vermek amacıyla II. Abdülhamit yanlıları tarafından çıkarılmıştır. 31 Mart Ayaklanması İttihat ve Terakki Cemiyetinin oluşturduğu Hareket Ordusu (III. Ordu) tarafından bastırıldı. Ayaklanmanın ordu tarafından bastırılması, ordunun yenilikleri koruduğunun göstergesidir. II. Meşrutiyet'in ilanıyla II. Abdülhamit'in baskıya dayanan İstibdat düzeni sona ermiştir. Babiali Baskını, İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından yapılan bir hükümet darbesidir.

CEVAP: B

7. Islahat Fermanı (1856), Avrupa devletlerinin (İngiltere, Fransa ve Avusturya) baskısıyla ilan edilen ve sadece azınlıklara (gayrimüslimlere) haklar tanıyan bir belgedir. Senediittifak (1808) ve Tanzimat Fermanı (1839) padişahların isteğiyle ilan edilmiştir.

CEVAP: B

8. I. Meşrutiyet'in ilanıyla Kanunuesasi yürürlüğe girmiş, Osmanlı Devleti'nde ilk kez parlamento açılmış ve rejim değişmiştir. Kanunuesasi'nin kabul edilmesiyle, Osmanlı Devleti'nde mutlak monarşiden meşrutî monarşiye geçilmiştir.

1839'da Abdülmecit Dönemi'nde Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile kanun gücünün üstünlüğü kabul edilmiş ve hukuk devleti anlayışı ortaya çıkmıştır. 1878'de ilan edilen Halepa Fermanı Girir'e ayrıcalıklar tanımıştır (II. Abdülhamit Dönemi).

CEVAP: B

9. Osmanlı Devleti'ni dağıtmaktan kurtarmak amacıyla Osmanlıcılık, Ümmetçilik (İslamcılık), Türkçülük (Turancılık), Batıcılık, Teşebbüs Şahsi ve Ademi Merkeziyetçilik gibi fikir akımları ortaya çıkmıştır.

Osmanlıcılık fikri milliyetçilik akımının olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak, toplumsal eşitliği sağlayarak, devleti dağılmaktan kurtarmak amacıyla ortaya çıkan ilk ve en fazla uygulanan fikir akımıdır. Osmanlıcılık fikri Tanzimat Dönemi'nde (1839 - 1876) uygulanmıştır. II. Abdülhamit Dönemi'nde (özellikle İstibdat Dönemi'nde) (1878 - 1908) İslamcılık (Ümmetçilik) devlet yönetiminde resmî politika olarak benimsenmiştir.

Türkçülük (Turancılık), II. Meşrutiyet Dönemi'nde (1908 - 1918) İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından devletin resmî politikası olarak uygulanmıştır.

CEVAP: E

10. II. Abdülhamit Dönemi'nde 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanı ve Kanunuesasi'nin yürürlüğe girmesiyle seçimler yapılmış ve 1877'de Osmanlı Devleti'nde ilk kez parlamento açılmıştır. İlk Osmanlı parlamentosu Meclisi Mebusan ve Meclisi Âyan olmak üzere iki kanattan oluşuyordu.

CEVAP: D

11. II. Abdülhamit'in 1878'de parlamentoyu feshetmesiyle I. Meşrutiyet dönemi sona ermiş, Osmanlı tarihinde İstibdat Dönemi (1878 - 1908) adı verilen ve II. Abdülhamit'in baskı ve şiddete dayanan dönemi ortaya çıkmıştır. İstibdat Dönemi'nde 1889'da İttihatı Osmanı Cemiyeti kuruldu. Bu cemiyet daha sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti adını almıştır. Bu cemiyetin amacı II. Abdülhamit'in baskıcı düzenine son vererek, meşrutiyeti ilan ederek, devleti dağılmaktan kurtarmaktır. Vatan ve Hürriyet Cemiyeti, Mustafa Kemal'in ilk görev yeri olan Şam'da kurduğu cemiyettir. Hürriyet ve İtilaf Fırkası ve Ahrar Fırkası II. Meşrutiyet Dönemi'nde kurulan siyasi partilerdir. Teceddüt Fırkası, 1918'de İttihat ve Terakki Fırkasının kendisini feshetmesiyle yerine kurulan partidir.

CEVAP: B

12. Abdülmecit Dönemi'nde 1839'da Tanzimat Fermanı ilan edilmiştir. Tanzimat Fermanı'na göre;

- Askerlik işleri yeniden düzenlendi → Askerlik
- Mahkemeler herkese açık olacak, herkes kanun önünde eşit olacak → Hukuk (yargı)
- Vergiler herkesin gelirine göre alınacak → Vergi
- Müsadere uygulaması kaldırılacak, herkes mal - mülk sahibi olabilecek → Özel mülkiyet

Tanzimat Fermanı ile devletin yönetim biçimi ile ilgili düzenleme yapılmamıştır. I. Meşrutiyet ile devletin yönetim biçimi değişmiştir.

CEVAP: E

13. Abdülmecit Dönemi'nde vilayet meclisleri (il genel meclisleri) kurulmuştur. Vilayet meclislerine sadece müslümanlar seçilebiliyordu. 1856 Islahat Fermanı ile gayrimüslimlere vilayet meclislerine üye olmak hakkı tanınmıştır.

CEVAP: D

14. I. Meşrutiyet'in ilanıyla Osmanlı Devleti'nde parlamento açılmıştır. Osmanlı Mebusan Meclisine hem Müslüman hem de gayrimüslim milletvekilleri seçilmiştir. Böylece Avrupa devletlerinin gayrimüslim haklarını bahane ederek Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışması önlemek amaçlanmıştır.

CEVAP: C

15. 1876'da Kanunuesasi'nin yürürlüğe girmesiyle seçimler yapılmış ve 1877'de ilk kez parlamento açılmıştır. Osmanlı Devleti'nde parlamentonun açılmasıyla halk ilk kez devlet yönetimine katılmıştır.

CEVAP: E

16. 1879 Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı fikirler Osmanlı Devleti'nde Senediittifak dışındaki demokratikleşme hareketleri üzerinde etkili olmuştur.

Tanzimat Fermanı 1839'da ilan edilmiş ve Fransız İhtilali'nin ortaya çıkardığı fikirler fermanın ilanında etkili olmuştur. 1848 İhtilalleri ve 1876 İstanbul Tersane Konferansı daha sonra ortaya çıkan gelişmeler olduğu için ferman üzerinde etkili yoktur.

CEVAP: A

17. 1876'da yürürlüğe giren Kanunuesasi'ye göre yasama, yürütme ve yargı konularında son söz padişaha ait olduğu için devletin monarşik yapısında herhangi bir değişiklik olmamıştır. Kanunuesasiye'ye göre; hükümetin padişaha karşı sorumlu olması ve padişahın parlamentoyu feshetme yetkisine sahip olması monarşik yapının bulunduğu göstergesidir. Meşrutiyet rejiminde hükümetin meclise karşı sorumlu olması ve meclisin kendisini feshetme yetkisine sahip olması gerekirdi.

CEVAP: D

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (DEMOKRATİKLEŞME HAREKETLERİ)- II

1. 1856 Islahat Fermanı ile cizye vergisinin kaldırılması ve yerine bedelinakdi uygulamasının getirilmesi, vergilerin herkesin gelirin göre alınması ve iltizam sisteminin kaldırılması kararları alınmıştır. 1839 Tanzimat Fermanı'nda müsadere uygulamasına son verilmesi kararlaştırılmıştır.

CEVAP: C

2. Senediittifak (1808) II. Mahmut döneminde âyanlarla yapılan bir sözleşmedir. Bu sözleşme ile âyanlar resmen tanınmıştır. Senediittifak ile âyanlar padişahın emirlerine yerine getirmeyi, asker göndermeyi, devletin otoritesine yardımcı olmayı kabul etmişlerdir.

Halepa Fermanı - 1878 – II. Abdülhamit - Girit'e ayrıcalıklar tanındı.

Vakayihayriye - 1826 – II. Mahmut - Yeniçeri Ocağı kaldırıldı.

Tanzimat Fermanı - 1839 - Abdülmecit

Vilayet Nizamnamesi - 1864 - Abdülaziz - Taşra teşkilatı yeniden düzenlendi.

CEVAP: D

3. 1856 Islahat Fermanı'nda vergilerin herkesin gelirin göre alınması ve iltizam sisteminin kaldırılması maddesi yer almıştır. İltizam sisteminin kaldırılması ile vergileri toplamak amacıyla muhassıllıklar (tahsildarlıklar) kurulmuştur.

CEVAP: B

4. Osmanlı Devleti'nde 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanında;
- Genç Osmanlılar (Jön Türkler) adı verilen aydın hareketinin talepleri
 - Osmanlı aydınlarının Avrupa'daki demokrasi alanında ortaya çıkan gelişmelerden etkilenmesi
 - Balkan bunalımını çözmek amacıyla düzenlenen 1876 Tersane Konferansı'nda Osmanlı lehine kararlar alınmasını sağlamak
 - Milliyetçilik fikrinin etkisiyle çıkan azınlık isyanlarını önlemek
 - Devleti dağılmaktan kurtarmak etkili olmuştur.

Âyanlar, II. Mahmut Dönemi'nde muhtarlıkların kurulmasıyla ortadan kaldırılmıştır.

CEVAP: C

5. Tanzimat Fermanı 1839'da Abdülmecit'in isteği ile yayınlanan bir belgedir. Padişah ile halk arasında yapılan bir sözleşme değildir. Abdülmecit bu fermanla halka bazı vaatlerde bulunmuştur. Tanzimat Fermanı, Osmanlı Devleti'nde yaşayan herkese haklar tanıyan, kanun önünde eşitliği getiren, kanun gücünün üstünlüğünü kabul eden ve Osmanlı Devleti'nde hukuk devleti anlayışının ortaya çıkmasını sağlayan bir belgedir. Tanzimat Fermanı bu açıdan yönetimde yeni esaslar getiren bir belgedir.

CEVAP: A

6. Osmanlı Devleti'nde ortaya çıkan demokratikleşme hareketleri;
- Milliyetçilik fikrinin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak
 - Azınlık isyanlarını engellemek
 - Devletin otoritesini sağlamak
 - Devleti dağılmaktan kurtarmak
 - Avrupalı devletlerin azınlık haklarını bahane ederek Osmanlı'nın işlerine karışmasını engellemek amacıyla gerçekleştirilmiştir.

CEVAP: E

7. 1856 Islahat Fermanı Abdülmecit Dönemi'nde ilan edilen ve sadece gayrimüslimlere haklar tanıyan bir demokratikleşme hareketidir. Islahat Fermanı ile müslimanlar ve gayrimüslimler arasında eşitsizlik yaratan temel sorunlar ortadan kalkmıştır. Gayrimüslimler devlet memuru olma hakkını elde etmiştir. Abdülmecit Dönemi'nden itibaren gayrimüslimler çeşitli devlet kademelerinde görev almaya başlamıştır.

CEVAP: B

8. Kanuniesasi ile halka seçme - seçilme hakkı tanınmış ve halk meclis aracılığıyla devlet yönetimine katılmıştır.

CEVAP: E

9. II. Abdülhamit Dönemi'nde 1876'da I. Meşrutiyet ilan edilmiştir. Meşrutiyet'in ilanıyla Kanunuesasi yürürlüğe girmiştir. Kanunuesasi'ye göre seçimler yapılmış ve 1877'de parlamento açılmıştır. Osmanlı Mebusan Meclisinin açılmasıyla halk padişahın yanında yönetime katılmıştır.

CEVAP: E

10. Tanzimat Fermanı'nın ilanında;

- Mısır sorununu çözmek amacıyla düzenlenecek 1840 Londra Konferansında Avrupa devletlerinin desteğini almak
- Milliyetçilik fikri çerçevesinde çıkan azınlık isyanlarını önlemek
- Avrupa devletlerinin Osmanlı'nın iç işlerine karışmasını engellemek
- Devleti dağılmaktan kurtarmak
- Devletin otoritesini güçlendirmek amaçlanmıştır.

Osmanlı Devleti'nde halk ıslahat talebinde bulunmuştur.

CEVAP: D

11. Meşrutiyet'in ilanında halkın devlet yönetimine katılmasını sağlayarak devleti dağılmaktan kurtarmak amaçlanmıştır. 1878 Halepa Fermanı ile Girit'e ayrıcalık tanınmış, böylece bu bölgenin devletten ayrılmasını önlemek, devleti dağılmaktan kurtarmak amaçlanmıştır. 31 Mart Ayaklanması, Meşrutiyet rejimine son vermek amacıyla çıkan gerici bir ayaklanmadır.

CEVAP: D

12. Abdülaziz'in tahtan indirilmesinde, II. Abdülhamit'in tahta çıkmasında Genç Osmanlılar (Jön Türkler) yani yenilik yanlıları etkili olmuştur. 31 Mart Ayaklanması, İttihat ve Terakki Cemiyeti tarafından oluşturulan Hareket Ordusu tarafından yani yenilik yanlıları tarafından bastırılmıştır.

CEVAP: E

13. Tanzimat Fermanı (1839) ile Abdülmecit kanunlara uyacağını ilan etmiştir. Tanzimat Fermanı'yla padişahın yetkilerinin kanunla sınırlandırılması her gücün (padişahın gücünün) üstünde yasa gücünün olduğunun en güçlü kanıtıdır.

CEVAP: B

14. Kanunuesasi üzerinde 1909 yılında önemli değişiklikler yapılmıştır. 1876 Anayasası üzerinde yapılan 1909 değişiklikleriyle padişahın yasama, yürütme ve yargı yetkileri kısıtlanmıştır. 1909 Anayasa değişikliği ile hükümetin meclise karşı sorumlu olması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: A

15. 1876'da I. Meşrutiyet'in ilanı ile;
- Kanunuesasi ilan edilmiş böylece anayasal düzene geçilmiştir.
 - Osmanlı Mebusan Meclisi açılmış, böylece halk devlet yönetimine katılmıştır.
- II. Meşrutiyet Dönemi'nde (1908 – 1918) siyasi partiler kurulmuş ve çok partili hayata geçilmiştir.

CEVAP: D

16. I. Meşrutiyet'in ilanında ve Osmanlı Mebusan Meclisinin açılması; devletin bütünlüğünü sağlamak, Avrupa devletlerinin azınlık haklarını bahane ederek iç işlerimize karışmasını engellemek amaçlanmıştır. Osmanlı Mebusan Meclisinde Balkan milletlerine temsil hakkı tanınması bu amaçları gerçekleştirmeye yöneliktir.

CEVAP: C

17. 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı'nda askerlik işlerinin yeniden düzenlenmesi ve askerliğin vatan görevi hâline getirilmesi kararlaştırılmıştır. Tanzimat Fermanı ile askerlikte "ocak sistemi" kaldırılmış, askerlik vatandaşlık görevi hâline getirilmiştir.

CEVAP: E

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (TRABLUSGARP-BALKAN-I.DÜNYA SAVAŞI) - I

1. 31 Mart Olayı Osmanlı Devleti'nde rejime (meşrutiyet) karşı ortaya çıkan ilk ayaklanmadır. II. Abdülhamit yanlıları tarafından çıkarılan bir ayaklanmadır. 31 Mart Olayı'ndan sonra II. Abdülhamit Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından tahttan indirilmiştir.

CEVAP: B

2. Mustafa Kemal;
- Mahmut Şevket Paşa komutasındaki Hareket Ordusu'nun kurmay başkanı olarak 31 Mart Ayaklanması'nın bastırılmasında,
 - 16. Kolordu Komutanı olarak Kafkas Cephesi'nde Muş ve Bitlis'in Ruslardan geri alınmasında,
 - Yıldırım Orduları Grup Komutanı olarak Suriye - Filistin Cephesi'nde İngilizlerin Halep'in kuzeyinde durdurulmasında etkili olmuştur.

CEVAP: E

3. 1876'da yürürlüğe giren Kanuniesasi'ye göre hükümet padişaha karşı sorumludur. II. Meşrutiyet döneminde Kanunuesasi üzerinde yapılan 1909 Anayasa değişikliği ile hükümetin meclise karşı sorumlu olması kararlaştırıldı. Böylece meclisin üstünlüğü ilkesi gerçekleştirilmiştir.

CEVAP: A

4. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra;
- Bulgaristan bağımsızlığını ilan etti.
 - Girit Yunanistan'a katıldığını ilan etti,
 - Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Bosna-Hersek'i ilhak ettiğini ilan etti.

CEVAP: D

5. Osmanlı Devleti'nde yönetime karşı ilk örgütlü muhalefet Genç Osmanlılar (Jön Türkler) Cemiyetidir. Prens Sabahaddin Genç Osmanlılar Cemiyetinin içerisinde yer almıştır. Prens Sabahaddin sonra Teşebbüsü Şahsi ve Ademi Merkezîyetçilik fikrini benimsemiştir.

CEVAP: D

6. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Bulgaristan bağımsızlığını, Girit Yunanistan'a katıldığını, Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Bosna - Hersek'i ilhak ettiğini ilan etmiştir.

CEVAP: E

7. Reval Görüşmeleri'nde İngiltere ve Rusya Osmanlı Devleti'ni paylaşma kararı alması üzerine İttihat ve Terakki Cemiyeti Makedonya'da ayaklandı. II. Abdülhamit ayaklanmanın yayılmasını önlemek amacıyla II. Meşrutiyeti ilan etti. 1909'da II. Abdülhamit yanlıları tarafından meşrutiyet düzenine son vermek amacıyla 31 Mart Ayaklanması çıkarıldı. Reval Görüşmeleri → 1908 II. Meşrutiyet'in ilanı → 23 Temmuz 1908 31 Mart Ayaklanması → 13 Nisan 1909

CEVAP: A

8. İttihat ve Terakki tarafından oluşturulan Hareket Ordusu'nun komutanlığını Mahmut Şevket Paşa, kurmay başkanlığını Mustafa Kemal yapmıştır.

CEVAP: D

9. 31 Mart Olayı, II. Abdülhamit yanlıları tarafından çıkarılan ve meşrutiyet düzenine son vermeyi amaçlayan bir ayaklanmadır. Bu olaydan sonra, II. Abdülhamit ayaklanmayı bastırmadığı için tahttan indirilmiş, yerine V. Mehmet Reşat padişah olmuştur. 31 Mart Olayı'ndan sonra Kanunuesasi üzerinde 1909 anayasa değişikliği yapıldı.

CEVAP: C

10. 1912 Uşi Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Trablusgarb ve Bingazi'yi (Libya) İtalya'ya bırakmıştır. 1908'de II. Meşrutiyet'in ilanı ile Avusturya - Macaristan İmparatorluğu Bosna - Hersek'i ilhak ettiğini, Girit Yunanistan'a katıldığını ilan etmiştir. XX. yüzyılın başlarında Libya, Girit ve Bosna - Hersek Osmanlı Devleti'nin kaybettiği yerlerdir.

CEVAP: E

11. II. Meşrutiyet Dönemi'nde Türkçülük (Turancılık) İttihat ve Terakki Partisi tarafından siyasi bir ideoloji hâline getirilmiştir. Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Ömer Seyfettin, Mehmet Emin Yurdakul, Ahmet Ağaoğlu ve Fuat Köprülü bu fikir akımının önde gelen savunucularıdır. Tevfik Fikret, batıcılık fikrinin temsilcileri arasında yer alır.

CEVAP: B

12. 1908 Reval Görüşmeleri'nde İngiltere ve Rusya'nın Osmanlı Devleti'ni paylaşma kararı alması ve bunun üzerine İttihat ve Terakki Cemiyetinin Makedonya'da ayaklanması sonucunda II. Abdülhamit II. Meşrutiyet'i ilan etmek zorunda kaldı. Bulgaristan, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra bağımsızlığını ilan etti.

CEVAP: C

13. II. Meşrutiyet Dönemi 1908 - 1918 yıllarını kapsar II. Meşrutiyet Dönemi'nde ilk kez kızlar için yükseköğretim kurumları açılmıştır. Sanayiinefise Mektebinin açılması → 1881 Musiki Muallim Mektebinin açılması → 1924 Maarif Nezareti'nin kurulması → 1856 Maarifumumiye Nizamnamesinin yayınlanması → 1869

CEVAP: D

14. II. Meşrutiyet döneminde (1908 - 1918) Bulgaristan (1908) ve Arnavutluk (1912) bağımsızlığını ilan etmiştir. Sırbistan, Roman-ya ve Karadağ 1878 Berlin Antlaşması'yla, Yunanistan Edirne Antlaşması'yla bağımsız olmuştur.

CEVAP: D

15. Ömer Seyfettin, Osmanlı döneminde "Genç Kalemler" dergisini çıkarmıştır. Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Ahmet Ağaoğlu ve Fuat Köprülü "Türk Yurdu" dergisini çıkarmıştır. Üç Tarz-ı Siyaset, Yusuf Akçura'ya ait bir eserdir.

CEVAP: A

16. Mustafa Kemal askerlik görevine başlarken ilk olarak Şam'a gönderilmiştir. Mustafa Kemal Şam'da Vatan ve Hürriyet Cemiyetini kurmuştur. Vatan ve Hürriyet Cemiyeti daha sonra İttihat ve Terakki Cemiyeti ile birleşmiştir.

CEVAP: B

17. 31 Mart Ayaklanması, Osmanlı tarihinde rejime karşı ortaya çıkan ilk ayaklanmadır. Bu ayaklanmanın çıkmasında; Serbesti gazetesi yazarı Hasan Fehmi'nin İttihat ve Terakki tarafından öldürülmesi, Balkanlarda toprak kayıplarının yaşanması sonucunda dış politika-ya ortaya çıkan başarısızlık ve toplumda ortaya çıkan kültürel çatışma etkili olmuştur.

CEVAP: E

18. II. Meşrutiyet Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nde çok partili hayata geçilmiştir. İttihat ve Terakki Partisi bu dönemde kurulan ilk siyasi partidir. Ahrar, Hürriyet ve İtilaf Fırkası bu dönemde İttihat ve Terakkiye karşı kurulan muhalefet partileridir. Serbesti ve Volkan gazeteleri bu dönemde İttihat ve Terakki Partisinin politikalarına karşı muhalefet eden gazetelerdir.

CEVAP: E

19. Genç Osmanlılar Cemiyeti (Jön Türkler) Osmanlı Devleti'nde yönetime karşı ilk örgütlü muhalefettir. Genç Osmanlılar Cemiyeti Abdülaziz'in tahttan indirilmesinde, II. Abdülhamit'in padişah olmasında ve I. Meşrutiyet'in ilanında etkili olmuştur.

CEVAP: C

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (TRABLUSGARP-BALKAN-I.DÜNYA SAVAŞI) - II

1. Osmanlı Devleti'nde II. Meşrutiyet döneminde çok partili hayata geçilmiştir. Hürriyet ve İtilaf Fırkası bu dönemde İttihat ve Terakki Partisine karşı kurulan en önemli muhalefet partisidir. Hürriyet İtilaf Fırkası, Osmanlılar tarafından kurulan zararlı cemiyetleri bünyesinde toplayarak ulusal mücadeleye karşı faaliyette bulunmuştur.

CEVAP: D

2. Osmanlılık, Osmanlı Devleti'nde toplumsal eşitliği sağlayarak, milliyetçilik akımının olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak ve devletin dağılmasını önlemek amacıyla ortaya çıkan bir fikir akımıdır. Mithat Paşa, Ziya Paşa, Namık Kemal, Ali Suavi, Şinasi ve Hüseyin Avni Paşa Osmanlılık fikrinin önemli temsilcileri arasında yer alır.

CEVAP: E

3. 31 Mart Ayaklanması (13 Nisan 1909), meşrutiyet düzene son vererek anayasal düzeni ortadan kaldırmak amacıyla çıkmıştır. Babıali Baskını (1913), Osmanlı Devleti'nde İttihat ve Terakki Partisi tarafından gerçekleştirilen hükûmet darbesidir. Mora İsyanı Yunanistan'ın bağımsızlığını gerçekleştirmek amacıyla çıkarılmıştır.

CEVAP: B

4. 31 Mart Ayaklanması'ndan sonra Kanunuesasi'de yapılan 1909 Anayasa değişikliğiyle padişahın yasama, yürütme ve yargı yetkileri kısıtlandı. 1909 Anayasa değişikliğiyle hükûmetin meclise karşı sorumlu olması, siyasi partilerin kurulması ve padişahın sürgün yetkisinin ortadan kalkması gibi düzenlemeler yapılmıştır.

CEVAP: E

5. İslamcılık (Ümmetçilik), II. Abdülhamit'in İstibdat döneminde devletin resmî politikası olarak uygulanmıştır. Mehmet Akif Ersoy, Şemseddin Günaltay, Ahmet Hamdi Akseki, Sait Halim Paşa İslamcılık fikrinin temsilcileri arasında yer alır.

CEVAP: E

6. Londra Antlaşması (30 Mayıs 1913) Osmanlı Devleti ile Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ arasında imzalandı. Arnavutluk, I. Balkan Savaşı sırasında bağımsızlığını ilan etmiştir. Arnavutluk, I. Balkan Savaşı'na katılmamıştır.

CEVAP: E

7. Batıcılık, II. Meşrutiyet Dönemi'nde etkili olmaya çalışan bir fikir akımıdır. Bu fikir akımını savunanlar, batı medeniyet ve kültürünün bütünüyle alınmasını istemişlerdir. Tevfik Fikret, Abdullah Cevdet, Celal Nuri İleri ve Süleyman Nazif Batıcılık fikrinin savunanları arasında yer alır. Ömer Seyfettin, Türkçülük fikrini savunanlar arasında yer alır.

CEVAP: D

8. Trablusgarb Savaşı (1911-1912), Osmanlı Devleti ile İtalya arasında yapılan bir savaştır.

Trablusgarb Savaşı'nın çıkmasında;

- İtalya'nın sömürge elde etmek istemesi
- İngiltere'nin Osmanlı toprak bütünlüğünü savunan politikasından vazgeçmesi
- İngiltere ve Fransa'nın İtalya'nın Trablusgarb ve Bingaz'ı işgal etmesine izin vermesi etkili olmuştur

Trablusgarb Savaşı sırasında Osmanlı Devleti'ne karşı Balkan ittifakı (Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan, Karadağ) kurulmuştur.

CEVAP: D

9. Trablusgarb Savaşı 18 Ekim 1912'de yapılan Ouchi (Uşi) Antlaşması'yla sona ermiştir. Uşi Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Libya'nın (Trablusgarb ve Bingazi) İtalya'ya ait olduğunu kabul etmiştir. Bu antlaşmayla Osmanlı Devleti, Kuzey Afrika'daki son topraklarını kaybetmiştir.

CEVAP: A

10. Balkan Savaşları sonunda Osmanlı Devleti; Makedonya, Girit, Arnavutluk, Selanik, Batı Trakya (Dedeağaç, Gülmülçine, İskeçe) ve Ege adalarını (Bozcaada ve Gökçeada hariç) kaybetmiştir. Bosna - Hersek II. Meşrutiyet'in ilanından sonra Avusturya - Macaristan İmparatorluğu tarafından ilhak edilmiştir (1908).

CEVAP: B

11. I. Balkan Savaşı öncesinde Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ bir araya gelerek Osmanlı Devleti'ne karşı Balkan ittifakını kurmuştur. Romanya II. Balkan Savaşı'na katılmıştır.

CEVAP: B

12. Trablusgarb Savaşı'nın başlamasıyla İttihat ve Terakki tarafından Millî Müdafaa Komitesi kurulmuş ve bölgeye gönüllü subaylar gönderilmiştir. Mustafa Kemal Trablusgarb Savaşı'na Mustafa Şerif Bey adıyla katılmıştır. Trablusgarb Savaşı, Mustafa Kemal'in katıldığı ilk savaştır.

CEVAP: E

13. I. Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine Osmanlı Devleti Trablusgarb Savaşı'nı bitirmek ve bu savaşa katılan subayları geri çağırarak zorunda kalmıştır. I. Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine Osmanlı Devleti ile İtalya arasında Uşi Antlaşması imzalandı.

CEVAP: C

14. I. Balkan Savaşı sonunda Osmanlı Devleti, Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ'ın katılımıyla Londra Konferansı toplandı. Londra Konferansı sonunda imzalanan Londra Antlaşması'yla (30 Mayıs 1913) Balkan devletleri Osmanlı topraklarını paylaştılar. Londra Antlaşması'na göre Bulgaristan en fazla toprak elde eden devlettir.

CEVAP: B

15. İtalya, Trablusgarb Savaşı öncesinde İngiltere ve Fransa ile Akdeniz, Rusya ile Racconogi Antlaşmalarını imzalayarak bu devletlerin Trablusgarb ve Bingazi'nin işgaline tepki göstermelerini engellemiştir.

CEVAP: E

16. I. Balkan Savaşı'nda Rauf Orbay komutasındaki "Hamidiye Kruvazörü" Yunan donanmasına karşı başarılı olmuştur. Bu başarısından dolayı Rauf Orbay "Hamidiye Kahramanı" olarak bilinir.

CEVAP: C

17. Balkan savaşları sonunda yapılan Atina Antlaşması'yla Selanik, Yanya, Girit, Batı Trakya ve Ege Adaları'nı (Gökçeada ve Bozcaada hariç) Yunanistan'a ait olduğunu Osmanlı Devleti kabul etmiştir. Rodos çevresi (On İki Ada) Uşi Antlaşması'yla geçici olarak İtalya'ya bırakılmıştır.

CEVAP: D

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (TRABLUSGARP-BALKAN-I.DÜNYA SAVAŞI) - III

1. Balkan Savaşları'ndan sonra Yunanistan, Bulgaristan ve Sırbistan ile yapılan ikili antlaşmalar çerçevesinde bu ülkelerde yaşayan Türkler azınlık statüsüne düşmüştür. Batı Trakya ve Makedonya'da yaşayan Türkler azınlık durumuna düşmüştür. Kırım, Küçükaynarca Antlaşması'yla (1774) kaybedilmiştir.

CEVAP: D

2. Arnavutluk, I. Balkan Savaşı sırasında bağımsızlığını ilan eden son Balkan devletidir.
Yunanistan → 1829 Edirne Antlaşması

Sırbistan
Karadağ
Romanya

1878 Berlin Antlaşması

Bulgaristan → 1908 II. Meşrutiyet'in ilanından sonra

CEVAP: E

3. Arnavutluk, I. Balkan Savaşı'nın başlamasından yararlanarak bağımsızlığını ilan etmiştir. (1912)
Osmanlı Devleti'nde 31 Mart Olayı'ndan sonra padişah değişikliği olmuştur (1909)
Yunanistan, II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1947 Paris Antlaşması'yla On İki Ada'yı almıştır.
Osmanlı Devleti, II. Balkan Savaşı'nın başlamasından yararlanarak Edirne ve Kırklareli'yi geri almıştır. (1913)
İngiltere 1878'de Kıbrıs'ı işgal etmiştir.

CEVAP: D

4. Trablusgarp Savaşı, Osmanlı Devleti ile İtalya arasında yapılan bir savaştır.
İtalya'nın Trablusgarp'a saldırmasında;
• Siyasi birliğini geç sağlayan İtalya'nın sömürgecilikten pay almak istemesi
• Hammadde ve pazar ihtiyacı
• Kuzey Afrika'daki diğer bölgelerin (Tunus, Cezayir, Mısır) İngiltere ve Fransa tarafından işgal edilmesi
• Trablusgarp'ın stratejik konumu etkili olmuştur

CEVAP: E

5. 1913 İstanbul Antlaşması'yla Bulgaristan, Edirne, Kırklareli ve Dimetoka'nın Osmanlı Devleti'ne ait olduğunu kabul etmiştir. Kavala ve Dedeağaç Yunanistan'ın eline geçen yerlerdir.

CEVAP: B

6. I. Balkan Savaşı, Osmanlı Devleti ile Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan ve Karadağ arasında yapılmıştır.
Balkan devletlerinin Osmanlı Devleti'ne karşı saldırıya geçmelerinde;
• Rusya'nın Panslavizm politikası çerçevesinde Balkan devletlerini kışkırtması
• Osmanlı Devleti'nin bu savaş öncesinde Balkanlardaki ordusunun büyük bölümünü terhis etmesi etkili olmuştur
İttihat ve Terakki Partisi I. Balkan Savaşı'nın bitirmek amacıyla düzenlenen Londra Konferansı sırasında gerçekleşen Babıali Baskını (23 Ocak 1913) ile yönetimi ele geçirmiştir.

CEVAP: C

7. Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal Deme ve Tobruk'ta, Enver Bey Bingazi'de halkı örgütleyerek İtalyanlara karşı mücadele etmiştir.

CEVAP: C

8. Mustafa Kemal, Harp Akademisini bitirdikten sonra Şam'da bulunan V. Ordu bünyesinde görev yapmıştır.

CEVAP: E

9. Trablusgarp Savaşı'nın başlamasıyla Osmanlı Devleti İtalyanlara karşı halkı örgütlemek amacıyla Trablusgarp ve Bingazi'ye bazı gönüllü subaylar göndermiştir. Mustafa Kemal, Enver Bey, Ali Fethi Bey, Ali Çetinkaya, Nuri Conker ve Niyazi Bey bölgeye gönderilen gönüllü subaylar arasından yer alır.

CEVAP: C

10. Osmanlı Devleti Balkan Savaşları sonucunda Makedonya, Selanik, Girit, Batı Trakya, Arnavutluk ve Ege adalarını (Bozcaada ve Gökçeada hariç) kaybetmiştir.

CEVAP: E

11. Trablusgarp Savaşı sonucunda yapılan Uşi Antlaşması'yla Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı.
Rodos ve On İki Ada geçici olarak İtalya'ya bırakıldı (1912).
Bulgaristan 1908'de bağımsızlığını ilan etti. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'na girince İngiltere, Kıbrıs'ı ilhak etmiştir (1914).

CEVAP: A

12. Rodos ve çevresi (On İki Ada) Uşi Antlaşması'yla geçici olarak İtalya'ya bırakıldı. İmroz (Gökçeada) ve Bozcaada (Taşoz) Balkan Savaşları sonunda Osmanlı Devleti'nde kalmıştır. Osmanlı Devleti 1913 Atina Antlaşması'yla Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu kabul etmiştir.

CEVAP: A

13. Mustafa Kemal Trablusgarp ve Çanakkale Savaşlarına fiilen katılmıştır. Kutülmare Savaşı, I. Dünya Savaşı'nda Irak Cephesi'nde yapılan bir savaştır. Irak Cephesi Mustafa Kemal'in I. Dünya Savaşı'nda savaştığı cepheler arasında yer almaz.

CEVAP: D

14. Babıali Baskını (23 Ocak 1913), I. Balkan Savaşı'nı bitirmek amacıyla düzenlenen Londra Konferansı sırasında İttihat ve Terakki Partisi tarafından gerçekleştirilen hükümet darbesidir. Babıali Baskını sonucunda Osmanlı Devleti'nde İttihat ve Terakki Partisi tek başına yönetime egemen olmuştur.

CEVAP: D

15. I. Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal; Çanakkale, Kafkas ve Suriye - Filistin cephelerinde savaşımıştır. Çanakkale Cephesi'nde Mustafa Kemal Anafartalar, Arıburnu, Conkbayırı, Kireçtepe, Seddülbahir ve Gelibolu'da savaşımıştır. Conkbayırı'nda "Ben size taarruz emretmiyorum, ölmeyi emrediyorum." sözünü söylemiştir.

CEVAP: B

16. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Polonya, Yugoslavya, Çekoslovakya, Macaristan, Türkiye, Litvanya, Letonya, Estonya ve Ukrayna Avrupa'da kurulan devletlerdir.

CEVAP: E

17. 1878 Berlin Antlaşması'yla Kars, Ardahan ve Batum Çarlık Rusya'ya bırakıldı. 1917 Bolşevik İhtilali sonucunda Çarlık Rusya yıkıldı. Bolşevik İhtilali sonucunda Çarlık Rusya'nın yerine kurulan Sovyet Rusya İttifak Devletleriyle Brest - Litovsk Antlaşmasını imzalayarak savaştan çekildi. Bu antlaşmayla Sovyet Rusya, Berlin Antlaşması'yla Çarlık Rusya'nın aldığı Kars, Ardahan, Batum'u Osmanlı Devleti'ne geri vermiştir.

CEVAP: A

XIX. YÜZYILDA OSMANLI DEVLETİ (TRABLUSGARP-BALKAN-I.DÜNYA SAVAŞI) - IV

1. I. Dünya Savaşı'nda Mustafa Kemal kronolojik olarak Çanakkale, Kafkas ve Suriye - Filistin cephelerinde savaşmıştır. Çanakkale cephesinde gösterdiği başarılar Mustafa Kemal'in dünya çapında tanınması ve Kurtuluş Savaşı'nın lideri olmasında etkili olmuştur.

CEVAP: E

2. 30 Ekim 1918'de imzalanan Mondros ateşkes Antlaşması'yla Osmanlı Devleti I. Dünya Savaşı'ndan çekilmiştir. Çanakkale Cephesi I. Dünya Savaşı'nda kapanan ilk cephe'dir. (1916) Kafkas cephesi Brest- Litovsk Antlaşmasıyla (3 Mart 1918) kapanmıştır. Kanal Cephesi savaş sırasında kapanmıştır. (1915) Irak ve Suriye - Filistin Cepheleri Mondros Ateşkes antlaşmasıyla kapanmıştır. Çanakkale, Kanal, Kafkas ve Yemen - Hicaz Cepheleri savaş sırasında kapanmıştır.

CEVAP: E

3. 1917 Bolşevik İhtilali sonucunda ortaya çıkan Sovyet Rusya ittifak (bağlaşma) devletleriyle anlaşma imzalayarak savaştan çekilmiştir. Sovyet Rusya'nın savaştan çekilmesiyle Kafkas, Romanya, Galiciya ve Makedonya cepheleri kapanmıştır.

CEVAP: E

4. Saint Jean de Maurienne Antlaşması İngiltere, Fransa ve İtalya arasında imzalanmıştır. Bu antlaşmayla İtalya'ya Batı Anadolu (İzmir ve çevresi) Aydın, Konya ve Antalya bırakıldı. Bu antlaşmanın geçerli olması için Çarlık Rusya'nın onaylaması kararı alındı. 1917 Bolşevik İhtilali sonucunda Çarlık Rusya yıkılmış ve antlaşmayı onaylayamamıştır. Paris Barış Konferansı'nda İngiltere Çarlık Rusya'nın onaylamadığını gerekçe göstererek Saint Jean de Maurienne Antlaşması'nı geçersiz saymıştır.

CEVAP: C

5. Yunanistan'ın İtilaf Devletleri grubunda savaşa girmesi sonucunda Paris Barış Konferansı'yla daha önce gizli antlaşmalarda İtalya'ya bırakılan İzmir ve çevresi (Batı Anadolu) Yunanistan'a verilmiştir. 1917 Bolşevik İhtilali sonucunda gizli antlaşmalarda yer alan Çarlık Rusya yıkılmış yerine sosyalist Sovyet Rusya ortaya çıkmıştır. Sovyet Rusya Brest-Litovsk Antlaşması'nı İtilaf Devletleriyle imzalayarak savaştan çekilmiştir. Paris Barış Konferansı'yla daha önce Çarlık Rusya'ya bırakılan Boğazlar ve Doğu Anadolu ile ilgili yeni bir düzenleme yapılmıştır.

CEVAP: D

6. I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı Devleti Ortadoğu'daki topraklarını (Irak, Ürdün, Suriye, Lübnan ve Arap Yarımadası) kaybetmiştir. Paris Barış Konferansı'yla İngiltere ve Fransa'nın politikaları sonucunda Ortadoğu'da mandater yönetimlerin kurulması kararlaştırılmıştır. Bu durum 1948'de Filistin topraklarında İsrail Devleti'nin kurulmasına zemin hazırlamıştır.

CEVAP: C

7. I. Dünya Savaşı'nda imzalanan İstanbul (Boğazlar) ve Petrograd Protokolü Çarlık Rusya'ya bırakılacak yerleri belirleyen gizli antlaşmalardır. İstanbul (Boğazlar) Antlaşması ile Çarlık Rusya'ya Boğazlar ve Marmara Denizi'ndeki adalar; Petrograd Protokolü ile Trabzon, Erzurum, Van, Bitlis, Muş ve Siirt illelerini kapsayan bölge bırakılmıştır.

CEVAP: B

8. Yunanistan I. Dünya Savaşı'na en son katılan devlettir. Yunanistan Antlaşma Devletleri grubunda savaşa katılınca Batı Anadolu, Doğu Trakya ve İstanbul'u talep etmiştir. Paris Barış Konferansı ile Batı Anadolu ve Doğu Trakya'nın Yunanistan'a bırakılması kararlaştırılmıştır. Batı Anadolu Saint Jean de Maurienne Antlaşması'yla İtalya'ya bırakılmıştır. Paris Barış Konferansı'yla Batı Anadolu İtalya'dan alınarak Yunanistan'a verilmiştir. Yunanistan'ın Antlaşma Devletleri grubunda savaşa katılması gizli antlaşmalarda değişikliğe neden olmuştur.

CEVAP: A

9. Wilson İlkeleri (8 Ocak 1918) kalıcı bir dünya barışı sağlamak ve savaşı sona erdirmek amacıyla ABD başkanı Wilson tarafından yayınlanmıştır. Wilson İlkeleri'nde; devletlerin silahlanma yarışına girmemesi, dünya barışını sağlamak amacıyla uluslar arası bir örgütün kurulması (Milletler Cemiyeti) ve Polonya'nın kurulması maddeleri yer almıştır.

CEVAP: E

10. Wilson İlkelerinde ABD dünya barışını sağlamak ve devletler arasındaki sorunları çözmek amacıyla uluslararası bir örgütün kurulmasını talep etmiştir. 1919'da düzenlenen Paris Barış Konferansı'nda Milletler Cemiyetinin (Cemiyeti Akvam, Uluslar Kurumu) kurulması kararlaştırıldı. 1920 yılında Milletler Cemiyeti kuruldu. ABD, Milletler Cemiyetinin kurulmasına öncülük etmekle birlikte ABD kongresi Milletler Cemiyetine üyeliği onaylamadığı için ABD cemiyete üye olmamıştır.

CEVAP: B

11. 1920 yılında kurulan Milletler Cemiyeti İngiltere ve Fransa'nın çıkarlarına hizmet eden bir örgüt hâline gelmiştir. İngiltere ve Fransa Milletler Cemiyeti aracılığıyla sömürgeci düzenlerini devam ettirmiştir. ABD Milletler Cemiyetine üye olmamıştır.

CEVAP: C

12. Kıbrıs 1878'de İngiltere tarafından işgal edilmiştir. Mustafa Kemal Kafkas cephesinde Muş ve Bitlis'i geri alarak generallığe terfi etmiştir. Çanakkale Savaşı sonucunda Bulgaristan İttifak (Bağlaşma) Devletleri grubunda I. Dünya Savaşı'na katılmıştır.

CEVAP: A

13. I. Dünya Savaşı'nda Kafkas Cephesinde Çarlık Rusya Osmanlı'dan Erzurum, Trabzon, Erzincan, Muş ve Bitlis'i almıştır. Çanakkale Cephesi'nin kapanmasından sonra Mustafa Kemal Edirne'deki XVI. Kolordu Komutanlığı'na atanmıştır. XVI. Kolordunun Kafkas Cephesi'ne gönderilmesiyle Mustafa Kemal'de bu cephede savaşmıştır. XVI. Kolordu Komutanı olarak Mustafa Kemal Muş ve Bitlis'i Ruslardan geri alarak generallığe terfi etmiştir.

CEVAP: D

14. I. Dünya Savaşı başladığında Mustafa Kemal Sof-ya'da askeri ateşe olarak görev yapıyordu. Osmanlı Devleti'nin Almanya'nın yanında savaşa girmesiyle Mustafa Kemal görev talep etmiş ve Çanakkale Cephesi'ne gönderilmiştir.

CEVAP: A

15. Yunanistan 27 Haziran 1917'de İtilaf (Anlaşma) Devletleri grubunda savaşa katılan son devlettir.
- ABD → 6 Nisan 1917
 - Bulgaristan → 14 Ekim 1915
 - Romanya → 27 Ekim 1916
 - Japonya → 23 Ağustos 1914

CEVAP: B

16. Wilson İlkeleri'nde yer alan "her milletin kendi kaderini kendisinin belirlemesi" maddesiyle sömürgeciliğin yasaklanması talep edilmiştir. İngiltere ve Fransa Paris Barış Konferansı'nda sömürü düzenlerini devam ettirmek amacıyla manda ve himaye yönetimlerinin Ortadoğu'da kurulmasını İtilaf Devletlerine kabul ettirmişlerdir.

CEVAP: A

MONDROS ATEŞKES ANTLAŞMASI VE CEMİYETLER - I

1. I. Dünya Savaşı'nın kaybedilmesiyle İttihat ve Terakki Partisi kendisini feshetmiş, İttihatçı Talat Paşa Hükûmeti istifa etmiştir. Talat Paşa Hükûmetinin yerine Ahmet İzzet Paşa Hükûmeti kurulmuştur. Ahmet İzzet Paşa Hükûmeti döneminde Mondros Ateşkes Antlaşması imzalanmıştır. (30 Ekim 1918)

CEVAP: A

2. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra Rumlar ve Ermeniler örgütlenerek Türklere karşı katliamlar yapmıştır. Osmanlı ordusundaki subaylar Rumlara karşı İslam İhtilali Komitesi, Ermenilere karşı Kars İslam Şûrası adıyla gizli örgütler kurmuştur. Nigehban Askerî Cemiyeti, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İttihat ve Terakkinin emekliye ayırdığı subaylar tarafından kurulan zararlı cemiyetlerden biridir.

CEVAP: C

3. Mondros Ateşkes Antlaşmasını (30 Ekim 1918) Osmanlı Devleti adına Bahriye Nazırı Rauf Orbay, İtilaf Devletleri adına İngiliz Amiralı Calthorpe imzalamıştır.

CEVAP: B

4. Paris Barış Konferansı'yla Doğu Trakya ve Batı Anadolu'nun (İzmir ve çevresi) Yunanistan'a bırakılması kararlaştırılmıştır. Yunanistan savaş sırasında yapılan gizli antlaşmalarda yer almadığı hâlde Paris Barış Konferansı'yla Anadolu'nun paylaşımına dahil edilmiştir.

CEVAP: C

5. Vilayetsitte (altı il): Diyarbakır, Erzurum, Sivas, Van, Elazığ (Harput) ve Bitlis'tir.
Evliyeiselase (üç il): Kars, Ardahan ve Batum'dur.

CEVAP: E

6. İzmir'in 15 Mayıs 1919'da Yunanlılar tarafından işgal edilmesi üzerine ilk tepkiyi gösteren Hasan Tahsin (asıl adı Osman Nevres) Hukukbêşer (İnsan Hakları) gazetesinin yazarıdır.

CEVAP: C

7. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Dörtöyl'ün (Hatay) Fransa tarafından işgali Anadolu'da gerçekleşen ilk işgaldir.

CEVAP: B

8. İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali Mondros'tan sonra gerçekleşen ilk resmî işgaldir.
İşgalin sonuçları;
• Yurt çapında mitinglerin düzenlenmesi
• Ulusal bilincin gelişmesi
• Balıkesir ve Alaşehir Kongrelerinin düzenlenmesi
• Batı Cephesi'nin açılması
• İşgallerin kalıcı olduğunun anlaşılması
• İstanbul Hükûmetinin istifa etmesi
Saltanat Şûrası, Sevr Barış Antlaşması ile ilgili olarak toplanmıştır.

CEVAP: E

9. Mondros Ateşkes Antlaşması'nın imzalanmasından sonra İtilaf Devletlerinin işgalleri ve azınlıkların katliamlarına karşı Türk halkını korumak ve işgalleri sona erdirmek amacıyla Müdafaiihukuk Cemiyetleri kurulmuştur.

CEVAP: D

10. Reddihak, Kilikyalılar, Trakya - Paşaeli ve Vahdetimilliyce Cemiyeti Mondros'tan sonra Türkler tarafından kurulan millî cemiyetlerdir. Sulh ve Selameti Osmaniye Fırkası, saltanat yanlısı olan ve Osmanlılar tarafından kurulan millî varlığa düşman cemiyetlerden biridir.

CEVAP: B

11. Millî Mücadele döneminde Osmanlılar tarafından kurulan İngiliz Muhipleri, Wilson İlkeleri, Kürt Teali, İslam Teali, Sulh ve Selameti Osmaniye Fırkası, Hürriyet ve İtilaf Fırkası, Nigehban Askerî Cemiyeti ulusal mücadeleye karşı çıkan cemiyetlerdir.

CEVAP: E

12. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgallere ve azınlıkların faaliyetlerine karşı millî (yararlı) cemiyetler kurulmuştur. Millî cemiyetler; işgallerin haksızlığını dünya kamuoyuna duyurmak, haklarını basın - yayın yoluyla duyurmak, işgallere karşı halkı bilgilendirmek amaçlarını gerçekleştirmeye çalışmışlardır. Millî varlığa zararlı olan Wilson İlkeleri, İngiliz Muhipleri, Hürriyet ve İtilaf Fırkası manda ve himayeyi savunmuşlardır.

CEVAP: C

13. 18 Ocak 1919'da düzenlenen Paris Barış Konferansı'nda I. Dünya Savaşı'nı kaybeden devletlerle yapılacak barış antlaşmalarının esasları belirlenmiştir. Paris Barış Konferansı'nda Versay, Nöyyl, Saint - Germain ve Trianon Antlaşmaları'nın şartları belirlenmiştir.

CEVAP: A

14. Mavri Mira (Kara Gün) Cemiyeti, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Rum Patrikhanesi tarafından Megali İdea (Büyük Ülkü) hedefi çerçevesinde Doğu Trakya, Marmara ve Batı Anadolu'yu Yunanistan'a katmak amacıyla kurulmuştur.

Pontus Rum Cemiyeti, Doğu Karadeniz'de Pontus Rum devleti kurmak amacıyla kurulmuştur. Alyans - İsrailit Cemiyeti, Museviler tarafından kurulan ve İngiltere aracılığıyla Filistin topraklarında İsrail devleti kurmayı amaçlamıştır.

Etniki Eterya Cemiyeti, 1814'te Yunanlı subaylar tarafından kurulan ve Yunanistan'ın bağımsızlığını sağlayan cemiyettir. Etniki Eterya Cemiyetinin amacı; Rumların yaşadığı bütün toprakların Yunanistan'a katılmasını sağlamaktır.

Kordos Cemiyeti, Rumlar tarafından kurulan, Anadolu'da karışıklık çıkarmak ve belirli bölgelerde Rum nüfusunu çoğunluk hâline getirmek amacıyla mücadele etmiştir.

CEVAP: A

15. Mondros Ateşkes Antlaşmasından sonra azınlıklar tarafından Mavri Mira, Pontus Rum, Etniki Eterya, Kordos, Yunan ve Trakya Komitesi, Ermeni Hınçak Komitesi, Alyans - İsrailit, Macabi ve Lions cemiyetleri kurulmuştur. Kilikyalılar, işgallere karşı Türkler tarafından kurulan millî cemiyetlerden biridir.

CEVAP: E

16. Trakya - Paşaeli, Kilikyalılar, İzmir Müdafaa-i Hukuk, İzmir Reddihak, Millî Kongre, Trabzon Müdafaa-i Hukuk, Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk, Vahdeti Milliye, Anadolu Kadınları Müdafaa-i Vatan, İstihlası Vatan, Menteşeliler, Millî Müdafaa-i Grubu, Mim Mim Grubu ve Gizli Karakol Cemiyeti Mondros Ateşkesi'nden sonra işgallere ve azınlıklara karşı kurulan millî cemiyetlerdir. Nigehban Askerî Cemiyeti, millî varlığa zararlı cemiyetlerden biridir.

CEVAP: B

17. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti → Ermeniler
Kilikyalılar Cemiyeti → Ermeniler
Trakya Paşaeli Cemiyeti → Rumlar

CEVAP: C

18. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra İtilaf Devletlerinin Anadolu'yu işgal etmesi ve azınlıkların ayaklanması üzerine Kuvayimilliyce adıyla bölgesel silahlı direniş güçleri kurulmuştur. TBMM'nin açılmasında önce Güney ve Batı Cephelerinde Kuvayimilliyce kurulmuştur.

CEVAP: D

19. İzmir Reddihak Cemiyeti, İzmir'in işgalinden önce 14 Mayıs 1919'da kurulmuştur. Cemiyetin amacı İzmir'in Yunanlılar tarafından ilhakını engellemektir.

Trakya-Paşaeli Cemiyeti, Doğu Trakya'nın Yunanlılar tarafından ilhakını engellemek amacıyla kurulmuştur. Kilikyalılar Cemiyeti, Adana ve çevresinin Fransızlar tarafından işgalini engellemek amacıyla kurulmuştur.

Gizli Karakol Cemiyeti, İstanbul'dan Anadolu'ya silah ve cephane kaçırmıştır.

Vahdetimilliyce Cemiyeti, işgallere karşı ulusal güçlerin birleşmesini savunmuştur.

CEVAP: E

1. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgallere tepki olarak Türk halkına örgütlemek amacıyla ilk olarak direniş cemiyetleri kurulmuştur. Mustafa Kemal Samsun'a çıktıktan sonra kongreler düzenlenmiştir. TBMM açıldıktan sonra Batı Cephesi'nde Kuvayimillîye'nin savaşı kazanamayacağı anlaşıncaya düzenli ordunun kurulması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: A

2. Kürt Teali, Teali İslam, Hürriyet ve İtilaf Fırkası, Osmanlılar tarafından kurulan millî varlığa zararlı cemiyetlerdir. Mavri Mira Cemiyeti, azınlıklar tarafından kurulan zararlı bir cemiyettir. Zararlı cemiyetlerin tamamı İngiltere tarafından desteklenmiştir. Vahdetimillîye Cemiyeti, işgallere karşı direniş güçlerinin birleşmesini savunan millî cemiyetlerden biridir.

CEVAP: D

3. Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, Doğu Anadolu'da Ermeni devletinin kurulmasını engellemek amacıyla kurulmuştur. Cemiyet, bölge nüfusunun Ermeniler lehine değişmesini önlemek amacıyla göç edilmemesi, bölge halkının örgütlenmesi ve gerektiğinde bölgenin savunulması kararlarını almıştır. Cemiyet, Doğu Anadolu'da örgütlenmeyi sağlamak amacıyla Erzurum Kongresi'ni düzenlemiştir.

CEVAP: B

4. Paris Barış Konferansı (18 Ocak 1919), I. Dünya Savaşı'nı kaybeden devletlerle yapılacak barış antlaşmalarını şartlarını belirlemek amacıyla İtilaf Devletlerinin düzenlediği bir konferanstır. Konferansa İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan ve ABD katılmıştır. Sovyet Rusya konferans öncesinde İttifak Devletleri ile 3 Mart 1918'de Brest-Litovsk Antlaşması'nı imzalayarak hem savaştan hem de İtilaf Devletleri grubundan çekilmiştir.

CEVAP: E

5. İzmir Reddihak Cemiyeti, İzmir'in Yunanlılar tarafından işgalinden bir gün önce kurulmuştur. İzmir Reddihak Cemiyetinin çalışmaları sonucunda Yunanlılara karşı Batı Anadolu'da örgütlenmeyi sağlamak amacıyla Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri düzenlenmiştir. Bu kongreler sonucunda Batı Anadolu Kuvayimillîyesi kurulmuştur.

CEVAP: B

6. Amiral Bristol Raporu, Batı Anadolu'da Rum nüfusunun çoğunlukta olmadığını, Rumlara karşı katliamlar yapılmadığını, Batı Anadolu'da Yunan işgaline birlikte asayişin bozulduğunu tespit eden rapordur. Amiral Bristol Raporu, Millî Mücadele döneminde Türklerin haklılığını kanıtlayan ilk uluslararası belgedir.

CEVAP: E

7. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Antalya, Muğla, Aydın ve Konya İtalyanlar; Antakya (Hatay), Adana, Mersin, Urfa, Maraş, Zonguldak ve Antep Fransızlar tarafından işgal edilen şehirlerdir.

CEVAP: C

8. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra 13 Kasım 1918'de Mustafa Kemal İstanbul'a gelmiştir. Mustafa Kemal İstanbul'da Ali Fethi Okyar ile birlikte Minber gazetesini çıkarmıştır.

CEVAP: D

9. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra kurulan millî cemiyetler, İtilaf Devletlerinin işgallerine ve azınlıkların katliamlarına karşı kendi bölgelerinde ulusal bilincin gelişmesini sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. Millî cemiyetler merkezi hükümetin (İstanbul hükümeti) politikalarına karşı çıkmışlardır.

CEVAP: C

10. Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra ilk işgallere göre Antalya, Muğla, Aydın ve Konya İtalyanlar; Hatay, Adana, Mersin ve Zonguldak Fransızlar; Urfa, Maraş ve Antep İngilizler tarafından işgal edilmiştir. Paris Barış Konferansı'ndan sonra İngiltere ve Fransa arasında yapılan Suriye İtilafnamesi ile Musul'a karşılık İngiltere Urfa, Maraş ve Antep'i Fransa'ya bırakmıştır.

CEVAP: B

11. Millî Kongre Cemiyeti, Esat Paşa'nın girişimleriyle Mondros Ateşkes Antlaşması'yla sonra kurulan ilk millî cemiyettir.

Millî Kongre Cemiyeti;

• Kuvayimillîye kavramından bahseden ilk cemiyettir.

• İşgallere karşı bütün ulusal güçlerin birleşmesini savunmuştur.

• Türklerin haklarını savunmak amacıyla basın - yayın yoluyla mücadele etmiştir.

• Paris Barış Konferansı'nda Rumların ve Ermenilerin taleplerine karşı çalışmalar yapmıştır.

CEVAP: E

12. Trakya - Paşaeli Cemiyeti, Doğu Trakya'nın Yunanistan tarafında ilhakını engellemek amacıyla kurulmuştur. Teali İslam, Kürt Teali, Nigehban Askeri, Hürriyet ve İtilaf Fırkası Osmanlılar tarafından kurulan millî varlığa zararlı cemiyetlerdir.

CEVAP: A

13. Kilikyalılar Cemiyeti, Çukurova bölgesinin Fransızlar ve Ermeniler tarafından işgalini önlemek amacıyla kurulmuştur. Millî cemiyetler ulusal bilincin gelişmesini sağlamak amacıyla gazete ve dergiler çıkararak basın - yayın yoluyla mücadele etmişlerdir.

CEVAP: D

14. Kilikyalılar Cemiyeti, Çukurova bölgesinin Fransızlar ve Ermeniler tarafından işgalini engellemek amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: E

15. İngiliz Muhipleri, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Osmanlılar tarafından kurulan ve İngiliz mandasına girilmesini savunan cemiyettir. Damat Ferit Paşa ve bazı devlet adamları İngiliz Muhipleri Cemiyetine üye olmuştur.

CEVAP: B

16. Mondros Ateşkes Antlaşması 30 Ekim 1918'de Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında imzalanan ve Osmanlı'nın I. Dünya Savaşı'ndan çekilmesini sağlayan ateşkes antlaşmasıdır. Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalamasından;

• Bulgaristan'ın savaştan çekilmesiyle Osmanlı Devleti ile Almanya arasındaki karasal bağlantısının kesilmesi

• Alman yardımının kesilmesi

• İngiltere'nin saltanat ve hilafetin varlığının sürdürüleceği yönündeki vaatleri

• Wilson İlkelerinin Türklerle ilgili maddeleri etkili olmuştur.

1917 Bolşevik İhtilali sonucunda Çarlık Rusya ortadan kalkmış ve yerine Sovyet Rusya kurulmuştur. Sovyet Rusya, İttifak Devletleriyle Brest-Litovsk Antlaşması'nı imzalayarak savaştan çekilmiştir.

CEVAP: C

17. Kuvayimillîye, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra; İtilaf Devletlerinin Anadolu'yu işgal etmesi, azınlıkların ayaklanması, Osmanlı ordusunun teşhis edilmesi, İstanbul Hükümetinin İtilaf Devletlerinin politikalarını uygulaması üzerine kurulmuştur. Sevr Barış Antlaşması 10 Ağustos 1920'de Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında imzalanmıştır. Sevr Barış Antlaşması'ndan önce Kuvayimillîye kurulmuştur.

CEVAP: D

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I. TBMM - I

1. TBMM, 23 Nisan 1920'de açılmıştır. TBMM açılmadan önce;
- Misakımillî 28 Ocak 1920'de ilan edilmiştir.
 - Direnış cemiyetleri 4 – 11 Eylül 1919'da düzenlenen Sivas Kongresi'nde birleştirilmiştir.
 - Temsili Heyeti 23 Temmuz - 7 Ağustos 1919'da düzenlenen Erzurum Kongresi'nde ilk kez bölgesel nitelikte kurulmuştur.
 - Amasya Protokolü, 20 – 22 Ekim 1919'da Amasya Görüşmeleri sonucunda imzalanmıştır.
- Düzenli ordu 10 Kasım 1920'de TBMM açıldıktan sonra kurulmuştur.

CEVAP: A

2. Albayrak, Le Pays (Vatan) ve Hadisat Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti tarafından çıkarılan ve Millî Mücadele yanlısı gazetelerdir. Cerideiresmiye, TBMM'nin resmî gazetesidir. Peyamı-sabah, Millî Mücadele karşıtı gazetelerden biridir.

CEVAP: E

3. Asarîatika Müdürlüğü, mimari eserlerin ve ören yerlerinin korunmasından ve illerde açılan Müzeyihümayun şubelerinin gözetim ve denetiminden sorumludur. Mustafa Kemal 9 Mayıs 1920'de icra görevine başlayan ilk hükûmette Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı olarak Türk Asarîatika Müdürlüğü'nün kurulmasını istemiştir.

CEVAP: B

4. 16 Mart 1920'de İstanbul'un resmen işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal bazı önlemler almıştır. Mustafa Kemal'in aldığı önlemler;
- İstanbul ile her türlü haberleşme kesildi.
 - Yurt genelinde seçimler yapılmasını ve seçilen milletvekillerinin Ankara'da toplanmasını sağladı.
 - İşgale karşı mitingler düzenlenmesini sağladı.
 - İstanbul ve Adana'dan düşman sevkîyatını engellemek amacıyla Geyve ve Ulukışla bölgelerindeki demir yolları tahrip edildi.
 - Anadolu'da resmî kuruluşlara ait eşya ve paralara el konuldu.
 - Anadolu'da İtilaf Devletleri subayları tutuklandı.
 - İtilaf Devletleri temsilciliklerine protesto telgrafı çekildi.
- Heyetîtemsiliye (27 Aralık 1919) İstanbul'un resmen işgalinden önce (16 Mart 1920) Ankara'ya gelmiştir.

CEVAP: C

5. Sivas Kongresi'nden sonra İstanbul Hükûmeti ile Heyeti Temsiliye arasında Amasya Görüşmeleri yapılmıştır. Amasya Görüşmeleri sonucunda iki hükûmet arasında Amasya Protokolü imzalanmıştır. Amasya Protokolü ile İstanbul Hükûmeti Heyeti Temsiliye ile Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetini resmen tanımıştır. Amasya Protokolü'nün imzalanması Heyeti Temsiliye'nin İstanbul Hükûmetine karşı elde ettiği ilk siyasi başarıdır.

CEVAP: C

6. Hakimiyetîmilliye → TBMM'nin yarı resmî yayın organıdır. Cerideiresmiye → TBMM'nin resmi yayın organıdır. İradeîmilliye → Sivas Kongresi sonucunda çıkarılan gazetedir. Albayrak → Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin çıkardığı gazetelerden biridir. Ulus → Cumhuriyet Halk Fırkası'nın yayın organı olan gazetidir.

CEVAP: B

7. Sivas Kongresi'nden sonra Heyetîtemsiliye'nin politikaları sonucunda Damat Ferit Paşa Hükûmeti istifa etmiş yerine Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur. Ali Rıza Paşa Hükûmeti döneminde, İstanbul Hükûmeti ile Heyeti Temsiliye arasında Amasya Görüşmeleri yapılmıştır.

CEVAP: D

8. Amasya Genelgesi ile (22 Haziran 1919), Millî Mücadelenin amacı, gerekçesi ve yöntemi belirlenmiştir. Amasya Genelgesi'nde ulusal sınırlarla ilgili herhangi bir karar alınmamıştır. Erzurum Kongresi'nde ilk kez ulusal sınırlarla ilgili karar alınmıştır. Sivas Kongresi, Amasya Görüşmeleri ve Misakımillî Kararları'nda ulusal sınırlarla ilgili kararlar alınmıştır.

CEVAP: B

9. Mustafa Kemal, Millî Mücadele döneminde hem son Osmanlı Mebusan Meclisine hem de I. TBMM'ye milletvekili seçilmiştir. Son Osmanlı Mebusan Meclisine Erzurum'dan, I. TBMM'ye Ankara'dan milletvekili seçilmiştir.

CEVAP: D

10. Misakımillî Kararları, son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından 28 Ocak 1920'de alınan kararlardır. Misakımillî'de "İstanbul ve Marmara'nın güvenliğinin sağlanması koşuluyla boğazların dünya ticaretine açılabilceği kararı yer almıştır.

CEVAP: B

11. Kütahya – Eskişehir Savaşları'ndan sonra çıkarılan Başkomutanlık Yasası'yla TBMM yetkilerini üç aylığına Mustafa Kemal'e devretmiştir. Mustafa Kemal Başkomutanlık yetkisi çerçevesinde düzenli ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Tekalifimillîye Emirleri'ni yayınlamıştır. Tekalifimillîye Emirleri bir kanun olduğu için Mustafa Kemal TBMM'nin yasama yetkisini kullanmıştır.

CEVAP: A

12. İstanbul'un 16 Mart 1920'de İtilaf Devletleri tarafından resmen işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal'in aldığı önlemler arasında Anadolu'daki İtilaf Devletleri subaylarının tutuklanması yer alır. Düzenli ordunun kurulması (10 Kasım 1920) ve İstanbul Hükûmetinin yok sayılması TBMM açıldıktan sonra alınan kararlardır.

CEVAP: A

13. Kuvayıseyyare, Çerkez Ethem'in birliklerine verilen addır. Kuvayıseyyare Ayaklanması (Çerkez Ethem Ayaklanması), TBMM'nin düzenli ordu kurma kararına karşı olarak çıkmıştır.

CEVAP: A

14. Ali Fuat Cebesoy'un Kuvayımilliye Genel Komutanlığı'na atanması, Sivas Kongresi'yle ulusal nitelik kazanan Heyeti Temsiliye tarafından alınan bir karardır. Batı cephesi, İzmir'in Yunanlılar tarafından işgali üzerine düzenlenen Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri sonucunda kurulmuştur. TBMM açıldıktan sonra Batı Cephesi'nde Kuvayımilliye'nin Yunanlılara karşı savaşı kazanamayacağını anlaşılmışla düzenli ordu kurma kararı alınmıştır. 10 Kasım 1920'de İsmet İnönü tarafından düzenli ordu kurulmuştur.

CEVAP: C

15. IX. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a gönderilen Mustafa Kemal askerî ve sivil bütün yöneticilere emretme yetkisine sahiptir. IX. Ordu Müfettişi olarak Mustafa Kemal, Anadolu'nun doğusunun tamamına emir verme yetkisine sahiptir. Samsun, Trabzon, Erzurum, Erzincan, Sivas, Van, Diyarbakır, Bitlis, Elazığ, Ankara, Kastamonu gibi şehirlerde Mustafa Kemal emir verme yetkisine sahiptir. Urfa, Mustafa Kemal'in yetki alanına giren şehirlerden biri değildir.

CEVAP: D

16. Millî Mücadele döneminde ilk kez Amasya Tamimin'de (Genelgesi), her türlü etki ve denetiminden uzak ulusal bir heyetin (Temsil Heyeti) kurulması kararı alınmıştır.

CEVAP: E

17. Misakımillî Kararları'nda Batı Trakya, Evliyeisela (Kars, Ardahan, Batum) ve Arapların oturduğu bölgelerde halkoylaması yapılması kararı alınmıştır. Vilayetsitte, Doğu Anadolu'daki altı il için kullanılır. Vilayetsitte, Misakımillî sınırları içerisinde yer aldığı için halkoylaması talep edilmemiştir.

CEVAP: D

18. Amasya Genelgesi'nde; Doğu illeri adına Erzurum'da, Sivas'ta ulusal bir kongrenin düzenlenmesi kararı alınmıştır.

CEVAP: C

19. Hiyanetivatanîye Kanunu ve Başkomutanlık Yasası I. TBMM tarafından çıkarılmıştır. Tekalifimillîye Emirleri, Başkomutan yetkisi ile Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır.

CEVAP: D

1. Kuvayinzibatiye (Halifelik Ordusu) ve Anzavur (Kuvayimuhammediye) ayaklanmaları doğrudan İstanbul Hükûmeti (Damat Ferit Paşa) tarafından çıkarılmıştır. Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı, Yozgat, Afyon, Konya, Millî Aşireti, Cemil Çeto, Koçgiri, Ali Batı, Şeyh Eşref ve Şeyh Recep ayaklanmaları İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletleri tarafından çıkarılmıştır. Nasturi Ayaklanması, Musul sorunu çerçevesinde Cumhuriyet döneminde İngiltere'nin kışkırtmasıyla çıkmıştır.

CEVAP: C

2. Amasya Genelgesi'nden sonra Mustafa Kemal IX. Ordu Müfettişliği ve askerlik görevinden istifa etmiştir. Erzurum Kongresi, Mustafa Kemal'in sivil olarak katıldığı ilk gelişmedir.

CEVAP: E

3. Sivas Kongresi'nden sonra Damat Ferit Paşa Hükûmeti istifa etmiş yerine Ali Rıza Paşa Hükûmeti kurulmuştur. Ali Rıza Paşa Hükûmeti döneminde Amasya Görüşmeleri yapılmış son Osmanlı Mebusan Meclisi açılmış ve Misakımillî Kararları alınmıştır.

CEVAP: B

4. I. TBMM döneminde bakanların tek tek meclis içerisinde seçildiği meclis hükûmeti sistemi uygulanmıştır. Meclis hükûmeti sisteminde farklı düşüncelere sahip milletvekillerinin aynı kabinde yer alması görüş ayrılıklarının yaşanmasına ve hükûmetin uyum içinde çalışmamasına neden olmuştur. Meclis hükûmeti sistemi aynı zamanda hükûmet bunalımlarına neden olmuştur.

CEVAP: A

5. Erzurum Kongresi ile Doğu Anadolu'daki direniş cemiyetleri tek çatı altında birleşmiştir. Sivas Kongresi ile Anadolu ve Rumeli'deki direniş cemiyetleri Anadolu ve Rumeli Müdafaiihukuk Cemiyetinin çatısı altında birleştirilmiştir.

CEVAP: C

6. Sivas Kongresi'nin başlamasıyla manda ve başkanlık sorunları ortaya çıkmıştır. Mustafa Kemal ile birlikte Rauf Orbay Sivas Kongresi'ne başkan olmak istemiştir.

CEVAP: E

7. Amasya Genelgesi'nden sonra Mustafa Kemal IX. Ordu Müfettişliği ve askerlik görevinden istifa etmiştir (7 – 8 Temmuz 1919). Erzurum Kongresi Mustafa Kemal'in sivil olarak katıldığı ilk gelişmedir. (23 Temmuz – 7 Ağustos 1919)

CEVAP: A

8. Lozan Barış Antlaşması'nın onaylanması → 23 Ağustos 1923 → II. TBMM dönemi
İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması 17 Şubat 1923 → I. TBMM dönemi
Saltanatın Kaldırılması → 1 Kasım 1922 → I. TBMM dönemi
I. TBMM dönemi 23 Nisan 1920 - 11 Ağustos 1923 yıllarını kapsar.

CEVAP: D

9. Sivas Kongresi ile kurulan Anadolu ve Rumeli Müdafaiihukuk Cemiyeti ve ulusal nitelikteki Heyet-i Temsiliye'nin başkanlığına Mustafa Kemal getirilmiştir. Sivas Kongresi ile Mustafa Kemal bütün ulusal güçlerin lideri hâline gelmiştir.

CEVAP: C

10. İstanbul'un 16 Mart 1920'de İtilaf Devletleri tarafından resmen işgal edilmesi üzerine Salih Paşa Hükûmeti istifa etmiş, yerine Damat Ferit Paşa Hükûmeti kurulmuştur. 11 Nisan 1920'de Osmanlı Mebusan Meclisi kapatılmıştır. Bunun üzerine milletvekillerinin bir bölümü, aydınlar ve bazı devlet adamları Anadolu'ya gitmişlerdir. Bunun sonucunda Anadolu hareketi güçlenmiştir.

CEVAP: E

11. Sivas Kongresi'nin düzenlenmesini engellemek amacıyla Damat Ferit Paşa Hükûmeti Elazığ valisi Ali Galip ve Ankara valisi Muhittin Paşa'yı görevlendirmiştir.

CEVAP: D

12. Amasya Genelgesi'ni Mustafa Kemal, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele ve Rauf Orbay imzalamıştır. Kazım Karabekir ve Cemal Paşa onaylamıştır.

CEVAP: E

13. Amasya Görüşmeleri (20 - 22 Ekim 1919) sonucunda İstanbul Hükûmeti ile Heyet-i Temsiliye arasında Amasya Protokolü imzalanmıştır. Amasya Protokolü ile İstanbul Hükûmeti Anadolu hareketini resmen tanımıştır.

CEVAP: B

14. Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde azınlıklara ayrıcalık tanınması yönünde karar alınmıştır. Misakımillî Kararları'nda da azınlık hakları ile ilgili karar alınmıştır. Kapitülasyonların kaldırılması ve Arapların oturduğu yerde halka oyuna gidilmesi ilk kez Misakımillî Kararları'nda yer almıştır.

CEVAP: B

15. Kuvayinzibatiye (Halifelik Ordusu) ve Anzavur (Kuvayimuhammediye) Ayaklanmaları doğrudan İstanbul Hükûmeti (Damat Ferit Paşa Hükûmeti) tarafından çıkarılmıştır. Kuvayiseyyare (Çerkez Ethem) Ayaklanması, düzenli ordunun kurulmasına tepki olarak Kuvayimilliyeciler tarafından çıkarılmıştır.

CEVAP: D

16. Sivas Kongresi ile yurt çapında kurulan direniş cemiyetlerinin Anadolu ve Rumeli Müdafaiihukuk Cemiyetinin çatısı altında birleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Batı cephesi, II. İnönü Savaşı'ndan sonra birleştirilmiştir. Düzenli ordu, TBMM açıldıktan sonra 10 Kasım 1920'de kurulmuştur.

CEVAP: C

17. Amasya Genelgesi (Tamimi) → 22 Haziran 1919
Erzurum Kongresi → 23 Temmuz – 7 Ağustos 1919
Pozantı Kongresi → 5 Ağustos 1920

CEVAP: A

18. TBMM'ye karşı Kuvayimilliyeciler tarafından çıkarılan Demirci Mehmet Efe Ayaklanması'nı Refet Bele, Çerkez Ethem (Kuvayiseyyare) Ayaklanması'nı İsmet İnönü bastırmıştır. Anzavur, Kuvayinzibatiye, Bolu, Düzce, Hendek ve Adapazarı ayaklanmaları Ali Fuat Cebesoy tarafından bastırılmıştır.

CEVAP: C

19. Amasya Görüşmeleri, sonunda İstanbul Hükûmetinin Osmanlı Mebusan Meclisini açma kararı alması üzerine Temsilciler Kurulu 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelmiştir. Temsilciler Kurulu'nun Ankara'yı Merkez Seçmesinin Nedenleri;
- Stratejik açıdan önemli bir konumda olması
 - Ulaşım ve haberleşme açısından uygun bir konumda olması
 - Anadolu'nun ortasında güvenli bir konumda olması
 - Savaş alanlarına yakın olması
 - Ali Fuat Cebesoy'un komutasındaki XX. Kolordunun Ankara'da olması
 - Ankara halkının ulusal mücadeleyi desteklemesi

CEVAP: E

20. I. TBMM döneminde milletvekilleri arasındaki görüş ayrılıkları sonucunda gruplar ortaya çıkmıştır. I. TBMM içerisinde Tesanüt, İslahat, İstiklal, Halk Zümresi, Yeşil Ordu, Komünist ve Müdafaiihukuk gibi gruplar ortaya çıkmıştır. Ahrar, II. Meşrutiyet döneminde kurulan partilerden biridir.

CEVAP: E

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I. TBMM - III

1. Amasya Tamimi'nde "İstanbul Hükümeti sorumluluğunu yerine getirmemektedir, bu durum milletimizi yok saymaktır." kararı alınmıştır. Bu maddeyle ilk kez İstanbul Hükümetine karşı çıkmıştır.

CEVAP: C

2. Misakımillî Kararları, 28 Ocak 1920'de son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından alınan kararlardır. Misakımillî Kararları ile Millî Mücadele'nin hedefi belirlenmiş, Türklerin kabul edebileceği barışın esasları belirlenmiştir.

CEVAP: A

3. Misakımillî Kararları'nda Batı Trakya, Vilayetsalase (Kars, Ardahan, Batum) ve Arap topraklarında (Suriye, Irak, (Musul hariç), Lübnan, Filistin, Hicaz) halkoylamasına başvurulması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: D

4. Amasya Genelgesi'nde Erzurum ve Sivas Kongrelerinin düzenlenmesiyle ilgili karar alınmıştır. Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri Reddiilhak Cemiyeti tarafından düzenlenmiştir.

CEVAP: C

5. San – Remo Konferansı, Sevr Barış Antlaşması'nın şartlarını belirlemek amacıyla 18 – 26 Nisan 1920 tarihleri arasında İtalya'nın San – Remo şehrinde düzenlenmiştir. San – Remo Konferansı'na İngiltere, Fransa ve İtalya katılmıştır.

CEVAP: E

6. Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından kabul edilen Misakımillî Kararları ile Anadolu'da başlatılan ulusal mücadelenin meşru olduğu kabul edilmiştir. Misakımillî Kararları'na İtilaf Devletleri (İngiltere, Fransa, İtalya, Yunanistan) tepki göstermiştir. Sovyet Rusya, Moskova Antlaşması'yla Misakımillî'yi tanıyan ilk batılı devlettir.

CEVAP: D

7. İzmir, 15 Mayıs 1919'da Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir. 19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıkan Mustafa Kemal 28 Mayıs 1919'da Havza Genelgesi'ni yayınlarak İzmir'in işgalini protesto etmek amacıyla yurt çapında mitingler düzenlenmesini talep etmiştir.

CEVAP: C

8. I. TBMM döneminde Tesanüt, İslahat, İstiklal, Halk Zümresi, Yeşil Ordu, Komünist ve Müdafaiihukuk grupları ortaya çıkmıştır. Müstakil Grup, İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlığı döneminde meclis içerisinde muhalefet görevini üstlenmek amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: D

9. I. TBMM'nin Özellikleri;
- Kurucu meclistir.
 - Cumhuriyetçi meclistir.
 - İhtilalci bir meclistir.
 - İnkılapçı bir meclistir.
 - Güçler birliği ilkesini benimsemiştir.
 - Meclis hükümeti sistemi benimsenmiştir.
 - Savaş meclisidir.
 - Yasama, yürütme ve yargı görevlerini yerine getiren milletvekilleri vardır.
 - Siyasal partiler yoktur.
 - Meclis içerisinde gruplar ortaya çıkmıştır.

I.TBMM döneminde 1921 Anayasası yürürlüktedir. 1921 Anayasası'na göre seçimler iki yılda bir yapıldığı için, meclisin üyeleri iki yıllığına seçildi.

CEVAP: D

10. Temsil Heyeti, 27 Aralık 1919'da Ankara'ya gelmiştir. Misakımillî'nin ilan edilmesi → 28 Ocak 1920
Amasya Görüşmeleri'nin yapılması → 20 – 22 Ekim 1919
Ali Rıza Paşa Hükümetinin kurulması → 1 Ekim 1919

CEVAP: A

11. Anzavur Ayaklanması Kurtuluş Savaşı döneminde, Nasturi Ayaklanması Cumhuriyet döneminde İngilizlerin kışkırtmasıyla çıkmıştır. Çerkez Ethem düzenli ordunun kurulmasına karşı çıkarak ayaklanmıştır.

CEVAP: B

12. Amasya Genelgesi (22 Haziran 1919) Kurtuluş Savaşı'nın amacı, gerekçesi ve yöntemini ortaya koyan belgedir. Amasya Genelgesi ile saltanata karşı ulusal egemenlik, İtilaf Devletlerine karşı ulusal bağımsızlık mücadelesi birlikte başlatılmıştır.

CEVAP: A

13. Misakımillî Kararları içerisinde ulusal sınırlar, halkoylaması, boğazlar, azınlık hakları, ekonomik bağımsızlık (kapitülasyonlar, Duyunumummiye) ve ulusal bağımsızlık ile ilgili maddeler yer almıştır. Ege adaları ve ulusal egemenlikle ilgili karar yoktur.

CEVAP: B

14. Temsilciler Kurulu Osmanlı Mebusan Meclisinin açılmasını ve hükümeti denetlemesini talep etmiştir. Amasya Görüşmeleri sonucunda yapılan protokolde Osmanlı Mebusan Meclisinin açılmasını Temsilciler Kurulu, İstanbul Hükümetinin temsilcisi Salih Paşa'ya kabul ettirmiştir. Sivas Kongresi sonucunda Damat Ferit Paşa Hükümetinin düşürülmesi ve yerine Ali Rıza Paşa Hükümetinin kurulmasında Heyeti Temsiliye etkili olmuştur. Nasihat Heyetleri (Öğüt Kurulları), halkın padişaha bağlı kalmasını ve Millî Mücadele'yi desteklemelerini engellemek amacıyla İstanbul Hükümeti tarafından Anadolu'ya gönderilmiştir.

CEVAP: C

15. Erzurum Kongresi'nde "Ulusun bağımsızlığını, vatanın bütünlüğünü İstanbul Hükümeti sağlamadığı takdirde geçici bir hükümet kurulacaktır." kararı alınmıştır. Bu karar ile ilk kez Osmanlı Hükümeti dışında bir hükümet kurulmasından bahsedilmiştir. Erzurum Kongresi'yle ilk kez Heyeti Temsiliye (Hükümet) kurulmuştur.

CEVAP: E

16. 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılmasıyla yeni Türk devleti kurulmuştur.

CEVAP: A

17. Cerideiresmiye, TBMM'nin resmî gazetesidir. İradeimilliyeye Sivas Kongresi'yle birlikte çıkarılması kararlaştırılan gazetedir. Sivas'tan Millî Mücadele'nin yayın organı olarak çıkarılmıştır. Hakimiyetimilliyeye, TBMM'nin yarı resmî yayın organıdır. Minber, Mustafa Kemal'in Fetih Okyar'la birlikte İstanbul'da çıkarıldığı gazetedir. Albayrak, Doğu Anadolu Mudafaiihukuk Cemiyetinin Erzurum'da çıkardığı gazetedir.

CEVAP: C

18. Ulusal Yüklülüklerin yayınlanması (Tekaifimilliyeye) → Başkomutan unvanıyla Mustafa Kemal tarafından yayınlanmıştır. Takrisisükun Kanunu'nun çıkarılması → Şeyh Said İsyanı'nı bastırma amacıyla II. TBMM döneminde çıkarılmıştır. Ankara'nın başkent olması → II. TBMM döneminde gerçekleşmiştir. Düzenli ordunun kurulması (10 Kasım 1920) → I. TBMM döneminde gerçekleşmiştir. Lozan Barış Antlaşması'nın onaylanması (23 Ağustos 1923) → II. TBMM döneminde gerçekleşmiştir. I.TBMM dönemi 23 Nisan 1920 – 11 Ağustos 1923 yıllarını kapsamaktadır.

CEVAP: D

19. Amasya Görüşmeleri Ali Rıza Paşa Hükümeti döneminde Heyetitemsiliye ile İstanbul Hükümeti arasında yapılmıştır. Amasya Görüşmeleri'ne İstanbul Hükümeti adına Salih Paşa, Heyetitemsiliye adına Mustafa Kemal katılmıştır.

CEVAP: D

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I. TBMM - IV

1. Nasturi Ayaklanması, Güneydoğu Anadolu'da ortaya çıkan ve İngilizlerin desteklediği bir isyan hareketidir. (1924, II. TBMM dönemi) Millî Aşireti, Pontus, Anzavur ve Ali Batı ayaklanmaları I. TBMM döneminde ortaya çıkmıştır.

CEVAP: B

2. Amasya Görüşmeleri (20 – 22 Ekim 1919), İstanbul Hükûmeti ile Heyet-i Milliye arasında yapılmıştır. Amasya Görüşmelerinde yapılan protokolde İtilaf Devletleri ile yapılacak barış görüşmelerine katılacak heyetin saptanması konusunda Temsil Heyeti ve İstanbul Hükûmeti arasında uzlaşma sağlanmıştır.

CEVAP: E

3. Çerkez Ethem ve Demirci Mehmet Efe düzenli ordunun kurulmasına karşı çıkarak ayaklanan Kuvayımilliye liderleridir. Çerkez Ethem Ayaklanması İsmet İnönü, Demirci Mehmet Efe Ayaklanması Refet Bele tarafından bastırılmıştır.

CEVAP: C

4. Mustafa Kemal, Meclis başkanı seçildikten sonra 24 Nisan 1920'de TBMM'ye bir önerge vermiştir. Mustafa Kemal'in verdiği önergede hükûmet kurmanın gerekli olduğu maddesi yer almıştır. 18 Eylül 1920'de İstiklal Mahkemeleri'nin kurulması ve bu mahkemelerin üyelerinin milletvekilleri arasından seçilmesiyle TBMM yargı yetkisini kullanmaya başlamıştır. 1921 Anayasası'nın kabulü ile birlikte milletvekili seçimlerinin iki yılda bir yapılması kararı alınmıştır.

CEVAP: B

5. I. TBMM Dönemi'nde kurulan Mûdafaai hukuk Grubu Mustafa Kemal tarafından 9 Eylül 1923'te Halk Fırkası'na dönüştürülmüştür.

CEVAP: C

6. Sivas Kongresinde; manda ve himaye ile başkanlık konuları sorun olmuştur. Mustafa Kemal ile birlikte Rauf Orbay kongreye başkan olmak istemiştir.

CEVAP: B

7. Bolu, Düzce, Hendek, Adapazarı, Yozgat, Konya ve Anzavur Ayaklanmaları'nın bastırılmasında Kuvayımilliye birlikleri etkili olmuştur.

CEVAP: E

8. Misakımillî Kararları, 28 Ocak 1920'de son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından kabul edilmiştir. Bilecik Görüşmeleri'nin yapılması → 5 Aralık 1920 İstanbul resmen işgal edilmesi → 16 Mart 1920 Temsil Heyeti'nin Ankara'ya gelmesi → 27 Aralık 1919

CEVAP: C

9. Sevr Barış Antlaşması, Osmanlı Devleti ile İtilaf Devletleri arasında yapılan barış antlaşmasıdır. Sevr Barış Antlaşması'nı Osmanlı Devleti adına Hadi Paşa, Rıza Tevfik Paşa ve Reşat Halis Paşa imzalamıştır.

CEVAP: E

10. Hiyanetivatanîye Kanunu'nun kabul edilmesi → 29 Nisan 1920 İstiklal Mahkemelerinin kurulması → 18 Eylül 1920 Teşkilatiasasiye Kanunu'nun kabul edilmesi → 20 Ocak 1921

CEVAP: A

11. Mustafa Kemal, Son Osmanlı Mebusan Meclisine katılan milletvekillerinden meclis içerisinde bir Mudafaai hukuk Grubu kurmalarını talep etmesinin gerekçesi, Millî Mücadele lehine kararlar alınmasını sağlamak ve vatanın bütünlüğünü korumaktır. Osmanlı Mebusan Meclisi'ne katılan milletvekilleri Mudafaai hukuk Grubu'nun yerine Felahıvatan Grubunu kurmuştur.

CEVAP: B

12. Sevr Barış Antlaşması (10 Ağustos 1920), Damat Ferit Paşa Hükûmeti döneminde imzalanmıştır.

CEVAP: D

13. Amasya Protokolü'nün yapılması → 20 – 22 Ekim 1919 San – Remo Konferansı'nın toplanması → 18 – 26 Nisan 1920 İstiklal Mahkemeleri'nin kurulması → 18 Eylül 1920 Düzenli ordunun kurulması → 10 Kasım 1920 Bilecik Görüşmeleri'nin yapılması → 5 Aralık 1920

CEVAP: B

14. I. TBMM dönemi 23 Nisan 1920 – 11 Ağustos 1923 yıllarını kapsamaktadır.

Düzenli Ordunun kurulması	I. TBMM Dönemi
→ 10 Kasım 1920	
Yeni bir hükûmet kurulması	
→ 3 Mayıs 1920	
Mudanya Ateşkesi'nin imzalanması	
→ 11 Ekim 1922	
Saltanat'ın kaldırılması	
→ 1 Kasım 1922	
Kanunuesasi, 1924 Anayasası'nın kabulüyle II. TBMM döneminde yürürlükten kalkmıştır.	

CEVAP: B

15. Erzurum Kongresi'nde ilk kez ulusal sınırlar (Misakımillî) ve azınlıklara ayrıcalık tanınması kararları alınmıştır. Erzurum ve Sivas Kongresi kararları Misakımillî Kararları'nda da yer almıştır. Misakımillî Kararları, Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından alındığı için ulusal egemenlik ile ilgili karar yoktur.

CEVAP: D

16. Millî Mücadele döneminde Mustafa Kemal, Amasya Görüşmeleri, Erzurum Kongresi, Sivas Kongresi, Afyon Kongresi, Bilecik Görüşmeleri ve Pozantı Kongresi'ne katılmıştır.

CEVAP: E

17. I. TBMM döneminde ayaklanmaları bastırmak amacıyla kurulan İstiklal Mahkemeleri'nin üyelerinin milletvekilleri arasından seçilmesiyle I. TBMM yargı yetkisini de kullanmaya başlamıştır. I. TBMM'nin yargı yetkisini kullanması güçler birliği sisteminin uygulandığının kanıtıdır. Vatana İhanet Yasası ve Nisabımüzakere Kanunu'nun çıkarılması ile I. TBMM kendisine ait olan yasama yetkisini kullanmıştır.

CEVAP: A

18. Hiyanetivatanîye Kanunu, TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak ve TBMM'nin otoritesini sağlamak amacıyla çıkarılmıştır. Bu kanuna işlerlik kazandırmak ve ayaklanmaları cezalandırmak amacıyla İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. Tekalifimillîye Emirleri, düzenli ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır.

CEVAP: D

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I. TBMM - V

1. Şeyh Sait Ayaklanması, Cumhuriyet Dönemi'nde rejime ve laik düzene karşı çıkan ilk ayaklanmadır (13 Şubat 1925)

CEVAP: B

2. İstanbul'un 16 Mart 1920'de İtilaf Devletleri tarafından resmen işgal edilmesi üzerine Mustafa Kemal Ankara'da TBMM'nin açılacağını ilan etmiştir. Saltanat Şurası, Sevr Barış Antlaşması'yla ilgili olarak TBMM açıldıktan sonra toplanmıştır.

CEVAP: A

3. Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde alınan kararlar son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından Misakımillî Kararları adıyla kabul edilmiştir.

CEVAP: C

4. Saltanat Şurası, Sevr Barış Antlaşması'nın imzalanmasına karar veren kurumdur. Saltanat Şurası, Misakımillî'nin hazırlanmasında ve kabul edilmesinde etkili olmamıştır.

CEVAP: B

5. Damat Ferit Paşa Hükümetinin istifa etmesi → 30 Eylül 1919
Amasya Görüşmeleri'nin yapılması → 20-22 Ekim 1919
Temsil Heyeti'nin Ankara'ya gelmesi → 27 Aralık 1919

CEVAP: D

6. İtilaf Devletleri Osmanlı Devleti'yle yapacakları Sevr Barış Antlaşması'nın şartlarını belirlemek amacıyla 18 – 26 Nisan 1920 tarihleri arasında San – Remo Konferansı'nı düzenlemiştir.

CEVAP: C

7. Sivas Kongresi (4 - 11 Eylül 1919) toplanış ve kararları açısından ulusal nitelikte tek kongredir. Sivas Kongresi'nde Kuvayımilliye birlikleri arasında kumanda birliği sağlamak amacıyla Ali Fuat Cebesoy'un Batı Anadolu Kuvayımilliye Komutanlığı'na atanması, Osmanlı Mebusan Meclisinin açılması ve sömürüye yol açmamak koşuluyla dış yardım alınabileceği kararları alınmıştır.

CEVAP: E

8. Misakımillî'de; Batı Trakya, Kars, Ardahan, Batum, Artvin ve Arap topraklarında (Hicaz, Irak, Suriye, Filistin, Lübnan) halkoylaması yapılması talep edilmiştir. Doğu Trakya, Hatay, Musul halkoylaması talep edilen yerler arasından değildir.

CEVAP: D

9. Sivas Kongresi sonucunda Anadolu Hareketi'nin güç kazanması ve Damat Ferit Paşa Hükümetinin düşürülmesini istemesi üzerine padişah sadrazamın değiştirilmesine karar vermiştir. Damat Ferit Paşa Hükümetinin yerine Ali Rıza Paşa Hükümeti kurulmuştur.

CEVAP: B

10. Amasya Protokolleri'nde;

- İstanbul Hükümeti, Erzurum ve Sivas Kongreleri'nin kararlarını kabul edecektir.
- İtilaf Devletleriyle yapılacak barış görüşmelerine Temsil Heyeti'nin güvenebileceği delegeler gönderilecektir.
- Temsil Heyeti ile Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti, İstanbul Hükümeti tarafından tanınacaktır.
- Türklerin çoğunlukta olduğu yerlerin işgaline izin verilmeyecektir.
- Mebusan Meclisi toplanmalı ve hükümet işleri meclisin denetimine bırakılmalıdır.
- Mebusan Meclisi İstanbul dışında toplanmalıdır.
- Azınlıklara siyasi – sosyal dengemizi bozacak ayrıcalıklar verilmeyecektir.
- İngilizler Muhipler Cemiyeti Nigahban Askeri Cemiyeti, Hürriyet ve İtilaf Fırkası gibi zararlı cemiyetlerin faaliyetleri sınırlandırılacaktır, kararları yer almıştır.

CEVAP: E

11. Sevr Barış Antlaşması'nın imzalanması Osmanlı Devleti'nde hükümet değişikliğine neden olmuştur. Damat Ferit Paşa Hükümetinin yerine Tefik Paşa Hükümeti kurulmuştur. Tefik Paşa, Osmanlı Devleti'nin son sadrazamıdır.

CEVAP: A

12. İstiklal Marşı → I. TBMM
Kanunuesasi → Osmanlı Mebusan Meclisi
Ankara'nın başkent olması → II. TBMM
Tahrir-i Sükûn Kanunu → II. TBMM
Lozan Barış Antlaşması → II. TBMM

CEVAP: A

13. Sivas Kongresi'yle ulusal nitelik kazanan Temsil Heyeti, TBMM açılıncaya kadar içeride ve dışarıda idari – siyasi kararlar alma yetkisine sahip, yürütme görevini yerine getiren hükümettir.

CEVAP: C

14. Tahrir-i Sükûn Kanunu → II. TBMM
Tekalif-i Milliye Emirleri → Mustafa Kemal (Başkomutan olarak)
Nisab-ı Muzakere Kanunu → I. TBMM
Tehcir Kanunu (1915) → İttihat ve Terakki Hükümeti
Misakımillî Kararları → Son Osmanlı Mebusan Meclisi

CEVAP: C

15. Sevr Barış Antlaşması → Saltanat Şurası imzalanmasına karar vermiştir.
Misakımillî Kararları → Son Osmanlı Mebusan Meclisi
Saltanat'ın Kaldırılması → I. TBMM

CEVAP: B

16. Amasya Genelgesi'nde "ulusun bağımsızlığını, ulusun azim ve kararı kurtaracaktır." kararı alınmıştır. Bu karar ile ilk kez ulusal egemenliğe dayalı yeni Türk devletinin kurulacağından bahsedilmiştir.

CEVAP: C

17. Sömürüye yol açmamak koşuluyla dış yardım alınması → Erzurum ve Sivas Kongreleri
Arapların oturduğu bölgelerde halkoyuna başvurulması → Misakımillî Kararları
Boğazlar Komisyonu'nun kurulması → Sevr ve Lozan Barış Antlaşmaları

CEVAP: B

KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ - I. TBMM - VI

1. İstiklal Mahkemeleri, 1920 - 1927 yılları arasında kurulmuştur. Fırariler Hakkında Kanun (düzenli ordu kurmak), Hiyanetivatanıye Kanunu (TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak), Şeyh Sait Ayaklanmasını bastırmak, Tekalifiyemillie Emirleri'ni uygulamak, Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi ve Şapka Kanunu'na muhalefet edenleri cezalandırmak amacıyla İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. Menemen Olayı çerçevesinde Divaniharp (Askeri Mahkeme) kurulmuştur.

CEVAP: C

2. Pozantı Kongresi → 5 Ağustos 1920 → Millî Mücadele döneminde düzenlenen son kongredir.
Afyon Kongresi → 2 Ağustos 1920
Sivas Kongresi → 4 - 11 Eylül 1919
Edirne Kongresi → 9 - 13 Mayıs 1920
Muğla Kongresi → 18 Ağustos 1919

CEVAP: A

3. Sandler Raporu (1936), Hatay sorununu çözmek amacıyla hazırlanan ve Hatay'da halk oylaması yapılmasını sağlayan rapordur. General Milne ve General Harbord Raporları Millî Mücadele döneminde ortaya çıkmıştır.

CEVAP: D

4. Hiyanetivatanıye Kanunu, TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak ve TBMM'nin otoritesini sağlamak amacıyla çıkarılmıştır. Menimüskirat Kanunu, içkiyi yasaklayan kanundur. Menisrafat Kanunu, israfı yasaklayan kanundur.

CEVAP: B

5. Düzenli ordu, TBMM açıldıktan sonra kurulmuştur. Amasya Genelgesi'nde düzenli ordu ile ilgili bir karar alınmamıştır.

CEVAP: C

6. Sivas Kongresi ile Temsil Heyeti'nin sayısı artırılmış ve tüm yurdu temsil etme yetkisi elde etmiştir. Temsil Heyeti'ne kongrede alınan kararları uygulama görevi verilmiştir.

CEVAP: B

7. Misakımillî Kararları'nda "Mondros Ateşkes Antlaşması imzalandığı gün (30 Ekim 1918) işgal edilmemiş topraklar ulusal sınırlardır." maddesi yer almıştır. Musul, Mondros Ateşkes'inden sonra işgal edildiği için Misakımillî içerisinde yer alır. Batı Trakya, Kars, Ardahan, Batum ve Arap toprakları (Suriye, Irak, Filistin, Lübnan, Hicaz) için halk oylaması talep edilmiştir.

CEVAP: E

8. Sevr Barış Antlaşması'na göre ; Doğu Trakya, Batı Anadolu ve Ege adaları Yunanistan'a bırakılmıştır. Rodos ve On İki Ada İtalya'ya bırakılmıştır.

CEVAP: C

9. Misakımillî'de; ulusal sınırlar, ulusal bağımsızlık, azınlıklar, halk oylaması, boğazlar, ekonomik bağımsızlık (kapitülasyonlar) ile ilgili kararlar alınmıştır. Batı Trakya, Kars, Ardahan, Batum ve Arap toprakları halk oylaması istenen yerlerdir. Ulusal egemenlik ile ilgili karar yoktur.

CEVAP: A

10. Misakımillî'nin kabul edilmesinden sonra Ali Rıza Paşa Hükûmeti istifa etmiş yerine Salih Paşa Hükûmeti kurulmuştur. İstanbul'un resmen işgal edilmesinden sonra Salih Paşa Hükûmeti istifa etmiş yerine Damat Ferit Paşa Hükûmeti kurulmuştur. Sevr Barış Antlaşması'nın imzalanmasından sonra Damat Ferit Paşa Hükûmeti istifa etmiş yerine Tefik Paşa Hükûmeti kurulmuştur.

CEVAP: E

11. Derviş Mehmet, Cumhuriyet döneminde rejime ve laik düzene karşı ortaya çıkan Menemen Olayı'nın liderliğini yapan kişidir. (1930) Ali Batı (Mardin, Diyarbakır), Şeyh Recep (Sivas), Cemil Çeto (Batman), Çopur Musa (Afyon) I. TBMM'ye karşı İstanbul Hükûmeti ve İtilaf Devletlerinin kişikirtmalarıyla çıkarılan ayaklanmalardır.

CEVAP: A

12. Erzurum ve Sivas Kongreleri'nde Osmanlı Mebusan Meclisinin açılması ve İstanbul Hükûmetini denetlemesi talep edilmiştir. Amasya Görüşmeleri sonucunda imzalanan protokolde İstanbul Hükûmeti Osmanlı Mebusan Meclisinin açılmasını kabul etmiştir.

CEVAP: E

13. Sivas Kongresi'yle bütün direniş cemiyetlerinin Anadolu ve Rumeli Müdafaihukuk Cemiyetinin çatısı altında birleştirilmesi kararı alınmıştır. Temsil Heyeti'nin Ankara'ya gelmesi, Osmanlı Mebusan Meclisinin açılması kararı üzerine gerçekleşmiştir. Batı cephesi, II. İnönü Savaşı'ndan sonra birleştirilmiştir.

CEVAP: B

14. Son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından 28 Ocak 1920'de Misakımillî Kararları alınmıştır. Misakımillî'de; ulusal sınırlar, boğazlar, halk oylaması, azınlıklar, kapitülasyonlar ve ulusal bağımsızlık ile ilgili kararlar alınmıştır.

CEVAP: E

15. Başkomutanlık Yasası → 5 Ağustos 1921 → I. TBMM tarafından çıkarılan bir kanundur. Tekalifimillî'ye Emirleri → 7 - 8 Ağustos 1921 → Başkomutan unvanıyla Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır. Takririsükûn Kanunu → 4 Mart 1925 → Şeyh Sait İsyanı'nı bastırmak amacıyla II. TBMM döneminde çıkarılmıştır.

CEVAP: B

16. Hiyanetivatanıye Kanunu (29 Nisan 1920), TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bastırmak ve TBMM'nin otoritesini sağlamak amacıyla çıkarılmıştır. Bu kanuna işlerlik kazandırmak amacıyla İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. Başkomutanlık Kanunu (5 Ağustos 1921), TBMM'nin yetkilerini üç aylığına Mustafa Kemal'e devreden kanundur. Bu kanun ile Mustafa Kemal Başkomutan unvanıyla askerlik görevine geri dönmüştür. Bu kanun ile İstiklal Mahkemeleri kurulmamıştır. Takririsükûn Kanunu (4 Mart 1925), Şeyh Sait Ayaklanması'nı bastırmak amacıyla çıkarılmıştır. Bu kanun çerçevesinde ayaklanmayı bastırmak amacıyla İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.

CEVAP: D

17. Cerideiresmiye, TBMM'nin resmî gazetesidir. Hakimiyetimiye, TBMM'nin yarı resmî yayın organıdır. Anadolu Ajansı, Millî Mücadele'nin propagandasını yapmak amacıyla TBMM açılmadan önce kurulmuştur.

CEVAP: E

18. TBMM'nin açılması → 23 Nisan 1920
Sevr Barış Antlaşması'nın imzalanması → 10 Ağustos 1920
Bilecik Görüşmeleri'nin yapılması → 5 Aralık 1920

CEVAP: C

19. Son Osmanlı Mebusan Meclisinin toplanması → 12 Ocak 1920
Temsilciler Kurulu'nun Ankara'ya gelmesi → 27 Aralık 1919
İstanbul'un resmen işgal edilmesi → 16 Mart 1920

CEVAP: B

20. Mustafa Kemal, Son Osmanlı Mebusan Meclisine Erzurum'dan, I. TBMM'ye Ankara'dan milletvekili seçilmiştir.

CEVAP: D

1. Moskova Antlaşması → 16 Mart 1921 → I. İnönü Savaşı'ndan sonra yapılmıştır.
Kars Antlaşması → 13 Ekim 1921 → Sakarya Savaşı'ndan sonra yapılmıştır.
Ankara Antlaşması → 20 Ekim 1921 → Sakarya Savaşı'ndan sonra yapılmıştır.

CEVAP: B

2. Gediz Muharebeleri → 24 Ekim 1920
II. İnönü Savaşı → 23 Mart - 1 Nisan 1921
Aslıhanlar - Dumlupınar Muharebeleri → 8 - 12 Nisan 1921

CEVAP: B

3. 10 Kasım 1920'de İsmet İnönü tarafından batı cephesinde Kuvayımilliye birliklerinden düzenli ordu kurulmuştur. I. İnönü Savaşı 6-10 Ocak 1921 tarihleri arasında gerçekleşmiştir. Batı cephesinde düzenli ordunun kurulması I. İnönü Savaşı'nın kazanılmasında etkili olmuştur. Batı cephesi II. İnönü Savaşı'ndan sonra birleştirilmiştir. Tekalifimilliyeye Emirleri Kütahya - Eskişehir Savaşları'ndan sonra çıkarılmıştır.

CEVAP: B

4. Kütahya - Eskişehir Savaşları'nın kaybedilmesi üzerine TBMM başkanı sıfatıyla Mustafa Kemal Türk ordusunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesi emrini vermiştir. Kütahya - Eskişehir Savaşları sonucunda Başkomutanlık Yasası çıkarılmış ve Tekalifimilliyeye Emirleri (Ulusal Yükümlülükler) yayınlanmıştır. Gediz Muharebeleri'nden sonra Ali Fuat Cebesoy Batı Cephesi Kuvayımilliyeye komutanlığın alınmıştır.

CEVAP: C

5. Başkomutanlık Yasası'nın çıkarılması, Türk ordusunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesi } Kütahya - Eskişehir Savaşları'ndan sonra

Batı Cephesi'nin birleştirilmesi → II. İnönü Savaşı'ndan sonra
Maarif Kongresi'nin toplanması → Kütahya - Eskişehir Savaşları sırasında
Yunanlıların saldırı gücünün ortadan kalkması → Sakarya Savaşı'ndan sonra

CEVAP: E

6. II. İnönü Savaşı sonucunda;
• TBMM'nin gücü ve otoritesi arttı.
• Batı cephesi birleştirildi.
• Refet Bele görevinden alındı.
• İsmet İnönü Batı cephesi genel komutanlığına getirildi.
• TBMM'nin açılış tarihinin ilk kez ulusal bayram olarak kutlanması kararlaştırıldı.
• İtilaf Devletleri arasında görüş ayrılıkları çıktı.
• İtalya, Antalya, Konya ve Muğla'yı boşalttı.
• Fransa TBMM'ye ateşkes önerisinde bulundu ve Zonguldak'tan çekildi.
• İngiltere, Malta'daki esirlerin bir kısmını serbest bıraktı.

CEVAP: E

7. I. Ermenistan → Gümrü Antlaşması'yla TBMM'yi tanıyan ilk devlettir. (3 Aralık 1920)
II. Afganistan → Türk - Afgan Dostluk Antlaşması'yla TBMM'yi tanıyan ilk Müslüman devlettir. (1 Mart 1921)
III. Sovyet Rusya → Moskova Antlaşması'yla TBMM'yi tanıyan ilk Avrupalı büyük devlettir. (16 Mart 1921)
IV. Fransa → Ankara Antlaşması'yla tanıyan ilk itilaf devletidir. (20 Ekim 1921)

CEVAP: A

8. Gediz Muharebeleri (24 Ekim 1921), TBMM ile Yunanlılar arasında batı cephesinde yapılan ilk savaştır. Gezi Muharebeleri'nde Yunanlılara karşı Kuvayımilliyeye'nin başarısız olması üzerine; Ali Fuat Cebesoy Batı Cephesi Komutanlığından alınmış batı cephesi ikiye ayrılmış ve Kuvayımilliyeye'nin yerine düzenli ordunun kurulması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: E

9. I. İnönü Savaşı'ndan sonra düzenlenen Londra Konferansı'na TBMM Hükümeti adına Bekir Sami Bey, İstanbul Hükümeti adına Tefik Paşa katılmıştır. Londra Konferansı'nda İstanbul Hükümetinin temsilcisi olan Tefik Paşa bu sözü söylemiştir. Tefik Paşa bu sözü ile Anadolu hareketinin meşru olduğunu da kabul etmiştir.

CEVAP: D

10. II. İnönü Savaşı'ndan sonra İtalya ve Fransa Anadolu'dan çekilme kararı almıştır. Bu savaştan sonra İtalya Antalya, Konya ve Muğla'yı; Fransa Zonguldak'ı boşaltmıştır.

CEVAP: C

11. Millî Mücadele döneminde yapılan Moskova ve Kars Antlaşmaları'nda Karadeniz'e kıyısı olan devletlerin katılacağı boğazlarla ilgili bir konferansın düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

CEVAP: C

12. Düzenli ordunun kurulması → Gediz Muharebeleri'nden sonra (III) Batı Cephesi'nin birleştirilmesi → II. İnönü Savaşı'ndan sonra (II) Kafkas (Doğu) sınırının kesinleşmesi → Sakarya Savaşı'ndan sonra (Kars Antlaşması) (I)

CEVAP: C

13. Sakarya Savaşı sonucunda Yunanlıların saldırı gücünün kırılmasıyla, TBMM Hükümeti ile Ermenistan, Gürcistan ve Azerbaycan arasında Kars Antlaşması (13 Ekim 1921) yapılmıştır. Ankara Antlaşması (20 Ekim 1921) Kars Antlaşması'ndan sonra imzalandığı için etkisi olmamıştır. Pontus İsyanı 1923'te tamamen bastırılmıştır.

CEVAP: B

14. Düzenli ordunun kurulması → 10 Kasım 1920
Gümrü Antlaşması → 3 Aralık 1920
Bilecik Görüşmeleri → 5 Aralık 1920
Londra Konferansı → 23 Şubat 1921
Moskova Antlaşması → 16 Mart 1921

CEVAP: E

15. Moskova Antlaşması, I. İnönü Savaşı'ndan sonra TBMM Hükümeti ile Sovyet Rusya arasında 16 Mart 1921'de imzalanmıştır. Bu antlaşmanın yapılmasında;
• Doğu cephesinde TBMM'nin Ermenistan'la yaptığı savaşı kazanması ve Gümrü Antlaşması'nı imzalaması (3 Aralık 1920)
• TBMM'nin Londra Konferansı'na çağırılması ve İtilaf Devletleri tarafından tanınmasının Sovyet Rusya'yı tedirgin etmesi (23 Şubat 1921)
• I. İnönü Savaşı'nda Yunanlıların yenilgiye uğratılması etkili olmuştur.

CEVAP: E

16. I. İnönü Savaşı'ndan sonra Londra Konferansı'yla, Sakarya Savaşı'ndan sonra Paris Mukarراتı (Kararları) ile İtilaf Devletleri iki kez barış önerisinde bulunmuştur.

CEVAP: D

17. I. İnönü Savaşı'ndan sonra TBMM ile Sovyet Rusya arasında yapılan Moskova Antlaşması ile Batum Gürcistan'a bırakılmış ve sınırlarımız dışında kalmıştır. Batum'un Gürcistan'a bırakılması Misakımillî'den verilen ilk tavizdir.

CEVAP: A

1. Doğu Cephesi'nde Kâzım Karabekir komutasında TBMM bağlı güçler Ermenistan'la yapılan Kars Savaşı sonucunda Kars, Sarıkamış, Iğdır ve Kağızman'ı Ermeni işgalinden kurtarmıştır. Ardahan ve Artvin daha sonra Gürcistan tarafından TBMM'ye bırakılmıştır.
CEVAP: A

2. Sakarya Savaşı Batı Cephesi'nde TBMM'nin son savunma savaşıdır. Sakarya Savaşı'nda büyük subay kaybı yaşandığı için bu savaşa aynı zamanda "Subaylar Savaşı" denilir.
CEVAP: D

3. Kars Antlaşması (13 Ekim 1921), Sakarya Savaşı'ndan sonra TBMM Hükûmeti ile Azerbaycan, Ermenistan ve Gürcistan arasında imzalanmıştır. Bu antlaşmayla;
• Batum'un Gürcistan'a bırakılması
• Ardahan'ın tamamının TBMM Hükûmetine bırakılması
• Nahçıvan'ın özerk olması
• Boğazlarla ilgili bir konferansın düzenlenmesi kararları alınmıştır.
Bu antlaşmayla doğu sınırı kesinleşmiştir. Gümrü Antlaşması'yla Kars ve çevresi TBMM'ye bırakılmıştır.
CEVAP: C

4. Kuvayıseyyare, Çerkez Ethem'e bağlı milis güçleridir. Gediz Muharebeleri'nden sonra TBMM'nin düzenli ordu kurma kararı alması üzerine Kuvayıseyyare (Çerkez Ethem) ve Demirci Mehmet Efe ayaklanmaları ortaya çıkmıştır. Kuvayinizibatiye ve Kuvayimhammediye İstanbul Hükûmetinin TBMM'ye karşı çıkardığı ayaklanmalardır.
CEVAP: B

5. 1921 Anayasası'nın kabulü → 20 Ocak 1921
Türk – Afgan Dostluk Antlaşması → 1 Mart 1921
İstiklal Marşı'nın kabulü → 12 Mart 1921
CEVAP: B

6. Büyük Taarruza İsmet İnönü "Başkomutanlık Meydan Muharebesi," Mustafa Kemal "Rum Sındığı Savaşı" adını vermiştir.
CEVAP: E

7. Tekalifimillie Emirleri (7 – 8 Ağustos 1921), düzenli ordunun ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla Kütahya – Eskişehir Savaşları'ndan sonra Başkomutan Mustafa Kemal tarafından çıkarılmıştır. Tekalifimillie Emirleri Sakarya ve Başkomutanlık Savaşları'nın kazanılmasında etkili olmuştur.
CEVAP: D

8. Kütahya – Eskişehir Savaşları'nda Türk ordusunun başarısız olması üzerine Mustafa Kemal TBMM başkanı sıfatıyla ordunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesi emrini vermiştir.
CEVAP: C

9. Gürcistan, Millî Mücadele döneminde Ankara'da büyük elçilik açan ilk devlettir. Azerbaycan, TBMM'nin ilk yurtdışı temsilciliğini açtığı ülkedir.
CEVAP: D

10. Gümrü Antlaşması → 3 Aralık 1920
Türk – Afgan Dostluk Antlaşması → 1 Mart 1921
Moskova Antlaşması → 16 Mart 1921
Kars Antlaşması → 13 Ekim 1921
Ankara Antlaşması → 20 Ekim 1921
CEVAP: E

11. Londra Konferansı'nda TBMM Hükûmeti adına Bekir Sami Bey, İstanbul Hükûmeti adına Tefik Paşa katılmıştır.
CEVAP: B

12. I. İnönü Savaşı'ndan sonra imzalanan Moskova Antlaşması'yla Sovyet Rusya kapitülasyonların kaldırılmasını kabul etmiştir.
CEVAP: E

13. Sakarya Savaşı'ndan sonra imzalanan Kars Antlaşması'yla Batum'un Gürcistan'a, Ardahan'ın tamamının TBMM Hükûmetine ait olduğu kabul edilmiştir. Gümrü, daha önce imzalanan Gümrü Antlaşması'yla Ermenistan'a bırakılmıştır.
CEVAP: B

14. Londra Konferansı → 23 Şubat 1921
Türk – Afgan Dostluk Antlaşması → 1 Mart 1921
Kars Antlaşması → 13 Ekim 1921
Ankara Antlaşması → 20 Ekim 1921
CEVAP: B

15. I. TBMM dönemi 23 Nisan 1920 - 11 Ağustos 1923 yıllarını kapsamaktadır.
İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması → 17 Şubat 1923
Lozan Antlaşması'nın onaylanması → 23 Ağustos 1923
Saltanat'ın kaldırılması → 1 Kasım 1922
CEVAP: D

16. Moskova Antlaşması → 16 Mart 1921 → I. İnönü Savaşı'ndan sonra
Kars Antlaşması → 13 Ekim 1921 → Sakarya Savaşı'ndan sonra
Ankara Antlaşması → 20 Ekim 1921 → Sakarya Savaşı'ndan sonra
CEVAP: E

17. I. İnönü Savaşı öncesinde Çerkez Ethem düzenli ordunun kurulmasına karşı çıkarak TBMM'ye karşı ayaklanmıştır. Yunanlılar bu ayaklanmadan yararlanarak I. İnönü Savaşı'nı başlatmıştır.
CEVAP: B

18. Sakarya Savaşı'ndan sonra TBMM ile Fransa arasında yapılan Ankara Antlaşması'yla güney cephesi kapanmıştır. Bu antlaşmayla Fransa, Süleyman Şah'ın mezarının bulunduğu Suriye'deki Caber Kalesi'ni TBMM'ye bırakmayı kabul etmiştir.
CEVAP: D

19. Millî Mücadele döneminde Akşehir, batı cephesinin karargahının bulunduğu şehirdir.
CEVAP: C

1. Halide Edip Adıvar tarafından 1922'de yayınlanan "Ateşten Gömlek" Millî Mücadele üzerine yazılan ilk romandır.

CEVAP: D

2. İstiklal Harbimiz → Kazım Karâbekir
Millî Mücadele Hatıraları → Ali Fuat Cebesoy
Türkün Ateşle İmtihanı → Halide Edip Adıvar

CEVAP: A

3. Gediz Muharebeleri'nden sonra Batı Cephesi, Batı (İsmet İnönü) ve Güney (Refet Bele) olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

CEVAP: B

4. Gediz Muharebeleri → 24 Ekim 1920
Batı Cephesi'nin ikiye ayrılması → 9 Kasım 1920
Düzenli ordunun kurulması → 10 Kasım 1920

CEVAP: B

5. Kütahya – Eskişehir Savaşları sonucunda Türk ordusunun Sakarya'nın doğusuna çekilmesi üzerine Yunanlılar Afyon, Kütahya, Eskişehir ve Bilecik'i işgal etmiştir. (1921)
Uşak, 29 Ağustos 1920'de Yunanlılar tarafından işgal edilmiştir.

CEVAP: E

6. Sakarya Savaşı'nda Mustafa Kemal tarafından Yunanlılara karşı topyekûn savaş taktiği uygulanmıştır. Sakarya Savaşı'yla Yunanlıların saldırı gücü ortadan kalkmıştır.

CEVAP: A

7. Fevzi Çakmak, Millî Mücadele döneminde Millî Savunma Bakanlığı ve İsmet İnönü'ye vekaleten Genel Kurmay Başkanlığı görevlerini üstlenmiştir. İsmet İnönü, Batı Cephesi Komutanlığı'nı üstlenmiştir.

CEVAP: D

8. Çerkez Ethem Ayaklanması, I. İnönü Savaşı'ndan sonra İsmet İnönü tarafından tamamen bastırılmıştır.

CEVAP: C

9. TBMM tarafından ayaklanmaları bastırmak amacıyla Merkez Ordusu kurulmuştur. Nurettin Paşa, Merkez Ordusu'nun komutanlığını üstlenmiştir. Nurettin Paşa komutasındaki Merkez Ordusu; Koçgiri ve Pontus İsyanları'nı bastırmıştır.

CEVAP: B

10. Sivas Kongresi'nden sonra Temsil Heyeti başkanı sıfatıyla Mustafa Kemal Güney Cephesi'nde Kuvayimillîye güçlerini örgütlemek amacıyla Kılıç Ali Bey (Maraş), Ali Said Bey (Urfa), Mehmet Said Bey (Antep), Yörük Salim Bey (Maraş), Kemal Bey (Adana), Osman Bey (Adana) ve Ratıp Bey'i (Adana) görevlendirmiştir. Nurettin Paşa, Merkez Ordusu'nun komutanlığını üstlenmiştir.

CEVAP: C

11. Suriye İtilafnamesi (Antlaşması), 15 Eylül 1919'da İngiltere ve Fransa arasında yapılmıştır. Bu antlaşmayla İngiltere ve Fransa Ortadoğu'da mandater yönetimler kuracakları yerler konusunda uzlaşmaya varmışlardır. Irak, Ürdün ve Filistin'de İngiliz, Suriye ve Lübnan'da Fransız mandater yönetimlerinin kurulması kararlaştırılmıştır. Musul'un İngiltere'ye bırakılmasına karşılık Urfa, Maraş ve Antep Fransa'ya bırakıldı. Doğu Anadolu'da Ermeni Devleti'nin kurulması Paris Barış Konferansı'nda kararlaştırılmış, Sevr Barış Antlaşması'yla kesinleşmiştir.

CEVAP: C

12. Gediz Muharebeleri'nde Ali Fuat Cebesoy komutasındaki Kuva-yımillîye birliklerinin başarısız olması üzerine TBMM düzenli ordu kurma kararı almıştır. Düzenli ordunun kurulma kararı üzerine Kuva-yıseyyare Ayaklanması (Çerkez Ethem) çıkmıştır. Pontus İsyanı, Doğu Karadeniz'de çıkmıştır. Düzenli ordu batı cephesinde kurulmuştur.

CEVAP: A

13. I. İnönü Savaşı'ndan sonra kabul edilen İstiklal Marşı'nı Mehmet Akif Ersoy Türk ordusuna ithaf etmiştir.

CEVAP: D

14. Gümrü Antlaşması'yla Ermenistan; Kars, Kağızman, Iğdır ve Sarıkamış'ın TBMM Hükûmetine ait olduğunu kabul etmiştir. Batum Antlaşması'yla Gürcistan, Batum, Ardahan ve Artvin'i TBMM Hükûmetine bırakmıştır.

CEVAP: E

15. I. İnönü Savaşı'ndan sonra TBMM Hükûmeti ile Sovyet Rusya arasında Moskova Antlaşması imzalanmıştır. TBMM Hükûmeti adına antlaşmayı Yusuf Kemal Tengirşenk, Ali Fuat Cebesoy ve Rıza Nur imzalamıştır. Yusuf Kemal Tengirşenk Türk Heyeti'nin başkanlığını üstlenmiştir.

CEVAP: B

16. Gediz Muharebeleri'nden sonra Batı Cephesi Batı ve Güney olmak üzere ikiye ayrılmıştır. İsmet İnönü Batı Cephesi, Refet Bele Güney Cephesi komutanlığına atanmıştır.

CEVAP: D

17. Lozan Barış Antlaşması'yla Türk – Irak sınırı Musul sorunundan dolayı belirlenemeyen tek sınırdır.

CEVAP: B

18. Lozan Barış Antlaşmasına göre; Gökçeada, Bozcaada ve Tavşan Ada'sı Türkiye'ye, On İki Ada İtalya'ya, geriye kalan Ege adalarının Yunanistan'a ait olduğu kararı alınmıştır. Lozan'a göre Ege adalarında bu ülkeler silah ve asker bulunduramayacaktır.

CEVAP: A

19. Gümrü Antlaşması → 3 Aralık 1920
Londra Konferansı → 23 Şubat 1921
Moskova Antlaşması → 16 Mart 1921
Ankara Antlaşması → 20 Ekim 1921

CEVAP: B

20. Mudanya Ateşkes Antlaşması'na göre Doğu Trakya'nın 15 gün içerisinde Yunanlılar tarafından boşaltılması, 30 gün içerisinde TBMM Hükûmetine bırakılması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: A

1. Lozan Barış Antlaşması'na göre Gökçeada (İmroz), Bozcaada (Taşoz) ve Tavşan adalarının Türkiye'ye; Rodos, Meis ve On İki Ada'nın İtalya'ya, geriye kalan Ege adalarının Yunanistan'a bırakılması kararı alınmıştır.

CEVAP: C

2. Lozan Barış Antlaşması'na göre, Meis, Rodos ve On İki Ada İtalya'ya bırakılmıştır. 1913 Atina Antlaşması'yla Osmanlı Devleti Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu kabul etmiştir.

CEVAP: C

3. Mudanya Ateşkes Görüşmeleri'nin Başlamasında;
- Büyük Taarruz sonucunda Yunanlıların kesin olarak yenilgiye uğratılması
 - Fransa ve İtalya'nın İngiltere'yi ateşkese zorlaması
 - İngiliz halkının savaşın bitmesini istemesi
 - İngiliz sömürgelerinin yardımı kesmesi
 - Mustafa Kemal'in izlediği diplomasi
 - Sovyet Rusya'nın Türkleri destekleyeceğini ilan etmesi etkili olmuştur.

CEVAP: E

4. Lozan Barış Konferansı'nda dış borçlar (Osmanlı borçları), yabancı okullar ve kapitülasyonlar Türkiye ile Fransa arasında görüşülen konular arasında yer alır. Lozan sonrasında dış borçlar ve yabancı okullar Türkiye ile Fransa arasında tekrar sorun olan konulardır.

CEVAP: E

5. Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla Türk – Yunan Savaşı'nın sona ermesi kararı alınmıştır. Karaağaç'ın savaş tazminatı olarak Türkiye'ye bırakılması ve batı sınırının kesin olarak çizilmesi Lozan Barış Antlaşması'yla karara bağlanmıştır.

CEVAP: A

6. Lozan Barış Antlaşması'yla azınlıklar Türk vatandaşı sayılmış ve sahip oldukları ayrıcalıklar ortadan kalmıştır. Yabancı okulların Türk kanunlarına tabi olması kararlaştırılmıştır. Boğazların uluslararası bir komisyon tarafından yönetilmesi ve Türkiye'nin boğazların her iki yakasında asker bulunduramaması kararı Türkiye'nin egemenlik haklarını kısıtlamıştır.

CEVAP: D

7. Lozan Barış Antlaşması'na göre; İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'da yaşayan Rumlar, Batı Trakya'da yaşayan Türkler mübadelenin dışında tutulmuştur.

CEVAP: E

8. İtilaf Devletleri Lozan ve Londra Konferanslarına hem İstanbul Hükümeti hem de TBMM Hükümetini davet ederek ikilik çıkarmaya çalışmışlardır.

CEVAP: C

9. Doğu (Kafkas) sınırı, Lozandan önce Moskova ve Kars Antlaşmalarıyla belirlendiği için sorun olmamıştır.

CEVAP: A

10. Lozan Barış Antlaşması'yla boğazların uluslararası bir komisyon tarafından yönetilmesi ve boğazların her iki yakasının askerden arındırılması kararlaştırılmıştır. Ticaret gemilerinin boğazlardan geçişi serbest bırakılmış, savaş sırasında tarafsız ülkelere savaşan devletlere yardım etmemek koşuluyla geçiş hakkı tanınmıştır.

CEVAP: E

11. Lozan Barış Konferansı'na boğazlarla ilgili olarak katılan Sovyet Rusya, Boğazlar konusunda Türkiye'yi desteklemiş ve Boğazlar Komisyonu'nun kurulmasına karşı çıkmıştır.

CEVAP: B

12. Sovyet Rusya ve Bulgaristan, Lozan Barış Konferansı'na sadece boğazlarla ilgili olarak katılan devletlerdir.

CEVAP: D

13. Lozan'da Türk Heyeti Osmanlı borçlarının lira yada frank olarak ödemesini önermiş, alacaklı devletler sterlin olarak ödemesini talep etmişlerdir.

CEVAP: D

14. Mudanya Ateşkes Antlaşması'ndan sonra TBMM Hükümeti adına Trakya Yüksek Komiseri sıfatıyla Refet Bele Doğu Trakya'nın yönetimini devralmıştır.

CEVAP: B

15. Lozan Barış Konferansı'nda Türk Heyeti'nde İsmet İnönü (başkan), Rıza Nur ve Hasan Saka yer almıştır.

CEVAP: E

16. Doğu Trakya, Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla TBMM Hükümetine bırakılmıştır. Gökçeada ve Bozcaada Lozan Barış Antlaşması'yla TBMM Hükümetine bırakılmıştır. Lozan Barış Antlaşması'yla Batı Trakya'nın Yunanistan'a ait olduğu kabul edilmiştir.

CEVAP: A

17. Mudanya Ateşkes Antlaşması'yla Doğu Trakya (Edirne, Kırklareli) savaş yapılmadan diplomasi ile işgalden kurtarılmıştır. Batı Anadolu, Büyük Taarruz ile Yunan işgalinden kurtarılmıştır.

CEVAP: A

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKA GELİŞMELERİ - I

1. I. TBMM 1 Nisan 1923'te seçimlere gitme kararı almıştır. 11 Ağustos 1923'te II. TBMM açılmalarına başlamıştır.
II. TBMM'nin Açılışında;
• Savaşı kazanan meclisin yıpranması
• İnkılapları gerçekleştirecek bir meclise ihtiyaç duyulması
• 1921 Anayasası'na göre seçimlerin iki yılda bir yapılmasının zorunlu olması
• I. TBMM'nin Lozan Antlaşması'nı onaylamama ihtimalinin ortaya çıkması
• Meclis içinde görüş ayrılıklarının yaşanması ve grupların ortaya çıkması etkili almıştır.

CEVAP: E

2. II. TBMM Dönemi 11 Ağustos 1923 – 1 Ekim 1927 yıllarını kapsamaktadır.
Lozan Barış Antlaşması 24 Temmuz 1923'te I. TBMM Dönemi'nde imzalanmıştır. II. TBMM açıldıktan sonra aldığı ilk karar 23 Ağustos 1923'te Lozan Barış Antlaşması'nı onaylamak olmuştur.

CEVAP: D

3. II. TBMM Dönemi 11 Ağustos 1923 – 1 Ekim 1927 yıllarını kapsamaktadır.
İstanbul'un yönetiminin İtilaf Devletlerinden devralınması → 6 Ekim 1923
Lozan Barış Antlaşması'nın onaylanması → 23 Ağustos 1923
Ankara'nın başkent yapılması → 13 Ekim 1923

CEVAP: E

4. Takririsükkün Kanunu → 1925 → Atatürk Dönemi (1923- 1938)
Kabotaj Kanunu → 1926 → Atatürk Dönemi (1923 – 1938)
Gümrük Tarife Kanunu → 1929 → Atatürk Dönemi (1923 – 1938)

CEVAP: C

5. Lozan Barış Antlaşması'nın onaylanması → 23 Ağustos 1923
Ankara'nın başkent olması → 13 Ekim 1923
Osmanlı hanedanının yurtdışına çıkarılması → 3 Mart 1924

CEVAP: A

6. Tek dereceli ve çok partili ilk genel seçimler 1946'da yapılmıştır. Tek dereceli seçim sisteminin uygulanmasıyla halkın iradesi doğrudan meclise yansımıştır.

CEVAP: D

7. Ankara'nın başkent olması (13 Ekim 1923), Cumhuriyet'in ilanından (29 Ekim 1923) önce gerçekleşmiştir.

CEVAP: B

8. Cumhuriyet'in ilanıyla 1921 Anayasası'nda 1923 değişikliği yapılmıştır.
1923 Anayasa değişikliğiyle;
• Devlet başkanlığı
• Hükümetin kurulma biçimi
• Devletin rejimi
• Devlet yönetiminde yetki ve sorumluluklarla ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

CEVAP: E

9. Cumhuriyet'in ilanıyla devlet yönetiminde yetki ve sorumluluklar belirlenmiştir.
Cumhuriyet'in ilanıyla;
• Mustafa Kemal → ilk cumhurbaşkanı
• İsmet İnönü → İlk başbakan
• Fevzi Çakmak → İlk genelkurmay başkanı
• Ali Fethi Okyar → İlk meclis başkanı olmuştur.

NOT: İsmet İnönü, TBMM'nin açılmasıyla kurulan yeni Türk devletinin ilk genelkurmay başkanıdır.

CEVAP: B

10. I. TBMM döneminde Mustafa Kemal tarafından kurulan Anadolu ve Rumeli Müdafaihukuk Grubu 9 Eylül 1923'te kurulan Halk Fırkası'nın tüzüğünü kabul ederek siyasi partiye dönüşmüştür.

CEVAP: A

11. Halifeliğin kaldırılması laiklik, cumhuriyetçilik, milliyetçilik ve inkılapçılık ilkeleriyle ilişkilendirilebilir. Halifeliğin kaldırılmasıyla ulusal egemenlik (cumhuriyetçilik) ilkesi güçlendirilmiş, ümmet anlayışından millet anlayışına geçilmesi (milliyetçilik) süreci hızlanmıştır. Halifeliğin kaldırılması ile dinin devlet ve toplum üzerindeki baskısı ortadan kaldırılmıştır (Laiklik).

CEVAP: E

12. 1924 Anayasası'nda yapılan 1937 değişikliği ile Atatürk ilkeleri anayasaya konulmuş ve laiklik ilkesi anayasal güvence altına alınmıştır.

CEVAP: A

13. İzmir İktisat Kongresini toplanması → 17 Şubat 1923
Halk Fırkasının kurulması → 9 Eylül 1923
Ankara'nın başkent olması → 13 Ekim 1923

CEVAP: A

14. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının 17 Kasım 1924'te kurulmasıyla İsmet İnönü 21 Kasım 1924'te başbakanlıktan istifa etmiş yerine Ali Fethi Okyar başbakan olmuştur.
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulmasıyla 19 Aralık 1924'te çıkarılan kanunla ordu ile siyasetin ilişkisi tamamen kesilmiştir.
Halifeliğin kaldırılması (3 Mart 1924), Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulmasından önce gerçekleşmiştir.

CEVAP: D

15. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Şeyh Said İsyanı'nın çıkmasında rolü olduğu gerekçesiyle Takririsükkün Kanunu'na dayanılarak 5 Haziran 1925'te kapatılmıştır.

CEVAP: C

16. Halifeliğin kaldırılması → 3 Mart 1924
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurulması → 17 Kasım 1924
Takririsükkün Kanunu'nun çıkarılması → 4 Mart 1925

CEVAP: A

17. Şeyh Said Ayaklanması Cumhuriyet döneminde rejime ve laik düzene karşı çıkan ilk ayaklanmadır.
Ayaklanmanın Nedenleri;
• Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının izlediği politikalar
• Eski düzeni savunanların rejime karşı kıskırtılması
• İngiltere'nin Musul Sorunu'ndan dolayı bölge halkını kıskırtması
• Dinin sömürü aracı olarak kullanılması
• Kürt devleti kurma düşüncesi
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ayaklanmanın bastırılmasından sonra kapatılmıştır.

CEVAP: D

18. Şeyh Said Ayaklanması çıktığında Ali Fethi Okyar başbakanlık görevini yürütüyordu. Ali Fethi Okyar'ın aldığı önlemler yetersiz kalınca istifa etmiş yerine İsmet İnönü tekrar başbakan olmuştur.

CEVAP: E

1. İstiklal Mahkemelerinin kurulduğu gelişmeler;
 - Hıyanetvatanıye Kanunu
 - Firariler Hakkında Kanun
 - Tekalifimilliyeye Emirleri
 - Şapka Kanunu
 - Şeyh Said Ayaklanması
 - Mustafa Kemal'e Suikast Girişimi

CEVAP: B

2. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Şeyh Said Ayaklanması'nın çıkmasında rolü olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.

CEVAP: C

3. Serbest Cumhuriyet Fırkası (1930), Mustafa Kemal isteğiyle Ali Fethi Okyar tarafından kurulmuştur.

CEVAP: B

4. Serbest Cumhuriyet Fırkası;
 - Atatürk ilkelerini benimsediğini
 - Serbest piyasa ekonomisine geçilmesini (liberalizm)
 - Tek dereceli rejim sistemini
 - Kadınlara siyasi haklar verilmesini savunmuştur.

CEVAP: E

5. Serbest Cumhuriyet Fırkası, rejim karşıtlarının partiye girmesi üzerine Ali Fethi Okyar tarafından kapatılmıştır.

CEVAP: D

6. Menemen Olayı (1930), Atatürk Döneminde rejime ve laik düzene karşı çıkan ikinci ayaklanmadır. Derviş Mehmet ayaklanmasının liderliğini yapmıştır.

CEVAP: C

7. Atatürk Döneminde (1923 – 1938) rejime ve laik düzene karşı çıkan Şeyh Said ve Menemen Olayı sonucunda siyasi partiler kapatılmış ve çok partili hayata geçiş engellenmiştir. Bursa olayı (1933), ezanın Türkçe okunmasına tepki olarak Bursa'da ortaya çıkan gösteridir.

CEVAP: D

8. Türkiye Komünist Partisi → 1920

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası → 1924

Serbest Cumhuriyet Fırkası → 1930

Ahalî Cumhuriyet Fırkası → 1930

Cumhuriyetçi Köylü ve Millet Partisi → 1958

Atatürk Döneminde kurulmuşlardır.

CEVAP: A

9. Matbuat Kanunu'nun kabul edilmesi → 1931
Türk Gazeteciler Birliğinin kurulması → 1930
Dil Bayramı'nın ilk kez kutlanması → 1933

CEVAP: E

10. Serbest Cumhuriyet Fırkası, rejim karşıtlarının partiye girmesinden dolayı Menemen Olayı'ndan önce Ali Fethi Okyar tarafından feshedilmiştir. Menemen Olayı'ndan sonra Ahalî Cumhuriyet ve Cumhuriyetçi Amele ve Çiftçi Firkaları kapatılmıştır.

CEVAP: D

11. Serbest Cumhuriyet Fırkası, Mustafa Kemal'in isteğiyle Ali Fethi Okyar tarafından 1930'da kurulmuştur.

CEVAP: B

12. Şeyh Said Ayaklanması, Cumhuriyet döneminde rejime ve laik düzene karşı ortaya çıkan ilk ayaklanmadır. Şeyh Said Ayaklanması'nı bastırmak amacıyla Takririsûkûn Kanunu çıkarılmış ve İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. Diyarbakır ve Ankara'da İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur.

CEVAP: C

13. 19 Aralık 1924'te çıkarılan kanunla askerlik görevini yürütenlerin milletvekiliği yapamayacağı kararlaştırılmıştır. Bu kanunla orduyla siyasetin ilişkisi tamamen kesilmiştir.

CEVAP: E

14. İsmet İnönü, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasından sonra 21 Kasım 1924'te istifa etmiş yerine Ali Fethi Okyar başbakan olmuştur. Şeyh Said Ayaklanması çıktığı dönemde Ali Fethi Okyar başbakanlık görevini yürütüyordu. Ali Fethi Okyar ayaklanmayı bastırmayınca istifa etmiş, yerine İsmet İnönü tekrar başbakan olmuştur.

CEVAP: E

15. Şeyh Said Ayaklanması'nın çıkması (13 Şubat 1925) ve Takririsûkûn Kanunu'nun çıkarılması (4 Mart 1925) Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kapatılmasından (5 Haziran 1925) önce gerçekleşmiştir. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kapatılmasıyla Cumhuriyet döneminde ilk çok partili hayata geçiş denemesi başarısız olmuştur.

CEVAP: A

16. II. TBMM dönemi 11 Ağustos 1923 – 1 Ekim 1927 yıllarını kapsar. Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanması → 24 Temmuz 1923 → I. TBMM dönemi
İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması → 17 Şubat 1923 → I. TBMM dönemi
Halk Fırkasının kurulması → 9 Eylül 1923 → II. TBMM dönemi

CEVAP: B

17. Atatürk Döneminde rejime karşı ayaklanmaların çıkması (Şeyh Said Ayaklanması, Menemen Olayı) ve bu ayaklanmalar sonucunda laik düzenin bazı kesimler benimsendiğinin anlaşılması üzerine siyasi partiler kapatılmış ve çok partili hayata geçiş engellenmiştir. 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'yi olumsuz yönde etkilemesi, Serbest Cumhuriyet Fırkasının kurulmasında etkili olmuştur.

CEVAP: C

18. 6 – 7 Eylül Olayları (1955), Demokrat Parti döneminde ortaya çıkan bir gelişmedir. 6 – 7 Eylül Olayları sonucunda İstanbul'daki Rumların evleri ve işyerleri yağmalanmıştır.

CEVAP: B

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKA GELİŞMELERİ - III

1. 1946 seçimleri Cumhuriyet döneminde yapılan ilk tek dereceli ve çok partili seçimlerdir. 1949'da gizli oy, açık sayım kuralı kabul edilmiştir. 1950 seçimlerinden ilk kez gizli oy, açık sayım kuralı uygulanmıştır.

CEVAP: C

2. İnönü Döneminde (1938 – 1950)
- Millî Kalkınma (1945)
 - Demokrat Parti (1946)
 - Millet Partisi (1948) kurulmuştur.

CEVAP: E

3. Gümrük Tarife Kanunu → 1929 → Atatürk Dönemi
Millî Korunma Kanunu → 1940
Varlık Vergisi Kanunu → 1942
Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu → 1944 } İnönü
Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu → 1945 } Dönemi

CEVAP: B

4. 16 Haziran 1926'da laik düzene ve inkılaplara karşı olanlar İzmir gezisi sırasında Mustafa Kemal'e suikast düzenlemek istemiştir. Ziya Hurşit, Şükrü Bey, Arif Bey ve Giritli Şevki suikast girişiminin içerisinde yer almıştır. Topal Osman, Kurtuluş Savaşı döneminde Karadeniz'de Rumlara karşı mücadele eden Kuvayımiliye liderlerinden biridir. Topal Osman, aynı zamanda Mustafa Kemal'in muhafız alayının komutanlığını yapmıştır.

CEVAP: A

5. Şeyh Sait Ayaklanması ve İzmit Suikast Girişimi çerçevesinde İstiklal Mahkemeleri kurulmuştur. 1927'de İstiklal Mahkemeleri kapatılmıştır. Menemen Olayı (1930) çerçevesinde Divan-ı Harp kurulmuştur.

CEVAP: A

6. Serbest Cumhuriyet Fırkası (1930), Mustafa Kemal'in isteğiyle Ali Fethi Okyar tarafından kurulmuştur. Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kurulmasında;
- 1929 Dünya Ekonomik Krizi çerçevesinde, hükûmete alternatif ekonomik modeller sunmak
 - Çok partili hayata geçmek
 - Demokrasinin tam olarak gerçekleştirilmesini sağlamak etkili olmuştur.

CEVAP: E

7. Atatürk Döneminde 1932'de alınan kararlar, ezanın Türkçe okunması kararlaştırılmıştır. Anayasa'nın dilinin değiştirilmesi (1945) ve seçim sisteminin değiştirilmesi (1946) İnönü dönemi gelişmeleridir.

CEVAP: C

8. Atatürk Döneminde; (1923 – 1938)
İsmet İnönü → 1923 – 1924
Ali Fethi Okyar → 1924 – 1925
İsmet İnönü → 1925 – 1937
Celal Bayar → 1937 – 1938
başbakanlık yapmıştır.

CEVAP: C

9. 3 Mart 1924'te Halifeliğin kaldırılmasıyla Cumhuriyet rejimi güçlendirilmiştir. 29 Ekim 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile cumhuriyet rejimine geçiş süreci tamamlanmıştır.

CEVAP: D

10. 1921 Anayasası'nda Cumhuriyet'in ilanı ile ilgili olarak yapılan 1923 Anayasa değişikliği Mustafa Kemal ve İsmet İnönü tarafından hazırlanmıştır.

CEVAP: C

11. TBMM'nin açılmasıyla birlikte, bakanların meclis içinden tek tek seçildiği ve meclis bakanının aynı zamanda hükûmetinde başkanı olduğu meclis hükûmeti sistemine geçilmiştir. Cumhuriyet'in ilanı ile Meclis Hükûmeti sistemi yerine Kabine Hükûmeti sistemine geçilmiştir.

CEVAP: D

12. 1924 Anayasası'nın kabulüyle 1921 Anayasası ve Kanunuesası yürürlükten kaldırılmıştır.

CEVAP: E

13. Cumhuriyet döneminin ilk hükûmetini kurma görevini Mustafa Kemal, İsmet İnönü'ye vermiştir.

CEVAP: B

14. Halifeliğin kaldırılmasıyla birlikte Şer'iye ve Efkâf Vekaleti kaldırılmış yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Rifat Börekçi, Diyanet İşleri Başkanlığı görevine getirilen ilk kişidir.

CEVAP: A

15. Şeyh Sait Ayaklanması → 13 Şubat 1925
Ali Fethi Okyar Hükûmetinin istifa etmesi → 3 Mart 1925
Takririsü'l-Kanun'un çıkarılması → 4 Mart 1925

CEVAP: C

16. Şeyh Sait Ayaklanması, Cumhuriyet döneminde rejime, laik düzene ve yapılan inkılaplara bir tepki olarak ortaya çıkmıştır. Ayaklanma laiklik, cumhuriyetçilik ve inkılapçılık ilkelerine bir tepki olarak ortaya çıkmıştır.

CEVAP: E

17. 9 Eylül 1923'te kurulan Halk Fırkası, 1924'te Cumhuriyet Halk Fırkası, 1935'te Cumhuriyet Halk Partisi adına almıştır.

CEVAP: B

18. Bozkurt - Lotus Olayı → 1926
Menemen olayı → 1930
Bursa Olayı → 1933

CEVAP: A

1. Şeyh Said Ayaklanması'yla Ali Fethi Okyar Hükümeti istifa etmiş yerine İsmet İnönü Hükümeti kurulmuştur.

CEVAP: A

2. Halifeliğin kaldırılmasıyla birlikte Şer'iye Vekaletinin yerine Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur. İslam dininin inançlar ve ibadetler ile ilgili bütün hükümler ve işlerinin yürütülmesi ve dinî kurumların yönetimi için kurulan Diyanet İşleri Başkanlığı, Başbakanlığa bağlanmıştır.

CEVAP: E

3. Atatürk Döneminde çok partili hayata geçiş denemelerinin yapılmasının amacı; halkın istek ve taleplerinin meclise yansımaları sağlamak, demokrasiyi gerçekleştirmektir.

CEVAP: B

4. 1924 Anayasası'nda yapılan değişiklikler;
• 1928 değişikliği → "Devletin dini İslamdır." maddesi anayasadan çıkarıldı.
• 1934 değişikliği → Kadınlara milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verildi.
• 1937 değişikliği → Atatürk ilkeleri anayasaya konuldu.
• 1945 değişikliği → Anayasa'nın dili sadeleştirilerek yeniden kabul edildi.

CEVAP: B

5. 1924 Anayasası'nın kabulüyle; 1921 Anayasası ve Osmanlı anayasası olan Kanunuesasi yürürlükten kaldırılmıştır. Mecelle, 1926'da Medeni Kanunun kabulüyle ortadan kalkmıştır.

CEVAP: C

6. Atatürk Döneminde 1929'da çıkarılan Gümrük Tarife Kanunu ile gümrük vergilerinin oranları artırılmıştır. Müstakil Grup'un kurulması ve tek dereceli seçim sisteminin uygulanması (1946) İnönü dönemi gelişmeleridir.

CEVAP: C

7. 1921 Anayasası'nda yapılan 1923 değişikliğiyle hükümetin kurulma biçimi değişmiş, Meclis Hükümeti sisteminden Kabine Hükümeti sistemine geçilmiştir. Meclis Hükümeti sisteminde bakanlar tek tek meclis içinde seçilirdi. 1923 değişikliğiyle bu uygulama ortadan kalmıştır. İki dereceli seçim sistemi 1946'da ortadan kalkmıştır. Gizli oy, açık sayım kuralı ilk kez 1950 seçimlerinde uygulanmıştır.

CEVAP: A

8. Milletvekili seçmek ve seçilmek için vergi verir olmak şartının kaldırılması, milletvekili seçebilme yasaının 25'ten 18'e düşürülmesi ile seçimlere katılan seçmen sayısında artış sağladığı için, halkın yönetime katılımını arttırmıştır. Nispi temsil sistemi, partilerin aldıkları oy oranında iktidarda söz sahibi oldukları seçim sistemidir.

CEVAP: D

9. Ezanın Türkçe okunması → 1932 → İlk kez 1932'de Hafız Rifat Bey tarafından Türkçe Ezan okunmuştur.
Atatürk ilkelerinin anayasaya konulması → 1937
Seçim sisteminin değiştirilmesi → 1946

CEVAP: D

10. Şeyh Said Ayaklanması 13 Şubat 1925'te Elazığ'ın Eğil Bucağı'na bağlı Piran köyünde çıkmıştır. Ayaklanma daha sonra Elazığ, Muş, Bitlis, Erzurum ve Diyarbakır'a yayılmıştır.

CEVAP: E

11. İsmet İnönü Cumhuriyet döneminin ilk başbakanıdır. 21 Kasım 1924'te İsmet İnönü sağlık sorunlarını gerekçe göstererek istifa etmiş yerine Ali Fethi Okyar başbakanlık görevine atanmıştır.

CEVAP: A

12. Saltanatın kaldırılması (1922) ve Cumhuriyetin ilanı (1923) Halifeliğin kaldırılmasında etkili olmuştur. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (17 Kasım 1924), Halifeliğin kaldırılmasından (3 Mart 1924) sonra kurulmuştur.

CEVAP: C

13. Meclis Hükümeti sistemi çerçevesinde bir hükümet bunalımının çıkması üzerine cumhuriyet ilan edilmiştir. Cumhuriyet'in ilanıyla hükümetin kurulma biçimi değişmiş, Meclis Hükümeti sisteminin yerine Kabine Hükümeti sisteme geçilmiştir.

CEVAP: C

14. II. İnönü Savaşı'ndan TBMM aldığı bir kararla 23 Nisan tarihinin ulusal bayram olarak kutlanmasını kabul etmiştir. Cumhuriyet döneminde 1929'da ilk kez 23 Nisan Çocuk Bayramı olarak kutlanmıştır.

CEVAP: E

15. İtilaf Devletlerinin 6 Ekim 1923'te İstanbul'u boşaltmasıyla başkent neresi olacağı gündeme gelmiştir. İsmet İnönü, Ankara'nın başkent olmasıyla ilgili TBMM'ye bir yasa teklifinde bulundu. 13 Ekim 1923'te bu yasa teklifinin TBMM'de kabul edilmesiyle Ankara başkent oldu.

CEVAP: B

16. 1924 Anayasası'nın kabulüyle seçimlerin dört yılda bir yapılması kararlaştırılmıştır. 1921 Anayasası'nda yapılan 1923 değişikliği Cumhuriyet'in ilanı ile ilgilidir. Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte ortaya çıkan düzenlemeler, 1923 Anayasa değişikliği ile gerçekleştirilmiştir.

CEVAP: B

17. Serbest Cumhuriyet Fırkası → 1930 → Atatürk Döneminde kurulmuştur.
Ahali Cumhuriyet Fırkası → 1930 → Atatürk Döneminde kurulmuştur.
Millî Kalkınma Partisi 1945 → İnönü döneminde kurulan ilk muhalefet partidir.

CEVAP: D

18. Kadınlara siyasi hakların tanınması → 1930 - 1933 - 1934
Anayasa'nın dilinin değiştirilmesi → 1945
Çok partili hataya geçilmesi → 1946

CEVAP: C

19. Etnografya Müzesinin açılması → 1930
Ezanın Türkçe okunması → 1932
Altı ilkenin anayasaya konulması → 1937

CEVAP: D

ATATÜRK DÖNEMİ İÇ POLİTİKA GELİŞMELERİ - V

1. Türkiye'de ilk kez 1946'da çok partili ve tek dereceli seçimler yapılmıştır. İki dereceli seçim sisteminden, tek dereceli seçim sistemine geçilmesiyle halkın iradesi doğrudan meclise yansımıştır.

CEVAP: B

2. Nasturi Ayaklanması → 1924
Şeyh Said İsyanı → 1925
Bozkurt – Lotus Olayı → 1926

CEVAP: A

3. 1924 Anayasası'nda yapılan 1928 değişikliğiyle "devletin dini İslam'dır." maddesi anayasadan çıkarılmış, cumhurbaşkanı ve milletvekillerinin yemin şekli değişmiştir. 1924 Anayasası'nda yapılan 1937 değişikliği ile Atatürk ilkeleri anayasaya konulmuştur.

CEVAP: C

4. 1922'de Saltanatın kaldırılmasıyla ulusal egemenliğin önündeki en önemli engel ortadan kaldırılmıştır. 1923'te Cumhuriyet'in ilanıyla ulusal egemenlik ilkesi resmen anayasada yer almış ve ulusal egemenliğe geçiş süreci tamamlanmıştır. 1924'te Halifeliğin kaldırılmasıyla ulusal egemenlik ilkesi güçlendirilmiştir.

CEVAP: E

5. Halk Fırkası, iktidar partisi olarak ekonomide devletçilik ilkesini benimsediği için, bu partiye karşı kurulan bütün muhalefet partileri ekonomide liberalizmi (serbest piyasa ekonomisi) benimsemişlerdir. Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Serbest Cumhuriyet Fırkası ve Demokrat Parti ekonomide devletçilik ilkesine karşı çıkmışlardır.

CEVAP: C

6. Atatürk ilkelerinin anayasaya girmesi → 1924 Anayasası'nda yapılan 1937 değişikliği
"Devletin dini İslam'dır." maddesinin anayasadan çıkarılması → 1924 Anayasası'nda yapılan 1928 değişikliği
Anayasa Mahkemesinin kurulması → 1961 Anayasası ile kurulmuştur.

CEVAP: A

7. 1921 Anayasası'nda yapılan 1923 değişikliğiyle Cumhuriyet ilan edilmiştir.
1923 değişikliğiyle;
• Bakanların tek tek meclis tarafından seçildiği meclis hükûmeti sisteminin yerine, kabine hükûmeti sistemine geçilmiştir.
• Kabine hükûmeti sistemine geçilmesiyle meclis başkanı ve hükûmet başkanı birbirinden ayrılmış, başbakanlık kurumu ortaya çıkmıştır.
• Kabine hükûmeti sistemine geçilmesiyle meclisin yasama ve yürütme yetkilerini kullanması ortadan kalkmış, yürütme yetkisi hükûmete geçmiştir.

CEVAP: E

8. I. TBMM döneminde 1 Nisan 1923'te seçimlerin yenilenmesi kararlaştırıldı. 3 Nisan 1923'te seçim kanununda değişiklik yapıldı. Seçim kanununda yapılan değişiklikler;
• Her elli bin vatandaş yerine yirmi bin vatandaş adına bir milletvekilinin seçilmesi
• Seçmen yaşının 25'ten 18'e indirilmesi
• Milletvekili seçmek ve seçilebilmek için vergi verir olma şartının kaldırılması kararlaştırıldı.
• 1949'da yapılan düzenleme ile "gizli oy, açık oy sayım kuralı" kabul edilmiş ve 1950 seçimlerinde ilk kez uygulanmıştır.

CEVAP: C

9. Kadınlara siyasi haklar tanınması → 1930 – 1933 – 1934 → Atatürk Dönemi (1923 – 1938)
Adana – Mersin demiryollarının satın alınması → 1929 → Atatürk Dönemi (1923 – 1938)
Reji idaresinin kamulaştırılması → 1925 → Atatürk Dönemi (1923 – 1938)
Devlet borçları sorununun çözülmesi → 1928 → Atatürk Dönemi (1923 – 1938)
Anayasanın dilinin değiştirilmesi → 1945 → İnönü dönemi (1938 – 1950)

CEVAP: B

10. 1921 Anayasası'nda yapılan 1923 değişikliği sonucunda cumhuriyet ilan edilmiştir. Cumhuriyetin ilanı ile ilgili anayasada ilk düzenleme yapılmıştır. İstiklâl Marşı'nın kabulü, halifeliğin kaldırılması ve Saltanatın kaldırılması ile ilgili olarak anayasa değişikliği yapılmamış, TBMM'nin çıkardığı kanunlarla gerçekleştirilmiştir. 1924 Anayasası'nda yapılan değişikliklerle kadınlara siyasi haklar tanınmıştır.

CEVAP: A

11. 3 Mart 1924'te TBMM tarafından çıkarılan bir kanunla halifelik kaldırılmıştır.
Halifeliğin kaldırılmasında;
• Laiklik ilkesine aykırı olması
• İnkılapların önünde engel oluşturmaları
• Cumhuriyet rejimine aykırı olması, ulusal egemenliğin güçlendirilmek istenmesi
• Eski düzeni savunucuların halifenin etrafında birleşmesi
• Devlet yönetimindeki ikiliği ortadan kaldırarak
• Ümmetçi toplum anlayışından milliyetçi toplum anlayışına geçilmek istenmesi etkili olmuştur.
Atatürk Döneminde çok partili hayata geçiş denemeleri olmuştur. Çok partili hayata geçilmek istenmesi, halifeliğin kaldırılmasının nedenleri arasında yer almaz.

CEVAP: D

12. Ankara'nın başkent olması → 13 Ekim 1923
Halifeliğin kaldırılması → 3 Mart 1924
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kurulması → 17 Kasım 1924

CEVAP: C

13. Cumhuriyet Halk Fırkası → 9 Eylül 1923
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası → 17 Kasım 1924
Serbest Cumhuriyet Fırkası → 12 Ağustos 1930

CEVAP: B

14. Türkiye Komünist Partisi → 1920 → Atatürk Dönemi
Amele ve Çiftçi Partisi → 1930 → Atatürk Dönemi
Liberal Demokrat Parti → 1994

CEVAP: C

- 1924'te Halifelik'in kaldırılmasıyla birlikte Şer'iye ve Evkâf Vekaleti kaldırılmış yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ve Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.
1924'te Şer'iye mahkemeleri kaldırıldı.
1924'te Anayasası'nın kabulüyle, Osmanlı Anayasası olan Kanunuesasi yürürlükten kaldırıldı.
CEVAP: E
- Teşviki Sanayi Kanunu'nun başarısız olması ve 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'yi olumsuz etkilemesi üzerine ekonomide devletçilik ilkesinin uygulanması kararı alınmıştır. 1931'de Cumhuriyet Halk Fırkasının programına devletçilik ilkesi konularak resmen uygulanmıştır.
CEVAP: B
- Türkiye çağdaş ve laik bir hukuk sistemi oluşturmak amacıyla pek çok ülkeden hukuk uyarlamaları yapmıştır.
• Borçlar Kanunu → 1926 - İsviçre
• Ceza Kanunu → 1926 - İtalya
• Medeni Kanun → 1926 - İsviçre
• Ticaret Kanunu → 1928 - İsviçre
• Ceza Muhakemeleri Kanunu → 1929 - Almanya
• İdare Hukuku → 1929 - Fransa
• Deniz Ticaret Hukuku → 1929 - Almanya
• İcra - İflas Hukuku → 1932 - İsviçre
CEVAP: E
- Medeni KanunlaYapılan Düzenlemeler;
• Evlilikte resmî nikah şartının getirilmesi
• Tek eşle evlilik esasının getirilmesi
• Evlilikte eşlerin isteğinin esas alınması
• Evlilikte yaş sınırının getirilmesi
• Miras'ta kız ve erkek çocukların eşit hâle gelmesi
• Kadınlara boşanma hakkının tanınması
• Boşanmalarda kadın ve çocukların haklarının güvence altına alınması
• Kadınlara istediği mesleğe girme hakkının tanınması
• Mahkemelerde tanık olmada kadın - erkek eşitliğinin sağlanması
• Rüşt yaşına ulaşan kişinin dinini seçmekte özgür bırakılması
CEVAP: E
- Türk Harfleri Hakkında Kanun → 1928
Milletlerarası Rakamların Kabulü → 1928
Üniversite Reformu Kanunu → 1933
CEVAP: C
- Köy Öğretmen Okulları (1927) ve Muallim Mektepleri (1927) Maarif Teşkilatı Kanunu ile öğretmen ihtiyacını karşılamak amacıyla Atatürk Döneminde açılmıştır. Halkevleri (1932), inkılapları halka benimsetmek amacıyla Atatürk Döneminde açılmıştır. Musiki Muallim Mektebi (1936), Atatürk Döneminde açılan bir diğer eğitim kurumudur.
CEVAP: E
- Musiki Muallim Mektebi → 1924
Güzel Sanatlar Akademisi → 1928
Millî Musiki ve Temsil Akademisi → 1934
Atatürk Döneminde güzel sanatlarla ilgili olarak açılan okullardır.
CEVAP: E
- Ankara Üniversitesi, 1946'da İnönü döneminde açılmıştır. Matbuat Kanunu'nun kabul edilmesi → 1931
Etnografya Müzesinin açılması → 1930
Dil encümeni tarafından imla kılavuzu hazırlanması → 1928
Dil bayramının ilk kez kutlanması → 1933
CEVAP: B
- Belleten, 1937'den itibaren Türk Tarih Kurumu tarafından yayınlanan dergidir. Belleten, 1910'da yayınlanmaya başlayan, Tarih-i Osmani Encümeni dergisinin devamı niteliğindedir. Belleten, Türkiye'nin Latin alfabesi ile yayınlanan ilk tarih dergisidir. Kadro (1932), Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Şevket Süreyya Aydemir, Vedat Nedim Tör, Burhan Asaf Belge ve İsmail Hüsrev Töre tarafından çıkarılan politik bir dergidir. Kadro dergisinin amacı kemalizmi bir ideoloji hâline getirmek ve inkılapları benimsetmektir. Yön (1961), 1960 Askerî Darbesi'nden sonra sol muhalif hareketin sözcülüğünü yapan dergidir. Doğan Avcıoğlu, Mümtaz Soysal ve Cemal Reşit Eyüpoğlu derginin kurucularıdır. Çığır (1933), Hıfzı Oğuz Bekata tarafından çıkarılan fikir, sanat ve edebiyat dergisidir.

Fikir Hareketleri (1933), Hüseyin Cahit Yalçın tarafından çıkarılan dergidir.

CEVAP: C

- II. Abdülhamit döneminde Osman Hamdi Bey tarafından kurulan Sanayiinefise Mektebi, Atatürk Döneminde 1928'te Güzel Sanatlar Akademisi adını almıştır. Güzel Sanatlar Akademisi, 1982'de kurulan Mimar Sinan Üniversitesinin temelini oluşturur.
CEVAP: C

- Cemal Reşit Rey, (1904 - 1985) Cumhuriyet döneminin ilk kuşak bestecilerindendir. Türkiye Cumhuriyeti'nde klasik batı müziğinin kurucuları arasında yer alan Cemal Reşit Rey, aynı zamanda Onuncu Yıl Marşı'nın bestecisidir. Ahmet Adnan Saygun, Cemal Reşit Rey ve Ulvi Cemal Erkin, Cumhuriyet döneminde klasik müzik alanında çalışmalar yapmıştır. Osman Zeki Üngör, İstiklâl Marşı'nın bestecisidir. Aynı zamanda 1924'te Musiki Muallim Mektebinin kuruculuğunu yapmıştır. Namık İsmail, Cumhuriyet döneminin önemli ressamı arasında yer alır.
CEVAP: A

- Atatürk Döneminde Türkiye Cumhuriyeti pek çok Avrupa ülkesinden yararlanarak Türk hukuk sistemi oluşturulmuştur. Türkiye, İngiltere'den yararlanmamıştır.
• Medeni Hukuk → İsviçre
• Borçlar Kanunu → İsviçre
• Ceza Kanunu → İtalya
• Ticaret Kanunu → İsviçre
• Ceza Muhakemeleri Kanunu → Almanya
• İcra-İflas Kanunu → İsviçre
• İdare Hukuku → Fransa
• Deniz Ticaret Kanunu → Almanya
CEVAP: D

- Medeni Hukuk → 1926 → İsviçre
Ceza Hukuku → 1926 → İtalya
İdare Hukuku → 1929 → Fransa
CEVAP: A

- Ziraat Enstitüsü → 1933
Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü → 1929
Dil - Tarih ve Coğrafya Fakültesi → 1935
Atatürk Döneminde açılan yükseköğretim kurumları arasında yer alır.
CEVAP: E

- 20 Nisan 1924 kabul edilen 1924 Anayasası ile 1921 Anayasası'yla Kanunuesasi yürürlükten kalkmıştır.

- Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir
- Devletin yönetim şekli Cumhuriyet, dili Türkçe, dini İslam, başkenti Ankara'dır
- Egemenliğin tek temsilcisi TBMM'dir
- Kuvvetler ayrılığı esas olarak kabul edilmiştir.
- Meclis Hükûmeti sistemi yerine Kabine Hükûmeti sistemi getirildi.

CEVAP: E

- 1932'de İsviçreli Albert Malche tarafından hazırlanan rapor sonucunda, 1933'de Üniversite Reformu Kanunu çıkarılarak Darülfünun kapatılmış, yerine İstanbul Üniversitesi açılmıştır. 18 Kasım 1933'te İstanbul Üniversitesi Türkiye'nin ilk üniversitesi olarak eğitime başlamıştır. Ankara Üniversitesi 1946'da, Mimar Sinan Üniversitesi 1982'de kurulmuştur.
CEVAP: A

- Türk Dili Tetkik Cemiyeti, Atatürk'ün talimatı ile 12 Temmuz 1932'de kurulmuştur. Samih Rifat, Ruşen Eşref, Celal Sahir ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu cemiyetin kurucuları arasında yer alır. 1936'da Türk Dil Kurumu adını almıştır. Afet İnan, Cumhuriyet döneminin ilk tarih profesörlerinden biridir.
CEVAP: B

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAPLARI - II

1. Ahmet Adnan Saygun (1907 – 1991), Cumhuriyet döneminin besteci, araştırmacı ve müzisyenlerindendir. Atatürk ilk Türk operasının hazırlanması için Ahmet Adnan Saygun'u görevlendirmiştir. Selim Sırrı Tarcan, Osmanlı Millî Olimpiyat Cemiyetini kurmuştur.

CEVAP: C

2. I. Ulusal Mimarlık Akımı (Neoklasik Türk Üslubu, Millî Mimari Rönesansı) 1908 – 1930 yılları arasında etkili olan bir mimari üsluptur. Mimar Kemalattin Bey, Ali Talat Bey, Vedat Tek, Arif Hikmet Koyunoğlu ve İtalyan mimar Giulio Mangeri bu akımın önemli temsilcileridir.

CEVAP: E

3. Cumhuriyet döneminde "1914 Kuşağı" olarak adlandırılan İbrahim Çallı, Namık İsmail, Hüseyin Avni Lifij, Ruhi Arel, Hikmet Onat, Nazmi Ziya Güran ve Sami Yetik gibi ressamlar Türkiye'de resim sanatının gelişmesinde rol oynamışlardır.

CEVAP: E

4. İstanbul Resim ve Heykel Müzesi 1937'de Atatürk'ün emriyle açılan ve Türkiye'nin ilk güzel sanatlar müzesidir.

- Etnografya Müzesi → 1930
- Anadolu Medeniyetleri Müzesi → 1921
- Topkapı Müzesi → 1924
- Güzel Sanatlar Akademisi → 1928

CEVAP: B

5. Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması → 1925
Uluslararası rakamların kabul edilmesi → 1928
Dini kıyafetlerin sınırlandırılması → 1934

CEVAP: D

6. Reji İdaresi'nin (Tütün Tekeli) satın alınması → 1925

Ticaret ve Sanayi Odaları'nın kurulması → 1925

Sanayi ve Maden Bankası'nın kurulması → 1925

Karabük Demir - Çelik İşletmeleri'nin kurulması → 1937

Ticaret Ofisi ve İlaş Müsteşarlığı, İnönü döneminde II. Dünya Savaşı koşullarında kurulmuştur.

CEVAP: C

7. 1934'te uygulamaya konulan I. Beş Yıllık Sanayi Planı ile; Sümerbank, Paşabahçe Cam, Beykoz Deri, İzmit Kâğıt Sanayi, Karabük Demir - Çelik İşletmeleri açılmıştır. Uşak Şeker Fabrikası, 1926'da özel sektör tarafından açılmıştır.

CEVAP: C

8. Atatürk'ün 15 – 20 Ekim 1927'de gerçekleşen CHP'nin II. Kurultayında yaptığı konuşma "Nutuk" adıyla kitaplaştırıldı. Atatürk, Nutuk'ta 1919 ve 1927 yılları arasındaki olayları belgelere dayalı olarak anlatmaktadır. Nutuk, Mustafa Kemal'in "19 Mayıs 1919'da Samsun'a çıktım." cümlesiyle başlar, Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi ile sona erer. Harf İnkılabı 1928'de yapıldığı için, Atatürk'ün Nutuk'ta anlattığı gelişmelerden biri değildir.

CEVAP: A

9. Medeni Kanununun kabul edilmesi → 1926

Yeni Türk Harflerinin kabulü → 1928

Kadınlara siyasi haklar tanınması → 1930 – 1933 – 1934

CEVAP: B

10. Şapka Kanunu → 25 Kasım 1925

Tekke, zaviye ve türbelerin kapatılması → 30 Kasım 1925

Miladi Takvimin kabulü → 26 Aralık 1925

CEVAP: A

11. Paşabahçe Cam Fabrikası (1935) ve Sümerbank (1933) Atatürk Döneminde kurulmuştur. Petrol Ofisi (1941), Millî Korunma Kanunu çerçevesinde İnönü döneminde açılmıştır.

CEVAP: D

12. II. Ulusal Mimarlık Akımı (Yeni Yöreselcilik), 1940 – 1950 yılları arasında Türkiye'de etkili olan ve totaliter, milliyetçi düşüncelerden etkilenen bir akımdır. Emin Halit Onat, Ahmet Orhan Arda, Sedat Hakkı Eldem bu akımın önemli temsilcileridir. Vedat Tek, I. Ulusal Mimarlık Akımı'nın temsilcisidir.

CEVAP: C

13. Cemal Reşit Rey (1904 – 1985), Cumhuriyet Dönemi'nde Atatürk'ün isteğiyle ilk konservatuvarı kurmuştur. Cemal Reşit Rey aynı zamanda onuncu Yıl Marşı'nın bestecisidir.

CEVAP: A

14. Türkiye'de 1931'den itibaren ekonomide devletçilik ilkesi resmen uygulamaya konulmuştur.

Ekonomi'de devletçiliğin benimsenmesinde;

- 1927'de çıkarılan Teşvikisanayi Kanunu'nun başarısız olması
- Özel sektörün elinde yeterli sermayenin bulunmaması
- Uygulanan ekonomik politikalarla yatırımların bölgelere dengeli dağılması, sosyal adaletsizliklerin giderilememesi
- 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'yi olumsuz yönde etkilemesi
- Teknik bilgi açısından kalifiye kadroların olmaması etkili olmuştur.

Devletçiliğin amacı halkın ihtiyaçlarını karşılamaktır. İhtiyaçtan fazla üretime geçilmek istenmesi amaçlardan biri değildir.

CEVAP: D

15. 1 Kasım 1928'te "Türk Harfleri Hakkında Kanun" çıkarılarak Arap harfleri yerine Latin harflerinin kullanılması kararlaştırılmıştır. Harf İnkılabı sonucunda basılan kitap sayısı sonucunda artış olmuştur.

CEVAP: C

16. Millî ekonomi ilkesinin kabul edilmesi → 1923 → İzmir İktisat Kongresi

Miladi Takvimin kabul edilmesi → 1925

Millet Mekteplerinin açılması → 1928

Gümrük vergilerinin yükseltilmesi → 1929 → Gümrük Tarife Kanunu

Dini kıyafetlerin sınırlandırılması → 1934

CEVAP: B

17. 30 Kasım 1925'te kabul edilen kanunla tekke, zaviye ve türbeler kapatılarak, tarikatlar yasaklandı. Bu kanunla aynı zamanda türbedarlıklar, şeyhlik, dervişlik, müritlik, dedelik, seyitlik, çebeilik vb. unvanlar kaldırıldı. Bu düzenleme ile toplumsal alanda farklılıklar giderilmiş, vatandaşlar arasında eşitlik sağlanmıştır. (Halkçılık, Laiklik)

CEVAP: E

1. 1927'de özel sektör tarafından sanayileşmeyi sağlamak amacıyla Teşvikisanayi Kanunu'nu (Sanayiye Özendirme Yasası) çıkarılmıştır. Teşvikisanayi Kanunu amacına ulaşamamış, sanayileşme gerçekleşmemiştir. Teşvikisanayi Kanunu'nun başarısız olmasında;
- Sermaye birikiminin yetersiz olması
 - Girişimci sayısının yetersiz olması
 - Bilgi birikimi ve kalifiye eleman eksikliği
 - 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin çıkması
 - Yabancı sermayeye duyulan güvensizlik etkili olmuştur
- 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'yi olumsuz etkilemesi ve Teşvikisanayi Kanunu'nun başarısız olması sonucunda ekonomide devletçilik ilkesi benimsenmiş ve planlı ekonomiye geçilmiştir.

CEVAP: C

2. 1927'de çıkarılan Teşvikisanayi Kanunu'nun başarısız olması ve özel sektör tarafından sanayileşmenin gerçekleşmemesi üzerine, ekonomide devletçilik ilkesi benimsenmiş ve planlı ekonomiye geçilmiştir. 1933'te hazırlanan I. Beş Yıllık Sanayi Planı, 1934'te yürürlüğe girmiştir. I. Beş Yıllık Sanayi Planı ile pek çok fabrika açılmış ve devlet eliyle sanayileşme sağlanmıştır.
- Gümrük Tarife Kanunu → 1929
 - İzmir İktisat Kongresi → 1923
 - Millî Korunma Kanunu → 1940
 - Kabotaj Kanunu → 1926

CEVAP: D

3. Tevhiditedrisat Kanunu ile eğitimin çağdaş ve millî olması kararlaştırılmış, yabancı ve azınlık okullarının dinî ve siyasi içerikli eğitim vermesi yasaklanmıştır. (Milliyetçilik) Kadınlara siyasi hakların tanınmasıyla siyasi haklar açısından kadın – erkek eşitliği sağlanmış halkın iradesi tam olarak meclise yansımıştır. (Cumhuriyetçilik) Mahkemelerde tanık olmada kadın – eşitliğinin sağlanması, şeri hukuk sisteminin ortadan kalktığını, laik hukuk kurallarının benimsendiğinin göstergesidir. (Laiklik)

CEVAP: C

4. Uşak Şeker Fabrikası 6 Kasım 1925'te özel sektör tarafından açılan ilk sanayi kuruluşudur. Uşak Şeker Fabrikası, 17 Aralık 1926'da üretime başlamıştır.
- Eskişehir Şeker Fabrikası → 1933
 - Turhal Şeker Fabrikası → 1934
 - Bursa Merinos Fabrikası → 1935
 - Beykoz Deri Fabrikası → 1936

CEVAP: B

5. 26 Aralık 1925'te Hicri ve Rumi takvimlerin yerine Miladi Takvim kullanılması kabul edildi. 1 Ocak 1926'dan itibaren Miladi Takvim'in kullanılmasıyla Avrupa ülkeleriyle takvim birliği sağlanmış farklı uygulamalar ortadan kalkmış uluslararası alanda ticari ilişkilerde kolaylıklar sağlanmıştır. 1935'te çıkarılan kanunla millî bayramlar ve tatil günleri yeniden düzenlenmiş, cuma günü yerine cumartesi öğleden sonra ve pazar günü hafta tatili olarak kabul edilmiştir. Bu düzenleme ile devletlerarası ilişkilerde yaşanan zorluklar ortadan kalkmış, uluslararası alanda ticari ilişkilerde kolaylık sağlanmıştır. 1926'da kabul edilen Kabotaj Kanunu ile Türk deniz ve limanlarını işletme hakkı tamamen Türklere tanınmıştır.

CEVAP: D

6. Lozan Barış Antlaşması'nın ticaret ile ilgili geçici maddesinden dolayı Türkiye 1929 yılına kadar dış ticarete müdahalede bulunamamıştır. 1929'da çıkarılan kanunla ithalatın artmasını önlemek ve dış ticaret açığını kapatmak amaçlanmıştır. Türkiye'de 1931'den itibaren resmen ekonomide devletçilik ilkesi benimsenmiş ve planlı ekonomiye geçilmiştir.

CEVAP: C

7. Atatürk Döneminde İzmir İktisat Kongresi'nde benimsenen millî ekonomi ilkesi doğrultusunda 1923 – 1930 yılları arasında millileştirme – kamulaştırma politikası doğrultusunda yabancılardan elindeki işletmeler satın alınmıştır. 1931 yılından itibaren ekonomide devletçilik ilkesi benimsenmiş ve planlı ekonomiye geçilmiştir.

CEVAP: C

8. 1931'den itibaren ekonomide devletçiliğin benimsenmesi ve planlı ekonomiye geçilmesiyle birlikte sanayileşmeyi gerçekleştirmek amacıyla 1933'te I. Beş Yıllık Sanayi Planı hazırlanmıştır. 1934'te I. Beş Yıllık Sanayi Planı uygulamaya konulmuştur.

CEVAP: D

9. İzmir İktisat Kongresi, yeni Türk devletinin ekonomik alanda izleyeceği politikaları belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. İzmir İktisat Kongresi'nde Misakı İktisadi kabul edilmiş ve millî ekonomi ilkesi benimsenmiştir. (Milliyetçilik) Türk parasının değerini korumak, para – kredi işlerini düzenlemek amacıyla 1930'da Merkez Bankası kurulmuştur. (Milliyetçilik) Kabotaj Kanunu (1926) ile Türk deniz ve limanlarını işletme hakkı tamamen Türklere bırakılmıştır. (Milliyetçilik)

CEVAP: E

10. Türkiye İş Bankası → 1924 → Cumhuriyet döneminin ilk özel bankasıdır. → Atatürk Dönemi Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti → 1929 → TBMM başkanı Kâzım Özalp başkanlığında kuruldu. → Atatürk Dönemi Türkiye'de müzecilik Tanzimat döneminde (Abdülmecit) devlet müzesinin açılmasıyla başlamıştır.

CEVAP: D

11. Atatürk Döneminde Öğretim Birliği Yasası ile yabancı okullarda dini ve siyasi içerikli eğitim verilmesinin yasaklanması milliyetçilik ilkesi ile bağlantılıdır. Atatürk Döneminde kapitülasyonların kaldırılması, Kabotaj Kanunu'nun çıkarılması ve Millî Ekonomi ilkesinin benimsenmesi milliyetçilik ilkesi ile bağlantılıdır.

CEVAP: B

12. İzmir İktisat Kongresi'nin toplanması → 17 Şubat 1923 Kapitülasyonların kaldırılması → 24 Temmuz 1923 Reji İdaresinin millileştirilmesi → 1 Mart 1925

CEVAP: A

13. Türk Hava Kurumu (Türk Teyyare Cemiyeti) → 1925 Tayyare Makinist Mektebi → 1926 Kayseri Uçak ve Motor Fabrikası → 1926

CEVAP: E

14. 1934 Anayasa değişikliği ile kadınlara milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. (Cumhuriyetçilik - Halkçılık) Devletin Laikleşmesinin Aşamaları:
- Saltanatın kaldırılması
 - Halifeliğin kaldırılması
 - Tevhidi Tedrisat Kanunu
 - Şeriye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması
 - Tekke-Zaviye ve Türbelerin kapatılması
 - Medeni Kanun'un kabulü
 - 1928 Anayasa değişikliği "Devletin dini İslam'dır." maddesi anayasadan çıkarıldı.
 - Dini kıyafetlerin sınırlandırılması (1934)
 - 1937 Anayasa değişikliği (Atatürk ilkelerinin anayasaya konulması)

CEVAP: B

15. 3 Mart 1924'te çıkarılan Tevhiditedrisat Kanunu'yla bütün okullar Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış, azınlık ve yabancı okulların dini ve siyasi içerikli eğitim vermesi yasaklanmıştır. Şeriye ve Evkaf Vekaleti'ne bağlı olan medreseler bu kanunla önce Millî Eğitim Bakanlığına bağlandı. Tevhiditedrisat Kanunu'na dayanılarak daha sonra medreseler kapatılmıştır.

CEVAP: A

16. 1 Kasım 1928'de "Türk Harfleri Hakkında Kanun" çıkarılarak Arap harfleri yerine Latin Harflerinin kullanılması kararlaştırıldı. Millet Mektepleri → 1929 Medeni Kanun'unun kabulü → 1926 Türk Tarih Kurumunun açılması → 1931 Türk Dil Kurumunun açılması → 1932 Halkevlerinin açılması → 1932

CEVAP: B

17. 1931'de kurulan Türk Tarih Kurumunun amacı; Türk milleti aleyhindeki görüşlere cevap vermek, millî bilinç ve kültürü geliştirmektir. 1932'de toplanan I. Türk Tarih Kongresi'nde Türk Tarih Tezi ortaya atıldı. 1937'de II. Türk Tarih Kongresi'nde Türk Tarih Tezi yabancı tarihçilerin katılımıyla incelenmiş ve üzerinde araştırmalar yapılmıştır.

CEVAP: A

1. Takrisiükün Kanunu → 4 Mart 1925
Medeni Kanun → 17 Şubat 1926
Şapka Kanunu → 25 Kasım 1925

CEVAP: C

2. İzmir İktisat Kongresi'nde kabul edilen millî ekonomi ilkesi doğrultusunda Lozan Barış Antlaşmasıyla kapitülasyonlar kaldırılmış, ekonomik bağımsızlığın önündeki en önemli engel ortadan kalkmıştır. 1926'da kabul edilen Kabotaj Kanunu ile Türk deniz ve limanlarını işletme hakkı tamamen Türklere bırakılmıştır. Kapitülasyonların kaldırılması ve Kabotaj Kanunu, millî ekonomi ilkesi doğrultusunda ortaya çıkmıştır. Millî Korunma Kanunu (1940), II. Dünya Savaşı'ndan dolayı çıkarılan, hükûmete ekonomik hayatı düzenleyici geniş yetkiler tanıyan kanundur (Devletçilik)

CEVAP: C

3. Etibank (1935) ve Sümerbank (1933) sanayi ve madencilik alanlarındaki girişimleri desteklemek amacıyla Atatürk Döneminde açılmıştır. Sanayi ve Kalkınma Bankası (1950), sanayiye teşvik etmek amacıyla Demokrat Parti döneminde kurulmuştur.

CEVAP: C

4. Okuma-yazma çağı geçmiş kişilerin yeni harflerle okuma-yazma öğrenmesini sağlamak amacıyla Millet Mektepleri açılmıştır. (Halkçılık)
Medeni Kanunu'nun kabul edilmesiyle rüşd yaşına ulaşan kişi dinini seçmekte özgür bırakıldı. (Laiklik)
Türk Tarih Kurumu, millî bilinç ve kültürü geliştirmek amacıyla açılmıştır. (Milliyetçilik)

CEVAP: A

5. Sümerbank → 1933
Emlak ve Eytam Bankası → 1926
Etibank → 1935
Halk Bankası → 1933
Denizbank → 1937
Ekonomide devletçilik ilkesi 1931'den itibaren resmen benimsenmiştir. Emlak ve Eytam Bankası, ekonomide devletçiliğin benimsenmesinden önce kurulmuştur.

CEVAP: B

6. Türkiye İş Bankası → 1924 → Atatürk Döneminde kurulan ilk bankadır.
Sanayi ve Kredi Bankası → 1932
Sümerbank → 1933
Halk bankası → 1933
Etibank → 1935

CEVAP: A

7. Atatürk Dönemi'nde tarımı geliştirmek amacıyla;
• Tarım kredi birlikleri yasası çıkarıldı.
• Aşar vergisi kaldırıldı.
• Tarım satış kooperatifleri kuruldu.
• Tarımda makinalaşmaya geçildi.
• Traktör kullanımı teşvik edildi.
• Köylüye tarım araç-gereç ve tohum yardımı yapıldı.
• Ziraat Bankası'nın köylüye yönelik olarak kredi olanakları artırıldı.
• Toprak Reformu Kanunu çıkarıldı. (1929)
• Tarımın bilimsel yöntemlerle yapılmasını sağlamak amacıyla Yüksek Ziraat Enstitüsü açıldı.
• Örnek çiftlikler kuruldu. (Atatürk Orman Çiftliği)
Ticaret Ofisi ve Laşe Müsteşarlığı, II. Dünya Savaşı döneminde kurulan ve temel tüketim mallarının karneyle dağıtım kontrolü, iç ve dış ticarete fiyatları tespit etme görevini üstlenmiştir.

CEVAP: B

8. 1924 Anayasası'nda yapılan 1934 Anayasa değişikliği ile kadınlara milletvekili seçimlerinde seçme – seçilme hakkı tanınmış ve seçmen yaşı 18'den 22'ye çıkarılmıştır. 1935'te yapılan genel seçimler sonucunda kadınlar ilk kez milletvekili seçilerek, meclise girmiştir. (Atatürk Dönemi) 1946'de seçim sistemi değiştirilmiş; iki dereceli seçim sisteminin yerine tek dereceli seçim sistemi uygulanmıştır.

CEVAP: C

9. İzmir İktisat Kongresi (17 Şubat 1923), I. TBMM döneminde Lozan Barış Konferansı sırasında düzenlenmiştir. Yeni Türk devletinin ekonomik politikalarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. İşçi, çiftçi, sanayici, tüccar kesiminden 1135 delege katılmıştır. İzmir İktisat Kongresi kararları 1923-1930 yılları arasında ekonomik alanda ortaya çıkan gelişmelerin temelini oluşturur. İzmir İktisat Kongresi'ne Kâzım Karabekir başkanlık etmiştir.

CEVAP: C

10. 1924 Anayasası'nda yapılan 1937 değişikliği ile Atatürk ilkeleri anayasaya konulmuş, böylece laiklik ilkesi anayasal güvence altına alınmıştır.
1924 Anayasası'nda yapılan 1934 değişikliğiyle kadınlara milletvekili seçimlerinde seçme-seçilme hakkı tanınmıştır.
1924 Anayasası'nda yapılan 1928 değişikliğiyle "Devletin dini İslam'dır." ifadesi anayasadan çıkarılmış, böylece cumhurbaşkanı ve milletvekillerinin yemin şekli değişmiştir.

CEVAP: A

11. Türkiye hukuk sistemini oluştururken pek çok ülkeden yararlanmıştır.

- Medeni Kanun → İsviçre
- Borçlar Hukuku → İsviçre
- Ceza Kanunu → İtalya
- Ticaret Kanunu → İsviçre
- Ceza Muhakemeleri Kanunu → Almanya
- İdare Hukuku → Fransa
- Deniz Ticaret Kanunu → Almanya
- Hukuk Muhakemeleri Kanunu → İsviçre
- İcra-İflas Kanunu → İsviçre

CEVAP: E

12. Cumhuriyet Dönemi'nde Türk dilini geliştirmek ve korumak amacıyla; Türk harfleri hakkında kanun (Harf İnkılabı) çıkarılmış, dil encümeni tarafından bir imla kılavuzu hazırlanmış, Türk Dil Kurumu kurulmuş, Halkevleri açılmış, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi açılmıştır. Bu gelişmeler dilde ulusallaşmayı sağlamak (Milliyetçilik) ve halkın okuma – yazma oranını arttırmak (Halkçılık) amacına yöneliktir.

CEVAP: D

13. 3 Mart 1924'te Halifeliliğin kaldırılmasıyla birlikte Öğretim Birliği Yasası (Tevhidi Tedrisat Kanunu) çıkarılmıştır. Bu kanunla;
• Eğitimin millî olması, yabancı ve azınlık okullarında dini ve siyasi içerikli eğitim verilmesinin yasaklanması milliyetçilik, medreselerin Şeriye ve Evkaf Vekaletinden alınarak Millî Eğitim Bakanlığına bağlanması ve daha sonra kapatılması, eğitim programlarının çağdaş ve laik olması kararı halkçılık ve laiklik ilköğretimin zorunlu, parasız ve karma olması kararı halkçılık ilkesi ile bağlantılıdır.

CEVAP: E

14. Türk Tarih Kurumu (1931) ümmetçi ve saltanata dayalı tarih anlayışının yerine Türk tarihine ulusal bir nitelik kazandırmak amacıyla açılmıştır. Harf İnkılabı çerçevesinde ulusal bir dil oluşturmak amacıyla 1928'de "Türk harfleri hakkında kanun" çıkarılarak Arap harfleri yerine Latin harflerine dayanan Türk alfabesi kabul edildi. Halkevleri (1932) Türk kültürünü geliştirmek, korumak ve benimsetmek amacıyla açılmıştır.

CEVAP: E

15. Devletçilik ilkesi 1931'den itibaren resmen kabul edilmiştir. Sümerbank (1933), ekonomide devletçiliğin benimsenmesinden sonra açılan ilk kamu iktisadi teşebbüsüdür.
• Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü → 1924 → Cumhuriyet döneminin ilk kamu işletmeciliğidir.
• Uşak Şeker Fabrikası → 1926
• Karabük Demir-Çelik İşletmeleri → 1937
• Beykoz Deri Fabrikası → 1936

CEVAP: B

16. Atatürk Cumhuriyet Halk Partisi'nin 15 – 20 Ekim 1927 tarihleri arasında gerçekleşen ikinci kurultayında Millî Mücadele'yi ve Cumhuriyetin kuruluşunu anlatan bir konuşma yaptı. Atatürk'ün bu konuşması daha sonra "Nutuk" adıyla kitaplaştırıldı.

CEVAP: C

1. 1924 Anayasası'nda yapılan 1928 değişikliğiyle "Devletin dini İslamdır." ifadesi anayasadan çıkarıldı. Cumhurbaşkanı ve milletvekillerinin yemin şekli değişmiştir. Bu değişiklikle devlet inançlar karşısında tarafsız olmuştur. Bu değişiklikle laiklik ilkesi güçlendirilmiştir.

CEVAP: A

2. Ankara Hukuk Fakültesi'nin açılması → 1925
Maarif Teşkilatı Kanunu → 1926
Yeni Türk alfabesinin kabulü → 1928
Millet Mekteplerinin açılması → 1929
Üniversite Reformu Kanunu → 1933

CEVAP: B

3. Öğretim Birliği Yasası (Tevhidi Tedrisat Kanunu) → 1924
Şer'iye ve Evkaf Vekaleti'nin kaldırılması → 1924
Maarif Teşkilatı Kanunu → 1926
Bu düzenlemeler sonucunda medreseler kapatılmış, yabancı ve azınlık okullarında dini ve siyasi içerikli eğitim verilmesi yasaklanmış eğitim-öğretim işleri birleştirilmiş, eğitimin millî, çağdaş ve laik olması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: E

4. Cumhuriyetin ilanı → 1923 Cumhuriyetçilik
Halifeliğin kaldırılması → 1924 → Cumhuriyetçilik, Laiklik, Milliyetçilik
Tevhidi Tedrisat Kanunu → 1924 → Laiklik, Halkçılık, Milliyetçilik
1923 – 1925 yılları arasında yapılan inkılaplar laiklik, cumhuriyetçilik, halkçılık ve milliyetçilik ilkeleriyle bağlantılıdır.

CEVAP: E

5. 1931'te ekonomide devletçilik ilkesinin benimsenmesiyle planlı ekonomiye geçilmiş ve 1933'te I. Beş Yıllık Sanayi planı hazırlanmıştır. 1934'te I. Beş Yıllık Sanayi Planı uygulamaya konulmuştur. I. Beş Yıllık Sanayi Planı 1934 – 1938 yıllarını kapsar. Etibank'ın kurulması → 1935
Maden Tetkik Arama Enstitüsü'nün açılması → 1935
Karabük Demir-Çelik İşletmeleri'nin kurulması → 1937
İzmit Kâğıt Sanayi'nin kurulması → 1938
Ticaret ve Sanayi Odaları 1925'te kurulmuştur.

CEVAP: D

6. Atatürk'ün 1927'de Cumhuriyet Halk Partisi'nin II. Kurultay'ında yaptığı konuşma "Nutuk" adıyla kitaplaştırılmıştır. Atatürk Nutuk'un dağıtımından elde edilen geliri 1925'te kurulan Türk Hava Kurumu'na bırakmıştır.

CEVAP: A

7. Tevhidi Tedrisat Kanunu (Öğretim Birliği Yasası) ile çağdaş, laik ve ulusal bir eğitim sistemi oluşturmak amaçlanmıştır. Bu kanunla eğitim işlerini devlet denetimine alarak ulusal bilinci geliştirmek, dine dayalı eğitim anlayışının yerine eğitimi; laik ve bilimsel temellere dayandırmak, eğitimde ilerleme ve gelişimi sağlamak amaçlanmıştır.

CEVAP: E

8. 1925'te halkçılık ilkesi çerçevesinde aşar vergisi kaldırılmıştır. 1930'da Merkez bankasının açılmasıyla para ve kredi işleri devlet denetimine alınmıştır. Merkez Bankası'nın açılması devletçilik ve milliyetçilik ilkeleriyle bağlantılıdır. Ekonomide devletçiliğin benimsenmesiyle planlı ekonomiye geçilmiştir. Ekonomide devletçiliğin amacı devlet eliyle sanayileşmeyi gerçekleştirmektir.

CEVAP: C

9. Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü → 1924
→ Cumhuriyet döneminin ilk kamu işletmesidir.
Kayseri Uçak ve Motor Fabrikası → 1926
Sümerbank → 1933
Karabük Demir – Çelik İşletmeleri → 1937
İzmit Kâğıt Sanayi → 1938

CEVAP: D

10. Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu → 1930
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın kurulması → 1930
Gümrük Tarife Kanunu → 1929

CEVAP: C

11. 1923'te düzenlenen İzmir İktisat Kongresi'nde millî ekonomi ilkesi benimsenmiştir. Millî ekonomi ilkesi çerçevesinde 1923 – 1930 yılları arasında millileştirme ve kamulaştırma politikası uygulanmıştır. Bu dönemde yabancıların elinde bulunan işletmeler (Reji İdaresi, Adana-Mersin demiryolları) millî ekonomi ilkesi çerçevesinde millileştirilerek satın alınmıştır. Kabotaj Kanunu (1926), Türk deniz ve limanlarını işletme hakkının tamamen Türklere bırakılmasıdır. Kabotaj Kanunu millî ekonomi ilkesi çerçevesinde çıkarılmıştır. Millî Korunma Kanunu (1940) II. Dünya Savaşı yıllarında devletçilik ilkesi doğrultusunda hükûmete ekonomik hayatı düzenleyici geniş yetkiler tanıyan kanundur.

CEVAP: D

12. Halkçılık bireyler arasında fark gözetmeksizin halkı eşit kabul etmektir. Halkçılık, halkın kendi kendini demokratik esaslara göre yönetmesidir. Millî egemenliğin (cumhuriyetçilik) halk tarafından (milliyetçilik) halkın çıkarlarına göre kullanılması sonucunda demokrasi gerçekleşir. Bu açıdan halkçılık ilkesi cumhuriyetçilik ve milliyetçilik ilkelerinin doğal sonucudur.

CEVAP: A

- Karabük Demir-Çelik Fabrikası → 1937
13. Beykoz Deri Fabrikası → 1936
Paşabahçe Cam Fabrikası → 1935
Kayseri Uçak Fabrikası → 1926

Atatürk
Döneminde
açılmıştır.

- Ankara Uçak Motoru Fabrikası → 1944 → İnönü Döneminde açılmıştır.

CEVAP: B

14. Harf inkılabının amacı okuma-yazmayı kolaylaştırarak, okur-yazar oranını arttırmak böylece ülkenin eğitim seviyesini yükseltmektir. Tevhidi Tedrisat Kanunu ile bütün okullar Millî Eğitim Bakanlığına bağlanmış böylece eğitim işleri devlet denetimine alınmıştır.

CEVAP: C

15. Halk Bankası, esnaf ve sanatkârların kredi ihtiyacını karşılamak amacıyla 1933'te kurulmuş ancak 1938'te faaliyetlerine başlamıştır.
• Denizbank → 1937
• Etibank → 1935
• Emlak ve Eytam Bankası → 1926
• Sümerbank → 1933

CEVAP: B

16. İnkılap; çağın ihtiyaçlarını karşılamayan devlet yapısını ve yönetimini değiştirmek için halkın katılımıyla ülkede yeni bir siyasal, sosyal ve ekonomik yapının oluşturulmasıdır. İnkılapçılık, Atatürkçü düşünce sisteminin temel ilkelerinden biridir. İnkılapçılık ilkesi çağın gerisinde kalmayı önlemek amacıyla yöneliktir. İnkılapçılık çağın ve toplum gereksinimlerini dikkate alarak sürekli yenileşmeyi hedeflediği için Atatürkçülüğü dogma olmaktan kurtararak, Atatürkçülüğün dinamik bir yapıya sahip olmasını sağlamıştır.

CEVAP: A

17. 1935'te çıkarılan Millî Bayramlar ve Genel Tatiller Hakkında Kanun ile;
• 29 Ekim → Cumhuriyet Bayramı
• 23 Nisan → Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı
• 1 Mayıs → Bahar Bayramı
• 30 Ağustos → Zafer Bayramı
ulusal bayramlar olarak kabul edilmiştir. Bu kanunda 1938'de yapılan değişiklikle 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı olarak ulusal bayramlar arasında yer almıştır.

CEVAP: E

ATATÜRK İLKELERİ VE İNKILAPLARI - VI

1. Köy Enstitüleri → 1940 → İnönü dönemi (1938-1950)

Musiki Muallim Mektebi → 1924 } Atatürk Dönemi
Gazi Muallim Mektebi → 1926 } (1923-1938)

CEVAP: D

2. Uluslararası rakamların kabul edilmesi → 1928
Uzunluk ve ağırlık ölçülerinin değiştirilmesi → 1931
Miladi takvimin kabul edilmesi → 1926

CEVAP: C

3. 1940 - 1950 yılları arasında gelişen II. Ulusal Mimarlık Akımı, Selçuklu ve Osmanlı geleneğini devam ettirmiştir. Anıtkabir bu dönemin en önemli eseridir.
Gazi Muallim Mektebi (Mimar Kemalettin Bey) ve Bebek Camisi (Mimar Kemalettin Bey) 1930 yılına kadar etkisini sürdüren I. Ulusal Mimarlık Akımı eserleri arasında yer alır.

CEVAP: A

4. Atatürk'ün milliyetçilik anlayışı coğrafi ve siyasal birlik, kültür, tarih ve ülkü birliği ilkelerine dayanır. Atatürk "Türkiye'yi kuran Türk halkına Türk milleti denir." şeklinde bir tanım yapmıştır. 1924 Anayasası'nda din mezhep ve ırk ayrımı gözetmeksizin "Türkiye halkına din ve ırk ayrımı olmaksızın Türktendir." ifadesi yer almıştır. Bu madde laiklik, halkçılık ve milliyetçilik ilkeleriyle bağlantılıdır. Devletin din ve mezhep ayrımı yapmaması laiklik herkesi eşit kabul etmesi halkçılık ilkesi ile ilişkilendirilebilir.

CEVAP: E

5. İş Bankası → 1924 → İlk özel banka
Sanayi ve Maden (Maadin) Bankası → 1925
Halk bankası → 1933
Sümerbank → 1933
Etibank → 1935

CEVAP: B

6. 1924 Anayasası'nda yapılan 1934 değişikliği ile kadınlara milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı tanınmıştır. Bu değişiklikle aynı zamanda oy kullanma yaşı 18'den 22'ye çıkarılmıştır. 1930'da Belediyeler Kanunu'nda yapılan düzenleme ile kadınlara belediye seçimlerine katılma hakkı tanındı. 1926'da kabul edilen Medeni Kanun ile miras konusunda kadın-erkek eşitliği sağlanmıştı.

CEVAP: A

7. 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'yi olumsuz etkilemesi üzerine, Türkiye'de devlet ekonomik hayata doğrudan müdahale etmeye başlamıştır. Bu dönemde Türk parasının değerini koruma kanunu çıkarılmış, korumacı-devletçi iktisat politikası uygulanmış, ithalata miktar kısıtlamaları getirilmiş, gümrük vergilerinin oranları artırılmış, yerli malı kullanımı teşvik edilmiştir. Devlet Planlama Teşkilatı 1960 yılında kalkınma planları hazırlamak ve hükümete danışmanlık etmek amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: C

8. Atatürk Döneminde halkçılık ilkesi doğrultusunda tarımsal üretimi arttırmak, topraksız köylüye toprak dağıtarak eşitliği sağlamak amacıyla 1929'da Toprak Reformu Kanunu çıkarılmıştır.

CEVAP: A

9. Sovyet Rusya 1928'de I. Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı uygulamaya koyarak sanayileşmeyi gerçekleştirmiştir. Türkiye sanayileşmeyi gerçekleştirmek amacıyla 1933'te I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nı hazırlamıştır. I. Beş Yıllık Sanayi Planı çerçevesinde Türkiye Sovyet Rusya'dan teknik yardım almıştır. Sovyet Rusya'dan alınan dış borç I. Beş Yıllık Sanayi Planı'nın finansmanında kullanılmıştır.

CEVAP: B

10. Atatürk Dönemi'nde (1923-1938);
• Millî Musiki ve Temsil Akademisi (Devlet Konservatuvarı) açıldı → 1936
• Topkapı sarayı müze hâline getirildi → 1924
• Ahmet Adnan Saygun tarafından ilk Türk operası (Özsoy) hazırlandı.

CEVAP: E

11. 1925'te kılık-kıyafet alanında yapılan düzenlemelerin amacı dini kıyafetleri sınırlandırarak (laiklik), Türk toplumunu görünüş açısından çağdaşlaştırmak ve batılılaştırmak (inkılapçılık) amacına yöneliktir.

CEVAP: C

12. Sanayi ve Maden (Maden) Bankası, 1932'de Sanayi ve Kredi Bankası adını almıştır. Bu banka 1933'te Sümerbank ile birleşmiştir.

CEVAP: A

13. Hilaliahmer Cemiyeti 1868'de Abdülaziz döneminde açılmıştır. Atatürk Dönemi'nde;
• I. TBMM döneminden itibaren Sağlık Bakanlığı kuruldu.
• 1924'te Ankara, İstanbul, Sivas, Trabzon, Erzurum ve Diyarbakır'da Numune Hastaneleri açıldı.
• Kızılay Hemşire Okulu açıldı.
• 1930'da Umum Hıfzısıhha Kanunu çıkarıldı.
• Hıfzı Sıhha Enstitüsü açıldı.

CEVAP: A

14. Türk Dil Kurumu; Türk dilinin kökenlerini araştırmak, Türkçe'ye yeni kavramlar kazandırmak, Türkçeyi yabancı dillerin etkisinden kurtarmak, halk ile aydınlar arasındaki kültür farkını ortadan kaldırmak, halk kültürü ile ilgili araştırmalar yapmak amacıyla kurulmuştur. Türk Dil Kurumunun açılması bu açıdan milliyetçilik ve halkçılık ilkeleriyle ilişkilendirilebilir.

CEVAP: C

15. Darüşşafaka (1873), Abdülaziz döneminde kimsesiz ve fakir çocuklara eğitim vermek amacıyla lise düzeyinde açılan bir okuldur.

Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi → 1935 } Atatürk
Halkevleri → 1932 } Dönemi
Gazi Eğitim Enstitüsü → 1926 } gelişmeleri
Ankara Hukuk Fakültesi → 1925 } arasında
yer alır.

CEVAP: B

16. Tevhidi Tedrisat Kanunu ile ilköğretimin zorunlu, parasız ve karma olması kararı ile eğitim konusunda eşitlik sağlanmıştır. (Halkçılık) 1930 (Belediye), 1933 (Muhtarlık) ve 1934 (Milletvekili) yıllarında yapılan düzenlemelerle kadınlara siyasi haklar tanınmasıyla kadın-erkek arasında siyasi haklar açısından eşitlik sağlandı (Halkçılık) 1934'te çıkarılan Soyadı Kanunu ile ayrıcalık ifade unvanların kullanılması yasaklanarak toplumsal eşitlik sağlandı. (Halkçılık)

CEVAP: E

17. Sanayi ve Kalkınma Bankası → 1950 → Demokrat Parti Dönemi
Denizbank → 1937 }
Etibank → 1935 } Atatürk Dönemi'nde açılmıştır.
Sümerbank → 1933 }
Halkbank → 1933 }

CEVAP: A

18. Gül Esin → ilk kadın muhtar → Aydın -Çine ilçesi- Karpuzlu bucağı
Sabiha Rıfat → İlk kadın mühendis
Sabiha Güreymen → İlk kadın inşaat mühendisi
Pakize İzzet Terzi → İlk kadın doğum uzmanı
Afet İnan → Atatürk'ün manevi kızı, Türk Tarih Kurumunun kurucuları arasında yer alır.

CEVAP: B

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI - I

1. İtalya'nın 1934'ten itibaren Habeşistan'a saldırması, Almanya'nın Ren bölgesine asker göndermesi, Japonya'nın Marçurya'ya saldırması, bu devletlerin yayılcı bir politika izlemesi ve silahlanma yarışı üzerine Türkiye Lozan'daki uluslararası şartların değiştiğini gerekçe göstererek Milletler Cemiyetine başvurmuş ve Lozan Boğazlar Sözleşmesi'nin değiştirilmesini talep etmiştir. Bunun sonucunda Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile boğazlar üzerinde egemenlik hakkı Türkiye'ye geçmiştir. Sovyet Rusya, II. Dünya Savaşı'ndan sonra boğazlar konusunda yayılcı bir politika izlemiştir. (1945)

CEVAP: D

2. Türkiye'nin Balkan Antantı'na üye olması → 1934
Etabli sorununun çözülmesi → 1930

Atatürk
Dönemi
gelişmeleri
arasında
yer alır.

On İki Ada'nın Yunanistan'a bırakılması → 1947 Paris Antlaşması

CEVAP: C

3. Lozan Barış Antlaşması'yla Suriye ve Yunanistan sınırları belirlenmiştir. Suriye sınırı 1921 Ankara Antlaşması esas alınarak belirlenmiştir. Yunanistan sınırı, Karaağaç'ın Türkiye'ye bırakılmasıyla Lozan Barış Antlaşmasıyla belirlenmiştir. Irak sınırı, Musul sorunundan dolayı Lozan Barış Antlaşması'yla belirlenemeyen tek sınırdır. Lozan sonrasında 1926 Ankara Antlaşması'yla Irak sınırı belirlenmiştir.

CEVAP: B

4. Atatürk Dönemi'nde;
• 1923 Lozan Barış Antlaşması'yla → Yunanistan
• 1926 Ankara Antlaşması'yla → Irak sınırları belirlenmiştir.
• 1939'da Hatay'ın Türkiye'ye katılmasıyla günümüzdeki Suriye sınırı kesinleşmiştir.

CEVAP: D

5. Sadabat Paketi (1937), İtalya'nın Habeşistan'a saldırması ve yayılcı bir politika izlemesi üzerine Ortadoğu'da barış ve güvenliği sağlamak amacıyla kurulmuştur. Fransa'nın Suriye'nin bağımsızlığını tanımada II. Dünya Savaşı tehlikesinin ortaya çıkması etkili olmuştur. Almanya 1938'te II. Dünya Savaşı öncesinde Avusturya'yı ilhak etmiştir.

CEVAP: A

6. Atatürk Dönemi'nde 1938'de Hatay'ın bağımsız olmasıyla Hatay sorunu çözülmüştür. Atatürk Dönemi'nde İtalya'da Mussolini önderliğinde faşist partisinin iktidara gelmesiyle, İtalya Lozan Barış Antlaşması'na aykırı olarak Rodos, Meis ve On İki Ada'yı silahlandırmıştır.

Atatürk Dönemi'nde 1927'de Türkiye ile Sovyet Rusya arasında Ticaret ve Seyrisefain Antlaşması imzalanmıştır.

CEVAP: E

7. Atatürk Dönemi'nde Türkiye ile Yunanistan arasında 1926'da nüfus mübadelesi (Etabli sorunu) sorunu ortaya çıkmıştır. 1930'da imzalanan Türk – Yunan Dostluk Antlaşması'yla mübadele sorunu çözülmüştür. 1954'ten itibaren Türkiye ile Yunanistan arasında Kıbrıs sorununun çıkmasıyla birlikte kıta sahanlığı, karasuları, Ege adalarının silahlandırılması ve Fır Hattı (Hava Sahası) sorun olmuştur. Boğazlar, II. Dünya Savaşı koşullarının ortaya çıkmasıyla birlikte Türkiye'nin gündeme getirdiği bir konudur.

CEVAP: A

8. Sadabat Paketi (1937), İtalya'nın Habeşistan'a saldırması ve yayılcı politikalar izlemesi üzerine, Orta Doğu'da barış ve güvenliği sağlamak amacıyla Türkiye İran, Irak ve Afganistan'ın katılmasıyla kurulmuştur. II. Dünya Savaşı'ndan sonra SSCB'nin Orta Doğu'daki yayılcı politikalarına karşı Türkiye, İngiltere, İran, Irak ve Pakistan'ın katılımıyla 1855'te Bağdat Paketi kurulmuştur. Bağdat Paketi'nin kurulmasıyla Sadabat Paketi'nin önemi azalmıştır.

CEVAP: B

9. Atatürk Dönemi'nde İran, Irak, Ürdün, Yugoslavya ve İngiltere devlet başkanları Türkiye'yi ziyaret etmiştir.

CEVAP: E

10. Türkiye, İran, Irak ve Afganistan tarafından 8 Temmuz 1937'de İran'da Sadabat Sarayı'nda yapılan antlaşma ile Sadabat Paketi kuruldu. Sadabat Paketi'ne katılan devletler; birbirlerinin iç işlerine ka-

rışmamayı, sınır ihlallerinde bulunmamayı, birbirlerine saldırmamayı, ortak çıkarlarını ilgilendiren konularda birbirlerine danışmayı ve Milletler Cemiyeti kararlarına uymayı kabul etmişlerdir. Antlaşmada saldırı durumunda ortak savunma yapılması kararı yer almamıştır. Sadabat Paketi, savunma paketi değildir.

CEVAP: D

11. Etabli sorunu (Nüfus Mübadelesi) → 1926 - 1930 → Türkiye / Yunanistan → Milletler Cemiyetine başvuruldu.
Musul Sorunu → 1926 → Türkiye/İngiltere → Milletler Cemiyetine başvuruldu
Hatay → 1936 - 1939 → Türkiye / Fransa → Milletler Cemiyetine başvuruldu.
Etabli, Musul ve Hatay sorunları Milletler Cemiyetine götürülmüş ve taraflar aralarında yaptıkları antlaşmalar ile sorunu çözüme kavuşturmuştur.

CEVAP: E

12. Küçük Antant → 1921
Locarno Paketi → 1925 → Almanya yeniden uluslararası iş birliğine katıldı.
Balkan Antantı → 1934 → İtalya ve Almanya'nın yayılcı politikalarına karşı Balkanlarda güvenliği sağlamak amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: A

13. Lozan Barış Antlaşması'na göre Musul sorununun, antlaşma sonrasında dokuz ay içerisinde Türkiye ile İngiltere arasında çözülmesi kararlaştırıldı. Lozan sonrasında Musul sorununu çözmek amacıyla İngiltere ile Türkiye arasında İstanbul (Haliç) Konferansı düzenlendi. (1924)

Haliç Konferansı'nda taraflar Musul konusunda antlaşma sağlanamayınca sorun Milletler Cemiyetine götürülmüş, Milletler Cemiyeti İngiltere lehine karar almıştır. Türkiye 1926 Ankara Antlaşması'yla Milletler Cemiyetinin aldığı kararı kabul etmiştir.

- Cenevre Silahsızlanma Konferansı → 1928
- Londra Silahsızlanma Konferansı → 1933
- Montrö Boğazlar Konferansı → 1936
- Münih Konferansı → 1938

CEVAP: B

14. Boğazlar;
• 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi
• Boğazlar üzerinde egemenlik hakkı Türkiye'ye geçti
• Türkiye adaların her iki yakasında asker bulundurabilecek
• Misakımillî'ye uygun olarak çözüldü
• Atatürk Döneminde gerçekleşti.
Irak Sınırı;
• 1926 Ankara Antlaşması'yla belirlendi
• Musul ve Kerkük bölgesi Irak'a bırakıldı
• Brüksel hattı esas alınarak Türk – Irak belirlendi.
• Atatürk Döneminde Irak sınırı Misakımillî'ye aykırı olarak belirlendi.

Suriye Sınırı;
• Hatay 1938'de bağımsız oldu
• 1939'da Hatay meclisinin kararıyla, Hatay Türkiye'ye katıldı
• Atatürk sonrasında Hatay'ın Türkiye'ye katılmasıyla günümüzdeki Türkiye – Suriye sınırı Misakımillî'ye uygun olarak belirlendi.

CEVAP: A

15. Locarno Antlaşması (1925), I. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası barışı korumaya yönelik gelişmelerden biridir. Almanya bu antlaşma ile yeniden uluslararası iş birliğine dahil olmuştur. Bu antlaşma yapıldığı dönemde İtalya henüz yayılcı bir politika izlemeye başlamamıştır.
İtalya'nın Habeşistan'a saldırması ve yayılcı bir politika izlemesi hem Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nin imzalanmasında (1936), hemde Sadabat Paketi'nin kurulmasında (1937) etkili olmuştur.

CEVAP: D

16. Türkiye - Suriye sınırının kesinleşmesi → 1939
Hatay'ın Türkiye'ye katılmasıyla gerçekleşmiştir. İnönü Dönemi Dış borçların tamamen ödenmesi → 1954
Demokrat Parti Dönemi
Boğazlar üzerinde egemenliğin sağlanması → 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi
Atatürk Dönemi

CEVAP: C

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI - II

1. Milletler Cemiyetinin 6 Temmuz 1932 tarihli genel kurulunda İspanya temsilcisinin teklifi ile Türkiye'nin cemiyeti üyelik konusunda davet edilmesi kararlaştırıldı. Türkiye, Milletler Cemiyetine üyelik konusunda davet alan tek ülkedir. 9 Temmuz 1932'de TBMM, Milletler Cemiyetinin üyelik davetini kabul etmiş, 18 Temmuz 1932'de genel kurul kararıyla Türkiye Milletler Cemiyetine üye olmuştur.

CEVAP: B

2. Türkiye'nin 1936'da Boğazlarla ilgili yeni bir düzenleme yapılmasını talep etmesinde;
- İtalya'nın Habeşistan'a saldırması ve yayılcı bir politika izlemesi
 - Almanya'nın Ren bölgesine asker göndermesi ve yayılcı bir politika izlemesi
 - Japonya'nın Mançurya'ya saldırması ve yayılcı bir politika izlemesi
 - Silahlanma yarışının hızlanması etkili olmuştur.
- Rodos, Meis ve On İki Ada'nın Yunanistan'a bırakılması 1947 Paris Antlaşması ile gerçekleşmiştir. Almanya 1938'de Avusturya'yı ilhak etmiştir.

CEVAP: A

3. Milletler Cemiyeti (1920), I. Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası barışı korumak ve iş birliğini sağlamak amacıyla kurulan ilk örgüttür. Milletler Cemiyeti, I. Dünya Savaşı'nı kazanan devletler tarafından kurulmuştur. Milletler Cemiyetine ilk önce savaşın galipleri üye olmuş, daha sonra savaş kaybeden devletlerde üye olmuştur. İtalya, Almanya, Sovyet Rusya Milletler Cemiyetine üye olan devletler arasında yer alır. ABD üye olmayan tek devlettir.

CEVAP: E

4. Etabli (nüfus mübadelesi) sorunu → 1926 – 1930 → Türkiye / Yunanistan → Milletler Cemiyetine başvuruldu.
Hatay Sorunu → 1936 – 1939 → Türkiye Fransa → Milletler Cemiyetine başvuruldu.
Dış borçlar sorunu → 1929 – 1933 → Türkiye/Fransa → Milletler Cemiyetine başvurulmadı.
Bozkurt – Lotus Olayı → 1926 – 1927 → Türkiye/Fransa → Milletler Cemiyetine başvuruldu.
Irak sınırı (Musul Sorunu) → 1926 → Türkiye/İngiltere → Milletler Cemiyetine başvuruldu.

CEVAP: C

5. 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin Türkiye'yi olumsuz etkilemesi üzerine, Türkiye dış borçlarını ertelemek istedi. Alacaklıların itirazı üzerine yapılan görüşmeler sonucunda 1933'te Paris'te yapılan antlaşma ile dış borçlar sorunu (devlet borçları) çözüldü. 1954'te Demokrat Parti döneminde dış borçlar tamamen ödendi.

CEVAP: B

6. 1926 Ankara Antlaşması'yla Musul – Kerkük bölgesi İngiliz mandası olan Irak'a bırakıldı. Musul sorunu, İngiltere'nin istediği şekilde Türkiye'nin aleyhine çözülmüştür. Bu durum 1929'a kadar Türkiye ile İngiltere arasındaki ilişkilerin gelişmesini engellemiştir. Türkiye'nin 1929'da Briand-Kellogg Paketi'ne katılması, 1932'de Milletler Cemiyetine üye olması Türk – İngiliz ilişkilerinin gelişmesinde etkili olmuştur.

CEVAP: D

7. 1921 Ankara Antlaşması'yla Hatay özerk olması koşuluyla Fransa'ya bırakıldı. 1922'de Hatay'dan bölgesel yönetim kuruldu. 1923'te Mustafa Kemal "Kırk asırlık Türk yurdu, düşman elinde esir kalmaz!" sözüyle Hatay'ın Türkiye için millî mesele olduğunu vurgulamıştır. 1938'te Hatay bağımsız oldu. 1939'da Hatay'ın Türkiye'ye katılmasıyla, Hatay sorunu Misakımillîye uygun olarak çözülmüştür.

CEVAP: D

8. Lozan Barış Antlaşması'yla Gökçeada (İmroz), Bozcaada (Taşoz) ve Tavşan adası Türkiye'ye; Rodos, Meis ve On İki Ada İtalya'ya; geriye kalan Ege adaları Yunanistan'a bırakıldı. Lozan Barış Antlaşması'na göre Ege adalarının silahsızlandırılması kararlaştırıldı. 1922'de Mussolini liderliğinde faşist partisinin iktidara gelmesi

ile birlikte İtalya yayılcı bir politika izlemiştir.

İtalya, Atatürk Döneminde Lozan'a aykırı olarak Rodos, Meis ve On İki Ada'yı silahlandırmıştır. Sisam ve Nikarya Yunanistan'a bırakılan adalar arasında yer alır.

CEVAP: C

- 9.
- Locarno Paketi → 1925 → Türkiye üye değil
 - Akdeniz Paketi → 1936 → Türkiye üye
 - Cemiyeti Akvam (Milletler Cemiyeti) → 1920 → Türkiye üye (1932)
 - Briand – Kellogg Paketi → 1928 → Türkiye üye
 - Sadabat Paketi → 1937 → Türkiye üye

CEVAP: A

10. Türkiye, Milletler Cemiyetinin daveti üzerine 1932'de bu örgüte üye olmuştur. Türkiye "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesi çerçevesinde dünya barışına katkıda bulunmak, uluslararası alanda diplomatik destek sağlamak amacıyla Cemiyeti Akvama (Milletler Cemiyeti) üye olmuştur.

CEVAP: B

11. 1930'da imzalanan Ahali Değişim Antlaşması'na göre; İstanbul, Gökçeada ve Bozcaada'da yaşayan Rumlar ile Batı Trakya'da yaşayan Türkler mübadelenin kapsamı dışında tutulmuştur. Yunanistan'ın diğer bölgelerinde yaşayan Türkler ile Doğu Trakya, Doğu Karadeniz ve Batı Anadolu'da yaşayan Rumlar mübadele kapsamındadır. Rodos, Meis ve On İki Ada Lozan Barış Antlaşması'yla İtalya'ya bırakılmıştır.

CEVAP: C

12. 1930 yılında imzalanan Türk – Yunan Dostluk Antlaşması'yla nüfus mübadelesi sorunu çözüme kavuşturulmuştur. Nüfus mübadelesi sorununun çözülmesiyle iki devlet arasındaki ilişkiler düzelmiş, bu durum 1934'de Balkan Antantı'nın kurulmasında etkili olmuştur. Locarno Antlaşması (1925), Türkiye ile Yunanistan bu pakta katılmamıştır. Lozan Barış Antlaşması'yla (1923), Ege adalarının silahsızlandırılması kararlaştırılmıştır.

CEVAP: A

13. Balkan Antantı'na üye devletlerden biri olan Yugoslavya'nın Bulgaristan'la ittifak antlaşması imzalaması ve II. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Balkan Antantı fiilen ortadan kalkmıştır.
- Varşova Paketi'nin kurulması → 1955
 - Kıbrıs sorununun çıkması → 1954
 - On İki Ada'nın Yunanistan'a bırakılması → 1947 Paris Antlaşması
 - NATO'nun kurulması → 1949

CEVAP: D

- 14.
- Nüfus mübadelesi (Etabli) sorunu → Türkiye / Yunanistan → Atatürk Dönemi
 - Boğazlar Komisyonu'nun kaldırılması → 1936 Montrö Boğazlar Konferansı → Atatürk Dönemi
 - On İki Ada'nın silahlandırılması → Türkiye / İtalya → İtalya, Lozan'a aykırı olarak adaları silahlandırdı → Atatürk Dönemi
 - Hatay'ın bağımsız olması → Türkiye / Fransa → 1938'de Hatay'ın bağımsız olmasıyla sorun çözüldü → Atatürk Dönemi
 - Kıbrıs, kıta sahanlığı karasuları, fır hattı, ege adalarının silahlandırılması Atatürk sonrasında Türkiye ile Yunanistan arasında sorun olan konulardır.

CEVAP: E

15. Musul sorunu, Lozan'da çözülemeyen tek konudur. Lozan sonrasında Musul sorununu çözmek amacıyla Haliç Konferansı düzenlendi. Haliç Konferansı'nda sorun çözüme kavuşturulamayınca, Musul sorunu Milletler Cemiyetine havale edildi. Milletler Cemiyetinde İtalya ve Fransa Musul konusunda İngiltere'yi desteklemiştir. Sovyet Rusya, Millî Mücadele döneminden itibaren Türkiye'yi desteklemiştir.

CEVAP: C

16. Türkiye 1923'te Arnavutluk ile 1925'te Bulgaristan ve Yugoslavya ile barış ve dostluk antlaşmaları imzalamıştır.

CEVAP: E

ATATÜRK DÖNEMİ TÜRK DİŞ POLİTİKASI - III

1. Dış borçlar, yabancı okullar, Reji İdaresinin millileştirilmesi, Adana – Mersin demiryollarının satın alınması, Bozkurt – Lotus Olayı ve Hatay Atatürk Döneminde Türkiye ile Fransa arasında sorun olan konulardır. Bozkurt – Lotus Olayı ve Hatay sorununda Türkiye ile Fransa Milletler Cemiyetine başvurmuştur. Bozkurt – Lotus Olayı'nda Türkiye ile Fransa 1927'de Milletler Cemiyetine bağlı olan Lahey Adalet Divanı'na başvurmuş ve dava Türkiye lehine sonuçlanmıştır.

CEVAP: C

2. Lozan Barış Antlaşması'na göre Ege adalarının silahsızlandırılması kararı alınmıştır. Lozan'dan sonra İtalya'da faşist partisinin iktidara gelmesi ile birlikte İtalya Lozan'a aykırı olarak Rodos, Meis ve On İki Ada'yı silahlandırmıştır. Atatürk Döneminde Türkiye ile İtalya arasında Rodos, Meis ve On İki Ada'nın silahlandırılması gerginliğe neden olmuştur. Bozkurt – Lotus Davası ve Reji İdaresi'nin millileştirilmesi Türkiye ile Fransa arasında sorun olmuştur.

CEVAP: A

3. Hatay sorununda, Avrupa'da siyasi dengelerin değişmesi, II. Dünya Savaşı'nın çıkma ihtimalinin artması üzerine İngiltere Türkiye'ye yanına çekmek amacıyla, Fransa'ya karşı Türkiye'yi desteklemiştir. İngiltere'nin Türkiye'yi desteklemesi üzerine Hatay sorununda Fransa geri adım atmak zorunda kalmıştır.

CEVAP: A

4. Montrö Boğazlar Konferansına; İngiltere, Fransa, Avustralya, Sovyet Rusya, Japonya, Yunanistan, Yugoslavya, Romanya, Bulgaristan ve Türkiye katılmıştır. İtalya, Lozan Boğazlar Sözleşmesini imzalayan devletlerden biri olmasına rağmen katılmamıştır. Almanya ve İtalya Montrö Boğazlar Konferansına katılmamıştır.

CEVAP: D

5. Balkan Antantı'nın kurulmasında;

- Nüfus mübadelesi sorununun çözülmesiyle Türkiye ile Yunanistan arasındaki ilişkilerin gelişmesi
- İtalya'nın Rodos, Meis ve On İki Ada'yı silahlandırması Doğu Akdeniz ve Orta Doğu'da yayılmacı politikalar izlemesi
- Almanya'nın Doğu Avrupa'da yayılmacı politikalar izlemesi etkili olmuştur.

Balkan Antantı'na üye devletlerden biri olan Yugoslavya'nın Bulgaristan ile ittifak antlaşması imzalaması, Balkan Antantı'nın ortadan kalkmasında etkili olmuştur.

CEVAP: C

6. 1936 Montrö Boğazlar Sözleşmesi'yle;
- Boğazlar Komisyonu kaldırıldı.
 - Boğazlar üzerinde egemenlik hakkı Türkiye'ye geçti.
 - Türkiye boğazların her iki yakasında asker bulundurma hakkını elde etti.
 - Boğazlar misakımlıye uygun olarak çözüldü.
- Lozan Barış Antlaşması'yla Ege adalarının silahsızlandırılması kararlaştırılmıştır. 1982 Birleşmiş Milletler Deniz Hukuku Sözleşmesi'yle bir devletin sahip olabileceği kıta sahanlığı belirlenmiştir.

CEVAP: A

7. Litvinov Protokolü(1929), SSCB tarafından hazırlanan ve Briand - Kellogg Pakti'nin amaçlarının Doğu Avrupa ülkeleri arasında benimsenmesini sağlamaya yöneliktir. İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalarının etkisiyle ortaya çıkmamıştır. Türkiye, Litvinov Protokolü'nü imzalamıştır.

CEVAP: B

8. Türkiye'nin Briand-Kellogg Pakti'na katılması → 1929 Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olması → 1932 Boğazların Türkiye'nin denetimine girmesi → 1936 → Montrö Boğazlar Sözleşmesi

CEVAP: A

9. Musul → 1926 Ankara Antlaşması'yla Türkiye'nin aleyhine çözüldü. Bozkurt - Lotus Olayı → 1927'de Lahey Adalet Divanı Türkiye lehine karar verdi. Nüfus mübadelesi → Türkiye ile Yunanistan Milletler Cemiyetinin aldığı kararı kabul etmedi. 1930 Türk - Yunan Dostluk Antlaşmasıyla taraflar mübadele konusunda uzlaşmaya vardı.

CEVAP: B

10. Ticaret ve Seyrisefain Antlaşması → 1927 → Türkiye/Sovyet Rusya
Ahalî Değişim Antlaşması → 1930 → Türkiye/Yunanistan
Montrö Boğazlar Sözleşmesi → 1936

CEVAP: A

11. Musul sorunundan dolayı Türkiye ile İngiltere arasındaki ilişkiler 1929'a kadar gelişmemiştir. Türkiye'nin barışçıl bir politika izlemesi, Milletler Cemiyetine üye olması, İngiltere'nin boğazlar konusunda Türkiye'yi desteklemesi, İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalar izlemesi 1929'dan itibaren Türkiye ile İngiltere arasındaki ilişkilerin gelişmesinde etkili olmuştur.

CEVAP: E

12. İtalya, Lozan Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalayan devletlerden biri olmasına rağmen 1936 Montrö Boğazlar Konferansı'na katılmamış ve sözleşmeyi imzalamamıştır. İtalya, 1938'de Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni imzalamıştır.

CEVAP: D

13. Sadabat Pakti → 1937 → Pakta üye devletler birbirlerine saldırılamayı kabul ettiler. Ancak bir tehdit karşısında ortak savunma yapılması konusunda anlaşmamışlardır. Balkan Antantı → 1934 → Antanta üye devletler bir tehdit karşısında ortak savunma yapmayı kabul ettiler. Briand – Kellogg Pakti → 1928 → Türkiye 1929'de üye oldu → Savunma savaşı dışındaki savaşlar kanun dışı sayıldı → Savunma pakti değildir.

CEVAP: D

14. Balkan Antantı'nın kurulmasında;
- 1933'ten itibaren silahlanma yarışının artması
 - İtalya ve Almanya'nın yayılmacı politikalar izlemesi
 - Avrupa'da güçler dengesinin bozulması etkili olmuştur.
- Akdeniz Pakti (1936), İtalya'nın yayılmacı politikalarına karşı İngiltere, Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya'nın katılımıyla kurulmuştur.

CEVAP: C

15. Türkiye, 1932'de Milletler Cemiyetine üye olmuştur. Türkiye'nin Milletler Cemiyetine üye olmasında; 1930'dan itibaren uluslararası politikada öneminin artması, barışçıl bir politika izlemesi, Batılı devletlerle sorunlarını çözmesi ve Avrupa'da siyasi dengelerin değişmesi etkili olmuştur. Boğazlar 1936 Montrö Boğazlar Konferansı ile çözüme kavuşturulmuştur.

CEVAP: D

16. Bozkurt – Lotus Olayı → 1926 → 1927'de Türkiye ile Fransa Milletler Cemiyetine başvurdu. Lahey Adalet Divanı'nda sorun Türkiye lehine çözüldü.

Dış Borçlar

- 1929'da Dünya Ekonomik Kriz'inden dolayı Türkiye ile Fransa arasında sorun oldu.
- 1933'de Paris'te yapılan antlaşma ile sorun çözüldü.
- Milletler Cemiyetine başvurulmadı.

Yabancı Okullar

- 1925'te Türkiye ile Fransa arasında sorun oldu
- Türkiye iç sorun saydı.
- Milletler Cemiyetine başvurulmadı.

CEVAP: A

17. 1926 Ankara Antlaşması ile Musul sorunu Misakımlıye aykırı olarak çözüme kavuşturulmuştur.

Ankara Antlaşmasıyla;

- Musul ve Kerkük bölgesi İngiliz mandası Irak'a bırakıldı.
- Hakkari bölgesi ile ilgili olarak Türkiye lehine bir düzenleme yapıldı
- Brüksel hattı esas alınarak Türk – Irak sınırı belirlendi.

CEVAP: E

1. Rapollo Antlaşması (1922), Almanya ve Sovyet Rusya arasında yapılan ve iki ülke arasında Brest – Litovsk Antlaşması'ndan kaynaklanan bütün mali ve siyasi hükümleri ortadan kaldıran, ilişkilerin düzelmesini sağlayan antlaşmadır.

- Locarno Antlaşması → 1925
- Racconigi Antlaşması → 1909 → İtalya \ Çarlık Rusya
- Portsmouth Antlaşması → 1905 → Çarlık Rusya \ Japonya
- Shimonoseki Antlaşması → 1895 → Çin \ Japonya

CEVAP: B

2. A. Zeki Velidi Togan (1890 – 1970), Türkistan Millî Birliği'nin kurucusu ve ilk başkanıdır. Zeki Velidi Togan aynı zamanda Basmacı Hareketi'nin önde gelen isimlerinden biridir.

Yusuf Akçura, Enver Paşa, Fuat Köprülü ve Mehmet Emin Yurdakul Osmanlı Devleti döneminde Türkçülük (Turancılık) fikrinin önemli savunucuları arasında yer alan kişilerdir.

CEVAP: D

3. I.Dünya Savaşı'ndan sonra uluslararası barışı korumaya yönelik olarak 1 Aralık 1925'te Locarno Antlaşması imzalanmıştır. Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, Belçika, Polonya ve Çekoslovakya Locarno Antlaşması'nı imzalayan devletlerdir. Locarno Antlaşması'yla Almanya yeniden uluslararası işbirliğine katılmıştır. ABD, I.Dünya Savaşı'ndan sonra Monroe Doktrini'ne geri dönüş yaptığı için Locarno Antlaşması'na katılmamıştır.

CEVAP: B

4. Briand – Kellogg Paketi 27 Ağustos 1928'de Paris'te yapılan antlaşma ile kurulmuştur. ABD, İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya, Japonya, Polonya, Belçika ve Çekoslovakya Briand – Kellogg Paketi'ne katılmıştır. Türkiye ve SSCB 1928'de bu pakte katılmıştır. Briand – Kellogg Paketi ile "savunmaya dayanmayan savaş kanun dışı sayılmış ve devletlerarası ilişkilerde barışçı yollara başvurulması" esas alınmıştır.

CEVAP: E

5. I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya ile İtilaf Devletleri arasında Versay Antlaşması, Bulgaristan ile İtilaf Devletleri arasında Nöyvi Antlaşması, Sovyet Rusya ile İttifak Devletleri arasında Brest – Litovsk Antlaşması imzalanmıştır. Almanya, Versay Antlaşmasından kurtulmak amacıyla II. Dünya Savaşı'nı çıkarmıştır. Bulgaristan Nöyvi Antlaşmasından kurtulmak için Mihver Devletleri grubunda II.Dünya Savaşı'na katılmıştır.

CEVAP: C

6. Versay, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın imzaladığı barış antlaşmasıdır. Versay Barış Antlaşması'yla Almanya; Avusturya, Polonya (Lehistan) ve Çekoslovakya'nın bağımsızlığını tanımıştır.

CEVAP: E

7. Basmacı, "Baskın yapan, hücum eden" anlamına gelir. Basmacı hareketi 1916'da Rusya'da Türkistan'ın bağımsızlığını sağlamak amacıyla ortaya çıkmıştır. 1931'de Sovyet Rusya basmacı hareketini tamamen bastırmıştır. 1936'da Batı Türkistan'da SSCB'ye bağlı olarak Türkmenistan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan cumhuriyetleri kuruldu.

CEVAP: E

8. Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ödeyeceği tazminatı düzenlemiştir. Marshall Planı, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'yı ekonomik açıdan kaldırmak amacıyla ABD tarafından uygulamaya konulmuştur. Molotof Planı, Marshall Planı'na karşı olarak SSCB ile uyduları arasında ekonomik ilişkileri geliştirmek amacıyla yöneliktir.

Akritas Planı, Kıbrıs Türklerini ani bir saldırıyla yok etmeyi amaçlayan plandır.

Acheson Planı, Kıbrıs sorununu çözmek amacıyla ABD tarafından önerilen plandır.

CEVAP: C

9. Ravalpindi Antlaşması ile (1919), İngiltere Afganistan'ın bağımsızlığını tanıdı.

Portsmouth Antlaşması, Çarlık Rusya ile Japonya arasındaki savaş bitiren antlaşmadır. Shimonoseki Antlaşması, Japonya ile Çin arasındaki savaşı sona erdiren antlaşmadır.

Rapallo Antlaşması, Almanya ile Sovyet Rusya arasındaki sorunları ortadan kaldıran antlaşmadır.

Locarno Antlaşması, Almanya'nın I.Dünya Savaşı'ndan sonra yeniden uluslararası işbirliğine katılmasını sağlayan antlaşmadır.

CEVAP: A

10. Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti (1929), 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak amacıyla TBMM başkanı Kazım Özalp başkanlığında kuruldu. Ticaret Ofisi ve İşe Müsteşarlığı, II. Dünya Savaşı döneminde kuruldu. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), 1960'da kuruldu.

CEVAP: A

11. Akdeniz Paketi (1936), İtalya'nın yayımlı politikalarına karşı İngiltere, Yunanistan, Türkiye ve Yugoslavya'nın katılımıyla kurulmuştur.

CEVAP: B

12. Versay Barış Antlaşması'yla Almanya Avrupa'da bazı topraklarını Fransa, Belçika, Polonya ve Çekoslovakya'ya bırakmak zorunda kaldı. Bu antlaşma ile Almanya'nın bütün sömürgeleri İngiltere, Fransa, Belçika ve Japonya arasında paylaşıldı. ABD, I.Dünya Savaşı'ndan sonra toprak almamıştır.

CEVAP: E

13. Versay Barış Antlaşması'yla Almanya, Saint – Germain Antlaşması'yla Avusturya karşılıklı olarak birleşmemeyi taahhüt etmiştir. 1938'de Almanya Avusturya'yı ilhak etmiştir.

CEVAP: D

14. Basmacı hareketi, Çarlık Rusya döneminde 1916'da ortaya çıkan bir harekettir. Zeki Velidi Togan, İsmail Gaspiralı, Yusuf Akçura ve Enver Paşa bu hareketin önemli isimleri arasında yer alır. Mehmet Emin Resulzade, 1918'de Azerbaycan'ın bağımsız olmasında etkili olmuştur.

CEVAP: C

15. San – Remo Konferansı'nda (1920) İngiltere ve Fransa Orta Doğu'yu kendi aralarında paylaştılar. Buna göre Suriye ve Lübnan'ın Fransa'ya; Irak, Ürdün ve Filistin'in İngiltere'ye bırakılması kararlaştırıldı.

CEVAP: E

16. Locarno Paketi → 1925 → İngiltere, İtalya, Çekoslovakya, Almanya, Fransa, Belçika ve Polonya katıldı. → Almanya yeniden uluslararası iş birliğine katıldı.

Küçük Antant → 1921 → Yugoslavya, Çekoslovakya ve Romanya katıldı.

Briand – Kellogg Paketi → 1928 → ABD, Fransa, İngiltere, İtalya, Japonya, Polonya, Çekoslovakya ve Belçika'nın katılımıyla kuruldu → Türkiye ve Sovyet Rusya aynı yıl üye oldu. → Savunmaya dayanmayan savaş, kanun dışı sayılmış ve devletlerarası ilişkilerde barışçı yollara başvurulması esas alındı.

Akdeniz Paketi → 1936 → Türkiye, İngiltere, Yunanistan ve Yugoslavya katıldı.

Batı Avrupa Birliği → 1948 → İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un katılımıyla kuruldu. → II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ilk askeri savunma ittifakıdır.

CEVAP: B

17. Briand – Kellogg Paketi 27 Ağustos 1928'de ABD ve Fransa öncülüğünde kurulmuştur. Briand – Kellogg Paketi ile "savunmaya dayanmayan savaş, kanun dışı sayılmış, uluslararası ilişkilerde barışçı yollara başvurulması" kararlaştırıldı.

CEVAP: A

18. Dünya Ekonomik Krizi → 1929
İtalya'da faşistlerin iktidara gelmesi → 1922
İspanya'da iç savaşın çıkması → 1936
Locarno Antlaşması'nın imzalanması → 1925
Molotof Planı (1948), Marshall Planı'na karşılık SSCB ve uyduları arasında ekonomik iş birliğini sağlamak amacıyla uygulamaya konulmuştur.

CEVAP: A

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (II. DÜNYA SAVAŞI) - I

1. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO), Dünya Sağlık Örgütü (WHO), Uluslararası Bayındırlık ve Kalkınma Bankası (IBRD) ve Uluslararası Para Fonu (IMF) Birleşmiş Milletlere bağlı özerk kuruluşlardır. Dünya Gıda Konseyi, Birleşmiş Milletlerin bir örgütüdür.

CEVAP: A

2. Millî Korunma Kanunu (1940), II. Dünya Savaşı döneminde hükûmete ekonomik hayatı düzenleyici geniş yetkiler tanıyan kanundur, Millî Korunma Kanunu çerçevesinde Petrol Ofisi, Et ve Balık Kurumu açılmıştır. Paşabahçe, I. Beş Yıllık Sanayi Planı çerçevesinde açılmıştır.

CEVAP: D

3. II. Dünya Savaşı sırasında Millî Korunma Kanunu (1940), Varlık Vergisi Kanunu (1942) ve Toprak Mahsulleri Vergisi Kanunu (1944) savaşa bağlantılı olarak çıkarılmıştır. Gümrük Tarife Kanunu (1929), Atatürk Döneminde çıkarılmıştır.

CEVAP: D

4. II. Dünya Savaşı sırasında Ticaret Ofisi ve İlaş Müsteşarlığı kuruldu. Bu kurumlara temel tüketim mallarının karne ile dağıtım kontrolü, iç ve dış ticarete fiyatları tespit etme görevleri verildi. Millî İktisat ve Tasarruf Cemiyeti, 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nden sonra TBMM Başkanı Kazım Özalp öncülüğünde halkı tasarrufa ve yerli malı kullanmaya özendirmek amacıyla kuruldu. Devlet Planlama Teşkilatı (1960), devletin ekonomik, sosyal, kültürel amaçlarının belirlenmesinde hükûmete danışmanlık yapmak ve belirlenen amaçlar için kalkınma planları hazırlamak amacıyla kurulmuştur.

CEVAP: B

5. II. Dünya Savaşı döneminde Türkiye'de izlenen ekonomik politikaların hedefi mal darlığını hafifletmek, fiyat artışlarını frenlemek, karaborsa ile mücadele etmek ve sosyal adaleti sağlamaktır. Bu dönemde ekonomik alanda büyümeyi ve gelişmeyi hızlandırmaya yönelik bir politika uygulanmamıştır.

CEVAP: E

6. Millî Korunma Kanunu, 18 Ocak 1940'ta çıkarılan ve hükûmete ekonomik hayatı düzenleyici geniş yetkiler tanıyan kanundur. Bu kanun ile üretim, dağıtım ve tüketim ilişkileri tümüyle devlet kontrolüne alındı. Gümrük Tarife Kanunu (1929), gümrük vergilerinin oranları yükseltildi. İş Kanunu (1936), Atatürk Döneminde çıkarılan işçi ve işveren ilişkilerini düzenleyen kanundur. Menisrafat Kanunu (1920), I. TBMM döneminde çıkarılan ve israfı yasaklayan kanundur. Varlık Vergisi Kanunu (1942), savaşı fırsata dönüştüren işletmelerin haksız kazançlarının önüne geçmek amacıyla yöneliktir.

CEVAP: B

7. Potsdam Konferansı'nda (1945), Müttefik Devletler (ABD, SSCB ve İngiltere), II. Dünya Savaşı sırasında hukuki olmayan ve insanlık dışı uygulamaların sorumlularının yargılanması kararını almış ve yedi maddelik bir uluslararası sözleşme hazırlayarak bu yargılamada takip edilecek usul ve esasları tespit etmiştir.

CEVAP: C

8. II. Dünya Savaşı sırasında Türkiye 19 Ekim 1939'da İngiltere ve Fransa ile "Karşılıklı Yardım Antlaşması" imzalamıştır. Bu antlaşma ile Avrupalı bir devletin Akdeniz'de savaşa yol açan bir saldırısı halinde Türkiye'nin, her iki devletle etkin bir iş birliği yapması karara bağlanmıştır.

CEVAP: D

9. Adana Görüşmeleri → 30 Ocak 1943 → Türkiye ile İngiltere arasında yapıldı. → Türkiye'nin Müttefik Devletler grubunda savaşa katılması talep edildi.

Kahire Görüşmeleri → 4 - 6 Aralık 1943 → Türkiye, İngiltere ve ABD arasında yapıldı. → Türkiye, ihtiyaçlarının karşılanması şartıyla ilkesel olarak savaşa katılmayı kabul etti. Yalta Konferansı → 4 - 11 Şubat 1945 → İngiltere, ABD ve SSCB katıldı. → II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru gelecekteki barışın esaslarını belirlemek amacıyla düzenlendi.

CEVAP: C

10. Türkiye, Yalta Konferansı kararları gereği, San Francisco Konferansı'na katılabilmek ve Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın asil üyeleri arasında yer alabilmek amacıyla 23 Şubat 1945'te Almanya'ya savaşı ilan etmiştir. Yalta Konferansı (1945), II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru gelecekteki barışın esaslarını saptamak amacıyla düzenlendi. Potsdam Konferansı (1945), II. Dünya Savaşı'nı bitirecek barış antlaşmalarının şartları belirlendi. Moskova Konferansı (1943), ABD, SSCB, İngiltere ve Çin daimi bir barış teşkilatının kurulması konusunda anlaşmaya vardı. Bandung Konferansı (1955), Bağlantısızlar hareketi ortaya çıktı. San Francisco Konferansı (1945), Birleşmiş Milletler Teşkilatı kuruldu.

CEVAP: E

11. Kazablanka Konferansı (1943) → Mihver Devletlerin kayıtsız şartsız teslim alınması kararlaştırıldı. Yalta Konferansı (1945) → Mihver Devletlere, Mart 1945'e kadar savaşı ilan edenlerin Birleşmiş Milletlere üye olması kararlaştırıldı. Moskova Konferansı (1943) → ABD, SSCB, İngiltere ve Çin daimi bir barış teşkilatının (Birleşmiş Milletler) kurulması konusunda anlaşıldı. Washington Konferansı (1944) → Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın taslak biçimi, görevleri ve yetkileri belirlendi. San Francisco (1945) → Birleşmiş Milletler Teşkilatı kuruldu.

CEVAP: A

12. Yalta Konferansı'nda ABD, SSCB ve İngiltere Mihver Devletlere Mart 1945'e kadar savaşı ilan edenlerin Birleşmiş Milletlere üye olmasını kararlaştırdı.

CEVAP: B

13. Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı (IAEA), Birleşmiş Milletlerin temel organlarından biri olan genel kurula bağlıdır.

Uluslararası Çalışma Örgütü → ILO	} Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın organlarından biri olan ekonomik ve sosyal konseye bağlı özerk kuruluşlardır.
Gıda ve Tarım Örgütü → FAO	
Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı → UNESCO	
Dünya Sağlık Örgütü → WHO	
Uluslararası Para Fonu → IMF	
Uluslararası Bayındırlık ve Kalkınma Bankası → IBRD	

CEVAP: A

14. 1929 Dünya Ekonomik Krizi'nin çıkması üzerine Türkiye dış borç ödemelerini ertelemek istemiş, bunun üzerine Türkiye ile Fransa arasında dış borçlar sorunu ortaya çıkmıştır. 1933'te Türkiye ile Fransa arasında yapılan antlaşma ile dış borçlar sorunu çözülmüştür.

CEVAP: E

15. İthal ikameci sanayileşme planı 1960 - 1970 yılları arasında Türkiye'de uygulanmıştır. Bu plan çerçevesinde ithal edilen tüketim mallarının üretimi amaçlanmıştır. Bu dönemde sanayi daha çok demir - çelik, çimento, kâğıt, kimya, petrol rafinerisi, alüminyum ve madencilik alanlarında yoğunlaştı. 1970 - 1980 yılları arasında uygulanan ileri ithal ikameci sanayileşme modeli ile buzdolabı, televizyon, çamaşır makinesi gibi dayanıklı tüketim malları üretilmiştir. 24 Ocak Kararları (1980) ile ithal ikameci sanayileşme planı terk edilerek, ihracata yönelik bir ekonomi politikası benimsenmiştir.

CEVAP: E

16. San Francisco Konferansı (1945) ile Birleşmiş Milletler Teşkilatı resmen kurulmuştur. Türkiye bu konferansa katılmış ve Birleşmiş Milletlerin kurucu üyesi olmuştur.

CEVAP: B

17. San Francisco Konferansı ile kurulan Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda devletlerin eşitliği, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde ise ABD, SSCB, İngiltere, Fransa ve Çin'in üyeliklerinin sürekliliği ve veto hakları kabul edildi. Japonya'nın veto yetkisi yoktur.

CEVAP: D

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (II. DÜNYA SAVAŞI) – II

1. Almanya, Japonya, İtalya, Macaristan, Bulgaristan, Romanya ve Finlandiya II.Dünya Savaşında Mihver Devletleri grubunda yer almıştır. ABD, İngiltere, Fransa ve SSCB Müttefik Devletler grubunda yer almıştır.

CEVAP: B

2. II.Dünya Savaşı sonunda İtalya, Bulgaristan, Romanya, Macaristan ve Finlandiya ile 1947 Paris Antlaşması; Japonya ile 1951 San Francisco Antlaşması imzalanmıştır. Almanya ve Avusturya ile barış antlaşması imzalanmamıştır.

CEVAP: A

3. San Francisco Antlaşması, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Müttefik Devletler ile Japonya arasında yapılan barış antlaşmasıdır.

CEVAP: C

4. Yalta Konferansı'na (1945); İngiltere, ABD ve SSCB katıldı. Yalta Konferansı gelecekteki barışın esaslarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir.

CEVAP: E

5. II.Dünya Savaşı öncesinde Almanya'nın savaş çıkarmasını engellemek amacıyla yatıştırma politikası uygulanmıştır. Bu politika çerçevesinde 1938'de Münih Konferansı düzenlenmiş ve Almanya'ya Südet bölgesi verilmiştir. Çevreleme Politikası, 1946'dan itibaren SSCB yayılcılığına karşı ABD'nin uygulamaya koyduğu politikadır. Mekik Diplomasisi, Arap – İsrail Savaşları'nı sona erdirmek amacıyla ABD'nin izlediği politikadır.

CEVAP: A

6. Hayat Sahası, Almanya'nın sahip olduğu toprakların Alman ırkına yeterli gelmeyeceğine ilişkin fikrin, Hitler tarafından Almanya'nın Avrupa'daki yayılcı politikalarına gerekçe olan kavramdır. II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya Çekoslovakya'yı işgal ederek "Hayat Sahası" politikasını uygulamaya koymuştur.

CEVAP: C

7. Postdam Konferansı'nda;
• II. Dünya Savaşı'ndan sonra yapılacak barış antlaşmalarının temel şartları ve yöntemleri belirlendi.
• Almanya, dört işgal bölgesine ayrılarak ABD, İngiltere, Fransa ve SSCB yönetimine bırakıldı.
• Almanya için ekonomik ve askeri kısıtlamalar getirildi.
• Savaş suçlularının tutuklanması ve diğer ülkelerde bulunan Almanların Almanya'ya götürülmesine karar verildi.
• Avusturya ve başkent Viyana'nın dört işgal bölgesine ayrılması kararlaştırıldı.
• İtalya ile koşulları ağır olmayan bir antlaşmanın imzalanması kararlaştırıldı.

CEVAP: D

8. II. Dünya Savaşı öncesinde 22 Mayıs 1939'da Almanya ile İtalya arasında Çelik Pakt kurulmuştur. Çelik Pakt ile Almanya ve İtalya arasındaki ittifak daha da güçlendirilmiştir.

CEVAP: A

9. Atlantik Bildirisi (1941), ABD ve İngiltere tarafından yayınlanan ve Birleşmiş Milletler Antlaşması'na dahil edilen belgedir. Kurtulan Avrupa Hakkında Bildiri (1945), Yalta Konferansı'nda ABD, SSCB ve İngiltere tarafından yayınlanmıştır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi (1948), Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmiştir. Schuman Bildirisi (1950), Avrupa Birliği'nin temelini oluşturan belgedir. Bern Deklarasyonu ile Türkiye ve Yunanistan Ege Denizinde kıta sahanlığı ile ilgili hiçbir faaliyette bulunmamayı kabul etti.

CEVAP: C

10. Münih Konferansı (1938), Almanya'nın savaş çıkarmasını engellemek amacıyla düzenlenmiştir. Münih Konferansı ile Çekoslovakya'nın Südet bölgesi Almanya'ya bırakılmıştır.

CEVAP: D

11. II.Dünya Savaşı öncesinde Almanya yayılcı politikaları çerçevesinde 13 Mart 1938'de Avusturya'yı ilhak ettiğini ilan etti. (Anschluss) Almanya Çekoslovakya'yı işgal ederek hayat sahası politikasını uygulamaya koydu. Almanya'nın Polonya'yı işgal etmesiyle II. Dünya Savaşı başladı.

CEVAP: A

12. Münih Konferansı, II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya'nın savaş çıkarmasını engellemek amacıyla düzenlenmiştir. Konferansa İngiltere, Fransa, Almanya ve İtalya katılmıştır. SSCB konferansa davet edilmemiştir.

CEVAP: B

13. II. Dünya Savaşı'ndan sonra İtalya, Romanya, Bulgaristan, Macaristan ve Finlandiya ile 1947 Paris Antlaşması, Japonya ile 1951 San Francisco Antlaşması imzalandı. Almanya savaşın sona dört işgal bölgesine ayrıldığı için bu devletle barış antlaşması yapılmamıştır.

CEVAP: B

14. Yalta Konferansı, 4-11 Şubat 1945'te İngiltere, ABD ve SSCB'nin katılımıyla düzenlendi. Yalta Konferansı, gelecekteki barışın esaslarını belirlemek amacıyla düzenlendi. Yalta Konferansı'nda Mihver Devletlere savaş ilan edenlerin Birleşmiş Milletlere üye olması kararlaştırıldı.

CEVAP: C

15. Potsdam Konferansı, 17 Temmuz – 2 Ağustos 1945'te İngiltere, ABD ve SSCB'nin katılımıyla düzenlendi. Bu konferansta II. Dünya Savaşı'nı bitirecek barış antlaşmalarının şartları ve yöntemleri belirlendi. Bu konferansta ayrıca Almanya ve Avusturya dört işgal bölgesine ayrılmıştır.

CEVAP: B

16. Normandiya Çıkarması'nı, Avrupa Müttefik Devletler Komutanı olarak Dwight David Eisenhower yönetmiştir. Eisenhower, II. Dünya Savaşı'ndan sonra 1953 – 1961 yılları arasında iki dönem ABD başkanlığı yapmıştır. De Gaulle, Fransız general ve devlet adamıdır. Churchill, II. Dünya Savaşı döneminde İngiltere'nin başbakanlarından biridir. Attlee, II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru İngiltere'de başbakanlık görevini üstlenmiştir. Mac Arthur, II. Dünya Savaşı'nda ABD'li komutandır.

CEVAP: A

17. Yatıştırma politikası, II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya'nın savaş çıkarmasını engellemek amacıyla İngiltere tarafından uygulanan politikadır. Almanya'nın Çekoslovakya'yı işgaliyle İngiltere yatıştırma politikasından vazgeçmiştir.

CEVAP: E

18. II. Dünya Savaşı sırasında ABD ile İngiltere arasında yapılan görüşmeler sonucunda 14 Ağustos 1941'de Atlantik Bildirisi yayınlandı. Atlantik Bildirisi, daha sonra Birleşmiş Milletler Antlaşmasına dahil edildi.

CEVAP: D

19. Almanya, İtalya, Japonya, Bulgaristan, Macaristan, Romanya ve Finlandiya II. Dünya Savaşı'nda Mihver Devletler grubunda yer alan devletlerdir. Yugoslavya, II. Dünya Savaşı'nda Almanya tarafından işgal edilen devletlerden biridir.

CEVAP: C

20. Barbarossa harekâtı, 22 Haziran 1941'de Almanya'nın SSCB'yi işgal etmek amacıyla başlattığı harekâttir. Normandiya çıkarması, Fransa'yı Alman işgalinden kurtarmak amacıyla İngiltere ve ABD tarafından gerçekleştirilen harekâttir. Yıldırım Savaşı, Almanya'nın Polonya'yı işgal etmek amacıyla uyguladığı taktiktir. Midway ve Leyte Savaşları, II. Dünya Savaşında Pasifik'te ABD ve Japonya arasında yapılmıştır.

CEVAP: A

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ) - I

1. Çiftçi Topraklandırma Kanunu (1945) ve Dörtlülük Takrir (Kararlar), Demokrat Parti'nin kurulmasında etkili olmuştur. Varlık Vergisi (1942) ve Toprak Mahsulleri Vergisi (1944) kanunları II.Dünya Savaşı döneminde çıkarılmıştır.

CEVAP: B

2. Yalta Konferansı (1945) sonunda İngiltere, ABD ve SSCB tarafından "Kurtulan Avrupa Hakkında Bildiri" yayınlandı. Bu bildiride SSCB işgalindeki ülkelerde serbest ve demokratik seçimler gerçekleştirilene kadar bütün siyasi eğilimleri temsil eden geçici hükümetlerin kurulması istendi.

CEVAP: E

3. Bağdat Paketi (1955); Türkiye, İngiltere, Irak, İran ve Pakistan'ın katılımıyla kuruldu. 1959'da Irak'ın çekilmesiyle Bağdat Paketi, Cento (Merkezi Anlaşma Örgütü) adını almıştır. Sadabat Paketi → 1937
Batı Avrupa Birliği → 1948
Avrupa Ekonomik Topluluğu → 1957
Avrupa Ekonomik ve İş Birliği Teşkilatı → 1948

CEVAP: D

4. Millî Kalkınma Partisi → 1945 → II. Dünya Savaşı'ndan sonra kurulan ilk muhalefet partisidir.
Millet Partisi → 1948
Demokrat Parti → 1946
Yeni Türkiye Partisi → 1961
Cumhuriyetçi Millet Partisi → 1954

CEVAP: C

5. Türkiye, Yunanistan ve Yugoslavya arasında 28 Şubat 1953'te "Dostluk ve İş Birliği Antlaşması" imzalanarak Balkan Paketi kurulmuştur. Bu anlaşma ile üç devlet aralarında ekonomik ve kültürel iş birliği yapmayı, sorunlarını barışçı yollarla çözmeyi ve ortak savunma konusunda iş birliğini sürdürmeyi kabul etmişlerdir.

CEVAP: E

6. Varşova Paketi (1955), NATO'nun askerî etkinliklerini artırması üzerine Doğu Blokunda kolektif savunma ve iş birliğini sağlamak amacıyla kuruldu. SSCB, Arnavutluk, Romanya, Macaristan, Demokratik Almanya, Polonya, Bulgaristan ve Çekoslovakya Varşova Paketi'ne üye devletlerdir. Yugoslavya, Varşova Paketi'ne üye değildir.

CEVAP: A

7. Bağdat Paketi (1955); Türkiye, İngiltere, İran, Irak ve Pakistan'ın katılımıyla kuruldu. ABD Bağdat Paketi'ni desteklemiştir. Arap Birliği'ni kurmak isteyen Arap ülkeleri ile bu ülkelere yanına çekmek isteyen SSCB Bağdat Paketi'ne tepki göstermiştir.

CEVAP: C

8. Türkiye, Birleşmiş Milletlerin talebiyle Kore Savaşı'na katılmıştır. Kore Savaşı'yla Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez yurtdışına asker göndermiştir. Türkiye'nin BM gücü içerisinde yer alarak Kore Savaşı'na katılması 1952'de NATO'ya üye olmasında etkili olmuştur.

CEVAP: E

9. Türkiye'nin Kore Savaşı'na katılması ve bu savaşta gösterdiği başarı NATO'ya 1952'de üye olmasında etkili olmuştur. Avrupa Konseyi → 5 Mayıs 1949'da kuruldu. → Türkiye 8 Ağustos 1949'da üye oldu.
Merkezi Anlaşma Örgütü (CENTO) → 1955'te Bağdat Paketi adı ile kuruldu. → 1959'da Cento adını aldı. → Türkiye 1955'ten itibaren üyedir.

CEVAP: C

10. Türkiye'nin 1952'de NATO'ya üye olmasına SSCB ile onun nüfuzu altındaki Bulgaristan tepki göstermiştir. Yunanistan, Türkiye ile birlikte aynı yıl NATO'ya üye olmuştur.

CEVAP: D

11. ASEAN (Güneydoğu Asya Milletleri Birliği), 8 Ağustos 1967'de Filipinler, Malezya, Tayland, Endonezya ve Singapur'un katılımıyla kurulan ve Güneydoğu Asya'da büyük güçlerin müdahalesini dengelemek siyasi, ekonomik ve ticari alanda iş birliğini sağlamak amacıyla kuruldu. SEATO (Güney Doğu Asya Anlaşma Teşkilatı), NATO, Bağdat ve Balkan Paketi SSCB tehdidine karşı kurulmuştur.

CEVAP: B

12. ASEAN (Güneydoğu Asya Milletleri Birliği), 8 Ağustos 1967'de Filipinler, Malezya, Tayland, Endonezya ve Singapur'un katılımıyla kuruldu. Bu teşkilata daha sonra Brunei, Vietnam, Laos, Birmanya ve Kamboçya dahil oldu.

SEATO (Güney Doğu Asya Anlaşma Teşkilatı), 8 Eylül 1954'te SSCB'nin Uzak Doğu'da etkinliğini azaltmak amacıyla ABD öncülüğünde İngiltere, Fransa, Yeni Zelanda, Avustralya, Filipinler, Tayland ve Pakistan'ın katılımıyla kuruldu.

ANZUS, 1951'de ABD, Avustralya ve Yeni Zelanda'nın katılımıyla kuruldu.

OAU (Afrika Birliği Teşkilatı), 25 Mayıs 1963'te bağımsızlıklarını kazanan 32 Afrika ülkesinin her iki blokun dışında kalarak ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmek amacıyla kurulmuştur.

OECD (Avrupa Ekonomik Kalkınma Teşkilatı), 1961'de üye ülkeler arasında ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirmek amacıyla kuruldu.

CEVAP: C

13. OAU (Afrika Birliği Teşkilatı), 25 Mayıs 1963'te 32 bağımsız Afrika ülkesinin kurduğu teşkilattır. Bu devletler Doğu – Batı mücadelesinde her iki blokun dışında kalarak öncelikle ekonomik kalkınmayı hedeflemişlerdir.

OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler), 9 – 14 Eylül 1960'da Bağdat'ta toplanan bir konferans sonucunda kuruldu.

CEVAP: D

14. II. Dünya Savaşı'ndan sonra SSCB boşazlar da kendisine bir üs verilmesini ve Doğu Anadolu'da bazı şehirleri talep ederek Türkiye'ye karşı yayılmacı bir politika izlemiştir. Bunun üzerine Türkiye Batı Bloku içinde yer almaya çalışmıştır. Türkiye bu politika çerçevesinde 1952'de NATO'ya, 1953'te Balkan Paketi'ne, 1955'te Bağdat Paketi'ne üye olmuştur.

CEVAP: E

15. **Eisenhower Doktrini (1957), Orta Doğu'nun SSCB kontrolüne girmesini engellemek ve bölge halkını ABD'nin yanına çekmek amacına yöneliktir. Monroe Doktrini (1823), ABD'nin Avrupa sorunları ve diplomasisinden uzak durmasını, içe kapalı yalnızlık politikası izlemesini savunan doktrindir.**

Truman Doktrini (1947), SSCB'nin Avrupa'daki yayılmacı politikalarına karşı ABD tarafından uygulamaya konulan ve ABD'nin Batı dünyasının liderliğini üstlenmek için yaptığı ilk girişimdir.

Marshall Planı (1947), SSCB tehdidine karşı çöken Avrupa ekonomisini kaldırmak amacıyla ABD tarafından uygulamaya konulan plandır. Mekik Diplomasisi, Arap – İsrail Savaşlarını sona erdirmek amacıyla ABD tarafından başlatılan diplomasi sürecidir.

CEVAP: A

16. Mısır'ın Süveyş Kanalı'nı millileştirmesi üzerine Süveyş Krizi ortaya çıktı. Süveyş Krizi'nde İsrail, Fransa ve İngiltere Mısır'a karşı kurulan ittifakda yer almıştır. SSCB ve ABD'nin baskısı sonucunda İngiltere ve Fransa'nın geri adım atmasıyla Süveyş Krizi sona ermiştir.

CEVAP: E

17. ABD Uzak Doğu'da etkinliğini artırmak amacıyla 8 Eylül 1954'te SEATO'nun kurulmasını sağlamıştır. ABD, İngiltere, Fransa, Yeni Zelanda, Avustralya, Filipinler, Tayland ve Pakistan bu teşkilata üye olan devletlerdir. Çin, SEATO'ya üye devletlerden biri değildir.

CEVAP: B

18. Avrupa Birliği'nin temel 9 Mayıs 1950'de Fransa Dış İşleri Bakanı Schuman'ın yayınladığı bildiri ile atılmıştır. Schuman Bildirisi sonucunda 1951 Paris Antlaşması'yla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu, 1957 Roma Antlaşması'yla Avrupa Ekonomik Topluluğu, 1992 Maastricht Antlaşması ile Avrupa Birliği kurulmuştur.

CEVAP: B

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ) – II

1. 18 Nisan 1951'de Fransa, Federal Almanya, İtalya, Hollanda, Belçika ve Lüksemburg'un imzaladığı Paris Antlaşması'yla Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu kurulmuştur.

Avrupa Konseyi → 5 Mayıs 1949

Batı Avrupa Birliği → 1948

Kuzey Atlantik Paketi (NATO) → 4 Nisan 1949

Avrupa Ekonomik Topluluğu → 1957 Roma Antlaşması

CEVAP: D

2. Mahatma Gandhi, Hindistan Bağımsızlık Hareketi'nin siyasi ve ruhani lideridir.

Jawaharlal Nehru, "Hindistan Ulusal Kongresi" adlı siyasi partinin başkanı ve 1947'de bağımsızlığını kazanan Hindistan'ın ilk başbakanıdır.

Muhammet Ali Cinnah, Pakistan'ın bağımsızlığını sağlayan hareketin lideridir.

Mehmet Emin Resulzade, 1918'de bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan'ın liderliğini yapan kişidir.

CEVAP: E

3. II. Dünya Savaşı'ndan sonra SSCB'nin yayımlı politikalar izlemesi ve komünist partiler aracılığıyla Doğu Avrupa'da egemenlik kurması üzerine ABD tarafından 1947'de Truman Doktrini ve Marshall Planı uygulamaya konulmuştur.

Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ödeyeceği tazminatı düzenleyen plandır.

CEVAP: C

4. 1949'da Batı Bloku'nun askeri ittifak oluşturmak amacıyla NATO'yu kurması ve NATO'nun askeri etkinliklerini artırması üzerine Doğu Bloku'nda kolektif savunma ve iş birliği sağlamak amacıyla 14 Mayıs 1955'te SSCB öncülüğünde Varşova Paketi kuruldu.

Comecon (1949), komünist ülkeler arasında ekonomik iş birliği ve dayanışma sağlamak amacıyla kuruldu.

Cominform (1947), SSCB öncülüğünde, Avrupa'daki komünist partiler arasında dayanışmayı sağlamak amacıyla kuruldu.

CEVAP: A

5. NATO (Kuzey Atlantik İttifakı), SSCB'nin yayımlı politikaları ve tehditlerine karşı 4 Nisan 1949'da on iki batı ülkesinin bir araya gelmesiyle kurulan bir örgüttür.

Batı Avrupa Birliği → 1948

Avrupa Konseyi → 1949

Avrupa Birliği → 1992

Avrupa Ekonomik Topluluğu → 1957

CEVAP: A

6. İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda, İtalya, İzlanda, Danimarka, Lüksemburg, Norveç, Portekiz, ABD ve Kanada Kuzey Atlantik İttifakı'nın (NATO) kurucu üyeleridir. Türkiye ve Yunanistan 1952'de, Batı Almanya 1955'te ve İspanya 1982'de üye olmuştur. Yunanistan ve Fransa bir süre NATO'nun askeri kanadından çekilen ülkelerdir.

CEVAP: B

7. 15 Eylül 1951'de Ottawa'da toplanan NATO Bakanlar Konseyi, Türkiye ve Yunanistan'ın NATO'ya üye olmasını kararlaştırdı. 1952'de Türkiye ve Yunanistan NATO'ya üye oldu. İspanya 1982'de NATO'ya üye olmuştur.

CEVAP: D

8. Marshall Planı (1947), II. Dünya Savaşı'ndan sonra çöken Avrupa ekonomisini kalkındırmak amacıyla ABD tarafından uygulamaya konuldu. Marshall Planı, SSCB ve uyduları olan Doğu Bloku ülkelere açık olmakla birlikte, Yugoslavya dışındaki ülkeler ABD yardımını almamıştır. Yugoslavya, Marshall Planı çerçevesinde ABD yardımı olan tek Doğu Bloku ülkesidir.

CEVAP: A

9. Molotov Planı (1948), Marshall Planı'na karşılık olarak SSCB ve uyduları arasında ekonomik iş birliğini geliştirmek amacıyla uygulamaya konulmuştur. Nep, 1921'de Lenin tarafından Bolşevikler ekonomik açıktan güçlendirmek amacıyla uygulamaya konulmuştur. Litvinov Protokolü (1929), Briand – Kellogg Paketi'nin amaçlarını Doğu Avrupa ülkelerine benimsetmek amacıyla SSCB tarafından hazırlanmıştır. Dawes Planı, I. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'nın ödeyeceği tazminatı düzenleyen plandır. Acheson Planı (1963), Kıbrıs sorununu çözmek amacıyla ABD tarafından önerilen plandır.

CEVAP: C

10. 23 Mart 1940'da Lahor'da toplanan "Müslümanlar Birliği Cemiyeti Kongresi" Hindulardan ayrı bir Pakistan Devleti kurulmasını kararlaştırdı. Muhammet Ali Cinnah bu hareketin liderliğini yapan ve Pakistan'ın bağımsızlığını sağlayan liderdir.

CEVAP: A

11. Şubat 1948'de SSCB'nin gerçekleştirdiği Çekoslovak darbesinden sonra mart 1948'de İngiltere, Fransa, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un katılımıyla Batı Avrupa Birliği adıyla bir ittifak sistemi kuruldu.

CEVAP: D

12. II. Dünya Savaşı'nda ELAS (Ulusal Kurtuluş Ordusu) ve EDES (Hür Demokratik Yunan Ordusu) adıyla Yunanistan'da Alman işgaline karşı örgütler kurulmuştur. Bu iki örgüt arasında politik çekişmelerden dolayı 1944 – 1948 yılları arasında bir iç savaş çıkmıştır. ELAS, SSCB ve Yugoslavya'dan, EDES, ABD ve İngiltere'den destek almıştır.

CEVAP: B

13. Yugoslavya, Doğu Bloku içerisinde yer almakla birlikte SSCB ile anlaşmazlık içinde olan bir devlettir. SSCB'nin diğer uydu devletler de olduğu gibi Yugoslavya üzerinde tam denetim kurmak istemesi ve Yugoslavya'nın buna yanaşmaması, Yugoslavya'nın Balkanlarda liderliği üstlenmek istemesi ve iki devlet arasındaki ideolojik görüş ayrılıkları, SSCB ile Yugoslavya arasındaki temel sorunlardır. SSCB'nin direktifleri sonucunda 1948'de Yugoslavya Cominform'dan çıkarılmıştır.

CEVAP: E

14. Truman Doktrini (1947), ABD'nin Batı dünyasının liderliğini üstlenmek için yaptığı ilk girişimdir. Truman Doktrini, dünyanın iki bloka ayrıldığını ve ABD – SSCB mücadelesinin başladığını ilan etmiştir. Truman Doktrini çerçevesinde SSCB tehdidine karşı ABD Türkiye ile Yunanistan'a para yardımıyla bulunmuştur.

CEVAP: D

15. Marshall Planı (1947), II. Dünya Savaşı'ndan sonra ABD tarafından uygulamaya konulan ve Avrupa'yı ekonomik açıdan kalkındırmayı amaçlamıştır. Molotov Planı (1948), Marshall Planı'na karşı olarak SSCB ile uyduları arasında ekonomik ilişkileri geliştirmeyi amaçlayan plandır. Monroe Doktrini (1823), ABD'nin Avrupa sorunları ve diplomasisinden uzak durmasını, yalnızlık politikası izlemesini öngören doktrindir. Nep, 1921'de Lenin tarafından uygulamaya konulan ve Bolşevikler ekonomik açıdan güçlendirmeyi amaçlayan plandır. New Deal (Yeni Düzen), 1929 Dünya Ekonomik Krizinden sonra ABD'de uygulanan ekonomik politikadır.

CEVAP: C

16. Marshall Planı'nın açıklanmasından sonra, Türkiye dahil 16 Avrupa ülkesi, ABD'ye sunulmak üzere "Avrupa Ekonomik Kalkındırma Programı"nı hazırladılar. Bu program üzerine ABD 3 Nisan 1948'de "Dış Yardım Kanunu"nu çıkardı. Dış Yardım Kanunu'nun çıkması üzerine 16 Avrupa ülkesi 16 Nisan 1948'de Avrupa Ekonomik İş Birliği Teşkilatı'nı kurdu.

CEVAP: B

17. Truman Doktrini (1947), ABD'nin Batı dünyasının liderliğini üstlenmek için yaptığı ilk girişimdir. Bu doktrin, dünyanın iki bloka ayrıldığını ve ABD – SSCB mücadelesinin başladığını ilan etmiştir.

CEVAP: B

1. 27 Mayıs 1960 Askeri Darbesi sonucunda Türk Silahlı Kuvvetleri adına Cemal Gürsel başkanlığında Millî Birlik Komitesi ülke yönetimini üstlenmiştir.

CEVAP: A

2. Camp David Antlaşması, Mısır ile İsrail arasındaki barışın ve Filistin sorununun esaslarını içeren antlaşmadır. Camp David Antlaşması'nı Avrupa Topluluğu desteklerken, SSCB ve Arap ülkeleri (Cezayir, Suriye, Libya, Güney Yemen ve Filistin Kurtuluş Örgütü) tepki göstermiştir.

CEVAP: E

3. Yunanistan'ın 1961'den itibaren şirketlere Ege Denizi'nde petrol arama ruhsatı vermesi, Türkiye'nin 1973'ten itibaren Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'na Ege Denizi'nde petrol arama ruhsatı vermesi ile iki ülke arasında "Kıta Sahaneliği Sorunu" ortaya çıktı. Türkiye ile Yunanistan Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi ve Uluslararası Adalet Divanı'nın kararları sonucunda Bern'de bir araya geldi. Bu görüşmeler sonucunda imzalanan "Bern Deklarasyonu" ile taraflar kıta sahanlığı ile ilgili hiçbir faaliyette bulunmamayı kabul etti.

CEVAP: B

4. Zürih ve Londra Antlaşmaları sonucunda 16 Ağustos 1960'ta bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti kuruldu. Kıbrıs Cumhuriyetinde Cumhurbaşkanlığı'na Makarios, yardımcılığına Fazıl Küçük getirilmiştir. Fazıl Küçük, Kıbrıs Türklerinin liderliğini yapan ilk siyasetçidir. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtından sonra cumhurbaşkanlığı yardımcılığı görevi fiilen sona eren Fazıl Küçük siyasi yaşamdan çekilmiştir.

CEVAP: D

5. Yunanistan'ın desteğiyle Kıbrıslı Rumlar EOKA adıyla bir örgüt kurmuşlardır. EOKA'nın faaliyetlerine karşı Kıbrıs Türkleri de Türk Mukavemet Teşkilatı (TMT) adıyla bir örgüt kurmuştur.

CEVAP: B

6. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı, Türkiye'yi dış politikada olumsuz yönde etkilemiştir. ABD, bu harekâtı gerekçe göstererek Türkiye'ye yaptığı ekonomik yardımı kesmiş ve silah ambargosu uygulamıştır. SSCB, Kıbrıs'ın NATO üssü hâline gelmesinden endişe duyarak, sorunu uluslararası alana taşımak istemiş ve Türkiye'yi desteklememiştir.

CEVAP: A

7. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan sonra Kıbrıs Rumları ve Türkleri arasındaki görüşmelerden sonuç alınamayınca 1975'te Rauf Denktaş liderliğinde Kıbrıs Türk Federe Devleti kuruldu. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu 13 Mayıs 1983'te Kıbrıs Rumlarını "Kıbrıs Hükûmeti" olarak tanıma kararı aldı. Bunun üzerine 15 Kasım 1983'te Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti kuruldu.

CEVAP: E

8. 1979'da İran'ın rejim değişikliği sebebiyle yaşadığı iç sorunlardan yararlanmak isteyen Irak 1975 Cezayir Antlaşması'nı feshettiğini ilan ederek Basra Körfezi'ne hâkim olmak amacıyla harekete geçti. Böylece 1980'de İran - Irak Savaşı başladı. İran - Irak Savaşı'nda Suriye ve Libya İran'ı, diğer Arap devletleri Irak'ı desteklemiştir.

CEVAP: C

9. EOKA (Kıbrıs Mücadelesi Rum Örgütü), 1950'li yılların başlarında Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlanmasını yani Enosi'si gerçekleştirmek amacıyla Yorgo Grivas liderliğinde kurulan gizli örgüttür.

CEVAP: B

10. 1959 Zürih ve Londra Antlaşmaları sonucunda 16 Ağustos 1960'da Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştur. 1967 Roma Antlaşması'yla Avrupa Ekonomik Topluluğu kurulmuştur.

CEVAP: C

11. Baas Partisi 1940'ta Şam'da kuruldu. "Yeniden Doğuş" anlamına gelen Baas Arap sosyalizminin yöntemleriyle Arap dünyasında bir doğuş gerçekleştirmeye çalışan siyasi anlayış ve partilere verilen isimdir. Baas hareketinin amacı sosyalist bir sistemle yönetilen, birleşik, laik bir Arap toplumu kurmaktır. Baas Partisi Irak ve Suriye'de iktidara gelmiştir.

CEVAP: D

12. 1975 Cezayir Antlaşması'yla Irak bölgesel güvenliğini sağlanmasında ön plana çıktı. 1978'de Irak Arap Birliği zirvesine ev sahipliği yaparak siyasi prestijini arttırdı ve Mısır'ın tecrit edilmesine öncülük etti. Camp David Antlaşması'yla Mısır'ın Arap dünyasındaki liderliğinin sarsılması üzerine, Irak Arap dünyasının liderliği için çalışmalar başlatmıştır.

CEVAP: A

13. 1975'te imzalanan Cezayir Antlaşması'yla İran ile Irak arasındaki ilişkiler geçici olarak çözüme kavuşturuldu. Camp David Antlaşması (1978), Mısır - İsrail Savaşlarını sona erdiren antlaşmadır. Roma Antlaşması (1957), Avrupa Ekonomik Topluluğu kuruldu. Brüksel Antlaşması (1967), Avrupa Ekonomik Topluluğu, Avrupa Topluluğu adını aldı. Zürih Antlaşması (1959), Kıbrıs'ta bağımsız bir cumhuriyet kurulması kararı alındı.

CEVAP: E

14. OPEC, 1960'ta petrol ihraç eden ülkelerin kurduğu teşkilattır. OPEC (1967), Petrol ihraç eden Arap ülkelerinin kurduğu teşkilattır. OECD (1961), Avrupa Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Teşkilatı ANZUS (1951), ABD, Avusturalya ve Yeni Zelanda'nın adlarının kısaltmaları alınarak kurulan teşkilattır. SEATO (1954), Güney Doğu Asya Antlaşma Teşkilatı

CEVAP: D

15. SSCB'nin düşük fiyatla petrol satması, petrol üreticisi ülkeleri olumsuz yönde etkilemiş, bunun sonucunda 1960'da OPEC (Petrol İhraç Eden Ülkeler Teşkilatı), kuruldu. OPEC'in amacı petrol fiyatlarını yüksek seviyeye çıkarmak ve üretici ülkeler arasında teknik konularda iş birliğini sağlamaktır.

CEVAP: B

16. 1978'de ABD'nin arabuluculuğuyla Mısır ile İsrail arasında Camp David Görüşmeleri yapıldı. Bu görüşmeler sonucunda 26 Mart 1979'da bugünkü Mısır - İsrail sınırlarını çizen ve iki devlet arasındaki savaşı resmen sona erdiren "Mısır - İsrail Barış Antlaşması" Washington'da imzalandı.

CEVAP: C

17. 1967 Arap - İsrail (Altı Gün Savaşları) Savaşı'ndan sonra Petrolü İsrail'e karşı bir silah olarak kullanmak amacıyla OPEC (Petrol İhraç Eden Arap Ülkeleri Teşkilatı) kuruldu. Arap ülkeleri arasında dayanışmanın sağlanamaması ve Batılı ülkelerin OPEC dışındaki ülkelere petrol alması OPEC'in istediği sonucu almasını engellemiştir.

CEVAP: A

18. Mekik Diplomasisi, ABD tarafından uygulanan ve Arap - İsrail sorununu çözmek amacıyla yöneliktir. Mekik diplomasisi sonucunda Camp David Görüşmeleri yapılmış ve 1979'da Mısır - İsrail Barış Antlaşması imzalanmıştır.

CEVAP: B

19. 1978'de ABD, Mısır ve İsrail'i Camp David'de bir araya getirdi. Camp David Görüşmeleri sonucunda 17 Eylül 1978'de İsrail ile Mısır, Filistin sorunu ve iki ülke arasındaki barışın esaslarını içeren Camp David Antlaşması'nı imzaladı.

CEVAP: A

20. Camp David Antlaşması (1978), Mısır ile İsrail arasında yapılmıştır. Arap ülkeleri antlaşmaya tepki göstererek, Mısır'ın antlaşmayı feshetmesini, Filistin sorununda ortak hareket edilmesini kararlaştırmıştır. Mısır Camp David Antlaşmasını imzaladığı için Arap dünyasının tepkisini çeken ve Arap dünyasında liderliği tartışılan ülkedir.

CEVAP: D

21. İslam Konferansı Teşkilatı (İslam Birliği Teşkilatı), 1970 yılında kuruldu. Ekmeladdin İhsanoğlu, 2005'te İslam Konferansı Teşkilatı'nın ilk Türk genel sekreteri olmuştur.

CEVAP: C

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI) - II

1. Çekoslovakya'da 1967'de Aleksander Dubçek liderliğinde "insancıl komünizm" hareketi ortaya çıktı. SSCB, Varşova Paketi üyelerinin desteğini alarak Çekoslovakya'daki "insancıl komünizm" hareketini ikili görüşmeler ve baskı yoluyla engellemeye çalıştı ancak başarılı olamadı. Bunun üzerine SSCB, Varşova Paketi Ordusu ile 21 Ağustos 1968'de Çekoslovakya'yı işgal etti.

CEVAP: B

2. NATO (Kuzey Atlantik Paketi), 1949'da SSCB'nin yayılmacı politikalarına karşı ABD ve Batı Avrupa ülkelerinin katılımıyla kurulan bir savunma pakettir. Batı Bloku'nun liderliğini üstlenen ABD'nin dünyadaki siyasi gelişmeler karşısında müttefiklerine danışmadan hareket etmesi Batı Bloku'nda görüş ayrılıklarına neden olmuştur. Bunun üzerine Fransa NATO'nun askerî kanadından çekilmiştir. Fransa ve Yunanistan belirli bir süre NATO'nun askerî kanadından çekilen devletlerdir.

CEVAP: E

3. Doğu ve Batı Bloku arasındaki ilk ilişkiler 1958 Berlin Buhranı sonrasında Cenevre'de yapılan toplantılarla başladı. Böylece Doğu ve Batı Bloku'nun gerginliği azaltmak amacıyla karşılıklı görüşmeyi tercih etmesiyle uluslararası ilişkilerde "Yumuşama Dönemi" başladı.

CEVAP: A

4. Türkiye, 20 Temmuz 1974'te Enosi'se engel olmak, Türklerin güvenliğini sağlamak ve barışı yeniden kurmak amacıyla Bülent Ecevit'in başkanlığı döneminde "Kıbrıs Barış Harekâtı"nı başlatmıştır.

CEVAP: A

5. Amerikan Ping – Pong takımının Çin'e yaptığı ziyaret sonucunda Çin ile ABD arasında ilk temaslar başlamış oldu. ABD, Çin'e uygulanan ticari ambargoyu kaldırdı. ABD Başkanı Nixon 1972'de Çin'i ziyaret etti. Ping – Pong Diplomasisi ile ABD ve Çin arasındaki ilişkiler düzelmiştir.

CEVAP: D

6. Uluslararası ilişkilerde, Doğu ve Batı Bloklarının gerginliği azaltmak amacıyla karşılıklı görüşmeyi tercih etmesiyle Yumuşama (detant) dönemi başlamıştır. Yumuşama politikasının ortaya çıkmasında; konvansiyonel silahlardan nükleer silahlara geçilmesi ve bloklar içerisinde yaşanan siyasi gelişmeler etkili olmuştur. Yatıştırma, II. Dünya Savaşı öncesinde Almanya'nın savaş çıkarmasını engellemek amacıyla İngiltere'nin izlediği politikadır. Mekik, Arap – İsrail Savaşları'nı sona erdirmek amacıyla ABD'nin izlediği diplomasiidir. Ping – Pong, ABD ve Çin arasındaki ilişkilerin düzelmesini sağlayan diplomasiidir. Çevreleme, 1946'dan itibaren ABD'nin SSCB tehdidine karşı uyguladığı politikadır.

CEVAP: A

7. Camp David Görüşmeleri (1978), ABD'nin arabuluculuğuyla Mısır ile İsrail arasındaki sorunları ve Filistin meselesini çözmek amacıyla yapılmıştır. 1959 Zürih ve Londra Antlaşmaları ile 1960'ta bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti kuruldu. Acheson Planı (1963), ABD'nin Kıbrıs sorununu çözmek amacıyla önerdiği plandır. Annan Planı, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri Kofi Annan'ın Kıbrıs Sorunu'nu çözmek amacıyla taraflara sunduğu ve 2004'te referanduma sunulan plandır.

CEVAP: B

8. NATO (Kuzey Atlantik Paketi), 1949'da SSCB'ye karşı ABD, Kanada ve Batı Avrupa ülkelerinin kurduğu askerî nitelikli bir savunma pakettir. Fransa ve Yunanistan NATO'nun askerî kanadından belirli bir süre çekilen devletlerdir.

CEVAP: C

9. Cumhuriyet tarihinde nüfus mübadelesi, Kıbrıs meselesi, Ege Adaları'nın silahlandırılması (Rodos, Meis ve On İki Ada dahil) kıta sahanlığı, kara sularının on iki mile çıkarılması, Ege hava sahası (Fır Hattı) ve Kardak kayalıkları Türkiye ile Yunanistan arasında sorun olan konulardır.

CEVAP: E

10. Akritas Planı, Kıbrıs'taki Türkleri ani bir saldırı ile yok ederek, Kıbrıs'ın Yunanistan'a bağlamayı amaçlayan plandır. Bu planın hazırlayıcıları arasında Cumhurbaşkanı Makarios, Meclis Başkanı Klerides ve İçişleri Bakanı Akritas kod adıyla Yorgacis yer almıştır.

CEVAP: E

11. Baas, "yeniden doğuş" anlamına gelen, Arap sosyalizminin yön-temleriyle Arap dünyasında bir yeniden doğuş gerçekleştirmeye çalışan siyasi anlayış ve partilere verilen isimdir. Baas Partisi, 1940'ta Şam'da kuruldu. Baas Hareketi, Suriye ve Irak'ta iktidara geçmiştir.

CEVAP: C

12. Doğu ve Batı Bloku arasındaki ilk ilişkiler 1958 Berlin Buhranı sonrasında Cenevre'de yapılan görüşmelerle başladı. Daha sonra 1961'de Viyana'da ABD Başkanı Kennedy ile SSCB lideri Kruşçev arasında bir görüşme yapıldı. Bu iki liderin görüşmesiyle "Yumuşama Dönemi" başlamıştır.

CEVAP: B

13. 1963'te Keşmir'de Hindularla Müslümanlar arasında başlayan çatışma 1965'te savaşa dönüştü. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin çağrısı ile savaş durduruldu. Hindistan ve Pakistan SSCB'nin aracılığıyla 1966'da Taşkent Deklarasyonu'nu imzalayarak 1965'te savaştan önceki sınırlara çekilmeyi ve anlaşmazlıklarını barışçı yollarla çözmeyi kabul ettiler.

CEVAP: E

14. Jawaharlal Nehru, "Hindistan Ulusal Kongresi" adlı siyasi partinin başkanı ve 15 Ağustos 1947'de kurulan Hindistan'ın ilk başbakanıdır. Muhammed Ali Cinnah, Pakistan'ın bağımsızlığını kazanmasında etkili olan liderdir. Mahatma Gandhi, Hindistan'ın bağımsızlığını kazanmasında etkili olan liderdir. Mehmet Emin Resulzade, 1918'de Azerbaycan'ın bağımsızlığını ilan etmesinde etkili olan liderdir. Bahtiyar Vahapzade, Azerbaycan'ın ünlü şairlerinden biridir.

CEVAP: D

15. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT), 1960 yılında kurulan, kalkınma planları hazırlayan ve hükümete danışmanlık yapan kurumdur.

CEVAP: A

16. 24 Ocak Kararları (1980) ile Türkiye'de tam olarak karma ekonomiden, serbest piyasa ekonomisine geçilmiştir. 24 Ocak Kararları ile devalüasyon yapıldı. Bu kararlar sonucunda ithal ikameci sanayiye politika terkedilerek, ihracata dayalı ekonomik büyüme modeli benimsenmiştir.

CEVAP: B

17. Bülent Ulusu, 12 Eylül 1980 Askerî Darbesi'nden sonra başbakanlık görevini üstlenmiştir. Nihat Erim, Ferit Melen, Naim Talu, Bülent Ecevit, Sadi İrmak ve Süleyman Demirel 1970 -1980 yılları arasında başbakanlık yapmıştır.

CEVAP: D

18. 1961 Anayasası'yla Anayasa Mahkemesi, Cumhuriyet Senatosu, Millî Güvenlik Kurulu ve Yüksek Hâkimler Kurulu ortaya çıkan kurumlardır. Devlet Planlama Teşkilatı 1960'ta kuruldu. Millî Güvenlik Konseyi 1980 Askerî Darbesi'nden sonra ülke yönetimini üstlenmiştir.

CEVAP: C

ÇAĞDAŞ TÜRK VE DÜNYA TARİHİ (YUMUŞAMA DÖNEMİ VE SONRASI) - III

1. 10 -11 Aralık 1999'da yapılan Helsinki Zirvesi ile Türkiye Avrupa Birliği'ne aday ülke olarak kabul edilmiştir. Helsinki Zirvesi ile Türkiye'nin diğer aday ülkelerin yararlandığı bütün ekonomik haklardan yararlanacağı, AB'nin ortak projelerine katılabileceği belirtilmiştir.

CEVAP: B

2. 7 Şubat 1992'de imzalanan ve Kasım 1993'te yürürlüğe giren Maastricht Antlaşması ile Avrupa Topluluğu, Avrupa Birliği adını almıştır.

CEVAP: D

3. Hollanda'nın Maastricht kentinde imzalanan Avrupa Birliği Antlaşması'nda (1992 Maastricht Antlaşması), aynı zamanda Ekonomik ve Parasal Birliğin aşamaları, bu aşamalarda izlenecek ekonomik ve parasal politikaları, bu politikaların uygulanması için gerekli kurumsal değişiklikler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeler doğrultusunda ekonomik ve parasal birliğin gerçekleştirilmesi ve üye ülke ekonomileri arasındaki farklılıkların giderilmesi için "Maastricht Kriterleri" adı verilen yaklaşma kriterleri tespit edilmiştir.

CEVAP: B

4. 2003'te ABD nükleer silahlanmayı engellemek gerekçesiyle Irak'a askeri müdahalede bulunmuştur. Bunun sonucunda mevcut Irak yönetimi ortadan kalkmış, 2006'da Saddam Hüseyin idam edilmiştir.

CEVAP: C

5. Ebulfeyz Elçibey, Azerbaycan'ın bağımsızlığını sağlamak amacıyla "Halk Cephesi" adıyla bir örgüt kurmuş ve 1991'de bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan'ın ilk devlet başkanı olan politika-cıdır. Mehmet Emin Resulzade, 1918'de bağımsızlığını ilan eden Azerbaycan'ın lideridir.

CEVAP: D

6. Azeri petrolünü Avrupa'ya taşımak amacıyla yapılan Bakü – Tiflis – Ceyhan boru hattına Rusya, İran ve Ermenistan karşı çıkan devletlerdir.

CEVAP: E

7. Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), SSCB'nin dağılmasından sonra 21 Aralık 1991'de yapılan Almaatı Zirvesi sonucunda 11 cumhuriyetin katılımı ile kurulmuştur. Siyasi bir birlik olarak kurulan BDT zamanla üye ülkeler arasında yapılan antlaşmalarla ekonomik bir nitelikte kazanmıştır.

CEVAP: D

8. Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT), 1991'de yapılan Almaatı Zirvesi ile kuruldu. BDT'ye kuruluş aşamasında Azerbaycan, Ermenistan, Belarus, Kazakistan, Moldova, Kırgızistan, Rusya, Tacikistan, Türkmenistan, Özbekistan ve Ukrayna katılmıştır. BDT'ye kuruluş aşamasında Baltık ülkeleri (Letonya, Estonya, Litvanya) ve Gürcistan katılmamıştır.

CEVAP: A

9. TİKA → Türk İş Birliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (Ajansı) → 24 Ocak 1992'de kuruldu.
TÜRKSOY → Türk Kültür ve Sanatları Ortak Yönetimi → 1993'te kuruldu.
TÜİK → Türkiye İstatistik Kurumu → 1927'de kuruldu.
KEİ → Karadeniz Ekonomik İş Birliği Teşkilatı → 1992'de kuruldu.
TMT → Türk Mukavemet Teşkilatı → 1955'te Kıbrıs Türkleri tarafından EOKA'ya karşı kuruldu.

CEVAP: B

10. Dağlık Karabağ, Ermenistan ile Azerbaycan arasında sorun olan bölgedir. Güney Osetya, Rusya ile Gürcistan arasında sorun olmuştur.

CEVAP: A

11. SSCB'nin dağılmasıyla Gürcistan, Estonya, Letonya, Ukrayna, Beyaz Rusya (Belarus), Moldova, Azerbaycan, Kırgızistan, Öze-

kistan, Litvanya, Tacikistan, Ermenistan, Türkmenistan ve Rusya Federasyonu ortaya çıkmıştır.

1993'te Çekoslovakya; Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olmak üzere ikiye ayrılmıştır.

Slovenya, Yugoslavya'nın dağılmasıyla bağımsızlığını ilan etmiştir.

CEVAP: C

12. 1987'de Gorbaçov ile SSCB'de başlayan radikal reformlar, Doğu Avrupa'da demokratikleşme hareketlerinin başlamasında etkili oldu. Bunun sonucunda Kasım 1989'da "Kadife Devrim" adı verilen kansız bir devrimle Çekoslovakya'da demokrasiye geçildi. 1993'te Çekoslovakya, Çek Cumhuriyeti ve Slovakya olmak üzere ikiye ayrıldı.

CEVAP: A

13. 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla Doğu Bloku ortadan kalkmıştır. Doğu Bloku'nun çökmesiyle kontrol Batı Bloku'nun dolayısıyla ABD'nin eline geçmiştir. ABD dünyanın tek süper gücü ve lider ülkesi haline geçmiştir. SSCB'nin yerine Rusya Federasyonu önderliğinde Bağımsız Devletler Topluluğu kurulmuştur.

CEVAP: B

14. Anna – Polis Görüşmeleri, 2007'de İsrail ile Filistin arasında yapılan ve iki devletli çözüm esasına dayanan toplantıdır. Oslo Görüşmeleri (1993), İsrail ile Filistin Kurtuluş Örgütü karşılıklı olarak birbirlerini tanımasıdır. Madrid Konferansı (1991), İsrail ile Filistin ilk kez yüz yüze görüşmüştür. Camp David Görüşmeleri (1978), Mısır ve İsrail arasında barışı sağlamak amacıyla yapılmıştır. Cenevre Görüşmeleri (1954) ile yapılan antlaşma sonucunda Vietnam, Kuzey ve Güney Vietnam olmak üzere ikiye ayrıldı.

CEVAP: E

15. Şanghay Beşlisi, 1996'da Çin, Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan'ın katılımıyla kurulan iş birliği yapılanmasıdır. 2001'de Özbekistan'ın katılımıyla bu yapılanma Şanghay İş Birliği Örgütü adını almıştır.

CEVAP: D

16. Perestroika, 1987'de Gorbaçov tarafından uygulamaya konulan ve "yeniden yapılandırma" anlamına gelen politikadır. Perestroika, SSCB'de gerek ekonomik, gerekse siyasi merkeziyetçiliğin ortadan kaldırılmasına yönelik faaliyetleri kapsayan politikadır.

CEVAP: B

17. Glastnost (açıklık, şeffaflık) ve perestroika (yeniden yapılandırma) 1987'de Gorbaçov tarafından uygulamaya konulan politikalar. Gorbaçov bu politikalarla Sovyet komünizminin yapısını değiştirerek, sisteme işlerlik kazandırmayı amaçlamıştır.

CEVAP: D

18. 1991'de SSCB'nin dağılmasıyla Gürcistan 28 Nisan 1991'de bağımsızlığını ilan etmiştir. Gürcistan bağımsızlığını ilan eden ilk devlettir.

- Estonya → 20 Ağustos 1991
- Letonya → 21 Ağustos 1991
- Litvanya → 6 Eylül 1991
- Ukrayna → 24 Ağustos 1991

CEVAP: A

19. SSCB'nin dağılmasıyla; Gürcistan, Estonya, Letonya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Moldova, Azerbaycan, Kırgızistan, Özbekistan, Litvanya, Tacikistan, Ermenistan, Türkmenistan, Kazakistan ve Rusya Federasyonu bağımsız olan devletlerdir. Slovenya, Yugoslavya'nın dağılmasıyla bağımsızlığını ilan etmiştir.

CEVAP: C

20. 13 Mayıs 1983'te BM Genel Kurulu'nda kabul edilen Rum yanlısı Kıbrıs tasarısı Cezayir, Küba, Guyana, Mali, Hindistan, Sri Lanka ve Yugoslavya tarafından hazırlanmıştır. Türkiye, Pakistan, Malezya, Somali ve Bangladeş bu tasarıya ret oyu veren ülkelerdir.

CEVAP: E

1. Hunların İtil (Volga)'in batısına geçerek Karadeniz'in kuzeyine gelmeleri bu bölgede bir göç hareketi başlatmıştır. Hunların karşısında tutunamayan Gotlar ve daha sonra diğer kavimler Hun yönetimine girdiler. Bu çok hızlı yayılma Kavimler Göçüne sebep olmuştur (375). Kavimler göçünün en önemli sonuçlarından biri Türkler tarafından Avrupa'da Hun devletinin kurulmasıdır. Bu devlet Avrupalılara pantolon ve ceket giyme, at koşum takımları, eyerleme ve ordu teşkilatı gibi bir çok alanda örnek olmuştur.

CEVAP: A

2. XIII. Yüzyılda Moğol istilasıyla başlayan hareketlenme uçlardaki Türkmen nüfusunun hızla artmasını sağlamıştır. Zülümünden kaçan Türkmenleri kendi himayelerine alan Beyler nüfuzlarını gün geçtikçe artırmışlardır. Anadolu'nun uçlarında yerleşen Türkmenler, millî kimlik ve kültürlerini buraya taşıyarak, hayat tarzlarını devam ettirmişlerdir. Meydana getirilen beylikler buralarda müesseseler inşa ederek uçların Türkmen tarzında yeniden şekillenmesini sağlamış, Batı Anadolu coğrafyasını kendileri için vatan haline dönüştürmüşlerdir.

CEVAP: E

3. Hassa askerleri genellikle Türklerden seçilen ve ordunun savaşçı kısmını oluşturan süvari (atlı) gruptur. Maaş yerine iktâ geliri alırlar. Dolayısıyla soruda verilen açıklama yanlıştır.

CEVAP: E

4. Anadolu'nun Moğollara tâbi oluşu, hukukî olarak I. Alaeddin Keykubad'ın 1237'de ölümünden hemen önce, Moğollara vergi vermeyi kabul etmesiyle; fiilî olarak ise, 1243'te Sivas yakınlarında Köseadağ'da Moğolların Anadolu Selçuklu ordusunu bozguna uğratmasından sonra tesis edilmiştir. Osmanlı Devleti 1300 yılında kurulduğunda Anadolu'da İlhanlı hakimiyeti vardı.

CEVAP: C

5. Yavuz Sultan Selim 1517 yılında Memlûklerle yaptığı Ridaniye Savaşı'nı kazanınca Memlûk Devleti sona erdi. Kutsal topraklar, kutsal emanetler, halifelik ve baharat Yolu'nun denetimi Osmanlı Devleti'ne geçti.

CEVAP: A

6. Divan toplantıları klasik dönemde Kubbealtı denilen yerde yapılırdı. Daha sonra sadrazamın etkisinin artmasıyla birlikte divan toplantıları sadrazamların konak veya saraylarında yapılmaya başladı. Sadrazam konak veya sarayları ise Vezir Kapısı, Bab-ı Asafi, Paşa Kapısı son dönemde ise Bab-ı Ali adıyla anılmıştır.

CEVAP: B

7. Günümüzde Danıştay adıyla anılan Şura-yı Devlet teşkilatı, Sultan Abdülaziz zamanında Ali Paşa'nın teşebbüsleri üzerine, adliye ve mülkiyeye ait işlerin yani yargı ve icranın birbirinden tamamen ayrılması amacıyla 5 Mart 1868 tarihli bir fermanla kurulmuş, faaliyetlerine başladıktan sonra ilk kararını 25 Mart 1868'de vermiş, 1 Nisan 1868 tarihli irade ve aynı tarihte çıkarılan Şura-yı Devlet Nizamnamesi ile de kuruluşunu tamamlamıştır.

CEVAP: D

8. Ölen kişinin ve mirasçılarının kimlik bilgileri, vârislerine terk ettiği her türlü menkul ve gayrimenkul mal varlığının ayrıntılı dökümü, mirastan yapılmış çeşitli masraf ve harcamaları, kalanların mirasçılar arasında İslâm miras hukukuna göre taksimini içeren defterlere Tereke Defteri denir.

CEVAP: E

9. Sanayileşen Avrupa devletlerinin sömürgecilik yarışına hız vermeleri Osmanlı İmparatorluğu'nu olumsuz etkiledi. Sanayi inkılabının öncesinde verilen kapitülasyonlar yüzünden devletin ekonomik olarak Avrupalı devletlerle rekabet girecek gücü yoktu. Osmanlı Devleti'nin dış ticaret dengesi bozuldu. İthalat artarken, ihracat azaldı. Osmanlı ülkesi 19. asrın ortalarından itibaren Avrupa mallarının istilasına uğradı. Osmanlı coğrafyası Avrupalı devletlerinin pazarı haline geldi. Dışarıdan bol ve uygun fiyatlı sanayi ürünü Osmanlı piyasasına girdi. Düşük fiyatlı Avrupa malları karşısında küçük atölyeler, el tezgahları rekabet edemeyerek kapanmaya başlaması neticesi işsizlik arttı.

CEVAP: C

10. Özellikle 19. yüzyılda Almanya'nın siyasi birliğini sağlaması ve sömürgelere ihtiyaç duyması İngiltere ile arasındaki rekabeti arttırmış bu süreç içerisinde Almanya Osmanlı Devleti ile işbirliği yaparak 3B projesini gerçekleştirmeye çalışmıştır. Yani 3B projesi olarak bilinen Berlin, Boğazlar ve Bağdat demiryolu projesi Almanya devleti ile İngiltere devleti arasındaki ekonomik rekabetin bir ürünüdür.

CEVAP: C

11. Osmanlı Devleti ilk kez 1912 Stockholm'da yapılan olimpiyatlara iki sporcu ile katılmıştır.

CEVAP: B

12. Şerif Hüseyin'in bağımsız Arap Krallığı kurmak ve Hilafet'in de Padişah'tan alınması hususunda, İngiltere'nin kendisine yardım etme isteğini İngiltere kabul edince ilişkiler başlamıştır. Şerif Hüseyin ile İngiltere arasındaki ilişkiler 1916 yılı Ocak ayında Mac Mahon anlaşmasıyla sonuçlandı. Şerif Hüseyin anlaşmaya vardığı İngilizlerin yönlendirmesi ile Osmanlı Devleti'ne 6-10 Haziran 1916'da isyan bayrağını açmıştır.

CEVAP: C

13. Çukurova bölgesi eskiden Kilikya olarak adlandırılırdı. Adana ve yöresinin Fransızlara verileceğine ilişkin haberler üzerine İstanbul'da bir araya gelen o yöreden aydınlar 21 Aralık 1918'de Adana Müdafaa-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti (Kilikyalılar Cemiyeti)'ni kurmuşlardı.

CEVAP: E

14. Geçici bir Hükümet başkanı veya padişah vekili atamak doğru değildir kararı padişaha bağlı olunmayacağını geçici değil kalıcı olunacağını ve serbestçe bağımsız hareket edileceğinin bir göstergesidir.

CEVAP: D

15. Ermenilerle 2/3 Aralık 1920 tarihinde imzalanan Gümrü Antlaşması'nı TBMM adına Şark Cephesi Komutanı Kazım Karabekir imzalamıştır.

CEVAP: A

16. Kalkınmanın akıl ve bilim önderliğinde gerçekleşeceğini düşünen Mustafa Kemal, Eskişehir- Kütahya savaşları sürerken 15 temmuz 1921'de Ankara'da Maarif Kongresi'ni toplayarak sosyal ve kültürel kalkınmanın da hazırlıklarını yapmıştır.

CEVAP: D

17. Minber Gazetesi Mustafa Kemal tarafından arkadaşı fethi Bey ile birlikte İstanbul'da çıkardığı gazetedir. İrade-i Milliye Gazetesi Mustafa Kemal tarafından Sivas'ta çıkarılmıştır. Milli Mücadelenin yayın organı bu gazete ilk yazıları bizzat Mustafa Kemal yazmıştır. Atatürk ayrıca Milli Mücadele yanlısı yayınlar yapan İleri gazetesinde de isimsiz yazılar yazmıştır.

CEVAP: E

18. Cumhuriyet döneminde ilk Kuran tefsiri 1925 yılında TBMM'ye verilen önerge ile Elmalılı Hamdi Yazır'a hazırlatılan Hak Dini Kuran Dili adlı Tefsirdir.

CEVAP: B

19. Lozan Barış Antlaşması'nda Yunanistan ve Bulgaristan ile olan sınırlarımız çizilmiş ve daha sonra da herhangi bir sorun yaşanmamıştır. Irak sınırı ise Musul konusunda İngiltere ile uzlaşma sağlanamayınca taraflar arasında 9 ay içerisinde barışçı yollarla çözülmek üzere ertelenmiştir. Bu sınır tamamen çözümü ise İngiltere ile 5 Haziran 1926'da imzalanan Ankara Antlaşması ile çözülmüştür.

CEVAP: E

20. 3 Mart 1924 tarihinde Şer'iye ve Evkaf vekaleti kaldırılarak yerine Diyanet İşleri Başkanlığı ile vakıflar genel Müdürlüğü kurulmuştur. Aynı tarihte Erkan-ı Harbiye Umum Vekaleti kaldırılarak Milli Savunma Bakanlığı ve Genelkurmay Başkanlığı kuruldu. Milli Eğitim Bakanlığı daha önce kurulan var olan bakanlıklardan biridir.

CEVAP: D

21. 1928 yılında başkent Ankara'nın şehir planı için " Jansen Planı" diye de plan yapılmış ve imar için yarışma düzenlenmiştir.

CEVAP: C

22. Harf devrimini halka benimsetebilmek, yeni yazıyı halka öğretebilmek için geniş kapsamlı bir program uygulayacak bir örgüt gerekliydi bu amaçla 1928 yılında Millet Mektepleri kurulmuştur.

CEVAP: B

23. Koruyucu hekimliğin getirdiği maddeleri (aşı, serum vb.) ulusal kaynaklardan sağlamak; tahlil, araştırma, denetim ve üretim görevlerini yürütmek üzere 27 Mayıs 1928 Tarih ve 1267 Sayılı Yasa'yla, "Türkiye Cumhuriyeti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi" adı altında kuruldu. her türlü mikrobiyolojik, hematolojik, serolojik, parazitolojik ve kimyasal muayene ve analizleri yapmak, gıda maddeleri ve suların analizleriyle ilgilenmek, ilaç ruhsatı için yapılan başvuruları incelemek ve sonuçlandırmak, piyasada satılmakta olan ilaçları araştırmak ve bunların tedavideki yerini saptamak, biyolojik maddelerin standartlarını hazırlamak ve denetlemek, çeşitli aşı ve serumlar hazırlamak, laboratuvar analiz, denetim ve üretim yöntemlerini Türkiye genelinde standardize etmek, bilimsel incelemeler, araştırmalar ve yayınlar yapmak, kalifiye eleman yetiştirmek, gerekli görülen yerlerde şubeler açmak, denetim ve üretim işleri için her türlü deney hayvanı yetiştirmek gibi halk sağlığıyla yakından ilgili hemen hemen bütün konularda hizmet vermektedir. Ancak nüfus planlaması yapmak gibi bir görev veya sorumluluğu yoktur.

CEVAP: E

24. Ekonomik açıdan tamamiyle bağımsız olmak gerektiği için milli sanayiye yabancıların rekabetinden korumak için devlet eliyle kalkınma gereklidir. Bu durum Atatürk'ün Milliyetçilik ve devletçilik ilkelerinin göstergesidir.

CEVAP: C

25. Atatürk döneminde Yunanistan ile yaşanan tek sorun Etablı yani yerleşmiş sorundur. Lozan'da Batı Trakya'daki Türkler kalacak, İstanbul ve adalardaki Rumlar kalacak diğerleri mübadele edilecektir. Kararı alınmıştı ancak Yunanistan İstanbul'da daha fazla Rum bırakmak isteyince bu sorun ortaya çıkmıştır.

CEVAP: B

26. Bağımsızlığını korumak için ekonomik kalkınma çabası içine giren Orta Doğu ülkelerine ekonomik yardım yapmak, bunlardan isteyen ülkelere askeri yardım yapmak, bu ülkelerin istemeleri şartıyla, milletlerarası komünizmin kontrolü altında bulunan bir ülkeden gelecek açık silahlı saldırılar karşısında, Amerikan silahlı kuvvetlerinin kullanılmasını amaçlayan doktrin 9 Ocak 1957'de ABD kongresi tarafından yayınlanmış ve Eisenhower Doktrini olarak literatürdeki yerini almıştır.

CEVAP: D

27. Neil Armstrong 20 temmuz 1969 yılında aya ayak basan ilk insan olarak tarihe geçmiştir. Rus astronot Yuri Gagarin ise 12 Nisan 1961 tarihinde uzaya giden ilk insan olarak tarihe geçmiştir. Muhammed Ali Clay ise sonradan İslam'ı seçen Amerikalı dünya ağır sıklet boks şampiyonudur.

CEVAP: D

1. Takvim oluşturmak için gök bilimlerine ve matematik bilgisine ihtiyaç vardır. Orta Asya Türklerinin 12 Hayvanlı Türk Takvimini oluşturmuş olmaları onların bu bilgi birikimlerine sahip olduklarını gösterir. I.ve II. öncüller dini inançla ilgilidir.

CEVAP: C

2. Babür Devleti Timur'un torunu Zahirüddin Babür tarafından 1526 yılında Hindistan'da kurulmuştur.1858 yılında İngilizler bu devlete son vermişlerdir.

CEVAP: E

3. İlk dört seçenekteki bilgilerin doğru olduğunu bize verilen metinden anlayabiliyoruz. Ancak son seçenekteki " padişahın kanunları her daim kalıcıdır" maddesini bu metinden çıkarmayız.

CEVAP: E

4. İltizam Usulü Osmanlı Devletinde hazineye ait gelirlerin (vergilerin) bir bölümünün belli bir bedel karşılığında devlet tarafından kişilere devredilerek toplanması yöntemidir. Bu yöntem merkezi otoriteyi güçlendirmez.

CEVAP: E

5. Bu metin bir amannamedir. Padişah tarafından çıkarılan af fermanına amanname denir. Padişah amannameleri, feth edilen bölgelerde yaşayan ve müslüman olmayan halkın can, mal, ırz güvenliğinin teminatıdır.

CEVAP: B

6. İstimalet (hoşgörü) politikası, Osmanlı Devleti özellikle Balkanlardaki halkın devlete bağlılığını artırabilmek için bu politikayı uygulamıştır.

CEVAP: B

7. Çiftthane Sistemi, Bir hanedeki bir çift öküzün süreceği yer, anlamında kullanılmıştır. Bu bir toprak sistemidir. Hem müslim hem de gayrimüslim halkı kapsamaktadır.

CEVAP: D

8. Islahat Fermanı ile Avrupalı Devletler, Osmanlı Devletinin tebaası olan azınlıkları kendi yanlarına çekmeye çalışmışlardır. Azınlıkların mal edinerek zenginleşmelerini desteklemişlerdir. Onlar himayeleri altına alarak Osmanlı devletine karşı kıskırtmışlardır.

CEVAP: C

9. Avrupa'dan gelen ucuz mallar yüzünden yerli üreticiler üretim yapamaz hale gelmiş, iş yerlerini kapatmak zorunda kalmışlardır. Bu da işsizliğin artmasına sebep olmuştur.

CEVAP: B

10. Dönemin şartlarına bakıldığında Osmanlı devletinde haberleşme ve basın yayın çok yaygın değildir. Bu yüzden basına sansürün getirilmesi Anadolu direnişini diğer maddeler kadar etkilememiştir

CEVAP: D

11. İngiltere ve Fransa Rusya'nın boğazlar üzerinde hakimiyet kurmasını istemediklerinden dolayı Kırım savaşında Osmanlı devletinin yanında olmuşlardır.

CEVAP: A

12. Duyunu Umumiye (Genel Borçlar İdaresi) 1881 yılında II. Abdülhamit döneminde kurulmuştur. Duyunu Umumiye devletin dış borçlarını ödemek için kurulmuştur. Bir çok vergi ve gelire el koymuştur. Özerk bir yapısı vardır. Bu durum bağımsızlığı ve ulusal egemenliği olumsuz etkilemiştir.

CEVAP: B

13. Urfa, Maraş ve Antep'te halk Fransız işgal güçleri ve Ermeni çetelerle savaşmışlardır.

CEVAP: D

14. Mustafa Kemal Makedonya cephesinde görev almamıştır. Diğer seçenelerde ki yerlerde ise çeşitli görevler almıştır.

CEVAP: A

15. C seçeneğindeki, milli kuvvetleri etkin, milli iradeyi hakim kılmak esastır. Maddesi hem işgalci güçlere hem de saltanat yönetimine bir başkaldırıdır. Çünkü milli kuvvetler ile işgalcileri ülkeden atmayı, ülke içinde ise saltanatı yıkmayı amaçlamaktadır.

CEVAP: C

16. Verilen üç öncül de Büyük Millet Meclisinin etkinliğini artırmıştır. İstiklal Mahkemelerinin kurulması, meclisin caydırıcılığını, kuvvetler birliğinin sağlanması, hızlı karar almayı, düzenli ordunun kurulması ise meclisin vatan savunmasında daha etkili bir rol almasını sağlamıştır.

CEVAP: E

17. Medeni Kanun, Aile ve Miras Hukukunu düzenlemektedir.

CEVAP: D

18. Mustafa Kemal'in Tekalif-i Milliye Emirlerini yayınlaması, meclise ait olan yasama yetkisini tek başına kullandığının kanıtıdır.

CEVAP: A

19. Girişimciye kısıtlı kaynaklara rağmen, Teşviki Sanayi Kanunu ile çeşitli kolaylıklar sunması imkanlar tanınması, yeni Türk Devletin halkçı olduğunun kanıtıdır.

CEVAP: C

20. Milliyetçilik ilkesi, hem mili mücadelenin kazanılmasında hem de cumhuriyetin kurulmasında en etkili ilkedir. Diğer ilkelerin de bu ilke etrafında oluştuğu söylenebilir.

CEVAP: A

21. Mustafa Kemal'e başöğretmenlik unvanı 1928 yılında Millet Mektepleri tarafından verilmiştir.

CEVAP: B

22. Lozan Barış Antlaşması ile Türkiye Cumhuriyeti, boğazların yönetim ve denetimini başkanının Türk olduğu bir komisyona bırakmıştı. 1936 yılında imzalanan Montrö Boğazlar Sözleşmesi ile kısıtlayıcı durum ortadan kaldırılmıştır.

CEVAP: E

23. Gediz Taaruzunun olumsuz sonuçlanması ile düzenli orduya geçiş hızlanmıştır. Batı Cephesi ikiye ayrılmıştır. Kuzey Cephesine İsmet İnönü, Güney Cephesine ise Refet Bele atanmıştır.

CEVAP: E

24. İkinci Dünya Savaşının çıkması da önemli bir rol oynayan Almanya'daki Nazizm ve İtalya'daki Faşizm gibi otoriter, baskıcı rejimler yıkılmıştır.

CEVAP: B

25. 1960- 1980 yılları arasında Türkiye'de ithal ikameci ekonomi sistemi uygulanmıştır. Bu sistem yerli üreticiyi koruma üzerine kurulu bir sistemdir. İthalatı kısıtlar.

CEVAP: C

26. 1978'de ABD'nin arabuluculuk yaptığı mekik diplomasisinin öne çıktığı Mısır ve İsrail arasında imzalanan bu antlaşma Yumuşama Döneminde imzalanan bir barış antlaşmasıdır.

CEVAP: E

27. İki devlet arasında, karşılıklı ticaret ambargosu sorunu yaşanmamıştır.

CEVAP: E

1. Kelteminar, Anav, Karasuk, Afanasyevo İslamiyet öncesi Orta Asya da ki Türk kültür yerleşim çevreleridir. Alişar ise Yozgat ili sınırları içinde İlk Çağ medeniyetlerine ait bir yerleşim bölgesidir.

CEVAP: E

2. İktâ Sistemi, Selçuklular tarafından uygulanan bir toprak sistemidir.

CEVAP: B

3. Medreselere yönetici ve öğretmenlerin bilim adamları tarafından atanıyor olması, eğitim kurumlarını tüm etkilerden uzak tutmak ve akademik özerkliği sağlamaya yöneliktir.

CEVAP: C

4. Kadı atamaları Kazaskerin, saray görevlilerini yönetmek ise saray ağalarının görevidir. Vezirler devlet yönetiminde bulundukları gibi gerektiğinde orduyu da komuta edebilirler.

CEVAP: A

5. Has: Geliri hanedan üyelerine

Zeamet: Geliri üst düzey devlet yönetici ve komutanlara
Tımar: Geliri alt düzey yönetici ve askerlere bırakılan topraklardır.

CEVAP: B

6. Selçuklularda veraset sistemi kesin kurallarla belirli değildir. Ayrıca Selçuklularda halifelik makamı da yoktur. Selçuklu ve Osmanlı devletlerinin ortak özelliği arasında toprağın gelire göre ayrılmasını gösterebiliriz.

CEVAP: B

7. Osmanlı devletinde kadılar, mahkeme başkanı yani yargıçtır. Miras, boşanma ve ticaret davalarını karara bağlarlar. Ayrıca kadılar, kazalarda yöneticilikte yaparlar.

CEVAP: A

8. XIX. Yüzyılda yaşamış olan ressam Şeker Ahmet Paşa'dır.

CEVAP: B

9. Osmanlı devletinde yönetim zayıfladıkça Boğazlar Sorunu, Kapitülasyonlar, Azınlıklar, Kutsal Yerler Sorunu İngiltere, Fransa ve Rusya gibi devletlerin çıkar çatışmalarının odak noktası olmuştur. Veraset sistemi ise sorunlar arasında yoktur.

CEVAP: E

10. Bu üç belgenin de ortak özelliği padişahın yetkilerini sınırlandırmasıdır.

CEVAP: A

11. Berlin Konferansında Osmanlı devleti, İngiltere'nin kendini desteklemesi karşılığında Kıbrıs adasının yönetimini İngiltere'ye bırakmıştır.

CEVAP: C

12. Verilen bu bilgiler ıslahane okullarına aittir. İslahanelere dönemin meslek liseleri denilebilir.

CEVAP: B

13. Balkan Savaşlarından sonra Makedonya ve batı Trakya'da yaşayan Türkler azınlık statüsüne girmiştir. Kırım ise Balkan Savaşlarından önce kaybedilmiştir.

CEVAP: E

14. I. Dünya Savaşında İtilaf Devletleri arasında yapılan gizli antlaşmaların amaçları İtilaf bloğunun güçlenmesini sağlamak ve savaş sonunda kendi aralarında yaşanacak sorunları engellemektir.

CEVAP: C

15. Turancılık fikir akımı, Orta Asya ve Anadolu'daki Türk milletini birleştirmek Büyük Türk imparatorluğunu kurmaktır. Millî mücadele ise Anadolu coğrafyasında yapılmış daha milliyetçi ve ulusal bir yapıdadır. Dolayısıyla Turancılık fikir akımı bu dönemden sonra önemini kaybetmiştir.

CEVAP: A

16. Lozan Antlaşmasından önce kapitülasyonları kaldıran ilk ülke Rusya'dır. 16 Mart 1921 tarihli Moskova Antlaşması ile kapitülasyonların kaldırılmasını kabul etmiştir.

CEVAP: D

17. Ermenistan 3 Aralık 1920 tarihinde TBMM ile imzaladığı Gümüş Antlaşması ile Misakı Milli'yi tanıyan ilk devlet olmuştur. Dolayısıyla Ermenistan Anadolu üzerindeki emellerinden vazgeçen ilk devlettir.

CEVAP: E

18. Devletin, halkın sağlığını düşünerek (halkçılık) Millet hastanelerini açması (milliyetçilik) gösterilebilir.

CEVAP: C

19. 1926 tarihinde Türk gemisi Bozkurt ile Fransız vapuru Lotus'un Ege Denizinde çarpışması sonucu ortaya çıkan uluslararası bir davadır.

CEVAP: E

20. Temmuz 1926 tarihinde çıkarıldı. Liman, körfez koylarda yolcu ve mal taşıma, dağıtım, tayfalık, çıraklık gibi mesleklerin yerine getirilebilmesi Türk denizcilerin elde ettiği kazanımlardandır.

CEVAP: D

21. Halkçılık ve Cumhuriyetçilik ilkesi, halkın kendi kendini yönetmesi esasını kabul etmiştir.

CEVAP: D

22. Çankaya: Faliş Rifkî Atay

Yaban: Yakup Kadri Karaosmanoğlu

Kalpakkıllar: Samim Kocagöz

Kurtuluş Savaşını konu alan eserlerdir

CEVAP: C

23. Osmanlı Devletinden kalan dış borçlar 1954 yılında Demokrat parti döneminde bitmiştir.

CEVAP: D

24. Türk askeri barış gücü olarak Afganistan, Somali, Kore ve Bosna Hersek'te görev yapmıştır. Ancak Vietnam'a asker gönderilmemiştir.

CEVAP: E

25. İsrail'in Filistin devletinin topraklarında kurulması Arap milliyetçilerinin bu duruma tepki göstermesine yol açmıştır.

CEVAP: B

26. Bu bölgelerde dini ve etnik parçalanmışlığın olması ve coğrafi konumlarının stratejik bakımdan önemli olması bu bölgelerde sürekli olarak sorunların yaşanmasına neden olan en önemli nedenlerdendir.

CEVAP: D

27. Yukarıda açıklaması yapılan halk hareketin adı İntifada Hareketidir.

CEVAP: A

1. Ruslara ait İgor Destanı'nda Ruslarla Kıpçakların Mücadelelerine yer verilirken, Almanların Nibelungen Destanı'nda Avrupa Hun hükümdarı Attila'dan söz edilir. Japonlara ait Şinto Destanının Türklerle herhangi bir ilgisi yoktur.

CEVAP: D

2. Memlükler, İlhanlılar Abbasi Devleti'ne son verince hayatta kalan Abbasileri himaye ederek ülkelerinde hilafeti devam ettirdiler. Kutsal topraklar yani Mekke ve Medine'yi de içine alan Hicaz bölgesi 1250 yılından itibaren Memlukler tarafından yönetilmiştir. 1260 yılında AynCalut Savaşı'nda Moğolları yenerek Moğol istilasını önlemişlerdir.

CEVAP: E

3. Karahanlılar'da ulu hâcib karşılığı kullanılan tayangu saray teşkilâtında hükümdardan, bütün devlet teşkilâtında da hükümdar ve vezirden sonra gelen en büyük makam sahibiydi. Karahanlılar'da hâcib (tayangu) hükümdarla reâyâ arasında bir vasıta idi: reâyâ dileklerini onun aracılığı ile hükümdara iletilebiliyordu.

CEVAP: A

4. Osmanlı Devleti Fatih zamanında Venediklilere, Kanuni zamanında da Fransa'ya kapitülasyon verirken amaçlarından biri de Hristiyan birliğini bozmaktı. Rusya'ya verilen imtiyazlar gerileme döneminde ve tamamen zayıf oluşuyla ilgilidir. Amacı hristiyan birliğini bozmak değildir.

CEVAP: C

5. Merkantilizm Ülkenin zenginliğinin sahip olduğu değerli madenle bağlı olduğunu savunan iktisadi bir doktrindir. Sömürgeci devletler bu fikir doğrultusunda değerli madenlerin olduğu yerleri ele geçirmeye çalışmışlardır. Merkantilizm 18. Yüzyıla kadar Avrupalıların takip ettiği politikalardandır. Osmanlı Kuzey Afrika topraklarını daha çok sömürge yarışından dolayı sömürgeci devletlere kaybetmiştir.

CEVAP: D

6. Ceride-i Mahakim 1873 yılında mahkemelere ait kanunları ve yargı kararlarını yayınlamak amacıyla çıkarılmış bir gazetedir. Düstur 'da ise 1851'de gene Tanzimat döneminde kanun ve tüzükler yayınlanmıştır. Ceride-i havadis ilk yarı resmi gazetedir.kanunlar konusunda halkı bilgilendirmek gibi bir işlevi yoktur.

CEVAP: C

7. Süryaniler, Osmanlı Devleti sisteminde millet iken Cumhuriyet döneminde Lozan Antlaşmasıyla birlikte Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı oldular. Bu süreçte azınlık haklarından yararlanamayan Süryaniler, çeşitli sebeplerle Türkiye dışına göç ettiler.

CEVAP: C

8. Pazar vergisi olarak alınan Bac-ı bazar Aşıkpaşazade'nin ifadesine göre Osmanlı'nın ilk yıllarından itibaren alınmıştır.

CEVAP: A

9. Osmanlı Devleti'nin 16. Yüzyıldaki en önemli denizci ve coğrafyacılardan biri olan Seydi Ali Reis Miratü'l Memalik (Memleketlerin aynası) adlı eserinde H,int Deniz Seferleri sırasında gördüğü yerleri anlatmıştır.

CEVAP: D

10. Fransa, özellikle Napolyon Bonapart döneminde Fransız İhtilali'nin ortaya çıkarmış olduğu eşitlik, demokrasi, milliyetçilik gibi fikir akımlarını, düşman olarak gördükleri devletleri parçalamak için silah olarak kullanmaya başlamışlardır. Fransızlar her millete bir devlet sloganıyla çevresindeki çok uluslu devletleri parçalayarak hakimiyet alanlarını genişletmek istiyordu. Her millete bir devlet anlayışı temel özgürlüklerin aracı gibi gösterilmeye çalışılmıştır.

CEVAP: E

11. 1802 yılında Osmanlı devleti ile Fransa arasında imzalanan Paris Antlaşması'nın 2. Maddesinde Fransa'ya tanınan kapitülasyonların aynen devam edeceği belirtilmiş ve Fransa'nın en çok gözetilen ulus olduğu kaydı düşülmüştür.

Cevap : A

12. Osmanlı Devleti Doğu Rumeli dışında soruda verilen yerleri II. Meşrutiyet döneminde kaybetmiştir.

CEVAP: E

13. Le Pays (ülke) ve Hadisat gazeteleri Doğu Anadolu Müdafaa-i Hukuk cemiyetini yayın organı olarak yayın yapmışlardır.

CEVAP: A

14. Çopur Musa Kuvayimilliyeci olmadığı gibi Afyon-Denizli civarında Milli mücadeleye karşı ayaklanan ve Yunanlarla işbirliği yapan bir vatan hainidir.

CEVAP: E

15. İstanbul Hükümeti'nin Sevr Barış Antlaşması'nı onaylaması ve İstanbul'un resmen işgali halkın Milli Mücadeleye desteğini artıran gelişmelerdir.

CEVAP: B

16. Takrir-i Sükun dönemi 1925-1929 yılları arasındır. Şeyh Said isyanından dolayı çıkarılan bir kanundur, bir döneme adını vermiştir. Halifelik 3 mart 1924'te kaldırılmıştır. Harf inkılabı ve Tekke-zaviye ve türbelerin kapatılması takrir-i sükun döneminde.

CEVAP: A

17. Ermenistan ile yapılan 2/3 Aralık 1920 tarihli Gümrü Antlaşması ile Ermeniler Sevr'den doğan haklarından ilk vazgeçen ulustur.

CEVAP: D

18. Soruda verilen tablo İbrahim Çallı'ya aittir.

CEVAP: D

19. Soruda verilen üç isimde Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluşunda yer almıştır. Makbule Atadan Mustafa kemal'in kız kardeşidir.

CEVAP: E

20. 1935'ten itibaren Alman kompozitör Prof. Paul Hindemith (1895-1963) tarafından yapılan araştırmalardan ve kuruluşu için gerekli düzenlemelerden sonra 20 Mayıs 1940'ta Hasan Ali Yücel tarafından, Devlet Konservatuvarı'nın kuruluş yasası çıkarılmıştır. Cebeci'deki eski Musiki Muallim Mektebi'nin sahası üzerine inşa edilen Ankara Devlet Konservatuvarı'nın kuruluşunda, Paul Hindemith ve Dr. Ernst Praetorius'tan (1880-1946) başka özellikle, Hasan Ali Yücel'in davetiyle uzun yıllar Türkiye'de kalmayı kabul eden Prof. Carl Ebert (1887-1980) büyük rol oynamıştır.

CEVAP: A

21. İstanbul Belediye Başkanı Cemil Paşa'nın (Topuzlu) desteği ile açılan Osmanlı'da kurulan konservatuar niteliğindeki ilk müzik okulu Darülbeydâ'dır. Okul, resmi olarak 1914 yılında kurulmuştur. Okul kurulurken deneyim ve görüşlerinden faydalanmak için Paris'ten ünlü tiyatro eleştirmeni Andre Antoine davet edilmiştir. Bir tiyatro okulu olarak açılması düşünülen konservatuara sonradan Batı ve Türk Müsiki eğitimi veren bölümler açılmış, okulun ismi ilk başta "konservatuar" olarak düşünülmüş ise de Namık Kemal'in oğlu Ali Ekrem'in (Bolayır) önerisiyle "Dârü'l-bedâyi Osmani" adını almıştır.

CEVAP: C

22. Mustafa Kemal'in en çok önemseydiği ve başarısızlığa uğramasın diye en uygun anı beklediği devrimlerinden biri harf inkılabıdır. O yüzden ya üç ay içinde olur ya da hiç olmaz demiştir.

CEVAP: C

23. Türkiye ile Mısır arasındaki ilişkiler 1925 yılından itibaren gelişmiş çeşitli dostluk ve ticaret antlaşmaları yapmıştır. İran ve Irak ile 1937 yılında Sadabad Paketi imzalanarak bir dostluk ve saldırmazlık süreci başlatılmıştır.

CEVAP: C

24. 1877'de Osmanlı Hilal-i Ahmer Cemiyeti, 1923'te Türkiye Hilaiahmer Cemiyeti, 1935'te Türkiye Kızılay Cemiyeti ve 1947'de Türkiye Kızılay Derneği adlarını alarak işlevini sürdürmüştür. Ziraat Bankası ise Memleket sandıkları adıyla 1867'de kurulmuş 1883 yılında menafi sandığı 1888 yılında Ziraat bankası adını almış günümüzde halen varlığını sürdürmektedir. Türk Ocakları ittihat ve terakki döneminde 1912 yılında kurulmuş Atatürk döneminde mal varlığıyla birlikte halkevlerine dahil edilmiştir.

CEVAP: D

25. 24 Ocak kararları 1980 yılında alınan ekonomi ile ilgili kararlardır. Türkiye ekonomisinde liberal ekonomiye geçiş sürecidir. Demokrat Parti iktidarı 1960 yılında bitmiştir.

CEVAP: D

26. El Fetih örgütü 1957-1959 yıllarında mülteciler sorunundan dolayı Filistin'de kurulmuştur. Taliban adlı örgüt ise 1994 yılında Afganistan'da kurulmuştur. SSCB'nin 1979 yılında Afganistanı işgali döneminde mücadele eden örgüt ise Mücahitlerdir.

CEVAP: B

27. Mustafa Kemal 4 dönem Cumhurbaşkanlığı yapmış ancak hiç başbakanlık yapmamıştır. İsmet İnönü Atatürk döneminde Başbakan iken Atatürk'ün ölümünden sonra Cumhurbaşkanlığı seçilmiştir. Turgut Özal Kenan Evren'in Cumhurbaşkanlığı döneminde Başbakan iken daha sonra 1989 yılında (. Cumhurbaşkanımız olarak seçilmiştir.

CEVAP: E

1. Yerleşik hayata geçen ve ilk mimari eserleri yapan Uygurlardır. Bu soruda da mimari eserlerden söz edildiği için cevap Uygurlardır.

CEVAP: C

2. Ahilik ahlak ve zanaati birleştiren dini temelli esnaf örgütüdür. Bulundukları yerlerde güvenliği de sağlarlar. Dolayısıyla hem askeri hem mesleki hem de dini eğitim almışlardır.

CEVAP: E

3. Biruni, Türk-İslam aleminin ve dünya tarihinin en önemli bilim adamlarındandır. Adı ve künyesi kaynaklarda Ebu Reyhan Muhammet bin Ahmet el-Bi. runf el-Harizmf olarak geçer. Burada: Ebu Reyhan, künyesi olup asıl adı Muhammet veya Mehmet'tir. Ahmet babasının adıdır. Biruni hem lakabı hem de şöhretidir. Taşralı anlamındadır. Batıda Alboron veya Aliboron diye tanınır.

CEVAP: A

4. Osmanlı Devleti'nin kısa sürede gelişmesinde coğrafi konumu, Bizans'ın durumu, Anadolu'nun durumu, gaza ve cihat politikası, iskan ve istimalet politikaları, başarılı devlet adamları gibi unsurlar etkili olmuştur.

CEVAP: E

5. Düzmece Mustafa İsyanı tahtta hak iddiasıyla çıkmış bir isyandır. Buçuktepe İsyanı ilk yeniçeri isyanıdır. Şeyh Bedrettin İsyanı ise fetret devrinde çıkmış ve Osmanlı tarihindeki ilk dini ve sosyal nitelikli isyandır.

CEVAP: C

6. Yavuz Sultan Selim Han'ın, "Benim altunla doldurduğum hazineyi ahlâfımdan (benden sonra gelenlerden) her kim mangır-la doldurursa hazine anın mührü ile mühürlensin ve illa (aksi hâlde) benim mührümle mühürlenmekte devam olunsun" yolundaki emri gereği, Enderun Hazinesi'nin dış kapısı, Saray müze oluncaya kadar bu surette mühürlenmiştir.

CEVAP: B

7. Tanzimat fermanında bütün Osmanlı vatandaşlarına can, mal ve namus güvenliği getirilmiş ve kulluk sistemi tamamen sona ermiştir.

CEVAP: B

8. Kefe sancağı Kırım'da bulunan bir sancaktır, Anadolu'da değildir.

CEVAP: D

9. Osmanlı Devletinde dış işlerden yazışmalardan vs. Nişancı sorumluydu. Daha sonra Reiskütabın önemi artmış ve dış işlerinden sorumlu hale gelmiştir. Her iki görevli de Osmanlı'da kalemiye sınıfı içerisinde yer alır.

CEVAP: A

10. 1856 Paris Antlaşması'nda Osmanlı Devleti ve Rusya'nın Karadeniz'de tersane ve donanma bulunduramayacağı hükmü yer alır. Dolayısıyla Boğazlardan savaş ve ticaret gemilerinin geçişinin serbest bırakılması söz konusu değildir.

CEVAP: C

11. Yeniçeri Ocağı 1826 yılında II. Mahmut döneminde kaldırıldı. Bu olay Osmanlı'da Vakayı Hayriye (Hayırlı Olay) diye adlandırılır. Ocağın kaldırılması ile yeniliklerin önündeki en büyük engelde kaldırılmış oldu.

CEVAP: B

12. II. Mahmut döneminde Divan-ı Hümayun kaldırıldı. Divan üyelerinin yetkileri Heyet-i Vükela'ya (Hükümet) devredilerek Nazırlıklar (Bakanlıklar) kuruldu.

CEVAP: A

13. 1863 yılında Osmanlı Ülkesinde kurulmuş ve ABD'nin dışındaki en eski Amerikan eğitim kurumudur. Robert Kolej'in 1877 'de Türk idaresinden kurtulan Bulgaristan'a yardım ettiğinden söz edilmektedir Ayrıca Robert Kolej, Bulgaristan Devletini kurmak için hazırlanan Bulgar talebelerini de Hristiyan terbiyesi, Hristiyan maneviyatı ile yetiştirmiş bu yüzden de Bulgarlar bu koleje teşekkür etmişlerdir.

CEVAP: E

14. 1.Balkan Savaşı 8 ekim 1912'de karadağ'ın Osmanlı'ya saldırısı ile başlamıştır. Bu gelişmelerin ardından Osmanlı Devleti İtalya ile Ouchi (Uşi) Antlaşması'nı imzalayarak Trablusgarp Savaşı'nı sonlandırmıştır.

CEVAP: D

15. "Hamidiye Kahramanı" olarak tarihe geçen aynı zamanda Milli Mücadele döneminin de önemli ismi H. Rauf Orbay'dır.

CEVAP: A

16. Mondros Ateşkes antlaşması Ahmet İzzet Paşa Hükümeti döneminde 30 ekim 1918'de imzalanmıştır.

CEVAP: D

17. Mustafa Kemal Melhame-i Kübra ifadesini Sakarya Meydan Savaşı için kullanmıştır.

CEVAP: D

18. İtilaf devletleri her üç savaş sonunda da ateşkes önerisinde bulunmuştur. !. İnönü muharebesinden sonra bu amaçla Londra Konferansı toplanmış, Sakarya'dan sonra ateşkes önerilmiş ancak Mustafa Kemal kabul etmemiş, Büyük Taarruzun ardından da Mudanya Ateşkes Antlaşması yapılmıştır.

CEVAP: E

19. Soruda adı geçen tablo 1937 yılında resim heykel müzesine müdür olarak atanan Halil Dikmen'e aittir.

CEVAP: A

20. Tekke, zaviye ve türbeler 30 Kasım 1925 tarihinde kapatılmıştır.

CEVAP: D

21. Türkiye Cumhuriyetinde ilk belediye seçimleri 1930 yılında yapılmış ve seçimlere Cumhuriyet Halk Fırkası ve Serbest Cumhuriyet Fırkası katılmıştır.

CEVAP: D

22. 17 Şubat 1926'da kabul edilip 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe giren Türk Medeni Kanunu ile eğitimde, çalışma hayatında ve hukuk alanında kadın-erkek, Müslim – gayrimüslim eşitliği sağlanmıştır.

CEVAP: C

23. Şer'iye ve Evkaf Nazırlığı kaldırılarak yerine Vakıflar Genel Müdürlüğü ve Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuş ve gerek tüm vakıflar ve din işleri tek elde toplanarak ikili uygulamalara son verilmiştir.

CEVAP: B

24. Lozan Barış Antlaşması'nda alınan karar gereği Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı'dan kalan borçları 1928 yılından itibaren ödemeye başlamış ancak 1929 Dünya Ekonomik Bunalımı sebebiyle ödeme gücü çökünce Hoover Moratoryumundan faydalanmak için başvurmuş, borçlar 1933 yılında yeniden yapılandırılmıştır.

CEVAP: B

25. Almanya 2. Dünya Savaşı'nda Çekoslovakya, Avusturya, Polonya, Danimarka, Norveç, Belçika ve Fransa'yı işgal etmiştir. İspanya ve İsviçre Alman işgaline uğramamıştır.

CEVAP: D

26. Türkiye'de ilk kez tek dereceli ve çok partili seçimler 1946 yılında yapılmıştır.

CEVAP: B

27. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) ülkemizin girişimleri ile 25 Haziran 1992 tarihinde İstanbul Zirvesi sırasında yayımlanan bir Deklarasyon ile kurulmuştur. Şu anda, KEİ'nin Arnavutluk, Azerbaycan, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Türkiye, Ukrayna ve Yunanistan olmak üzere 12 üyesi bulunmaktadır. Litvanya bu örgütün üyesi değildir.

CEVAP: D